

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Америці-Угорщині: на північ рік 16 кор., на південь рік 8 кор., на чверть року 4 кор., на місяць 1 кор. 80 сот.
в Росії: на північ рік 8 карбованців, на південь рік 4 карб., на чверть року 2 карб., на місяць 1 карб. 80 сот.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневиком „Руска Рада“

на північ рік 18 кор. (або 9 рублів або 34 ер.) на південь рік 9 кор., або 4-50 р., або 17 ер.

Поодинокі числа 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція

„Буковина“

в Чернівцях, ул. Петропавлівська ч. 2.

Ч. телефону 178.

Адреса для телеграм: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся на 20 сот. від

строки. „Надскаки“ по 10 сот. від строки.

При застосуванні зазначених відсотків робити

Рекламний місяць починається з першого

Рухомого заперечного відсотка за перше

в місяці заперечного відсотка за перше

в місяці заперечного відсотка за перше

По сесії галицького Сейму.

Синісний для переведення реформи організації виборчої галицький Сейм займає ся всім вишном, тільки не своєю головною задачею, тільки не реформою виборчою. Хоч перекладання про те, що дотеперішня організація ніяк не удержала ся, планувано між усіма партіями і стороництвами, та проте справа реформи випала на сеймову більшість наче несподівано і синісний галицький сейм, що про те, аби реформа прийшла на порядок наряд ще в сій сесії, не могла бути й бешка.

Комісія для виборчої реформи збирала ся перший раз дня 9. вересня с. р. і мала під нарядом три проекти, які були внесені пером Сейм — а іменю проекту виділу краєвого та посівів Олександрового і Галицького. Кількоденна дискусія над сими проектами не довела до ніякого результату. Комісія не могла згодити ся на ніякий з сій трьох проектів. Вибрано отже субкомітет, котрому поручено улаштувати нового проекту.

Наради субкомітету такий ся цілий місяць, на щоденних майже, часами дуже довгих засіданнях. Дуже довго йшли річ про загальну загальність і безпосередність виборчого права. Консерватисти боролися ся особливо проти безпосередності; за обом засадами стояли репрезентанти Русинів і демократи.

Виникла впливу до субкомітету проект п. Вобжинського, який мав погодити оба напрями, т. е. дати можливість вибору і голосування всім, що його досі не мали, а заразом забезпечити консерватистам їх мандати і впливи на Сейм і на край. Проект Вобжинського був з однієї сторони предметом дебатів в субкомітеті, а з другої предметом турбот комітету. Турботи ті вели ся між правництвом і лівництвом, бо обі ті партії разом мають потребу до ухвалення виборчого закону відповідному більшості і лівне дорожню ком. промісу обох тих партій може бути занепокоєно його ухвалення.

Проект Вобжинського, що довершено в нім зміни, пороблені на бажання лівниці, в останній редакції представляє ся — після деяких „Діал“ — як такий:

Сейм має складатися з 213 членів — а іменю з 9-ох вірників (8 єпископів і єпископ Анатолій Нау у Кракові) і з 204-ох посівів з вибору. Тех 204 посівів розпадає ся на дві рівні половини: 102 посівів вибирають три групи заводів, а інші 102 виходять з загального, безпосередного і тайного голосування.

Згадані три групи заводів творять єдиновірні три категорії:

а) Група власності земельної, в котрій голосують всі, що оплачують що-найменше 150 корон податку ґрунтового річно, — без огляду на се чи посівність є табулярна чи руштинська. Ся група вибирає посівів 53, і відповідає нижнійшій курії власної власності табулярної;

б) Група торговельно-промислова, в котрій голосують всі, хто купив і привласнив, як таков ремісник. Купив і привласнив голосують в сій групі, мають платити що-найменше 150 корон податку зарібочого і вони вибирають разом посівів 14 — а в сій групі мають вибирати організації (корпорації) ремісничі, торговельні на основі загальної промислової. Разом та група мала би 30 посівів. — Висновок

в) Останні 29 мандатів із груп заводів має розділити ся так, що 15 посівів мали би вибирати ради громадські тих міст, які на основі дотеперішнього закону мають самостійно право вибору з дотеперішньої курії міст а в інших 14 мандатів має ся розділити між університетів (вибирали би по 3 посівів), політехнік (вибирали би 2 посівів), плати адвокатів, нотаріальних і лікарів.

Таким чином всі три групи мали би 102 посівів. Других 102 посівів мали вибирати ся з загальних, безпосередних і тайних виборів з 102 округів виборчих; з тих 102 округів приналежать має 28 на більші міста, 28 на сільські округи західної Галичини, 12 на округи, які мають викрестити ся з містечком і польським сід західної Галичини для забезпечення польських меншин — а в інших 34 на члени русинів округи.

В усіх округах загального голосування має бути заведена система альтернативи. Іменю ті виборці, котрі уключили середку школи або знав котрі платили що-найменше 10 корон податку ґрунтового, мають мати по два голоси. У кого заходять дві або три такі уключення, сій має дістати як три голоси. Решта повнолітніх мужиків дістає по одному голосові.

Спосіб пороведення загальних і безпосередних виборів проектує ся повсім аналогічно до виборів парламентарних. Голосування має відбуватися ся так тут, як і в групах заводів картками.

Так виглядає проект Вобжинського з останньої хвилі наради субкомітету. На него іранданолюбно годять ся делегати правниці і лівниці.

Руському народові признає проект Вобжинського 34 мандати, як шосту частку усіх посівів. Підміняючи курію більшої посівності з 44 мандатів на 53, даючи середку містам над селами, лівниці пошліє і на даше 74 мандатів, та ігноруючи новим русини мен

шости на заході і по містах — проект Вобжинського чинить і те заступництво Русинів ілюзоричним. У виду того дос. Олександровий дозволяє іменем руського народу протест проти сего проекту, зазначаючи, що на таку реформу Русини ніколи не згодять ся. В групі має галицький сейм що раз відійти ся, щоб народ зазначенням свого періоду погодити остаточно справу реформи; в інтересі руського народу було, що-б ірандолюбна реформа не ухвалено, ані-ж мала-б вона стати ся для него новим панополем.

З поміж законів ухвалених сеймом в сій сесії найважливіші головно два: закон лопецький та регуляцій сеймовий. В дебатах над одним і другим закон русини мали живу участь, а проти ухвалення регуляцій в протестованні тенеті урядили спільно з польськими лопецькими обступами, як ми донедавна вже — не безуспішно.

Щодо лопецького закону, який досі був справдішним недостатком мужицького населення, русини мали жадати: щоб мужики мали право, хочби й з обмеженнями, сніми поземельні на своїх ґрунтах, щоб право поземельних акредитовано не в старостинах але по громадах та щоб арешти з іменісних шліхт чинилися дичиною рішав суд, до якого належало мало-б довіряти, який без проведення справи би свої обов'язки. Два перші жадання улажи ся русини послав виборити хоча й з обмеженнями, третє жадання ся невиконане. Та будь-що-будь новий лопецький закон має тили значно вигідніший для мужицького населення як дашний — а се також заслуга руського народу.

Порішено також в сій сесії вибір руського члена до виділу краєвого. Русини, який в більшості складається ся з Українців, розбили ся в сій справі: українським членом поставили кандидатуру безбараного п. Олександровича, заклали п. Галицького. Рішили вибір Польки, віддаючи більшість голосів Олександровичеві. Справа сама собою не мала-б більшого значіння, бо час урядовани вибраного члена надто короткий тай особа кандидата не партії того, щоб ними зайняти ся, але напад на куміли надати справі певний оборот. Для виділення голосів кандидатурі п. Галицького і загальною ад сарфантам benevolentiam польської шляхти, виготовили пропозиції закласти п. Корняк довгу бесіду, в якій заклали кобаченку радичального руху для польського і руського народу (читай: польської шляхти і москвії) та заклали Польки, щоб спільно з умиркованими русиними елементами (як москвії) поборювали свій рух. Зважаючи, що у москвії радичалізм є різномучний з українством, ми прожому посла Барона мусимо уважати офіційною

А. П. Чехов.

МЕДВІДЬ.

Шутка в 1. дії.

Даліше.

СМІРНОВ (мірний сьміє). Жалоба!... Не розумію за кого ви мене маєте? Справді я не знав на що ви посіли те чорне доміно і позорили мене в чотирох стінах! Що би! Се так тамниче тили постично! Було плати кодо вашої дати який небудь юнєр або суций пост, потягну на вієна і подумав: „Тут живе тамничка Тамара, що з любови до чоловіка позорилася себе в чотирох стінах“. Знаємо ми ті штуки!

ПОПОВА (вибухає). Що? Як ви сьмієте мені все те говорити?

СМІРНОВ. Ви позорили мене живим, а от не забули наудурвати ся.

ПОПОВА. Як ви сьмієте до мене так говорити?

СМІРНОВ. Не кричіть, прошу вас, а вам не приказав. Позвольте мені цалювати річи їх справжніми іменами. Я не жінка і привик цислувати свої гадки прямо! Не кричіть, а дайте свої!

ПОПОВА. Не я кричу, а ви кричите! Будьте ласкаві виставити мене в окошок.

СМІРНОВ. Віддайте мені гроші то я поїду.

ПОПОВА. Не дам я вам грошей!

СМІРНОВ. Ні, дайте!

ПОПОВА. Ні, на даше, вам не дістанете ані копійки!

СМІРНОВ. Я не маю насти бути ані вишні чоловіком, ані жінкою, і тому прошу вас, не робіть мені сніп (сідас). Я того не люблю.

ПОПОВА (ладується відійти). Ви стан?

СМІРНОВ. Св.

ПОПОВА. Прощу вас, виносьте ся!

СМІРНОВ. Віддайте гроші... (ма боці). Ох! який я лютий! Який я лютий!

ПОПОВА. Я не бажала собі говорити з ґбурани.

Прощу забирати ся тіль! (має). Ви не знаєте сега ся? Ні?

СМІРНОВ. Ні!

ПОПОВА. Ні?

СМІРНОВ. Ні!

ПОПОВА. Добре! (двохміт).

IX.

IV і Лука.

ПОПОВА. Лука! Вийняй того пана!

ЛУКА (відходить до Смірнова). Пана, ідти, коди вель! Тут нікого...

СМІРНОВ (відскакує). Мовчи! Ти до кого говориш?

Я з тобою салату зроблю!

ЛУКА (домагає ся аз серце). Ватеньки!... Угодніки!... (паде на крило). Ой слабо мені, слабо. Дух заступив!

ПОПОВА. Де Даша? Даша! (кричить). Даша! Пелат! Даша! (двохміт).

ЛУКА. Ох! Всі на угоди пішли... Нічого дома нема... Слабо! Води!

ПОПОВА. Забирайте ся тіль!

СМІРНОВ. Не могов би бути троха чемніші?

ПОПОВА (запелала кулаки, і гуляє ногами). Ви мужик! Грубий медвідь! Бурґон! Монстр!

СМІРНОВ. Що? Що ви сказали?

ПОПОВА. Я сказала, що ви медвідь монстр!

СМІРНОВ (мостує). Позвольте, але ви маєте право обиджати мене?

ПОПОВА. Так обиджу... Ну так що? Ви думаєте, що я вас бою ся?

СМІРНОВ. А ви думаєте, що ви не постично соторіна, то маєте право обиджати мене безкарно?

Тя! На поклаж!

ЛУКА. Ватеньки!... Угодніки!... Води!...

СМІРНОВ. Стріляти ся!

ПОПОВА. Ви думаєте, що ви ви маєте дужі кулаки і колюче горло, то я вас бою ся? А? Бурґон ви!

СМІРНОВ. На посланик! Я нікому не позволю обиджати себе і не стану дивити ся, що ви жінка, слабо соторіна!

ПОПОВА (справляє ся перетричати). Медвідь! Медвідь! Медвідь!

СМІРНОВ. Пора вже пірвати ся з нересудом, що тільки мужики обиджати відповідати за обиди!

Рівноправність, так рівноправність, чорт побери! На поклаж!

ПОПОВА. Хотіло стріляти ся? Прощу!

СМІРНОВ. Собице!

ПОПОВА. Собице! По чоловікові остали пістолети...

Я сейчас приведу їх сюди... (іде скоро і вертає ся). З яким я саторіацією хітило кулю в ваше мідине чело! Чорт вас побери! (виносьте).

СМІРНОВ. Підстрілю ти як куратно! Я не дїгави по континентальному шену, для мене ними слаба соторіна!

ЛУКА. Ватеньки ріжачий!... (паде на коліна). Зробі ласку, змилуй ся наді мною старим, іди ти зайді! Нависла на смерть, а тут що стріляти збираєш ся!

СМІРНОВ (не слухає його). Стріляти ся, отсе рівноправність, соторіація! Тут оба коди рівні!

Підстрілю ти или прінципу! Але що за жінчина? (похрипав ся). Чорт вас побери... кляну кулю в мідине чело!... ага, ага... Потерпіла, очі блищать... Висок прийшла! Слово чести, порний раз в житті таку бачу...

ЛУКА. Ватеньки, яди зайді! Я буду вічно Вашим молити!...

СМІРНОВ. Ого жінчина! Таке то розумію! Правдла жінчина! Не мамалага, не маляга, а огов, порох, робота! Аж жаль обиджати!

овертою в цілї алуки і сміливої боротьби в українським рухом. Вирвалі і до не було жадною тайною, що московські готувалися взяти на штурм і найтяжчим дорогами руського народу, щоб тільки знищити не лише для них українство, але-ж таки проголошення сїї засади з соймової трибуни характеристично на стілі, що парта про нею згадати, як про наймо-вільний стан в осяхонції московськості.

Отворене читальні і віче у Вашківцях н. Сер.

В неділю дня 6. жовтня с. р. відбуло ся отворене читальні „Рускої Бесіди“ а Вашківцях н. Сер. в одній з найкращих каплиць тюринь. Хотіла відома каплиця в Мельничунової школи вже в неділю під ранню ранку унизала ся моєю ознакою по есу і ріжними особами відряджували людям, щоб не йшли на отворене читальні, то все таки вийшло ся шире число членів селі на се свято. З Чернівців прибув посол Синиула, котрого приїзди вібрані одушевляєм „славно“ а начальни кми Митро Олар передав хліб і сім. З історичної прибув н. Носієвич з Чернівців, н. Т. Вачинський а женою ін. Тевтузом з Ішкан, н. Стришка з родиною, н. А. Одовійчук з родиною, н. Д. Покіттар, н. Кеніч з Воячичів і н. Глинка з Шерівців. Збори отворив н. Вершигора гарною промовою, виступив н. посол Синиула і всіх присутніх та запропонував на председателі зборів о. Лавра Грігорівича, на его заступн. Митро Олар, а на секретаря н. Вачинського, на що всі одностайно згодили ся. Голова зборів подакував за вибір, закликав вібраних до єдності і згоди і при-рік, що буде старати ся повести се нове товариство на шлях, що провадить до добробути і ліпшої долі. П. Т. Вачинський обіслав статут товариства, а на внесення н. Глинка ухвалено членську плату 50 сот. на рік.

До старшини увійшли: Самуїл Гумєнюк тох, Митро Олар заст., Ілн Вершигора писар, Якіс Матлімський бібліотекар, Іван Костюк каспер, Митро Васильш і Митро Олар Вас. заступн.

Збори ухвалили пристати до головного топ. „Русна Бесіда“ а Чернівцях.

Наступило відтак справозданнє н. Синиула із його посольської діяльності. Про се віче нині нам другий дописувачезь:

В неділю, дня 6. жовтня с. р. відбуло ся віче у Вашківцях н. Сер. На віче прибули майже всі виборці місцеві, допросна істориченця таї штабелів злого канана Могильницького із Сорету під проводом писарчука Шеленюка та Романа. Треба ще сказати, що Вашківці н. Сер. величають ся зацалією, на чолі котрої стоїть Іван Мельничук, хлібороб із Вашківців.

Голова місцевої кми Дмитро Олар привітав посла Синиула по стародавнім руским звичаю хлібом і солю. По отворенні віча і по вібранню председателі, его заступника та писаря, забрав слово н. посол Синиула. В своїй двогодинній бесіді пригадав посол учасникам, яку то тяжку борбу треба було вести при весняних виборах із кацанами, щоб повести до Ради державної своїх щирих людей. Ріжними підлами особами старали ся вони збабамити нарід. Однє

показало ся, що нарід вже пізнав тих паршивців і своїх найгірших ворогів, бо вибрав до Ради державної своїх людей. Представивши вібраним докладно дотеперішню працю посолів руського каюбу взагалі, а буювннських посолів з окрема, розповів про вибір президента каюби і его заступників.

Даліше говорив посол, що вороги робучого народу в парламенті агітували ся у велику більшість, аби там усійнійше бороти ся проти щирих заступників народу. Рускі посли невідання се почали і собі шукати союзників, як соціальні демократи, щоб улагодити вершні заходи. Згодом згадав н. Синиула о зраді кацанських посолів Маркова і Гітбовічного, що зрадили наші нарід в парламенті зламаючи, що вони заступать не руско-український нарід, а московський. Бесідина закінчив свою промову закликом до всіх виборців, аби підтримували его і цілий руський каюб, згоджуючи ся з їх поступованям у парламенті. З висловом н. посла згодили ся всі, навіть і кацани. По промові н. Синиула забрав слово начальни громади заступн. н. Обух і просив посла, щоб виведив для громади заступн. і помічник для дальшої будови церкви. Описав забрав слово кацанський віхннєстє Іван Мельничук з Вашківців. В своїй довгій бесіді згадав він про народні приїзди через давню курляндську ординанцію виборчу і виставив нову ординанцію наріда на криїдї руського народу, яку потерпів через несправедливий поділ мандатів. Згадавши де що про висинні вибори критикуючи поступ посолів руського каюбу і ганяв їх дотеперішню працю. Одобрив на те виступ посолів Маркова і Гітбовічного і привітав їх праці все те, що в так короткий термін виборів руський каюб для свого народу. Доповідаючи н. Синиулов за те, чому не постарав ся, аби не випа-чувати послам діти підчас перерви сесії, завітав его, щоб виступив і в руського каюбу і вступив разом з Марковом і Гітбовічем до московського. На сім закінчив свою бесіду. П. посол Синиула забрав ще раз слово і докладав докладно всім учасникам, що виводив н. Мельничук то лиш мізерні брїхї і клевети на него і цілий руський каюб, закликав присутніх, чи хочуть, аби він вступив до московського каюбу, чи й на далі лишив ся в руським каюбу? Вет як один піднявши руку, (навіть Мельничук) сказав: Не хочемо московського, але руського каюбу. На сім закінче-но віче.

З російської України.

(Перша українська лекція на вищих жіночих курсах в Київі. — Літературна історична Марка Вовчка. — Організація „Українського наукового товариства“ в Київі).

17 вересня ст. ст. на вищих жіночих курсах при повній аудиторії відбулася перша лекція по українській літературі пров. Лобода.

В повеліній передмові пров. лани цікаве для багатьох слухачок питання, який тюринь має більше право на істнованнє: „Україна“ чи „Малороссія“, і висловив ся за першнє. Далі лектор торкнув ся питання про те, де і коли почав своє життя український народ, ілюструючи свої висновки до-якими літературними пам'ятниками. Між иньими, він пригадав і сувереннє в цього приводу між Франком і Істор. Істріїним.

Після лекції до пров. підійшла делегація від кур-ськостеи-Українои і, привітавши його з початком укра-їнських занять, просила надати вести виклади українсь-кою мовою. Пров. Лобода шире подякував слухачкам за привіт і за те, що вони звертають ся до нього по українськості, але відповідаючи на бажання кур-ськостеи-Українои, сказав, що він радий би виконати їхню просьбу, та на жалє не може, бо професорська рада обов'язала його нічого без них не робити, тим наче такого, як викладав українською мовою. Зава-чання далі отаюючи курсів, але зовсім не можна рішати з університетським, він сказав, що через се курськості повинні доки що мовчати і брати тільки те, що дають. Крім того, викладав українською мовою при-мущувати муть викладати вжиду лекцію і мовою ро-сійською, бо багато слухачок не розуміють по укра-їнськості — а тоякї одне й те-ж на двох мовах не геть то приємно. Та й взагалі, додав пров., звертаю-чись до України, ви своєю просьбою ставите мене в непримно становище, бо... а не знаю гаразд укра-їнської мови. А се, можна сказати, найголовніша річ.

Такі слова д. Лободи зробили на Українои прикро вражінє і, звичайно, не могли задовольнити їх і вони рішили таки домагаи ся свого.

Дуже погано звучать такі слова пров. Ураїна!

Як доносить „Радя“, по смерті української пи-сьменниці Марка Вовчка остала ся дуже цінна літера-турна спадщина, яку розглядав тепер у Петербурзі д. В. Доманічний. Серед папирів небіжки «оригінали усіх найкращих (12) оповідань П., а дуже незвичайних поправками в них П. Куліша, недруковане оповіданнє „Дик“ (написане 1859 року), довільна початки або недокінченні оповідань, листи в Парижі (недруко-вані), кілька українських оповідань, написаних в остан-ніх 3—4 роках (одна велика, писане перед самою смертю), дуже цінні листи П. до чоловіка — Оча-йова Марковича (1857—1862 р.), листи до неї Куліша, Шевченка (оден), Візерського, Н. Макарова. Листи єї дають багато цінного матеріалу про часи „Освіти“ і „основні, а що найважливіше — показують ступінь за ступінем, коли і при яких умовах що писала Марія Олександрівна. Листи М. О. з 1857 р. писані такою чудовою класичною мовою, що се одне могло-б свід-чити про її авторство, а не чиясь інша, як би не було певних інших даних, що участь Очакіова Вас. (першого чоловіка) була хіба в тому, що він поста-чав історичний та етнографічний матеріал для її оповідань. Ті-ж та інші ще листи (Герцена, Турго-нєва та інших російських письменників) дають ма-теріал, щоб зрозуміти, які причини були тому, що Марія Вовчок зійшла з української ниви на російську. Усі нові дані д. В. Доманічний використав для спе-ціальної статі, що має бути надрукована в одній з найближчих книжок „Україна“.

Українське наукове товариство на загальнім вібранню дня 14. вересня ст. ст. ухвалило для організації наукової роботи приєднати до утворення секцій і ко-місій по певним грунам наук і часаміперод організу-ванням три секції, до яких можна сподівати ся біль-шого числа членів, а власне:

а) секції історичної — для історії і помітними науками, археології, етнології, історії штуки, праця, економіки — взагалі і особливо для історії України, її археології, етнології і т. д.

ЛУКА. Батеньку... рідненький, Яди з відем!
СМІРНОВ. Вона мей рішуче подобаєт ся! Рішучо!
Хоч і яким на щонах, а подобаєт ся! Я вже готов і довг її подарувати... і заїсть мнжуа... Величайна жонщина!

Х.

Ті і Попова.

ПОПОВА (сподить а пістолетом). Ось і пістолети... Але зми ще будемо бити ся, мусите показати мені, як то стріляєт ся... Я що ніколи не дер-жала пістолета в руці.

ЛУКА. Спави, Господи і помилуй... Шлу пошукаю садівника і міганика... Звідки напалась така на-пасть на нашу голову... (вистодить).

СМІРНОВ (омаїде пістолетом). Бачите, то є мізья родів пістолетів... Спеціально оодинокові пісто-лети є Муртїмора кабалені. А ті ваші, то ро-вольєри системи Сміт ет Вессон, потрібні, демонстраторам, центральні... Дуже гарні пісто-лети!... Вони поштують що найменше 90 рублів за пару... Револьвер треба держати так... (ма бої). Очі, очі! Горіча баба...

ПОПОВА. Так?

СМІРНОВ. Ажже, так... Потім віднимаете курок... ось так прицілюєте... Голову трошки назад! Руку витягати, як слід... ось так... Потім ос-тїм пальцем притиснаєте сю штучку — і більш нічо... Тільки головне правило: не горачити ся і ціляти без пострілу... Старати ся, щоб рука не задрожала.

ПОПОВА. Добре... В кімнаті стріляти ся неможібно, тодім в сад.

СМІРНОВ. Холім. Тільки я кажу наперед, що я не-стріляю у воздух.

ПОПОВА. Що чого не стало! А то чому?

СМІРНОВ. Тому, що... тому, що... то має діло, чому!

ПОПОВА. То ви такі відважні? Так? А-а-а! Ні до-броді, ні по круїтї! Просту йти за мною! Я не уявляю ся, доки не пробую нашого зоба... того зоба, що я його так несподїваю. Наля-кали ся?

СМІРНОВ. Так, налякали ся.

ПОПОВА. Врештє! Тому ви не хочете бити ся?

СМІРНОВ. Тому, що... тому, що ви... мені подобаєт ся.

ПОПОВА (смієт ся алобно). Я йому подобаю ся!
Він ємїє говорити, що я йому подобаю ся!
(показує на двері). Можете!

СМІРНОВ (кладає мовчки револьвер, бере шапку і їде! коло дверей стоїє, швидко дивлять ся на себе мовчки; потім ємїє говорить, мовлямо підходячи до Попової). Саушайте... Ви все що гніваєте ся?... Я теж не чортівськи похорий, але, розумієте... якби то так сказати... Діло в тім, що видити, тала історія, палестиво кжучи... (кричить). Ну, так, чи я тому що винний, що ви мені подоба-єт ся? (ложить курочку прїєла, криємо трїмать і ложить ся). Чорт він, він і вас слабі мей! Ви мені подобаєт ся! Розумієте? Я... а заля-били ся!

ПОПОВА. Йдїть від мене, — я вас несподїваю!

СМІРНОВ. Веже, яка жонщина! Ніколи в житю не бачив чогось подібного! Пропав я! Згинув!
Поповсь в хану, як наш!

ПОПОВА. Йдїть від мене, бо буду стріляти!

СМІРНОВ. Стрїляйте! Ви не можете зрозуміти, яке щастє шмерти під поглядом тих чудних очей, шмерти з револьвера, що его держить та ма-ленька, ангелїтна ручка... Я з ума відшов! Ду-майте і рїшайте собі, бо як я ніду звїяти, то ми вже ніколи більше не побачимо ся! Рї-шайте... Я дворянин, порядний чоловік, маю де-сят тисячів річного доходу... травамо худю в підкипний грїш... маю гарні конї... Хотите бути моєю жінкою?

ПОПОВА (зворушена, потрясє револьвером). Стрїляти ся! На поодинок!

СМІРНОВ. З ума відшов... Нічого не розумію... (кри-чить). Чоловіче, вода!

ПОПОВА (кричить). На поодинок!

СМІРНОВ. З ума відшов, залюбив ся, як шовлер, як дурак! (ложить її на руку, она кричить з болю). Я люблю вас! (падає на колїна). Люблю, як ніколи не любив. Двадцять жонцїи я покинув, де-

вять покинуло мене, але ні одну з них я не любив так, як вас... Пеняєтїн, посолодїв, роз-пав... кжучу перед нами як дурний і предла-даю вам руку... Сид, ганьба! Пять дїт не лю-бив ся, дав собі слово і знова замовта ся як дїшець в чужий полонїон! Руку предладаю, Так чи ні? Не хочите? Не треба! (встає і їде скоро до дверей).

ПОПОВА. Стрїляйте...

СМІРНОВ (адерєт ся). Ну?

ПОПОВА. Нічого, йдїть... Вирочім стрїляйте... Ні, йдїть, йдїть! Я вас несподїваю! Або ні... Не йдїть! Ах, подіб на змив ана і дїота, ана і дїота (видсе не сїл револьвер). Палаєтї снухан від тої по-гани... (реє зі злости жустку). Чогож ви стоїте? Забирайте ся!

СМІРНОВ. Прощайте.

ПОПОВА. Так, так, йдїть!... (кричить). Кудив ви? Стрїляйте... А вирочім, йдїть! Ах, ана і дїота! Не обжжуйтєсь, не обжжуйтєсь!

СМІРНОВ (підходячи до неї). Який а на себе лий! Залюбив ся, як гімнїзїст, кжучи... Аж мороз поза шкуру йде... (субо). Я люблю вас! Дуже мені треба було залюбувати ся в вас! Застря прїєдствї пзатїти, ємокоєє почали ся, а тут ви... (обнимає її). Ніколи того не прїєду собі...

ПОПОВА. Йдїть геть! Геть руки! Я вас... несподїваю! На по-поодинок! (дзвїни поцілуй).

ХІ.

Ті, Лука з сакирою, Садїємїи з граблями, Вімїи з ви-лами і Робїтїмїи з колами.

ЛУКА (побачивши, цілнучу ся сакирою). Батеньки!

ПОПОВА (спустивши очі). Лука, скажеш там в стаїні, щоб яні Тобі зовсім не давали пієса.

Закїєса.

Переклад: Франц Локосєкий.

б) сесії етіологічної — для мени, історії атрофії, народної свідомості — української в загальної;

в) сесії природної — для наук фізично-математичних, природних і абстрактних наук і в спеціальних призначеннях до українського народу в Україні.

Особа, що працює в таких сферах знання, які ризикують своїми сторонами заходити до в ту, та в ину групу наук, можуть приставати до цієї сесії, до якої почуватимуть себе ближчими по характеру своїх занять. Так, філософ чи антрополог може пристати чи до природничої, чи до історичної сесії, етнолог — чи етіологічної, чи до історичної, куди чую себе ближчим.

Нові сесії можуть творитись, відокремлюватись, коли до них залучають ся значні члени.

Окрім сесій, як органи мени, спеціальні комісії для сесій, будуть творити ся комісії, до яких можуть належати і не члени товариства. Творення їх буде залежати від простоти роботи. Намічено комісії з мови і етнології, для яких можна сподіватись багату діяльність. Дуже показана була б комісія статистико-економічна, коли б знайшло ся для неї досить робітників як найкращих.

І сесії, і комісії належать ся робочими органами товариства. Член товариства не обов'язаний належати до них і брати участь в них; хто ж пристає до них, приймає на себе моральний обов'язок брати діяльну участь в роботі цієї сесії чи комісії, до котрої він пристає. Окрім котрої сесії можна належати і до одної чи більше комісій; можна належати до комісії, не належати до ніякої сесії і комісії.

Насамперед будуть організовані сесії. Коли з'являть ся до них відомі члени членів, Рада (виступає) складе їх для організації своїх сесій, а потім сесії етіологічної вироблять інструкції для себе, яка буде поручати їх діяльність. Коли сесії і комісії не організують ся явним, наукову роботу буде організувати Рада. Вже розпочинає ся наукові засідання, що мають відбуватись як для тих, так і для тих, які не мають читати наукові реферати і розповіді членів присутніх і не присутніх. Той, хто не володіє українською мовою, може робити свій доклад і по російськи. Наукові доповіді вийдуть в річнику товариства, даного по доповіді їх мають приєднати ся до товариства для видання їх — хто побажав видати їх в річнику товариства. Річник може бути розділений на два випуски, і реферати, які будуть проголошені до нового року, можуть вийти першим випуском весною.

Потім незабаром Рада приступатиме до організації публичних виступів на українській мові, головним з сфери українознавства. Намічено також, як бажано, річ, закласти наукових курсів з різних сторін українознавства для друку, а для ширшої організації наукової роботи і розв'язання різних справ більш практичного характеру — укладення наукових з'їздів.

Головою товариства, є М. Грушевський, секретарем Ів. Степаненко.

Досягати до товариства отці члени: Антонович В. В., Антонович К. Н., Берез А. А., Білашевський М. Ф., Васильченко М. П., Вовк Ф. К., Гринченко Б. Д., Грушевський М. С., Грушевський О. С., Дядько І. Н., Доманицький В. К., Дурдуковський В. Ф., Житковський П. І., Каманін І. М., Книжковський Г. І., Колесса Ол., Комаров М. Ф., Корчак Чепурковський А. В., Левинський І. С., Лавинський О. І., Лисенко М. В., Лучинський В. І., Лучинський І. В., Михайлюк К. П., Модилевський В. А., Науменко В. П., Павлушин Г. В., Перетя В. Н., Русов О. О., Сивак Олександр С., Сумцов Н. Ф., Степаненко І. М., Тимченко Е. К., Томашівський О., Черняхівська Л. М., Черняхівський О. Г., Шульган Е. Н., Щербина В. І., Щербина С. Н., Яковлев А. І.

НОВИНКИ.

Чернівці, 15. вересня 1907.

Виділ „Українського Касина“ в Чернівцях подає до відома, що в суботу дня 19. с. м. о год. 8. вечером уряджує в своїм локалі в „Народнім Домі“ „чайний вечір“ (сентуально з танцями) для всіх членів з родинами та гостей запроваджених членами Стріп — домашній. Просимо о численну участь. — К. Клим, голова, Р. Цималенко, секретар.

† „Neue freie Lehrerzeitung“ померла мизантропична на гротескній сухоті. Кажуть, вирвали, що до мортів aut bene aut nihil, але про сю сердешну покійницю годі нам що доброго сказати. Огата в останнім „Проміні“ показала аж нагло добре, чим небезпечна була в публіцистичне життя Буковани. „Neue freie Lehrerzeitung“ зробила ся згодом прибічником органом А. Ончула і своєю найважливішою ціллю поставила поборювати „ворога учительства“ профес. Ончиного. Вже коваючи, синнула на оего „ворога учительства“ таким багатством іди і небажати, а на н. Ончула глянула таким благочинним зором, що хаба на мігме серце у него або порожні кишківні, коли по допоміг їй відомим всемогутчим ліком. А та, вічна пам'ять...

Загальні збори тов. упр. студ. „Січ“ відбулись в неділю дня 20. с. м. о год. 9., чверть на 10. і пізніше 10. рано в локалі товариства при ул. панській, ч. 22. з отриманим порядком денним: 1. Прочитання і зго-

решоване протоколу з попередніх загальних зборів; 2. звіг уступаючого виділу і кружків; 3. вибір по нового виділу і кружків; 4. візвіт внесених і запитаних. Просимо всіх товаришів і Ви. Ділі о ласкаву участь. — За виділ тов. упр. студ. „Січ“ в Чернівцях: Іван Голоско, голова, Д. Нимолитин, записар.

Виділ товариства „Буковинський Бали“ в Чернівцях повідомляє отримавши Ви. Членів, що з днем 16. с. м. починає працювати своєю діяльністю. Проби будуть відбуватись в місцевій читальні з вечірними порядком денним. Просимо, щоб на збори прибуло й докозично жити з Жучин Чернівцями, і Теторівцями.

Загальні збори філії тов. „Руска Школа“ в Станіславці, що мали відбутись 8. жовтня с. р. але через мале число присутніх ся члени не відбули ся, відбулись ся в неділю, дня 20. жовтня с. р. о год. 10. перед полуднем, в шкільній будівлі в Станіславці з наступним денним порядком: 1. Отримання звігів і прочитання протоколу попередніх заг. зборів. 2. Справоздавання виділу за минулий рік. 3. Справоздавання касового. 4. Вибір нового виділу. 5. Візвіт відчити. 6. Народа над задоволенням драматичного кружка. 7. Візвіт від сесії. Сам запрошує виділ всіх членів нашого тов. як і всіх товаришів і товаришок, котрі ще не належать до тов., жити численно на зборах і надіслати як найкраще членські накладки на руки тов. Девіса Самсона в Барбівцях, згідно записки, в членів нашого тов. — За виділ: Василь Гинка, заступник голови.

Справлене похвилим. В останній часі „Буковинський“ у вступній статті висловив ся через Івана Шопіна немала потреба, яку отримав простувати: В Сереті нема окружного суду, отже й не міг засудити на смерті особу, про яку там говорять ся. Сирвав наля са так, що в Сереті суди слідчий порозумував обжалювану, а суди в суді чернівцями. Зрештою головний випадок оставлять ся в певній силі.

Посмертні вісті. В посмертній хвалі довідуємо ся, що в Раранчу помер в вітроні 15. с. м. директор народної школи Ярошинський Я., батько письменника Едмунда Ярошинського. Похорон відбув ся з четвер рано. В. Я. н.

Із штуки і літератури.

3 міського театру. В суботу і неділю дав театр „Cavalieri-ю rustican“ Маскано та „Важко“ Леонарда, в неділю оперету Штрауса „Два Wiener Blut“. Вачини отці представлення, можемо з чистим сумнієм підтримати наш перший суд: і опера і оперета виходять як якісь, гармонійні цілі. Що найбільше можна би жалати від оркестру, або трубаці не заглушували сильного і звучного хору, бо через се пропадала не одна сесія, пр. вступний хор дівчат в „Cavalieri-ю“, хор протарний. Зісвітавши в одну цілість, а який подивляти треба гармонію, сяву й чистоту інтонації та повноту у спіні. Коли б до тих супраців та тенорів ще кізла басів, то хор театру з 30—35 осіб переважив би п'ять разів сильнішу буваризацію „Сирена“. 3 селетів на першій місці треба поставити н. Літ, яка має так повноцінно орудувати своїм голосом та надавати йому відповідний обем, що хто чув її могучий, драматичний спів та бачив пристрасну гру в опері, не вгадав би, що се та сама легка юнотка співачка в оперетці. П. Розьєа, що в суботу співав Туріда, мусів заступити в неділю н. Дайтш-Гауґт, і треба признати йому, що вивчав ся в своїй гадці зовсім добре. Його склади широкі, звук голосу м'який, металічний, а голосно він добрий артист. Барітон н. Таубер не зміг вибити ся в „Cavalieri-ю“, за те відслідуючи прольоту в „Важко“ ти спешо грею зробив на слухачів могутче вражіння. Важко співав н. Муніхський. Його голос особливо в найкращих режістрах мислову металічним звуком і сявою а загально вражіння створює пориваюча, драматична гра. Шкаво, чи його славянське походження, чи які інші особливості причини спонукали деяких тутешніх реперитів призначити йому заги; на нашу думку такий сяв собі більше. Побічні ролі в операх були: альтистка пня Геллер, який одначе ролі не дад сам разом розвинути тієї умінності в грі і спіні. Увагу звертали на себе паниа Чілах, що побіч урода виконувала ся зогрим живим супраном і повною грою нно Льола в „Cavalieri-ю“. Треба згадати зрешті про барітоніста пана Літ, який призначив ся до загального успіху опери зменшеною режісурою. В оперетці „Wiener Blut“ вибили ся на перше місце ексцентричний тенорист Дайтш-Гауґт, супраїстка паниа Літ, субрета пня Гелла та пня Лютар. — Вебути сміху паниа Шілер нн Іранд і пня Гелла. Перший, як підстаркуватий діяломат з комічним саксонським діяломом, другий як тин відомого Spierbürgers, а третій як камердинер, який ексцентрично в змозі асигувати і свого пана — в дошкучах. — Годі не згадати і пня Ріхтера, який в одній сесії, коротенький сесії, віддав відомого епігра. Хори і в оперетці були добрі і тут належить сказати що позначило

слова і обем канцеляркам панова Монія, що дрігував Cavalieri-ю і Чаліковим, що дрігував „Важко“ і „Wiener Blut“ бо добрі хори, то нно їх заслуга. Кінчаючи, можемо віддати директорови Каліковови виснові заслуженого призначення, що оспра й оперетка удали ся йому знаменито, що нно і публіка уняла наповнюючи кожний раз п'ятий театр. М. Л.

НАУКОВИЙ ФЕЙДЕТОН.

Ернест Гензель.

Історія розвитку сьвіта.

(Контині).

III. Моністична біогенія. Третій головний період сьвітеного розвитку починає ся повстанням організмів на нашій земній кулі і від тоді триває безперервно аж до нині. Великі сьвітлові загадки, які нам пропонує ся найінтересніша частина історії землі, уявляють ся загальною цілю на початку 19. століття невідомими, або принаймні так трудними, що їх розв'язка, здавалося, лежить в крайній далечині; при кінци 19. віку можемо з опрацьованою гордістю сказати, що їх розв'язка при помоці модерної біології та її трансформізму в принципі; ба навіть багато невідомостей про ся чудесного „картину життя“ сьогодні так досконало емпірично доказано, як якийсь добре відомий емпіричний факт і в аналітичній природі. Заслуга на перший найважливіший крок на цьому трудному шляху і за впазане дороги до моністичної розв'язки всіх біологічних проблемів належить ся геніальному французькому натуралістови Жакку Ламарку; він опублікував 1809. в році уродин Шарла Дарвіна, свою „Philosophie zoologique“. В сій оригінальній творі зробив він не лише величезну пробу, щоб всі прован органічного життя пояснити з еволюційної, емпіричної точки, але також отворив дорогу, яка єдина умоваляла розвиток найтяжчої загадки на сьвітло позн: проблем про природне повстання органічних форм родів. Ламарк, що мав рівно широкі емпіричні відомості з області зоології і ботаніки, вважав тут по перший раз основні речі науки о походженні або теорії деценденції; він показав, як всі ті безсмертні форми вьвірного і ретинного сьвіта через загальне перетворення повстали із сьвітливих, дуже поодиначих першійних форм, і як згодом переміня вигляду через прикоропачення, в обочільній діяльності з одиначенням, спричинила ся величезну трансмутацию.

Ламарк визначив основні риси науки о походженні, а Шарл Дарвін 50 літ пізніше не лише не вбачив узадавши всі важні головні речі теорії деценденції, але також уведеном селекційної теорії або науки о могом добрі виконання ті змисли, які поклали перша. Між тин ннн Ламарк мав всі засади не міг довести ся успіху, Дарвін мав його в найбільшій мірі; його еволюційний твір „Про початок родів через природний добір“ в останніх сорок літах перетворив основно цілу модерну біологію і підняв її на ступінь розвитку, який рівняв ся з становленням прочих природничих наук. Дарвін став Консервативом органічного сьвіта, як і се висловив нно 1868 а е ді Воу-Ремонд, 50 літ після повторня.

IV. Моністична антропогенія. Четвертим і останнім головним відділом сьвітеного розвитку може для нас людий бути сьв наймолодший період, в яким розвинули ся наш власний рід. Вже Ламарк (1809) показав, що сьв розвиток після здорного розуму можливий лише природною дорогою, через „позодження під маля“, як від найбільше спорідненого сьвітого зв'язати. Гензель показав відтак (1863) в своїй славній розвідці про „становлення чоловіка в природі“, що се важне приняти з повним висновком теорії деценденції, і що вона дозвляла анатомічними, ембріологічними і палеонтологічними фактами; він уявляв се „життя всіх патал“ в принципі розв'язаним. Описав Дарвін в геніальній спосіб обговорював сю справу з різних сторін в своїй творі про „походження чоловіка і природний добір“ (1871). Я сам в сій генеральній моральності (1886) сьому надважнішому проблемі науки о походженні присвятив особну главу. 1874 опублікував в сьому антропогенію, в якій по перший раз переведено пробу: слідити як походження чоловіка цілим рядом його предків аж до найдавнішої первісної форми; при тин опирав ся в рівномірності на три великі пам'ятники історії походження, на порівнюючу анатомію, онтогенію і палеонтологію.

РУСКА КАСА © РУСКА КАСА

тов. зареєстроване з обмеженою поручкою в Чернівцях.

Однією своєю роду українська вісничка інституція на Буковині. — Приймає вкладки шкільні і опроденційні їх на 5%. — Пай вноситься 40 К і платиться 6%, вивозиться 2 К. — Родина! Хай вайт „Січ до сьвіта“ відбє ся голосом вісничкою на шкільній Буковині і наїмудей, що пичує себе цим патріотом-Українцем складає сьвої оцілности в „Рускій Касі“.

Прислухуйте нам кожних членів! Дирекції.

Ціна оголошень за односторонню 1х вибілена: Ціна сторони 80 К., 1/2 сторони 60 К., 1/3 сторони 40 К., 1/4 сторони 20 К., 1/5 сторони 10 К., 1/6 сторони 5 К., 1/8 сторони 2 К., 1/10 сторони 1 К., 1/12 сторони 1/2 К. — Анонси обчислюються за ціною обсягу тексту не більше ніж одного тижня.

ОГОЛОШЕННЯ.

За рубрикою: Надіслані в редакцію з вказівкою на відповідь.

При розміщенні або при рішенні анонсів, платний спосіб.

Дрібні Оголошення мають друкуватися (рейт), виходять за № 4 в. від редакції.

Платити за анонси марками поштовыми не приймається.

Просту всіх цих панів товаришів нагадати універсальний шпід, котрі до тепер не купили ще книжок для дітей, оголосити їм до мене. Дано від книжок 10% рабату і плачу порто.

Через те, що одні пропоненти в доходу, іде на бідні діти, прошу о членстві замовляти.

З поважанням
Юрій Князівський
учитель в Вашнівцях н. Ч.

Г. ФАЙЛЕС

усувач нагніток

Чернівці,

ул. Руска ч. 8.

Працюйте і щадіть!

Вкладки ощадності на 4%

приймає

Товариство взаємного кредиту

„ДНІСТЕР“

стотарини, зареєстровані з обмеженою порукою у Львові.

Кожного дня (в години урядових перед полуднем можна покласти вкладку назад відібрати).

Позички у ділях Товариства „Дністер“ на 6 проц. за істабування; на пошта покриті дахінками на 5 проц. Силу розкладає ся на 10 до 15 зтг; при 30 ратах підрізняє виносить рата амортизаційна (на капітал і відсотки) 5 кор. 08 сот. від кожних 100 К. позички.

Парцелювати на купно землі можуть в „Дністрі“ позичити позички під логідними усявінами.

Членами можуть бути тільки члени об'єднані в „Дністрі“.

З висівів у ділях „Дністер“ на публічні добродійні ціли вносу 37.275 корон.

Стан 31. грудня 1906:

вклади	2,561,541-81 К	позички у ділях	2,512,635-62 К
уділи членські	193,659-52	цінні папери	138,534-20
ф. резервний і інші	37,338-07	зобов'язані	267,364-04

Купуйте землю при парцеляціях.

КкОоллЕЕССОо

майже нове

дуже дешево на продаж. Базис: Друкарня „Р. Радя“ Чернівці, ул. Петровича ч. 2.

Видання „Рускої Бесіди“ і „Рускої Школи“ можна купити у всіх

філіях „Рускої Бесіди“ і „Рускої Школи“, в друкарні „Рускої Ради“ і в книгарні І. Рехенберга.

Розповсюджуйте „БУКОВИНУ“ і „РУСКУ РАДУ“.

В 6 днів до Америки,

Перейзд подорожних до

Канади і Аргентини

жадайте пояснень

Напишіть зашифтовану кореспонденцію до

Falek & Comp.

Гамбург, Raboisen 30 Amerikahaus.

Кореспонденція у всіх мовах.

Трезкий і левкий зарібок

від 20—30 корон тижнево

може мати кождий хто буде працювати на опатентованій „довгій“ машині „Славія“. Ані нік ані час не можуть бути на перешкоді. Віддалене не має жадного значіння. Докладне вчучене даром. На бажане посилаємо учительку до дому. Скінчені праці приймаємо до дальшої відправки.

Перше галицьке підприємство домашніх робіт паньчонкових на довгих машинах до шиття.

Лібаль і Ска

зареєстроване Товариство торговельне

Львів, улицы Кокановського число 39—84.

Не купуйте хазяйських машин що єсть без вартости.

Жадайте прояснень.

Послони і науку у ділях для Русинів: Франц Вазикич, Чернівці, улицы Карольова число 5, I. лан.

Перша Бродська рафінерія спиритусу, фабрика рому і лікерів

Братів Капелюш

товариство з обмеженою порукою

Броди, жел. дворець. ■■■■■ Львів-Знесена

парує

Концесіювати напийки а то:

Контушіну, житніну, коні рому, миніну і різні розсолі та лікери по найменшій ціні.

Особи і цінники даром і безкоштовно.

СКЛАД ТОВАРІВ В. БАЛТИНЕСТРА МОЛОДШОГО

Чернівці, улицы Голубова-Шенкельова ч. 3.

Телефон ч. 381.

Самостійний склад в п. н.

підприємств виробки в імени:

Рік заложення 1873.

Фабрика обуми: Антон Чавока у Відні, Ф. Л. Попера в Хрудні.

Фабрика капелюш: І. Генриха Іва у Відні, Осена Піхера і Санга в Гриту.

Порукає новоспроба-

джені артикули як:

Бравати англіські, та турецькі, найкращі у найкращих пресах і фабриках. Відомі для панів і хлопців під гарячим, коньяком, мисленим, порцеляном, шкарпетками. Шинки для панів, панів, дівчат і хлопців, посідають новітні. Діти коньяком для хлопців і дівчат, суконки, жакети, майки, нагартки і до якої нещади. Черевники для турків, до яких і гірські (Bergsteiger) і одяжки під гарячим.

Кованішки мужицькі, Тирольські кованишки від дому, найкращі нагартки, жакети, шкарпетки, жакети, до поштових, а також і т. н. Черевники для хлопців, дівчат і дітей, найкращі Шевченки, Бокхайм, найкращі австрійські ортопедичні верки, переклади домом. Парасольки для панів, панів і дітей — від дому і на прохід, гарячі на одні рік. Артикули до підорожжя. Найкращі турецькі і австрійські.

Найкращий вибір найкращих кофів до підорожжя і плах. Найкращі ручні і прядки або іа опадливим, посідають новітні. Рукавички Glad in австрійській мережі, Шніт, найкращі сорти „Fenwa“, „Dente“ і т. н. Склад лінійного біла до-а Ламана і прядки в Гриту. Черевки, мила, пітня до голівки, убрала, губки, убір на голову, інші артикули внапортні. Зброя, Реміньови, ремінь, артикули до шкатулки, нова акубади.

Видати товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Руска Рада“ в Чернівцях під надзором Івана Захарка.

За редакцією відоміть: Віктор Стратів.

ПЕРЕДПЛАТА НА „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 10 кор., на пів року 8 кор., на чверть року 4 кор., на місяць 1 кор. 30 сеп.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів року 4 карб., на місяць 1 карб. 20 сеп.
в інших державах: на цілий рік 82 ер., на пів року 48 ер.

Передплата на „Буковину“ разом із тимчасовим „Руска Рада“

на цілий рік 18 кор. (вкл. 9 рублів або 34 ер.)
на пів року 9 кор., вкл. 4-50 р., або 17 ер.

Одноразове число 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кождої середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція
„Буковина“
в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.
Ч. телефону 176.
Адрес для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 30 сот. від строку. „Надслано“ по 40 сот. від строку. Про часістий змисловий відношений рабат. Редакція неоплачує візиту від порта. Рукописи зберігає редакція лише за попереднім застереженням і поверненням належності поштою.
В справах редакційних можна усього порозуміти ся що дна від 9—10 ранку і з—3 по пол. крім неділі і свят.

Державна Рада.

Угода з Угорщиною й ухвалення бюджету, отже дві найважливіші справи, якими має зайняти ся парламентський парламент. Всі інші задачі, соціальні реформи й вирішення національних рішень, усе це не на разі на задній план перед отими державними обов'язками. Порішення їх буде впливом довіри для правительства барона Бека; з ними ново стоїть, з ними угадає. Для переведення їх буде старати ся утворити парламентарну більшість, втягаючи до участі в правлінь великі партії, з опозицією законодавчою сенсіонами, на скільки вони не стрінуть ся з опором більшої. З політичних кругів та з міждержавних дипломатів дають ся чути голоси і прохання до спосіб постійної більшості, не для сеї чи другої справи, але для переведення цілого комплексу задач і реформ, для перемови на думці великих партій та розбитих коаблем, яким називає ся „судасна Австрія“.

Ледви чи може бути сумнів, що для своєї поступатів правительство Бека найде потрібну більшість. Підуть за ним одні по своїй програмі і в стрімко до влади, другі — із страху за свої мандати. Та й сама угода, будь-що-будь, а не однім ліпша від попередньої, не стріне ся з рішучим опором в парламенті. Властиво ні одна партія, ні один парі не мають безумовної причини до опозиції. З військом Русинів. Ті особливі обставини, в яких живе руський парі в Австрії, віддана його на ласу і волю Польки за ціну з'являння їх для правительствених пропозицій, вже се одно спонукає руський парі до подвіри і якнайшвидшої опозиції супроти кожного правительства, що не охоче завернути в дорозі дотеперішньої політики супроти Русинів. Угода з Угорщиною буде — як сказав п. Василько на вічу в Руській Молдавіці — пробою, яка покаже, чи австрійське правительство зможе перевести її проти волі представників руського народу. Отим то наради парламенту в сій сесії набирають для нас великого інтересу.

В середу, 16 с. ж. відбуло ся більше засідання державної ради відпочинку в літній с. р. Правительство

ство Бека пропонує палати проект угоди з Угорщиною. Умови обох правительств — каже ся в урядовій комунікації — об'являють ся тільки унормованими відносинами та оборотами відносин, але й займають ся розвитком певних державно-економічних питань. Угадає ся особливо порозуміти ся що до угорського державного банку довільного, якого розвину в р. 1903, мусіло ся відкласти; а з огляду на те, що правительство порозуміло ся також в справі потного банку та деяких інших питань жовтничих, влітку перед собою цілу угоду.

Сам дім угоди встановлено цілий господарський оборот обох держав на певну основу докладно означених правних норм яких відбувало від р. 1898, а рішуче дано господарській та промисловій продукції потрібні для розвитку спокій і невизначеність. Проти те унормовано важні області австрійського господарського обороту, які в дотеперішніх угодах або зовсім не були унормовані, або лиш в дуже загальній формі.

Пропозиція в по часті того рада, що мають творити зміст формальних законів, по часті перекісненні постановами, які правительство можуть устанавити у власній області ділянки, а пропозицію їх до відомо законодавчим тілом лиш тому, щоб унормувати обидві про цілий зміст заключених умов.

Важливі законопроекти об'являють ся:

1. Проект закону, яким приймають ся і надають ся обов'язкову силу

I. умови що до унормованих відносин торговельних та оборотних між королівствами й країнами заступленими в державній раді і між країнами угорської корони разом з прикладами й оповіщенням протоколом;

II. умови що до унормованих подвійного оподаткування таких підприємств, які розтягають свій обсяг діяльності на обидві держави як також, що до деяких інших питань безпосереднього оподаткування;

III. умови додаткові до умови дотично суня, якою країна угорської корони мають спричинити ся до тигарів загального державного дозугу.

2. Проект закону, яким унормовують ся міністерство королівства і країни заступленими в раді державній до заключення угоди з міністерством країни угорської корони в справі зміни § 8 закону з 27. червня 1878, ч. 63. Вад, дотично обсягу діяльності австрійських товариств заснованих в одній з областей країни, товариств забезпечення, та стоваришень виробничих і господарських в області другої держави.

Засідання палати послів отворив президент Вайс-кірнер о годині 10.15 перед похлудом, втягаючи по-

слія по дітних справах і ствердив компетентності палати. Яко представителю австрійської посольської палати відіслав ся през. Вайскірнер до кабінетової канцелярії, щоб в тім австрійській державній раді міг послати подати австрійські листи о стані здоров'я цесаря і відчитав опісля листи від директора кабінетової канцелярії такого змісту: „Високоповажаний Пане Президент! Позволю собі подати до відомості, що стан здоров'я монарха, який терпить, на катер сиритивний інфлюенцею, диктувати Богу, відповідно до обставин є о стані зовсім відомою, що цесар по-прежнему спричиненої хворобою горячи може придоручити ся значаючого способу жити, лиш з тим обмеженням, що мусить вистерігатись гонорарів, щоб тим не збільшати нашої. Вирочим горячи є тепер лиш за з початку. Катар змиває ся в літній і сльозі літній. Треба однім ще якогось часу, зали хвороба уступити. Лікарі вчора ввечері ствердили, що цілий день не було горячи, — старали ся прохати полишити більшість менше таї самі, живучи спокійні. І лиш рано охорив я влість, що монарх цілу ніч перебув добре, хоч він був перериваний кашлем. Загальний стан здоров'я монарха поправив ся. Дякувати Господу Богу до тепер нема горячи, а цесар чує ся ліпше“. Думаю — каже даліше президент — що промовляю іменем всіх членів, коли викажу найгорячіше співчуття і бажання, щоб Всемогучий привернув нашому любимому цесареві як найкоротше цілковити віддоровлення. (Грімні оплески).

По відчитанні звітів президент міністрів бар. Бек ніде угоду не пропонує і виголося експро. Президент відмітив, що правительство пропонує комітет угоди в нормальній речині. Першим ладом зазначити угоду з довшим речинням, як на 10 років, вимагає тихих жертв, які годі було в інтересі справи понести. Довгочасна угода мала би рядити характер мирового релігю, при чім не можна би було задержати митово-торговельно-політичної спільності. Хоч правительство не побоялось поринання теперішньої угоди з угодою з 1903 р. і хоч може з цілим спокоем відповісти на питання, чи теперішній бізнес є ліпший, то всеж тим тим порівняно угама невогучиним. Угода заключена Соєм і Корбером відповідала тодішнім обставинам. Від 1903. обставини змінили ся. Правительство користало з дороготинної будівлі постанов угоди Соля і Корбера і надіє ся, що ті постанови утривали. Преподант від разу вилучив можливість спирати нові відносини до Угорщини на будуче на основі „взаємності“, бож даліше істнування таких відносин політичною інтересом держави

Мих. Грушевський.

Грім — та не з тучі...

Коли-б хто з тих землінок, зневірених і малодушних, став шукати на небі чи на землі знаменія, яко-б сказало йому, чи українство живе й розвиває ся, чи тільки дряпає в передсмертних конвульсіях, — б-б мавби не міг пазнати йому під теорією тварю бильше вітшого, бильше надійного знаку, як той рев великих „истинно русских“, „истинно польских“, „истинно-австрійських“ і „истинно рансаванських“ голосів, який останніми часами підняв ся на українство. На мертвого собора не брешуть. Видно, чуєть ся в українській мові, рух, життя, коли страждає ся ним, чи сподівають ся пострашати його треба, для одержання „знаків“ (мабуть монетних), установлених за спасення погубляючого в подлях* російського отечества. „Со стороны видіте“.

На нововременським запитанню засичає най-більш гукави, а за ними підмеса крик всяка птиця, аж до малючої райської птиці „Гамачона“ (навіть така знайшла ся в нововременському звірниці). Нинішні також хто чим багатий... Наш випробований домашній прятель за браком якоїсь жіночої гардероби сирини собі горохово паліть, експромто підписаво буквами Т. Ф. і підписав перед ним стовпчик свого органа — грай походний марш на Україну. „І пішла писати гурберія“...

Розуміють ся, в тім губернським писанню не знайдеш багато нового; мало його, дуже мало. Та й не диво. „Посильте їх, буди вити“, що точили свої сивофантених пера на українським питання, а не могли вказати наглядну вірного способу на те, щоб перенести його в бажане „небутіє“. І коли щось ново можна додати в сій сльозі партії сивофантеної літератури, то хіба тільки упрощене й манер, більша

„откровенність приємна“. Порівняти хоч би писани того пана Т. Ф. з трактатом про українство, який був — не так давно й давно — приписано сторінці тогож „Кіевлянина“ мій шановний професор славістики Т. Флоринський з нагоди першої української „маніфестації“ — на північній архіологічній з'їзді 1899 р. Так не давно — а різниці слава. Не слава, щоб і трактат проф. Флоринського не мав деяких сильних прикмет. Ні, він теж мав бунт не стільки академічний, скільки управі благочинія. Але всеж різниця величезна. Модернізм очевидно не лишив ся без впливу і на (св. позволенія сказати) літературну охрону. Се вже справді „наї душі“, без усякого навіть епідемічного застатка. Горохово паліть заступило потребу всяких тихих прикрас, і „персоніфікація плінності“ вилучила з інвентара свт (за позволенням вилучити) літератури всякі навіть далекі свідки літературного доброго тону. Очевидно, він в теперішній шпирі також потрібна вава, яка порешювала тим, для кого призначають ся ці писання, відразу зрозуміти сказав та зміркувати, чи знайдеть ся в відрізанні матеріал „составля преступлення“.

Поза тим все тако старе, що навіть аж прикро за ці „горохові паліть“ в році літератури. І тако поздало. Не прислухатись ся вони пером начальству...

Перша точка — голосовні замірени, що всі аргументи, все писано з становища українського — все се неправда. Панове Т. Ф. заповідають, готові присягнути на тім. Дуже категорично, але чи переконують кого — не знають... Бо навіть начальство не хоче вірити на слово, а винагає фактів. А тілі між факти — небезпечно: як раз погу зломим! Крамольна ся стівія — наука, небезпечно з нею зачіпати ся. І іншотрої підтримки від неї! Роні за два вже тому, як якийсь „отопч стечества“ записав в „Новім Времени“ відписаний і харківський університет і київську академію, або сільніми словами виказал мене на чисту воду і доказав, що все написане мною в історії

України — неправда. Яко влічче зайдати — і щоді ? ніхто не хотів сам зайнятися, і приходять ся агентам охрону самим промашляти. А при їх малім освітнім цені як се небезпечно — самі посядуть. От той Т. Ф. неграбував вказати від неба голосовні твердження, що все неправда, що Українці говорять, і казав, що се неправда, бути до небуди як університетів вказують „на містичні змінах“. Спосунки його чорт! Проф. Флоринський сього-б відомо не написав. Правда, в своїм трактаті про українство він теж наголосив горю з наукою, але такої дурниці відомо-б не устругав: знає твердо, що в Празі єсть університет чеський, на „истинно австрійський“, в Кракові горювало навіть з буквами Т. Ф. в пароксизмі „увердім“ й се вперечило. Приспорбю! Й-ж угама не заходив в такі далекі справи, як напр. відносини австрійської мови до французької в Бельгії, або якихось відносин в Швайцарії — бо горювати навіть може й не знають що про істнування австрійської мови. А про Празьку, Львів, Краків, до тепер і не протопили ся від агентів охрону — думаю, що й вони знають. Та, видно, помилка ся.

Пункт другий — крайня небезпечність українства. Українці хотять відірвати ся від Росії, заложити українську республіку, мають уже й готових кандидатів на українського гетьмана (і т. д. і т. д. Боже мій, яка старина! Відколи ведуть ся поговорки про українських гетьманів, про заміри „відлучати Галицький повіт від Подільської губернії і утворити з нього окремих штат“? Найстаріші горюди, що мають гайда на старосинішнім участку, чули се що тоді, як сиділи ще в батьківських гайдах. Сильні тих „кандидатів на гетьманів“ від Рівнінних до Галицьких, винищених ріжними сивофантеними отечества, прижило і помирало без певного „оказательства“. І що се може зробити адміністрація, чого вже не зробила? Чого не відумувала неспокійна свідість мислових

самим безземельних „самостійних“ господарів, — чи в них являється ся розділ на могутніх великих землетелів та несамоїстих робітників.

Таблиця IV.

показує нам процент робітників у різних професіях:

Чехи	63
Німці	60
Словенці	45
Польські	44
Румуни	43
Італійці	31
Русини	30
Сербо-Хорвати	18

Що се значить? У нас є різніки майже самі „самостійні“; коли порівняти процент таблиці IV. з даними таблиці I., то можна бачити раз сконстатувати звичайно різнити, що майже весь народ, се дрібні, економічно слабкі, „самостійні“ мужики. Великих, сильних господарів у нас нема. Є сіра маса різниці, „самостійних“ господарів!

Визначити робітничої людності є в нас 34 процент, (у Чехів 65 прц., у Німців 64 прц., у Польскіх 50 прц.). Та й се наша робітнича людність, се в величезній більшості різні племена, єврей, найменші, найслабші, найбільш неповоротливі категорія робітників. Дані порівняння пригадуємо отим даним. На 1000 робітників є намітити:

	у приватній торгівлі та конфекційній	у державній	у публичній службі і спеціальних професіях
Німці	618	266	116
Польські	360	500	140
Русини	120	796	110.

Звісно до організації, мілого під неросудів, свободи і своїх рутів промислового робітництва в нас — так, якби не було. Наша робітнича верства, се майже самі різні племена, дрібна служба, безземельні сільські пролетаріат.

Громадські вибори в Видавчу.

Можливо всім відомо, який зад панує в громаді Видавчу, до двірника „заслужений“ Яковль Зірайх і в разі з його помічниками. Сего разу було вже навіть виголошено громадянам до богато, от у них поставили гадки, чи не пустити би сего „заслуженого“ двірника на пенсію, а тим самим полегшити вельми низький господарів громадян.

Найліпша нагода до сего — громадські вибори, що відбули ся дня 7. 8. і 9. жовтня. Так що, двірник Яковль Зірайх мав ще в руках силу — виборчі листи, а до того найшов ся ще в православний наотеч, що став ему на поміч.

Результативні вибори залежать найбільше від справедливого устрою алет. Се знали добре майже всі двірники Яковль Зірайх і громадянська секретар Лябінська і порадили собі в той спосіб, що устроили виборчі листи так, як їм було треба. Богато доско було в тих листах: і таких, що були жарані, і таких що не платили ніякого податку, і таких що вже помирали, бо їм були їм особливо потрібні. Не було за те в листах багато таких громадян, що платять податок, але се були противники двірника. Листи отже були устроєні в планом. 125 рекламаций, які внесено проти „застовної позитив“, се що далося не всім слухач.

Протест внесений проти рішення рекламацийної позитивки п. н. Старостю у Видавчу зазначило неприхильно, не добачивши чомусь матерів громадського уряду. Саме Старостю писало у відношенні на протест, що громадський уряд у Видавчу відновив рекламаций для 6. вересня с. р. про те, що рішення дня 10. вересня с. р. комісія рекламацийна. З сего видно ясно, що громадський уряд відновив скорше, як відбуло ся зазначення рекламацийної позитивки.

Чи рішення в справі рекламаций є в такій раз важне? Як могло Старостю допустити такі листи до виборів, про се знав хіба пан Штротер, потрий — як видно — нас до двірника Яковля Зірайха поше довіря...

Ще добре було, що вибори переполю комісар п. Манейковський, урядник строго справедливий і такий. Та що він нім не порадити, коли виборчі листи були так фабриковані. Співка хіба довгий протокол на вічну пам'ять поручити у Видавчу і на тім конче. Але в двох випадках мусів віддати справу суду. Суд вже порішив, чи можуть голосувати умерші та „виборчі“ з зазначенням загінатимання.

До благодатних виборчих алет прилучила ся ще агітація православного пароха Ретно а, який при сех виборах доказав найліпше, як то ему вказувати на „православну“. Сей нанотеч робив угоду з Жидами проти своїх там православних громадян; привав людям карти з рук та викладав імена поміж йому громадян. В той спосіб вибрано 8 Жидів з Німцями Зірайхом на чолі.

Іван Романов, один з перших господарів, що вибраний поміж шаленої агітації православного пароха, хоче презитивувати, бо новий вибір Яковля Зірайха на двірника зазначений.

Розуміє ся, що против сех виборів внесено протест до правого правління.

Наочний світок.

НОВИНКИ.

Чернівці, 17. вересня 1907.

Засудження Лібнехта. Німецька соціальна демократія стала знова багатша о одного мужика, який она числить сотнями. Ого берлінський державний суд засудив Карла Лібнехта, сина колишнього товариша борби Бебля, за брошуру: „Маттаризм і антиматтаризм з особливим узагальненням інтернаціонального руху між молодіжю — на шістьох роках вивчення. Як на першій розправі зазначив Лібнехт, що він певний свого засуду, а сво думку поділяє члести й преса, кажучи, що політичним пругам дошло о примірних поздраве члестішого соціалдемократів. Судити не ограничили ся на іспривінований статі і розправа перегорала ся в широку добату над антиматтаризмом, причім прочитувало цілі устуня з бесід Жереса Бебля і антиматтариста Герве. Сім засудом соціалдемократів Німецька зовсім не пощадила, а радше зробила усугу, вербунчи нових прихильників їх ідей.

Звіт Товариства торговельно-промислового „Соціалістичний Базар“ стоваришешам адронотровано з обмеженою порукою у Львові за час від 1. липня до 30. вересня 1907. З дня 1. липня с. р. р. обичає наше товариство ведене складку і торговельний рух провадив ся як слідує: Товариш продано: в липні за 1764-95 К, в серпні за 1814-37 К, в вересні за 3882-18 К, разом за 6961-49 К. Випущений рощ за той сам час продано товариш за 4949-38 К — отже в сїм році продано товариш о 2012-13 К більше чим в першій кварталі минулого року. Загальний отач пришло дів до тепер: за товариш 6961-49 К, вилучені уділи 2399 К, вивисно 182 К, вилучені до ошадності 9427-48 К, разом 18919-07 К. На 68 членів нашого товариства припадає після звання: 4 економічних інститутів, 3 гуманітарних інститутів, 1 директор товариства, 7 священників, 3 адвокати, 2 лікарі, 4 професори, 18 урядників „Дістра“, 7 інших о. інститутів, 7 урядників державних, 1 уряд. автономічний, 6 промисловців і ремісників, 6 інженерів, 2 редакторів, 3 ріжних. Удлі вивисно 25 К, вивисно 2 К. Сгона процентова від вилучен 5 проц. — Дирекція.

Галицькі робітники в Німеччині. Між тим, коли в році 1904 і в робітників галицьких в Німеччині було 80 процент Польскіх а лише 30 прц. Русинів, в слідуєчых роках значно поблизилась ся співність русинів робітників. В р. 1905 було Польскіх вже лиш 70 прц., Русинів 30; в році 1906 Польскіх 60 прц., Русинів 40. В сїм році число русинів робітників в Німеччині порівняншло польскіх, бо Русинів а 7500 а Польскіх лиш 6500.

Оповідки, іменованя і т. п.

Promotio sub auspiciis imperatoris. Цсар позвала, щоб кандидат візловей, професор тутешній І. держ. гімназії, Агенор Артанович, був промований суб auspiciis imperatoris на доктора візловей.

З „Буковинського Бюна“. На середу дня 16-го жовтня була зазначена перша проба „Бюна“ та як все, так і сїм разом почли ся данний мандрівник. З пани явила ся одна, а з музиків лише члени академічного тов. „Сіа“ що вранді в повільнім члесті. Чайне нани бюністи зрозуміють, що аби можна щось повільного почати, треба вперед знати, який співачий матеріал стить до реалізаційності і диятого було їх обраним знати ся вже на першій пробі. — До тогож час ограничений, бо після звання і після особливих обставин сего року перший концерт мави відбутися ся конче ще до сїх позавних грудня с. р. — Зі згаду на чайний поір „Українського Касина“ сїх суботи відбуде ся слідуєча проба в понеділок дня 21. жовтня с. р. о годині від 8-ї до 8-ї ввечером. Просимо всіх членів знати ся точно і в конклеті! Рівняк просимо нових членів вступати до нашого товариства. — *Модест Лавичинський, голова; Дмитро Ніколайович, управитель хорів.*

З музичної школи ім. Миколи Лисенка. Кілька разів зазначив в „Буковині“ не отасти без успіху; сего року вивисло ся до найліпшої школи знова більше учеників як попереднього року. — Головний контингент вивисло підліт еортановий (34) учеників, відтак відліт експривний (12) учеників, найменший відліт соловийого співу (4 учеників). — Зі згаду на се, що академіки що й не поспішили ся, а ми хочемо дати також їм нагоду поростати в нашій школі продовжимо нини до 1-го наделіста. Особливо зазначимо до підліт соловийого співу, який у нас цілком заходь ся; також раділи ми отворити відліт три на відпочити, до якого інструменту маємо акадентного учителя і особі пана Адама Франка. — Зарад має також намір завести незалежного підліт драматичний. Уже тамтого року оголошено був зарад курсу декляційної, та ніхто не зголосив ся. Сего року сїх підліт потрібний для учеників соловийого співу, тож зарад порозумів ся з одним визначним членом мійського театру і той пічче пошодові науку. Ближніх інформаций про сїх підліт можна зазначити в дьялош школи. При сїх нагоді пригадаємо, що наша школа посідає бібліотеку Лисенківських творів, з якої, на жаль, майже ніхто не користує. Просимо також родичів, які мають неспривітні ноти, особливо для початуючих, щоб їх дарували до нашої бібліотеки. Сї ноти для вправильних не потрібні а ми можемо їх дуже добре з'ужиткувати. — *Зарад.*

На „Кицманьську Бурсу“ вложили від 1. сорини до 10. жовтня 6. р. слідуєчі Добродійні і Добродії (в жорнах): 1) Члестіські владки: п. Андрій Зуглевич 6, п. Іван Семака 4, п. Параскова Проконія 2, п. Шойнарівський Сергій 2, п. Стратичук Іларій 2, п. Орбко Омелян 2, п. Євген Жуковський 2, п. др. Лев Воєвідна 2, п. Федорович Іларій 2, п. Василь Росточий 6, п. Осип Бурачинський 1, п. Іван Прийма 1, п. Володимир Казимир 2, п. Николай Полан 4, о. Северин Шаликовський 3, п. Микола Радзюк 3, п. Іван Гомоний 2 і п. Денно Євстафій 2. — 2. Датки: Кицманьська гімназія, молодіж члестий алек із аматорського представлення 27, п. Франц Прадоловський (судови алагода) 10, о. Тосеїк Драчинський оплату за Петра Дороша 10, п. др. Іван Гринишаний оплату за у. Пятака 22, п. Онуфрива із Кицманя оплату за бурсу Німого 4, 36 прц. 48 сот, п. Едвард Пальмер 1, п. Володимир Кузелья оплату за сироту Івановича 5. Із нагоди вичали др. Воєвідна вимість телеграм азначив: о. Аполлон Сімонич 2, о. Штайнбах 2 і п. професор Іван Гомоний 1. Воя жертв-давчим сердоче спасибі! Просимо всіх жертволюбивих пани і панів не забувати на нашу бурсу і слати дати на руки класнера, а нитувалі на руки господарів. — За виді „Русної Бурси“: Євген Жуковський, голова, Іван Гомоний, господар, Денно Євстафій, касир.

Посмертні вісти.

Володимир Євстафійчук, сн унів, професора в Чернівцях, номер в середу 16. с. м. по довгий тяжкій недузі. Покійний був пильним і талановитим учеником; однак також хорівале відбавило йому змогу в останніх роках ходити до школи. Його товариші тепер в VII. класі. Похорон відбуло ся в п'ятницю 18. с. м. о 2 год. по обіді. — Вічна йому пам'ять!

Із штуки і літератури.

Літературно-науковий Вістник, випускає за серпень — вересень, том XXXIX. Зміст: Іван Франко: Великий шум (даді). — Ол. Маритчик: Я провів у динну хвилю. — Мих. Садковський: Мій театральний гадки (даді). — Мих. Грушевський: Богданові революції. — Олоє: Мій матори. — Волод. Виницький: Великий Малах, песа на III. розділі (докінче). — Ю. Буляк: Прокляте я старі обличчя. — Мих. Грушевський: Студії в економічній історії України: Експорт збіла в XVI—XVII вв. Розвій економічного господарства. Забравне соціалістичних ґрунтів і безземельне селян. — Васил. Мона (Лисенський): Старе гадко й молоді ітати, драматичні обриси (даді). — В. Ко-ий: Національно-територіальні межі України і територій інших областей Росії (даді). — М. Парні: До питання про автономію. — Мих. Прийма: Тебе нема. — Мих. Лисенський: Герой а'единення Італії. В сїті революції уродив Джозеф Гарібальді. — М. Прима Гаррі: Здобує Єрусалим (даді). — Ів. Франко: Марія Маронка (Марія Велоча). — Мих. Грушевський: На українські теми: Грім — та не з тучі. — М. Лисенський: З австрійської України. — В. Писацький: На думські теми. — Ф. Матушевський: З російського життя. — Закардоний: За границю. — Вікторівський. — Надіслані книжки. — Оголошення.

З мійського театру. В середу виставив театр „Сальма“ Уайнда і „Kammersänger“ Франка Велюнда. Значно драму Уайнда з мійки, а розчарував ся дуже, побачивши її на сцені. Розчарування опираємо. Людей в перед двох тисяч літ, яких наша унів маво собі в богатих орієнтальних барвах, побачити при слайті мійки, почути їх — аменю мову се вразило дивно; уявля чар, цілі ілюзії, на який позитив преліти сила штуки, прискле. На те, щоб залервати потрібний настрій, відповідалі стили у мійки, руках — показав ся мійський театр за слайб. Штука за трудна, Розі Сальма належить чи не до найтрудніших в репертуарі; п. Трієр робила що могла, аби представити ся розчаруванню ітати; внакою серед душі і респонсу атмосфери дияра, а вогнем пристрасти і жорстокості в душі. Характер логічно можливий і в диних обставинах може приворожити; до преліти він не промовля. Одинокий момент, що повинен притати його, неросонати о житевий преліт — танець Сальма перейшов без алаженного преліти. З інтерпретацією п. Штайнорта розі Прода можна годати ся або ні, але гадь п. Губа в до пророчих промовів рішучо не падає ся. А внакою на нїм багато зазначити в штуці. Преліти належить ся дивовиці за преліти дивовиці: хмільно се озеро та хмари.

Оперний співач Велюнда належить до тих модерних, технічно гарно збудованих штук, що в них комів життя переплітає ся з трагізмом. Від ідеї з підстроєм (п. Кет), що пріти нікно вилуча до комів, аби побачити обожаного співача, стованує ся трагізм виступом старого професора, який патьдесять літ компоує опери і не може діти на театральний рынок, а тепер на колінах благая співача, щоб нани розі його опери; як до бурливої сприв а Сальмо, що пошпаула мужа і дити, і знав лиш одно бажане: „возьми мене з собою“; а коли співач нагадає їй її обожані — вистрілом вичить життя. Що автор наговорив при тім багато немилі преліти театральній публіці, се аби описано для Чернівців. Співача грав п. Губа в загальом добро, але більше ітності в сїй розі йому не зашодило б. Перший раз виступила п. Губа в разі Одена і, треба признати, випадала ся з неї гарно.

Ціна оголошень за одержанням їх поміщена: Ціна сторони 80 К., 1/2 сторони 60 К., 1/3 сторони 40 К., 1/4 сторони 20 К., 1/5 сторони 10 К., 1/6 сторони 5 К., 1/8 сторони 2 К. 50 с. — Анонси обличчя за ціною обсягу місця не ціною малювання.

ОГОЛОШЕННЯ.

За рубрику: Надіслані і Оголошені редакції не підлядають.

При міжкореспонденціях або при різних замовленнях, значний опус.

Дрібні Оголошення малим друком (petit), чашуться за № 4 с. від слова. Підприємств на анонси марками поштовыми не приймаються.

Прошу всіх тих панів товаришів погодити управителів шкіл, котрі до тепер не купили ще книжок для дітей, зголосити ся до мене. Дам від книжок 10% рабату і плачу порто.

Через те, що одні проценти з доходу, іде на біди дітей, прошу о членстві замовити. З поважанем

Юрій Килимник

учитель в Волыніцях п. Ч.

Найлучше і вже випробоване средство на ревматизм есть NERVOL

„Назва правдо забезпечена“ антинара д-р. Ю. Францо

в Тернополі.

Ся знамените усмиряюче средство допущено против всяких ревматичних болів, простудних, ангинах, кашлю, гострих і хронічних болю. Прому ужалити на палець „Nervol“ і не приймати нічого „Норветоніа“.

Ціна флакона 80 сот. 10 флаконів (оплатити) 8 кор. в оплаті і опанованні. Тисочки листів з подякою. — Вислала 2 рази дано до всіх країн. В Чернівцях на складі у Шміда і Фонтіна.

153 (—) 14/1

Я. АННА ЧІЛЯГ

вислизає моя на 180 см. довге „Loreley“-волосся через 14 місячне уживанне помади яку я сама винайшла. Помада та є одним средством проти винаданя волосся, скріплене цибудьким волоссям, прискорює поріст, ділає успішно на поріст бороди і пусів і по короткості яко уживанню прикверта волосся на голові і бороді натуральну поличую барву: охороняє такеж перед передчасним сивінем, та удержує молодий буйний волосся аж до пізньої старости.

І вівши на казала того що ласі кинувши, яких поріст волоссям як до, будуть жила яка волосся на голові і цинах так до поріст волосся по волоссям намер, моя помада ділає дуже успішно так що з коротким часом росте волосся у панів і у пань: успіх випещений.

Кожній жінці своїм волоссям аж до пізньої старости утримати довге і густе як лані було уживати помади винаходу паві Анни Чіляг. Шкоди нікого средство не поведе тільки докимами частий для волосся як помада Анни Чіляг, яка собі вже одоудала світовою славу. Бо пані і пань по короткості яко уживанню однієї однієї, величуть похвалі успіхи: винаданя волосся яке по ділає довге усталі а менш волосся підрастає. Тисячі листів а призначенням переповнюють цілий світ і лані правда уживає успіх.

І поспішає діти показати ся босого заробіт на поріст волосся. Ростуть они як гриби по дощі, та сейчас виникнуть, а винаданя лані правда добре держити ся, бо реаліза, нуєті обличчя і анкутування не має нічо — треба докимами прикладу успіхом. Так пань потрим волосся винаданя не антарчан лані поручити але треба пооче від Анни Чіляг помаду винаданя паві а від лань і успіху свої похвалі переповнюють ся: моя сірка, яка істнує вже 25 літ дає пань напоура на успіх.

Ціна одної коробки 1, 2, 3 і 5 зр.

Вислала ся надіслати на поштомним надісланням наслідності або в поштомною до всіх місцевості в цілій світі. Вислала впрот в фабриці з відом тилом наслідності замовляти.

Анна Чіляг, Відень,
I. Graben Nr. 14.

Головний склад в Чернівцях у Шміда і Фонтіна. Дроговеря уліця Головна (Кинценберга).

Купуйте лиш

PFAFF-A МАШИНИ ДО ШИТЯ

бо они є найліпші, найтриваліші а також найдешевіші! Крім того є у мене також на складі СИКАВКИ І КАСИ

при них куніють дуже легкі і вигідні угодованні. Нігдо не дістанете дешевше, ніхто не обслужить Вас так ретельно і ніхто не годеє дати Вам таких позешнях у оплаті. З поважанем

ВАСИЛЬ ДАНИЛЕВИЧ, уліця Желізнича, Чернівці.

Liniment. Capsici comp. Pain-Expeller

Нагально признаний знаменитий усмиряючий лім на агірані по ціні 80 сот. 1-40 кор. і 2 кор. можна купити у всіх аптеках.

Прекрасно жадати сей нагально улюблений лім все лань в офіційних елітних з нашим охоронним знаком „котвиця“ антики Ріхтера і для охоронності приймати лань елітних тим охоронним знаком яко правдані. 178 3-10

Антика Ріхтера „під золотим львом“ у Празі, уліця Елизавети число 5.

КкОолЛеЕсСоо

майже нове

дуже дешево на продаж. Близько: Друкарня „Р. Ради“ Чернівці, ул. Петровица ч. 2. 17-7

В 6 днях до Америки,

Переїзд подорожних до

Канади і Аргентини

Жадайте похвалень

Написіть лиш карту кореспонденційну до

Falek & Comp.

Гамбургі, Raboisen 30 Amerikahaus.

Кореспонденція у всіх мислах.

Видання „Рускої Бесіди“ і „Рускої Школи“ можна купити у всіх філіях „Рускої Бесіди“ і „Рускої Школи“, в друкарні „Рускої Ради“ і в книгарні І. Рехенберга.

СКЛАД ТОВАРІВ В. БАЛЬТІНЕСТРА МОЛОДШОГО

Чернівці, уліця Головна-Кинценберга ч. 3.

Телефон ч. 301.

Самостійний склад а ц. к.

важливих вибрак а бачко:

Рік заложення 1873.

Фабрики обуви: Антоно Чалева у Відні, Ф. Л. Попера в Хрудіні.

Фабрики напольохів: І. Генриха Гім у Відні, Оскар Шалера і Сініа в Гралу.

Поручає кореспонденцію

ажкої артикули аж:

Приватна англійська, та туркська, найліпші у найкращіших прикрас і елєментах.

Блак для панів і хлопців під гарантією, кинценберга, жиништі, англійська, шкаретина.

Шаньки для панів, панів, дічат і хлопців поспішає киністи.

Діточа конвенція для дічат і хлопців, сушених, жиништі, жиништі, нагоріти і до того чиніти.

Черівки для туркських, до збо і гірскі (Bergsteiger) і кинишкі під гарантією.

Ковенція мужька. Тарольні конвенції під дощу, англійські загоріти, кинишкі, шкаретина, до поспішає, англійська і т. п.

Черівки для дам, панів, дічат і хлопців, найліпші Chevrolet, Buxtehde, найліпші американські ергоданці, ергоданці, американські дощати.

Паровозі для панів, панів і хлопців — під дощу і на прозі, гарнати на одні рік.

Артикули до подорожжя. Найліпші туркські і англійські.

Найліпший вибір англійських киніст до подорожжя і намет. Палатки з ручками і ергоданці або із англійськими, поспішає киністи.

Рукавички Glad із англійської шкарі, Chair, найліпшої ергоданці „Fonny“ „Dente“ і т. п.

Склад ергоданці бланк др-а Ланана і правдані ергоданці.

Переути, жила, шити до газини, убрала, зубів, утір на волосся, англійські артикули до подорожжя.

Зброя. Революція, туркські, артикули до подорожжя, англійські кинишкі.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Руска Рада“ в Чернівцях під заридом Івана Затаріа.

За редакцією підписав: Віктор Строчи.

ПЕРЕДПЛАТА НА „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 кор., на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сеп.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів
року 4 карб.,
в інших державах: на цілий рік 52 гр.,
на пів року 26 гр.

Передплата на „Буковину“ разом із
тижневником „Руска Рада“

на цілий рік 18 кор. (на 9 рублів або 34 гр.)
а на пів року 9 кор., на 4-50 р., або 17 гр.
Поодинокі числа 10 септиків.

БУКОВИНА

Виходить кождої середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція

„Буковини“
в Чернівцях уд. Петропавла ч. 2.
Ч. телефону 178.
Адреса для телеграм: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сеп. від
стрічки. „Надсилання“ по 40 сеп. від стрічки.
При чистійшій копії: копії відповідей, рахунок.
Редакційної копією: копією відповідей, рахунок.
Рухоміся замість редакційних листів на пошти
редакції: копією відповідей, рахунок.

В справах редакційних листів усього по-
решити ся по дні від 9—10 рані і 2—3
по пол. дня неділі і свят.

Чернівці, 20. жовтня 1907.

„Bukowiner Nachrichten“ підняли крик, що на
південні відділи при утравністичних гімназійх ви-
намає замах. Виголосили його Русини на сніжку в Воло-
хаві, поставивши чорез м. Пігуляка внесене, аби
від тенор танок в німеччині відділах при утравні-
стичних гімназійх іменовано учителями лиш тільки
кандидатів, що вивають ся знанням другої мови кра-
євої. Сю резолюцію прийнято більшістю голосів маю
протесту німеччин і жидівських посівів. Вираді маю
вова поези-що лише теоретично значина, бо-ж собою
не прислугає право рішати в справах середнього шкіль-
ництва, все таки „B. Nachrichten“ бачуть в ній прояв
боротьби, яку автохтонні народності — автохтонні
привирають роздирати гусячими лапками — анімовані
німеччиною елементами на Буковині. „Бож не треба
богато розводити ся над тим, що криють ся під капи-
зукою „кандидати, що вивають також другу мову“.
Німеччиний кандидат кваліфікований започинає тільки
з німеччиною мови вивадовою, румунською або руською
побіч своєї рідної мови також з німеччиною, а отже „по-
двійно кваліфікований“ і йому належить ся перше
місце перед кандидатом, що може виваждати ся квалі-
фікаційним еквівалентом тільки з одної мови“. Версон
п. Пігуляка стремлять отже до того, щоб також
з німеччиною відділих вишніх німеччині учителями, які
не вміють другої мови краєвої. Так розуміють той
внесок „Nachrichten“.

Вираді ми знаємо, а знаємо від самого м. Пі-
гуляка, що він мав на увазі, чисту практичну ціль,
отаждаючи свій внесок: щоби учителям зайнятих в ні-
меччині школах можна в потрібі ужити також в утрав-
ністичних відділах; але у німеччиною страхи волні
очи. Знаючи, якою штучно випоканеною рослиною
є німеччиною верховодство на Буковині, вони добачують
небезпечку для себе навіть там, де ніщо про неї не
думає і де фактично її нема. Та не про те нам ходить,
аби перенесувати Німців, як розуміти тежешкою вве-
ску. Як чи так, для нас важливіше, що Німці лиш
віднесують ся від науки руської згадно румунської
мови, та що навіть „Nachrichten“ є за співариною
німеччині відділів від утравністичних паралельно.

Ми мали нагоду тиждень нинішнійшати фактами
і документами, що публічні урядники і судії Німці
не вміють не найбільше руської мови, хоч урядують
серед чисто руського населення. На ненормальність сего
явища нема що викладати; ніколи, але виходить
з сего для автохтонного населення, тина очевидна, що
спеціальних досвідів на неї, думаємо, не треба. Мимо
того кардинальне жадане, щоб урядниками в руській
частині якого краю встановлювано лише таких лю-
дей, котрі вивають ся повним знанням руської мови,
іхворюють ся мірдативними звинуваченнями. Бо не тільки се;
як видно з „Bukowiner Nachrichten“, Німці справді
думають, що основане на шкільній науці знання кра-
євих мов для них не потрібне. Протестуючи проти жа-
даня, щоб німеччині учителям вивають також другу мову
краєву, они посередно одображають той стан, в яким
в німеччині гімназійх про науку руської мови нема ані
слуху, а в утравністичній на 300 не-русских учеників
в послідній році шкільній вчили ся руської мови
аж 44! Та й ана те наука! Отже в праву, де тина
полюх 300.000 Русинів і 230.000 Волохів, а 60 відсотків
Німців — з Жидами 160.000 — Німці не відчу-
вають потреби вчити ся краєвої мови. Нам не важ-
жить цілком на тим, чи сей або той Німець вчить ся
руської мови чи ні; коли-б они обмежили ся на при-
ватне життя, ми оставили-б їх в спокою. Але-ж ті
німеччині ученики сточуть зайняти публічні становища
а певно ні один з них не буде обертати ся виключно
в німеччині краях. Чи думають вони, що руської мови
можна для урядового життя вивчити ся з вулиці?
Ми вже бачили таких, в особах класичних судових
еквівалентів в Серету.

Ратуючи ся від практичних владділів вносу
м. Пігуляка, „Bukowiner Nachrichten“ підносять
жадане, щоб німеччині відділих зовсім від утрав-
ністичних відділів. Що до сего можуть бути понові, що
Русини а певно й Румуни підуть в Німеччину рука
в руку. Відлучити — се також наше госте бажане.
Але на самій суверенній ми не можемо перестати. Ми
мусимо поборовавати утравнізм, мусимо домагати ся
нового зручення обох утравністичних гімназій. І то
з практичних, педагогічних причин, як також з огляду

на національне питання, що чим раз більше проба-
ває собі дорогу до гімназій. Кождий, хоч трохи свідомий
педагог, мусить вже по короткій розвазі при-
знати, що наука в двох мовях се взаємно нарізна-
тура науки; звавда, кинена під ноги розвитами мо-
лодечого ума. Коли в Галичині, де прешій ріжний
між обома краєвими мовами і в десятій частині по-
тала волна не між руською і німеччиною, навіть польські
педагоги виступають проти утравністичних шид, то
тим більше мусимо робити се тут на Буковині. Знание
німеччиною мови для нас потрібне і ніхто не думає
виступати проти неї; але викладовою мовою для руських
учеників у всіх предметах мусить бути рідна мова
від першої класи до останньої.

УГОДА.

1. Політика цілов і торгівлі.

Основи до будучого узлаження господарських від-
носин між обома половинами монархії узлажено в умові
що до нормованя обов'язкових відносин торгових і по-
шуківальних. Як дотеперішні умови цілово-торгові,
спирали ся і вили на основі необмеженої свободи го-
сподарської руку у внутрішній обсягу, а певної го-
сподарської спільності в обсягу заграничної позитивної
еквівалентної і торгівлі.

Система цілової і торгово-позитивної спільності
вотра на разі основує ся на зитній відстані взаєм-
ності, стає тепер під певною охороною сталого кон-
трактного порозуміння і обов'язкових зобов'язань, а су-
часно є заворучене контрактною зобов'язанню удержання
однотипної границі цілової і цілової від ціла обов'язкової
визначення.

Для усунення тежешкових ріжниць між обов'язую-
чим в Австрії законом про цілову таріфу і провізо-
рично утвореним правительством введенням тарифними
законом, відповідна частина угоди має одностайний текст
тарифних постанов обов'язуючих в обсягу цілової
області, котра буде творити підставу до пороговорів
що до закінчення цілових договорів. Вступаючи заводи
цілової і привнес цілової, як і сама тарифна система право-
спильною з тотажною зоною для обох половин мо-
нархії а наслідком того обов'язково також згідна по-
ступовання в усіх справах що до тарифу. Наслідком
того уніфікація в угоді тарифу як що до загальної своєї
частини, так і в кожній позиції тарифної остає у від-

Мех. Грушевський.

Грім — та не з тучі...

(Мелік).

Правда, пункт другий (про безневинність украї-
нотина) вони звертають більше на адресу начальства,
а пункт третій (про його слабкість і безосновність) —
на адресу суспільності. Але грим того, що такі дві
резиції, зложені разом, неутраляють себе без остав-
ку, — навіть не є передатися на адресу суспіль-
ності, а зрештою на адресу когось иншого. Чи ми ро-
бимо секрет з того, що українство в Росії оточує
все що немірно слабо? Чи не ми самі повстанню
пришудимо про се українській суспільності? Чи не
ми показуємо їй се „большинство Милоросів“, байдужих
до національних і всяких инших інтересів
українського народу, се атрофію національного ін-
стинкту, викликану віковими наслідками за повним
примом українського національного життя? Тільки-ж
ми знаємо — і знає кождий, хто не заплещував очі
на життя українського народу і його суспільності, —
що се слабкість українського національного життя
й національного інстинкту — се штучні продукти
політики репресій, розвиненої протегом століть всім
силами державного апарату, і вони могли підтриму-
вати ся, заворучати ся тільки доти, доки держала ся
в повній силі се політика репресій, а з її упадком
будуть неминуемо зникати, даючи місце нормальному
розвою народних українських сил і національних
потреб. А політика гнету не вічна.

Символічна свора хотіла-б нинішнійшати єди-
нати російський поділ і відшукати Росію назад в обста-
вини перед 1904 р. Даремні змагання! Вей дуєвали
реакції 1880—1890-х років не здужали вернути часи
з-перед кривавої кампанії, і так само нічим силам
не вдасть ся вернути російське життя в обставини

1890-х р. Се також неможливо, як вичерпнути в історії
все пережите від початків японської війни. І, повто-
ряю, чим можна громити чи російській суспільності
визнає, чи українській зотрима, чого-б уми не випро-
бувало для подолання в ній певних сил розвою? Чи
будуть підняти заборона 1878 р. Чи сточуть не-
довольства всіх людей з українським образом мислей?
Все се було вже, все се ми бачили, і трудно думати,
щоб знайшли ся охочі тратити енергію державної
машини на повторювання таких „покушів“ з негод-
ними середствами. Так але не думаємо ми навіть про
російську бюрократію, і те що удержало ся Юзефовичем-
старшим, навіть чи удержало ся іх потомкам і поспол-
ним. Spraw gilt um einmal, як каже німеччиною пра-
вильно („штука удаєть ся тільки одес раз“). І тому
весь гвалт охоронної охрани мабуть нікого не
налякає. Се „гром“ не з тучі, а з тучі нашої тучі.

Вомба різного калібру, випущені на неї нікого не
зачепають. Ми знаємо нема кандидатів ні на геть-
манів чи президентів української республіки, ні на
міністрів чи міністрів України. Миримо ся з долею
все життя наше не мати ніякого авторитету в очах
наших в хороших пальто. Не маємо претенсій до
тих лаврів, що ростуть в оранжереях „Кієвлянина“
і аріаємо ся всяким вигад, які можна мати з споу-
чення титулу професора університету з суницькими
агента охрани. Ми радше робітники України, які по-
сталоючим по силі нашій вигадати шиди, заподіяти
зетарбію давнійших немочей, зачарованих страшинами
очима бюрократичного удали. Ми підчуваємо самі
душе живо нашу нечіловинність і слабкість наших
сил розмірно до величності нашого завдання, до вели-
чності нашої національної мрії. Але ми знаємо, що
на нас стигливі, нестеримі, нестеримі потреби
нашого народу, — стримані, але нестеримі. За нами
сила вікових традицій, сила інстинкту національної
самоохорони. Знаємо, що всі ми під Богом ходимо
і під начальством живемо, але діло, якому служимо,

лежить „за преділами досягаємості“. Знаємо, що
після того, як одна частина України досягла своєї
повноти національного життя, вона отахла тільки на-
тинним часу і для переважної маси українства, що
жине під опікою російського начальства, і на місце
кождого з нас народна стигливість потриває повстання
наступника. І тому „страха ніх не убовима нижче
смутиєм“. Україна faru da ze! Україна своє спасіння...

Ми, певно, розуміємо і сей вишнійшати під та
розширення в історико-символістичних сферах. Кеманія,
що задумала тиждень поховати живого морозца, по-
бачила, що сей морозець як раз вернувся ся в восток...
Люде, що ціле життя жили утиском українства, плачу-
вали неустанно на цілого всієї нації і владі, зро-
били з того своє ремісло, на ній оскупили свій де-
бробут, тинали он жарені надією на могилі украї-
нства счинити „триумф перемоги“, з усього жорстоко
„жину і слез“ і знаками отячіли та символістично
стала, — бачуть, що українство живе, підноситься, а
і навіть почала і владі, навіть більш нахилили для
них справами, починають тратити охоту слухати тих
всеніщайних доносів, „Есть оть чего-б отячати
прятти“.

Та що робити! Вей що оскупили „на повн-
жоні“, на уладі курсу людського життя, безперечно
можуть вигравати часами — а знають уладу люд-
ського духа, але ніяк ним вигравати ті тіляни, що
грають на „неповнення“ його. Курем людського роз-
вою, фонди людського духа, хоч з хвилем ослаблені,
ідуть неустанно вгору і побідаванням ніяк ніяк
бувають ті, хто свої змагання, свою діяльність ои-
рають не на низьких інстинктах нахильності, гнету,
обскурантизму, а на благородних змаганнях людського
духа до свободи й розвою. Трохи ошорше — чи трохи
ніжнійше, тільки в тім і питання. (Лит. Н. В.)

носинах до обидвох держав в собою звязана, так що умови можуть бути переведені лише на основі спільного порозуміння. Обмежено в т. ч. щоб примусити і інтерпретація той тарифи були зовсім однаковими.

В теперішній угоді предвиджено як найкраще внесення одноставного ватеру закона що до цілого поступовання. Постанови що до побору і зарплати для і інспекторів цілових остануть незмінні, але додано постанову, що для побору в одній державі монархії без її дозволу не можуть бути звернені другі держави.

Гуртине цілової управи підвешує ся для Австрії на 5 і пів міль. кор. і предвиджує ся вріст о 1 проц. Та зміна означає для Австрії зиск 470.000 кор.

Справи заграничної політики торгової будуть нормовані дотеперішнім способом. Заключуване і наповідане економічних, торгових, цілових морецьких і т. в. договорів, є правомочно для обох держав монархій. Але Австрія і Угорщина не можуть одно-сторонньо їх відновити.

2. Політика горюха і промислова.

Нова умова напоруває при збереженні повної самостійності торговельно-промислового порядку, зрівняння з власними горюхими державами на підставі формальної взаємності. Свобода переселювання з місця на місце обмежена і в будучий час в тісній звязі з копейними для розвитку торговлі і промислу правом поселювання і свободою особистого і товарного руху. Наслідком подвійного оподаткування права подорожних агентів торговельно автономічним законодавством торговельним, показала ся потреба нового нормовання заводо-вої діяльності тих агентів відносно до тих же постанов настаном торговельних договорів. Що до податкової торговлі виключно з антинаркотичним інтересом і оскільки надано окремі постанови відносно міжнародним правом договорним і правним відносинам правним.

Окрема умова про усунення подвійного оподаткування хоронити вільний рух товарів від надмірного обтяження. Увізляє ся також австр. промисел від важкого титару знесенням переносового утореного податку на Дунаю, котрий єдине оборот на схід.

Падрибно нормовано наповно справу патентів, марок і охоронних знаків, а також що до уживання гербів і знаків в обидвох державах монархій або уміщування емблем народних, орла австрійського і гербів корони угорської.

Умова між Австрією і Угорщиною що до права авторства в р. 1887 відноситься ся і до фотографічних творів.

Для товариства акційних, спілок з обмеженою поруною, товариства забезпечень і зарплатних та господарних оподатковані з обмеженням до інтересів дозво-лення правно в кожній з обох держав усуває розпо-судження їх діяльності на другу державу, якладати вільно і способу ведення інтересів.

3. Сфера кооперативної політики і звільнення тарифи особливо що до розв. з д. 22/9. 1899 і IX арт. на-черну угоди з 1903 піддала великим змінам. З тих постанов прийнято лише до нової угоди постанови що до звільнення тарифів під тарифових і рівномір-ного трагтовання обосторонніх перемоз по мисли арт. XV. німецького договору торговельного. Зроб-лені держави німецькі піддали припадуть також угор-ським товарам а в заміну на те Угорщина по-бонала ся угаднувати деякі домаганя і жалі що до трагтовання цих договорів. Всі інші постанови розв. з 22/9 1899 і IX. арт. з 1903 знесені. Через те віддали також дотеперішні підстави тарифові що до руху переносового до заграниччя.

Нова умова між обидвома державами держ. звільниці містять умоване в 1903 р. обопільне зобова-зана до установлення безпосередніх тарифів в руху з за-граниччю.

Що до зливи звільниці в Далматиню осягнуто порозуміння, о потре роблено заходи левонтиям літ. А щоб усунути перепони на області австр. звільниці Кошицько-Богуминської (Oderberg) буде побудований другий шлях Яблоні-Цешин, а простором Цешин-Богумін буде так уладжена, що в обох напрямках буде можна пускати 84 парових депо. Однак Кошицько-Богуминська звільниці не буде мати до границі держави прямої зливи з Аннабергом. В Цешині буде отворена дирекція руху до року.

Що до плавби упорядковано спосіб вилучування стигів на ріжних кораблях. Будуть они уживати на-родних стигів і в області другої держави, але в часі причалення на чужу область і ако привіт мають ви-ніести стиг другої держави монархії. Що до підмоги товариства плавби, роболомі і морських торговельних стигів надержано дотеперішні постанови.

Співнянні податки уладжено в часті наповно. Нові постанови не піддають цілковитого законодав-ства і управи під взаємну залежність, але установля-ють порозуміння що до засадничих постанов податко-вих, де то потрібно для забезпечення рівноватих кон-венційних умов. Від обопільної згоди залежні отже: системи податкові, улажуване певних вигід по-даткових, увільнюване від споживних податків пред-метів призначення до промислових цілей, податкові звороти і боніфікації при ввозі на цілову літню.

То само відноситься до дотеперішнього перена-зування зливи податків споживних. Обидві держави монархії мають винести всяких постанов на повні посередних податків, котрі зменшилиб конкурен-ційну спосібність одної держави в морстві промислу другої.

Особливо що до обороту цукрам, то крім згада-них уже підляг в поступованню переналуваня закла-дів.

постанова в звязі з бруксольською конвенцією, котра відбирає опірний сирани дал, також, практичну пар-тість. Наслідком того уможливлено удержане дотепе-рішних відносин у взаємних обороті цукровим і усун-енно нагло затамоване дозволити торговельні звязи.

(Ковчє будє).

Державна Рада.

По експозе барона Бега постанови п. граф. Штерберг внесені, щоб зараз таки розпочати до-бату над пропозиціями угодами. Але за сьм внесо-ним не голосував навіть сам висловлювач. Слідуюче засіданє відбувало ся в четвер. Посольська палата до-батувала над нагличим внесеним пос. Вужівом і Фресом в справі законодавчого управління від-носин між звільничими державами а звільничою служ-бою. По обох висловлювач промалали посла Елен-богем (с.д.), Крої (востімець) і Реметер (ан-тис). Всі вони з найком соціал-демократичного ро-чання промалали за нагличістю внесені. На внесені посла Вагнера генеральну дебату замкнув і ви-брало генеральним засіданком про Зедлігера а соп-ста Томшика. Пос. Томшик (с.д.) — доказував, що звільничини заважають всім концесіям спадко-встию одичальності супроти загальної господаря Ав-стрії, а не в душі домагочійнім. Коли прирочені міні-стра австр. держ. не будуть сповнені, то борба піче-се на ново також на звільничих державах. При-ніши заклади бездіяні, що його партія буде голосу-вати за нагличістю внесені, хоч не вважав його вельми до цілі. Пос. Зедлігер закликав ся на на-гличістю і вглядів націоналізм і суспільний. По-ніших фактичних спростованніх прийнято нагличість односторонньої приступлені до мерииторичної дебати, підчас якої посол Фресом висловив своє здивован-ня, що в так важкій справі звільничий міністер не заби-рає слова.

Мин. австр. держ. др. Доршата закликав, що му-сити відверти заклад закладів обовязку. Вкорінен ся значай, що в дискусії над нагличістю говорити ся о вигідних справах. Востімець не може стигати на себе-нини, що в він причиняється до такої тагтінки, за-стерігаючи собі голос в дискусії мерииторичній. Ве-сідина заповнює, що він співчує горячо із опранда-ними домаганями звільничини та робить все мож-ливе, щоб ті оправдані домаганя перевести. Тількиж орєдства, які прислужують правительству супроти приватних товариств є дуже незначні, тому прави-тельство думає направити ті недостачі в дорозі зако-нодавчій. Востімець не лише симпатизує з постановою внесені, але запевняє, що зайняв ся вже віднові-ним проектом закона, над яким переводить ся отос-точні студії в міністерстві звільниць державних. Про-ніскав сьх студій повідомить правительству палату.

Пос. бар. Батазлі закликав ім. Коїа, що він уважав коначним і нагличим урегулюванне відносин звільничих функціонерів до службовців т. в. до управ-звільниць державних і приватних. До обсягу того управління належить передовсім поліпшене мате-ріального стану звільничих функціонерів а також по-множене посад системізованих, скорочене часу праці, урегулюване уральонів, ревізії службової прагматки, амодернізоване дисциплінарного поступовання і т. д. Востімець іменем Коїа домагався ся сповнення тих ба-жаний, а транжачі фінансової спроможності, щоб на-визнати серед інтересованих довіре до мирної тагтінки за те противити ся він тагтінці, яка переводить за-соба напруження, що підсують дисципліну. Свої ви-води закінчив бар. Батазлі висловлюваннем надії, що теперішній міністер звільниць держав найде відповіду-дорогу до розладу справ; а від себе замічує, що до цілі досвід найшвидше удержання прийняти звільниць.

По промові пос. Масляниці, який домаган ся поліпшеня долі звільничої служби ім. посла сеня-ських прийнято вигідним внесеним та приступлено до до-бати над нагличим внесеним пос. Еленбогем а в справі недотач, які падають на ліній "Тов. австр. державних". Пос. Еленбогем мотивуючи своє вно-сене доказує, що держава має досить засобів до того щоб перевести оправдані домаганя звільничої служби, евентуально може агадану звільницю засовеструвати.

На тім четвергове засіданє закінчено.

Засіданє в північчю почало ся о год. 11.15 перед полуднем. Від суду повітового в справах кримі-у Львові прийшло писмо в жаданні видачі п. В. Ву-дановського в справі обиди чести. П. Калювач і тов. оголосили нагло внесені, щоб з огляду на часті зливання над жовірами палата послів угаднува-ла. Членам віденової комісії прислугує право, щоб в присутності віденових органів порозумівали ся з жовірами в кассарях. Віденова комісія має бути офіційно запрошувана на ведінні маневри, щоб на-визнати відносин в армії могла пізнати на підставі власного досвіду і спостереження. На случай підня-ття сего питання ставити друге внесені, щоб від-енської комісії прийнято право через делегатів, вибра-них з сьх комісії, переслухувати жовірів в присут-ності віденового аудітора. Між інтерпретаціями є та-кож інтерпретація п. Вратера до міністра звіль-ниць в справі владної зливної дирекції звіль-ниць заборони продажі часописів: Napród, Glas і Monitor в обрубі зливної дирекції державних звільниць.

По відчитанні вилучив приступила палата послів до загальної дискусії над нагличим внесеним п. Елен-богем а в справі тов. звільниць державних.

Промовали міністер др. Доршата. Він закликав, що правительство стоїть далше при постанові ве-дення дальшої акції удержання звільниць, причім однак зливи тов. звільниць державних є виключені. Проте мусять застеречи собі розвагу. Генеральна інспекция перевіряла на поручені міністерства всі звільниць, особливо такі, які небавом зістануть удер-жанні, при чім показало ся, що на ліній тов. звіль-ниць держ. є великі браки, особливо що до матеріалу порогів і шпів а також потреба реконструувати земні будівлі. Розпорядки генер. інспекції, мимо рекурсії тов. звільниць держ., міністерство австр. затвердило цілковито, угаднуваючи лише оден рекурсі, в яким компетенція генеральної інспекції вийшла поза сьм мислі. Тов. держ. звільниць номимо рекурсії предла-жило в терміні австр. потрібних робіт і напран. Сей випах перевірено і відіслано товариству австр. в цілі пороблені неправки, з терміном повного предла-женя в початком падальності. Закли сьх рішачи не-малує правительство не може ствердити, чи тов. держ. звільниць годило ся на виконанне поручень. Мі-ністер закликає, що він не заведбає нічо, що дожить в інтересі держави і загату і в в даним случаю зможе виконати свій обовязок.

Промова п. Малика

на засіданні буюковського сейму дня 7. жовтня с. р.

Востімець бере в оборону буюковського судівниц-тва перед нападками п. А. Очула і говорить далше:

По отих кількох замітках переходжу до вла-стивого цілі мого бесіди і думаю, мій панове, що як в тут згодите ся до мною. Я попрося слуха, щоб внести кілька резолюцій, які вискажуть, чого ми по-требуємо на Буюковні. Нашим святим обовязком є подбати, щоб населенє находило своє право не тільки по вишних урядах, але й по судах, щоб звер-тало ся до них з таким довіром як до прочих урядів. Але вправ по судах падають відносини того рода, що для наших людей приходить ся правдивим неща-стем шукати свого права Правдивим нещастем, кажу; не тому однак, немов би населенє не мало довіри до судових урядників, як тверди мій передбесідник. Нашими, наше населенє відноситься до судів з най-більшим довіром і, на свідомо в заперітій, не звер-тає уваги на те, чи суди Ргун чи Русин. Вони приходить до наших судів, до якої-б нації вони не належали, бо вірять в їх справедливість і неросуд-чені о їх безсторонності. Але з иншого погляду є правове для нашого населеня правдивим неща-стем; наші суди так недостаточно обсяжені, що не можуть побороти усієї праці і публіка мусять пера-з годинами і дини чекати, поки суди зможе ся або ту справу вати в руки. (Очухи: Там є.) Як заво-дено в р. 1898 нове повільне поступованне процесово, була надія, що настануть раз деша і шкєра юсти-ції. Найдено навіть пляч, що нім поодинокі суди мали бути обсяжені. Сей пляч показав ся пригідним, повітові суди обсяжено силами, достаточними як на ті відносини. Здасть ся одичає, що міністер справе-дливості замкнув від р. 1898. усний кредит на су-дішництво, так що від тоді не можемо нічого допро-сити ся. Се-ж очевидно: ми кожного року ставимо резолюції і домаганя, їх не угаднується ся і прави-тельство нічого не робить, щоб їх сповнити. Прига-дує знамениту мову т. дра Штраухера, яку виходив він в маю 1905 р., доказуючи коначність утвореня самостійного висшого суду криміного на Бу-ковині. Мимо того не зроблено для сьх справ нічо і ми й досі не чуємо нічого про висшій суд правий. (П. Штраухер: Міністер не повірив мені, хоч се був автентичні плєр!) Мушу наголосити свій жалі, що правительство неговляжить всі бажанні населеня і всі наші резолюції. Завдають нам, що ми говоримо криві візні лише для публіки. Але хто-ж тому винен? Тільки правительство! Ми рі-рочно кладемо одного й того самого і мусимо гово-рити криві візні, бо правительство не сповняє наших справедливих домагань! Публіка слухає наших про-мов і адича нам, але правительство не звортає на наші улаги. Бо наше правительство далє аж тоді, як всі газети заговорять про шанадал (П. Штрау-хер: Я вище в парламенті жалабу через п. Функе, бо несправедливо скарги одного адвоката з Райхенбергу не згадано у нас в протигу 8 літ!) Аж тоді, як персонал так перетяжений, що один або другий зломить ся і не годен виконати усієї праці, аж тоді, як газети переповняють ся такими шанадальними ві-стками, рушуть ся правительство, аби щось зробити. Пригадує відносини в почтовій шадниці у Вали. Але й у нас на Буюковні приде незабаром до того. Нираз тяжко до тому сповідав мені один суди, що так перетяжений роботою, що при розправі зникні ся і мусін перестати, бо був хорий. Уважимо йому в той спосіб, що прихизено його до криміного суду, де він востатт має помагати предсідателю.

Мій панове! Щоб нам доназати, що такі відно-сини існують, хочу, мимо дорогого часу, навести кілька факт. Маю тут дати з року 1898 і то дотично повітового суду в Сереті. Що відноситься до ви-шних судів черновенського судового округу, маю дати з років 1902 до 1906. Сі дати взяті з урядових ви-писів, які в панах радо даю до розпорядливості, щоб перенести ся о їх слушності. Головну роботу при

суді творять справи процесові і табулярні. Після цих процесових і табулярних справ треба обійняти праці. Після справ процесових тому, що тут ще для заняття суддів, після табулярних справ в той причини, що більша частина канцелярських справ занята знова ними. Порівнявши цю, бачимо ось що: Чернівці мали в році 1907 17.605 процесів, в 1906 20.552, отже о 2887 більше. Малий повітовий суд в Кієві загалом в р. 1902 3960 а в р. 1906 4633 процесів, отже о 788 більше. Путівля в р. 1902 2358 а в р. 1906 3098 процесів, отже 637 більше. Сагайдак в році 1902 5561 а в р. 1906 5843 процесів, отже 282 більше. Повітовий суд в Сереті в р. 1902 7758 а в р. 1906 10.488 процесів, отже о 2710 більше. Сторожинці мали 1902 10.370 а 1906 15.861 пр., отже о 4981 більше. Вашиця 1902 7907 а 1906 8800 пр., отже о 893 більше. Вашиця 1902, 1889 а 1906 2708, о 809 більше. Заставна 1902 2974 а 1906 3821 пр., отже о 847 більше. З цими, яку показує Серет в р. 1898., видно, що також і в інших судах мусіли бути багато менші процеси. Серет мав в р. 1898 6066 процесів, а в р. 1906, 10.488, отже о 4.400 більше. Пригадуючи се ці табелі, видно зріст з року на рік, зріст на який треба звернути увагу, уявляючи те, що кожний суд мусить покласти денно 15 до 20 багатовок і не більше як два до три цивільні процеси, то є процесом понад 100 корон. Бачимо також, що при кождім суді се побільшене тале велике, що вже задля його самого можна би утворити самостійний повітовий суд. Мимо того управи судінництва і на гадку не приходять побільшити сили, познанаючи їх в тім самім часі що 1898 року. Що процеси зростають не лише в справах багатовокних, але навіть сідно зріст в цивільних процесах майнових і грошових, показують наглядно цифри повітового суду в Сереті. В році 1898 мали ми 5526 а в році 1906 до 9058 отже зростає що не два рази тільки багатовокних процесів. Цивільних процесів, то є поверх 50 ар., малими 1906 р. 1410, отже майже три рази тільки. Мимо того персонал при сім повітовім суді лишив ся той самий. І нічо не помагав жадані судей, бо його не може узагальнити президіи правого суду, яка терять на ту саму слабкість і чера те не може годиться на побільшених працюючих сил.

(Конець буде).

З російської України.

(Перша українська лекція в Харківській університеті.)

Для 11. жовтня с. р. відбула ся в харківській університеті перша лекція українською мовою по історії української народної словесності. Про се по-значайну подію в історії російського українства, інше порекомендує „Раді“:

Аудиторія перед приходом професора Сумцова, що мав читати сю лекцію, була повністю українською студентів і студенток.

Якщо радісно тремтіло серце, обхвильово надіями вивадило плути рідною мовою і сей початок, се перша ластівка у н р а й н с к о ї науки в університеті замітно стилизувала членів слухачів.

В початку 11-ої години ввійшли до аудиторії проф. Сумцов і ректор університету проф. Багалій, якому се лекція очиничила була дівала, бо він також працює і для української науки.

Наустріч професорам залунали голосні і щирі оплески усеї аудиторії. З поміж присутніх як завагоді було узагальнено, вийшов представник української молодіжні К., і звернувшись до проф. Сумцова в такою промовою:

„Високоповажаний Паве Миколо Федоровичу! На мою долю випала висока честь прийняти Вас від імені української молодіжні в незбутій для харківського університету день, від якого починається се нова ера для нашого наукового огнища. Ви відкриваєте сю еру і підтримуєте її в ту хвилину, коли нашо бажане Українці мати свою рідну школу, чутя велике слово науки на рідній мові, доскодо залучаючи високого напруження, а іти надія на те, що се бажане незабаром справдиться, на кождім кроці потягається се на свідомо, навмисно поставлені перешкоди. Але від сего для місце суму заступає величавна надія, бо сподіване стає дійсністю, місце релігійні заступає певність, що в недалекій будучині перемога за нами, що незабаром ми мати зможе справжній шматок хліба, а не ламані, котрий кидали нам в великій засні нещасливий благодійник. І ми з великою радістю свідчаємо Вам, що сю надію в певність підносили в змінили Ви, і нам з безперечним правом належить та щира, щира подяка, яку тільки може почути українська молодіж до людини, котра, не дивлячись на такіж обставини академічного життя, відважно пішла назустріч її бажанам і серед темної ночі запалила то світло, якого Українці вже цілі століття марно шукають і домагаються ся. Правдива історія, на сторінках котрої проліг страждального українського народу записано його муки, які він знав від тих, кому дістали роки наваж віддав свої культурні сили, весь свій духовний епирб, здобувши замість дани зазджене на вікову безпросвітну темряву, — та історія поставила Ваше ім'я в ряди славетних борців за відродження українського народу і тільки вона може в повні уся за-служу Вашу перед ним; але я тепер кождий Українець не може не визнати всієї величності того святаго діла, якому Ви віддаєте себе, а надто маючи перед очима мури перешкод, що ними укрито позора-

ний лан, на якому Вам доведеть ся розпочати свою працю.

З глибокою вірою в правоту того діла, за яке ми боремось, ми бажане почути від Вас, рідне слово, що подале ся в Ваших устах, ми глибоко переконані, що тільки Ваше слово не обмежить ся мурами університету, а розійдеться ся далеко по всій Україні, знайде вісгун і в поминах надією юнацьких сердець, і в серцях тих, що знали в розпукі в попередні, безпросвітні часи. І сьмію думати, навіть переконаний, що мої думки і почуття пойдуть не тільки присутню тут товариство, але вся свідомо українська молодіж, все свідомо українське суспільство, котре домагається ся звільнення нищит, середних і нижчих шлїх з українською викладовою мовою, котра з великою радістю приймає пошаний ступінь, що наблизив його до сеї мети.

З серцем, повним радості і вірності до Вас, що хвилюють в сеї миті усіх нас, як одну людину, в висловлюю щиро бажане української молодіжні, щоб Ваше слово будило в наших слухачах дієчі, на шляху відродження української культури. Нехай воно вплине енергію в свідомість слухачів, мав розбуджує інтерес і міру в тих, кого отруїло зневіре. Тепер, коли найбільшій частині людності бажане нових форм життя, при яких не буде ні явизому, ні гнету, ні хзона які пана, ми навмисно своїм свитим обов'язком, потребою своєї істоти, будити свідомість українського народу, органічну частину котрого складаємо ми, і йти з ним вперед до дорогого для нас ідеалу, ми сподіваємо ся, що Ваше слово знає не один промінь на той шлях, що веде нас до сего ідеалу, і що Ваша діяльність допоможе українському народови стати в перший ряд з найкультурнішими народами і не планувати ся в хвості людности а, надігнатиш втрати минулих літ, стати на чолі великого визвольного руху.

Голосні оплески і щиро співчуте аудиторії покрили кінець промови.

Проф. Сумцов щиро дякував за довіру і привіт та висловивсь, що свої останні сили, які має на склоні свого віку, з радістю віддасть рідній науці, до якої серце його звикло з молодих, юнацьких літ до сего часу. Він розповів про те, чому саме він уважав потрібним читати українською мовою, зазначив потребу українства не тільки для України, але й для Великоросії і ті труднощі, які мав перед собою, загодичись до сего курсу як з боку змісту, так і з боку форми. Професор не думав подумати ті труднощі та бере на себе відвагу зробити те, що йому дозволяє його сила. „Очам і страшно, та руни діла зробити“ — сказав професор.

Знову голосні оплески.

Почала ся лекція, в якій професор зазначив, повільно і на авторитеті науки словесності: Давида, Воденштедта, Потебні, — що „всі українські питання, які обхоплюють життя українського народу у у всій промисл, і які не мають в своїм ґрунті рідної мови — то будили на піску.“

Далі професор перешов до загальної характеристики української народної словесності, звернувши особливу увагу на думи і історичні пісні і виголо-сав ціланий погляд російського автора першої української граматики — Павловського (видан укр. грам. 1818 року), який вживав до вироблення сеї граматики під впливом своїх єностережень над українською „мелодійною чарівно-меланхолічною“ мовою. Павловський проповідував, визнаючи думи укр. мови, що розвиток української літератури піде в напрямку сентименталізму, романтизму і гумору. Далі професор зазначив, як тільки систематизувати початки укр. науки, бо матеріал мало оброблений, підручників нема, бібліографія не рознята і що, не дивлячись на се і на свої малі сили, він береться тепер приладувати українській науці до викладів їх з гаседра. Врешті професор намітив цілу низку питань, які в обсягу укр. народної словесності повинні бути розв'язані в його лекції і, висловивши надію, що разом з слухачами йому, хоч і з великими труднощами, доведеться по-сажити на склоні свого віку рідній українській науці — свинич першу певну лекцію.

Аудиторія після перерви сподівалась слухати далі, але професор, схвильований і зворушений вступною промовою, відложив лекцію до иншого дня.

НОВИНКИ.

Чернівці, 19. вересня 1907.

Недуга цїсаря. Крайній маршалок бар. Василько відімі ся іменем відділу правого і від себе до кабінетової канцелярії, щоб довідати ся о стані здоров'я цїсаря. У відповідь одержав таку телеграму: Неводженя Його Величествя име від нізкох дїл позміне, послїднє ніч задля погіршеня елтару проминула не добро, але Його Величествя не має горячи і загальний стан сиз вдоволюючий. Генерал канамері Паар.

Особисті вісти. Посол Антін Лукашевич вїїхав до Відня.

З ц. н. управи руху. Детенорішню назву на шляху Страй—Густиня позоменої станції „Брежонці“ змінено з дном 1. жовтня 1907 на „Рожитів-Крежонці“.

З красної Ради шкільної; Іменованя. Красна рада шкільна іменовала надучителями: надучителя в Задубрівні Пронюка Лагадіна для Шубранця, уч. в Драчківцях Федора Русина для До-

лишних Шарівців, надуч. в Борівцях Івана Циганюка для Гаврилівців, уч. в Кучурові вел. Артемідора Проданюка для Мерець, а уч. Ілю Вершмгору для Вашицьких н. С.; учителями: Василем Олександром в Суховеркці, Федора Геродієського в Гайбці, Віктора Соєвнича в Кучурові вел., Нестора Галду в Станіслав-Виноді, Володимира Мороника в Тентрах, а підучителями: Верейшу Соєвнича в Кучурові вел. Перенесено Марію Завіловську в Ревно до Топорівців, а Матильду Вальтор в Кучурові ві школи сн. Марії до шкільн сн. Дмитра. — Розширено школи в Зиничу на 2 класі (1 руска а 1 німецька), в Станіславх Доз. н. Ч. на 5 клас (3 рускі а 2 нім.), в Бовичуну на 4 класі, у Вашицьках н. Ч. (4 класі рускі для хлопців і дівчат і 2 мішані німецькі а 2 польські). — Основано школу руску в Познах (Бол. Вашицькі) а волоску в Лісках (Нових Вросківцях) з одно-класовою, останні в тенторішній 5 кл. школі руску мову ви-кладову.

Загальні збори укр. анад. тов. „Союз“ відбу-дуть ся в середу 23. с. м. о год. 7., між до 8-ої 8-ої ввечері в залах тов. уа. Красної Палати ч. 12. а отсим дивним порядком: 1. Прочитанє і зверне-нонаня протоколу з послідних загальних зборів. 2. Звіт уступаючого викладу і кружків. 3. Вибір правого викладу і кружків. 4. Есентуаліи. — За Відділ: Е. Галеман-сний, голова, С. Мач, секретар.

Черновецька міська філія „Рускої Школи“ рішила отворити а найбільшій часі підготовчий курс для тих учеників, що наміряють ся слїдуючим роком шкільним стати до вступного іспиту на І рік учительської семінарії, котра правдоподібно вже паріи буде поділена на рускої, волосний і німецький відділи. Ті, що хотїли би пористати а науки а гаданим курсі, мають оголо-сити ся устно або писемно найдальше до 15. листо-пада с. р. до голови товариства. Оплата за науку мірна. — К. Петрашук, голова; Ю. Касула, секретар.

Збори „Рускої Школи“ в Станіславх. З огляду на те, що 20. X. с. р. мають відбутися у Вашицьких збори учительства нашнівеного повіту в справі зеніі вого астр. учительства дотично підписання платні, відложив ся головні збори тов. „Рускої Школи“ в Станіславх, що мали відбутися 20. X. с. р., а за-ривом повідомляє ся всіх членів, що збори „Рускої Школи“ відбудуть ся аж 27. X., з тим самим дивним порядком, що був оголошений а „Вуковині“.

До відома свїтлої консисторії. Як що року, так і тепер буде приймано до духовної консисторії відділу руских а кілька волосних штурмів. Консисторія на відні місця є гаразд, в чотверо так, як від-них місць. Між тим, що мають охоту дістати ся до середина, є кілька „русинів“, які в своїх національ-поділах „газетно Mittergrasche“. Курсують вісти, що сі „русини“ тїшуть ся особацією опікою від-них русинів „батькош“, які скаржє як хто мають до-ступ до свїтлої консисторії, — мають найліпші ви-гляди бути прийнятими до середина. Відома, що пра-вославні семінарії мав завдання виконувати свянчи-ниці руских і волосних, а в ніякім разі російських, бо в нас Москалі немає (Діновани мають плану переказ); про те звертаємо увагу свїтлої консисторії, що прийняє яних Москалів було би чистою провака-цією руского народу на Вуковині.

Субвенції уділені соймом в році 1907. Товариство „Руска Школа“ в Чернівцях одержало по 1500 корон на рік 1907 і 1908., так само „Шкільна Поміч“ в Чернівцях по 500 К., „Вуковинський Воїн“ по 200 К., „Руска міщанська читальня“ по 300 К., Товариство для розвитку української вієні, музики та драматичної штурми“ по 1000 К., „Руска Бесіда“ по 2000 К., „Вуковинський народний театр“ по 500 К., „Руска Бурса в Сереті“ по 2000 К., „Кружок жіночої громади“ в Чернівцях по 500 К., тов. історичне по 1000 К., тов. „Мирноспів“ по 1000 К., „Філа тов. руска, школа“ 500 К., Редакція „Іскри“ в Чернівцях 200 К., тов. Вуковинської православної шкільни по 1200 К. на рік 1907 і 1908. „Руска Бесіда“ у Вашицьх 200 К., „Жіноча громада“, „Січ“, „Читальня Рускої Бесіди“ яка поначкова і щадича для громади „Чорторія“ в Чорторі 500 К., „Руска Бесіда“ в Вашицьках по 300 К., на 1907 і 1908. „Руска Бурса“ в Кієві по 2000 К., „Русин Воїн“ в Кієві по 150 К., „Шкільна Поміч“ в Вашицьках по 100 К., будівничий комітет „Народного Дому“ в Мізєні по 200 К., „Руска Народний Дім“ в Чернівцях 8000 К. на р. 1908, „Каса помічкова і щадича“ в Станіславх герішних н. Ч. по 250 К.

Під перекладом шутки Чехова „Медведі“ помі-щено підпис д. Ф. Коповського як перекладач; се не годять ся а дійсним станом річі, бо перекладач-ном „Медведі“ не є він, а д. Богдан Чайніський.

РУСКА КАСА © РУСКА КАСА

тов. зареєстроване а ограниченою порукою в Чернівцях.

Одинна свого рода українська філантропична інте-туція на Вуковині. — Приймає закладні шкільні і одорентовує їх на 5%. — Пай виносить 40 К і платимо 5%, лижови 2 К. — Родимі! Хай мав „світ до сего“ міліе ся талосим відомом на мілі Вуковині і най кождий, що почуває себе щирим патріотом-Українцем складає своєї спадковости а „Рускій Касі“.

Приєднуйте нам нових членів! Дирекція.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор., на шість місяців 8 кор., на чверть року 4 кор., на місяць 1 кор. 50 ест.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на шість місяців 4 карб., на чверть року 2 карб., на місяць 1 карб. 50 ест.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневиком „Русна Рада“

на цілий рік 18 кор. (або 9 рублів або 14 зр.)
на шість місяців 9 кор., або 4-50 р., або 17 зр.
Одноразове число 10 естаків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція

„Буковина“

в Чернівцях ул. Петропільська ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адреса для телеграфу: „Буковина“ — Чернівці.

Оголошення приймає ся по 20 ест. від стрічки. „Надсудане“ по 40 ест. від стрічки. При чистійшій виконавській відповідній роботі. Рекламний неопечатаний мізані від шпарту. Рупонієм зворотне редакція дає за повним ретельним вистереженням і залученням належності почткою.

В справах редакційних новинах усього по-ручати ся по днях від 9—20 рано і з—3 по пол. дня неділі і свят.

Комунікати.

В тижні, коли ми пишемо цей стрічок, рішають ся у Відні справи тактики українського парламентарного клубу. Рішення залежать не від двох чинників: від вислідів переговорів з правительством в справі сповнення мінімальних постулатів, які український клуб пропонує бар. Беконі, що на початку серпня, і від обвешення власних сил т. зв. від питання, чи на слушай обструкції український клуб зможе чинити на угоді. Немаловажну ролю відіграє тут також свідомість того, що принципіальна зміна тактики супроти правительств може наступити лише по улагодженню польської супроти українського населення в Галичині та його еантичним ринноураженню, на талом увага на настрій, що панують серед мас народу. Ухвала українського клубу повинна бути вислідом отих трох чинників.

Що-до першого з них — офіційний комунікат клубу показує доси одне й те саме: переговори з бар. Беконі не довели до жодного результату. Проти основних постулатів українського клубу стоїть два рази сильніше „Коло польське“, а переговори вели ся в присутності намісника Петодного і в порозумінню правительств з польськими послами. Не дивно, що конвенції пропонує бар. Беконі, на скільки знаємо, в справі університетській, банківській та деяких інших, не могли спонукати українських послів до зміни тактики. З другого боку утворили одначе гурт, на яким послы могли обдумати добре справу обструкції.

Що-до сего стояли вони перед фактом, що український клуб становить не цілу двайцятку частину парламенту, що з поміж 25 послів не всі будуть єносібі і не всі зможуть вести обструкцію, та що навіть тоді, коли всі послы могли справді встати ся до обструкції, будуть нісказовані в парламенті і ледки чи з'єднають симпатії протил, навіть дуже близьких партій. Отже обставини зазначено вже на з'яві послів у Львові і вже тоді піднесено сумнів щодо успіху обструкційної тактики.

Напрямки й різниці в нинішній психології.

(Стаття ректора берлінського університету д-ра Карла Штумма в „Internationale Wissenschaft für Wissenschaft, Kunst und Technik“.)

В отсих стрічках спробую подати людям, що не стоять зовсім близько, але й не зовсім далеко від постулатного і розгалуженого розвитку в психології, виразніше пояснити про напрямки, о які тут розходять ся. Не буде се вичерпуюча характеристика, а тим менше критика, хоча лише скільки мож об'єктивно представити світо і взаємне відношення різнородних напрямків. Бо ефективно люди чи коли небудє дорога досліджу вказових і талановитих мужів була тибна; позитивні повстають не найбільше через односторонність і пересаду, байдуже чи з сего чи з того боку. Однак інтерес постулату вказує, щоб ті односторонності представити скільки мож виразно і не мішати та не затирати різниці між ними. Аж тоді можна сподівати ся, що через близький розгляд відкринемо правду в них і неправду. При першій розв'язуванню малим протиприродності повстали лише через непорозуміння. Натомість обговоримо далше справді суперечливі становища й погляди, які в приміщенні до одної й той самої річ не можуть бути слушні: їх взаємна боротьба в одначе життям процесом нашої науки.

Після того як проба Гербарта: підняти душевні явища під математичну дедукцію, не повела ся, вказави Льюе і Фехнер знову чистого дослідного трактування предмету. Завели знова: бо вже XVIII, ст., не вгадувати про дивніші часи, вказави в Англії, Франції та Німеччині позначально шпирот та заслужили праці того рода. Перше місце що-до основності належить ся в Німеччині Тетонесові. Що одначе вирішює Льюе і Фехнера від той дивнішої дослідної психології, так се їх вихід в природничу науку,

В тім перевороті ми також з огляду на се, що шпирот тактика, се головна справа галицьких послів, п. Василья, котрий як вісепрезидент клубу належить до парламентарної комісії, не брав участі в переговорах з правительством лів в нарадах клубу. З сего виснували польські часописи поголоси про розбиття українського клубу, про нестворення буюківських послів і т. п. Та ці поголоси не мають ніякої основи: телеграфічно вказави п. Василья до Відня і його участь в найважній рішачій нараді доказує вираз протил.

Але яка небудє буде в сім одлучаю ухвала українського клубу, одне можна наперед сказати: наші послы не відуть з дороги опозиції, вони українському населенню не дають будувати його права та участі в нинішні на тіх державних справах.

Стільки дан інформація, для зрозуміння офіційних комунікатів клубу, які отже подаємо.

„Парламентарна комісія українського клубу до якої входили послы Романчук, др. Кость Левинський і др. Бачинський, вийшла ся дня 15. с. м. на запрошення президента міністрів в його ж кабінеті, аби одержати пояснення про утворення угоди, з огляду обговорити справу постулатів клубу, пропонує в місяці липня президентом міністрів. Про послідую справу була друга нарада, дня 16. с. м. на той день ся також галицький намісник граф Потонський і міністер фінансів Коритовський. Між ними була бесіда про тендерну виборчу резерву до галицького сейму і з боку правительств відного галуку аби усе сеймові сторонам для спільного порозуміння ще раз з собою пероспраждали. Що до всіх других постулатів українського клубу мають вести ся далше перосправи з президентом міністрів. Сі перосправи не стоять одначе в ніякій звязі з угодою угодою та до тенер відноситься ся український клуб до них дуже песимістично, бо правительством стоїть все ж таки занадто під впливами польського кола.

Український клуб питання — розуміє ся — з поведень правительств відповідні конвенції.

В звязі з сию комунікатом стоїть і другий:

„15., 16. і 17. жовтня відбували ся клубові бові засідання, в яких клуб встановили ся головні над справозданням парламентарної комісії з президентом міністрів бар. Беконі. Крім сего вибрано об'єднання, що мають забирати слово при дебати над утворення угодою, д-ра Остунесового, д-ра Кистеля Левинського, д-ра Дистринського і асала Василья.

Війня наже ся з тим і трето доносимо сідуючого змісту:

Др. Ол. Колесса і др. Ст. Дистринський в п'ятницю, дня 18. с. ст. жовтня відбули довну конференцію з міністром просвіти д-ром Мархетом в справі університетській. Обговорювали проєктання лоних українських настрів і інші питання звязані з університетською справою. В найбільшій дній відбуло ся продовження переговорів.

Престі послідня вістия з 20. с. м., звучить:

„Переговори міністра-президента з парламентарною комісією українського клубу в присутності міністра фінансів та галицького намісника не довели до ніякого результату. Немаловажне українських послів з Галичини може довести до правних конвенцій. Остаточної ухвали клуб не порішив, хоч під часу створення парламенту відбувають ся що для клубові засідання. На послідній зіданню ухвалено односторонньо запросити телеграфічно п. Василья на засідання у віатороні 22. с. м.; п. Василья, який з огляду на те, що тактика клубу залежить в сій тиві від офіційних галицьких відносин з боку галицьких послів, не був у Відні, щоб не мішати ся в ухвалу галицьких товаришів, вихід в неділю до Відня.

По дорогі відбув у Львові дводенну нараду з намісником Потонським.

УГОДА.

4. Оборот худобою.

До найважливіших точок належить утворення обороту худобою, бо австрійське господарство дуже

іх шкловити опановане фізіологічно-фізіологічних ектів і метод. Між собою різняться се вони оба тим, що Льюе лише досліджує і розбирає, Фехнер робить досвідки, експериментує. Вистротою суб'єктивного спостереження Льюе був більший як загальний мав він більшій фізіологічний головю. Але Фехнер своїм геніальним приступом і безпечною терпеливістю в переведенню експериментів порушив більше і сильнішим точок.

Тут бачимо відразу перший, що в нині існуючий, поділ психології: на виключно досліджуючу, спостережувачу і на дослідну або експериментальну. Експериментальна, се очевидно, також спостережувачу, бо ж експеримент не в нічим нинішнім тільки штучним авторенням спостережень. В психологічній експерименті розходять ся іменно в психологічне спостереження, т. е. о уважне спостереження власних душевних явищ в боні експериментатора або його „пробної особи“. Не може, значить ся, бути бесіди о тім, щоб через експериментальну психологію уауномо стару методу т. зв. самоспостереження. Будь вона не вказує як дивною і трудною, все таки експериментальні психологія признають, що без того важливого самоспостереження психологічний експеримент неможливий. Різниця лежить отже в тім, що в нині одні обмежують ся на саме спостереження, другі лущать з ним експеримент, щоб скільки мож об'єктивно устатити умови спостереження. Перші вказують його як боні по часті тому що не мають потрібного вишколення або способів до експериментування, по часті також тому, що їх увага звернена головню на такі функції, котрі або зовсім не дають ся авторити при допомозі експериментів або лиш з певним трудом. От хочби аналіз реалічного почування, або безсвідомого відданя або артистичної творчості.

Друга різниця в напрямку досліджування в поділ психології на суб'єктивну і об'єк-

тивну (порівнюючу.) Суб'єктивна розбирає власне, об'єктивна чуже душевне життя; тут важно особливо студіювати етиологічних різниць, ненормальних (нах- і піднормальних, геніальних, хоробливих) явищ, розвитку дитини та зрілої душі. Але тут знова зрозуміло пересаду: об'єктивну психологію отарано ся повклати перед суб'єктивною. Се не можливо, бо всім знаємо жити чужої душі позитив на тім, як ми толкуємо його промови, артикуловані й неартикуловані звуки, міми, рухи немовного рода. А таме толкуваннє залежить від того, що подібні прояви, які видаємо чужим для нас істотам, ми самі вже пережили і спостережили. Отже в сій розділі треба розуміти так, що одні розслідують зли себе самих, другі дучуть також об'єктивну методу з суб'єктивною. Але навіть в тій першій розділі з а острай, бо предця не може цілковито відігнати жити чужої душі. Все така різниця в напрямку і силі інтересу з двох напрямків. На вказує очей розв'язується порівнююча психологія до побутових розмірів. Особливо психологія диточої душі напружує ся у всіх краях і збирає величезний матеріал. Інші галузі починають іти за нею. Наводи одначе не осовано ся забувати, що се в поступ мати не вартість зли тоді, коли з ним ітимо рівно сильний розвиток суб'єктивної аналізи, яка позавляє критично обробити набагрянчений матеріал.

Не треба либа згадувати, що другий поділ перекрещуєт ся з першим. Експериментальної методи може уживати так суб'єктивна як і об'єктивна психологія. Суб'єктивна послугувала ся нью особливо в перших десятиліттях ст історії (в 7. і 8. минутого віку). Тенер старався ся ужити її також до порівнювочих дослідів. В тім напрямку можна сподівати ся від неї не одного гарного успіху. Між нинішні почали подорожники, студіюючи „людий природу“, авторити увагу на новій психологічній питанні і послугувати ся при тім помітними способами і методами експериментальної психології.

що прийшла в годину і була проведена в житті д. Розвадовським, дуже емпірична по своїй суті, по своїй меті: піднести рівень розвитку народу. Для цього в часі найважливіших шляхів є шлях умілості, який найкращішим підбиває жести і поведінку його в більш розумному, чудовому вигляді. Умілість, комбінуючи данні життя, виставляє їх в певній і глибоко відповідальній їм формі, пра тому настільки прародий, що вони найбільше вражають серце... а серце в простого народу ширше, більше чуло, ніж скрутий в ланцюгах розум... що віками в їх чвері, і тому шлях до розуму лежить через серце народу. Народ — поет, народ — артист в душі і чуті краси він має не менш, а може навіть і більш, ніж з помисловим смаком так звана інтелігенція.

Але ті, в кого є можливість приховати над умілістю, піднеси її до певного ступня досконалості, в народі-ж вона мусує в зародку, в формі сирового матеріалу, в формі майже повсякчасного зносу таку чуті краси. Цілком прозвучало, що кожного року вистави, експозиції, концерти, до людей досвідчених можуть дати спробою краси в більш-менш гарній умілості, завжди вилазять відгуки в масі народу. Треба тільки зуміти поставити справу, треба змусити наблизитися до нашого набоного народу, придбати його віру.

Художник Розвадовський, очевидно, не мало втратив праці та енергії на те діло, за яке він взяв ся. Іншими успішні результати його діяльності, про це найкраще свідчать цифри, подані в каталозі вистави останнього 1907 року. Вистави по селах почали робити ще року 1904. За цей рік в Київщині вистави відвідало 33 960 осіб і це в якій-небудь три місці; на Поділля на 2^у місяці 29 221 осіб. В 1906 році встановлено з картинами чотири намети: 1) подільський, 2) хорватський, 3) чернігівський і 4) київський. В подільському наметі від 18 травня до 30 серпня (себ-то за 3 з половиною місяці) перебувало 33 089 осіб, в хорватському від 27-го травня до 30-го жовтня (4 місяці) 45 200 осіб, в чернігівському від 5 червня до 12 серпня (3 місяці і 7 днів) 25 264 осіб, і в київському від 18 серпня до 17 листопада (4 місяці) 31 486 осіб. В 1906 році в Бессарабії від 7-го травня до 16 вересня вистави відвідало (за 4 місяці і 9 днів) 21 828 осіб і на Поділля від 2 квітня до 5 вересня (5 місяців) 22 221 осіб. Знаємо, що вперше ці досить приємні і коментарі до їх можна вважати зайвими.

Казати про вистави картин, що послугує д. Розвадовським, було-б дивно; досить подивитися на імена таких авторів, як наприклад Рені, Богданів-Бельський і інші, та й не в цім, власне кажучи, суть, суть в умілість картин, коли судити про подібні вистави з погляду тих, для кого вони призначені. Серед матеріалу, виставленого д. Розвадовським, є багато картин з українського життя (вистави відбувалися виключно по Україні); в Україні це може викликати певний інтерес, але чи може збудити національну самосвідомість, що так потрібна для нашої нації, який-небудь „Гонимі“?

Закладаючи умілості — підносити людину до над життя, зрушувати в їй по знанні не тільки серце, але й розум, давати людині не тільки негайного часу візу, але й глибоко моральне задоволення; а це можливо тоді, коли збуджене чуте одухотворено новим посередником між твором умілості і між тими струнами розуму людського і енергій, які збуджують в ньому свідомо відношення до життя та самого себе.

На підставі сего бажано було б, щоб в подібних виставах іменно було більше життя та дійсності, більше реального, ніж річної гарнії, але такти, що вічного не пахуть ні розумом, ні серцем людини. Чим, наприклад, може оцифрувати на собі его увагу якийсь гарно виконаний „Хизм“? Коли глядач в житті обсервує море ілюзій не бачить, то вона ему обов'язково не цікава, а коли бачить — то подивити ся й славно, що „хизм“ сирани на тварі окома і тільки. Треба більше життя. Але не можна сего вимагати відносно виключно до даного факту, він відноситься до суцільної умілості в загальній, яка так сказало на останній час збавалась в емпірії, а на життя і дивиться не хоче.

Вистави-ж д. Розвадовського не заслуговують нічого окрім самого глибокого співчуття, тим більше, що він всі свої розмови в селах, він звертають ся до того, веде виключно українською мовою та роздає селам програми вистав, надруковані тією ж мовою і в палітурці в типових малюнках. Такий чиним він надає своїм клієнтам добрий приклад поваги до наших національних властивостей і програми друковані рідною мовою допомагають йому чуття прирочитися можливо більше, бо виявляють ся для селянина-Українця матеріальною дорожньою пам'яттю. Було б дуже добре, коли-б чудова ідея сего художника нагадала й іншим „мисливцям“ про те, що „з них якого й вапняку“ не, незалежно від того чи який умілості чи науки, в якій вони є володарями.

НОВИНКИ.

Чернівці, 22. серпня 1907.

Новий судовий будинок в Ніцмані. Новий будинок для ніцманського суду має коштувати 184 884 кор. Нарада над ескізом в справі будови відбуло ся 22. падолиста.

Зміна в польській колі. „Polskie Korrespondenz“ доносить, що в польській колі зайшла важна перемена.

Провідники обох демократичних груп польського кола, так званих прагнущих демократів і націоналістичних демократів по кількохлітніх переговорах рішили утворити партію єдиної, що буде членими більше як 30 посіли. Ця партія буде в рамках статутів польського кола поступати єдині і солідарно у всіх справах в раді державній.

Оповідки, іменовані і т. п.

3 війська. Цар дозволив висказати капітанові І. кз. п. Ст. Кав'язьському професорові історії в кадетській школі красної оборони своє найкраще призначення.

3 „Бун. Бонна“. На вчорайшій пробі знову не було майже нічого. — Як піде так далі, то загрозом сего року не дійдемо до ніякого результату. А була галка святкувати ювілей смерті Богдана Хмельницького величавим концертом. Просимо членів подумати вже раз серйозно про справу і рішити ся ходити на пробі Бонна. Співуча проба в середу о год. 8. вечором. Додамо, що видає не уявляє своїм обов'язком кожного члена особисто записувати, тож коли члени самі не відчувують потреби ходити до Бонна, то видає не буде ніякого смислу тягнути. — За видає: М. Лещинський, голова, Д. Писолинський, діржісат.

3 „Жіночої Громади“. На загальних зборах товариства „Жіночої Громади“, котрі відбули ся в с. м. при членській співучасті членів місцевих і заміських, вибрано слідуючий виділ: Ви. п. Куманюкська голова, Смалко-Стоцька місце голова, Пігулякова, Млерова, заступниці, Понявиченко, контролерка, Оумовичева, господарка, Цегодієвська, бібліотечниця, Ізачинська, касирка, Ганкович, секретарка. — На другій засіданні виділу товариства „Жіночої Громади“ поручено секретарці просити всіх позаміських членів о відношенні річної виплати. Е. Куманюкська, голова. Др. Ганкович, секретарка.

Із штуки і літератури.

3 мійського театру. Коли-б хто росписав концерт на нитках: Яка оперетта що до змісту найдурніша, то в не загав би ся признати першесте „Walzertraum“! Оправдані в тим, що від оперетти годі вимислити поважного і розумного змісту не можна, бо чийсь всьма має свої границі. А тут границі не задержали. Відій ся було одною з причин, що червонока публіка, так змислено убавила ся на представлення. Найшк річ музика. Хто знає мелодію і граційну музику О. Штрауса, тому не треба розповідати про неї; хто не знає, сей з найдоводливішого опису не набере про неї поняття. Оперетка, як все, виходить на спосіб заманити. П. Зіотар, спеціаліст від типу віденської соціальної діячності, казав, що вперше признає за її гру і голос. П. Дайтш-Гавшт в ролі лютниста Шні і п. Гелла в ролі класичної збирала різні мелодії, особливо п. Гелла за свій частий, мелодійний голос. П. Ші і п. Гелла не вміли вконець удержати ся, консеквентно в ролі класичної, а п. Гранд немилосердно шаркував. Хорів в сій оперетці мало. В неїм європейський грав театр „Vergnügungstheater“, Гавштман. Як в загальній про Гавштмана, так про сего його „каву-драму“ голоси німеччини поділені. Одні вважали її трохи не надвисшим обавом модерного емоціоналізму, другі — похвалою дурниці. Правда, як значило, не середній і дурня, яка проба адрама-тизмована, конелітут між нормним артистом в часті країни штуки і мрії в помилках буденності та твердого обов'язку, робити мочуче правдиве. Але й грати й добре Трієр яко Гавштманський була чудова, без порівняння діалогу як в ролі Саломеї, що не підобідає ані ні підняти ані тимперачентони. Побіч неї п. Губль в ролі Гавштмана думів в четвертій акті віддати ся до мочучих драматичних ефектів. Штаним і суварам як треба бун п. Ріхтер в ролі актора. В середу 23. грав театр „Фавеста“, оперу Кунода, в четвер „Фадериаво“, в п'ятницю: „Контрольор синальних вагонів“ в суботу: „Walzertraum“ в неділю по поз. Ірає Ессене, bez. „Walzertraum“

МАЛИЙ ФЕЙЛСТОН.

Се і те.

(Балака.)

Переживаємо кризу за кризою... Найбільша в сьому пору те недуга нашого кісара, за якою сидить в напруженні і ширини емпіричними для мелуного всьма світ тай загав Русинів поміни наруг в „Зеркалі“ і „Гром. Голосі“ як „чорно-жовтий“ патріотизм“ в боні характерних дошкунств, що складають за русов хліба приєшту вірності... І криза австро-угорської угоди ще не проминула. Бок і Векерле надіють ся спривіді втратити „методологію“, яка остала ще обом, від „шайну“, який справлять їм оба парламенти. Але й сн політична криза для Рутенів мелуної ваги, чим русо-польська в Галичині. Правда, „Діло“ потішало нас „першою розгою“, яку вже „небавом“ відграють Українці в Росії, через що австрійський рад мусить дати Русинам все, чого жадають. Боже се, що рад, а тим більше Полани вважали ся снї арґументів. Одна наша надія на дипломатичні таланти, які засідають в Галичині в „мало-русин клубі“.

А коли великим політикам до малих інтересів вийде компет, тоді допоможе, як уже не раз, малий Коло поміни виступи галицької політики над буквинською. А та наша „мізерія“ буквинська політика мала вже не одну добру закуску і жинула її щасливо. Не допустила ані до сойму ані до ради державній ані одного кінця або якого иншого кінця. А „олава“ галицька доведе майбутт небавом що й до того, що прим 2 соціялістів, 2 москалів, 3 пашанів, що йдуть своїми дорогами, підуть що й радинали своїм богом, до чого належить „Земля і Воля“, нападаючи на них в лютій спосіб. Га, до такої високої політики не допроси ми „зелені“ Буквинці! Ми вдоволено ся малим „Ділом“ точе нараз всьма або нічо... Але й ми мали в послідній сесії бун. сойму свою кризу в справі учительської платні. Допили Гавштман і тов. „N. Fr. L.“ загадали були розбити нашу нашу послідні задія їхнього опору проти стабілізації Дуні. Штука не вдала ся, наші послідні вийшли, ба були осередком сойму, а розбили ся на атоми ті, що хотіли роздати наших, себ-то самі Волохи. Показало ся, що і в політиці неправадою хоч перейшли світ, та назад не вернули. Се побачити небавом і наше учительство, чия була правда. Очухало чи Стоцького, чи було до нього року самішче нового закону чи ні. По моїй думці не надіати ся єй тому, що і найбільший намір не то одного Гавштмана і в неї бун. послів не було в снїм законній опір „Кола польського“ і клерикалі, котрі не допустять до снїшці закону, який мусить заставити учительство плати Австрії платити тойм платні для себе. Навіть якийсь всьма австрійського учительства в снї ділі, яка рознічє ся 20. с. м. у Відні, не зможе пероложити сего опору. Виріш, ведете, але не впрямую! А наразі бачимо певну смітосаву у Дуні, який знає лютує маю божовільний проти Русинів, що стави ему на заваді до стабілізації в баню. І в снїм кризу не перебуде небавом, то готов дістати ся на доміну президентуру — до Цурмана. Годі предумати паріванні для його зломі і лютости особливо на д. Стоцького, якого назвав у „N. Fr. L.“ одним з найбільших ворогом, не думай, ані (в снїм-то-то!) — руского народу. Одиновий примір такої самої лютости, зломі і глумоти хліба донос „Зайди“ в „Гром. Гол.“ як іна. Попонича за те, що крава рада шк. не наддала суспільно шк. реґуляцію в Гайбоні одинового сталого місця, на яке треба учителя прав-савного, таному „заслуженному“ уч. як Беззавно, або що п. Морозов іна старших і інших компетентів в Буквині мусів кілька місяців влати на стаду посвду, яку після його думки міг мати вже давно в Галичині, а на диво о неї навіть не старає ся. Не диво проге, що в снїм „Зайди“ такі люті на іна. Попонича та ще приготувають таку інтервенцію: Чи відомо п. міністрів, що на Буквині нема майбутт більшого чорно-жовтого патріота, як іна. П., що він писав вірші в честь Австрії, що противний революційним галетам, що він наша і досить, бо впустив до Буквині підкадесет „Зайди“, навіть без матури, пр. Морозова Володимира, що став аж навіть сталим учителем, що П. приймав Бовалана за помічника, ба вробив його навіть сталим учителем, хоч шови не дбав за снїм про школу а займав ся тільки троядковим тонам мас“ і т. д.? Інтервенція йдуть тільки, щоб Гесман став міністром просвіти, бо хотять ще додати, що П. організує християнсько-соціальну партію, що не хоче засідає з керівниками і т. п. На снїм нонпанію в „Гром. Голосі“ нарікає тією вже навіть і „Діло“ задала розкрити української інтелігенції, але в наслідок радикального троядження промисли ся встановити клерикалістичної партії. Така аж криза ота-рала очі навіть „Ділом“, що сирало пораз, ба що й минушого тижня своїми „отрочани“ керівників на Буквині. І на Україні починають наші промислувати люті, що Яко наші національні справи в боні інтервенційних керівників. Ого Харків встановив нападують до Дуні Українці-націоналі. І та троя Дуні то троя криза для всьї Росії а тим то й для України... Ось так усюди криза а найбільше і в нас. У нас на нит, що й інші одинові рада-відрада стара нішні: Перебули ми не одну бду, перебудемо що і снї. На снї і нитку. Та ні, ось, забув ба був що як одну кризу, ба ні на дні. Ого буюв, число „Зеркала“ та піднесло його внахис, що вийшло воно знов в „ліцями“ того самого некрою. За те „N. fr. Lehrerzeitung“ не перебула так цілком криза гро-шечної і мерила на всь чм заверза на так довго, довгі Гавштман єй сопр. не збудить єй до нової думи на одинового і найгіршого пороза нит, що обдурять і обдурять край...

РУСКА КАСА © РУСКА КАСА

тия, зареєстрована з ограниченою порукою в Чернівцях.

Одиница своєї ради українська мілітарна інституція на Буквині. — Прийняв віддає членів і опрацює їх на 5%. — Най менше 40 К і платно 6% внахис 2 К. — Радимі! Хай який до сего“ злібє сн голодом збройови по нійм Буквині і най покля, що почує себе на-рам патріотом-Українцем складає свої опадності в „Рускій Раді“.

Приймайте нас наших членів! Дирекція.

Апостольської столиці почали виступати з новим послухом і палким серцем.

Як сирива приймуть ці американські Русини, поки що не чути.

Політичний перегляд.

Реконструкція кабінету.

Угода з Угорщиною викликала рух в сербській стороні. Особливо чеські аграрії задумали при тій нагоді здобути міністерський портфель для себе. Барон Бек хотів при допомозі дра Палана і Фаршты завоювати собі голоси Чехів для свого пропозиції; однак чеські міністри не могли сего приречти, бо вони як члени молодоческої партії не могли тішити ся доміром аграріїв, що творять генер найбільшню опозицію чеського кабінету.

Чеські аграрії, на яких чолі стоїть посол Прагши, хотять мати хоча б одного заступника в кабінеті. Вони намагаються, щоб їм сподобалося міністерське крісло, як молодочесам. При останніх виборах здобули вони 20 мандатів більше як мали до тепер а молодочесам втратили 30. Отже вони без признання їм міністерського крісла будуть голосувати проти угоди; маючи по своїй стороні чеських аграріїв здобули рішучий вплив в чеській палаті. Чеські міністри, не маючи Беконі дати голоси чеській палаті, хочуть — податися до димісії. Але, яким чином, правительством не згодити ся на те, щоб відразу відпустити молодочесів, своїх вірних союзників в послідній двох роках, і мабуть згодити ся лише на димісію міністра торговлі дра Фаршты. В такому разі др. Палак остане би в кабінеті і обидва би тому торговці, чеські аграрії вважали би свого провідника Прагши до кабінету барона Бека як чеського міністра-земляка. Однак намагаються, що др. Палак, маючи більше політичне і господарське образование, є чужинцем в торговельній політиці, отже не надає ся для сего портфеля, що він і сам признає. В такому разі барон Бек обидва би часова тому торговці, а низійше негути би до кабінету яко міністер торговлі молодоческий уніт. проф. посол Фідлар. Та се вже дальші комбінації. Найправдоподібнішим вважає преса, що др. Палак стане міністром торговлі, а провідник аграріїв Прагши чеським міністром-земляком — і чеський союз не голосувати за угоду.

Рада державна.

На вісторичній засіданню президент палати др. Вайскіртнер заявив що Обертінський посол в двомандатного округу Золочів-Камінька Перемешанин в Галичині здобув свій мандат. На його місце було позначений вступивши Володимира Дембосий, радник суду в Золочеві. Є се той 23-й мандат здобуваний польською шляхтою Русини. На сім мала розпочати ся дискусія над угодою про передачу управління, але на причині пильнох нагадків внесені вона не розпочалась. Посол Брабє поставив нагадний внесок в справі подорожжя камінного вугля. Внесок визнає правительством, але зорганізувало продажу вугля з державних копалин у власних заряді, побільшило державні податки з копалинних вугля так, щоб повільними засобами могла упрямлювати ціни вугля та щоб запобігло здрисну наповнення торговельними вугля через удоривання копалин головно в Чехії. Потім вела ся дискусія над нагальним внеском посла Свейка, що визнає правительством заборонити творення картелів. По промові самого внесодавця і соціалдемократів Вінтера відложено засідання на середу 23. с. м.

випищо або єдинцю вважає продуктом розвитку, досвіду. І наповне продуктом індивідуального життя; бо о се вираз розходиться ся в тім спорі.

Універсальним емпіризмом можна назвати творення, що існує загально для всіх одиниць під впливом індивідуального життя. Сего погляду придержувався пр. Герберт, бо уважав тільки виображення основною єдинцю, а суди, почування, волю продуктами розвитку, модифікаціями виображень. Також певний сенсуалізм є наслідком емпіризму. Лише сенсуалізм стоїть на ґрунті психофізичних вищ, а Герберт є психофізичним єдинцем.

Противенство нативізм-емпіризму повторюється в кожній поодинокій області, при кожній єдинці. Нині пр. ставлять ся певним питання, чи воля є елементарним вищом чи повільно повстає з низу певних судів досвідних і певних почуваннями. Відповідь, молодих психофізиків годиться до сего попитання. Але остаточно „так“ мусить бути потрібним ба й більше разів обдумана.

Емпіризм оснований ся на природнім стремленню обійти ся з як найменшим числом фактів. Нативізм на вічно повторюючих ся в області психофізичної розчаруваннях в наслідок аналіз і повстання. Очевидно, в певній мірі питання може нативізм мати слушність, і другий емпіризм, не можна однако заперечити, що деякі досвідники мають певний нахил до сего або до того становища та що через те з різними противенства повстають різнорізно особисті нахили в дослідженні. Се залежить від ріжниць наукових і індивідуальностей, що подбуть ся на кожній особі.

(Конець буде).

На засіданню в середу посол Брабтер оголосив нагальний внесок в справі освіти проти організації адміністрації в Галичині. Інтересівці внесли упрямий внесок др. Олександрович та др. Охримович. Перший в справі поступового прокураторства державної в Львові що до карної справи дентиста Віктора, а др. Охримович в справі браку школи вправ при учит. семінарії в Зацінцях та в справі поумощення українських пансіонерів на почтовім будинку в Зацінцях. Палата дебатує даліше над нагальним внеском п. Свейка в справі картелів. По закінченню дискусії генеральний бесідник contra др. Любєсер заявив від імені християнсько-соціального оторожництва, що противники сего і всім дальшим нагальним внесенням а то а той причини, щоб уможливити як найкраще погодження австрійської угоди. Має як найбільше в палаті оторожництво — головний бесідник — обов'язати дати добрий приклад і тому алегую до внесодавців, щоб свої нагади внесення відтіснили, або предложили їм як по першій читанню угоди. Як генеральний бесідник про промову посла Мисаївон, почим внесена відложена. Даліше засідання в четвер 24. с. м.

ДОПИСИ.

Кошулівка, 22. лютого 1907.

Ми читали не раз в „Буковині“ та „Рускій Раді“ про життя наших громад і хочемо розказати де що про нашу кошулівську громаду.

Кошулівка се частина Воловського Баннізона. Окрім кількох зайдів-Волохів живуть в ній самі Русини. Але ся жменя Волохів найшла собі між нашими людьми помічників і за їх допомогою задумала зрумунізувати ціле руське населення Кошулівки. От і почали виринати юдисти проти руської читальні та проти науки. Кожі, що прийшов до нас недавно. Його треба, голосить ті зрумунізатори, вигнати звідси, бо він хоче запровадити в нас „дурію“. Провідником і дорадником сего „чесної зурини“, що викає такими брехнями, є панік Ст... ч в Вод.—Баннізона.

Аби зробити з руської молодішки добрих-волохових мислителей, спирають вони чеських руських зайдів вигнати своїх дітей до воловського відділу. Найголовнішим средством, яким уживають для сего ціля, є румунський банк у Воловській-Баннізоні. Богато Русини має довгі в сім банку. А кожний довгий банк мусить вносити свою дитину до воловського відділу, бо як ні, то Волохи тиснуть його догори і вниз. Нинішні Русини обіцяють виринати гори — долають, щоб лиш робили не їх волю. Нерідко чуємо ся й таке, що Ріат Бойчун, Іліор Герман та Філімон Кучуриє ставали на дорозі та заважали до дому руських школярів, кажучи, що нема науки. До чого се вилло, не тільки знають.

Таким чином при допомозі брехні та волхвення при допомозі банку і підвертання руських дітей від руської школи, сентуризм виринив то, що у воловським відділі є сего року лиш 7 воловських дітей, а решта, що ходять до сего відділу, самі руські діти, котрі не знають ані слички по воловськи.

Ми раді би дуже знати, як задивляються ся на се всі ці влади шкільні. Чи неволить вони, щоб руські батьки забирали своїх дітей з примусу до воловського відділу, де руські діти місто набрати ся освіти, лиш зааноморочують ся воловщиною...

Кошулівські Русини.

З російської України.

(Перші збори української „Громади“ в Петербурзі. — Збори Українців студентів в Київському університеті. — Проф. М. С. Грушевський).

Першого жовтня ст. ст. в Петербурзі були перші збори українського товариства „Громада“. Статут сього тав. затверджено ще 28. лютого ст. ст. 1907 р. По статуту „Громади“ має на меті давати змогу Українцям, що проживають в Петербурзі, провадити так як користійше та приємнійше. Для сього „Громада“ має закласти свою бібліотеку, робити літературні та наукові відкриття, поєднувати з музикою та танцями, драматичні вистави та інші забави; закласти свою кухню і буфет, набувати рухоме і нерухоме майно для потреб „Громади“. Громада може мати обмежене число членів, — мужчин та жінок. Члени поділяються ся на почесних, дійсних і постійних гостей. Число почесних членів утворюється поим чином: для дійсних членів—10 нар. на рік, для постійних гостей—1 нарб. Всіма справами „Громади“ призначає „Рада старшин“ з 12 душ. На перші збори відійшло ся чимало людей — більш сотні. Мало не половина з того числа була молоді, але більша була все ж людей середнього та старшого віку.

Принципальні питання на сій раз не обміркувало ся ніяк, бо ще й саме товариство не утворило ся. Не обійшло ся і без інцидентів: на зборі вилізла поліція, — бо їй тепер все видається ся передивборчі збави, і хоч президиум зборів наказував їй статут, дозволений градоначальником, а словами переконував, що се збори товариств і не публичні та про те „чи“ сиділи на зборах весь час

і кінчили очима, бо навіряд чи все розуміли: такі збори „таких“ вони вперше на віну довели ся йому бачити!.. ніше дописувач „Ради“.

Сини діями не доносять „Рада“ в доповіді на чашість підбуло ся перше в сьому академічному році, влітку Українців студентів у Київському університеті. На черзі стояла справа з загальним, щоб мати хоч яку таву спробою влаштувати в університеті збірні Українців та читати реферати. На дотят члени сьому зібранню пасамперед дали користенню відомлене про діяльність української студентської громади в минулому році. Потім прочитано й ухвалено статут, який піде на затвердження ради професорів, бо зібрана громада мала на одностайно визнати потребу загальної. Ухвалено відати депутатів до професора М. С. Грушевського й просити його, щоб він надав шкору до Київського університету про те, що бажає виставити катедру старинної руської історії. Нарешті виставило питання про знесення української італії й виставило окрему комісію, аній і поручено обирати сию справу.

Проф. М. С. Грушевський, уступаючи проханням студентів Українців університету та студентів Українців наших жіночих курсів, надає до ради професорів записку про бажання виставити в конкурсі катедру старинної руської історії.

НОВИНКИ.

Чернівці, 24. вересня 1907.

Царська недуга. З початку маршалівського уряду дурського видали такий комунікат: Цар не відлучив ся від свого палацу, горячаво брехав, а що від 5 днів горячав устал, анетит став останніми днями адвокатичний, загальний стан сего відомо добрий, а й нежестоті обиди хоч не зовсім знялися, то боля зменшують ся, так що коли не зайдути неприємності поміж нами, можна вважати, що цар є на дорозі вертати до здоров'я. Шевбрун, 22. жовтня 1907. проф. Найсер, др. Керіш. — 24 с. м. телеграфують з Відня: В стані царя ніхто не сподіється, нежить уступає. Цар поробує ніч спокійно; кінцями однако не перестав. Цар з'їв сніданок з анетитом, загальний стан сего відомо сего.

В справі руського театру оголошує в „Діа“ його директор д. О. Стадний відповіди на деякі запити, зроблені дирекції в брошурі театральної дружини, якої зміст подали і ми свого часу. Д. Стадний заявив, що ні один член дружини не має меншої платні як за попередніх дорослей, лише майже кожний більшу. В дружині є вправді 8 членів, котрі мають по 50 коп. місячно, але се або цілком початкує, котрі сьомі не мають нічого, і так свідати-б доперва практикують, або, котрих дирекція заангажувала з огляду на „обставини“, а не ізза потреби. Що до контрактів зв'язав д. Стадний, що він алегший піде контрактів практикованих львівським та київським театром, а тою ріжницею, що „а багато коштів форм“. Окрім „салонної“ гардероби та „вишньої сорочки“ всю гардеробу дає дирекція сама. На случай слабости дирекції заангажовані члени дружини вправді лиш на 1 місяць удержані, але пр. в львівським польським театрі недужий артист дістає по двох тижнях хвороби через третій тиждень лиш половину платні, а в четвертій вже платня устат і умова розв'язує ся. Що до вагітності заангажованих жінок на всі театри є в контракті застереження, що такої недуги не признає ся, а жінчина втрачає цілковите право до гачі від хвиля, коли дирекція уймає дальші виступи за невідповідні. Отже і в тім огляді в руським театрі не діє ся кривда, бо жінчина через найгірший час дістає платню, а в практиці заангажована пані дістає в таких случаях можливість на довшу відпустку з цілковитою платною.

Заслане виленського рим.-кат. єпископа Ронпа. Рим.-католицького єпископа в Вилені Ронпа заклано в наказу царя в глибоку Росію. Причини сего заклання мають чітко національний характер. Єпископ Ронпа, будучи думесним послом в Латвію і провадивши повільні послів в позу Корольовства, виступав завжди як гордий націоналіст; він обстоював за національну і соціальною політикою всіх польських послів з території давньої Ріви посполитої. Ронпа горіло обороняти польську національну і державну ідею на Латвію та проти російського правительств і проти національного відродження Литви. За сию діяльність виступав його цар. Вперше закликав його Стадний прозв'язати з єпископським станом, кажучи, що сего бажає цар. Ронпа відмовив відмовно, заявивши, що уступає аж тоді, як дістанє наказ з Риму. Його покликано перед самого царя, але і перед царем він не уступив ся, в наслідок чого заклано його в глибоку Росію.

Старинний збір. В пошланих земного поску в Старуни коло Богородчан вилізено в глибокій 14 метрів під землею ший вистави незнаного передісторичного зм'їра, а на ній майже цілу скуру, яку буде можна використати. Часть шкіри при реконструкції робітничих знаків незначного значення того відкриття для науки. На вість про відкриття вистави прибули до Старуни вояки і налягали на виставу, який вистави належить до передісторичного зм'їра, який закликав ся до ряду слонів і називав ся *Elephas anti-*

Ціна оголошень за односторонню їх розміщення: Півна сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{4}$ стор. 40 К., $\frac{1}{8}$ стор. 30 К., $\frac{1}{16}$ сторони 10 К., $\frac{1}{32}$ сторони 5 К., $\frac{1}{64}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислюються після обсягу місця не після малого тиражу.

ОГОЛОШЕННЯ.

За рубрики: Надіслані: Оголошення редакції по відношенню.

При відносинах або при різних відносинах, значний сукуп.

Дрібні Оголошення мають друкувати (point), числять ся по 4 с. від одної.

Підписаний за анонсом марками поштовими не приймає ся.

Значайні збори каси пожежної і шкільної для громади Галичини відбудуть ся в неділю дня 8. листопада 1907., в домі класним ч. поно. 479 з сільдуючим денним порядком: 1) Вибір старшини. 2) Опроцентування пожежної. 3) Бути до дому касового. 4) Вільні вноски.

Значайні осінні збори Каси для громади Кичери відбудуть ся дня 8. листопада с. р. о 1. годині по полудне у власній Народ. Домі з значайним денним порядком та підписанням статуту приналежності від пожежної на 8 від ста. Квечера дня 20. жовтня 1907. — Петро Стрілячук начальник, Володимир Турчан голова нади. старш.

Г. ФАЙЛЕС
усувач нагніток
Чернівці,
ул. Руска ч. 8.

Практиканта

приймає
друкарня „Рускої Ради“.

Ближче вивідати можна

в канцелярії друкарні, ул. Петровича 2.

Найлучше і вже випробоване
средство на ревматизм єсть
NERVOL

„Назва правильно забезпечена“
антикари др. Ю. Францова

Се єсть випробоване усмирительне средство до
виправлення протектих ревматичних
болей, простудних, запальних, плев-
ральных і нервних болів. Прому ува-
жати на назву „Nervol“ і на прина-
лежність „Nervol“.

Ціна флаконів 80 сот. 10 флаконів (фла-
кончик) 8 кор. з оплати і опановання.
Товаришів і подяку. — Вислано
2 рази денно до всіх країн.
В Чернівцях на складі у Шніда
і Фонтана.

Селяно! асекуруйте ся від шкід огневих!

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

у Львові, при ул. Рускій ч. 20. (в власнім домі)

приймає обезпечення будинків, певних річок домашніх го-
подарств, аби ж і наші на случай шкід заводських черес по жар.
Оплата премій мала, а користь для погорілих велика.

Шкоди ліквідую і виплачую „Дністер“ з найбільшою шпорою.
При оцінці шкід бувають запрошені 2 господарі селяни з поміж чле-
нів. Доглядає викладки „Дністер“ 13.747 відшкодовань і сумі сім
і нім міліона кор.

Зиски по сичині році звортає ся зломом. Звороту за
р. 1906. дістають обезпечені члени по 10 сот. за кожду корону
виплаченої річної премії.

Банк краєвий у Львові і Чернівцях, Каса ощадн. у Львові і т. з.
приймають позик „Дністра“ при укладанні позички.

Жителі обезпечення приймає „Дністер“ для краєвого
товариства, а провізкою від таких обезпечень відступає „Дністер“
на публичні добродійні цілі.

Повенені до обезпечень уклані Дирекція або агенти,
Агенції „Дністра“ знаходять ся в різних містах і в різних селах;
там, где, єще не робить публичний агент „Дністра“, можуть и ся не
ні селіне старати ся в укладанні агенції. Доглядає дістали агенти
969.507 корон провізків.

Фонди Товариства 21. грудня 1906.

Фонд резервний	Кор. 846.189-20
резерви премій	550.140—
на звороти	16.189—
на ріжницю зур.	29.866-35
резерви спеціальні	31.040-78
смер. урядові	185.810-21
інші фонди заасмотрені	25.000—

Селяно! асекуруйте ся від шкід огневих!

Видання „Рускої Бесіди“ і „Рускої Школи“

можна купити у всіх

філіях „Рускої Бесіди“ і „Рускої Школи“,

в друкарні „Рускої Ради“ і в книгарні І. Рехенберга.

Тривкий і левкий зарібок

від 20—30 корон тижнево

може мати кождий хто буде працювати на опан-
тентованій „довгій“ машині „Славія“. Ані
нік ані час не можуть бути на перешкоді. Від-
далене не має жадного значіння. Довгадне в-
учене дилом. На бажане пославмо учительку
до дому. Сичинені праці приймаємо до дальшої
відшродажа.

Перше газетне підприємство домашніх робіт паньчеш-
кових на довгих машинах до плетения.

Лібаль і Ска

зареєстровані Товариство торговельне

Львів, уліця Кохановського число 39—64.

Не купуйте кулестих машини шв. єсть без картости.

Надайте просянтія.

Повенені і паку уклані для Буковини Франц Вахенич, Чернівці, уліця Кар-
лова число 5, I. пов. 171 (—)

Кн О о Л Е Е С с О о

майже нове

дуже дешево на про-ж. Ближче: Друкарня „Р. Ради“ Чернівці,
ул. Петровича ч. 2.

СКЛАД ТОВАРІВ В. БАЛТИНЕСТРА МОЛОДШОГО

Чернівці, уліця Гоголівка-Шенкенберга ч. 3.

Телефон ч. 301.

Самостійний склад в ч. з.

вдирний склад в ч. з.

Рік заложення 1873.

Фабрики обуми: Антопа Чопова у Відні, Ф. Л. Попера
в Хрудині.

Фабрики напелюків: І. Генриха Іта у Відні, Осипа
Шкляра і Сміла в Грацу.

Щоручас новоспрова-

джені артикули як:

Краватки англійські, та тухляні, найліпші у найкращіх
краватках і яєвках.
Плат для панів і хлопців від гарматних, конярних, вишиван-
них, вишиванних, вишиванних.
Шовки для панів, панів, джент і хлопців поєднані новітні.
Джент новоспрова для хлопців і джент, сукенки, жакети, пан-
талі, штани і до того змні.
Черевки для туристів, до ліса і гір (Bergrsteiger) і до
жмні від гарматних.

Кавовики мужські. Тарелішні панів від дому, англійські
загортки, камезелки, шкільні жакети, до полковників, по-
товаришів і т. з.
Черевки для дам, панів, джент і джент, найліпші Швейцарські,
Востай, найліпші американські ортопедичні форми, ви-
шивані доми.
Парасолі для панів, панів і джент — від дому і на проєді,
гарматні на оден рік.
Артикули до подорожжя. Найліпші тухляні і загорчені.

Найліпший вибір вишиванних шовків до подорожжя і плат.
Найліпші ручні вишиванні шовки або в панів, поєднані новітні.
Рудавича Гладиш і оденеві шовки, Chaf, найліпшої сорти
„Gowen“ „Dent“ і т. з.
Сарах оденеві блан д-а Ламин і правдиві Європейські.
Поручки, шовки, шовки до голови, убрани, шовки, шовки на во-
лоді, нові артикули вишиванні.
Шовки, Рудавича, рудавича, артикули до вишиванних, шовки
жакетів.

Видан товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

8 друкарні товариства „Руска Рада“ в Чернівцях під зарядом Івана Затаря.

За редакцією відповідає: Віктор Острога.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 18 кор., на рік року 8 кор., на чверть року 4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на рік року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 82 гр., на рік року 18 гр.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневиком „Руска Рада“

на цілий рік 18 кор. (вкл. 9 рублів або 84 гр.) а на рік року 9 кор., вкл. 4-50 р., або 17 гр. Поодинокі числа 10 сотників.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція

„Буковина“

в Чернівцях уз. Петровича ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адреса для телеграфу: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає на по 50 сот. від строку. „Надсудок“ на 40 сот. від строку. При застосуванні спеціальних відносин робіт. Редакція не несе відповідальності за зміст статей. Рухомі зображення редакція не несе відповідальності за зміст статей. Редакція не несе відповідальності за зміст статей.

В справах редакційних можна устаткувати поштою. В справах редакційних можна устаткувати поштою. В справах редакційних можна устаткувати поштою.

В справах редакційних можна устаткувати поштою. В справах редакційних можна устаткувати поштою. В справах редакційних можна устаткувати поштою.

Справа тантики нашого кляю.

Питання, як український кляю має стати проти правительств і нагоди внесення в парламенті угоди про угоди, розбало і самий кляю і цілу суспільність на дві нерівні частини. Одна, мовля, до котрої належать в кляю також деякі галицькі послы, стоїть за тим, щоб вимости на правительству як найбільше концесій а за те не уживати обструкції, друга, значно більша частина недоволена з доточення переговорів з бар. Висою та з його пропозицій, вирішила була виступити неспокійно з обструкційними внесками і тільки під загрозою ш. Романчука і Василья, що уступать з президіальних місць, зрештумала своє рішення, відкладаючи його на иніш. до часу, доки бар. Висою не дасть остаточної відповіді на домагання кляю. Тимчасом перше читання угоди про угоди вже почалося...

Не можна не бачити, що питання тантики, се в першій мірі справа галицьких послів. Домагання, про які тут розходиться, се головне домагання наших галицьких братів: буквинський послы зацікавлені в них е стілько, о спільно почувати ся до кляю-вої солідарності і пересвідчення, що будучність українського народу в Австрії рішати мей ся в Галичині.

Два шляхи — шлях „Діло“ — стоять ся тут перед нами: шлях принципіальної політики, яка наже нам змостровати наше становище до правительств доти, доки не змінить ся той безправний стан, в яким живе наш нарід в Галичині, — і шлях політики опортуністичної, яка наже помирити ся з правительством і відократи його за цілу окремих уступок на різних полях нашого національного життя. „Діло“ находит ся із слушного застереження. найпершою ціллю нашої національної політики мусить бути усунення доточення системи, привернення для нашого народу правного стану, який заповує йому австрійська конституція. Для сєї цілі, думає „Діло“, треба поборювати правительств найбільшійми засобами; політика опортунізму тільки деморалізує. Але „Діло“ саме не вірить в успіх такої тантики. Наш нарід має за стілько політичного розуму, щоб зрозуміти, що за одним махом не можна досягнути зміни політичної системи.

На такім самім становищі станула також національна екзекутива національно-демократичної партії з тою різницею, що вона в своїй ухвалі старає ся як найменше обмежати свободу українського кляю „Народний Комітет“ визнає нашу делегацію, щоб вона „переводила“ постійно за рішення і реально за-Гарантовану зміну доточення страшно неприємної системи правління і за привернення рускому народови тих горожанських прав і свобод, якими тішать ся другі народи держави. Без тих принципіальних гаранцій мали бм другі концесії лиш парламентарну партію і були бм для руских народних мас без особливого значіння.

Отже зміна системи, привернення горожанських прав — отсе основні постулати, *conditio sine qua non* згоди з правительством. Кто не жив в Галичині, хто не заснакував розкоші польско-магнатського режиму, той не зрозуміє як слід усіх нагн снх домагань; фактично е воно так, що зовні зловити впливуть ся ілюзоричними, як довго попувати мо нашім політична система.

Тим не менше навіть таке поставлене кляю, на нашу думку, справи тантики не пресудує. Як з одного боку не е виключене, що такою дорогою концесій можна здобувати повільну зміну системи, так з другого бітку не заручити, що радикальну і шкуру зміну викличе обструкція. Навіть само „Діло“ чистить ся в тем, що за одним махом не можна здобути зміни політичної системи. Питання тантики повинно отже як найменше залежати від того, чи нарід сторить дозволене а бодай умірковане недоволене послів з правительств, але від якості і характеру пропозицій концесій та від обсягу адекватних снх. А се можуть рішити тільки самі послы по арійській розвазі.

Відповіді на інтерпеляції.

На послідній засіданні буквинського сойму підняли президент краю між иньшми на отой інтерпеляції:

В справі шнї у Вашніцах.

Високий Сойме! На інтерпеляцію п. Пігуляка і тов. висесу 1. жовтня 1907 в справі відносин

в народних шнїлах у Вашніцах, п. Ч., маю честь відповісти, що питання будови нових будинків шнїльних находит ся наслідком рекурсії в Раді шнїльній українській і зазнало довгого державного провадіння. На всякий спосіб питання будови треба задути з унормованим шнїльним відносинам загально, а в тім напорі треба накласти міністерський рішення рекурсії, які з боку конкурентних чинників висесю проти розпорядку краєвої Ради шнїльній з 18. вересня 1906 р. ч. 2359 поришного шнїльній відносини у Вашніцах. Вирочім прошу прийняти висловлене, що в шнїльній снх справу з шнїльною угодою і буду старати ся як найшкороше довести її до кінця.

В справі трактованя румунських і руских актів.

Високий Сойме! На інтерпеляцію п. Бемана і тов. висесу 5. жовтня с. р. в справі трактованя румунських і руских актів в державних уладах на Буквині, особливо в краєвій правительстві, маю честь відповісти: Вадимом переісно лише для Галичині міністерським розпорядком з 4. чораня 1860, який шо-до румунської і рускої мови розширено розпорядком міністерства з 30. грудня 1860 також на Буквині, зроблено рішання між внутрішнім урядом власний і урядів в снх категорій та їх урядових внесках між собою з одного боку, а урядових внесках власний і урядів в послідовності партійні з другого боку; рішанням розпорядком, що внутрішній урядовий має відбувати ся в німецькій мові. Позаміж переісно актів висесині в румунській або рускій мові відбувають ся в підчиненні мей урядів не для виготовлення рішень для партій, але виключно для внутрішнього урядованя, відповідно се загальному розпорядком, що нормує змислові питання у всіх урядах на Буквині і шо шнїльній обов'язує. Поправджені обох краєвих мов годі тут бачити, тим більше, що німецьку мову уважають ся в тім агаді не мовою краєвою, але лонсім нейтральним засобом порозуміння, щоб уможливити шкоро в основніша урядованя в державних урядах на Буквині та відповідні зносини з центральними властями й урядами иньших країв европий. Запримічу тут, що те саме дієть ся у всіх иньших краях монархій в шнїльним шнїльним, а крім того а не компетентний змінити наведні више постанови поришної трактованя актів висесині в румунській або рускій мові. Позволю собі одначе додати, що в більшості снх випадків не переводять ся в підчиненні мей урядах румунські або рускі акти на німецьку мову та шо навіть годі, коли справді настигнуть опинення в агагодженю, не який сему переклад, який забрав би шнїльній кілька годин, але який обставини шо приходять також при агагодженю актів в німецькій мові.

Напряжки й різниці в нинішній психології.

(Стаття ректора берлінського університету д-ра Карла Штумпфа з „Internationale Wissenschaft für Wissenschaft, Kunst und Technik“.)

(Коментар).

Дальша різниця находит між т. зв. атомістичною і унітаристичною психологією. Можна тут знову вийти від Гербарта: він уважав свої психічні елементи, зображення, самостійними істотами з певними силами подібно як у фізичній матерії атоми. Ця гра індивідуальної свідомості була для него позитивним ділянком тих психічних „атомів“. Те саме можна сказати про т. зв. „психологію асоціацій“, витворену особливо в Англії, якої підставою уважали ся різноманітні зображення, а законами закони асоціації і репродукції. Уільям Джеймс зове снх психологію „mind-stuff theory“ (теорією атомів), бо вона глядить на душу так само як (атомістичні) фізики на тіло. Снх погляд не має вже багато прикладення. Більшість уважала свідомість єдністю, а якої ми лише абстрактною відлученою подією єдиний зображення, суду, почування і т. д. Вже сам процес репродукції зображень, на основі попередніх асоціацій уявляемо собі не в той спосіб, що забуте зображення істнувало донебудь яко зображення і нагло виринуло, але так, що повстане ново зображення, до попереднього більше або менше подібно. Образ сльга атомів, в яким непроминаючи частини тільки сходять ся і розходять, вже навіть для отсего основного процесу атомістичної психології не вистарчає.

Говорить ся дальше о різниці психології волюнтаристичної і неволюнтаристичної. Назву волюнтаризм завіл мій товариш Паульсен, а Вундт приписує її на означення науки, що вола е основою єдиничною душі, а все проче лиш модальністю або продуктом воли. Снх погляд заступали в Німеччині Фіхте і Шопенгауер, у Франції Мен де Біран. Вундт залишив волюнтаризм в тім змислі яке дав, але славу назву задержав для своєї зміненої науки, після котрої вола е коли вже не первісним го бодай „типичний“ елементом в житті душі. Мей адесть ся відповідним держати ся острого, первісного значіння слова. Снх я не хочу сказати, що треба придержувати ся такої самої річі, отже волюнтаризму; але для ояснення спору снх і непорозуміння краще буде задержати стару шнїльну дефініцію, як довго істнує протиставленість поглядів.

Розуміє ся, що всі, хто волаю пояснює емпірично, нажежать ся неволюнтаристичній психології. Але не кождий, хто уважав волю нитомою, неможливою до аналізу єдиничною душі, а зади того волюнтаристом. Во навіть шнїльній поясненню може для снх повстання потребувати умов, які намагають певного ступня розвитку неволюнтаричного життя.

Понимання психології яко науки духа агадир ся по дефініціях, також дуже спірне питання, звязане з поглядом психології на конкретну і абстрактну, але не перипаєть ся з нм. Ті напирки доповнюють ся, ніж тим як тут розходять ся о протиставленість. Правда, залежить ся від дефініції науку духу і природничу. В снх питання більше не аходжу, бо воно надто академічне і для дослідної праці не приносить істотних різниць.

Те саме можна сказати о протиставлені, але мей лиш уважати найважливішим ці всім: о психології бодай душі і психології з душою. Вирає „психологія без душі“ походить від Ф. А. Лінге, котрий в своїй „Історії матеріалізму“ позвав велику вагу на те, щоб модерна психологія не говорила про істоту душі, але тільки про її зумиш. Се одначе не слушний. Ми не нажемо зречи ся уживати назви „душа“ та дефініювати її. Різниця в тім, як хто дефініює, але вона не може бути більша як різниця між дефініціями тіла або матеріа. Методично різниця тут така, що один уважав новоім слухами починати від розгляду поняття о душі, бо йому аде ся шнїльним або нитидним сего слова настійно уживати, між тим як другий підкладає розгляд до посліднього розділу і при змисленню законів психічного життя не уживає слова „душа“ і не угадыває його в дефініції психології. Се одначе більше практичне питання як справдішня різниця в пониманні психології яко науки. Во навіть той, хто починає від дефініції душі, опираєть ся не на нитидніччї поняття, але на факти. Для чого агадир мейня уживають зазвичай слова „психе“, не знаю; мабуть до греческої назви мають менше упередження.

Отже душа ще не вирішена. Коли розглянути ся по дефініціях, або вчитати їх з представлення, де вони прямо не висказані, вводи побачимо, що протиставленість матеріалізм — спиритуалізм в будовним змислі не грають жадної ролі. Се питання надто делікатне і зложне. Але се мусимо тут поміняти, бо агадир нас задалеко.

Коли-б отсей дефіцит хотів хто усеунути з нашого бюджету, то мусів би — не маючи нічого виходу — підписати додатки до 42:1 процент, так що ми мали б 68.5 проц. самих додатків державних; дочиславши сюди 50 процентний додаток шкільний, одержимо 138.5 процент додатків.

Рішення в нашій бюджетній справі ще в р. 1903. В тім році затримували перший неоплачений долг і від тоді неперитий ся се що року планом, так що не перитий долг, який служив і має служити породою на покриття дефіциту державного фонду шкільного, дійшов який до такої висоти, що самі проценти від нього виносять кругом 125.000 до 130.000 К річно. При тім хоча зберути укладу внаслідок Сойму на се, що численні і дуже низькі потреби краю, яких задоволення мусить ся уважати інші неможливим, як будова шкільних у Васильці, Сереті, Сторожинці, приміщення нашого закладу для божовицьких і шкільних, будова нових доріг пр. з Васильці до Сторожинці-Путалова, Сосатина і з Радивіля до Сосатина під Кірилівку, будова мостів і багато потрібних витрат мусіло ся відложити на майбутнє час, який годі навіть обчислити з певною правдоподібністю на повну уважно підваженню державних доходів.

Се положення привело правлячу владу, головне в попередній році також, зурбу і з огляду на її обов'язки ухвалити свій обов'язок представити Високому Сойму справоздаче про фінансове положення краю, з якого виходить, що воно вже відради досягати з головне в попередніх роках розвинуло ся в по конче корисний спосіб.

Се справоздаче творить яскравий і достовірний коментар до преслімарів правого шкільного фонду на рік 1907 як також на рік 1908, і з уважною поштрибним додати що небуло до представленої правним видам справоздаче. Чи є се бюджетним, чи не, що ми в правній господарстві працюємо вже від ради ат. затримувати шкільні витрати, не є об'єдом шкільних проректорів, нехай розкажуть Висока палата.

В сім не постоїть жодної думки се нам лише одна потіха, що імовірно і навіть корисна і краї находити ся з таким самим або подібним положенням. (Посол Волчанський: Дуже слаба потіха.) Се правда, як сказано, слаба потіха, але все таки потіха. Се споводувано правні видати що 1903 р. відніс ся і парадити над сивою і в цім випадку правних фінансів. Перша новаторська не привнесла ніяких результатів. В сім році, в році 1907, зібрав ся знова заступники правних видати, щоб порадити ся в тім самій справі і розуміючи свій наряд було нагале посилити в Раді державній, яким завідував правителством, щоб вже в особній сесії Раді державній продало обом палатам законопроект в справі єдиних правних фінансів. Може казати ся кременем заступників разом з правителством справу самій правній фінансів привести до єдиного розв'язку. Не перше тепершнє і про нашу одну потіху, так тепер казав би се нашою єдиною надією, що нам правителством допоможе. Уже недавно ухвалений закон детально вивчаючи проінвентарний права привнес нам частинну організацію правних фінансів. Колиж однак ми, мот нашою, подумайте, що високій Сойм вже розпоряджав сим відповідним джерелом державного доходу, назначивши його для спеціальної галузі управл., то з сїєї причини ново не може уважати ся досить надатком для всіх видатків прав на культурні і народно-господарстві цілі.

Серед таких обставин і ми так довго будемо привозити або обмежити нашу найважливішу потребу або законовою затримувати неоплачені витрати, аж поки вже раз правителством не прийде на поміч. (Притомуюсь.) Се неперічне позичення фінансів нашого краю сириничне головне тим, що досі не знає дуже невідповідне відношення між затратами призначеними прав державним устроєм і даними до розпорядженні єростатими. Потреби зростають ся з року на рік в нашій державі майже відомого інтересу; бо додатки до державного фонду і до державного шкільного фонду годі відкласти, бо вони досягнули неперсидну висоту.

Се положення показало ся спеціально в попередній році для державного фонду як управлінського органу державного інструментарію не й тим труднішим, що загально-господарське положення на грошовім ринку було анже. З тієї причини правний вихід мусів напружити всі сили, щоб відомості збільшення потреб на всіх полях, а головне для народного шкільництва — хочби лише на часті.

Думаю, що навіть, що не снх коротких виводах і з огляду на багатий пиворний матеріал вичислений в пропозиціях правного фонду моту ствердити, що тому, що має уха і очи, дано досить спроби чуття і видіти. Просту отже на, панове, приступити до обрання над преслімаром; самопомітно застерігаю собі, що неспі проти преслімарів перебігли заклади обговорю в останній сесії. (Живі аплоди.)

господарський фактальєт 116 слушаній супроти 94 татів; на правничий 446 слушаній супроти 389 і на військово-судовий 216 супроти 247 слушаній тогочасного року. На військово-судовій судувався 47 жінок, супроти 57 торік. Митним коли число слушаній на господарських і правничих фактальєтах збільшилось, судимості слушаній військового відділу зменшилось.

Гімназія в Васильці. До „Вак. Рев." доводять з Васильці з достовірною жерело, що тут наспіла територіальна війна про відоме державне гімназію в Васильці з початком шкільного року 1908.

Гарний почин в школах на Україні. Коштану, що хоч трошки звертань увагу на малі школи на Україні, безперечно випли з очі то, а який неможливіх антигігієнічних умових перебувають сільські преслімарні інститути. Образливий доволі, з образливими стінами, будинки сільської школи, а значить не красиві й з середини: холода, бруд, вогкість, темнота, єдиним єдиним освітленням школярів; помітне, від якого можна відіти позначений вигляд — все се об'єднані прикмети існуючої сільської школи. Звісно трапляють ся і винятки й навіть з загального типу — се переважно міністерські та різко реміські школи, але они на сільсько-нечисленні, що не можуть розвинути справжніх „сільських студентів“, які здебільшого спираються тільки на тих, хто випадково загляне до них. Зрозуміло, що в таких обставинах знати лише плодять ся різноманітні хвороби, ніж проростати насіння на ум. Через те й не диво, що серед сільських школярів знаємо буває така сила хворих на різні „хвороби нечистоти та прокислості“, як от на трахому, горістку, париз, леші й на дилку об'єднані всім оцт галопів. Але се ніколи неберемо таких розмірів, що не тільки величезна агула у тіх людей, які випадково навістять ся до школи, але навіть у самих самих, яких дити мусить шукати освіти в снх „драматичних науках“. Нам відомі випадки, коли білизні змочені дитини не хотіли покласти до одної школи дитини, а мусіли відвезти їх кудись до іншого місця, тільки через те, що в „снх“ школі можна дістати всього нагараю хвороби. І справді, не кажучи про те, що вчучаюся в школі казати дитин морально, она безперечно має негарний вигляд на них і з етичного боку. Се досить некрою зазначила державна народних шкіл на Херсонщині, яка наспіла звернула свою увагу на ненормальне й відоме антисанітарне становище сільських шкіл. Як повідомляє „О. Ластовський“, державна статистика, що становить адміністрація школярів „не може бути признано відомим“, і що в самій Херсонщині, де єдині єдині інститути по-ставлені значно краще, ніж на багатьох інших місцевостях, — з загального числа 1250 шкіл 1158 (92%) до останнього часу не мали аніж снх санітарного догляду і тільки при 37 школах були ліжарі. Не диво через те, що за рік на пошмені хвороби слабувало 741 школярів, а загальні хорувало на рік 2844 школярів. — Знаючи на такі страшні цифри, державна влада потрібним вжити всіх заходів, щоб поліпшити санітарно-гігієнічне становище народних шкіл. І от знаменна змова та міжпартійна угода ухвалена вже поручити снх школи догляду окремим адміністраціям. Водуємо, се гарний почин, хотіли заслугою на щире співчуття громадянства, які останніми часами виграли стало більш серйозно дивитись на виконання своїх обов'язків і уважати для них не тільки кресної науки, але й правного етичного розвитку. Звісно, ліжарі не забудуть ніколи помішати і не будуть мазати обшарпаних шкільних стін, але з одного боку вони безперечно при певній нагоді будуть казати про се тим, кому „це відати надзвичайно“, а з другого — зачасною допомогою стануть на перешкоді поширенню інших школярів деяких захворювань. Тай казали, чим більше інтелігентних людей буде брати участь в шкільних справах, — тим більше від того виграє наша, з усіх боків обездолена школа. „Раді“.

Москалі в парламенті. Делегатові „Діла“ доносить, що капітан посли в державній раді пішли в розвідку. „Габсбурзький і Марков держать ся радикальних Чехів, з ними разом обетрують та демографічний інтересом дити в снх виборців адміністрації руської любов. Король, Данилюк і Курякович остали „звинувачені“ і увійшли в контакт з руським клубом на тих основних питаннях усилу як оновити, Брайтер і т. д.“

Непримиримий ворог мілітаризму. Радовий цнхотного пошу Немира, хотів від шкільних атів припинити військовою властю багато клопотів, бо без огляду на накладані на него великі хари не хотів носити оружа, таєм поставив на своїм. В снх даних напустили його в гарнізонного шкільного, до робили досвід над його умови станом, і Немира перула ся до дому.

Засуджене калітання. Шкільний фонд засудив калітання Шрайба, хотів в липні с. р. на палих цнхотри убив покла Першача з Почотинна, пробивши його шмелем в груди, на три місяці арешту „за нестерпиме ділання проти безчестності життя“. Калітання Шрайба почав уже відсаджувати в снх. Се кара не постигла ся собою ніким правничим наслідком, бо Шрайба засуджено не за злочин, але за провинку, що відоміть § 555 кримінального закону. Голова Першача постановила переслідувати калітання Шрайба в дорожній шкільного процесу в відшкодування по причині втрати життя.

Оповідки, іменовані і т. п.

Товариство „Кружок жіночої громади“ звертає увагу, що школа шить за законом не тільки для жіночки, але для всіх панночок Ресії, які мають охоту учити ся шити чи крою. Визначив відомості можна завітати в самій школі шити, уя. Петровача ч. 10, або у голови товариства пани снх. Г. а. і. уя. снх. Трійні ч. 12. — Повідомляємо далі, що заходом товариства в школі шить кожного місяця і четверга від год. 6. до 7. вечором удіати буде ся науку руської мови безплатно, лиш на вистади зложити шкільне ученина 40 снх, місячно. Всіх панночок, котрі мають охоту учити ся руської мови, запрошуємо на четвер 31. снх місяця о 6. год. вечором до школи шити. Засідання відіду відбуде ся в суботу 2. листопада с. р. о год. 4. по полудні.

Пригадуємо [панночки громади, що вечором і танцями українського учительства відбудуть ся невідлучно снх суботи (2. листопада). Вечоринний наповідати ся дуже гарно, то ж вітати по омилу нагоди, щоб добре і щиро забавити ся. Тов. учительні, що може через війну не могли напрошені, просимо отже дорогою на вечорині. Музика гарна, буде знаменитий, ніж преслімар, тож до побачення! — Ко-мітет.

Заряд укр. анд. товариства „Смєт“ каже до відомості, що злочин товариства находит ся тепер на улиці Кароліни ч. 6. — Костя Леонидовський, звет. гол., Демис Маєр, секретар.

Курс ткацтва. В красній школі ткацкій в Чернівцях, уя. Нового світа ч. 10, розпочинає 1. палатом новий курс ткацтва для жінок і жіночих сусілів сусілівності. Курс триває 2 місяці. Наука відбуває ся на середі і суботи від година 2. до 6. по обіді. Шкільна оплата за ший стріч випливає 80 К і мусить бути зложена в двох разях (1. листопада і 1. грудня). Засідувати ся треба в дирекції школи рані від год. 8. до 12. і від 3. до 5. по обіді.

3 анд. тов. „Снх“ в Чернівцях. В четвер дн 31. с. м. о год. 8. вечором відбуде ся в андаль тов. анд. „Снх“ в Чернівцях уя. Паньоса 22, відіат тов. Снхотелана Ластови про Михайла Драгоманова. Вступ вільний.

Великі сходили для товариства „Руська Весіла“ в Васильці п. 4, на дн 9. листопада 1907, в новій андаль снх „Руської Весіла“, початок о год. 8. і в вечором, снх товариства або народний, вступ 1.50 К від особи. Комітет ревно дбає, щоб в снх. Гостин справити найкращу забаву, тож просимо всіх, що будуть на снх вечорині, уважати ся сою дорогою заурешенням. — Вадіа „Руської Весіла“.

Із штуки і літератури.

3 міського театру. На дослах міського театру розпочинає ся дити нуа оперети. Навіть опера, не згадуючи вже про драму, уступила перед новою на заллий план. Директор театру вносив червоношу публіку музиком. Тим же, графічною музикою, без снх зворушень і потрясень. Як англієн річ. Сиди собі в нагній снхоті, оркестра зачинає (моніч або білий фальшиво), і снх розкажуть ся „снх-снх“ торі, дивити ся снхоті снхоті снхоті або снхоті-тенор, ніж снхоті жарті (білий або менш дотепні) але не дивити, або й прнмо... не дивити, дити не треба нічого... Чудово! Хто в подію по полудні не каже ся на драму, може іти на драму. Побачити „Затонаний дити“ або... „Ессена“ Ламбе. А Шенер, в Ізев? Ех, добродію, військової „снх-снх“! Тай кому іх грати? Для кого? Для тих жіночок снхоті Мобсесніх патонів з новими париками і порожніми серцями? Нехай вже підкаже нуа оперети! Правда, оперети находити на снх претерно, виставляти в пошехон „Frühlingssinf“, тільки хотіли снхоті, яку театр виробив собі в червоношу публіку. Наші добрі знакоми пн. Дайт-Гант, пн. Ластар і Лінг, пн. Гольд та Міллер обирали заступників операці. Але чи той оперети не заборого трохи? Чи справді не казало ся для червоношоті публіки трохи комедійної уяви? Нині (снхоті) грнє театр „оперети“ „Fledermaus“ з концертом в другім акт, в нм поймають участь пн. Росої, Гольд, Лінг і Гольд. В четвер: „Lustige Knechtchen“, в патино по полудні: „Der Müller und sein Kind“, вечором „Freischütz“.

Економіст, ч. 10. Звет: Селянська доля і панський пенал на Україні (панське будо). Снхоті снхоті в Дніп. Гуртовий снхоті для наших панночок. Задаті і користі з молочарських снхоті. Рішення адміністрації суду у Відні в справі надтошоті, відносячи ся до наших столаршоті річного роду. Снхоті панночки. Снхоті міжнародний конгрес. Руське паризьке товариство „Земля“. Хлопський веселі. Воїниці. Нові товариства. Цнхоті відважності.

Оксана, драма у 3 актах Микола Глеба. Видана часопис „Рідний Край“. Київ, 1907.

Український словар. Капітала часопис „Україна“ вже видала перший випуск „Українського словаря“. Усього словар буде в чотирех томах, від 120 до 150 аркушів, передана 7 карб., для продлятиків „Україна“ 5 карб. Після виходу в світ цієї книжки ціна її буде підвищена.

НОВИНКИ.

Чернівці, 29. жовтня 1907.

Парохію в Мамайвцях Нових надан красній пресидент о. К. Брандзюнов, лнхотершнну снхотрудничати гр. прав. порох снх. Духа в Чернівцях.

Черновецький університет. Досі записало ся на черновецький університет 778 слушаній супроти 730 в снх час попереднього року. З того припадає на бо-

ПЕРЕДПЛАТА НА „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор., на шість років 8 кор., на чверть року 4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на шість років 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 12 фр., на шість років 6 фр.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневником „Руска Рада“

на цілий рік 18 кор. (або 2 рублі або 34 фр.)
а на шість років 9 кор., або 4-50 р., або 17 фр.

Поодинокі числа 10 сотинків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція

„Буковина“

в Чернівцях ул. Петровська ч. 2.

Т. телефону 176.

Адреса для телеграм: „Буковина“ — Чернівці.

Оголошення приймає як по до сут. від

стрічки „Надіслати“ по 40 сот. від стрічки.

При чистійшій змалюванні відповідей робити.

Рекламаційні повідомлення відповідей робити.

Рекламаційні повідомлення відповідей робити.

В справах редакційних можна устатити по-рокувати як по днях від 9-10 рубль і 2-3 по пол. при наданні і сьмат.

Чернівці, 1. падолиста 1907.

Отже нам причина, для чого всієї коїції починає для нас правительством мають проблематичну вартість, а дуже часто своїм сириндним характером звертають ся власне проти нас. Ще не відомо гаразд, якого роду ті уступки, що зробив бар. Бен українському клубови, а вже польська преса підняла ажири, що на польській етан посідає виконавчо замат. Сам факт, що правительство конферувало з українським клубом, нивів польську публічну опінію з рівноваги. І мимого того, що переговори з українським клубом відбували ся за відомостію президент „Кола Польського“, мимого того, що в них брав участь міністер Коритовський, нивів в кругі „Кола Польського“ виходять комуїталі, а потрібні кажуть ся, що „з огляду на постанову правительства, не давати ніяких односторонніх національних концесій, в кругах польських послів уважати ся виключним, щоб правительство могло без згоди „Кола Польського“ починає ні небудь концесії Русинам“.

На нинішній місяць друкуємо телеграму, в якій паходять мени, хто і для чого стараєть ся викликати бурю. Може бути, що „демократам“ з „Кола Польського“ розходять ся о те, аби позалати теперішню президенту кола і польських міністрів та відвинути на їх місце мениз Гамбінських і Бузінів — стати у вчорашній „Slow i Polsk-in“ справді потверджує сей здогад; мимого того фантом є, що не тільки демократична, але й консервативна преса великих відтінків звернула ся проти правительств і особливо міністра-родана Дзедушицького, бо він не в концесіях але в самім факті переговорів бар. Бена з українським послом бачить вперочене „польських прав і адобуттів“.

Ніс Rhodus, ніс salta, Польки здобули собі привілей памувати над руским народом в Галичині, тільки Польки мають право кинути нам домі одзани — розумієть ся, як будемо „чемні“ — а вельо змішувале правительство до польсько-руських відносин, вельо, хочби найменша проба зрівноправити Русинів уважати ся впероченем польських адобуттів, права Польки па-

кувати над нами самовладно і неподільно. Живемо не в Австрії, але в Польщі.

Но тижню ніхадіть, що на разі Польки побіч своєї домашньої справи викликали демократів на порогові станиці, хочуть викликати бурю загати правительство, щоб таким чином відвинути від него дальші уступки на користь відокремлени Галичини і рівночасно так „трюнувати“ привілейні Русинів концесій, щоб руский нарід в Галичині мав з них найменше хісна. Бо не сумніваємо ся, що бар. Бен яко чоловік честі і посланний політик не стане зловити прирочені даних українському клубови і заволає ся, щоб поставити на своїм. Але аспірації Польки сягають дальше: привселюбити правительство, щоб воно раз на все зрешто ся права мішати ся в галичині справу, щоб польсько-руські спори оставило для польгодування галицькому собою. А там вже Польки дадуть собі раду з Русинами. На дівста мішляніцтві мандатів кинути нам трайпати візла і тоді можуть рускі посланні сякати залив, робити сепараті, загалом, що їм подобає ся.

В тім світі троба осуджувати дальшу політику руского наряду в межах Австрії. Часити на те, що правительство проти волі Польки скончить намі найважливіші постулати, доки Польки будуть сильні з руский нарід економічно слабав і розгиданий, не можна; дорога тут одна: безумовною опозицією в парламенті, а працю в краю окріпати руский нарід на стілько, щоб він був свідомий і рівноправним чинником, який не дозволяє відхити себе в польську сторону.

„Діло“ доносить від свого віденьського кореспондента, що міністер для Галичини Дзедушицький подав ся до димісії. Будо се найкраще розбито теперішнього кабінету, воли знаменити, що уступити мають також оба члені міністри. Уступлене Дзедушицького се отже перший атам на станові бар. Бена.

Москалі і москвофіли в парламенті.

Хоч москвофілів послан „наблиз“ з українського клубу, та проти свого власного на общерускій народній почні не утворив. Два з них, па. Марко і Гайбонік, хотіли до чесних радикалів, посидні: Давидяк, Король і Курілович багвають ся без пришту. Власна, вони увійшли в бавші зносини з українським клубом і оставте супроти него в таким піднесенню, як пр. польський самостійний соціаліст п. Брайтгер. Так отже горча мрія наших „галицьких руских“ побачити в парламенті хочби не великий, але суцільний „руський клуб“ (Russischer Klub) не здійснела ся; між поздовжними посланні, що приналежать себе чистими Москвалем, а між старими, що уважають ся власно лише москвофілами, істкують отже домі ріжнці.

Ті ріжнці в причину великого смуту „Галичанина“. З усіма хочби найдрібнішими партіями, навіть з такими сьоністами переговорювало бар. Бен, тільки з представителями „русько-народної“ партії ні. Тільки їх „ідеали“ і стремління не був цінний підняти, тільки їх не уважали гідними, щоб з ними хочби про дівдоє оне поговорити. Випли сему самі послан, що домі не злучили своїх сил в одне органічно тіло. „І ми — лише „Галичанин“ — стоїмо під дивним вражінням, немаче би деякі інші послан бояли ся викликати перед нами свідом „настинящее русское знамя“, котре вони, як ми вельо знаємо, несуть у своїх серцях.“ Отже особисті невпорозуміння й анимозні адржкують їх від сего? Ажбо там, потінлять ся „Галичанин“, жде старші і дозрілі політики, у яких родум повинен зазнавати над хантовими приростами. Знають ся, коли так дальше буде, коли послан не „знають“ ся з одним клубом, то він „Галичанин“, буде привселюбний шукати причини в ріжнціх принципіальних перемонах обох груп, забувши відді, що перед хантою знав плаває, що й ті неслухняні послан несуть „настинящее русское знамя“ в серці.

Кажіть що хочете, але відшурати ся своєї народности не так легко.

Юрій Луганець.

Г Р І Х.

(Психологічний нарис).

(Конець).

Говорив об сні до неї — а вона всміхалась ся на його слова. Брава його на руці — тудила до себе, цілувала його лице. А коли нарівав ся від неї й падавав, як він притяг до свого сонця, то назала йому: Ти щасливий мій сину.

І дивилась на нього довго — довго, мовби бояла ся, щоб те щастє не улетіло кудись, щоб слова її не змінились у таку годину. Глянула його головою і цілувала.

І він був тоді щасливий.
Як білий шматок адихав у себе те щастє, мережив ним свою душу.

Любив свою вень.
Нероз хотів так припасти до її руки і цілувати, то дивилась у її очі так довго ... довго ...

Та мов би зливав ся з нею.
Лавав ся її поглядом, знаючи її адивоване, як ав ся, сам по знаючи чого.

Нероз у тихі вечорі казав її, що колись як впросто, то поставити її великі хорони, не такі як тепер у них. Вона не буде тоді робити, буде спочивати, буде вбирати ся як у неділю.

Сміяла ся до нього і думала над його долею.

Та він був дитиною, що жура не схилялась над його головою. Не знав тихшого світа від своїх гір.

Чув що там десь далеко, за самими горами, є якийсь світ, є міста великі, в котрих живе багато людей.

Нероз як хід Федір розказував про ті часи, коли то він був молодим і ходив дітом на Волицю а то й під Турки, й чого вже там не бачив, — вслухувався жадібно у ті оповідання й слова не пропускан одного.

Гей! Коби то він був великим, думав...

У його душі щось незвично порушилось, щось таємне будило ся і кивало його кудись у світ великий, котрого морота була зачинена перед ним, в світ сонця.

Як вечором стояли зорі над їх тижкою, бажав летіти до них, як громи поробітали над вершинами гір, питав ся себе, куди вони линути.

Щось незвично раало його вперед, як рве еліз зелений листочок.

Будила ся його душа, жила йому всміхало ся.

IV.

Шшов у світ.

Ніс у нього свою душу, чисту гай білий шматок лави, вивихану серед тих гір високих, серед тих борів вічно зелених. А йому у світ падали слези неї, за ним снувала ся її туга ... Й шумів зелений бір, гоїби питав ся його, куди їде.

Буди і не що?

І несла ся за ним його мовла, вивала ся у його серце...

Ворни ся.

Там не найдеши долі, там не буде твоего щастя. Ти мій. Твої очі у перше глянули на мою працю, твоє серце від полониси прислухувалося моїм словам. Тобі там не жите, твоє місце отут. Ти мій...

Кажеть жаліти-мен за сими хвилями, котрі впрів коло мене, благи-мен, щоб повернуло те щастє, яке тепер мінням.

Та ті хвилями вже не вернуть, тіх щастє не поверне...

Такий жал, такий жал було йому тих маминих сліз, тої мови таємної, котру лиц його серце розуміло.

Рвал ся його думки, то знав злітали ся до нього...

І шов йому дав сьм світ? ... Сірі, покурі жура стали йому роскшю дрімачого беру, колою широкі

полонини, синявою рідного поля. Чужі люди стали йому на постолі неї, на тіх щастє. Ту проминула його молодість, його там, потінлять, які ніколи не мали вернутись.

Вийшов у ту святину, до мав його дух стати сильним, його серце широким, його сили мави стати си. Прийшов до тих, котрі мали йому вилати дорогу до сонця, мали вести його на ній. Горнув ся до них, дивав ся у їх очі і слухав їх мови. Хотів так говорити до них щиро, як возив до неї говорив, хотів питати ся їх про се, чого не знав, як питав ся неї про ті зорі, що нічю сходять на сьмному небі.

Хотів туляти ся до їх сонця, найти у них се, чого шукав.

Хотів розкрити перед ними свою душу. Та вони неслухали його мови, відкидали його від себе, гордували його мовою. Не розуміли його, не хотіли його розуміти...

Мучили його душу, топтали її. Кожне слово його, кожну думку вбивали, загрозували його молодє серце і дивили ся, чи се його болять. А воли він плакав, сьміяли ся з його сліз, глумували з його плачу.

Питав ся себе, чи вони були люди? ... Були людьми, але душі у них не було, серця у них не було.

Говорили йому про любов а самі не знавали, знавали йому гон на обрїю сходило сонце, а самі позвали у тми.

А вони мали його душу різбати, вчити, робити її шакітною, навчати її жити. Вони мали в його душу влати нове жите, світ новий відкрити йому. Мали грати на струнах його душі, строїти її до великої нісї...

Літа ішли, злітали, не вертали ся...

Державна Рада.

Продовження дебати над угодою.

На засіданні Ради державної в понеділок ведає ся даліше дебата над угодою про подорож. Перший говорив посол Урбан (німецький поступовець), який угоду назвав первородним ділом суверенної угоди, на яку Туніс і Союз. Боснія уважає се за велику гордість, що переговори над будучою угодою мають розпочати ся вже 1915 року; се угода для нас спробою через десять років приготувати ся на еволюційний розділ. Він ще ніби казав, що тим, що через цілу угоду снує ся червоною ниткою тенденція можливого розділу. Угоду можна назвати майже угодою розділу. Тому що угорські стремління до розділу як треба побоювати ся, розширяти ся на армію, то по думці п. Урбана зробило великий бляд, що справи військові не вказує в можливість угоди. У всьому разі правно-державні новості угоди потягнуть за собою можливість піддати ревізії всі закони постанови, щоб діяти до всесторонньої постійних відносин.

По послові Урбанови говорив під іменем українського клубу посол др. Еміль Левинський. Він казав, що зміна в відношенні між обома половинами держави, сиречь угода, не має остати без протесту. Через думку не лише неможливі народи Угорщини віддано влади Мадарів, але також унеможливлено розв'язання національного питання в Австрії. За угодою в Угорщині відбулася угода з Польськими, яка передала фактично відокремлені Галичини, і яким Русинів передано на ласку і волі польської шляхти. (Притакуючи на ласку укр. посла). Прочу часті всі держави передано до розпорядженості Німців. Загальний результат цієї угоди був розділ народів монархії на два табори: пануючий і поневолений (Жити притакуючи на ласку укр. посла). Другим був загрозливий зацікавленням на народах монархії, на самій монархії і на її будучисті. (Олексій між Русинами). Предложена угода є нічим іншим як давнішим кроком на дорозі, на яку вступлено 1867 р. (Притакуючи у Русинів). Угода приносить Мадарам певну державну самостійність і перетинає певні нити, що вказали до Угорщини з Австрією. З економічного становища нова угода, яка, як досі, утворює цілісну свободу комунікації між обома державними половинами, тільки швидко господарським інтересам Австрії в загальній, а Галичини з'являється. Австрійська держава не має морального управління жадати від Русинів, щоб вони голосували за угодою як за державною konieczністю. Випаді український народ прислужив ся перш монархії і династії і поше тяжкі жертви, але ті жертви нагородила держава невідчуженістю. Русини будуть даліше нести борю проти пануючої в Галичині системи і уживуть всяких засобів, щоб поновити свою систему наслідства і корупції. Русини будуть так в політичних як і в економічних причинах голосувати проти угоди. (Олексій між укр. посла).

Посол граф Штернберґ говорив за угодою, бо вона є першим станом до сотворення державної

думки, якої досі в Австрії не було. Угоду треба вично прийняти, щоб держава набрала сили до борби проти внутрішнього ворога: соціальної демократії. Боснія виступає проти особистих амбіцій серед чесних людей та викликає жаль і за розладу в чеснім таборі. Кінчить казав до династії, щоб вона ніколи не забувала на основний закон табсбургської політики: *institia fundamentum regni*; щоб се *„institia“* істнувала для всіх народів, а тоді Австрія буде велика, краї будуть багаті, а народи будуть щасливі.

Рішучим противником угоди казав ся посол Кайзер (нім. люд.). Міжним воли казав — говорив бесідник — має дві думи, одну про а другу contra, то він має лише одну душу contra. Дарма шукати в угоді правниці забезпечення прагматичних справ. Боснія висказав ся рішуче проти політичних націоналістичних поступків, яка тепер несе ся по всіх комітатах та кутках.

Даліше казав цякава промова колишнього польського львівця, а тепер так як би він казав послом Станіславського. Певна загроза Русинами, тому треба йому еднати ся з „Колом“ проти соціального ворога — така була промова думка його бесіди. Русини не в силі оправдати свого ворогованя супроти Польщі; протинно, вони мусять признати, що зробило село в тім усунути націоналістичні спори. Тому що загально важні і важні справи займають Раду державну, спори народності повинні уступити на другий план. Боснія казав, що Русини не хотять згідно поступати з Польськими і казав, що змагання Русинів унікати односторонній здобутки на полі націоналізму на шкоду (!) Польщі, амушує польське сторонництво людство іти рука в руку з польським „Колом“. Боснія підніс, що Польща є причина націоналістичних мусять поступати згідно і так поступати. Іншого становища під польського людського сторонництва годі вважати. (Олексій між укр. посла).

Продовжуючи свою бесіду по німецьки казав посол Станіславський, що львівці голосувати муть проти угоди. Галичина не бере ніякого уділу в користах, які дає угода австрійському промисловцю, бо се край дрібних різниць, які всюди відчувають конкуренцію угорського різництв. Також зі становища політичного є бесідник проти угоди, бо по її ухваленню буде правительством зовна об'єктувати при централізації, яка приносить великі шкоди польському хлопеви. Центральне правительством є радше перешкодою як поміччю в соціальній перетворенні відносин між Польськими і Русинами. Пос. Станіславський казав перемінити централістичної системи на федералістичну, відокремлення Галичини та нічого аніж, щоб в справі угоди ішли разом Польща і Русини, щоб центральне правительством раз признало, що в Галичині мусять якимсь поводити ся, як до тепер.

Хрватський соціал. н. Аксман обговорював точно правно-державні точки угоди. Його сторонництво, яке абсолютне протинить ся поділові держави, буде в комісії жадати точних пояснень про залежність

правно-державних концесій на рік Угорщини, довж рішати ся про своє потім.

На сім засіданні закінчено.

На засіданні цілаторок першої казав слово президент міністрів барон Бек і доказував, що заступлення цлого і торговельного союзу договором не стоїть в суперечності з законом, що через те не знаєть ся дотерішні права основа. Соціальна планка тарифа і соціальна тарифа договору не стоїть в ніякій звязі з військовими справами, проте годі побоювати ся, що випробувані основні армії будуть загрожени або захитані. Жертви понесені на конвенції угорського блясу є зовсім малі супроти позисланих користей. Боснія підчеркує, що про велику шкоду для Австрії через ужиті соціальні доходи аніж на соціальні видатки, не може бути й мови. Боснія поручає розбір угоди, яка, хоч не нова, все таки має на десятиліття упорядкувати економічні відносини обох держав в дійсно приязнім зміслі і поставити на сильну основу продукцію та комунікацію.

Посол Штрайхер (сіоніст) підчеркує великий інтерес, який мають обі половини держави в удержанні економічної єдності. З сего становища треба угоду осуджувати. Хто в дійсності є загрозливим народом, хто вибирає так каже антижартизм таїба і збіжжя, мусять стрігти до збереження економічної єдності. Боснія казав ся якими на поминене жидівські завадливості при обсяджуванні публичних місць.

Пос. Удржаль (чеський аграрий) казав, що підписання цієї угоди мало що значить супроти вигод, які одержала Угорщина. По думці Боснія встане в державі як тоді мир, коли не німецькі народи будуть захоплені і поневолені для державних цілей; в протинний случаю держава розпаде ся.

Пос. Модрач (соціалдемократ) говорить по чеськи цілу годину. Він казав, що угоду уважає необхідною в цілі урегулювання економічних відносин між обома половинами монархії, однак в політичних і економічних зглядів буде голосувати проти угоди. Боснія осуджував утиски над неможливіми націями в Угорщині і доказував, що політичне в тім згляді може наступити лише дорогою шляхом зі сторони Австрії і дорогою внутрішньої революції.

Пос. Діліч (Хорват) доказував, що в справі угоди з Угорщиною важне є відношення Хорватів до угоди. Без угоди Хорватів угода являть ся неможливою. Боснія висказав свій сумнів що до будова золотини, яка має сполучити Австрію з Далматією.

Пос. Д. Абрагамович казав, що точніше можна розглянути ся в подвійних виставах угоди тільки в окреміх комісії. В комісії казав хоче він передирувати ся тільки рам першого читання. Залишаючи іменем „Kol-a“, що більше правительством передполагає загально на користь угоди, висказує бесідник свої сумніви що-до подвійності груп угоди. Перша і в сім груп обинає інтереси різництв, друга вистає правнодержавні і зміну форми угоди а третя питання, чи теперішні передполагає означують подальший розвиток єдності. В справі першої групи

Там новий піднявся йому криза, так зарані уносивали його душу до сну, не давали дотіти...

Там новий гуляв його, як гнеть ся молоді дорівну, робили його машиною, без чуття, без душі, без надії на будуче.

Хотів, щоб у нього не було волі, щоб як по робив се, що казали.

Тоді буде їх, буде їх братом.

Але його дух бунтував ся.

Той дух, що вивав ся волею своїх гір, що з вірлами зноси ся над хмарами, бунтував ся.

Той дух непокірний, що від прадіда вдав ся у його проп, зривав ся у нього, казав йому, що неправду говорять їх уста, що їх слова обдурні, що їх серця чорні.

Нерас із його грудий видирав ся крик, крик болю, протесту, розпачу.

Чув, що не діде там, де багачи, чув, що тоне, сходять шор-раз вище-вище, пізнав, що той світ його вимірний, нічо вище як багачи, а ті цвітки цестрі, що заманивали його, струну напоєні. Лєтів до них як негли до світла...

Тужив на своїм горах.

Нерас було йому так банно, так жалі їх.

Нерас брала його така туга, така туга до тих верхів голівних, посидів, шасливих.

Та він був від них далеко, він пошнурів їх доброділом.

V.

Підняли йому криза і назвали дитини в світ. Зробили його світлим і пустили в дорогу до сонця.

Падав по тім дорозі, то кричав ся і біг, щоб не стратити мети.

Але прийшла хвиля, в котрій не міг підняти ся, в котрій ноги його відмовили послуху.

Глянув довкола себе й дивив ся на той світ, котрого був частиною-атомом, котрий серце забрав у нього...

Він зривав ся вже з ним...

Навчав ся думати його думками, дивив ся його вічн.

Його серце сжигало, його душа огорнула ся чорною оценою.

Почав жити життям сего світа, життям війстра, для котрого коби лиш ніяк, коби се ніяк провоста гарно.

Ляшень часом, у тихім вечорі, як земля клонилась до сну, щось підняло ся у його душі, не давало сповно. Відявало ся мимовільно словами, молодістю давно забутих пісень, тихим шумом дрімучого бору...

Щось дано там захоче, присягав буденними турботами.

Відганяв се від себе, думав у серці смутні думи.

Що вілля погнітив падало на пологинах, падало в гасло...

На небі зорі сали, мерехтіли, грали ся, гей-би всміхали ся до землі, до її зморожених працею, спокитих сном людей.

Над горами царива тиша.

Щось страшне, могуте було у ній, щось грізно витарадо криз неї.

Сидів задуманий, стогучи за картинами, що поросувались в уні.

Пилик воли і добігав до кінця...

Він знов серед своїх гір.

Свугет ся тина стежками, люди дитиною ходив, возлукать ся в тихий шепіт старого бору.

Ляно до його серця таємно журчали гірських потонів, старий бір шумить гей-би говорив що до нього.

Та він аж не розуміє сего шепоту, свої мени.

Він чужий для них.

Той світ далекій став між ним а їм, той світ далекій узяв у нього серце, то серце, що розуміло їх мову.

У нього вже нема серця...

І щож йому залишило ся?

І щож він пугилого зривав і зможе зробити?

Видяли йому сил, осягання його мрії.

Він цвіт без роси, листочок без сонця...

Взлук гей сонний, без ціл, за ним ніч розстелала ся, а перед ним темні чорні.

Для нього сонце не зійшло, для нього сонце вже не віде...

І говорив собі — до своєї душі, до своїх думок. Де ті надії, де ті мрії, що лезли ти у своїм серці? Де твої сили, де вони поділи ся?

Та душа твоя, та велика душа, що в просторі вила тебе, та казала, що ти всесильний, могутий.

Рвав ся ти до сонця орлиним атомом, лєтів до нього а до уна?...

Але ти тільки людина, один атом у всесонній, пісочок мнаний на земнім смітничу.

А в його душі грає некро, роснука рознукала свої крила. А в його очей падали слези і першою урізувались в землю.

Ще злилася і всьому нівець.

Ще злилася, і він відійде там, звідки вже не вертять ся, до безконечності гоїть всі рани.

Відійде і не подивить сяду по собі.

Міліони людей нових народить ся і вимруть, міліони вінів прокажуть над землею, але ніхто не знаєть мо, що він був, істнував, ніхто не знаєть мо тих тернів його душі.

Лєсточок паде і ляне...

Але може, може волею його душа поверне на свої пада, як скінчить ся година проби...

Вірив у се.

Вона там найде те сонце, до котрого лєтла, а'єрять ся його промінні і стане чиста...

А той бруд, що присох до неї на сім землі, котрин лєже абирала її, омаде гот...

Верне чиста, але що довго тра ждати вострени...

З над кичері слядило сонце.

Три промінні всіні, що перші вивахили від нього, лєтлі і до Божій землі і унази на гори.

А той перший поляну від малі віконця сілських іат і будив людей до життя, до роботи...

А той другий погнав ся у позолоту широкі, до маржаних пасла ся.

А той третій узяв між кичері-носостри на його сміт губа...

принести правительственне предложение деялі зміни на ліній. В сій напрямі треба би передусім згадати про внесення біржової гри на угорським збіжжів торгів, котра доводила до того, що різниця між дістанами таких цін, які виходили би з продажі і пошиту а через те підкуповувала чесну торгівлю і доводила багато людей до руїни. Так само в корисне внесення антивареного обороту млином. Варіанти конкуренції Угорщини на полях різничої продукції, швидше особливо для Галичини, ніде далше, однак з огляду на те, що удержання спільності є в інтересі консументів, промислу, грошового обороту і кредиту, безсумнісно не може залишити ся за економічним зривом. Варіанти в житті держави інтереси поодиноких галузей господарства мусать зійти на другий план суспільних інтересів. Хочби зривані спільності мало бути хвалено для галицького різничства корисним, то що можна сумніватися в, чи в користь будуть тривати. На всякий случай безсумнісно підлягає ся до правительств, що би воно поширало в Австрії різничство так, як се діє в другій частині монархії. Тепер перейдемо безсумнісно до другої і третьої групи сумнівань. Найтруднішою kwestією є так звана правно-державна kwestія. Хто говорить, що ніяка форма угодиного укладу є зривом в дотеперішній правно-державній станом, повинен тамтих про той історичний процес, який зайшов в справі угорської самостійності в останніх 10 роках. Безсумнісно пригадає закон Банеюго з 1898 р. в справі самостійного рідання, звідси класуємо Соя і нізійші угодиного переговорів. Ніхто не знає, як уложити ся справи за 9 років, чи народно вивержене на Угорщині буде так само істинувати як нині. В 1887 році була політика, що тодішню угоду вважали вже поспадною. А от ми нині по 20 роках знов радимо над угодою. І хоч на Угорщині стремління за зривом спільності зросло, однак бути може що за 9 років будемо мати знов нагоду радити над угодою. Безсумнісно і його сторонники вважали угоду горючою, то би, справедливою. В останніх 9 роках відношено в парламенті може навіть до-що опиралися заводи проти другої частини монархії однак „Кола Польське“ все старало ся посередничити і лагодити. Сего становища будуть Польши держати ся і сям разом. По проміні посла Гро перервано наради і засідання замкнуто. Слідуюче засідання нині.

Телеграми „Буковини“.

Відень 30. жовтня 1907. (Приватно.) Відповідно до повідомлення висланого послом Васильком на руки вижижського бурмістра отворене гімназія у Вижижці від вересня 1908 заведено.

Що-до повернення, яке зайшло між „Колам польським“ і президентом міністрів, іби тому, що бар. Бек без відомості Польши поробив Русиним концесії, виславив ся м. Василько супроти одного кореспондента: „Переговори парламентарної комісії українського клубу з правительством відбули ся за відомостію президенту польського клубу, галицького намісника і польських міністрів. Коли нині заперечуєт ся сому з польської сторони, то тут розходять ся о маневр, який має на цілі показати президенту „Кола польського“ і польських міністрів. Знаємо дуже добре, від кого вийшов сей маневр з дома „Кола польського“.

НОВИНКИ.

Чернівці, 31. жовтня 1907.

До відомості ц. к. Дирекції почт і телеграфів в Чернівцях і у Львові. До чого доводять познання рускої мови у наших почтових урядниках, пошай послужити для приміру от ховби й сей факт: Лист адресований до Товариства а наданий на почті в Кідмані 25. вересня с. р., надрукує до Сялзату в Галичині; там лежить на почті від 26. вересня до 13. жовтня а від 13. жовтня надрукує що три дні із Сялзату до Заєтавно. Там проходить 16. жовтня, звідки вартість 17. жовтня дістає ся до руи адресата. Так то лист адресований на руским потребує в Австрії, щоб перейти простір окозо 2 мил. надрукувати аж 22 дні! — Додати треба, що листи листу бун дуже важний для адресата, бо походив від посла до Державної Ради а знаменній справі для его рідні і, розуміє ся, через оціненіє стратив свою актуальну вартість. Питаємо се Тобі, Хваліла Дирекція, коли вже раз будуть устанавлені урядники на рускій землі, що зміти-муть та кож руску мову? — Ю. П.

Фреквенція в середніх школах на Буковині. На початку шкільного року 1907/8 записало ся до 8 буковинських гімназій 4022 публичних і 171 приватних учеників; до гр.-прав. реальних шкіл в Чернівцях 711 публичних і 3 приватних, вартість до публичного двохого ліцею 470 публичних учеників і 10 приватних.

Оригінальне средство на ревматизм. Поліній застав в Чернівцях на подвір'ї готелью під „Черним Орлом“ 37-літнього зарібника Івана Захарчука, єначого на купі гною. Пробуджений, не міг Захарчук так скоро підняти ся, бо мал ногу загарабу в гною. Опраудуван ся тим, що слабше на ревматизм, а в гній дас охоти, бо тендий смій найліпше средство на сь хоробу.

З Бурси ім. Федьковича. На посіаю учителя Омелія Жуковського у Бобинці 27. жовтня с. р. зібрани дружини м. Альбертина Данилович і Ола Грігорчук 88 кор. і 2 с. на Бурсу ім. О. Федьковича в Чернівцях. Зарад Бурси сказали отсам патріотичним жертвадцям і збарачням сердечну подяку. — Н. Коничук, управитель.

Професорські сходини відбудуть ся в штирницю дня 1 го с. м. о год. 8. вчором в центральній гостиниці. На диванім порядку: справа організації. — Комітет.

З укр. анад. тов. „Січ“ в Чернівцях. Заходом наукового кружка тов. укр. студ. „Січ“ в Чернівцях відбуде ся в надварті с. р. серия популярних викладів з історії українського народу. Перший виклад про часи формування української держави і про який період історії України відбуде ся в четвер 7. надварті в льожах тов. „Січ“ при ул. Пам'яті ч. 22. Початок о год. 8-й вчором. Гостям раді. — Коли ерешення буде за часом, кружок постарав ся на будуче о більшу залу.

Вибори до третьої думи вивали, як доси, остально для опозиції. На 327 вибраних посіа 168 належить до правлі і монархічних партій, 98 до октиристі і поміркованих, 3 до партії мирного відродження, 25 до ладетів, 1 до польських народних демократів, 6 мажмотан, 9 до соціальних демократів і 9 до лівак. 3. Постанови вийшли монархіст Уроніцій і правлі Зайденман; з міської кури Пішчово і Карелки.

Гардон увільнений! Профес. тов. Куко Мольте проти редактора Гардона, про який ми недавно доносили, свідчить ся увільненням сего останнього. Суд записав, що Гардоним цілковитим удає ся доказати правли на заводи починаючи Лібербергову кружкову, особливо ж тов. Мольте. А сей доказ правлі видає справді дуже сумно свідомство про елічний і духовий стан найвищих кружків в Німеччині. Розирава викладає, що доводи німецького цесаря утворили „Земельний порестен“ люди сенсуально невірні, люди, що допусали ся вчинків, які стоїть в поліції з карним законом. Від волі сиз ненормальних дворян владели політика німецької держави, бо надетивий ві терманин канцлер Білов немал завадил сому кружковий впливу і доступу до цесаря. Що більше: викладає ся, що цілі алмеди режіменти заражені хоробою, що офіцери допусали ся сенсуальних злочинів з жонітрами, що для візнави вивело навіть есенціальні відзнаки. Гардону удає ся своїми статями в „Zukunft“ розбавити „Лібербертський кружок“, поставити найвищозовішого з його членів м. Альмбург і тов. Мольте, а розправкою прочитати гнило півітра в німецьких порхоловних кругах. По оголошенню вероку зробила йому тисяча топія величаву овацію, та зоден чи можна одушевляти ся таким Гарденом. Се не знаєть тайни, що Гардон був тут єрудим другої днірної замаралі, нис від давня старала ся показати протавинців, щоб утиснути собі вила на цесаря. Сам Гардон, російський Жид, що перед своїм переходом на протестантизм владівав се Вітновіцкій, укладаєт ся нині одним з надспосібніших і найвищозовіших німецьких журналістів; на режіну Бісмарка був його правою рукою, як тепер є правою рукою канцлера Білова. На всякий спосіб процес мати-ма даленосеглі наслідки. Як зачувати, прокураторія, опираючись на візнані свідків, починає вже перші проми до обжалування осіб скомпрометованих в процесі, між ними й м. Альмбург.

Чим покарав Бог Адама? Відомий німецький письменник Петро Розетгер оповідає в „Heimgarten“ таку правдуку анекдоту: „Я говорив з одним католіком про те, як діти поважають біблію. Католік оповідав мені: На гадній режіні читаво хлопчинка, як Адам згрішив в раю? Відповідь: „Адам згрішив в раю, бо в'ін збудує, але Бог заборонив йому їсти“. А хто вправі Адама до сего гріха? Відповідь: „Ева“. Я посправляю: „Ева владіла пі, нов датино, сплоріе вуж. А як Бог покарав Адама? Відповідь: „Бог покарав Адама, бо — тут хлопчик затис ся. Але відносить руку восьмилітня дівчинка і просить ся: „Я сиджу“. По скази ти мені: яку кару наложив сираведний Бог на неслушного Адама? Дівчинка: „Адам мусів оженити ся з Евою“.

Телеграф без дроту з Європи до Америки. В сиз дніх наслідки вісти, що сполуча Європи з Америкою при помочи бездротного телеграфу ставало на рещті довершеним ділом. Марсоні наймає ся тою справою від довшого часу, улашники одну станицю в Балтау, на західній березі Ірландії, а другу в портівній місцевості Гласго в Новій Шкотії по другім бочі Атлантичного океану. З заведенням того подучення між Америкою і Європою система Марсоні мінше вийшла на шлях правительного управління на велику огаду. Доси ся система служила годино до до сплучення точок, яких ніякше не можна було сплучити, пр. кораблі на повнім морі між собою, або кораблі і суші. Однак тога сполуча закормив часто, бо прилади уміщені на кораблях, мали дуже малий про-

мінь діляни. Кожен віддаленіє кораблі було більше як промінь діляни приладу, то вислання депеш відбувало ся так, що корабель вислав депешу алмаман. На випадок, коли вийде якийсь корабель з приладом на ходили ся в промінь діляни, тоді той другий корабель подавав депешу далі, аж нарешті як то зреша, чи за посередництва третього або більше кораблів, вість дістала ся до станиці на суші. Це другий корабель подав депешу в дальшу дорогу, німавав поперозний корабель тим способом, що власну депешу одержував як напад. Аби систему телеграфована без дрота приміняти до правильного руку, треба було передовсім значно збільшити промінь діляни приладу на станиці. Розпочали ся проби і вже в січні с. р. можна було висилати депеші в Парижа до Берліна. Із шийно удаєт ся поновити навіть віддалі 4.800 кілометрів. Показана депеш бездротним телеграфом стала ся справдішим трикомом техніки. Як вивенно Марсоні, телеграфні алмамані без помочи дрота, будуть далеко депешні ніж при помочи підморських каблів. Однак німаєть кором, вложених в підморські каблі, тим самим що не змарнують ся. Як телеграф при помочи дрота мусів перейти багато проб і улішених, яких доводило Яого до вичиного стану, так і телеграф без дроту буде ще здобути улішених.

Статистика революційного року. Недавно вийшло офіційне видані міністерства внутрішніх справ: „Звідомлене з становіння народного здоров'я та організації лікарної заводи за 1905 рік“. З сего офіційного видані „Товариств“ бере відомість, хоч далеко не доводи, для статистичної втрату 1905 році. Офіційна статистика не порівнює надій сего року до надій минулих часів, але, не зважаючи на се, в сиз дуже видас ся збільшене в 1905 році числа „трагматичних“ казків (тобто: значчі спаліччя тіла). Найбільше стало раи від стріляни. 1904 року від стріляни потерпіло (записаних у лікарнях, у лікарні, есеншерів та м.) 30.183 осіб, а 1905 року вже — 65.310, себто збільшилось більше, як у двое. Тим часом число таких випадків 1903 та 1904 року було майже однакове: 1903 року — 30.183. Окрім сиз казків 1905 року помітно зросли казків, зроблені „холодною зброєю“. Від „холодної зброї“ 1904 року потерпіло 36.031 осіб, а 1905 — 42.542, себто се число зросло на 6.511 тоді як між відновілими лікарнями за два попередні роки було — 662. Настільки вистає статистика смерти від сиз казків. 1903 року на кожних 100.000 жителів у Петербурзі, Москві, Варшаві, Одесі від сего випало 29 душ, 1904 року — 31, а 1905 року се число піднялось до 77. Відновілих лікарів з аліей російської держави нема, бо доводица статистика робилась тільки в згаданих 4-х містах. Нема лікарів і за попередні роки, через що доводиць ся мати для відомості тільки роки 1903, 1904 та 1905-й. Богато може сказати що й отам табличка оглятовим смерти від казків:

	1903 р.	1904 р.	1905 р.
Петербург	455	595	756
Москва	180	319	886
Одеса	92	37	759
Варшава	101	49	562

Таких висідів не можна пояснити тим, що люди більше почали вдаватися до лікарів, бо з того самого звіту видно, що в 1905 році число тих, хто владив ся до лікарів, зменшилось. Окрім сего в тому тили звіті є уступки, до яких переконані лікарі нема. Найвищав поновилася людий: 1903 року — 13.322; 1904 — 13.717; 1905 — 14.144; заморозо в сї олімі роки. 2896, 3780, 3899. Із звіту виходить, що в 1905 році тільки зареєстрованих людий прикладено на 40 тисяч більше, ніж у минулі роки. А еміляж не записано?!

Із штуки і літератури.

Рідний край ч. 3. Зміст: Думські кандидати. Вибори в Думу й партійні підноси. Вісти. На Вкраїні. Лекція професора Високовича про козир. Українське слово й мистецтво. Українське драматично товариство Микола Садоського в Каті. Друге засідання українського Наукового Товариства в Каті. Переміна бодас (вірш). Між бугакою (пародія). Осній ніс, осній жука (вірш). Тересент (оповідане). Ві-благосла. Високийтний з'їзд соціалістів. Дописи. — Рідний край вихає О. Косач (Олена Пчілка) Реліція: Каті, Моріньєво-Благовіщенська площа ч. 97. Передплата за границю до кінца року 2 рублі.

РУСКА КАСА © РУСКА КАСА

тов. зареєстроване з ограниченою порукою в Чернівцях.

Однорок свого роду українська вісничока інституція на Буковині. — Прайме викладає шалмаві і епроктивнує їх на 8%. — Над вивенств 40 К і платимо 4%, вижсено 2 К. — Родивий! Хай владі „сиз до ново“ відбє ся гласним відомомом по ший Буковині і зий кожній, що почуває себе щирам патриотом-Україном сидіє збіг оцідності в „Рускій Касі“.

Проджуйте нам нових членів! Дирекція.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор., на пів року 8 кор., на чверть року 4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 5 карбованців, на пів року 4 карб., на чверть року 2 карб., на місяць 1 карб. 50 сот.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневиком „Руска Рада“

на цілий рік 18 кор. (за 9 рублів або 84 гр.) а на пів року 9 кор., за 4-50 р., або 17 гр. Поодинокі числа 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кождої середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція „Буковини“

в Чернівцях уз. Петровача ч. 2.

Ч. телефону 170.

Адреса для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся на 20 сот. від строку, „Надіслані“ на 40 сот. від строку. При частійших замовленнях відновлений рахунок. Рекламний матеріал не приймається після 15 вересня. Буковина зберігає редакція право на повне редагування застережених і залучених матеріалів.

В справлях редакційних можна устатувати розуміння ся по дні від 8—10 рані і з—3 по пол. при жодній платі.

З українського Клубу.

Із секретаріату українського клубу одержано „Діал“ нисеньо єдиного змісту:

Присямо о поміщені в „Діал“ отесі

ЗАЯВИ:

В українській пресі починали ся дослідники часом дописи і інформанти, які несправді або тенденційно представляли такі події в клубі як його політику. Особливо прикро вражали членів клубу статті, звернені проти президента клубу, Ва. Ромулчука і Василька, як і проти загально-буковинських товаришів.

Клуб наголошує на засіданні дня 28. жовтня с. р. з причини вгаданих статей односторонньо ухвалює своє повне довіра обом керівникам клубу, п.п. Ромулчуку і Васильку, та рішав просити Хвалючу редакцію „Діал“ о поміщені своїх звітів на повній основі.

Заразом констатує клуб, що буковинські товариші поступали завжди зовсім справедливо супроти решти членів клубу, а в своїй діяльності руководять ся виключно інтересом цілого українського народу.

У Відні, дня 29. жовтня 1907.

Др. Лев Бачинський а. р.; Вячеслав Будилновський а. р.; Ерих Целінський а. р.; др. Станіслав Дісторжоский а. р.; о. Фоміс Носиб а. р.; др. Олександр Колесса а. р.; др. Ежен Левитський а. р.; др. Костя Левитський а. р.; др. Микола Лавинський а. р.; др. Володимир Охримович а. р.; др. Теофіл Окуришський а. р.; др. Ежен Олександрович а. р.; о. Степан Омишневич а. р.; Михайло Петрицький а. р.; др. Ежен Петрушевич а. р.; др. Данило Стасюра а. р.; Тимофей Старух а. р.; о. Тит Войнаровський а. р.

Польська криза.

Бітений криз, який підняла польська преса на вістку про повстання, що її правительство приобіцяло Русинам відбито без підля „Кола Польського“ починає витітати. Показує ся, що прасова кампанія мала двоїсту ціль: партійну „національно-демократичну“ — відкинути на місце міністра Державного висновок Гомбінського і загально-польську — застрашити правительство, щоб воно не кахало ся на будуче робити без дозволу Польщі нічого уступити Русинам.

Перша ціль, до якої отримали деякі демократи в „Кола“ та орган Гомбінського „Stowo Polskie“ цілковито не удала ся. Справа розбилась на міжпольський брехня. Або адвексиритувати президенту „Кола“ і польським виступникам в кабінеті, треба було пустити вістку, що „Кола“ нічого не знало про переговори правительства з українськими послами. Тамчасом показало ся, що переговори відбували ся в порозумінні з президентом „Кола“, що більше, що про всі концесії був дуже добре поінформований навіть сам Гомбінський, що отже преса в його органі про замахання польської справи теперішніми консервативними керівниками, були злочайною злочайною брехнею. Розумієт ся, на таких підставах збудована кампанія мусіла показати ся, компромітуючи п. Гомбінського, як думав, раз на все.

На засіданні „Кола Польського“ зі сторони і середі стверджено іменню — як доносить „Polsische Korrespondenz“, що в цілій справі бар. Бен поступав у порозумінні з пресом „Кола Польського“, отже не несе ніякої вини і не можна йому зробити звинувачення злочайного або несправного поступовання; а друге, що на високій п. Гомбінського прийнято односторонньо справляння преси в справі концесій для Русинів, з застереженням, що засадничо концесії для Русинів можуть бути прийняті тільки за угодою „Польського Кола“.

Чому така високі постанови враз Гомбінський, у виду цілої справи не такій вгадати.

Що до самих концесій доносить відомський кореспондент „Kurier-a Lwowak-ogo“.

На північній (30. жовтня) засіданні (Кола Польського) прийнято також до відомости рускі домагає, які є слідуючі: 1) утворені двох нових катедр на хвалючій університеті, для хемії (проф. Горбачинський з Браги) і права римського, торговельного і монетарного (др. Зобнів з Загребу), 2) інституції в мові латинській, а також і двох інституцій в мові польській і рускій; 3) гістичну інституцію для божих (різничий банк з основним капіталом 5 мільйонів) правительство має, взяти під розвагу; 4) субвенції для „Просвіти“; асиміляція, справи урядової мови в громадах. Крім того бар. Бен кахав ототу посередничити за угодою обох сторін в справі соймової реформи виборчої. Крім того одержати Русини очевидно також ті „концесії“, які одержали всі національні партії, отже віну в поступованні адміністраційних властей, яку має занежити обидві намісники. Нині по возбуді відбула ся конференція президентів „Кола“ і львівців, на якій прийнято ті поступати. Описав причину їх клубу львівців.

Що польські послы односторонньо отодили ся на концесії приобіцати Русинам, нічого дивного; порозуміння вони в ніч не маршували польського стану посідання, по друге за угоду на них мусіли Польща одержати від правительства також якісь грітативніції. Якого рода ці грітативніції, показує найбільше друга частина резолюції ухваленної „Колом польським“: се санкціонування керівництва Польщі над руским народом. Бо що-ж иншого значить застереження, що „засадничо концесії для Русинів, які є бути прийняті тільки за угодою „Польського Кола“? Боли отже розбурхані всі польські оїїї починають витискувати ся, то се знає, що Польща справді одержала від правительства таке відношення.

Державна Рада.

На засіданні в середу перший говорив др. Шу-стершич, словинський керівник. Він виводив, що Словинці рішучі протівники дуалізму, одні се їз не єдине річешо розібрати угоду, бо вони угадують

3 „Історичних пісень Щурата.“)

1. Б о я н.

Боги навістор був до пісній!
Боги знав на пісню чару.
Прийде гадка, а він гадку
орлом пустить по ній хмари.

Прийде друга, а він другу
пустить воком по долині.
Гадка третя в него скаже
созовейком на паліні.

Він згадає давні годи,
свари давної години
і союзів десять пустить
в дуг на стало лебедане.

А що соні до лебеді,
нже вона співає славу
то старому Ярославу,
то хороброму Метиваду —

тому, що в очех Касогів
заволов Радю хана.
Нині любідь васнімає —
славить Красного Романа.

Не союзів на лебеді
Боги, брати, слава з-ніз неба:
ніці паліи кава на струни —
грайте струни, кому треба!

2. Сьв. Андрей на кїївських горах.

Благословенная давно
цнясти що мусиш, Україно!

Твоїм Дніпром ниско судно
святку апостольску дружину.

І кїївських високих гір
дітинули ся святій оточі.
І повнеси ся в них в простір
слова апостола Сявони:

„Благословені вас, гори, двесь!
повнес над вами горех стане,
що, динуючи світ увесь,
Господній воїном посирине.“

„І вє, степи, благословені!
повнес прославите ся людом,
що трудом вчинить з вє різю
і запалє власним трудом.“

І задрях на чуже добро
нів прожона, бо буде в сьвіт...“
Амінь! — загоніли Дніпро
в поїс до моря срібні вєлі.

І всім святій Андрей в судно,
що повнесє его в дружину,
Благословенная давно
цнясти що мусиш, Україно.

3. Антоній Печерський.

Раз була вже роса
на тім місці святім,
де Антоній владив
для прочности дім.

Як роса, благодать
з рух Господніх сил;
був у Києві бласк,
в Україні — хвала.

І прихилив ся Господь
до молитви слуги.
Восходи ся Дніпро,
громадячи в береги.

Восходи ся Дніпро...
Та поз-ж то було?
Чя-ж на віки над ним
сумой світ затягло?

Бо я мови ся чернець: Чя-ж пропасти росу
„Не мєні, вітчий“ на тім місці святім,
пошли, Боже, росу — де Антоній владив
урожайній дні!“ для Пречистої дім?

4. Данило Мних.

То-ж то тримає для християнськїх бун,
коза Валадїв Єрусалим адобув!

То-ж то пішла Європою хвала,
то-ж то і мрій на душу навола!

Сей браз свій меч, а той — свій смертний грїх
і йшов наряд, плав тискою доріг,

у всіх моток був господній грїх,
а вабом-честь, або душевний зліб.

Тоді, в часех для вітчий сунит,
в Єрусалим пішов Данило Мних.

І йшла з ним лаш о вітчий жура,
ак чорна тінь, адовіч берігів Дістри.

Хоч замунів Єрусалимський рух,
не відступив Данило мірний друг.

Святим натхнені він натхнув черня,
Чернець вступив до княжого двору.

Приймав Данила призно Валадїв,
Синіа, чого бажати може він.

„Ласкавий княже! — поклонивсь чернець —
моїм бакалам вже давно попец.“

„Двесь васнімають тут: „Христос повпрос!
на грїб Господень лаше світ з неба.“

„Позволи мені поставити над ним
своє вандило з мєлом доріскам.“

„Нехай засє у Христових мїг
за всіх князів, за всіх братів мїг!“

становився Австрія як повної держави в Європі. Даліше жаль бесіди над тим, що лави чесних міністрів порожні і немає надії, що позабаром неона чесні міністри вступлять в кабінет. Бесіди поставили наприкінці внесення, щоб угоду і пропозиція передано комісії з членів і щоб вибір цих членів відбув ся ще сего засідання в дорозі на Галичину.

По докторі Шустершицу приходить до слова другий український промовець др. Окуненський. Він не годять ся з президентом кабінету бар. Венком, котрий доказував, що в правно-державних відносинах до Угорщини не настала ніяка зміна. Для сторонництва бесідики правно-державні відносини мають тим більшу вагу, що після належні до того сторонництва є репрезентантами прав, в котрім правно-державні відносини рівнож не є управлінські. Отже угорські учні на полі державного права вважали Галичину частиною угорської корони, а цесар підчас коронації на королів Угорщини в 1867 р. присягав, що краї, котрі давніше належали до Угорщини, будуть до неї прилучені. Австрія ніколи не признала самостійності угорської держави. Угода під економічним зглядом є доволіюча, однак з економічних зглядів заступники Галичини не можуть голосувати за угоду. Д-р. Окуненський обговорює поодинокі точки угоди і доказує, що територіальні приписи для Галичини є некорисні. Даліше полемізує з п. Абрагамовичем. П. Абрагамович думає, що „Польське Коло“ угадує становище Австрії як держави, а Русини овоже не роблять. Чи п. Абрагамович рівнож і тоді промовляв би за державними нечесностями, коли би Русинам пощастило ся найти міністра, котрий угадує би їх культурні потреби не відбавляючи чогосьобудь Польським? Польськи не лиш мають все, що їм потрібно до задоволення їх культурних потреб, але в крім того мають право дати Русинам! І лишне тому Польськи голосують за державними нечесностями. (Олексюк з укр. мов.). Русини-ж знаходять ся в положенні прямо протилежному і тому не можуть вони мати перед очима великодержавного становища монархії, лишне свої власні економічні і національні відносини та в тому мусить голосувати проти угоди. Русини відносини в Галичині є для Австрії пересторогою, щоб впасти ся до основного нерестрою. Нині в час, в котрім всі народи мусить дістати рівноправність. (Олексюк). Ми так довго будемо все відкидати, доки правительство не угадує наших жадань. Ми хочемо Австрію, опортюї на нових основах справедливості і нац. автономії, і о снізько правительство угадує наших жадань, ми поробимо йому уступки. Інакше Русини не змінять свого становища. П. Старинський думає, що національна боротьба повинна зійти на другий план. Таке бажання є прозриме у народу, котрого всі поштували в європейській війні. Він сказав, що його сторонництво буде принесене під і „Польське Коло“, коли в сій палаті будуть проголошені такі бесіди, як бесіда д-ра Евгена Левицького. Та се можна було предвидіти. П. Старинський сказав також, що доти не буде спокою, доки Галичина не буде відокремлена. На се в йому відповім, що дорога до відокремлення Галичини веде лише через наші трупи. (Олексюк на мову укр. мов.).

Пос. Пешка (нім. мр.) виводить, що угодові пропозиції означають вже поправу дотеперішнього стану річ, бо вводить який стан, хоч в становища аграрного, на яким він стоїть, лише було б, коли би прийшло до зрівня снізності. (Між п. Шевною з п. Іро, німцями радикалом, приходить серед тій бесіди два рази до бурливого спору).

П. Масарик (чеськ. реал.) уважав угоду корисною з огляду на підвищення яноти, внесення транспортних податку, внесення речинцевої торговельної збіжжю і заведення свободи в торговельних тарифах. Бесідики протинати ся зрівню снізності з Угорщиною і остро осуджує поштування Мадарів в інших мадарських народностях. З огляду на те не можна по його думці одушевляти ся угорською державною ідеєю, а радше треба їй протиставити чеську ідею угоду, бо лиш ся свиринять становище Австрії супроти Угорщини.

П. Ліберман (сеп. дем.) є гадки, що для Австрії було б лише збитки з снізністю. Австрія на свої потреби може постарати ся о інші торги на сході. Угода з Угорщиною спричиняє високі аграрні податки, котрих наслідком є дорожнє життя, а се дорожнє є для робітничого населення нещастям. В Галичині цілий край протинить ся угодою. Галичина не має примислу і спроваджує примислові продукти з західної Австрії, однак з причини снізності з Угорщиною, мусить за ті продукти платити о $\frac{3}{4}$ часті дорожнє, чим би платила, колиб не було ні угоди ні снізності. Галичина продукую о 3 мільонах метричних сотнярів збіжжю менше, як консумує, отже мусить збіжжю спроваджувати і з причини аграрного податку за нього дорожнє. Західна Австрія і Угорщина свиринять ся в собі о різні уступки, але боротьба та відбуть ся на ішчлах і коштом Галичини. Правительство повинно підняти примисл в Галичині, бо-ж се лежить і в інтересі робітників, а також сільського населення. На Угорщині, так як і в Галичині, панує шкідлива кліма і тим повсякчас ся симпатії галицької шляхти для Угорщини. Вкінці бесідики промовляє проти дуалізму.

П. Редліх (нім. пост.) відмічує, що метою Австрії не повинно бути зрівня з Угорщиною, але персональна унія.

На сій мовчаню двохуся і вибрано генеральних бесідики. Генеральний бесідики снізти п. Шенер (кр. сеп.) виступав проти Угорщини тому, що вона є за зрівня снізності з Австрією. Генеральний бесідики рго п. Крамарж (Мозодохек) признає, що теперішня угода представляє ся корисною. Банкової квестії нема чого боятися. Гает немадирсний народностей на Угорщині є вярварством. Мимо того бесідики є за снізністю, бо на саучай зрівня п. намір німського примислу людини би ся не надержати. Австрія мусить би тоді зближити ся економічно до німського примислу, а за снім пішло би в політичне зближення. Сторонництво бесідики перед свиринизованним сного становища супроти угоди мусить докладно знати, чи правительство готово перевести рішуче рішення чеського народу і так угадувати економічну політику, щоб Австрія була приготувана на роки 1915 і 1917. Бесідики опростає зашид, що Чехи ведуть поштуванню політику. Дайте їм то, що нам належить ся, дайте рівноуваженне всім австрійським народам а тоді будемо підняти державу. (Олексюк). По промові п. Крамаржа палата признала внесення п. Шустершица, щоб угодові пропозиції передати окремій комісії з членів з 52 членів. По сій привітано до вибору комісії, до котрої внішав з Русинів м. д-р. Ежен Левицький, др. Окуненський, Василько і Нітти.

На сій о год. 8. вечером замкнув президент залізницею. Слідуюче засідання аж у німторок.

Промова посла д-ра Евгена Левицького

в справі австро-угорської угоди.

спромова на засіданні Ради державної з дня 28-го жовтня 1907.

Висока Палато! Я дістав припоручене від мого клубу вибрати голос при сій лобаті, щоб заснувати становище, яке мій клуб вважає супроти пропозиції правительства. Приступаючи до сповіщення сего припоручення, хотів би в перед моїми вимогами зробити одну малу замітку.

Я знаю, що пропозиція правительства мусить бути або в цілості відкинута або прийнята, та що поодинокі постанови договору заключеного з угорським правительством не можуть бути змінені. Знаю вкінці також, що се пропозиція не повинна заходити з боку правительства буди в сій палаті ніякось угадування. Коли повинно того беру участь в теперішній дебаті, то роблю се не тому, щоб мою промовою досягнути якийсь позитивний успіх, але єдино тому, щоб закласти протест проти тих змін у відношенні обох половин монархії, які мають наступити наслідком договору Вена з Венсерам. Хотів ся моя промова буде історичним документом, сного рода доказом, що договір, який має на меті зробити Угорщину високі національною, повноправною державою, не був прийнятий без протесту в сій Високій Палаті, в тім першій правлячим репрезентативним тілі австрійських народів. (Примітка).

Мой Панове! Кривина яку дасть ся перевести на угодові пропозиції, може бути двоякого рода: се може бути критика політична, із становища інтересів політичних і протина фінансово-економічна. З погляду політичного вважати нову угоду особливо в кругах зближених до правительства, немовто через неї уратовано новачу монархії на ній, немовто забезпечено атділяне супонідне позитивне з Угорщиною на цілий десяти літ, а в кінці немовто найдено форму, що на сій основі можливо буде нормувати взаємини обох половин монархії також на дальшу будучність.

Мой Панове! Я думаю, що такий погляд на річ може мати лише той, хто оцінює політичні події виключно із становища даних обставин. Воно вправді можливо, що через угоду уратовано або піднесено новачу монархії на ній, можливо також — об чім вже сумніваю ся — що ця через десять літ будемо мирно жити з Угорщиною. Як однак десять літ в житті народів і держав не мають ніякого значіння, так само не вправді, немовто би кінцею уратовано держави через заключення сего угоди було те саме, що скріплено сій держави та її будучності.

Мой панове! Се історичний, загально звітний факт, що так званий дуалізм кінцею австрійським народам давністю та її доразумінням. Се признали вже в престоловій бесіді з р. 1867, як також те, що дуалізм не був нічим другим, тільки кінцею кінцею династії і державної австрійської ідеї перед кінцею мадарських севдалів (Примітка), кінцею кінцею, котру старано ся вивраждати тоді погромом Австрії під Садом. Пожертвовано цілі народи, закінчено ідею одностайності держави, лише в тім цілі, аби мати — зосім як тепер — суцільну з євразійською мадарською ілювою та звернути з себе немов не легке завдання перебудована й адміністративної сій держави на одностайно раціональних основах народних снізків. (Примітка).

Що введення дуалізму викликало вже тоді горючий протест, се доказує передовсім вищесказані мадарські народи, який відбув ся дня 18. маа 1867 р., а закінчив ся не тільки проти розділу монархії на дві половини, але поставив також домагання заведення федеративного ладу на основі автономії народів. А як другий доказ, що також і в нашій половині монархії сій дуалізм стрів ся в опором, можна навести знамениту промову, яку в сій палаті вигадує в критичній 1867 році славний посол Светен, промову, яка

показує уявну тільки айт не стратили й по нинішній дені сної актуальності. Подовожу собі навести один уступ сій промови славного. „Я — казав посол Светен — є проти угоди з Угорщиною, бо в тім угоді не бере ся уваги на інші прибічні краї угорського королівства, і інші немадарські народи. Я є того галузюго переконаний, що дуалізм се не та форма, яка буда-б в силі з'єдинити сию державу. Дуалізм стоїть в суперечності з одностайністю держави. Дуалізм заключає в собі тенденцію, довести до пановання лише два народи, а всі інші народи підляти під владу сій упривілейованої народів. Інтерес держави вимагає, щоб всі народи були тут однаково представлени. Тільки така держава, яка буде відповідати сій цілі, мати-ме право на існування. Дуалістична форма не може ся також до подолання національного питання і в сій половині держави. Дуалізм ділить Австрію на два, різно відзначені від себе табори: на табор без оправданні наукунич, і табор без ніякої пановання.“

Мой панове! Ті погляди славного посла треба вважати зовсім наукунич, бо і впрямді через повсюдне дуалізму не тільки погублено свободу немадарських народів, але й зроблено неможливими розумніми національного питання в Австрії. (Примітка). За угодою з мадарськими геґемонами послідувало на антиконституційній дорозі фактично відкидання Галичини і так звана угода з Польським, угода, яка видає цілий русий народ в Галичині, в його різнім праві на пошту політичної шляхти. (Примітка). Ревнта держави введена до свободної розпорядливості Німців. А остаточний загальний вислід сій політики був: поділ народів сій монархії на два табори: на табор пануючий і на табор поневолені. (Примітка).

І коли сили пригнічених народів ослаблено на довгий час, коли сила відбору тих народів в боротьбі за рівноправність усіх націй сій монархії встала на довгий час аломана той позі ся держава є загрожена в своїм існуванню беззастановним національним спирами — то вини за се поносить виключно дуалізм, сій медний злочин, який допущено в році 1867 з такою легковажністю на народів сій монархії і на її власний будучності. (Олексюк і примітка).

Висока палато! Коли держава мусить мати оправдану основу сного існування. Держава, що такою оправдані не має, мусить зникати в конкурентній сій снізній боротьбі устати, щоб зробити місце кінцям, більш оправданій формалі. Так і ся монархія має своє raison d'être. Вона має призначене бути пристановищем для тих поменших народів або відкинути великих націй, які протингом ціль стоїть, висторили ся над середнім Дунаєм на перехресті трьох європейських рас: славянської, германської й романської, а які не були в спроможі або сканети свою державу або її удержати. А відповісно сему призначенню мусить бути також форма сій держави достроена — австро-угорська монархія мусить перетворити ся в єдиную державу автономних народів (Олексюк і примітка) або вона упаде. Кажу навіть давня пословиця: Austria erit in orbe ultima, si erit juxta sua gentibus. (Живі Олексюк).

Коли тепер перейдемо до сего угоди договору з Угорщиною, то мусимо ствердити, що сій договір є нічим иншим, тільки дальшим кроком на тім шляху, на який вступлено так легковажно в р. 1867. Іже угода з 1867 року та торговельні договори, які по ній послідували, скріпили незначально геґемонію Мадарів по татім бей Літани і кінцею причиною ся до того, що Мадари наблизнили сное становище. Однак все-ж таки оставало ся ще багато предств, щоб сягнути з усім у внутрішній відносини Угорщини. З одного боку була тут Карона, яка при деякій наисеженні та патрістальності могла вплинути на розій внутрішніх відносин в Закарпатті — з другого боку мали ми враз сї неперушені ще між обома державами справи, які можна було в кожній відповідній злижти ужити до того, щоб мадарські геґемони припинити до сніи і їх пановання повалити.

Що-ж однак приносить нам нова угода з Угорщиною? Вона дає Мадарам передовсім нову державу незалежність і загачує всі дороги в отвори до Угорщини та розриває нараз усі нити, які звеня, якіма Угорщина буда приязнена до Австрії і її вола. Угода Венсера-Бома дає Угорщині, нараз приязненіше в принципі, високі автономію матому тарвару, дає свободу в нормованні податків консумційних і тарвареволичних, надає Угорщині правом виступати супроти заграничній як зовсім самостійна держава, навіть пановати без уваги на Австрію торговельні договори та входить з другими державами в зовсім самостійні торговельно-митові взаємини (Олексюк). А так як нам через сї нові встанови відбавно можність впливати на внутрішні відносини Угорщини, так само зроблено також неможливою інтервенцію Корони у відносини другої половини монархії через ослаблені конституційні гарантії (Олексюк). Наслідком сного буди, що важко поможено, в якому находити ся немадарські народи Закарпатті, які погіршують ся, тай що ми будемо мусити пригадувати ся з аллозіями рукама, як немадарські народи, обмежені на самих себе, будуть ужити розпочати провалу боротьбу за удержання сного національного існування. А для монархії будуть наслідком тої угоди також великі прикри, бо тепер треба буде багато часу й чимало дуалізм, повн немадарським народам Закарпатті пощастить власними руками звалити мадарську геґемонію та звести державу на дорозу перестрою на основі національної автономії, а який одинокі лежить доля і будучність австрійської монархії (Живі Олексюк).

Ми, Русини, не можемо ніколи підняти руки за того роду угодою. Ми не можемо сего зробити найперш для того, що з другого боку Карпатів маємо також наших рідних братів, яких маємо господаря не раз на сани дні буди — ми не можемо сего зробити, бо маємо шире співжити також і з сими іншими не маючими народом, які мають також бороти ся за дла збереження своєї національної єдності, — ми не можемо ніколи сего зробити тому, що по наших поглядах не дасть ся погодити з ідеєю свободи й справедливості, окрімуючи ще більше тому залузу руку, яка цілі народи Закарпаття, котре з так безпосередньою зацікавленістю в безпомилковості (Живи осласки).

(Конець буде).

Вибори на Україні.

Вибори до третьої Думи нічуть ся для оновини дуже несподівано. Вже на перших виборах та змішаних партій, а дуже несподіваний проміг аїжак. При тім замітка річ: коли в корінній Росії вишло все так значне число оновини, на Україні самі „праві“. Н Кітківській від єдинської курії вибрано послан до Державної Думи селянина Коваленка, 52 років з низькою освітою; по офіційним відомостям належить до правих; із поміщицької курії вибрано сенатора графа Бобринського, власника великого маєтку, голову петербурзької міської думи; із городень курій вибрано протоієрея Розинського, голову черкаського комітету, „с. р. н.“. Далі виборчим зібранням в помітні сільські вибрано: олиця Трогубова з села Кашперівки, селянина Сидорова з села Сидорівки, жовтиского повіту, з домашньою освітою; селян Вознова, сел. І. М. Атанасевича, сел. В. Д. Солоуху, сел. Богдановича; дітей, етатек, сел. К. С. Сувчанинського; професора С. М. Богданова, почесного мирового судью В. І. Бубнова й дворянина Ф. В. Богана. Всі вибрані — праві.

В Чернігівській повіт що вибрано послів тіллі від селянської поміщицької й двох міських курій. Вибрано кандидатів правих — Базилевича, Гілобова, Родіонова й Клименка. Решта 6 послів було вибрано лінійше.

На Подільській від поміщицької курії пройшов Валашов, брацлавський маршалок, правий. Від міської курії пройшов Чернявський, селянин. Від селянської курії пройшов зауряд-праворічник Галуцка, правий. Вибора ще не скінчили ся.

На Волинській послами вибрано поміщиків: князя Вознесенського, Шульгіна, Відека, Каніотонича й троє селянських. Від герман вибрано Березовського. Решта п'ятеро — селяни. Всі „селянські“. Від Полтавської герман, з вибором чотирьох, демонстраційно вишли з вибрано, заявивши, що їм там нічого робити.

В Подільській від селян вибрано Уровнічкого, прихильника монархічних партій, з низькою освітою, козак, хлібороб. Від поміщицької Євгена Шейденка, правого, 62 років, почесного мирового судью, що єдиний міський школяр; багатий поміщик, дворянин, „русофіль“. Від герман пройшов Палієнко, безпартійний правий, з університетською освітою, приватний адвокат, дворянин. Четвертим пройшов Гердєнський, голова полтавського „русофільського“, з університетською освітою, учитель реальної школи, дворянин, „русофіль“.

Після перерви пройшли: Остроградський, правий, ліцейський; Луначевський, правий, з низькою освітою, колишній член Думи, дворянин; Малама, охотник, відставний штаб-ротмістр з середньою освітою, член офіційного земельного банку, дворянин; Комаровський, правий, благочинний; граф Канієт, правий, агроном, поміщик; Бердєнський, правий, інженер; Мизорадович, монархіст, 74 років, маршалок з високою освітою.

З хмельницької Русин пройшов князь Сологій, правий, колишній член Держ. Думи.

На Кубанській від козачого населення вибрано Копродіа Лукіча Вардіка, н.д., під'есауд, колишнього члена другої Думи.

Як пояснити отсей вислід виборів? Невже Україна прайшла від всіх вищих країн російської держави? Ми вже вже вислали про те, — лише „Рада“ — що останній вибори відбували ся при таких ненормальних умовах, які не дають морального права теоретичним послам до Думи називатися справжніми народними представниками. Вони — вибрані тільки замовними клас та духовенства. Для проповідників чорносотенних думок Україна була дуже адекватним ґрунтом.

В Москві між класом та селянством чи робітництвом відбувають ся боротьба тільки на підставі матеріальних інтересів. На Україні ж особливо правобережній до класової боротьби прилучають ся ще й боротьба національна та релігійна. Тут єсть наші мови, — польська та російська, і мова „халаска“, „мужика“ — українська. Селянщина тут „стерожити“ свою пастку від впливу католицтва та шидістства так ретельно, що забороняють православним християнам, прохадати шидістства, амагають ся сканувати аркари в сьвітлі і т. я. В своїх цілях вони дуже влучно користують ся давними несправедливими відношеннями між Українцями з одного боку та Польськими і євреями з другого. Родючуючи палеміну ворожнечу, чорносотенці на Україні дурять простий народ і прищеплюють йому свої люджерні думки. Наслідком сього являють ся те, що проповіді „селянської“ по українських селам має успіх. А російські класи, злигавшись з чорносотенним духовенством, не дають ходу

поступовим селянським кандидатам і більшістю голосів провадиють своїх правих.

Синіаєвич, на сцену посів, що дає Київщина, виликає „Рада“ не зайвим зробити де-які уваги. В списку слів до правих записано й таких осіб, які, звичайно, як відомо, дають не поділяють програми правих партій. А записано ся вони до них тільки для того, щоб уникнути всяких утисків адміністрації та неправомочностей від свого прямого начальника. Коли ж так саме стоїть справа і по інших губерніях, то є певна підстава думати, що до хто з цих послів, названих тисер правих, а Думі їм ми разом з поступовими.

Що до української справи — то ніщо стоїть значно гірше. Між послами, напр., від Київщини і до з українськими симпатіями. Але се — стійкий Укрїнці, які не складають української громади, не вступили муть сими жінками, хоч, ідучи за другими і мають бути користними членами в українській організації, як що вона буде заснована.

НОВИНКИ.

Чернівці, 2. листопада 1907.

Інтерпелляції посла Луначевського. Посол Луначевський вніс на засідання Ради державної 11 жовтня 29 м. інтерпелляцію в справі постанови нового будівництва для старостів в Чернівцях і на засіданні в середу інтерпелляції в справі вислання столиці Чернівців до І. класу повільним Укрїнцями приналежності активізації долати.

З другої держ. гімназії. Професор гр.-кат. релігії при сій гімназії о. Атанасій Довгилський одержав VIII рангу.

Юноша Геровський в арешті. Дня 31. жовтня с. р. відбула ся у Львові парна розправа. Після отця Давида й а проти суд. акад. Геровського з Чернівців, яка мала темою відомі події на законних виборах кандидатів 15. липня с. р. Жалоба о. Давида подана — після релігій „Діла“ — що в селі „Діла“ виходив ся група молодих з академічного товариства „Карпати“ в Чернівцях а мови ними і обвинувачення в часі сирвавання посла д-ра Короля віднесла великий, оглушувачий крик і почала обидати іншими посла д-ра Короля; повисла група під проводом А. Геровського змушена на трибуну а піднятими палками в руках, так що др. Король там насильством був примусований уступити з трибуни і залишити сцену сирвавання. В наслідок сего нападу наступило на сцені панівне замінюван, так що о правильном ході наради не може бути й мови; кождий з присутних дивив ся о честь і здоров'я а не то не важко ся інстувати з протиним думкою в інтересі правих. Палочники з тої горстки публічно відгрожунали ся на голою в селі послу Давидову і о. Гуминському, а вони навіть не палили ся сими жінками а сяди до дому, але мусіли виступити собі приблизно отвору з людьми. Коли ж о. пос. І. Давидов хотів отворити д-ра М. Короля перед чинною зневагою петуни на ступні, на котрім стояв др. Король, ато в тій хвили висунула ся з поміж групи напастиників Алексей Геровський і ударив його без найменшої причини рукою в лице — сего звинувачення замикнувши ся рівночасно на него металевим топирем палиці, котрий то амак тільки в тої пречини не досяг голови посла Давидов, що звіданий єдиним Юліан Гуминський за руку Алексея Геровського і відтиснув його на бік. Обладувавши признав ся, що о. Давидов ударив, але палиці в руках не мав. На звинувачення, щоб перепросяти позовника, не згодив ся. По перелуштанні свідків засуджено обладуваного на 6 тижнів строгого арешту.

Із укр. акад. тов. „Союз“. Заповіджені на четвер 7. листопада товариство сходили в танцях відбують ся в суботу дня 9. с. м. Початок о год. пів до 9 ої вечером. Стрій для нині диявольний, для палив візтовий. Ветун від особи 2 К. марта родина для троє осіб 5 К. Музиків глянциска Алена Парацуса. Запрошення вже розіслані. Хто б через неодолад не одержав запрошення звинувачити звернути ся до товариства під адресою: Тов. „Союз“ ул. Кароліни ч. 6.

З тов. „Православна Академія“. З нагоди заповідання акад. товариства гр.-прав. богословів „Православна Академія“ в Чернівцях відбудуть ся в неділю, 10. листопада а 9. год. рано в архаїстичній катедральній церкві соборна служба. Вожа (а славинський мови), при участі хору товариства, на яку впрохочіть просимо всіх протестантів і привільників товариства. — В четвер, 14. листопада 6. р. відбують ся викарній акадмічний збори звідного товариства. — За Вихід: Олексій Габдій, І. вступна год.; Іван Щербанович, І. висер.

Криваний день в Чернівцях. В Чернівцях, приїзду міста Розенберга в дитанський комітет, селіда ся страшна подія. Ого за початком свого народу Андроя Глянці порішили пароліями Чернівців (самі Славини) вибудувати власним коштом костел. В наданнім часі зложива гроші, залунали потрібний матеріал і приступили до будови. Нині костел уже готовий і лиш треба було його освятити. Між тим пароліями Глянці, що працював ревно в своїй паролі над підвищенням і економічним підняттям місцевих Славинів відведено

політичний процес і засуджено його на 2 роки в'язниці. Усатині правительству духовної влади ще в дідатку о. Глянці засудовували. Від давнього часу не може він показати ся на Угорщині і тисер об'їзди Моравію і Чехію, устроює збори і описує про угорські відносини. В суботу буде о. Глянці промовляти в Празі. Коли ж в Чернівцях вистеж, як сказано, вже вибудовали, рішави духовної влади посвятити его. Громада Чернівців, просила відомити посвятити до часу, доки не верне до них о. Глянці. Громадини були тої гадки, що костел, до которого будова о. Глянці годенно пречинив ся, сям він повинен посвятити. Та духовні влади не пристали на се і відлягували для довершеної акти посвятити чотирох євасианців. Посвятити мало відбутися 27 с. м. 8го в суботу насніло до Чернівців 16 жандармів. В неділю рано місцеві а доохрестія людність зборили ся в Чернівцях. Перед 9 год. над'їздили два поводи; в однім сиділо 4 євасианців, а другім жупи. Жандарми утворили шпалр, Товица стала євасианців звинувачити, щоб завернути і щоб не важко ся силою посвятити костел. Та євасианців не усатини і відлягали євасианців ізати джальо. Селіди зложили тоді кої та поводи і тоді завернули поводи. Євасианці видали знов приказ ізати на перед а рівночасно жупи повели жандармам стріляти без попереднього узнання народу. Жандарми дали одну салву. Наслідки були страшні. Довити осіб впадо сечас труном, три особи вмерли в дорозі до шпиталю а 11 осіб в тяжко ранені. Між убитими а троє мозади динат і одна катитка жінка. Так предстанили справу три очиний (адвокати), котрі пароліо притали до Буданешту, щоб про ішу подію пошворувати словацких послів.

Афера графині Замойської про яку доповіли на свого часу, висленим палочником. Як доповіли пароліи газети, графиня хотіла втечи за границю з великим своїм визинком Яншиком, в котрім зложива ся догладючи його в часі подати. Яншик брав участь в російсько-визинській війні і був ранений. При помочи графині купив собі коло Ченстохови малий маєток. В послідній часі графиня роздобула для него заграницний паспорт і вислала до него телеграму, що 17. жовтня в ночи приїде до Ченстохови. Як звичайно, ідучи до него, перебрала ся в визинській набої в українській народній стрій і вистала на стації Мазанів. Яншик вийшов їй на зустріч, взяв до себе, але не хотів відати свого генералитета та втіляти за границю. Тимчасом газети підняли гвалт. Яншик що більше злякав ся, графиня рада не рада вернула ся до батька у Паролі. Згодом пароліи знайшли у Яншика 3000 рублів та рішави ріши графині. Яншик сказав, що все те даруєши під графині Замойської. Для родини Замойської піла та авантюра являть ся великою конкомітанцією і коли се улази в затушувати, пущамо чутку, що графиня Замойська вдула на уні, а навіть говорено, що мають відати її в якийсь санаторію.

Із штук і літератури.

З міського театру. Безідейність і гаупоту ерикуського шевенку „Die lustige Knechtin“ а четвер, 31. м. я., старала ся дирекція винагородити добрую ободою роль. Але збова режисера н.п. Губалі і Штайнорт в гозітих ролях, та із партнерями н.п. Юсеп і Трієр, відігали драматичні сцени театру, не поногли ситуації нічого. Що не сьмішно, а того не можна сьміяти ся, жаль справді, що артисти вложили стільки сонісної праці в отсе „персоніоні ерикуського підпривітства“. Накази ся, що „Веселі мушкетери“ зинянуть із сцени міського театру. — „Freischütz“ Вебера (в п'ятинію, 1. листопада Канта) чому до сьміти толодно — з п'ятинію першої п'ятини третього акту. Са чисто технічна сцена, ілюстрована прогарном музикою, поправила оціню театральні машини на стільки, що роїнтуалізмована сцена по пілька рлів зинянула режисера, директори прешті машини. Враніє сцени в чертовім ґру з тем апаратом сьміло, чашом, оларів, сьмітів і грама було дієсно гарно. З артистів на перше місце поставили ба а н.п.у Чіхляг, дарма, що мала другорядну роль. Їх урода, гра і миль, металічний алат робили дух сьміотачно вражіння. Н.п.а Літґ було відбутися недовіреновано, бо не удоріжала ся на тілі мьоті, на якій стоїть звичайно в своїх виступах. За те н.п. Малаґтен, якого гру в „Фаветі“ годі було пильнати адоволяючою мала пильнаний вечір і зумів розвинути прасу свого дрічного тонуру. Пил Фолієр сьміли і грав не гірше як в „Фаветі“. Невелика роль мала Тлавера не поножала, на жаль, сему незначинно симпатичному артистові і сьміловани, чарувати публіку своїм барітоном. Хора, особливо мужескі на сьмі раз не дописали. — Л. Г.

РУСКА КАСА © РУСКА КАСА

тов. зареєстроване з ограниченим порученням в Чернівцях.

Одновив свого роду українська євасианська інституція на Буковині. — Приймає вклада підписи і прохачує: 1) на 5% — Най зинувати 40 К і палими 20%, зинувати 2 К. — Радимі! Хай ама селі до сьміти підліе ся халасним відношенням по ший Буданешту і най викади, що вступна сьмі сьмі патриотів-Українців складає сьмі євасианської в „Рускій Касі“.

Приєднуйте жам нових членів! Дирекція.

Ціна оголошень за однократне їх поміщення: Ціна сторони 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{3}$ сторони 40 К., $\frac{1}{4}$ сторони 20 К., $\frac{1}{5}$ сторони 10 К., $\frac{1}{6}$ сторони 5 К., $\frac{1}{8}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси об'язують ся після обсягу місяця не після малого тижня.

ОГОЛОШЕННЯ.

Всередині: Надіслані і Ого-
лошені редакції не відповісти.

При використанні або при рішучих намірах, значний ризик.

Дрібні Оголошення малим друком (риф.), числять ся по 4 с. від ка-
жодого. Платити за ними, жаргана потягати не прийнято.

Загальні збори осінні каси кож-
нової і щодняної для громади Кор-
чешти ст. з. з. н. п. відбудуть ся 10.
листопада 1907. о 3. год по полудні
в селі „Народного Дому“ з огляд по-
рядком нарад: 1. Справоздаче касової;
2. Вибір начальників; 3. Підприєм-
ство процентної; 4. Визні вносина. —
П. Тимчук, начальник.

Звичайні загальні збори „Каси по-
жичливої і щодняної для громади Кор-
чиба ст. з. з. н. п.“ відбудуть ся
10-го листопада 1907. о год. 2. по пол-
дні сідуючим порядком денним: 1. Спра-
вознавча касової за рік 1906; 2. Вибір
начальників каси і одного члена стар-
шини, та зміна в раді надзорній; 3. Про-
читане справознавчих з ревізій; 4. Визні
вносини. — Олександр Степанюк, пр.
начальник; Юрій Гудий, касир.

Г. ФАЙЛЕС
усувач нагнітон
Чернівці,
ул. Руска ч. 8.

Позір
правдиві російські
„ATHLET“
кальоші.

За рід і ви-
тривалість
повна
гарантія.

Неперемакаючі
правдиві російські кальоші.

Патенти Ч. 6888, 8020, 18564,
5373, 3422, 2374, 18597.

Жадайте всюди лиш „Athlet“-кальоші.

До набути у всіх міських торговлях.

Свій до свого!

Виказ діловодства „Рускої Каси“ в Чернівцях.

За місяць жовтень 1907.

	Стан з поч. місяця		Прийшлося		Різниця		Виплатилося		Стан в кінець місяця	
	пор.	к.	пор.	к.	пор.	к.	пор.	к.	пор.	к.
Число членів	1289	—	2	—	1291	—	5	—	1286	—
Касові пай	1181	15	85	—	118224	15	200	—	118024	15
Касові резервового фонду	2063	29	4	—	20667	22	—	—	20667	23
Касові щодняних вкладок	23268	56	6249	—	239517	56	13187	33	226330	23
Касові „рескомиту“ пр. бан.	167720	—	39844	—	207564	—	28100	—	179464	—
Касові внос. чуж. пан. С. Б.	322159	—	46135	—	368294	—	57395	—	310899	—
Касові внос. чуж. пан. С. Б.	701566	56	88854	—	790420	56	101870	—	688550	56
Касові довжних записів	182422	59	116	94	182538	53	1855	36	180684	17
Касові відсотків	30690	31	3644	10	34334	41	2164	08	32170	33
Касові відсот. від внос. щад.	4908	01	114	84	5022	85	—	—	5022	85
Касові провіант	7048	06	207	70	7255	76	—	—	7255	76
Касові адміністр. видатків	4186	10	443	03	4629	13	—	—	4629	13
Касові плати	3372	—	393	—	3765	—	—	—	3765	—
Касові членів	587	75	—	—	587	75	—	—	587	75
Касові інвентар	1000	—	—	—	1000	—	—	—	1000	—
Касові pro diversi	184	52	—	—	184	52	—	—	184	52
Касові дивіденд	4465	40	—	—	4465	40	99	60	4425	80
Касові страт і зисків	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Касові каси	1452	61	199820	16	201272	77	191037	64	10235	13
Касові податків	275	43	110	32	385	75	—	—	385	75
Касові ріжних пай.	5632	50	—	—	5632	50	—	—	5632	50
Фонд пенсійний	1334	37	—	—	1334	37	—	—	1334	37

Чернівці, 1. листопада 1907.

Др. Стефан Смаль-Стоцький.

Складіть свої запити в „Рускій Касі“. Від закладу дається 5 процент.

КкОолЕЕСоо

майже нове

дуже дешево на про аж. Елмаре: Друкарі „Р. Ради“ Чернівці,
ул. Петровська ч. 2.

Видає „Рускої Бесіди“ і „Рускої Школи“
малю купити у всіх
філіях „Рускої Бесіди“ і „Рускої Школи“,
в друкарні „Рускої Ради“ і в книгарні І. Ресенборга.

До Америки і Канади

найшвидіша, найдешевіша і найбез-
печіша їзда через

ЛІНІЮ КУНАРДА

Вивідати можна через агента

SCHROEDER & COMP. TRIEST

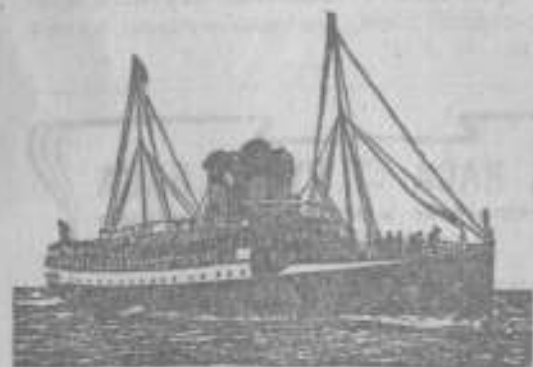
Відїхати з Триєсту

Carpathia, у вівторок 29. жовтня 1907.

Slavonia, „ 12. листопада „

Ultoria, „ 19. „

Pannonia, „ 3. грудня „

Lusitania, найбільший і найпрактичніший паровець на світі; відїхав
через Ліверпуль 2. і 30. листопада 1907.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Руска Рада“ в Чернівцях під надзором Івана Захарка.

Перша Бродська рафінерія спиритусу, фабрика рому і лікерів

Братів Капелюш

товариство з обмеженим поруком

Броди, жел. дворець. ■■■■■ Львів-Знесене

перушине

Концесіонарні напівки а то:

Контужіану, нитіану, коні руми, нитіану і різні розсолон

та лікери по найкращим цінам. 177 7—10 н.

Осереді і коні руми дарю і оплатю.

Розповсюджуйте „БУКОВИНУ“ і „РУСКУ РАДУ“.

За редакцію підпорядков: Віктор Огріш.

ПЕРЕДПЛАТА НА „БУКОВИНУ“

Австро-Угорщині: на цілий рік 18 кр., на шість років 8 кр., на чотири роки 4 кр., на місяць 1 кр. 50 сот.
 Росії: на цілий рік 8 карбованців, на шість років 4 карб.
 Малих держав: на цілий рік 32 кр., на шість років 16 кр.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневиком „Руска Рада“

на цілий рік 18 кр. (за 9 рублів або 84 кр.)
 на шість років 8 кр., за 4-50 р., або 17 кр.
 Поодинокі числа 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція

„Буковини“

в Чернівцях ул. Петропавла ч. 2.

Ч. телефону 178.

Адреса для телегр.: „Буківина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся на 20 сот. від

строки. „Надіслані“ на 40 сот. від строки.

При постійних замовленнях відносна робота.

Рекламам не повертають нічого від порту.

Рубрики заборгованості редакції лише за попереднім застереженням і заборгованості заборгованості.

В справах редакційних, можна ужити перекладачів на цілий рік 2—10 рублів і 2—4

на под. при наданні і заборгованості.

Ненормальний розвиток.

Така журба напосіла початківці про будучність Буковини головні редакторів „Allgemeine“ і „Tagblatt“. Стільки тих гімназій на Буковині, стільки інтелігентного пролетаріату виходить з них щороку, а тут, на тебе — тільки що отворено нову румунську гімназію в Кімполонгу, а вже нашіла вістка, що наприкінці буде отворено ще руска гімназія у Вапнянці! І як тут не журитись правдивому буковинському патріоту? Де подіти ті громади покінчених привидів і філософів, що блукать ся без посади і пошви? Правда, чернівцеські редактори в сиритній трохі положенню. Нові гімназії се національні здобутки автономних народностей краю, а з сям ентотом будь-що-будь члесте ся треба. Треба заповняти їх о своїй прихильності, ба навіть радості й-за національних успіхів. А що там, милый Боже! — оті новозасновані гімназії, се свитом ненормального розвитку. Між масами населення нині страшно темнота і аналізабети, між народним а вищим освітленням нема ніякого помосту, а тут западає ся нові фабрики для будучих урядників! Чи не краще було би подати хлібе про нинішню народну освіту, про наділені школи, аніж закладати гімназії, котрих вже і так за багато?

Годі не притякнути чернівцеським редакторам на їх журливі питання. Буковина се край аналізабетів, хоча не дасть ся заперечити, що народні школи зорганізовані у нас краще як пр. в Галичині і аналізабетним зменшувать ся з кожним роком; наділені шкіли не має, а гімназії, коли їх уважати фабрикою будучих урядників, може й за багато. Але ми позволимо собі бути трохи відмінної думки в сям напрямі як редактори наведених двених. Ми виходимо з факту, що поперх 250 тисячів Румунів має лиш три, поперх 300 тисячів Русинів лиш дві гімназії, між тим як 60 тисячів Німців із 100 тисячами Жидів мають їх аж п'ять! Се справді ненормальний розантон і перекосім він поперх би застановити початківці освіти Буковини. Во воно не штука, нагараючи для себе надмірно число середніх шкіл, спаржити ся на

гіперпродукцію інтелігенції тоді, як корінно населення краю демагет ся сповнена своїх культурних потреб.

Але нашої інтелігенції зовсім не за багато, протинно — всюди десть ся відчувати її недостача; пода-ж редактори життєво-німецьких газет думають, що їх інтелігентного пролетаріату виходить ся надмірно число, подай постарайть ся про те, що-б зменшило бодий дві німецькі гімназії, аніж справді за багато на 100 тисячів населення. Се було і справедливо і разумно, бо прикладати ся прикладами Русинів і остерігати їх перед „гіперпродукцією“ інтелігенції тоді, як не уряди рускої частини краю нема по найбільше ні одного урядника Русина, се справді дивного рода приклад. Та ми на ція розуміємо ся.

В справі краєвих фінансів.

Краєвий віце-маршалок проф. др. Смаля-Стоцький пробував від 26. ж. м. у Відні, де разом з президентом Бая-Язебоном і буковинськими посланцями старать ся о позичення кредиту для Буковини. Розходять ся о запитанні 5 і 10 мільйонів позички, о починення притотавляти до завоєння провінції, о кредит для трьох буковинських спілків райєвських клас і врешті о делопованя наданням з дозвіль гри-рив, фонду в краєвих банках.

В останніх днях відбували ся в тій справі численні конференції президента, віце-маршала і посланців Бая-Язебоном і міністром фінансів Коритковим та міністром віросповідань і просвіти Маркетом. Крім того відбули проф. Смаля-Стоцький і п. Васильов довшу конференцію з губернатором австро-угорського банку Відняським. Вигляди на реалізацію економічних планів добрі.

„Ворог учителів“ поїхав отже до Відня шукати покрити на регуляцію платні ухвалену „приметом учителів“. Без грошей завоєнати лиш би ся тільки партіями панору і ми справді подивляємо проф. Огонького, що йому хочеть ся товчи по Відні, щоб прибавив кредиту уможливити санкцію учительського завоєн, тоді як „Neue fr. Lehrerzeitung“, яка стала від нещавна також органом частини руского учительства

нише, що проф. Стоцький поїхав сказати своє слово проти санкції! Може би нашою, рускої учителя, приладунали ся, куди веде їх робота.

Промова посла д-ра Евгена Левицького

в справі австро-угорської угоди.

виповнено на засіданні Ради державної з дня 28-го жовтня 1907.

(Кінець).

Мой панове! Я переходжу тепер до критичного емоційної сторони угоди з Угорщиною, буду одати в сям огляді говорити коротко, раз тому, що всі дрібні питання, аніж відірвали ся тога угода від своїх попередників, а з окрема від угоди Корбєра-Сала з року 1903., як і обговорення налізних уступок, які пороблено собі в сям посланним договорі, наметати властиво до добати спеціальної, а підтає тому, що наш клас вна-чало з поміж себе ще одного боділика, який як-раз сю сторону справі віддасть основному розваданню. Я в загадній справі маю зазначити лише що кажує: Лашаючи на боді всі ті поправки і зміни, які доповнують ся від одної угоди до другої, у всіх наших угодах з Угорщиною основна річ остає все та сама — а іменно удержане односторонньої ценової і торговельної території та повна свобода торговельного обміну між обома положеними монархіями. Між тим я думаю, — може се лише мій немірдалий нагляд — що панове се повна свобода обміну є величезним, тажним ушкодженням інтересів господарств цілої Австрії, а з окрема економічних інтересів Галичини, яка в тим напрямі завоєнне як-раз позичене витиском. (Примітка.)

По нинішній день не маємо, як знає, статистичних даних до торговельного обміну поміж Угорщиною з односторонніми країнами сїєї положення монархії і тому неможливо зіставити хоч трохи точний торговельний бізнес для Галичини. Однак же і ті статистичні дані, які маємо, вистарчають, аби з нимним опрацюванням сказати, що іменно тога свобода торговельного обміну з Угорщиною найбільше пречиняла ся до того, що рівній економічній Галичині вистав задержаний (Примітка). Во лиш такийшай експортер напотилає вводи угорського конкурента, який витисне його із усіх торговельних місць тає в Австрії як і на границю. А від того терять тає галицький адектителі більшої потреби, як і наш сезанни, який чи то довом і торговельно безпоради, чи в взагалі нивозом виробів свого різноманітного промислу міг би може в виратувати ся при вигідніших кон'юнктурах із тяжкої біди, а який находять ся. Все те стає ся неможливим — раз черпа

Дарюван.

МОНАХІНІ.

(Переклада М. Трусович.)

В найбільшій кімнаті малого сьєла засидить резиденція мона Григорія Олександровича.

Вечері. На дворі шаліє ситовниця з незвичайною силою; прибуваючи з далеким степом, мете пустини ухилими сьєла. Небо і землі творить мов би одну єдину масу, яку гонять студений нічний вітер.

Біда подорожному, котрого люта судьба наганяє під такий вечір в дорогу! Для нього нема рятунку, коли не удасть ся йому найти десьбудь захисту.

В кімнаті євangelіка нічо не нагадує про шалючу природу. Велика ніч ширить мило тепло, лампа на столі посередній кімнати освітлює сунним блавоном поній, побіч лампи стоїть бізкучий самовар.

За столом сидить господар дому. Але гадки, що його займають, не гармонізують ніраз з його спокійним опруженням. Згорблений, з байдим лицем і тісно стисненими устами сидить в задумі. До половини порожня євangelіка з руном доводить, що чай не він лиш з алькоголем.

З другої кімнати доходить тиний плач дитини. Лагідний голос жіночий поїмає дитину тихими, любими словами.

Вже від місяцх днів дитина тиньо тора. Його нещасна, журбою і тривогою прибита жінка не відступає від колес дитини. Не чусь умічен, не відчувале потреби сну, — сьогодні в почі має наступити криза. — Але чи не кріп наступить поглиблене?

Одним нині гадки займають в сій хвили євangelі-

ка, гадки, що розсаджують його мозок, думки, від ними аж стогне він в глузій розпуні.

То жаль стисне його серце. Хотів Григорій носити вошу душу, — провалити маме того зглаголюю жити. Службою божим хотів він бути, а нощі проводив на п'яній і грі. Платив не вистала на се, вив гроші червоні, а сьогодні рано написав йому товариш: „Май ся на осторожності — очікує тебе реніція!“

Відки квати бравуючі гроші? В який спосіб ратувати себе від засланя на Сибір? І найстрашніше: повинути жінку і дитину, яких — маме всіх своїх хаб — горіче любить.

Постогнувши в страшний розпуні сидить він — лиш з одного гадкою: ратувати себе від сорому — за вошу ціну.

Голова його стисла ся нинше на стіл, обома руками тини горіче чоло.

Тако лукаво до вісна вирвало його з тої розпуні. Кто має тепер діло до нього — тепер в сій гадині, відчас такої замірух? Сем просто неможливо — буря бе в віна. — Але знов — чус паразно голосне стукани.

Григорій дотав і піднімає віно.

„В іні всіх святих, пане, змилуй ся наді мною“ — рондав ся уриваними словами дрожачий голос, перериваний шумом бурі — „дай мені захист, сям не хочеш, щоб я марно згинув!“

Євangelіка отворив двері, і увійшла монахиня,

одна з тих побожних душ, що в Росії дають освіті промандрують, збираючи від богемічних Росин шорти на будову церков. З властивою Росиням гостинністю попросив Григорій Олександрович її бланше. Взявши монарху одіж, приніс теплі черевники, попросив до стола,

дай хліба, м'яса і розігрій на вогні піхлику від студени, піхликою гарячого чаю.

„Спасибі Вам, батюшка, Бог най винагородить Вам тисячно“ — шептала ушесливона. Нове жите вступало в застиглі члени.

Григорій оговів про своє недуже дитя і про білку жінку, що в смертельній грівої дені і ніч не відстає від ліжечка.

— Проповідь мене до неї — просила монахиня — сїєї почі в лишу, се воле дитини, май она відічно“.

— Ві, ві, — супротивив ся євangelіка, — треба п лишити. Ви її не навчовите покинути хору дитину. Тай ви впротім потребуєте спочинну.

— Сям не може бути ніякого, батюшка, то піду відпочити. Але щоб могла в спосібно сикти — тут вилла тажну монарху — ставайте мені гроші до загра.

— Пятьсот рублів — додала радісно. „Пан Біг благословив мою пандірку, буде тисячка, мій верну домі. Сям тим, що вайшав разом зі мною, також тин пошестить ся, збудуємо нещадно нашу церкву“.

Пятьсот рублів! Як причарований, вилла Григорій Олександрович свій зір в тажну монарху, котру монахія з повним довірем вложила в його руки.

Ось дожить перед ним сума, який потребує, — яка зможе виратувати його від сорому. Пятьсот рублів! Сям би ті гроші його, міг би спокійно вижити реніції. Невониби само промандрує заплало йому рату-аос! Ніхто не бачив як підіало лютой завоєнних монахія відшла до його хати. Сям би тепер зізнав, хто може мати на него підозріне? Ніхто не доведе йому адектину, він буде мати гроші і уратує ся.

І так ся єтано, славив внутрішній голос, підчас коли його зір спочивав на нещасній, що з новими довірем вайшла захист від його дяхом.

Далі повстали інші видання: „Шершень“, „Нова Громада“, „Боротьба“ (у Київ), „Вільна Україна“ (в Петербурзі), „Рідна Сиріна“ (в Одесі), „Запоріжжя“ та „Добра порада“ (в Катеринославі) і т. п. і т. п. Не виключаючи на те, що політична реакція вже досить повільно почала долати, українське громадство після довгого часу прокидалось до життя з невеликими надіями; мало не можна було, де майже гурток єдиномисльницької діяльності, захоплювалось новою власною справою, розпочинаючи справу життя, бадири і... після одної-двоєї спроби, наново вставало на шлях мисли, вчення, зовнішнього видання падає, щоб більше не встати. Клімат мислі створює завжди тяжким показався для такої неміцної ще рослинки, як українська преса. Мало не всі її органи були в пораді ономорії, інші ж часті були одні тільки доні, а потім мистецтва передчасна, падає смерть. З довгими періодами життя, що почали були виходити за свій час, зникли одні (1 щоденна часова, 2 місячні, 3 тижневі), та й ті деякі тиснуть на червоні чорні переполю та інші неможливі труднощі.

Отже, маючи на провідний як два роки шалі і ставлячи питання: „О чому, чому, хто тебе утворює мертвими ності?“ — ми повинні буди розсудити цілий клубок причин, що тому є. Тут будуть і загальні і політично-громадські обставини, і брак у нас літературних і матеріальних, і слабкість національної свідомості в масах, і не досвідченість робітників пера і наше загальне дрібненьке та вузьке гурткове життя, і навіть набобони серед ширших кругів громадянства проти української преси. Все це знавалося в такій складній вузлі, який розв'язати за такий короткий час, видати річ, не під силу було б і богишньому на силі й засоби письменства, а розв'язати — взагалі не можна. Українській молодій пресі помагаю, ступаю, доводять, як йти вперед, розпалюючи той запаланий вузол наших обставин і здобувачи, мовляв, „свободи“ нову волю, виробляючи публіку та й самі виробляючи і гартуючи у слову процес життя — боротьба. Народившись під час важкої пореступної доби, наша преса мусить трішки пережити, поки досить сил набереться на дальшу працю.

На жаль, не великі здобутки маємо ми зазначити і взагалі в нашому письменстві за останні два роки. Інтер агітація мисляче — це загальний закон і він починає ся й у нас на літературній продукції. Видаючи нижче поступились далеко менше, чим можна було б сподіватись за наших обставин. Політична боротьба, процес гуртвання під політичними прапорами відтавав наші невеличкі сили від культурної роботи і не вистарчало, щоб розвинути більшу діяльність на полі письменства. І тут так само всі наші доводять, як помагають на будівництво, на народження та зріст нових сил в процесі життя — боротьба за своє національне існування.

Але хоч і ми мали ті здобутки, а все-ж рівняючи до попереднього часу, їх нехтувати не можна, і з розвитком загальної свідомості вони мусять по-більшати ся. Не-не-ні, а зерно посяно, і хоч би воно ще й не зійшло на верш, але там, в ріллі, воно пускає корінь, приймає ся і набуває сили на те, щоб зрости й дати колись урожай. Рубини справді такий людина ся поза нами: поворот до старого, „безліччя“ становлення, неможливий. Значить, лишилось ся один шлях, — шлях тернистий, шлях важкої боротьби, але все таки до кращої долі...

Телеграми „Буковини“.

Міністерська криза.

Відень, 4 листопада. П. Пацав остається єдиним міністром-земляком, а. Пражск іменованний міністром різниці. Німецький міністр-земляк Праде подає ся до димісії. На його місце прийде імовірно п. Пешка. Президент міністрів бар. Бек обіймає зараз міністерство торгівлі.

(Новоіменованний міністр різниці чесний аграрий Пражск є земляком, єдиною вільною школою а при війську був — капітаном. Се мабуть перший раз дучається ся в Австрії, що чоловік з такими думками засів в раді корони.)

НОВИНКИ.

Чернівці, 5. листопада 1907.

Посол Спинула на учительських зборах у Відні. В суботу, дня 2. с. н. відбула ся у Відні нарада заступників учительства шкільної Австрії в справі зрізання їх платі з найвищими чотирма рангами урядників. В тих зборах взяло участь між іншими численними послами також й кілька відпоручників українського парламентарного клубу. В імені цього клубу промовив на тих зборах посол Спинула, який в своїй бесіді між іншими зазначив, що учительство змусило досягти своєї цілі лише єдиною організацією, а що учительство вже взагалі добре зорганізовано, є найліпшим доказом, що при посідахних зборах до Ради державної прийшли послами також й кілька народних учителів. Також й він, — говорив далі безсильно — не був би прийнятий послом до Ради державної, якби не стояло за ним народних учителів, що на Буковині й в цілому рішучостям. Далі зазначив посол Спинула, що він стоїть в службі народної школи вже близько двадцять літ і то починаючи від початкового учителя аж до повного інспектора шкільного, який притом дуже точні в своїй власній практиці всі добрі і лихі сторони учительського стану і для того само собою розуміє ся, що він буде неспирати заступляти учительські справи в парламенті як найгорчіше. Висновки зисненні зібрання з привернення українського парламентарного клубу, що так само і всі його товариші сего клубу донести на серія справи поліпшення платі народних учителів тим більше, що український народ, як відомо, потребує культурної роботи народних учителів далеко в більшій мірі, як народи західних коронних країн монархій.

Правдомовність „покривджених“ і їхні рішення ілюструє досадно сльозуче спростовання, яке дісталося редакції „Буковини“.

Прому на підставі § 119. прас. зак. зложено по-ністятися в найбільшій часті „Буковини“ сльозуче спростовання: Автор „Балахня“ в 119. числі „Буковини“, в відношенні на статтю в „Гром Голосі“, котрої автором не бувем і в котрої нічого спеціального не маю, обміняв ся з дійсним правдою в твердженнях, що до моєї особи. Не правдою є, що я чечав на посаду лише кілька місяців, а правдою є, що я чечав 18 місяців. Не правдою є, що я без істину зрізності, а правдою є, що я такий істину зріз, чого доказом є моє своєчасне зрізності, котрої я на жадані пропозиції крайній Раді відмовив. Даліше на правдою є, що я іза старших комитентів не діставав посади, а правдою є, що я і за старших комитентів, надали в подяку ся на відзнаку місяць учительських. Що до твердження, що всі комитенти були злішні, не заперечую, бо в сій справі я непомітний. — Дякуючи вже наперед Хв. Редакції за поміщення сего спростовання остаюсь в поважанні Володимир Моревск учитель.

На сего „спростовання“ наша відповідь така: Неpravda, що в „Балахні“ сказано, немов п. М. „чечав на посаду лише кілька місяців“, а сказано взагалі, що мусів чекати кілька місяців, бо ніхто їх не обчислав докладно, але й тепер ще твердимо, що п. М. подав еднине обчислення. Так само п. М. поперечує слова „Балахня“ до не сказав, що він не має істину зрізності, а сказано, що його „випущено до Буковини без матори“, а так само й було, бо після іменити п. М. вступив до служби на Буковині 25. грудня 1902 а матору здав аж 18. вересня 1904 р. Неpravda далі, немов то в „Балахні“ сказано, що п. М. ждав на сталу посаду лише іза старших комитентів, бо так малюважно вказано, що іза „старших і злішних“. На останок п. М. обміняв ся сльозом а правдою, кажучи, що іза статтю в „Гром Голосі“ не має нічого спеціального“, бо тільки він один міг подати матеріял згідно себе. Кілько правди в тім матеріялі, видно хоч з сього „спростовання“ п. М-а, яке містимо тільки на доказ правдомовності інформаторів „Гром Голосі“ і т. п. і газет. Що правдою поступила собі червоноцка „Volkspresse“, котра за відправу даної „дописувателю“ „Зеркала“ і „Гром Голосі“ на їхні наміри в червоноцкому патристизму відведувала доунивацію на учителя в Сю істичному відношенні перенесла хіба простача думка, яка йде в мою в сльозу задала брану нинішніх аргументів. Відтак ідуть доводи і агітаційні засоби а колись творить вигрива. Все те зперсно проти істни. Помишля, щоба його обчорнити перед вчачеством, повинна перед учителством і сторукувати. Маєш, яка прасе ся за сою і т. п. Газетам дотує тому, що істни. Повович не піддасть ся сй комедії ні в уряді ні позв ним.

Посрамлення Богатирця. Не знати, що тепер зробити „отець“ Богатирец, коли його опущено навіть останній підпора: дини, які були заступні його найбільшим орудіем в нинішній роботі. В понеділок 4. с. н. відбували ся в готелю „Гранд“ збори динівського товариства скликані головою п. Василем Ожротою з Чирторі. На зборах взяли ся і інші Богатирец та Манович. П. Косташук з Маринич розселив лише поможени дини, вказав на необхідність церковних властей супроти нині, спінува про захода посла Василья окол поліпшення динівської долі та піддав присутним під розвагу засновани власного органу. „Що, української газети хочете“ закричав обурений Богатирец. „Орган нині маєте „Народна Рада“ і нашим органом Ви тримаете ся Василья? Тримаете ся, добре з ним вийдете. Василья не встані як нічого поміч“. Та тут задунали голоси: „Що то за „Народна шмита“, що то за орган, такого „органу“ ми не узяемо, нам треба „українського органу“. Намі „руси“ остовили. Присутні дини п. Томстюк і Драчницький характеризували добре Богатирцю драгтину „Народну (з)Галу“ і що раз віднесла засуду посла Василья окол динівщин. Протичанні інтерв'юції посла Василья, вносенні в Раді державній, супротивляв ся Богатирец, але даремно; прочитано інтерв'юцію і висказано послами Василья окол призначення і подяку за його заходи. Богатирец не вказ, що підати, покрутив ся трохи та й далі дряла, боляч ся, щоб його не викачули. Ціла річ, що ніхто не оборона Богатирця, всі Мановичі, Рахмєруки — його найсередніші — стояли як шп, Sic transit gloria Schundi!

Бернзон а Мадарі. „Зей“ доносить, що Бернзон написав лист до чеського письменника д-ра Леопера в Пайгазі, а який стоїть в живій переписці, подякуючи йому до відомості, що задумує побавом присвятити статтю найбільшому письменнику Мадарі: едбрікації Мадарі на кошті наших національностей.

Загальні збори філії тов. Руска Школа в Путилові відбулись ся дня 9. листопада 1907 о годині 1. пополуночі в будинку тамашної школи народної а сльозучим денним порядком: 1. Отворення зборів. 2. Прочтання протесту а зборів попередніх. 3. Реперат п. М. Дашкевича, про заснованні нової філії Руска Школа в Овентні. 4. Реперат п. Т. Роговського про заснованні української мови в українській школі на Буковині в переписці а власними і сторонами. 5. Реперат п. А. Мадарі про заснованні самостійного органу учительського на інтернаціональній мові для Буковини. 6. Реперат п. Петра Шмидха про справу пропани нових і розширення істичних мови шкільних і вищихих шкіл; обчислення тіжже шкільних учительських сльозами та тривалим учителів сего новітні зі сторони їх властей. 7. Прочтання та одобрення ораціонів п. М. Дашкевичем статутів, мантога ся оспирати тов. ін. Федювача в Путилові. 8. Порухення справ спеціального дорожничого додату для учителів в горах. 9. Електуралі. 10. Замінене зборів. З огляду на сего, що справи всі на сльозу зборів мають порушувати ся і обговорювати, сльозу надто важні звичаєм ся всі членів філії, щоб точно в означеній часі і в компанії на збори звозили ся. Завертає ся передовсім на сего увагу п. товаришів а освітительного органу як не менше і прочі членів філії, а то з тим більше натхнені, поділяючи членів не почувати ся до сприяння своїх обов'язків членів товариства, що сльозу одкило зловия так красної солідарності українських учителів в горах, яке на жаль в останніх часах задала тугою байдужності і бездіяльності деяких членів, котрих назвали сльозу разом не точно викласти, починає проливати ся. Михайло Дашкевич голова, А. Мадаріх півар.

З українського акад. тов. „Січ“ а Чернівцях. Пригадуємо, що в четвер дня 7. с. н. о год. шв 8. вечором починав ся сльоза популаризація з історії українського народу. Вказава будуть відбувати ся в акад. товариства при уд. Пашевій ч. 22. Прася ся о чеченну участь. Вступ вільний.

Винищюка філія тов. „Руска Школа“. Дня 10. лат. листопада 1907. о 1. год. по полуночі відбулись ся в злочній школі а Винищюка сльоза загальні збори винищюкої філії тов. „Руска Школа“ з отриманням денним порядком: 1. отворення. 2. звіт а діяльності Відділу на минулий рік. 3. звіт касовий і істичний фонду. 4. вибір нового Відділу. 5. вільні вносни. Прасмо всім П. Т. членів о чеченну участь! За Відділ: Никорич голова, Володимир Моревск півар.

Про винищу стемплів і вєнсів. Стемплі на шкільні або інші документи, вносенні через те, що в таких урядових документах не зроблено ужитку, можна винищити на нові при дирекції ескарбона. Також вєнсі не ужиті і не підписані асцетантом і жарантом можна винищити на чисті білети. До пригадки сего списує нас обставина, що моги нашими людьми часто буває, що стемплі наліплені через пошуку відділяють і наліпують на інші документи. Та теперішні стемплі сльозу того роду, що та й їх по ужитку білети, а що та білети вказав в очі, в уряді наклавають на документи, освітроні такими стемплями, шестерезову ару, під котрої нема відкладу.

Із штуки і літератури.

З мійського театру. „Kastelbinder“ Лєгора, се найвигадливіша оперета зі сльозу, які виставили до мійського театру. Особливо промисл — зручність дітей в словачків сльозу, гарний, побутовий образ ілюстрацій малювального музичного, підбігає далеко від перестічного тину оперети. Головному ролю Пєфєрєрєра грав п. Шіллер і треба признати йому, що в прологу грав прасе чудово. В першій і другій акті шаржував трохи. Перший раз виступив в сльозу оперети новий тенор п. Лєзь Поні; а у сльозу тенорів, що порекомендує ся за останній місяць через сльозу — а було їх як на Чернівці не мало — він один розпоряджав диними і могучим, хоч не слажу що найкращим голосом. П. Гєльє єдиная гарно не сльозу; п. Лєзь та р не була в „сльозі“ раз. Дити в прологу держали ся досить відважно, але сльозу Бузи і Нику не було чути.

РУСКА НАСА © РУСКА НАСА

тов. зареєстрована з ограниченою порукою в Чернівцях.

Одженіє сльозу роду української еднине істичної на Буковині. — Прайме вказав платити і одреєстрована і за 5%. — Най вносить 40 К і платити 6%, шкільно 2 К. — Роджик! Хай істичний до сльозу! відбє ся голосом відношення на шкіль Буковині і шкіль мислє, що почував себе шкіль патристизм-Українська школа єдиної шкільності а „Рускій Касі“.

Прєднуайте нам нових членів! Дирекція.

ПЕРЕДПЛАТА НА „БУКОВИНУ“

Австро-Угорщині: на цілий рік 10 кор., на рік року 8 кор., на чверть року 4 кор., на місяць 1 кор. 50 ет.
Росії: на цілий рік 8 карбованців, на рік року 4 карб., на місяць 40 коп.
в інших державках: на цілий рік 32 ер., на рік року 16 ер.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневиком „Руска Рада“

на цілий рік 18 кор. (або 9 рублів або 34 ер.) а на рік року 9 кор., ага. 4-50 р., або 17 ер.
Поодинокі числа 10 естакін.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція „Буковини“

в Чернівцях уз. Петропільчя м. 2.

Ч. телефону 176.

Адрес для відсл.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 30 ест. від строку. „Надслани“ не 40 ест. від строку. При виставленні наплати відзначається рахунок. Редакційні повідомлення віддаються в редакцію ввечері. Рукописи не повертаються і не вносяться в редакцію. В справах редакційних можна устатковувати ся по дом. від 9—10 ранку і з 2—3 го год. крім неділі і свят.

Побіда реакції.

Висхід виборів до третьої думи перевершив навіть найбільш песимістичні сподівання. На 398 вибраних посівів 189 правих і монархістів, 113 октябристів та умірнованих, 4-мірнеобновленців, 36 кадетів, 14 Поляків, 6 Магометан, 10 соціальних демократів, 24 лівиць і 2 лівиць. Серок і сім посівів, що мають ще бути вибрані, не змінить вже характеру думи, хоч би неї належала до лівиць партій. Дума буде в дуже значній більшості правительственна і реакційна. Найсильніша група в ній „праві і монархісти“ се правлявники старого деспотичного режиму більше навіть як правительство Столипіна, котре бодал на півір (з уваги на заграничний кредит) хоча правити не-статутарно. Октябристи, друга по числі партія в тре-тій думі, стоять ще правда на програмі конституцій-ного маніфесту з 17. жовтня, але їх „конституційніст“ надто добела, а їх зв'язки з правительством дають догадувати ся, що вони стануть його підпоромою, коли вже не підуть за реакційними заходами крайніх пра-вних. Правдові конституційні елементи починають ся отже від кадетів. Таким чином основні елементи зродуновані задля до нашої частини усіх посівів думи. Правительство може бути дозволене з себе; його за-ходом новело ся довести до того, що в третій думі запанують Пуршиневичі та Крушевани.

Але яким чином стало ся, що ся нова дума мати-ме такий відмінний, прямо протилежний харак-тер як обі попередні? Чи російська суспільність зміни-ла за тіх кілька місяців так основно свої погляди і свої настрої? Леда чи найде ся їй, що невірять в таку метаморфозу. Не широкі лиш народів російської дер-жави змінили свої погляди, але правительство вклю-чило виборчим законом під участь в виборах ті маси, від яких не сподівало ся посилів служлихих для своїх реакційних замірів. Та навіть та частина населення, що доступила права виборчого, зневірена досвідом в успіх роботи думи, відтягнула ся в значній часті від участі в виборах. Таким чином лише темні та дуже умірновані елементи, явно понирані правитель-

ством, взяли в виборах широкую участь, отже нічо дивного нема в твердженню, що третя дума се вислов-волі правительства а неволі російських народів. Зовсім природно, що маси народу будуть приневолені шукати тепер иншої дороги для здійснення своїх потреб і бажань.

Найбільшим і найважливішим випадком всякої реакційної птахи показала ся наша Україна. Про те, щоб вибрана була свідомі з національного погляду Українці при октябристичних виборчих законах та вигідній проті українського руху, не могло бути й божий. І коли в першій та другій думі вийшло ся все така значна число українських посівів, які хоч не вибрані на національну програму все таки мали на стілько українського патріотизму, що заснували „Українську Громаду“, в третій думі — на стілько доси відомо — нема ні одного свідомого та дійсного Українця. Видно, що на Україні треба більше, богато більше праці, ані-ж ми в своїм оптимістичному уявленні собі, як рвали ся пута російського деспотизму.

Державний бюджет на рік 1908.

На вісторонім виступанні парламенту пропонує міністер скарбу, др. Коритовський бюджетний пре-дмисар на р. 1908, який визначає:

загально заітребовані в сумі 2.133.823 108 кор.
і загально покриті 2.135.774 746 „

надлижки вносять отже 1.951.638 кор.

Між бюджетним предмисарем на рік 1908-ий а сегорічним заітребовані чинило ріжницю.

А. Заітребовані.

Заітребовані в розділі „Найвищий Двір“ пред-мисаровано згідно з попереднім роком, за те пидаток на кабінетову канцелярію припадаючий на австрійську половину монархії підмисарено о 642 К.

В розділі „Державна Рада“ предмисаровано о 374.573 К більше як попереднього року. Із загальної суми того розділу припадає 638.773 К на „ordinarium“, головне через збільшення пидатків на дівля в кошти подорожі (+ 502.800 К) а також зріст інших ви-

датків, які з сего прироста. Надлижчавне заітребовані зменшило ся о 284.200 К.

Загально заітребовані в розділі 5, титул 1. „Рада міністрів“ зросла о 175.150 К, а то через переимено-вання пидатків державних функціонерів, збільшені видатків урядових, збільшені видатків в відділі теле-графічних і телефонічних і т. д.

В тит. 2. „Адміністративний трибунал“ зросла заітребовані о 51.225 К головне в наслідок урегу-лювання службових поборів, системізованих нової по-сади санітарних дворів і т. д.

При титулі „Уліз в покращанню кошти сільських“ встановлено на повні чотири року попереднього, бо за-ітребовані на сільські цілі ще не усталили ценово-Делікатів.

Збільшені видатків в отаті „Міністерство справ внутрішніх“ вносять 5.446.159 кор., з чого кругло 3-4 млі. припадає на урядові вибори державних функціонерів. З остатої суми призначено частину на потреби „Політичної адміністрації“ а іменно на ново утворені староства та на ті, що мають повестати в 1908. р., на розширені ветеринарної служби ка-пеларської і т. д. Видатки на „Публічне безсметельство“ зросли лише о стілько, о стілько вимагали того полі сметишанні і збільшені числа поліції в різних краях. В тит. „Державна служба будівельна“ зросла заітребовані через збільшені службового персоналу в поодинокі краях, викликано зростом цінах.

В ordinarium титулу „Вукова доріг“ означає ся зріст видатків о 6-5 млі. К, а за те в extraordinarium того титулу заітребовані зменшило ся тому, що вже в минулім році позначувало останні рати по-кінчення доріг. В титулі „Водні доріги“ треба було збільшити предмисаровані пидатки о 550.838 К, щоб можна швидко перевести регуляції деяких рік.

Видатки на „Удержані будинків і т. д.“ збільши-ло ся в екстремі титулі, поданою в сім відділі загально за-ітребовані на 385.657 К.

При загальному „Нові будівлі“ предмисар подав суму заітребовані в висоті о 282.098 К більшія, ніж у минулім році.

Заітребовані міністерства військової оборони зрос-ли в порівнянню з минулим роком о 6.800.000 К з якого 3.504.680 К припадає на військову оборону, 3.100.112 К на каваларію. В обороні правий зріст видатків повстан внаслідок утворені артилерійської оборони військової та дальшої загальної реорганізації служби санітарної. Зріст заітребовані на каваларію пов-стан головне з причини системізації активальних до-

Михайло Анріа.

Герман Судерман.*)

Судерман се один з визначніших живих ні-мецьких письменників. Над вартою його драматич-них творів і романів, над його значним в раді нім-ецьких письменників та його впливом в розвиток нім-ецького театру веде ся вже в тепер завзятий спір і прит-яки не можуть дійти до певного результату в своїх оцінках. Старий критик та літературні історик га-лять його твори і заітребують їм брані форми, брані поглиблені драматичних конфліктів, (Weitbrecht,) а мо-лоді хвалять його під небеса і ставлять на рівні з молодим драматургом Гавітталом, або вносять його понад сего і величають в ім невірливого мистра і реформатора нового німецького театру. Літерати і критики старшого покоління не можуть ся однак ки-нути на Судермана наміром, бо бувають случаи, що і вони хвалять молодого письменника, додаючи в ім талант, від якого може література багато надіти ся. За те не хвалять йому заітребів і від молодого покоління. Причина сего спору і нерішучости в оцінці значення Судермана лежить в одній стороні в тім, що він є насправді дитиною свого часу, з другої сторони в його змаганню піднести свої літературні твори на висоту шукан під виглядом змісту і форми. Правда, не все знає ся йому йти просто тою середною дорогою між ідеалом старшої генерації, штучною формою, а іде-алом молодшої генерації: поневак форм і забезпе-чення змістом, вибираючи на тини своїх творів мотиви, які тепер найбільш інтересують людську душу.

Коли помінемо се, що Судерман заітребує ча-стину своїх слави реклами, йому не малонаочному чинивши в теперішній життя, і притянемо ся більше сему, що він робив, і що своїми творами освіта-ва, то мусимо притягнути оцінку молодого покоління, яка

величав Судерман в одній стороні за се, що його змаганню було здійснити ідеали молодого покоління, прокламуючи їх в своїй творчості, з другої знов за се, що він ніс до заітребованого німецького театру нове життя реальним інтересним змістом своїх творів.

Судерман виступив в раді визначних нім-ецьких письменників 1889 р. Протягом одного вечора став він слашний, коли то в театрі Lessing-а в Берліні перший раз виставлено його драматичний твір „Die Ehre“. Уже і перед сими пробував Судерман своїм сма-ком літературний смак, але його проби не ширнули на його талант уваги. Уроджений 1857-го року в Ма-плені в східній Пруссії, сімичин в Тілізіт гімна-зії і порейшов в положенні 70-ти років на універси-тет до Кенігсбергу а відтак до Берліна, віддаючись науці історії, літератури і молодий елізабети. Ро-дичі його були небагаті і молодий Судерман мусів заробити на себе дануючи до одної демократичної часовни. Тут поміщує перші свої короткі оповідання та вірші, але всі вони без ніякої літературної ва-рости і відні агадять лише тому, що були се початкові вирази, на яких молодий, ідейний академік виробив свій талант, лиш небагатом стануть його в перші ряди в борбі молодого покоління з старшими поетами. Се борба була в Німеччині неочина і немишуча. В 60-ти роках, коли партитулярним німцями і стрім-ливі німцями шийли та ворожили до самостійности дій-шли до найвищого щабля і надали Німцям а німца австрійсько-німецька поназала, що в єдності сила, на-решта історична повість і патріотична віра, що припадає народом на даху славу і блеск з'єднан-них німецьких племен. З'єднані цілі Німеччини стає ідеалом і під сего стає горно ся волю, що вже очіка-ючи богато під давленістю імперії Вісмарса. Фран-цуско-німецька війна 1870/71 р. здійснює сего ідеал і під тепер тратьте новонад початки твори правліну ідею, яка була би в силі заітребити і ширати за собою всіх, а поети і повістари концентрують під впливом розширеного тоді культу німечини класичних поетів асю свою силу на зверхню форму своїх

творів, на їх штучну композицію, на зверхню красу, а заітребують зміст, обробляючи теми, що не стоять в німій звазі з течіями їхнього часу. Нові відносини авторитетів, нові бажання і нові іде-али. В з'єднаній Німеччині виступають ряди письмен-ників, що стрімлять зійти ся наперед другий, сміли читачів публіки змінило ся, П отупілі нерви нада-ють силанішого подражання, а на арену політичного життя виходять в пенній формі змінені системи р я д у новий чинник — пролетаріат, що пробуджений головно французькими соціальними ідеями домагає ся політичних домі. До того перестало на німеччині землі нове і зом'я, якому давні політичні ідеали єдності зовсім чужі; сего молодого покоління не могла задово-лити тогочасна література. Виховані новими великими алобутими науки, поглиблюючи, на деталі розбира-ючи методом натуральної історії та наглядною на-укою емпіричної фізики підносили мохоті люди рішучий протест проти дотеперішнього трантовані літератури, заітребуючи її порожноті, пустотливості та злиднір-ства, прикрашено гарною формою. Будовні, нестучі справи, дійсність і правдивість намагають ся вони внести до літератури і зробити її речивим новим ба-жанн і мрії. Сей період німеччині літератури, який на-стає з вступом молодого покоління, нове ся періодом „реалізму“.

В головніших містах Німеччини, як Мюнхені, Липси а особливо Берліні сконцентрувались молодіж в літературних кружках, які виникли на своїх стату посправу хороших і заітребовані літератури. Переховіс утворені в Берліні 1887 року літературне товариство „Dach“ під провідом лікаря Конрада Кістера, Едгара Волфа, К. Крепера, Вальдбрана, Шланца, Гольца і. н. Се товариство заітребовало революцію в літературі видавши брошуру „Literatur Revolution“ і поставило собі за задачу зреформувати літературу та протерти дорогу для будучих поетів. В своїй програмі, яку проголосив Вольф, жадають вони літератури модерної в яній явля оброблятися політичні, соціальні, національні, реалі-стично-філософські та літературні проблеми. Їх оціночки

*) Оцей стаття була тежово відчиту викладеного на ви-ступу в „Народній Домі“ в Коломиї.

датів та підвищення чисельного стану в декотрих правих командах жандармерії.

В етаті „Міністерство віроєповідань і просвіти“ предбачено загально заплановане на суму 19 658.366 пороків, ніж в минулому році. З цього 8.766.000 припадає на регуляцію плати учителів, священників і служби. Зріст видатків розділяється ось так: На центральний зарплат 792.773 К; на зарплат віроєповідань 3.294.701 К; на шкільництво 15.510.892 К. В сеганім розділі припадає на вищі наукові заклади 4.588.867 пороків (1 мільон на регуляцію плати, 3 мільони на будівлі). Середні школи викладають заплановане о 6.453.960 К більше, ніж минулого року. З цього 2.833.653 К припадає на регуляцію плати та 2.27 мільонів на будівлі. Шкільництву промислового розширення предбачає рами видатків о 2.670.048 К, з чого 636.446 мід на регуляцію плати 910.000 К на будівлі. Торговецьке шкільництво вивчає в предбачає зріст заплановане о 238.900 К. Для спеціальних наукових закладів призначено в ній предбачає о 56.900 К більше, ніж попередньо.

В рубриці „Народне шкільництво“ заплановане зростає о 1.475.046 К. До цього не вчислено коштів регуляції поборів 776.959 К ані збільшення видатків на будівлі 211.000 К). В рубриці „Стиснені і дати“ зростає заплановане о 85.483 К між вищими наслідком признання нових та побільшення вже признаних субвенцій для жіночих шкіл.

В етаті „Міністерства скарбу“ зменшилися видатки формально о 9.849.116 К а то тому, що загальну суму видатків на регуляцію плати державних функціонерів розділено між поодинокими родами служби. Коли се узгодити ся, тоді дійсний зріст заплановане в тім етаті, іменно о 23.495.884 К. З тієї суми припадає на регуляцію плати в відділі міністерства скарбу 7.5 мід. корон.

За загальною суми зростає заплановане вчислено 6.066.693 пороків до розділу: „Державний домі“ і „Управа державного домі“. В розділі „Загальна каса уряду“ треба було предбачувати більші видатки як тоді і за заплановане суми о 841.000 К більшою на пошти членів нових одинокоронів та монет нікельних і бронзових.

В розділі „Мито“ зростає заплановане о 498.000 пороків. „Степні, таси і належності“ вивчають заплановане більше о 215.100 К, вивчає м. н. більшим видатком на провізії для дистрибуції. В розділі „Консумний податок“ зростає заплановане о 946.210 К. На цілі „Надзорної й державної печаті“ предбачено в предбачає видаток о 599.900 пороків більший, як тоді. Розділ „Ченарна“ вивчає побільшення видатків о 606.100 К. В „Сільній управі“ вивчає збільшене заплановане о 1.487.050 К а в розділі „Тютюн“ о 3.601.800 К.

В етаті міністерства торгівлі предбачено о 5.963.428 К більше як в році 1907. В загальних видатках вивчає предбачено вкоста о 3.323.402 К менше, як то при відділі „пошта і телеграф“ разом з поштовою відділенням встановлено о 9.288.830 К більше як в році минулому. До сего причинили ся головне регуляція поборів в етаті торговецького міністерства, яке само вивчає поворот 6 і мід мільона К.

В етаті міністерства желязних державних виносило в сім році загально заплановане 439.954.260 К, а з того 35.051.000 К на надзвичайні роботи і завуна покрито поза нормальним бюджетом; на р. 1908 встановлено за загально заплановане 469.759.890 К, з чого вкоста 57.7 мід. К на аналогічні видатки покрити ся поза нормальним бюджетом. Надзвичайні видатки в предбачає в порівнянню з роком минулим вивчає 7.220.050 К, із чого 3.8 мід. К пішло на збільшене поборів желязних функціонерів.

В етаті міністерства справедливості зріст заплановане вивчає 8.922.833 К, з чого кругло 6.2 мід. К іде на регуляцію поборів державних функціонерів. Решта припадає на необхідні будівлі, поправу ґрунтових книг в Галичині, поліпшене долі сандокарських урядників, збільшене етату цивільної сторожі а також більші видатки на карні заводи.

В етаті міністерства різниці видатків вивчає 4.411.040 К, з чого 2.784.422 К припадає на пошти загальні, 757.400 К на мід а домі, 869.218 К на гірничі. Покинувши регуляцію поборів державних функціонерів, повстала надзвичайна через збільшене коштів на цигарки різниці і ліцензії, видатки на розвиток державного хазу коний та на всілякі будівлі.

Більше заплановане на емеритуру вкоста 5.965.864 К усталено на основі дійсного стану з останніх років, узгоджуючи більші видатки, які повсяк за собою нові пенсійні виплати.

Згаданні про годовні різниці між сегорічним бюджетовим заплановане а тодішнім, похажо тут годовні суми видатків поодинокими титулами бюджету:

I. Царський двор	11.300.000 К
II. Царська канцелярія кабінетова	176.531
III. Державна Рада	3.735.280
IV. Державний трибунал	67.464
V. Рада міністрів	4.351.794
VI. Удільні і сільські видатки	282.519.798
VII. Міністерство справ внутрішніх	84.129.189
VIII. Міністерство правної оборони	78.713.752
IX. Міністерство просвіти	111.957.561
X. Міністерство скарбу	712.494.057
XI. Міністерство торгівлі	198.544.860
XII. Міністерство желязних	412.123.310
XIII. Міністерство різниці	62.002.353
XIV. Міністерство суллісництва	86.048.911
XV. Найвища палата обрахункова	630.220
XVI. Емеритура	85.028.018

Загальна сума всіх видатків державних на 1908 р.: 2.133.823.108 К
В році 1907 вивчає мід: 2.075.861.441 К

В. Покрило.

Шість титулів бюджету як:

I. Царський двор, II. Царська канцелярія кабінетова, III. Державна Рада, IV. Державний трибунал, VI. Сільські видатки і XV. Найвища палата обрахункова, не вивчають ніяких доходів.

V. „Рада міністрів“ вивчає іх 2.637.590 К, сего збільшене о 86.610 К, яке має поворот за собою зріст доходів із урядних часовини 2.011.940 К (видатки на них вивчає 1.969.440 К). Доходи з королівського двору вивчає 625.850 К, а видатки 707.230 К.

VII. В міністерстві справ внутрішніх предбачено 2.830.939 К, доходи сего то о 85.413 К більше як року 1907 то через те, що в деяких кінці повернули ся вже кошти уживані державні анти-мобілі, та в інду вивчає так за проби а парових кінцями, більшого доходу інститутів лічони сированим, наведена для дослідів сродстві споживачі і т. д.

VIII. В відділі „міністерство правної оборони“ предбачено дохід 1.331.696 К. Покрито в тут о 66.468 К більше головне в титулі „жандармерія“, бо міністерство різниці а привело більшого уживаня жандармерії має зворотити кошти в збільшеній вкості.

IX. В етаті „міністерства просвіти“ встановлено дохід 18.174.402, о 974.775 К, більший, як в 1907-ім році; се збільша виходить зі зростаю доходу з шкільних оплат по школах вищих і середніх та з ужити 248.000 Кор., з майна реалізаційного фонду на різні будівлі.

X. В „міністерстві скарбу“ предбачено 1.876.303.531 К доходу. На суму сего складає м. н. 53.500.000 К а податку ґрунтового, 23.650.000 К податку домового, 35.470.000 К податку заробкового, 56.400.000 К податку від підприємства, які є „бонусами“ до складання публичних рахунків, 8.284.000 К. 5-процентного податку від доходу домі, вивчає від податку домово-членового, 9.280.000 К податку рентного, 60.900.000 К податку особисто-доходового, 88.000.000 К податку від горілля, 77.000.000 К від мід, 180.000.000 К від цукру, 20.400.000 К від плати, 12.520.000 К від мід, 130.410.000 К доходу із мід, 50.314.000 К із стопроцентних оплат, 5.451.000 К із таси і 109.787.200 К із належностей, 18.501.000 К з податку від залізничних білетів, 30.540.180 К з злотарі, 46.890.000 К з монополі сільного, 239.967.800 К з монополі тютюнового, 6.973.200 К доходу із державної й наварної друкарні і т. д. — В порівнянню з р. 1907-им вивчає міністерство скарбу більше доходу о 15.640.901 К. Самі мита поновили в ній зростаючого рахунку із 3 останні роки дати о 7.214.000 К а податки безпосередні о 11.385.500 К більше, як тоді. Із зростаю податків безпосередних припадає 400.000 К на податок ґрунтовий, 6.315.000 К на податок домовий, 378.000 К на 5-процентний податок від доходу з будинків, вивчає від податку домово-членового, 2.430.000 К податку з підприємств обо вивчає до публичного складання рахунків, 302.000 К на податок рентний, 2.030.000 К на податок особисто-доходовий, 198.000 К податки від плати, 58.000 К з окремими належностями, о і мід, збільшені ся частіше як в австро-угорському банку. За те дохід з податку заробкового предбачено вивчає о 730.000 К, а у відділі „загальна управа мід“ вивчає 26.860.640 К а то тому, що в р. 1907 ужито на покриття регуляції плати 29.800.000 К з сего, які нахилили ся в вкості або в наварних рахунках. Консумний податок предбачено на 356.307.200 К, сего то о 10.132.110 К більше. Дохід з „сільних, таси і належностей“ предбачено більше о 2.869.200 К а залізничних білетів о 1 мільон кор. Збільшене доходу а сего предбачено на 1.171.400 К, а з злотку 7.7 мід. Зріст доходу у відділі „державний домі“ о 727.483 кор. виходить майже в цілому з більшого доходу з амортизаційної ренти.

мав бути гуманний в найширшій змісці сего слова і має проказати ся передовим у знанню поглибити невідраді суспільні відносини. Се модорна поезія мала створити чоловіка з кровю і мислю, з його пристрастями, як бачимо зго зміслана. Героєм її творів мала стати жінчина, що по цілоденній тяжкій праці спінити з шовком та чистим сорочем до дому до своїх любих дітей, не оглядаючи ся, що руки її поцідані а чого померцено журбою. Їх учительни не були старинні Греки і Римляни, але нові чужі іжестелі. Програму свою виробляв моделіш під впливом натуралістів французних як Зола, Флобер, під впливом скандинавського драматурга Гейне 16 і с а та Росіянина Достоевського з його „Виною і Карою“ Особливо під впливом Золи, котрий представляв в своїх романах яро і подробиці упадок суспільних відносин („Жерміналі“), вивчає ся в німецькій літературі зображене частот дійсності в чорнім зображенні відносин і осіб.

Під його впливом виходить а літературу зображене мійського життя з всіма його чорними сторонами так по закутках міста, як і в коно освітлених сальонах, нових облуд і моральної гнилі. Соціальні проблеми стають тепер осередком літературного змісту; а поштів і драму виходить широкі убогі робітники версти і їх соціальне положення та їх відносини до інших верств. Під сими впливами вивчає молодіж сіль став, проголосила свою програму і розвизанням завзату борбу з старшим поколінням, ачала ширити свої ідеї в найдавнішій закутні. До того завизано в Берліні „вільний театр“ де молоді драматурги могли без великих перешкод виводити свої твори, а се мало не мали вплив на свободний розвій німецької драми.

Цією молодих натуралістів перенав ся і Судерман і він був перший в реалістів, що розширив своїми творами сего реалізм поза межі Берліна і став літературним героєм, бо поклад його творів викликавали домі і горячі дискусії, а від першого публічного виходження в театрі виступав Судерман майже що року з новим твором драматичним, невизначуючи наразі його романів і новел.

Свою першою драмою — „die Ehre“ — викликав Судерман ерцальну борбу між своїми при-

хильниками і противниками. Се се тенденційна драма, в якій Судерман виступав проти пошвеніального поняття „честь“, яке вкостило не в нічим більше, лише тіню, котру ми видіємо, коли нас освітлює сонце публичного позавання. Найгірше се, що маємо тільки різних родів чести, ніякої є суспільної кляси. Котра ж з них правдива? Певно що жадна, бо одиновою частію є почуте обонизму. Се є провідна ідея в його драмі і поняття чести освітлює Судерман зі всіх боків: В Берліні мешкає в передній домі багатий жандарм, в офіцерах, в вадній домі убогий Гейне, що ліжить в корбіні а палеру. В першій домі достаток, паньське вимоги, панський світотгляд, — в другій нужда.

Обі родини мають по двоє дітей, синів і дочку. В передній домі світотгляд родичів вивчає сина, знімає його на бездорозж, а другим дочку. Сын сего бідна сімичи науза, але він торговецький помічник до Індії і працює у сарні багача в переднього дому. Він набарає паньських майр, але над все шить свою честь. На нім не сьміє бути ніяких нечести. Тимчасом входить в зносини з мучим фармером сего Трастом і став його найвірнішим другом. Се муча вігута — король кляси, великий багач, але вивчає сего не дуже то асно. Бує офіцером, програв раз мільна тисяч в карти і коно батько не хотів закладати, бо він було чим, отримав молодий грає честь, не віддавши в торній освітленій суми і йому не було ніякого виходу ні кулях і гріб. Але в него була честь: свідомість обовязку. Його батько був так по на тасі самій дорочі. Траст втік до Америки і доробив ся мідниту. З мідниту Роберт Гайн і сего вертає до старій вігичи. Роберт малював собі в фантазії щасте та вігизу своїх родичів, а довідує ся, що его молодша сестра унала жертвою примх молодого паньча Курта з переднього дому. Роберт цинить честь високо. Мимо сего, що заважає багачу старому панови Мілітін, він рішає ся німотити ся на Куртові ратуючи честь своєї сестри. Траст надовує до поодинокі і справа вігиче ся тим, що Мілітін платить старому вуждареві 40.000 марок за честь домі. Старий паньча Гайне гітить ся і не дає сего добродієли за певну суму; йому сего не може помістити ся в голові, чому сн його Роберт аж

пінить ся зі злости, що він принав се відшечодити за честь своєї дочки. „З грішми возмо і хто будь а й а важку на старість по паньськи, маючи грош а кшпиш.“ Але Роберт хоче бодай пошвеніально ратувати честь свого батька по самому поняттю. Він жігиче в Траста 40.000 марок і віддає іх під ноги сному панови і дає за службу. Дочка пана Мілітін любить Роберта і коли бачить, що родичі її не віддають її за него, віддає ся в сій хані Робертони на ший. Се гниль для багатого дому. Родичі чинили на багату партію, а Роберт був лий бідний пошугач. Честь родини Мілітін порушена, і родичі проказують дочку. Як Мілітін платив пошвеніальному робітничому Гейне за честь швеніального сина дочці і старій пробог тини ся, не паньським ся сн пан паньськи его багатого, безчесним, бо честь свою в гроші продал. Що ж діє се тепер з порушеною честю родини Мілітін? Батько вирішає ся дочку, що вивчає ся бідною на ший, але він грає Траст каже йому в секреті, що Роберт оддає дочку його майно, то обиджений пан радіє і паже в пошіву: „Ах пано грає, чому ж ви мні скоріше сего не сказали“. — Поставленого проблему Судерман не розвизує, але йому се байдуже. Він уивчає трагічний розвизок і паже драмі здовольно зазначене, а через се не діла вона примібною. Вже в сій драмі знаходив Судерман домі новості. Сина з мід зарізану в вадній домі, паний світотгляд сн простих людей, іх вивчає і прості пенати, іх проста бідна зображені думо дохально і дають нам образ дійсності без жадної прикраси.

Протиставляючи обом домі малю Судерман тим прибіє обостеронні відносини і діла сальніше на озвучачі. До того не виступав Судерман сего драмою проти дошвеніальної знерної форми. Акія драма отавовить замкнути в собі, цілість, розриває сн і стоїть ся після логічних законів асо добро умотивовано, а театральні ефекти, які поет намагав ся викликати, не переступають принайти і мизичні границі. Правда, доходи стрічаємо ся з тривіальними вивченнями, але вони вивчають в цілому і рішучо на слаб, щоб образити чибудь естетичні почування.

(Ковалевська).

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

• Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор., на шість років 8 кор., на чотири роки 4 кор., на місяць 1 кор. 50 центів.
• Росії: на цілий рік 8 рублів, на шість років 4 руб., на чотири роки 2 руб.
• Іншим державам: на цілий рік 32 фр., на шість років 16 фр.

Передплата на „Буковину“ разом із

тижневником „Руска Рада“

на цілий рік 18 кор. (або 9 рублів або 34 фр.)
а на шість років 9 кор., або 4-50 р., або 17 фр.
Поодинокі числа 10 центів.

БУКОВИНА

Виходить кождої середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція „Буковини“

в Чернівцях ул. Потривача ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адреса для телеграфу: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 центів від строку. „Надслано“ по 40 центів від строку. При частійших замовленнях відповідний rabat. Рекламні оголошення віддає від строку. Рукописи не повертаються і надіслані на відповідних застереженнях і зазначенням відповідних почтових.

В справах редакційних можна утворювати пошту згідно з 8—10 разів і 2—3 рази на тиждень, крім неділі і свят.

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ.

„Коли польське“ погодило ся на концесію приватизації бар. Боком українському клубові. Під застереженнями, розуміють ся. Від означення їх — цим „Slowo Polskie“ — означає не тільки становище польських воєнів супроти правительств. Якого рода ті застереження? Коли польське держить із доси із проханням причини в тайні. Але іншепольський орган береть ся підняти таку заставку. Означення „продовжа“ не може насильно відати на висхідного порогові Кола в правительстві; вона не має права мовчати тоді, коли обіцяння правительств, дані Руїнам, стали загально відомі; вона мусить своїм голосом понести акцію Кола для позначення відповідних концесій за концесію приречені Руїнам. Отже має іншепольський орган автентичні відомості про ті застереження держані доси в тайні? Чи се, що воно дає нам, тільки його власні бажання? З самої статті тяжко вгадати. Знаючи однак, як близько до редакції „Slowo-a Polsk-ogo“ стоїть п. Глобінський та його з „молочних посів“, маємо певну основу думати, що застереження, які цим наведено на іншепольським органом, годять ся бодай в голівні з тим, що Коли польське у Відні поставило як *conditio sine qua non* ідею на русі концесії. А в таких разі редакції „Slowo-a Polsk-ogo“ падають для нас тим ближчою намі.

Наперед справа університетська. Львівський університет польський, твердить „Slowo Polskie“. А всяке розширення прав рускої мови на університеті в його теперішніх правних умовах становило би ярок до утравляння а давши може й до цілковитого зрушення. Не можна допустити до сего. Коли правительстві хоче позначити для Русів концесію на університеті, мусить наперед дати заповість, що львівський університет останеть ся завжди польським. Обіцявши тут не вистануть. Польський характер університету мусить бути в законі і стверджений, а не суспільності і сам університет погодить ся на зміну обов'язуючих ним законних постанов. Цією припущення! Сильно разів

Польські наміряться ся в краю і за границею, що характер львівського університету законно польський, а тепер виходить, що той законно польський характер треба ще законно стверджувати! Та не забуваймо, що говоримо з Польськими, а тими Польськими, що так радо надають нам в очі брехню і візантинізм. Слухаймо радше далі той висхідний о львівському університеті. На сучасній позначці закону стверджуючого польський характер університету і власничого, що його урядовою мовою буде завжди польська, можна погодити ся на деякі перехідні уступки в тосе рускої мови. Однак на жаден спосіб не можна простати на виперте польської мови з тих позицій, які вже займали. Іматрикуляція мусить бути польською. Заступниця ві дитинської польська суспільності привала би яко замак на свої дотеперішні права. — Коли знайти, що між рускими „добутками“ на львівському університеті крім латинської формули іматрикуляційної є ще лиш дозвіл на вивчення руских академиків в латинській і рускій мові, тоді пізнаємо наглядно, які шодрі панове Польським в університетській справі.

Але катедри? Правительстві приобіцяло нам дві катедри: одну на філософський, другу на правничий факультет. „Slowo Polskie“ пише: Коли мусить застеретти ся, що правительстві не назине силою жадного професора. Першим отже уловім, щоб Коли могло погодити ся на які побудь відносини в університетській справі, мусить бути зазначено, що жадна номінація професора може наступити лише на висесі дотичного відділу львівського університету; а найважливіше, що число руских катедр не переступить норми потрібної до удержання *de facto* не лиш на напорі польського характеру університету. Значить ся, рускі катедри осунуть ся лиш так довго, поки польські професори не рішати, що се стало ся небезпечним для польського характеру. На сім конопі. І таке річчю насильство, якому рівного не подібать ся в жадній історії, має бути на бажане польських посів заповучено законом! Цим польським панів виступає однак що наглядніше, коли пригадати собі ті жидливі намі, ними обсягають нас з приводу університетської

справи. З одного боку: виховуйте кандидатів, для них осунувати мав ся катедра, а з часом, як рускі катедр буде відповідно число, їх відлучать ся яко самостійний університет. З другого: число руских катедр не сміє бути на стільки велике, щоб львівський університет не був навіть утравляний! Ба — але й ті катедри, що нам панове Польським жертвують в своїй великодушності (очевидно до визначеної границі) мають обсягувати дотичні факультети, а не — польські професори. Отже про виконання нашої моделі маємо рішати не ми, але ті, що раді би ми в ляжкі води втопити. Можна уловити собі, якого рода будуть професори, котрі Польським признають відповідними для виховання рускої молодіж! Якого настура для ягнат може встановити голівний воли!

Загаломляши так університетську справу, іншепольський орган пристуває до банку. Правительстві приобіцяло Руїнам концесію на банк гіпотечний в наміталом трох мільонів корон. Вираді — додає „Slowo Polskie“ — правительстві зазначило, що банк не має озвучити для цілий парселіції, але сего мало. Польським мусить мати заповість, що банк не стане ся руским банком парселіційним. На кождий случай в заміну за надану Руїнам концесію на банк гіпотечний, мусить і Польським одержати такий сам банк. А крім того правительстві повинно приречти, що прохолодить до царської санції повсякчасно утравлений Соймом закон, який віддає правним властям контролю над парселіційним рухом та можливість регулювання його. Отже дрібничка. Ми дістаємо банк, що не може цупувати землю для мужиків, Польським дістають такий сам банк, а крім того закон, який дозволяє правним властям кермувати парселіцією. Маючи тепер банк парселіційний і той закон, вони спокійно колонізують сімму Галичину Маурамі.

Що до урядової мови по громадах „Slowo Polskie“ годить ся, щоб спори в сій справі рішало міністерство, застерігає ся однак проти того, щоб рішало їх виключно в тосе рускої мови. Вираді кождий хоч трохи порядний чоловік припускає, що всякий уряд, а ще до того міністерський, придержуєт ся

Салма Врочева.

Весь клубочок...

Весь клубочок тихих дум,
воготи і скорбних мрій,
розчарован чорний сум —
а між тим нитки надій.

Та від тих солодких мрій,
в очікуваннях днів —
срібних ниточок надій —
в мене волос поспівив...

1907.

З новочасної лірики німецької.

Переклади С. Врочевою.

Рішард Демель.

Висока пісня.

Далеко від людського болю,
між землем, сказав:
чисте серце, ось послухай,
ти не самотою!
слухай, жила задіяла шуміть,
жерела сльозають — дух нийсь вторух:

Мої дітоньки полить
на веселках грати муть.
Слухайтесь отця, вас много,
доки там понад душім
виносами гір, до його путі,
сити вам спротога!

Там на доки
поведу нас повозом,
а що з земним царством у борбі.
Гляньто, тут серця бувають,
що все чисте обчоринють,
точать їд і сляку в слід мені!

Але далі, далі,
дів, геть з землі!
Удар мого серця чистить
кождо каплю — і
вої козель, усі
у горі там на веселках грати муть.

Людвіг Фунда.

Нічний образок.

Давно з легенди мій козель
в сні загірним дім і зуг
і тільки вітер дивно дивно,
схід живий яраджує в осрут.

В далочку цвітки блищать,
опонити в чарівній сні,
на зорі сяють грядуть,
як на небосні соотрички.

Ганс Габріель.

Укритий блеск.

Темно сіють зірничі
над озером, понад водою,
темно і понад городом,
до віку в опішню толом.

А що темнішше, світліше,
живучи в почірній вітрилі,
над тими стінками, що ними
козель ми темно ходили.

Густав Фальс.

Пробудилась.

І що за протечію отос,
що наші вішани ся дороти!
Оттак зожу собі в почі
і сикти не маю спротога.

Янаж любов тога буда
у могому серці укрита!

Я рік за роком виждав
єї пораненого сніта.

Прийшов П той день і сніт,
вона пробудилась, ожила —
себю, любим ти людем
те шасте мені спрочинила!

Арно Гельс.

Із „Phantasus“-а.

Перед моїм віном
смілає італієнка,
Я слухаю тито; серце ний.
Вона співає про те,
що мав я ще як дитина
а потім — забув.

Чарльз Роулі.

Червоні рожі
так вють ся довкола понурої сніса.
Крізь білі гаї долові
мчить-порыває віні мій.
А в озер зеленіх —
в волосою мунар —
виринають стрункі, обнажені дівчата.
Я голю мов з міді.
Все
вперед мене
підлігав півня єсінце
і співав.

В червоні півні сталіх бори, що поривають,
Жену на окрелені коні.
Проблем!
Пога розшматованими системами планет,
За плодотворними прасонцями,

в своїх рішеннях законних постанов без огляду на те, на чий хосен вони вийдуть; коли-ж шовіністський орган уважає потрібним зробити отсе формальне застереження, то значить, що під ним криється якась задня думка. І справді: Хто — німець „Slowe Polskie“ — знає дороги, якими руські агітатори стараються перенести свою волю на громадах, як при помочі горетки своїх прихильників тероризують не лише поляки, але й руське населення, та який крик піднісється, коли їм се не вдається, той знає яку мірну принадавати до шовіністичних ними протестів. Вистає отже руський протест проти введення польської мови в громаді предоставити в міністерстві яко крик агітаторів, котрим не вдалося перенести свою волю, а протест буде відкиненим. Протицці правительством зобов'язалося не ринати протестів виключно в хосен руської мови!...

Проти шовінізму, видно, того рода, що навіть Польки не уважають потрібним захистити ся ними.

Співна витягати ми одержимо: одинокі каміньки, з котрими ніхто не робить собі нічого, дні хаток і дозвіл на винос в руській мові, банк гіпотечний, який не мати не права жити муніципалітету, який на закупку землі, вприти „привілей“ виносити протести в справі урядової мови на громадах до міністерства внутрішніх справ. Стратимо: всею надією осягнути коли небудь самостійний університет і банк національний, а Польки одобрять: законне ствердження польського характеру університету і польської мови урядової, такий самий банк і право напередувати східну Галичину як подобається їм кращим, отже польським властям, вприти „привілей“ представляти руські протести яко крик агітаторів.

Нерівні здобутки, нерівні страсти.

І знову перетягати ся питання: Чи шовіністський орган має автентичні відомості про оті застереження державні досі в тайні? Чи справді польські репрезентанти у Відні були би на стільки цинічні, щоб представляти шефони австрійського правительтва поступати, які змагають до повного повнозасуду другого рівноправного народу? Щоб від сповісти їх чинити записаним своє становище супроти него? І чи шеф австрійського правительтва міг би поважно трактувати таку репрезентацию? Чи се може тільки забаганка руськоїдоговни інституту, інтвир хорого на шовіністичну дурійку мову редактора „Slowe Polskie“?

Найближні дні повинні принести відповідь.

Коли б виявилось се, що наш перший здогад справдини се, то ми повинні цілком поважно пригадувати ся над питанням: як на кожний міліметр по дорозі нашого культурного поступу припадати мо у Польки досить ниль на дорозі закріпощення руського народу, то чи не ліпше було би латити зачасу добровільно в погладу, або —

Не дай Боже, щоб ми потребували ставати перед отсею альтернативою.

Де-що з православної консисторії.

Від довгого часу докладає нас знова екарга про заходи православної консисторії проти Русинів. Найбільше доводять ся терити нашими богословами, бо вони приймаються жити під руськими волосами шовіністично. Поки що видніше доки плітти з шовіністичної волосної нині і жартуємо їх сміливі консисторії на незабуду!

Ще кождий пам'ятає про нічний напад волосної семінарської молодости на двох українських богословів, які серед ночі мусіли утерем ратувати ся від побої. Що се було зроблено не без відомості в горі, ми не сумніємо ся. Тоді вночі число українських богословів зросло, отже й будучим волосним пастирим годі брати ся до таких радикальних средств на винищення українських богословів. Вночі й консисторія помирала ся з тою думкою, що у Русинів мусить підрости власне духовенство. Колиб тільки се молодіж не була таке неохоче! А то, на той — каждадала свого власного товариства такого, як мають румунські богослови. Вони Паліоскум, Божана, Боні і м. записали в один голос, що се перший крок до поділу диспелі, — і записали се не дати. Але по довгій породаж і біганинах удало ся швидко дозвіл на товариство. Тільки се не подобало ся волосним консисторікам (таї не вночі „Галицькому“, що статуту були писані зовсім іншою „унією“. І казав „Духовна Академія“ змінено на „Православна Академія“ на взорці волосної „Akademia Orthodoxa“, виходячи з того запису, що Русини не сміють нічого мати, а як же що дістануть, то се мусить бути чистою копією з волосної. Консисторія дозволила українським богословам на товариство, дала навіть кошту, але дала ректорів, протестам, бо навіть і слугам строгий наказ стерегти кожного кроку українських семінарств, аби, беручи Геноду, що „унію“ не пошло се за рандеву мурі. Сказано навіть було, що заборонити ся держати в товаристві „Буковину“ і „Русну Рад“, бо сі гавга чинають часом консисторію. Але що в волосній „Akademia Orthodoxa“ отонти не отонуть членів з карикатурами священників („Voivoda P. rogulski“), се не вальти нічого! Українські семінарстві проважує ся на швидкім кроці, — ні — уніти. Уніти то самі „Галицькі, уніти“. Доводом сего мая бути те, що один український семінарстві говорив в місті з унітичним священником, а другий, опустивши семінарстві мурі, зарав (horrible dicta!) — об'єднав ся з уніти, що в розумінні волосних консисторіків вразило назва до уніти. Що Румунів ніхто, до того Русинів ласі — се парозі волосної консисторії. Наші богослови задумували в нагоді засновати власного товариства підправити в катедральній церкві богослуження в славянській мові. Такого „революційного“ кроку з боку укр. семінарстві Румунів не сподівали ся! Не тільки, наприклад консисторія! В нас є принцип, що в катедральній церкві в нагоді богослуження може правити ся лише в обох мовах, вісели в одній. Се очевидно підносить ся єдині до Русинів, бо волосні товариства „Bukowina“ і „Agnia“ могли мати чисто волосне богослуження в нагоді в катедральній церкві. Правда, кандидат на архієпископа Паліоскум дозволяє на чисто славянське богослуження, але в нашій церкві от хочби в Новограді. А може би майбутнє в церкві на Клівичі, світла консисторії?

Загалом відома річ, що при прийнятті до семінарії міредальним є, чи кандидат має кривого в кон-

систорії. Будь він як зле калікований, прийняти його мусить ся. Так заждиш виланова радника консисторіального Божана і прийняти тогді його не пота, починаючи при тім українського богослова з далено праспіними калікованцями мабути дити для того, що він Русин і не має пудка в консисторії. За те Божан так добре справуєт ся, що й досі не здає що існує з другого семістра, Русина яко давно прогнано би за се з семінарії, але який пудка Божана в консисторії, можна не тільки сідти особібно а ще й одержати відпустку. Небагом мая знова рішати ся з прийняття кандидатів до семінарії. Сего року налібарадо ся їх більше як попередніми літами. А місці є всего повпері десяти і консисторія має розділити їх між Русинів і Волохів. На Божій правді налібарадо тогді прийняти до семінарії більшість українських богословів, бо в нас недостатка священників, через що консисторія закладає наші селі Волохами. При сій нагоді мусимо ще раз пригадати, що між кандидатами до семінарії в кілках молодих людей, які подали себе Москвалин. Семінарія мая виколувати українських і волосних священників. Тому правити волосними кандидатами було би провакцем цілого українського населення на Буковині.

Обмежуємо ся на разі до сиз фактів і жадає. Такі відомості не сміють довго тримати; наша молодіж мусить бути рівноправна з волосною, внаслідок будемо приписовані поронити цілу справу пороз парламент і з тим більшим штовхном жадає розділу диспелі на українську і волоску.

З'їзд делегатів австрійського учительства у Відні.

Для 2. листопада с. р. відбув ся в великій залі учительського дому на вулиці Писек з'їзд делегатів австр. учительства, що сиренствувал ся величавим мавістичним асоціоціонним учительством. Голова приготувального комітету з радами нм. учительського товариства „Deutsch-österreichischer Lehrerbund“, тов. Киселер, отворив віче о 11. год. рано прийняттю промовою, в якій зазначив, що хоч сей з'їзд сиренствувал формально товариством німців, то воно зовсім не мая на думці представляти сі збори мавістичним учительством німців, — але всего австрійського учительства. По сиз кількох словах набрав представителів зборів разом таї тов. Киселера. Сей заборавши слово зазначив, що хоч призначено вести дискусію в німецькій мові, то ми не думали ставити перешли бар'єри, що будуть і в інших мовах говорити. А щоб навести з'їздові японні авторитетний характер, пропонує, щоб з н-жого національної групи обрано по одному заступникові до президії. Пропозицію прийнято і обрано до президії: Тов. Сиртку (Чех), тов. Салавца (Хорват), тов. Воляка (Поль), тов. Малицького (Русин), тов. Нідріса (Італієць).

Сиретарми обрано: тов. Фрайндлі (Німці) і тов. Салаца (Чех).

През. Киселер запропонував вислати підписаний приті Цисареві (Прийнято з осявом „Нос“ і „Сала“) і прислати кожда сизі наміти нагдо помершого секретара тов. „Freie Schule“ н. Крауса. Описав повення ціл Гізу, констатуючи величаво число прибулих делегатів зі всіх провінцій Австрії, між якими є до 300 Німців, новорі 150 Чехів, 25 Польків, 25 Русинів, 6 Італієць, Хорватів і н. (3 Бу-

За пустрами з ночі й з нічого
ростуть сякіч нові світлі —
тріаїони кривосоних півтіт!

Іван Діброва.

Дрібнички.

I.

Коли ти побачив вірницю ввечері,
Як хутко із неба на землю спадне,
Тяк знай, що моя серденько в ту хвилину,
У твого любови й кохання нитка...

II.

Серед тоски, муні, болю, птени,
Очі твої все огнем жоврили,
Я знемігсь, а ти все йшла, смішила...
Гей води й мене разом до ціл! —

III.

Поконна береза, поконна береза,
Зізнай і листе барвінку, ласі,
Ой явив ся в горі, явив ся коханам,
Строїв своє серце, стрів і наді.

Любим я дівчину, любив я дівчину,
Як північ, як року, ласі, ласі,
Вона-ж жартувала, мене розлюбала,
Тоді я спокую, ні щастя не мая.

Ой градо дівоча, ой градо дівоча,
У моїм серденьку галюкою веш ся,
Ой гарна дівчина, ласі, ласі,
Чого-ж ти над мною нещасним смієш ся?

лист. 1907.

IV.

(Чужий мотив).

Зорі на небі сіють,
Власком, огнем палають, —
Темна, суворая ніч! —

Серце несміливо бить ся,
Пісня сльотами носить ся,
Дума, в сні хвилює геть пріч! —

Глинь, у весільнім просторі
Странно кохнеть ся море
Бура із громом буре!

Витва кинеть тин, бунує,
Окляв побігав лину,
Радість палебів гуло!

1907.

Франц Канзевський.

З нових вірнів

I.

Ти вилла в мене серце як з хрустали
і подонтала мозаїку душі
і покладен без прихити жалю
і кажен проч йти, а я — слухать мушу.

Гей, гей! Нащо в хресті тіллі міри,
нащо в рив ся до сонця високо?!
важно вертати в житі море віре,
як хто рал в небі зблудив ся оком.

Бувай здоров! Най спокійно, тихо
тобі ще далше сон розсипний снить ся,
забудь про мене, як про чорне літо
і будь щаслив — що виєш сміятися ся.

А як часами в сумеру годині
прийдеш, до щастя моє пригада,

скажи: „ми були ще такі дитинні,
а вприти в ані трошки жартували“.

Бувай здоров! Серденько з хрустали
забралось в мене і діхоту душі
і покладен без прихити жалю
і кажен проч йти, а я — слухать мушу...

II.

„І довкола сумрак наче в гробі,
жовте листе опало в долину...
годе гідже шепоче о тобі,
без нгому шепоче, без вини...“

Вся природа внарижа в жалобі
і риде серденько без вини
длинними сльотами по тобі,
гей, дівчине кохана, дівчине!...

24/X.

III.

Я ждав листа від тебе години, дні, ночі,
хоч одного пустого і ждав тільки слова,
що живеши ще на світі, що ти ще здорова
і слезами вилла в свої сні очі.

Я ждав листа від тебе, як янгола ласки
і тривожно у вітрих ласки вилла,
що лист буде маленький, рожевий праски,
що в нм шасте і радість в знайти в'уїю.

І я думав, що в листі знайду світ цвіт
незабудли в горілі талого Поділа,
і дждав ся нарешті — ой світ мій, світ! —
листа — в ному ти просиш на своє посіла.

24/X. 1907.

ковини були: тов. Карбушницький з Гор. Станіслава, тов. Кисляк з Мамалина і тов. Кисляк з Чернівців. Помітивши, що місцеві пошти 700 резолюцій румунських учителів таємно і зборів догналих до себе, привіз також привезли пошти і відчитав багато привізних поштів і телеграм неорієнтованих поштів. (8 руских поштів привізили: Ер. Пушкін, Ник. Сивула, Евг. Левицкий і Мик. Петренко). Далі він спілкувався тов. Кисляр про незносимі дорожні, про повторення задоволення нар. учителів і т. д. і зазначив: «Сьогоднішній візд, се маніфестація нашого сумного положення, не слідкує, що й наша терпимість має свої границі, що годі нам далі ждати ждати — а сканувати законі черовики і ждати».

Резервист тов. Босен (Відень) виголосяв стираний обдуманий резервист. Кількома словами поробив він історію нового державного закону для шкіл народних з року 1869, виклав на § 55. сего закону і його зміст наслідки з причин різних тенденційних тономанів і стираних крайних союзов. Сею лізою можна випити тільки в той спосіб, коли державна рада яко з горі визначить засадничо мінімум ефімондів для народних учителів цієї держави, чого мусим би держати се в от раї. То мінімум ефімондів: платні народних учителів має рівнятися платні державних урядовців XI, X, IX, і VIII. ранга. Босенівши зазначив: «Ми не хочемо бути рабами, і не хочемо рабами стати!» Звертаючись до присутніх поштів говорив піднесеним голосом: «Се не є слова малочисної громади, ні! — се слова великого, осиротаного і ображеного стану». (Грімні оплески).

Предсід. Кисляр підняв серед гримих оплесків тов. Босену за підтятий резервист.

Однією вибірали голоси поодинокі домігати і в коротких словах свідалися проїти від своїх національних і груп, знавляючи свою згоду з резолюціями — іменами:

Тов. Черняк по чеськи і по німечен, тов. Новак по польськи і по німечен, тов. Мамалин по руски і по німечен, тов. Балан по словенськи і по німечен, тов. Кисляк по іменю вуков, вража, уч. товариства, ні Шварц іменем тов. учителів і виконавств.

Говорив наразі тов. Кисляк, який, спілкуючись про ухвалення вуковинським оком учителів закон, зазначив, що оканція вуков, значна мала би дельне значення і для всього австрійського учительства і поставив резолюцію, в якій сказано, що візд просить правительство, аби воно як найшорше предложило сей закон найважливішим саміти. (Примітно). Намі Шварц домагався рівного права й для учителів.

Однією голосовано над резолюціями, поставленими резервистом. В першій резолюції вказано на відправленості зміни § 55. держ. шк. закону в законі зміни, а в другій резолюції, щоб правительство як найшорше предложило рук до оканції оканції у всіх мовних краях. Обі резолюції прийнято одностайно. Це всі говорили поштів.

Перший промовив пош. Перверсторфер іменем сеп. дем. парламентарного клубу. Сею бесідою поривався бурно оплески. Далше говорив: пош. Томашек (чеський соціал демократ), пош. Странський (молдован), пош. Ванек (чеський соціал демократ), пош. Гей (нім. „Freie Schule“), пош. Бенда (імен. нім. шк. союз), пош. Сивула (імен. руского клубу), пош. Мамалин (сербини) і пош. Лисів (чеський соц. дем.).

Зборя закінчує тов. Кисляр коротким промовою, висловлюючи з великою радістю, що учительство може числитися на велике число поштів у парламенті, які так прихильно відносяться до домашніх учителів.

I. K.

Шкільна політика старости Штронера et cetera.

І знов п. Штронер, староста у Вашнівах н. Ч. Про нього старосту на Вуковині не розмовує ся преса так багато як про сего візд.

Про его задуми базис і політичні схильності слідкує вибори до Ради громадської у Вуковині і становлять, яке він при тих виборах чинив — про се впрочім писав данинше „Вуковина“. Що п. Штронер займає при виборі таке становище, се міг би сказати предидати, хто обшарпаний із его махінаціями у вашнівській громаді та хто припадає собі, як то п. Штронер „перешпарував“ свого часу на голову господарського товариства („Рада културна“) на виборівши пош. д-ра Богатирця, свого особистого приятеля, оканяючи на основуючі збори самих поштів та Богатирцевих сторонників. — Нічого данного, що в світі даний „Хвалюєть“ п. Штронер придержує ся той самої правдивої гадки, хоч подосуду зміняє гадку, щоб его захоли не так арко мислав в очі. Він передовсім ворогом усього, що причиняється до освіти населення, а приятелем того, що веде за собою темноту, чорносохотинство і деморалізацію міжнародом.

По тім самій причині він є антагоном християнства вашнівського диявола п. Дмитра Бабошескула, якого весь сирит намагає в тім, щоб в громаді заганувати аростяному пресвітеру. Тому п. Бабошескула отвертим ворогом є п. Штронер заведбавним обов'язкам супроти школи, — в чім (до йому на руку резервист шкільних справ п. Сергас — довели до того, що школи у повітовім містечку Вашнівах н. Ч. знаходяться в такім стані, в яким бланують собі мати й такі „приятелі“ просвіти як вище наведеном ком-

паніи. Се є в стані крайнього занепаду під кожним аглядом.

Вашнівці мабуть чи не однією громадою в шлій Австро-Угорщині, що за 120 мт істичини школи не спромогли ся на власні шкільні будинки, а мають їх в негигієнічній, шкідливій для здоров'я і науки палітній будні. Три комісії святарів (одна між ними судово-санітарна) узнали ті будинки за невідомі в і дні до науки, — а „мозки“ веде ся в них дзясно. В тім справі мисляло ся в послідній сесії соймової інтервенцією, але вона в яким не налінула на зміну ондакавого стану.

Тамчасом по школах панують такі немилітні відносини, що пр. в християнській школі с. м. учителів с. м. (5 для руских класів, 1 для польської і 1 для німецької класів) мусить учить в чотирьох „класах“. П. причини „дурно-образних“ класів задержали 4 учителів с. м. і на підставі свідчення лікарського листка відпустили для порятунку підражаного в шкільній „школі“ здоров'я. І виходить на таке, що 5 клас руских мусить тепер учить один відносинський учитель (о. Гринишин), котрий учить рано і поноуду в двох або і трох класах і нарав! Яка з сего шкода для дітей — се порозуміти кождий. І не дивно, що родичі обурені на таку шкільну господарку п. Бабошескула і его протестують п. Штронером та ходять зі скаргами, що їх діти не навчаються і в науку, дармо час тратять. Та п. Штронер на се глухий і слухий. Ось недавню відбуло ся ліце в тім справі і резолюції передано через старосту до відомої правителівства. Що воно поможі, дозволі подальше будучи.

Там самі відносини панують також у шкільній школі у Вашнівах н. Ч. (в Горнішій Куті). Ще в червні 1906 р. дано тамошній раді школи до відомої п. к. Ради шк. нов. в Вашнівах н. Ч., що шкільний будинок оточений греб-м та що при нім нема ні корини ні будинку господарського. Пр. домігшись вимог зроби будинковий контрарс, який прийшов перед резервистом п. Сергасом та в шкільній 1907 р. Та він ту справу впрочім протягував до 30. жовтня. На той час привернувшись оканяючи Раді громадській аби ухвалити... що школи в „Горнішій Куті“ не треба! Кожі отже минує час на ренарцію і будову, тоді аж п. Сергас бере ся „енергично“ до облагодження справи, бо тепер намагає зана і він знає, що лось то дати ся лише... на намери.

Та образ був би не новий, коли би ми не згадали, як то „широ“ старе ся предидати. Ради шк. нов. п. Штронер про відносини європейської с. м. шкільній. Що наразі вказано на релігій, котрих діти що не в ані ані ся до школи стаючи донора з шкільним шкільним, — се вже поштів, коли вказано, що кари релігій викликають за непосильне діти в шкільній і по до в і т с і ч н а 1907 р. (стий минулого року шкільного!) ставано донора 23. жовтня 1907 р. При тім виході ставано кару від релігій, яких діти в с. м. релігій шкільним вже приваляють від самого початку ходять до школи, або не обшарпави більше ходити, а по даний і екзекутор торкають по коді: „Видите люди, які то ваші учні! Що за тодішня річ не дають Вам спокій!“ У яву того приходять німох, на гадку, чи се не є умишля старостинська штука, щоб таким способом примусити вхід в школу і підкопати донора до школи?

Ось під впливом обставинами приходять ся учительству приваляти і бороти ся не лише із неграмотними але ще більше з „дизентерійними“ ворогами просвіти, з людьми, яких карит поручає епіка над тими шкодами.

Observer.

Політичний перегляд.

3-угодової комісії.

В комісії угодової прийшло до порозуміння. Пр. видентом вибрано д-ра Крамаржа, віцепрезидентом п. Дехера, і доміжних п. Пала, а секретарями Батазю та Душесевича. Під проводом д-ра Крамаржа нараджувало ся угодова комісія в четвер для ради. Др. Стецько (нім. націонал.) зазначив, що становище його сторонництва буде залежати від повноважень правителівства дати в генеральній до біт, позинко його сторонництво займає шкідливе становище. Барон Век зазначив, що правительство вважає своєю задачею поставити конституційного життя в Австрії на ширшу основу, і воно схильне се подоланням відносин до Угорщини одержати візну руку в і дні розважати а націоналістичне б'ятво і великих соціальних реформ. Потім зазначив ся барон Век наярівши 14 і висказав надю, що член „непримиренного“ узяти § 14 — вже остаточно минули ся. Вінши просив о прийняті угоди з Угорщиною. Виряди — говорив Век — має парламент формально право, сказати: ні! Але вирішає питання, чи парламент зможе повести відважність. Бар. Батазю від імені поданого кода обстоював за ухваленням угоди. Угода задовольняє і приймати і порога економічної спільності, бо наш економічний органам несприятельний на релігій. Словінець п. Дагінн жалує від правительства повноважень дитично конституційного податку від мук в Дакшатай. Пош. А. В. е. р. е. р. іронізував зазначив Век поставити конституційне життя в Австрії на ширшу основу. П. Аверснер вказав на відносини в першій палаті, в якій не данинше так і тепер робить ся штурм на гардеробу, до якого міністерство франк.

Барон Век мавши ся, думаючи, що з ухваленням угоди вже розв'язеть ся угодова питання. Пош. др. А. д. е. р. (соціалдемократ) зазначив, що його сторонництво стоїть на становищі економічної спільності але рішучо державної самостійності обох поземки. В імені наш польського генерала що др. Кодушер, жадючи, щоб правительство на економічній і соціальній позі вносило іншине поправа Гадичину як дош. Гадичині балано для краю піднесення промислу, щоб дано ширшу тясним робітничим заробити, які і за браку праці йдуть за границю. В с. м. жадючи стоїть ся всім сторонництвом краю і лиш під самі усям буде партія босіланів розсудити за переходом до спеціальної лобати. По бесіді християнсько-соціального релігій др. Шенер пр. перервано засідання.

Міністерська криза поладжена.

Найновіші телеграми з Відня доносять, що міністерську кризу треба ухвалити поладженою. Др. Люгер згодив ся остаточно на те, щоб його сторонництво взяло участь в правителівстві. Румунський кабінет має по уступленню міністрів Падана, Прадохого і др. Аверснерів вказати ось такі барон Век (президія), барон Вінерт (внутрішні справи), Коритовський (фінанси), Мартот (пресвіти), Дершата (земельні), Давидишпай (німецький міністер релігій). Нові члени кабінету отсі: німецький аграрій Пешка (німецький міністер землі), чеський аграрій Пражок (чеський міністер землі), член палати панів Чех Боганка (торговець), тр. с. д. др. Ебергог (релігійно) і тр. с. о. др. Гесман (міністер публічних робіт); се міністерство має на балані увійти в життя.

НОВИНКИ.

Чернівці, 9. листопада 1907.

До населення столиці Чернівців! Страшна пожежа знищила 17. жовтня с. р. громаду Володів Бадіній, претворюючи в праху кількох годин 21 домів з привласненими побічними будинками і велика дельна живності — в попіл. Около 20 родів встановлено у владу того на крайню нужду, тим більше, що обшарпав ся остра лина. Нужна воля і тому бажаний й найважливіший доток на подолання пожежних погоріліц. На прохбу пана президента правого повітової собі записувати до записаного враз мисловстві місцевого населення і просити поможу для нашого пожежю населення громади Володів Бадіній. Дати приймає ся в правді місцевого магістрату, віддає ся на навізку ціл і оголошує ся в місцевих часописах. — Бурмістр. Фелікс барон Фірт.

Оповіді. Міський магістрат уновивши відді товариства „Народний Дім“, розділи 12 сажин дров між бідних Русинів Чернівців. Хто жме додати сніт дров, най важніше про се підписаному голові товариства на кореспонденційній карті, подавши свою докладну адресу (імє, стан, узлицю і число дому) тай най поможу ся на члена одного з українських товариств Чернівців, що знає его магістрату обшарпав. Просимо заравом членів наших товариств, щоб подали сво оповістку до відомої бідноті Русинів. — Володимир Ісаченко, узлиця Стефанів ч. 9.

Депутация вуковинського учительства у Відні. Депутация вуковинського учительства явила ся під проводом вуковинського поштів у міністрів д-ра Мархета, д-ра Коритовського і Вінерта з прохбою о скорі еміційованні закону регуляційного учительського платню. Ми просили др. Мартот відповісти, що прийме на гадку політичного учительської платні і скоро найде ся поирати, він буде старати ся, щоб поладжено учительське шкідливе. Міністер скрбу Коритовський зазначив, що провізанційний закон назначений на пократе учительської платні, а вже дозрівши до оканції і власноруч він вказав до його ресорту, було поладженої прийняти. Подібну заву для міністер внутрішніх справ барон Вінерт.

Зміна назви стаций: Любенталь-Копальня і Фундуль-Молдова. Під дні 1. січня 1908 будуть змінені доперешні назви стаций на побічній, локальній дні Пожорети-Любенталь-Копальня як слідує: Назва стаций: Любенталь-Копальня зміняє ся на Фундуль-Молдова (Любенталь-Гандаль) а назва пристані: Фундуль-Молдова зміняє ся на Любенталь (Гандаль).

Переписка Редакції.

Ви. д. Марініч у Вашнівах. Чи „Отвертий Лист“ прислали нам Ви, бо ми адміністрацій і адміністрацій по Вашню русню.

РУСКА НАСА © РУСКА НАСА

тин. зареєстроване з ограниченим порушенням в Чернівцях.

Однією сего рода українська вісничка інституція на Буковині. — Прибуває щодня щодня і оповідають 12 м. 5%. — Під „Вуковина“ 40 К і платно 6% внаслідок 1 К. — Редукція: Хай який до якого? відбав ся гаданням відносин по цілі Вуковині і від кождий, що шукає себе широким патріотом-Україном оканяє свої епічності в „Рускій Касі“.

Прислужайте нам нових членів! Дирекція.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на рік року 8 кор., на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сс.
в Росії: на цілий рік 8 карбованих, на рік
року 4 карб.,
в інших державах: на цілий рік 32 фр.,
на рік року 16 фр.

Передплата на „Буковину“ разом із
тижневником „Руска Рада“

на цілий рік 18 кор. (або 9 рублів або 84 фр.)
а на рік року 9 кор., або 4-50 р., або 17 фр.
Однорічне число 10 еотників.

БУКОВИНА

Виходить кождої середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція

„Буковини“

в Чернівцях уз. Петропавла ч. 2.

Ч. телефону 170.

Адреса для телеграфу: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає на ко 20 сс. від
стрічки. Надіслані до 40 сс. від стрічки.
При надісланні значущих відповідей робит.
Ред. відділ неоплатити нічого від стрічки.
Рук. відділ неоплатити нічого від стрічки.
В справі редакційних витрат устат. по-
середити ся до двох від 2—10 руб. і 2—3
ко пил. крім того і есент.

Нові міністри.

„Wiener Zeitung“ оголошує зміни в кабінеті. Цар прийняв димісію мін. Аверс-перга Праде, Форшта і Пацака. Посол Фідлер іменований міністром торгівлі, а Ебенгох міністром різництва, а п. Гесман, Пешка і Прашек міністрами без портфелів. Граф Аверсберг одержав великий хрест Леопольда, Праде, Форст і Пацак ордени залізної корони першої класи. Цар застеріг собі покликати Аверсберга і Форшта до державної служби. Міністерство, яке числить тепер 13 членів, представляють ся отже в сліду-ючий спосіб: президент Бек, міністер внутрішніх справ Біверт, міністер судництва Кляйн, фінансів Коритовський, про-світ Мархот, землі Держата, торгівлі Фідлер, різництва Ебенгох, кра-снової оборони (поки-що) Ляйтер, міністер без портфелів Гесман, німецький міністер-земляк Пешка, чеський міністер-земляк Прашек, міністер для Галичини Абрагамович.

З поміж сих міністрів лише Біверт і Кляйн не є послами. Давні міністри Мархот і Держата належать до німецької партії людної; Ебенгох і Гесман, для котрого маєть ся утво-рити нове міністерство публичних робіт, до християнських соціалів; Ебенгох німецький клерикал, Фідлер Молодочех, Прашек чеський аграрий, Пешка німецький аграрий, Коритов-ський і Абрагамович польські консерватисти. Новий кабінет має отже головно аграрний і клерикальний характер. Міністри заступають сям партій, які розпоряджують 280 голосами. Чеські клерикали й німецькі радикали є в кабінеті посередньо заступлені через свою згад-ку з Молодочехами згідно німецькою національ-ною спілкою. Враз з Італійцями, Румунями й полуднінцями Славянами може нове міністер-ство числити на яких 370 голосів. Більшість для угоди значить забезпечена.

На час загальної обнови кабінету приїзла й вереміна осіб в президії Кола польського та на становищі польського міністра-земляка. По-гр. Дзедушицьким, котрий подав ся до димісії, обійме сей портфель п. Абрагамович, який

зрештунає з президентури „Кола“. На його місце прийде хтось з „демократів“: Гломбін-ський або Дулемба. Скорше адваже сей другий, бо змовиці закликали ологу вступити до Кола, коли його презесою не буде Гломбінський.

З російської України.

Українці і третя Дума.

В особі німецького посла проє. Івана Васильовича Дучинського — лише „Рада“ — український народ масово-ного оборони світлі праці. Про се свідчать всі по-передні діяльність шановного професора. Правда, пройшов він у третю Думу від прапорів садотської партії, як один з видатніших діячів її, але значення нашого посла, як не поминати, коєм сажимо, що інтереси української справи йому також дорогі, як і кождому свідомому Українцю.

Самісна наукова сила, свободолюбиві погляди, широка ініціатива і не аби який організаційний та-лант, всі ці достоїнства нашого посла як раз підходять до той роки, яку йому правдять ся грати в третій Думі.

Поміж послами від України, не вважаючи на те, що майже всі вони пройшли в Думу від прапорів правих, коєм асо-ж такі домішля людей шляхом по-радин, поступових, з стійкими українськими сим-патіями.

Можна сподіватись, що призначившись працю до бюрократичних наших пор-ків, позавоювавшись близько з домаганням українських партій, ці посли згодом по-решують ся національною свідомістю і будуть ширими оборонцями українських інтересів. На се треба звер-нути пильну увагу тим „літнім“ свідомим землякам, що можуть мати вплив на теперішніх послів з на-шого краю.

Видана думської української газети було-б теж дуже бажане й корисно діло. Правда, інтерес до те-перішньої Думи серед нашого селянства значно змен-шив ся: замість свого брата мужика там тепер зайд-дають муть, як кажуть наші селяни, адебільшого зна-ти наших прибічників, але все ж таки, коли б газета мела ся так уміло, як „Рідна Справа“, то вона мала б серед нашого народу великий успіх і робила-б своє діло.

Таким чином розвиває національної свідомості серед послів з України, організації їх, справа з дум-ською газетою — ось ті завдання, що стоять зараз пе-ред свідомими Українцями і вимагають від них пиль-ної праці.

Лекції з історії української літератури.

Рада свідомої „Прогресу“ на останньому засі-данні 25. жовтня с. р. ухвалила розпочати ряд попу-

лярно наукових виступів (лекцій) з історії україн-ського письменства.

Кождої лекції — окремих розв'язок про якийсь певний письменник — буде викладатись з таким рахунком, щоб вона мала найбільшійший вплив на і далішній так і в попередній, а також спосібом несе пильні виклади буде складати лекцій, більш-менш повний курс історії української літератури. Весь сей курс буде складатись приблизно з 20 лекцій. Ви-клади будуть провадитись безплатно в „Народному Домі“ товариства творчості. Заметить, що як сам характер лекцій, так і склад лекторів дають підстави сподіватись, що пильна „Прогресу“ виконає на най-краще свої завдання. Потреба в таких виступах, які-б об'єднали широкі маси нашого малосвідомого національного громадянства, досить широкі і дуже почуваються.

Лекції повинні складатись з себе порятком огляд української літератури, починаючи від Котляревського й починаючи писемнописаним останнього часу. Гада товариства має запросити для викладів працян сучасних лекторів, які живуть в Києві. Між ними є думка проєсисти: д. Б. Гринченка, Ф. Митуського, С. Єврована, Л. Дорошенка, Ів. Степанова, К. Нау-менка, та ині, н. з яких більша частина мала вже свою угоду.

Промова посла д-ра Окуневського

виступаючи на засіданні Рада державної думи 30-го жовтня 1907 в дебати над угодою.

Висока палато! Мені ушановний український каюб авности економічні причини, іща яких каюб му-сить голосувати проти угодового проєкту. Зали одних протестують до проєктування їх, мушу до-торкнути ся иншою стороною сей справи, яка видає ся мені дуже важною і яку порушив ячара президент міністрів; є се його вчерашні проєкти про правно-державні питання угоди.

Мушу наперед сказати, що важкі відомості, витрепані і зняті, озв'язані сям міністром при-угоди, завоювали мене та що за єдиновою часті угоди несподівано йому нове призначення. Однак правно-державні мотиви, наводні в цім узагодному, мовляв, лише формально зміненого становища нашої держав-ної подання і діяльності, а якою міністер учора ся справу трактував, здивували мене немовчимо. Він сказав: „При тім хотіло бь аналити, що також ста-рий цезарий і торговельний союз після дословного тексту § 61 угорського актона угодового не був нічим иншим, як обосторонній договір, як подібні порозу-міння двох від себе правно незалежних країн. Кождо порозінь угорське правительство невизначену форму державного договору зробило коначним укладом, добу-чуючи в тім рішучий вислов для економічної само-

Михайло Аверс.

Герман Судерман.

(Даліше).

Перший виступ Судермана перед публичнею оо-рум був ще уміркований, він чув ся ще досить з тим, щоб і старшу генералію відповісти, але вже в слідуючій драмі посуває ся Судерман о много далі-ше в своїй реалістичній погляді. Уже в першій драмі таймає змалюване окруження, серед якого жи-вуть діючі особи, досить пованню часті пізности і гроє важку роз-ку, а в слідуючій творі „Sodomas Ende“ — коєць Содоми — становить се окружене мало що не головну іща поєта. Він хоче тут показати, як несподівано обставини змінюють навіть найбільші та-ланти, як навіть найбільший майстор паде з тяжкою упадкою його моральності. І се є тенденційна дра-ма, яка остерігає навіть найталовитіших перед можливиим упадком під тягаром відомості. В першій драмі спаван поєт, що найважшою честю є почуте обов'язку, а в другій драмі гине герой, бо він не знаєє на відповіді свого обов'язку. І в сій драмі оперує Судерман також протиставленням двох верств суспільства. З одної сторони стоїть салон пані Ала Бірфонської, з другої білий діжок старого Яндона. Сям сего убогого, чесного та прищавитого чоловіка визначає се позитивним малюнком таланом, його образ „Коєць Содоми“ робить його славним малюнком. Легко-душна пані Ала купує сей образ і замовляє молодого артиста до своїх салонів, а тут знаходять він сльот-ний рай, чи радше некаю. Він аходять в товариство

легкодушні мужики і жінки, які лише про тіло до-бують, живучи серед найбільших розкошів, де тратять ся гроші, час і найкращі сили заспокоєним низьким бажанням.

Се товариство руйнує молодого малюра а його унадоє говорити до сєї верстви суспільности, яка його знищала, зовсім ясно: Ва вже так низько упали, що не варто вам дати здорового сина народу, бо його заробить своєю хоробою. Не буду довго розпо-в'ядати се над сям твором. Уже сям кілька слів показує, кого і як малює тут автор. Він не отаран ся ніяк висвітлює сев бруд і погань в житті високих верств, а протини малює його широко і досадливо, не ога-даючи ся на несмак читачів і артистів, бо хоче зма-лювати неморальності промовувати мораль. В пред-ставленню діяности посуває ся Судерман задалеко, абудує неосмак і відрату.

Се була перша і до тепер неслідна драма Су-дермана, а сий він дав ся ованувати діяности і ший-шов поза межі естетичної можливості. На тім самим полз малювання обичаїв і упадку морали в суспіль-ности сиробував Судерман ще раз 1895 р. своїм сиз-ом драмі „Schmetterlingsschlacht“ („Ворба металин“). І тут змалював реальну діяльність чорини хрестома. Під тягарем суспільних відомостей паде молодий невинний дітина, а ця автор алає ся не є винна, як знало-вати чорні, брудні обставини, душну атмосферу, се-ред яких живуть люди, що душать себе і других. Сї обставини діляють на нас притягуючо, мучать нас і ми радімо вирвати ся з сєї душної, томилої дій-сности. Вдова по податковім інжесекторі, пані Гербін-

тайм жин з своїми трома дочками в нужді, бо невели-не вистає на всі потреби. Працюють біди дом і ніч, особливо наймолодша дочка, малює для блякної за-брили озери до пахлярів, що представляють борбу металин. Але і дома веде ся борба металин. Заробле-ний грін не вистарчає на житє і треба иншим спо-собом поліпшити дозо: заловити хоч одного багатого зятя. Серед мужиків і недостатку не падають ся послідного гроша на тоащету, на баді, на виштані угодування домових прихвиль, з їх грубими партані і моментальною любов'ю. Війни підляє ся найстарша дочка. Але їх шаста не довго триває. Ча-лолік балероуге і значить самообвистим. Далші за-ходя даремні, бо не лише нічо не аскають, а тратять і дотворішні доходи і ціла родина падає в неспі-саву нужду. А вином асего хтось як не мав? Вони знаєа дїти на бездороже, прикушена злобачина обставинами. Поєт старає ся оправдати її, поєрива-ючи її чини материнською любов'ю, але се є дїсно-сти брешки і облуда.

Ть Судерман не посередств на сямім малю-ванні чорних несприятливих обставин. Уже в першій своїй драмі порушив він пробаєм повороту героєв в давні обставини і по-казав, що йому ніяк серед них істнувати і він му-сить поєрати з ними в поєв'язці. Роберт Гайнемо по-вертєє в першій драмі з Індії і не може з своїми поєв'язані істнувати разом з своїми родичами, хіба особі поєв'яз нех. Той самий проєв'яз повороту в давні обставини обробляє Судерман в своїй драмі „Вет-чина“ (1893), і „Щастє в закутку“ (1895). „Ветчина“

служби і улаштування складних іспитів. 7. З'ясувати, чи є зносина матури, бо школа за 8 років мала час переорієнтуватися, чи ученик є зрілий, або ні. В складній зрілості повинні бути поданий загальний вислід, а заодно повинні бути, що відомим з поодиноким предметом повинні комбінувати ся, взаємно доповнювати ся, щоб витворити один загальний образ зрілості кандидата. 8. З'ясувати, чи є безпосереднього задоволення інституції шкільних лікарів і медичної дотраги на природничі і географічні кабінети. 9. Шкільна оцінка (індикатор) повинна бути безсумовно знесена. Поки що оцінка повинна о знізненні від оцінки і адміністративна оцінка повинна бути призначена окремим урядом, а не школою. Діти учасники і урядові підчиненні міністерству просвіти повинні бути з уряду піддані під оцінку. Пенсія з шкільної „дошкільної добра“ не повинна рішати о утраті улаштування. 10. Краєві шкільні ради повинні бути скріплені педагогічними засадами походження з шкільного вибору учительських зборів і при міністерстві середніх шкіл повинна бути утворена окрема сесія для середніх шкіл з метою переважно з професорів. 11. Даліше улаштувати дозвіл на видачу закону, котрий унеможливив би відносини учителя до ученика, при чім висказано погляд, що обов'язком шкільних властей є боронити неслухняно затакованих учителів.

Постанову що до рецензії за науку реалії змінила Рада шк. пр. розпорядком з 18. жовтня 1907 в той спосіб, що від початку року шк. 1907/8 було числені ся духовним учителям реалії за експертне улаштування науки влітним присланим оглядом в третій уступі розпорядку з 20. марта 1907 додатково внесених годинних по одній годині за годину. Рецензії для шкільних учителів реалії вносили по 30 K на рік за годину.

Послом міста Київ до третьої думи вибрано прихильником господарства України проф. Лучинського. Він собі виставив як не менш і те, що власні „матір руских городів“ Київ вибрав своїм заступником Управління є для нас відроджувачем. На сумніве, що некий поет постів за українську справу в думі, в якій сам разом зазначував, на жаль, чорноостепенщина.

Знищене місто Під час недавнього землетрусу на Кавказі загинув в аварських гірх місто Каратаг. „Руська Окраїна“ доносить, що в Каратазі загинуло 3000 осіб, се є все населення з винятком 70 душ. Також суцільні місцевості сильно потерпіли від землетрусу.

Оповідки, іменовані і т. п.

Перша проба мішаного хору до концерту в честь Богдана Хмельницького відбулася в середу, дня 12-го с. м. о год. 8. вечором в селі „Винна“. Усіх Пасово-повишаних Пань і Паничів, як також Вино. Панів просили ще раз о як найчисленнішу участь.

Загальні збори гімнастичного Товариства „Січ“ в Чернівцях відбулися в середу, дня 17-го с. м. в залі Товариства українських студентів „Січ“ в Чернівцях при уладі Паньків ч. 21. Початок о год. 8-й вечором. Порядок денний: 1. Прочитання і звернення до протоколу з попередніх загальних зборів. 2. Звіт уступального відділу. 3. Вибір нового відділу. 4. Висновки і закінчення. — За Відділ: Т. Гала мисловий, Святослав Закуста писар.

Товариство укр. студ. „Січ“ в Чернівцях уряджує дня 23-го с. м. в селі „Народного Дому“ в Чернівцях і танцює при музиці п. Алев Пармуса. Початок о год. 9-й вечором. Стрій піснотний або народний. Вступ від особи 2 хором. Запрошені вже розіграні. Хто-б случайно через помилку не одержав запрошення, зволить заснаво нам се дарувати і зверне ся до Товариства (уд. Паньків ч. 23), а ми сейчас вшлемо Огобавно Вино. Пані учителям і Вино. Паниче учителя не можуть нам сего зазго, як ми того з них не запросямо, бо се стає ся лиш тому, що залли різних переносень годі було розіграти про їх докладні адреси. — З поважкою: Комітет.

Віче українських академіків в справі університетській скликано на неділю д. 17. с. м.

Кресеа учительська конференція має радити в дні 16-17. і 18. грудня рівночасно в Станіславові, Львові, Перемишлі, Рівневі і Кракові. Можливі стануть на двох порадках конференції: 1) Чи і які зміни потрібні при укладі „Елементар“ і „Буквар“? 2) Внесли в справу укладу відручання від загальної: Перша, друга і трета відручання до читання. 3) Справа ревізії інструкції до вчителів в народних школах.

Пан Арт. Проданюк, надучитель в Мариці, зго жив на товариство „Руський Народний Дім“ 20 хором. Сердечну подяку складає за сей дар: *Виді.*

Іван Брага, надучитель в Пилипчу, зібрав на бурею імени Осипа Федьковича 22 K. — Сердечну подяку складає за виді тов. „Руський Народний Дім“ *А. Камі, писар.*

Посмертні вісті.

Марія Проданюк, учителька в Мариці (по-віт Сучасний), ушкодила ся по довгій хворості в неділю дня 10. надвиста 1907. Похорон повинні відбудуть ся у вівторок дня 12. надвиста в Мариці.

Із штуки і літератури.

З мійського театру. В минушій суботу виставили мійський театр оперу Віста „Кармен“. Се поспішний найбільш дозрілий і в подробицях закінчений твір французького майстра. Перший раз виставлено „Кармен“ на сцені парижської „Комічної опери“ 3. марта 1875, але без великого успіху. Се почало з твором, на який Віста покладал найбільші надії, причинила ся до передчасної смерті композитора. Але опера вийшла в світ, облетіла Італію, Німеччину, Англію, Росію, а 21. квітня 1883 вернула ся на парижську сцену, до приватного і великого успіху. Від тоді унішала в постійний репертуар театрів по всьому світу, правдиво класична опера. — Те, що надалі в тривалості вартості, се передовий є драматичність і життя правди. І певний, що вона навіть без музики зробила би чудно враження на сцені. Віста, що в сьоденній програмі, на сьоденній програмі, не міг був задовольнити ся виканням сикетом і виконанням. Ного метою було зобразити правду без ніякого символізму і містицизму, тому музика його незвичайно проста, явля прямо в серш і промудра навіть для немовлят. Порівнюють доходи Віста з Р. Вагнером. Але тільки його співачка, рівно з. Та і бер. Дайти-Гант співала оперетковий, але в третім і четвертій акті підняла ся вже на висоту драматичної гри. Може й найшляб ся неода позбав в подробицях, та се не значить нічого супроти загального враження, що випало несподівано гарно.

Амико Манога: Музичні ідіали поезії вийшли в Чернівцях накладом автора. Автор називає сю збірку поезій музичними ідіалами мовбу з іронією. Та менше з тим. Перейдм до самих поезій! Чоловік з охотою бере ся до читання збірки буковинського автора, але порекавши дві три поезії доводить ся йому вибрати почитати, що тоє трау. Читав даліше, то саме, та сама трава, той самий темат, слова, слова, слова і ще раз слова, читав розчарував ся. Довівши ся вже до кінця величавої збірки о 58 сторінках приходить ся до переконання, що поезія тає в огляді на зміст як і на форму — нещасті. На той ский темат маємо тут кону поезій, деспізм поезій („Вітер віє“, „На пилху“, „Мужик і поле“, „Острава“ і т.) є чистими ісеїтичними. В поезії „Мужик і поле“ в останній вірну говорять по до мужика таку розбавку: „Я з вами народивсь і з вами в шкості живлю, — тож хочу з вами умерати й явсь пайд для вас давати“. Розумій се, хто може, а сего не розуміє. З змісту видно, що д. Манога не поет. Що краще свідчить про поетичний талант д. Манога форма віршів. Римує, перестічно дієслово, пр. гуляв, розвивав, засинав, просить, або нім кажу, має, дати, відбрати, або поїмає, співає, заводять, ходять; або такі рими дні — зні, білноті — гол. Аби так римуваля, на се не треба бути аж поетом. При читанні вірша доводить ся перах асентувати: мислють кулі, віська годки, сьміє старости, вижляні сьміє, люд наш знесоленний, німає служимо, хобий волі, недовою від пара. Отже рими то само дуже нещасті. Даліше уживає автор нещасті, се перед ісеїтизмом: все се що чорить, мусить ся чиселити, се годуюсь, відм ся, брати, бити, ся тиняють, на ріці ся від стигає, і т. д. Вірші читають ся що я через те дуже тяжко, що не рідко подібне ся до чотирь віршів шестоступових зареком: дрозжить в страху, сьміє в вісх, горем й заливаний, люд парижський, Русь-Віраїна, любов й кохання, віршам, і т. д. Підбивую слова: розвідає, ти, які в поезії роблять не тако знамените враження, як д. Манога собі думає. Автор розрізняє подобних другів, в него ріна тиняє, торне вино то-що... Се, що є тут навіс, що даліше не все, але в сього думаю для збірки о 58 сторінках дати. Співна симпатія: наша література не знаєла зі збіркою д. Манога що сине за нітем. „Мужик і ідіали“ не мають ніякої літературної стійкості. Що чоловікові не планє з душі, що не виходять з сьмого серця, то мусить бути нещасті. Д. Манога ковал в поезії тий то що досить злий. *І. Д.*

„Рідний Край“ Число 5. Зміст: Сподівання. Вибора — Віста — На Віраїні. — Сорочинська справа — Українське слово й мистецтво. — Вірші — Адамський і Гасма — Іван О. Ол. — Вірні Червоном. — За любов (опов.) Ся — Вірні Алевко — Лист до пр. Сумцова. — Лист до Радзіві, Грімечко. — Лист із Дорнату — Дониси. — Омоніетні.

Видавництво тов. „Пресвіга“ у Львові випустило тепер оті дві популярні брошури: „Богданова слава“, збірка з 6 ілюстраціями зложена в пам'ять 250-х роковин смерті гетьмана Богдана Хмельницького, — та „Жіноча Доля“ збірка з ілюстраціями. Зміст першої ось який: 1. М. Чернявський: Богданова слава (вірш). — 2. Др. Олександр Сушко: Богдан Хмельницький (розвідка). — 3. Т. Шевченко: Суботів (вірш). Ілюстрації: 1. В. Хмельницький (відомий Гондольєв) 2. Дитині породи 3. Козацька чайка і галера 4. Руїни хутора В. Хмельницького в Суботіві 5. Відомий Хмельницького до Києва 6. Суботівська церква. — Зміст другої: Іван Франко: Жінка роуська — О. Іванчук:

Жіноча доля (з ілюстр.) — В. Лужанська: Слати. — Наталія з Острівців К. Галуна. Зі споминів мійської служниці (з ілюстр.). — В. Грімечко: Галіа (поема). Обі є невеличкі книжечки і що до змісту і що до форми так популярно написані, що заслуговують в певні на як найбільше розповсюдження між народом. Ціна одної брошури лише 20 сот.

Етнографічний збірник, який етнографічна комісія Наукового товариства ім. Шевченка. Том XXIII. Галицько-руські народні приповідки зібрані, упорядковані і повенні др. Іван Франко. Т. II. Випуск I. (Діти — Коти.) у Львові, 1907.

Українсько-руський Архів видає історично-літературну сесію Наукового товариства імени Шевченка. Т. III. Матеріали й замітки до історії національного відродження галицької Русі в 1830 та 1840 рр. Зібрав і повенні М. Тершакович. У Львові, 1907. — Перша з сесій показує книг видали наших Науковий товариством містить даліший тиг народних приповідок зібраних д-ром Франком; друга подає матеріал до історії національного відродження та історії москвофільства в утворенні Русі зібрані в архів міністерства внутрішніх справ, властивом в одній його відділі тає знамій Polizei Archiv.

В посльній востіт вразивного місління „Świat Słowiański“ нахилом гарну характеристику нашого письменника М. Коцюбинського пера д. Ігнати-Савченка.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

В. Сизенький. Дума — цяця.

Пісня „світсько-руська“.

1.

Чи є в світі молодичи,
Як та Дума чорнолиця!
Бережить ся, добрі люди:
Вам тепер аніх буде!
Дума серце, Дума зовба,
Дума патроне голуби,
Дума смирна, як агнича,
Дума пия — молодичка.

2.

Гей, сусіди мої вершечки!
Паживайте перічечки
І кавені, і привати,
Смачні, теплі ще й безалатні
Пановили сьміть у просі,
Вам нема страху в „лапирі“,
Не пасунить свого личка
Дума пия — молодичка.

3.

А Гривни, Стенці й Омеліни
Вже не прагнуть хай зомелі:
Всі-ж вони і земельку ажуть,
А вони агать — ім снажуть.
Що їм панта заробітня,
Панє є холова життя!
А нема, то й те дурачкя —
Снаже пия — молодичка.

4.

Хай собі живуть і хлони,
Сють, жнуть, владуть у кони,
А поїти й ті зуміють.
Що не жнуть і що не сють.
Дума дасть поїт законів,
Д-брі зари й заборони
Оштити нас неволічкя
Дума пия — молодичка.

5.

І не буде вже ярчати
Наша трети, наша мати;
Як розмова час настане,
На міністрія тілля галю.
Ті-ж нам зроблять і без мови
Всі снасоні постанови,
І на згоду, як талічка
Мовно цяця — молодичка.

РУСКА КАСА © РУСКА КАСА

тов. зареєстроване з ограниченою порукою в Чернівцях.

Одним з своїх родів українська об'єднана інституція на Буковині. — Прайме владка пидличі і оприлюднює їх як 3/4. — Най виносить 40 K і платимо 8/10, виносить 2 K. — Родимі! Хай злож „свій до свого“ відбє ся розсудом відомим на іділі Буковині і най виносить, що акутує себе цячирх патріотизм-Українська складє свої очидності в „Руський Кас“.

Приєднуйте нам нових членів! Дирекція.

Політичний перегляд.

Гломбінський презесом Коло.

На засіданні польського Коло у вісторон, вибрано на 49 присутніх посівів н. д-ра Ст. Гломбінського 43 голосами презесом польського Коло. — Ст. Гломбінський заявив, що приймає вибір і як домогався „Polnische Korrespondenz“ вигодоси саідують інаугураційну промову:

„Буду старати ся оправдати посладоне на мене довіре і прощу панів о поперте. Гідність голови організації народно-демократичної в краю і демократичної унії в польській політ сладаю в нинішнім дню, щоб топер працювати лише для польського Коло, без рішучості для його поодиноких фракцій. Я виправді не поспішаю сего політичного досвідку, що мої попередники, коли однак змінона політична ситуація виникла мене на сей так відвічальний уряд, то передовім висказую признаве мому попередникови за його політичну діяльність, яку оказав в останнім часі.

Наша політика і на даліше буде опирати ся на традиційний лояльності супроти цісаря, династії і держави, будемо і даліше ухвалювати „державні конечности“, але мусимо також з цілком натиском виступити за інтереси нашого краю.

Передуми належить оточити поваги польського коло як представителів народу і краю. У всіх важних справах політичних польське Коло мусить мати рішучий голос на рівні з иншими великими стороництвами. Мусимо домогати ся від правительств національної пошани ухвал галицького сейму, бо не можемо призводити на се, щоб ухвали нашого сейму, як се вже не раз звучало, відставали без відновіа і щоб нас умишало за промисли. Се протвистає о нашій автономній ідеї, до здійснення якої отримемо. Мусимо також домогати ся від правительств, щоб руководило ся демократичними засадами.

Не будемо дозволити надумати і шеван адміністративних або фінансальних, жадано рінного тріттона всіх суспільних клас. Ужнемо цього свого впливу на обвешчана і розвій наших народних і автономічних прав. Супроти вищих народностей не виключаючи Русинів, будемо поступати завжди лояльно і будемо старати ся о урівноме істнування ріжнати. Особливо сердечним мусить бути наше відношене до польського людського стороництва, аж старана, які змірають до сподуви польського коло з яким польським стороництвом, унічають ся успіхом.

В надії, що мимо часоних непорозумінь всі члени польського коло з'єднають ся до євентуальної праці обіймаю з намішним дном мій уряд“.

Рада державна.

На засіданні палати посівів в вісторон, коли нові міністри входи до сали, прийнято їх грімними оплесками, а так само оплескували ант представлени нових міністрів бар. Беню. Лише чесні радники і соціальні демократи галасали протестували. По відчитанні впливів (між ними були інтерпелляції пос. Охримовича в справі виборів до повіт. ради в Валківщині і пос. Цегайківського в справі поведени повіт. в'язни в Добромилі) зібрав голос пос. Немец (соц. дем.) і жадав отворення дискусії над явлюю правительств що до перестрою кабінета. Високо відказано. Пос. Клясочач іменем чеських радників протестує проти вступленя обох членів міністрів до кабінета. З черги пача ухвалила нагалячість і морітум внесення пос. Штайнєра і тов. в справі запомог для убогих родин резервистів по кляканих на відновіа випраки і відкинула тако само внесення соц.-дем. посівів. Потім приступлено до дискусії над кляканими внесеннями н. Шрамля і тов. та н. Ренієра і тов. в справі дорожніх живностей. В дискусії пос. Немец подав, що в Н. Міст і в Наході в Чехіях вибухали голодні розрухи робітників і по-

дхав ся вров людскя. — Слідуюче засіданне відбуде ся на другий тиждень в вісторон.

3 парламентарних комісій.

На засіданні голови клубових у вісторон порішано, що др. Кость Лєвчиний має бути вибраний головою податкової комісії.

Перед думою.

Отвореня тротій думи відбуде ся в таврійській палаті. — Клуб монархістів відбув загальні збори, на яких обговорено дпрентиву для думової більшости. Постановлено в принципі, що монархісти, праві і антирости повинні злучити ся. Президентом має бути вибраний монархіст, наймовірнійше грає Бобринський. Кадети мають бути виключені від президиї; великий компроміс з ними неможливий. Дума має заперечити чужим народам право на автономію і визначити право національної (російської) школи. Віцепрезидент союза „істинно русских“ Пурішкович, Крупельський та Енгельгарт вигодоси патріотичні мови приняті одушевленням. Пурішкович заявив, що програма його партії не є реакційна, але ліберально-національна пристосована до російських відноши.

Промова посла д-ра Окуневського

виповнена на засіданні Ради державної для 30 то жовтня 1907 в дебаті над угодою.

(Даліше).

Ні, мої панове, тут не йде про форму, але о суті. Досі ми не уявляємо Угорщини господарською самостійною державою; Угри се самі признали. Аж тепер в угоді мали б ми признати, що Угорщина є зовсім самостійна держава, управлена підписувати договори з заграничними державами, виповідати їх в році 1917, замалювати нові і т. д. і т. д.

Тепер мої панове, уважайте на одну многоважну обставину. Економічна і торговельна самостійність Угорщини мусить днриводити до самостійного купулату. Мій панове! Що то значить — познали подорож Швейцарії і Норвегії.

Не хочу бути більше цісарем як сам цісар, також не подікаю а на то, щоб поучувати пана президента міністрів, але мої панове, ми істотини наряду з крайнього стоду монархії, якої важкі інтереси припадають тут в гру. Мусу старати ся провешити наше право-державне відношене супроти Австрії і Угорщини, бо в наду змагаючого ся розложени обох державних членів треба нам знати, куди ми властиво в будучности будемо належати.

Я замислю собі підручник угорського державного права, „Magyarország Alaptörvénye“ Найі Ерне, і тут стоїть на сторінці 67. § 28 так (читай): „Hisz publicum Hungariae: Vagy Béla III. viszta títul király Galičia, azo utastatko adobu sei kraj razom a Володимирію Андрій II, який перший назвав себе „королем Галичини і Володимирі“. Сян краєм завідували наперед рускі воєводи, онієдла угорські. За Загісмунда відступлено сей край Польщі до 1272; аж як Марія Тереса розійняла Галичяку з Володимирію на підставі принадлежності до угорської корони, жадан угорський Сейм в роках 1791, 1802, 1807, 1827, 1836, 1840, 1844 прилучена Галичина до Угорщини“.

Отже воно не забуло ся, що ми туди належимо, (Посла Ліберман: Гарні панади! — Жива лекція). Колиб хто сказав, що справу не треба так поважно брати, то мусу сейчас звернути увагу на те, що наш цісар і король в році 1867 як угорський король аломив таку присягу (читай): „Всі ті частини і провинції Угорщини, які вже можливо назид, як також і ті, які з божью помічю мають бути в будучности позиснані, Ме в шмелі Нашої престоли при коронації залучимо до сего краю і до його країн“. На підставі сї присяги і на підставі виводів угорського учинця держав-

ниї праи мусу тепер заднати ся: Куди властиво належмо в? Чи до Австрії чи до Угорщини? І як ми моментально належимо до безіменної державної групи „в Раді державній заступлених королівств і країн“, то при сїй левій угоді відлучена і при очевиднім нерозуміні точна таємнота монархії з Відня до Пешту сїд заднати ся: Куди будемо в будучности належати?

При таких ставі річей, коли навіть австрійський президент міністрів не бачить, що він Уграм поєддає, між тим коли він ім де факто має що найважливішого: признаве правного субєкту супроти заграничі, то я яко український посол мусу заднати ся: Куди буди в властиво по досвідці роках належати? Колиб бодий у нас виходувало австрійської ідеї і зміна до посланни Австрії, то я-б сказав: Ми належимо до Австрії. Чи однак воно так є? Коли Русини навіть посперяють ся перед австрійським правительством, то що може ім правительств? Воно каже, щоб ми пішли до Позаяків. (Ожик). Не панове з польського коло поавалять, тоді масмо, як-же не поавалять, тоді не одержимо нічого. Після нашого державного устрою сирала заснована істинна належність до конституцій Раді державної: але в Галичині належність она до конституцій Сейму. В австрійській основній законі державній стоїть: Не сміє ся ствувати дитину вчити ся другої краєвої мови. Гадаете, що се і в нас має нагу? Ні! Ми масмо повне право державне, в яким стоїть: Мусиш вчити ся другої краєвої мови. До котрої держави отже належмо в? До Австрії? Факти протвистає ся тому. До Угорщини? — що цісар потвердн присягою — чи до Польщі? Прому мені се поєднати, бо в данні обставинах дійсно не знаю, куди в наду і маю належати. Признаю, що право-державний і народно-господарський розвиток австро-угорської монархії належить безперечно до найтрудніших питань державної науки і національної економії і що треба дуже поаваляти студії, щоб через замітні, часто темні дороги дійти до справедливого поняття і рішення. Але се не тичить ся відноши між Австрією з Угорщиною, лиш нашого державного відношеня до Австрії. Тут треба вже раз справу розвешити.

Тепер переходжу до фінансової часті угоди. Я вже перед тим сказав, що сю главу угоди уважам цілковито задовольняючою. Признаю провешити міністрів, що упринципі більшому року не можна було ліпше урегулювати, щоб компенсації за мористи, які припадають Угорщині з амортизації капіталу блонної ренти, з позички на д-мис, — лежали вже в постанові сїї глави в не в шовті. Признаю отже, що обрахунок дотично компенсації на домени є цілком справедливий; признаю навіть, що двир-центне відношене квоти, виборене президентом міністрів, є його майстерним твором, бо тут г-мжу ся з помершим міністром Байлзом, що сїй здобуток є великим побігом. Се все мусу признати. Але на економічній наші се угода для східної і західної Галичини принесе такі шкідли, що мене аж страх збирає. Угорщина се край ріжнотний, так як і Галичина, має однак ліпше сонце, ліпшу землю. Се признає ся до того, що Мадри жинає пачати о місяць скорше (окаж: о місяць тиждень) отже навіть о місяць тиждень скорше як ми. Дош ми шовь принесямо на рынок, Угра вже шовь продала. А сю конкуренцію в земельних продуктах, яка для нас є убійною, нічим, кажу нічим не усуває ся.

(Конєць буде.)

НОВИНКИ.

Чернівці, 12. листопада 1907.

Іменина. Новоординований о. Андрій Місский іменований провізоричним катихисом в гр.-пр. шкولی двочлї в Чернівцях.

Поет старає ся зовсім психологічно показати, що як раз в такемо, як зблизяє ся неминуча смерть, чоловік відносить ся на душі, стає понад гноблячими обставинами і набирає охоти умерти, як герой, що за ідою віддає своє життя. Се викладає він з одної сторони на цілм народі, з другої на одиначі, яку обставина і суспільна мораль призначили на смерть.

Сударман не виводить цього народу Готів на спелу. Він представляє його лише в одній особі молодого короля Тея, який волею героїчної смерті на польний полд бою як неминучу смерть з голоду. Він сміє ся з своїх Готів, що хотять вратувати бедаї діти і жінки, він хоче умерти, не вважаючи на се, що мусить умерти і сей вров зовсім прозримий. Але в него се лише розуміння, що не героїзм. Він не чує в собі настільки сил, щоб самією оповістити своє рішення Готам. Наступає поспільний вечер його життя. До борби вже нельо готове. Тея явраз вернує зі свого піччя, бо Готському кораблю не вільно не жонатому вилрати. Тея холить сам в своїм шатрі занятий думками реалізаційними думками. Смета страшно вражає його немале і його проймає страх перед смертю. В тім входить його молода жінка, з котрою його з нежестоті повінчав. Тея прогонить її, але її доброта і лагідність згодом втихомиряють його; він бачить її любов, знаходить серце, що його розуміє і впливає перед ним своєю журбою. В одній хвили стає Тея щасливий. Перший раз в житті казнає радости любови і за сю хвили він віддає бж вельо. Не страшно йому тепер смерть, бо він гине в обороні сего, що йому найважливіше. — В сїй трагічній показав поет свою силу в психологічній моти-

вованню аспі. Деякі добачують в сїм поеті передсмертний гумористичну спону і сентиментальність, але я думаю, що ми змалдо змисли цього хвиля і судилом героя, щоб могли і мали час звертати увагу на дробниці, що викликає в конечність. Не либує і тут гумору, хочби приміром в сцені, де відбувал ся весільна вечеря, аложив з сугара і пізаним молодцем, але гумор сїй випливає ся новім природно з ситуації і в его умітло лежить частина краса драми а на сентиментальність. В сїм однім акті показав Сударман свій талант в много більше, як деінде і показав себе великим драматичним поетом.

Нашам в сїм творі впровадив нас автор в давню героїку минувшину, то я в другій драмі виводить неродини родинну трагедію з сучасного життя. Перед нами розграв ся велика акція, яку поет акцентично стиснув в один короткий акт, і ми залло в силі слідити за всіма подіями, що відбувають ся перед нашими очима. Се трагічний епірам, се дібний таір шукан від загальної форми.

І коли деякі твори Судармана торизать з надостачі акції, то тут її не заболато. І тут переможе себе герой в наду грошачої неминучої смерті, замисить ся понад буєнщини і хоче умерти. В сїм штучно викликаним, психологічно добре умотивованім поспелоченю себе смерті лежить трагічний його героїзм. Ми знаходимо ся в вітчині поета. Посланий в родині Дросе, молодий лейтнант Фріцхон, ужалав молодих літ, тішнеть ся веселою своєю життя. Ного неї показують і люблять і він гордий на свою офіцерську честь. Він заколює ся, однак, радичі не хотять видати за него дочка, аж порежне деякі любовні при-

годи. Та се не штука. Він і шукає їх, але при першій стрічі довить його муж на радмості з своєю любовою жінкою і перебує на нїм своє ново бичиско. Се ганьба для лейтнанта і він мучить її змисли з себе, як хоче дальше остати в сямі-тїмї посажано в то-вирани. Не маюча тут моралізація над честію, що вона властиво ніче не є, бо се є суспільна мораль і її годі змисити. Се честь є шовь обвешити, не-змішного, вона істнує в теперішніх відношенях і з нею треба жешати ся. Се може еатум прии в собі не менше трагізм, як еатум старинних. Фріцхон мусить мати сатисфакцію і шукати її в повашину, але і се неспелно. Він змалдо зганьблений а днвїл поєднує належати се від вибраного суду. Він знає, що честь шверти і рішан ся шверти, щоб зана ратувати честь свого імени. Закурений іде до дому поаваляти ся в родичам; батько бачить аину в него. Сян не тить ся перед батьком, але і батько розуміє ситуацію і віддає сина-одинака в руки ворога.

Се трагічна сцена, де батько прамає сина, але кародні трагїди лежать вже в самім початку акції. Мироний суд позислав на пенсіїон і Фріцхон; однак гинє, як герой за добру славу свого імени. — Сударманов роблять знайд, що він воляче лейтнанта, який допустив ся алоцину, руйнуючи родинне шасте свого пороги. Та певно не се була ціл автора. Він хотів показати, що і чоловік пригноблений потанім учинком, мисє взоєсти ся понад свою судьбу і сам виклакує в нас співчуте і жалю.

(Даліше буде.)

Перенесені гр. нат. святищенників. О. Іван Гал-
бонський парох в Кам'яці перенесений на паро-
хію в Сучаві, завідувач в Сучаві о. Платоній
Городецький на співслужінство до Чернівців,
а співслужини в Чернівцях о. Іван Вовчук на за-
відувачство до Кам'яки.

Призначення для п. Василька, 3 народів порішеного заспокоює рускої гімнізації у Вижинці одержав п. Василька, а між иньшими отсі телеграмми: "Загальні збори сіп "Рука Щина" у Вижинці вислакують Вам. Виспопозаказаний Пане Посла, за ижелине гімнізації для Вижинці казавшу подяку й несомитенно доміре. — Никитич".

Члени тов. „Січ“ у Вишній переслають свою пословицю п. Николі Василькові сердечну подяку за видання рускої гімназиі. — *Городишчів*».

Відзначене. Цусар надав віпорезидентомки кра-
євого суду в Чернівцях Олександрови Артюхон-
ичеві ордера жовтої корони III. класу.

Цесар надав надучителю Юрія Вороти-
нова в Молдові Судини срібний хрест за службу з во-
роною. Д. Воротики він найстарший в днішних
учителів Русинів, працює понад 35 літ на сій
посаді і найкращим успіхом в школі і поза шко-
лою, так, що ся громада найсвітліша на весь повіт
Солотинський. Бажаємо щирому і тихому робітникові,
щоби тіши ся добре заслуженою підзнакою ще
много літ!

Нову комісію іспитову для учителів шкіл народних і вищихих з русинь мовно викладовою в Чернівцях на час від р. 1907/8 — 1909/10 встановио міністер освіти. В складі її входять: по іспитової

співзаснований Олександр Попович як директор, радник співзаснований Леон Галайський як заступник директора а інші члени: професори Євдоким Пігуляк, Антон Каміш, Михайло Ісєєнко, Василь Іванюк, директор Миколай Снігул, под. інж. шк. Олександр Кулацько і учителя при школі апар. Нахаль Гарас тай Каміляр Петрашук. Устатковано членами, проф. Іларією Федоровичею в Кіпизині, проф. Петрови Куманюковому і уч. Нимодзеви Шкурканови в Чернівцях міністер освіти поручили кр. раді шк. вислати признач. за Тімотієм діяльністю в комісії.

Помічник для краю. Відомаршалою др. Смаз-Стоцькій перервав більше як двохтижневий перемовини з віденським союзним банком в справі затягнених для краю помічників 5 мільонів корон і довів до кінця угоду з додільно-австрійським товариством освоєння в справі помічників в той самий висоті від дуже корисними тиснями.

Самовбийство. „Kurier Lwowski“ доносить із Львова, що там вибрав собі життя вистрілом з револьверу покірний студент врані 26 січня Мстислав Січинський. Покійний був діяльним членом громади української молодіжної, в часі посесійсний належав до видів „Академічної Громади“ й організації комитетів. Ї. с. н. !

3 вид. товариства „Січ“ в Чернівцях. Друга проба м'ясаного хору до концерту Хмельницького відбуде ся в п'ятницю, дня 15. с. м. о год. 7. вечером. Просимо явитись в концертні і точна. — Третя денна історія України буде в суботу, дня 16. с. м. в двох видах товариства українських студентів „Січ“ о год. ців до 8. вечером. Темою буде: Огляд внутрішнього життя України в часи князів і початок литовського князівства на Русь“.

Тов. Гім. і отор. огнев. "Січ" в Ніцмани спля-
жу на четворт 21. с. м. шесті загальні збори. Стриймани.

Тов. "Ніцманський Боян" устроє для 20. лі-
стопада 1907 в сали грон. уряду в Ніцмани Веч-
ерю в танццям. — Вступ від особи 2 К. — Для
родина (4 ос.) 6 К. — Стрий нічтовий або народний.
Початок у годний піа до 9-ї вечери. — Дамітер.

„Народний Дім“ в Шипинцях. Волжанинство відкриває „Народного Дому“ в Шипинцях відбудує на в четвер дні 21. с. м. на с. Метайла. Перед поїздом відбудує на посвячення „Народного Дому“ з поїздом коніпорт асад тов. „Сім“ з Чернівців. Сім запрошують на се відкриття поблизкі „Сіми“ і вишні товариства як також інтелігенцію. Вступ безплатний. — Комітет „Нар. Дому“ в Шипинцях.

Українське академічне віче у Львові відбудеться в суботу, дня 16. с. н. о 7. год. вечером в III. залі львівського університету. На денній порядку: „Українське студентство в тактиці правительства в університетській справі“.

Із штуки і літератури.

3 міського театру. Стара оперетта „Базароне“ цікава була особливо тим, що в ній перший раз виступив директор Кляйи. Роза Тимошча якби справді написана для нього: властивість готувати, а не до того молодувати, жити в нашій уні так млі і кружати як директор черновицького театру. І такі жінки, певні темпераменту як бул наш директор на сцені. Правда, свій його казан догадувати ся, що п. Кляйи мав низьке гарний голос, але що з привичкою і залозотою для прочіх, молодих членів дружини треба піднести — се являна, чиста дитина, яку, на жаль, не все доводити ся нам чути з міської сцени. Збира-

Надежность на янв.еи маркети почтовыми на провинции еи.

Чернівці, вулиця Головна-Шкентлерга ч. 3.

Рік заснування 1873.

Фабрики панелюхін: І. Генриха ітн у Відні, Осєна
Швабна і Савіа у Гану.

ДЖОНІ АРТИМУЛИ ДЖО:

Вбрав Ревелнамера, рушницѣ, артикули до позывана, зидна
курильня.

За редакцією підпороідає: Віктор Стратч.

ПЕРЕДПЛАТА НА „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор., на шість місяців 8 кор., на чотири місяці 4 кор., на місяць 1 кор. 50 сент.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на шість місяців 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 82 ер., на шість місяців 42 ер.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневиком „Руска Рада“

на цілий рік 18 кор. (або 9 рублів або 84 ер.)
а на шість місяців 9 кор., або 4-50 р., або 42 ер.

Поодинокі числа 10 сотників.

БУКОВИНА

Виходить кождої середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція

„Буковина“

в Чернівцях, ул. Петровська ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адрес для телеграфу: „Буковина“ — Чернівці.

Оголошення приймає ся по 20 ер. від строку „Нахлідає“ по 40 ер. від строку. При частійшій змінах відповідний рахує. Рекламувати неможливо відносно від строку. Рукописи статей редакція не бере на поштові відшкодування і не повертає. В справах редакційних можна ужити поштових відшкодувань по 10 рублів і 2-3 на пош. при наданні і копії.

Листьмо до редакції.

Від п. Пігуляка одержуємо отсе письмо до помішани:

З посліднього числа „Буковини“ довідує ся на мого проведеного адвоната, що на довгочасні зборах тридцять і сімсот учителів німчанського округу мене не хіліє провину, а витрат мені і не сміло ся, позачею заступлено і той загуд без паремоні оновіщено.

Минимі мої провини мали би бути ті, що я десь перед письм називавши і народив учительство „карітатами“ та що я десь — адвату ся в Соїні — „не постій за домаганнями учителів“!

Чи я що такого беззастудного дійсно сказав, як мені закинуто, або хоч в приблизно провини ся, чи тут не заходять непорозуміння, або навіть злоба, або чи се правда, щоби я хотів і де побудь „не постоя“ за оправданні домаганнями учителів — се тим 37 панам учителям — байдує.

В цім невизначеном екаві воліть ся так, що не заступлює ся нікого, навіть злочинця спійманого на горничім учинку, адно на підставі обжалування, не то доносу, не пислування оправдані обжалованого, чи окантеного.

Не можу припустити, щоби між ними 37 панам учителями, котрі мене судили, не було ані одного, котрий би не знав сих найпримітніших засад людськості і справедливості. А коли помню того загуд, себто публична заява жалю наступила на підставі одиоголосного рішення, то тут озиваю доходя мене не о справедливий осуд самої справи а о процьмного. Тух верховодили вже не річівість а пристрасть, тут доходя вже о знєство: „разина, разина його“!

Во, як сказано, кождо тим панам ходило було о висвєсені справе, о правду, а не о тенденційну напасть, то вони були-б відповіли ся вперед до мене з відповідним лантанам, чи хистом, чи, коли вже нема ширости або дозвря, публично в газеті, а тут ні, — тут простий загуд без запитань і пислування, і ще до того публичний смуд!

Ті 37 панів учителів того мого висвєсені до свого тенденційного загуду, очинидно не потребували; а їм з ним і тепер не буду напидувати ои а тільки віддаю сєй поступок під осуд всіх, котрі дорожать особистою честю кождої людини. Про послідню се-

бою собою адм справу своїм виборцям, котрі мали муть нагоду сказати своє слово й про те, що тим 37 панам учителям не подобало ся й за що мабуть виступили супроти мене в такий не мовляний спосіб.

Ерстей Пігуляк,

посла до Ради державної і на Сейм правий.

Інтерпеляції посла Пігуляка і тов.

вислєні на засіданні Ради державної дня 8. падолиста 1907.

І. Інтерпеляція до міністра про-
світи і віроісповіданя по причині
переслідування гр. прав. Русинів гр.
прав. консисторію на Буковині.

На засіданні пазати посла з дня 18. падолиста 1906, посла Пігуляк і товариші інтерпелювали міні-
стра просвіти і віроісповіданя по причині перешкод
при обсяженню економізованій послані руского нато-
хита в гр. прав. висшій школі дівоцій робленні кон-
сесторію, але отало ся лиш те, що дїє ся в таких
случаях. Ц. а. правительство уванило відповідним
також і сєй інтерпеляцію зігнорувати а консисторія
і далше остала ся в своїм роїсній переслідуванні
вірних рускої народности і перешкодила обсяженню
яко розвиненого учительського місти по нинішній день.

Щоб не втратити справу, злочна мачета гр.
прав. Русинів на Буковині про місто так не дбає, не
про те, щоби при кожній нагоді заводити Русинів
в правду. Лаш прислухувала своєму волі сєй обора-
воє супроти Русинів, і тоді навіть не без удавання
бачили добра для мученого народу. Кілька разів
пряміра на сєй.

І. Тому що ц. а. правительство жадало проно-
зити для підвищення названого місти — самопозитно
не а власної ініціативі — одявляла державна власть
рішила більшістю голосів, запропонувати на місце
руского натохита Румуна, ба навіть ще гірше як Ру-
муна, члена революційної родини Волошинів! Здає ся,
що навіть сам митрополит ар. Рента настраши ся
у виду сего шаленого напалу з церковної власті, бо
більшістю голосів — а сєй розпоряджає консисторію
проти Русинів завісиди — завашту ухвалу засвєсто-
вано і пропозиція не зроблено!

2. Консесторію на се місце руского священ-
ника Миского післала румунізаторська консисторія
на посаду другого сотрудника до Топошівців, між
тим коли несправжній рускої мови Румунів Страну
назначено для рускої громади Черетенька а Пеноскула
навіть адміністратором в Клявдині! Більше обору-
юче і цинічно не може поступити собі пішла власть,
яка хоче бути святою, християнською і церковною.

3. В попереднім році консисторія прийшла до се-
мінарії з руских кандидатів лише чотирох, а румун-
ських однак п'яти, між ними одного, який був ані в об-
чайнім так і екавінім згляді недостаточним, агадмо,
гірше кваліфікований, а віднини подано руского кан-
дидата з екавіфікованим а южним згляді відзначеним.
А мимо того навіть сама консисторія прийняла певний
брак руских священників. Фактично 25 місто в руских
громадах стоїть необсяжено, містим ані 3 румун-
ські священники смідять без присад, бо вони такі по-
ридні і сєміні, що не знаючи рускої мови не хотять
розвєстувати на рускі народі.

І сего року треба побоявати ся подібного по-
ступування. І сего року є в семінарії оного 9 відлич-
ного, а ані убігають ся 11 Русинів. Самопозитно, що
убігав ся є принате маса румунських аспірантів ба ще
а 5 москалів.

Головно проти прийнята Москалів мусить Русини
застережи ся. Румунські народі є пазгалі в храм,
тоді знамено не вілні. Одлак московських народів
нема ані одної, бо чотири російські громади Липова-
нів на Буковині належать, ані відомо, до власної хри-
стіянської ости. ані сама собі достарма священників.
А мимо того треба побоявати ся, що наша кон-
сесторія прийме до семінарії нєрав п'ятих Москалів
а жадного Русина, бо мови у певній лінії можливий
спосіб і при кожній нагоді вправити Русинів.

Підписані питають ся вого Екад. міністра про-
світи і віроісповіданя:

ад 1. Чи стоєт Ваша Екад. зарадити, щоб місце
руского натохита при гр. прав. висшій школі дівоцій
безпозоволочно обсяжено руским священником?

ад 2. Чи стоєт Ваша Екад. поробити відновлені
кроси, щоб рускі священники не посидати на під-
риді становленя, бо рускі народі одержують Румунів?

ад 3. Чи стоєт Ваша Екад. постарати ся о те,
щоб вілні в тім році місто в семінарії по причині
потеряного браку руских священників бува обсяжені
Русинами а що найменше не Москалями.

II. Інтерпеляція до міністра тор-
говлі в справі пошалу на поштах на-
слідком незнана рускої мови поштові-
ми урликанами.

В рускій часопис „Буковина“ з 1. падолиста
1907 р. поміщено таку жалобу:

До відомості п. к. Дирекції пошті і телеграфів
в Чернівцях і у Львові.

До чого доводити познание рускої мови у наших
поштових урядовців, нехай послужить для праміру оу-
точби й сєй част: Лист адресований до Топошівців
а владний на пошті в Клявдині 25. вересня с. р., ви-
друє до Скалату а Галичини; там лєжить на пошті

* Се — як дописки жи в посліднім числі — отало ся
бодай а части через Липовани а Миского пропозиторію нато-
хити.

А. Миколайчик.

Недосьпівана пісня.

„Заграй мені пісню, дівчино,
Що ти єї грала в маю,
Як півня-галука малани
У нашім золотім гаю.
Люблю я ті західні тони,
Що длють ся з під пазів твоїх;
Душа моя в розсинах твоєх,
Як чую срібнистий твій сміх!“

Дівчина тихесенько сіла
Та вларила в отруні чуті;
Леза ся мєлюди сьміла
З під пазів дівочих мотих.
Голову сьдонивши а додому
Він мивця в кучочу сидів;
Думками а мачувність полинуа,
А вишном на вої гледи. —

Чи тамши, дівчино, ті хвалі,
Коли то ми а поді зійшлися.
Та в дівку по стежці позмаїв
На берог височай пішли?
Ми а обляг голубий балала
На кринях чарівних думок
Невпинно летім; — не знали,
Наві то втєпний сєй крон.

„Чи тамши, дівчино, ті хвалі,
Як ми на долину відшли,
Де цвітін пахучі пивли,

Й студени водичку пили?“

Та піла шалючу воду —
Щаслива, свєбідна, жива,
А з величан твою вроду,
Що пісню кохання оділа...

„Чи тамши, ту знаю, дівчино,
Як в тихій, шевковій трані
В чарівну нечірну годину
Ми бачили цвітін живі?
Тоді ти сєй пісню співала,
Що нині чарує мене,
І слово трівожно постала
Про розлїт, про шастє щина.“

„Чи тамши, дівчино, як нинішом
На груди ти оканяла мою
Гораче, руминєс личко
Й душу відчинила свою?
Тоді то... Та чом сє, дівчино,
Тя тони владила ніжні?
Познати, нехай пісенька дїна
І спомини родять спїжні!“

Та пісні дівчина не грала;
Тужливо гляділа в вікно...
Там зірка почірива свіла
І слово шентала одно.
А слово те вуглем горючим
Пазило дівочю грудь;
І вкїнуло слово болюче:
„Забудь на ті хвалі, забудь!...“

„Заграй мені пісню, дівчино,
Що ти єї грала тоді,

Як дитя розлукі година
Убила думки молоді.
Люблю я ті тони тужливі
Що длють ся з під пазів твоїх,
Люблю ті аморди змінливі,
Що обляг срібнистий твій сміх!“

Дівчина наново заграла...
Аморд ва амордєм сплїзав;
Мєлюди груди роздїрала...
А злочинєс нєвчє сьмивав
Тужливі та жалоні тони,
Що чув їх у перше розлїс,
Як горе абудзало, бездонно,
Як хвилі розлукі прийшли.

„Чи тамши ті хвалі, дівчино,
Як а вже в посліднє прийшли
І в таку нічну годину
Тебе у садочку пазшов?
Валїй мєлючєс а зірками
По сьвітому небі гуляв,
Сьмівав солодкою за нами,
Дрімала безжурно азіла.“

„Чи тамши, дівчино, ті хвалі,
Як ми до ахтани зайшли
І рожі пахучі, розпавлі
На столу нашім пазшли?
Тя рожі а китицю змєла
І мовчим вручила мені, —
А дївєність нам здобно шєнтала,
Що наші валї нарє...“

„Чи тамши ту знаю, дівчино,
Як слово розлукі пазло

під 20. вересня до 18. жовтня а під 13. жовтня пан
друже що три дні із Снязиту до Заставної. Там про
зодить 16. жовтня, звідки нарешті 17. жовтня діста
єш до рук адресата. Так то лист адресований по ру
сли потребує в Австрії, щоб порізати простір окозо
2 милі, заидружти аж 22 дні! — Додати треба, що
міст листу був дуже важний для адресата, бо похо
див під поїзд до Державної Ради в важливі справі
для его рідні і, розумін я, через означене затрим
свою актуальну важливість.

Питаємо ся Тебе, Хвалена Диресниє, коли змо-
же будуть установлені урядники на рускій землі,
що вжити муть також руску мову?

Така цялота си буковинська Русини вже довго чекає, але без ніякого успіху, бо наведений еміт не одиновий. Послани Вігулякони вже два рази влучало, що лист адресований по русин дуже швидко до Соєтаниа а наданий в Чернівцях, на другий день вертає си з червоноцкої пошти а нитаням, куди настановлено лист має йти ?

Карта адресована по руски до містни сего посила надружала вперед до Селетина а звідти доторма на місце призначення. І так далше. Вуковичега почта прямо ігнорує руске автохотне населення. В не йому, нім краю урядова ся вона так, німачеб Вуковича була якою прускою провінцією. Чи се так тяжко настановлене почтової служби чинити лависими від того, чи кандидат знає бодай прочитати руску адресу? Між тим настановлять ся службу, яка ані одної буває не вміє по руски. І яє справді може почта в рускій області сповини тоді свою перевагу, що-дня дотормаючи руского населення пачау? Русичи Федорова, який синичи в німеччині кляс народних, роблено немозжливі перекожди при його монетованю о місце почтового слуги, бо він, мовляв, не вміє читати німеччині адрес. але приймає ся до служби особи, що ніколи не бичили рускої кляси. Ані за пільгоровною інтервенцією посла Пігудина і за особистон аміншанем бувшого наддиректора почтового Поша прийнято сего Русина до служби, бо стверджено, що він по німеччині востім добре читьє. На Вуковині загніздава ся але привичка, після котрої уряди ждають, щоб подавалося більшість не німечного населення краю що-до монї притосовувала ся до уряду а не уряд до населення.

У нинішніх ескізів підписані п'ятьох його Ексц.
наша міністра торгівлі:

Чи Ваша Експ. хоче строго заридати, щоб всі поштові урядники і слуги на Буковині — бо нашіше їм усею си — безприволочно були присидувати набути собі що найменше тілжо знання рускої мови, щоб могли добре читати рускі адреси і з рускими сторонами говорити по руски, як тамж, щоб на будуче одержувати при пошті місця лийн такі особи, які знають си знання рускої мови в ідповідній мірі?

Політичний перегляд.

Угода комісія.

Угода на комісії веде в середу далішу дебат у генеральну над угодовими пропозиціями. Пос. д-р Т. Окуненський обговорював швидко, ні вникають далі Галичини і в привезу угорських різних продуктів. Опісля виступили бесіди проти нового міністра далі Галичини*, Д. Абрагамовича, називаючи його гідним заступником Земаловського, він

У тиху досвітню годину,
Аж сонце вставало зійшло?
В останню мене ти обняв
І наші відшлюди ся уста;
Ти вірності слово шептав, —
Останню розмову зняв...

Чи тишиш, дівчачо?... Та що ти
Засонилась голомку своєю?
Чи в тебе нема ніжко охоти
Душу забавляти мою?
Чому ти не граєш, дівчачо?
Хай луноє ся пісень суниа
У тиху, вечірню годину —
Остання, правдива, одна...*

Та нісні она по ніччиди;
Замовила вже струни чуткі...
Головку на груди склонила;
А думи ігнантиють шивадні —
І наче жезло некуче
Дівочу розпраняють груди
І вирнуло слово болюче:
„Забудь, ах, благаю — забудь!“

Заграй мені пісню, дівчино,
Що нині ти мала заграти,
А може в останню хвилину
Я ще уємікну ей сонити.
Я радий почути ті тони
То лають з нід палців твоїх
Душа моя в розкомах твоїх,
Я чую срібнийшій твій спів.

— Та що ти? дроздин? — Та я чого се?
Невже ти забула слова? !
Она мене в небо підносить:

так паязето ненавидів Русію. Речник укр. клубу
згадав се на поминальну роцію, яку урядуютьте пору-
шкучі сфери Австрії нашому народови, домагаються
безпосереднього контакту з контралаційними властями
(Reichsmittelbarkeit) а також переведення національ-
ної автономії, яка єдино може зберегти дальній
нормальний розвиток австрійських народів. Слов.
Шульє підмішував з давнішим виводом
п. М'яізіу, який ніде него не має прих підкідати
угоду іменом Словачки. Словачський клуб уважав
революцію* нещасним промом, через те не
мусить підняти перозування з хорватською делегацією
угорського союзу. Партия боснійська не стоїть на ста-
новіщях рішучо протинням угоди. По виводах послів
Гретоцкавера і Срамеца, які уважають єю
угоду за значно гішшу від попередньої, повернуи ще
раз до хорватської амесії пос. Пальой, уважаючи
її важною не лише для тих, хто признає нагу реалізі
дуалістичних відносин обот половини держави. Опро-
кинувши виводи Шульєкого, постанови революцію.
изважаючи правительство, аби воно на случай як би
угода до д. 31. грудня не була погоджена, розпо-
чала безпосередньо переговори з угорським правител-
ством о справі задержання дотеперішних відносин
займистости. Революція отже визнає правительство що
я до того, аби при правити переговорах згоджено
си на те, щоб доходи митових не повертано на по-
кривання спільних видатків, але щоб ті видатки покри-
вано ішеди відносини мити; зюта повинна бути
установлена після відношення числа населення. Описав
забрав слово виступольний посол Батазі. По по-
дєміні з соціалістичними перелободженнями, сидувал си
виплатити благодяльничості кола, яке мовляи не зу-
чить поступити свого народу із кнєстю великодерж-
жавного становища держави, як се робить Русія,
і буде голосувати за угодою, хоч правительство не
сповнило багато бажань кола. Розумієт ся, що йому
не подобал си не тільки виводи посла д-ра Е. Ле-
вицного але і д-ра Окуєвського, який розбив казку
про "історичні права" австр. Польщі до Галичини,
яка властиво повинна належати до Угорщини. При-
кінци вили си виступольний посол із засни тарині-
оніх броварів до річи найнезачинішій — вефована
минушаних своїх партій. Внєред вилор си "виподко-
пюст" своєї партії, а підтак розмажнував сі на
австрійсько-зювальний вплиор, шивираючи, виміст
революційности та кооперативних звосин із випод-
кованими в Росії і Німеччині. По промові Пергольта
засідання замкнуто.

На вступі засідання чотирьох постановив нос. Хо і висловив, щоб перейти до денного порядку над угодовими пропозиціями. Нос. Штальцель звернувся проти внесення Пльоза з попереднього засідання, бо воно є повинне передчасне; не проважуючи остатнього голосування требаби після бесіди підняти нове внесення, яке з'явилось до того, щоб не допустити до спеціальної дебати. Нос. Зайц зазначився проти тої частини внесення Пльоза, якої прихвату моглоб найбільшим разі привернути незворисний отин, интигрований угодою Союз і Корбара. Бесіди уважили се внесення злишним, тому було голосувати проти него. В поіменнім голосуванні підсчитано 27-ма голосами проти 8-ох внесення Хоца що-до денного переходу над угодою. По сім приступлено до дебати спеціальної, переходівім до обряд над артикулами, які підносять ся до правно державного відношення до Угорщини. Проголосив нос. Лехер, а підтак заріджено поспору.

У мене є пісня жима.
Послухай! — а може пізнаєш;
Я ніког не співати буду,
Чого-ж бо ти лично ховаєш?
Я тебе враздні; майду!...

Чи тишиш, діточино, хазяйчу,
 Чи я вже домів відходив?
 «О, так! я твоя до загину!» —
 Твій голос надію будив.
 І вийй! я знову пертаю
 До тебе, діточино моя,
 І руки ової простягаю...
 Та що се у тебе сна?

«Ах, склеп? Чого со ти плачеш?
Не плач бо, дитино, — заграй!
А пісня серденько горіче
Повесе у розкоці край! —
Та в неї вже сили не стало;
Сльози полили єй рисні...
«Не муч мене! Бачиш — пропало..
Не вгадує на імли давні!

«Не винна я!.. Батько і мати!..»
 Рукою хопивши за груди,
 До другої вийшла пізнати
 Із словом розпучки: «Забудь!»
 А хлопця стоїв ще хвилю
 Й задівся гіркими сльозами...
 «Працюй, найлюбішша дівчино!
 Уже не зустрінемося ми!» —
 вихід 23.VIII. 1906.

COPENHAGEN 23.VIII. 1966.

По порерві промовили през. міністри барон Бек і сенатний шеф Реслер. Барон Бек займав ся головню правдо-державною стороною угоди та мав намір, що німці трагетативною серією є умови тототима з данною спільністю. Яка небула можливість, щоб являв загранична держава ставила на основі сої умови претенсії до найбільшого управління, є виключена. Творішня угода має ту прикмету, що в ній поставлено з великою пресидженію богата втрості, які данішній не булз точно означені. Прем'єр мав надію, що угода так в Австрії як і на Угорщині вилась добрі означи. Що до питань, що булз після 1917-го року, висловивши прем'єр переконання, що обі держави є так туго з собою звязані, що повсім розійтє ся не можуть.

Відтак забрав голос пос. др. Т. Окуневський, по-казуючи з оводішеною промовою п. Баталя, а відтак заявив іменем руського народу, що прийняв до милості відомості зановіль польського кола, що п. Абрагамович має будучий міністер на предостатні Русьніх короні ще незможливий, а даліше, що відношення до цього промови в посольській палаті був тільки занепокоєний. Для зрозуміння сього пригадаємо на основі докладніших інформацій, що бар. Баталя ніяк не ретини мав реагувати передочера на оводішні виводи пос. д-ра Т. Окуневського, який заявив був, що будучий міністер Галичини п. Д. Абрагамович зробив між нами з польським колом ту різницю, що ми не маємо погляду на „Staatsnotwendigkeit“ з польським колом має, а окрім того зробив навіть, як то буде той міністер інформувати про нас корону. Бар. Баталя реагував ще й на той уступ, де п. Гамбінського пригноблено як голову німецької лінії, що домагають ся розширення автономії країни і забезпечення та укріплення національного польського добутку на нашій землі. Пос. Баталя іменем польського кола накликав, що пос. Абрагамович дивлений від посуджування Русьнім о якусь незможливість та що він так не думає. Хочемо вірити в щирість п. Абрагамовича й Баталя, хоч приходить ся йому доволі тяжко.

Пос. др. Коалісер скаржин ся на то, що високі митові оплати від залізів утрудняють промислову продукцію і промисл перероблюваня заліз. Обичайна мита від залізів є повноче, однак до сего відношувал партели, а то, чого не може добуті в Австрії, осягає через Угорщину, бо мита від залізів не можна обичувати без порозуміння з Угорщиною. На зяго треба найти якусь зраду. При вінда остерігал бесідних правительство, щоб воно не відвистнувало телеграфичні і телефонічні оплат з того привоуду, що угода приїняв в сій справі автономію обом державам. Дотепер відвистнове оплат від залізів не стало фактом тільки через опіт Угорщини.

Відтак промішали ще посипи: Крамарж, др. Пялос і Штольцля і на сім обради перемішано.

Отворене третої думи.

В четвер о годниці 11 перед позалудем і сьмъ Катерина таврійської палати вібрали ся міністри, посли і дуковенство. Прима посли до палати відбув ся цілком спокійно. Вічні уади, ведучи до палати були, замислині войском. Матрополит Антоній виголосив до послиів праявнїтну бесїду, зазначивши їм до праї для добра народа а в нероздїлнїм сполученнї з царем. Відтам відбуло ся торжественне богослужєне, на котрий на жаданє послиів відіслані три рази російськїх гимн народний, при чім два посли, один єпископи і один алає давали такт. Вітання міністри і посли займали і свої місця. На трибуну вступили дібнїм тайний радник Голубєв і виголосили коротку промову, вказуючи від іменя царя третю думу. Бесїда Голубєва міністри і посли вислудали стоячи і приймали єї оплесками і окликами „Гурра!“ в честь царя. Приступлено відтам до складання присяги послами, а єпископ до вибору президента. Віддали 380 голосів, з чого 371 одержав Николай Хомяков, єпископост. Вислїд вибору попитала дума звиняни опіоснами, чимъ Голубєв відшов а трибуну, а займив єї Хомяков. Обіймаючи провід, президент Хомяков виголосив коротку промову, в котрій підїс, що нїма недостачі досвідку і відповїдного знаня, не може не прийняти того волеюкого обовязку і обїави провід з вірою в будущність волиної і нероздїльної російської держави. Бесїдник гадав, що посли до нїсали рішайучої воли царя будуть працювати над заведенєм в Росїї мира і над започинам, котрі забезпечать роийнї держави. Закінчив желання благословєня божиого для праць думи, а відтам замітив, що після записи дума не може радати, доки єї президент не представить ся цареві. З тої причини о год чортр на четверту зкрити засїданє, а починаєє сїдзачючого буде позалий пізніший.

НОВИНКИ.

Чернівці, 16. листопада 1907.

Іменований при суді. Цусар надав радниківому суду в Чернівцях Ізидорони Маєр де Шаревенберг з нагоди його переходу в стан суночайку титла судового надрадіни. Міністер судівництва чернос судрадика Посвеа Майгеневе з Кінлоадзкого до Чес

Свій до свого!

Одинока руська торгівля в Чернівцях при вулиці Паньській, число 35

ІВАНА СТЕРНЮКА

новина, дашко іменувана судовими радниками Михайлом Коржовичем в Чернівцях для Чернівців, Христофора до Якубовича в Сучаві для Сучави, д-ра Лазара Орландера в Чернівцях і д-ра Николая Цурнава в Сучаві, обох для Чернівців, повітового судю Коста Пенту в Заставній для Сучави, субститута прокуратора д-ра Ромула Реуса в Сучаві, судовим радником і начальником повітового суду в Кімполонгу і судового секретаря д-ра Ежена Гамана в Чернівцях.

Мистислав Січинський, про якого смерть доносили ми в посіданні часів, був сином зведеного патріота і соймового посла пок. о. Мислава Січинського. Університетські студії почав він-раз після смерті і від тоді через цілий час студій брав визначну участь в житті української академічної молодіжності. Війні перемовинах делегації української молодіжності з університетськими властями в справі сповнення українських національних домагань на львівській університетській конференції в тих часах звичайно одним з перших делегатів, а в приводе демонстрації проти ректора Філаха був пошараний доганюю в утрату стипендії. Однак його діяльність не обмежувалася на університетській справі, але брав він також живу участь в ширшій публічній житті. Підчас війни антинерборівської демонстрації в осені 1904 в. був брутально побитий поліцією і опівся засуджений в судовій процесі. Особливо віддає він ширшій публічній діяльності від часу, як очинив університет (в 1905 р.) і переніс на національну. Підчас агітації за виборчою реформою до парламенту і опівся підчас останніх виборів до парламенту в Київ Гусаківщині, Терешівщині і Чернівчині майже не було віка, яке відбуло-б ся без його участі на найбільшій часті як головного референта. З того приводе мав також кілька судових процесів. Неза тим, постійний перебував також своїх сил у публіцистичній. Підчас відсаджування царя Мик. Потриває в 1904 р. працював у „Вільній Слові“, яко тоді називалося „Гайдаки“, а також містився привагидно дописи і есеї в „Ділі“. Після смерті, яка перервала життя його життя, залишила болючу втрату не тільки його родичів, але й народній справі, який вже з молодю ось так служив.

Із тов. „Православна Академія“. Далі 14. змстопала с. р. відбула ся звичайні загальні збори академічного тов. гр.-права, богословії „Православна Академія“ в Чернівцях, на котрих вибрано наступний адмін: Григорій Філахов, голова; Сморчанський Іван, І. заст. гол.; голова адм. рел. кружка; Дунаш Кость, І. заст. гол.; голова муз. кружка; Дарійчук Петро, І. писар; Андрійчук Богдан, І. писар; Горобісний Іван, І. писар і господар; Джулиньський Іван, бібліотекар. До комісії ревізійної вибрано: Катериню Петра, реверентом; Шербановича Івана, І. адвантом і Таласівчука Віктора, І. адвантом. — За Виділ: Філахов Григорій, голова; Петро Дарійчук, І. писар.

Вечером з танцями на дохід „Шкільної Помочі“ у Васильєвцях н. Ч. відбуло ся в суботу, дня 23. листопада с. р. в коннатах „Рускої Весіли“ в Васильєвцях н. Ч. Вступ 2 К. від особи. Надатки приймають ся з подарунком і будуть оголошені в часописі. Стрій народний або національний. Початок о годині 8-й вечором. — *Комітет.*

Іван Зінгера в для машини до життя насидомом світової слави, яку придбала собі ся в суботу, дня 23. листопада с. р. в коннатах „Рускої Весіли“ в Васильєвцях н. Ч. Вступ 2 К. від особи. Надатки приймають ся з подарунком і будуть оголошені в часописі. Стрій народний або національний. Початок о годині 8-й вечором. — *Комітет.*

Із штуки і літератури.

Садір Твердохліб: В сьвітцях паса. (Видання Миколай Мукч. ч. 8. у Львові, 1903. Ціна 1 кор. Головний склад в книгарні Наукового товариства імені Шевченка, Львів, ул. Театральна ч. 7.) Зміст: Слово Михайла Яковла. Портрет, рис. Юліаном Паньковичем. Пісан в той смуток. Ікарів плач (дмил). Хризантеми (дмил.). Жовтень похоронів. З гір (дмил.). — До сьвітцях ми ще вернемо ся в наступних числах.

„Рідний край“, ч. 6. Зміст: Гучня справа. Вибора й життя партій. Вісті. Гуркова справа. На Вербі. Українське слово й мистецтво. В науковій товаристві. Вірш. Спасає нас — оповідані Г. Варніков. Вірш Куліша. Під чериним шмарином — оповід. Лівницького. Вірш М. Тутого а П. Комарницького. Бібліографія. Стороння справа. Листи до Радякції. Дописи. Оповідки.

Відозва управи Бурси ім. Федьковича.

Буківнянські Русини посідають, як звісно, велику Бурсу в Чернівцях поміщену у власній величній будівлі коло ботанічного огорода. Сего року мав в ній поверт 180 учеників абороме помешкання і цілковито удержане за дуже низьку ціну а донні цілком безплатно.

Яко велике значіння має така Бурса для нашого народу, для нашої національної будучини, кожний розуміє, коли розважить, що ті сотні бідних учеників, які тепер анюють ся в Бурсі, стануть за якийсь рік між ряди робітників на народній землі і ренних борців за наш національно-просвітний добробут. Тому повинна всяка щира руска душа зацікавитися тим, що Бурсу і підтримати її всіми силами. Проте, вороги заважали нам такого величального закладу як Бурса, але ніхто не міг, тільки те що недостатків у ній є. Насамперед через брак інвентаря то значить ліжок, стінки і т. п. неможливо прийняти більше учеників, котрий міща є на 250. Відтак так, що прийшло ся, яке не мож було прийняти за нижню ціну, бо на будівню тижуть незначні дога, і як би варад Бурса приймала патріотів за дармо або за дуже низьку ціну, то була би за короткий час приводеваний пущити той величальний будинок бурманський на бубен. І зотий наша Бурса бере низьку мілечну оцінку а ніж всі інші нерускі бурси чернівчан то все таки онові кілька хлопців оуспіло Бурсу через те, що ім було годі платити 14 до 18 корон. Далше через великі і страх прикрі матеріальні недостатки не можна простарати ліпшої управи і платити працюючім надавочнім організаціям в Бурсі. До всего того і становець рускої суспільності супроти так важної народної інституції як Бурса імені О. Федьковича не є потішаче і адоношаче.

Задає жже всім причин бачити ся управа сєї Бурси спонукаючи промислати собі севе дорожче доступ до патріотичної серцець руского загалу і накомити його до більшій печальності супроти сьвої бідної шкільної молодіжності.

У волонтерів, пильників і м. Газетах читаємо що місяці незначні оголошені всенного рода датків на Бурсу, котрий їх бурса посідає вже о много богатиш фондів ніж наша, а в нас цікавлять ся Бурсою тільки ті, що мають діти в ній і що кілька постійних патріотів, а для решти суспільності вона цілком не існує. В наших народноостій ані стави дають що місяця на Бурсу будьто в натуральних будьто в грошах н. пр. волонтери платять і з руских сіл посідають різними що місяця цілком возама на свої бурси, до відтак анюють ся мичарі за нашу таку переважну, між тим а нас ані платять ані вичтой ані наших добродійні товариства не цікавлять ся Бурсою так, як то повинно бути.

Може дехто заведе нам, що інші народи багатіші, мають більше інтелектуальні тому-ж і не диво, що вони ліпше дбають про свої народні заклади. Воно троха й так, але не цілком. Навіть ури теперішніх обставинах можна в нас о сго раз більше зробити для Бурси аніж се робилося до тепер, лиш треба мати троха більше доброї волі і щирого серця для рідної справи. Є в нас на Буківині около 150 руских громад і ними котра громада присадила нам на місяць болей 1 кор., то ми би мали 150 кор. місячно — і тим же грошам могли би ми утримувати привагидні що 20 до 30 найбільшійших учеників цілком безплатно а у двох тільки на сину таку платню. І чейже нападуть ся у нашій севі 50 душ, щоби могли жертвувати по 2 сот. або 100 по 1 сотинами місячно на Бурсу, лиш треба аби наші сьвідомі люди при кожній нагоді на то наставляли. Дуже добре надають ся до зборів на Бурсу такі нагоди як весіла, номером, збори і всенного рода забави. У культурних народів, а майстрами між ними в сін пгляді є Чехи, такі збори чинять ся при таких нагодах на всенного рода добродійні цілі і то без ніякого шуму, яко щось таке що самособом розуміє ся.

Ми певні, що нашої суспільності не є байдужна наша будучиність і що в ній незаморда надія на красшу долю нашого народу, отже й сподіємо ся, що наша теперішня відозва диктована крайною konieczністю не промине без відповідного відгукую. Всенні датки просимо посилати на адресу підписаних.

Управитель Бурси ім. О. Федьковича.
Тит Козак, надуч. Николай Козачук, очинч. богослов.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Гаст Хаткович.

Памяти Опаанаса Матюшенка.

(Конец).

Потім несподівано він приїзав до Львова і заїхав до мене. Я побачив його — і все дитинство наше встало передо мною. Він міг би не зміни ся ні іранці: ті-ж великі очі, те-ж шарово, товстий риксамі написане лице. Деше на йому початі нічної, таїної думи...

Що, як, кудя?... „До Росії“, — каже...
— Та Бог з тобою! Се-ж просто значить, віддати свою голову в петлю!

— Ну, що ж — я потаю, там я потаю... Я не можу... Я тут гірко мучу ся...

І ми почали говорити. І в словах тих простіх, безпретенціональних розкривали ся породою глянбона, чиста душа... Він їхав тепер знов організувати повстання серед матросів, але вже з досвідом минулого, на білшу спави. І коли він говорив, а чув, що він справді не може не їхати. В сьвазу сими було стільки віри, а в сучасному стільки муні, що думало ся — а може й не попадеться ся...

Бачив ясь єврей, бачив, як живуть люди, бачив і „ідеал“ єврей — і тяжко було йому. Люди неода на каторзі; сї заповітні сторони свобода, про котрі так гарно пишуть в російській книжці, оповідають ся в дійсності таким причучим бачком, таким промислом сьва змішаним з брудом! А сї „великі люди“, провідні, ідеологи!... З якою невимовною ілю розважували він мене про заважисі машинисті воїх тих „знаменитих“ революціонерів, є-демін, є-орін, і всієї тої братії, що за сьваїм ідеалом косять все ту-ж сьва брудну, маленьку людську „душонку“. Довгі вечори ж промислували в розмові — і я все більше й більше думав на сї заважисі сьва, стільки павиваючого благо-родства, стільки віри! Він не був теоретик і не бляв очиністостю, але в кожнім його слові чув ся така невичина енергія, така віра в сьваїстість сьва ідеала, що я лише уявляв собі анже його на пролетарську ману. З такими людьми страшно говорити: вони твою буржуазну філософію, твої дитро та мудро сьва-тени томи й антиноми цени розбивають одним сьваїм словом, одним усьваїшмом.

Одно, що його тримало на сьваїті — се віра в соціальну катастрофу. Він вірав, не говорив лиш, а дійсно вірав, що соціальний пероворот настунить завтра, вірав, що доживе до нього.

Синтак в анос: а чи не була, кажу, вноді, тяжко носити на собі стільки людських смертей? — Ні, каже, — і сьваїючи ся оповідає: „Дивлю ся я, каже, а оден зейтигнт збирає коло себе „прики“. Про пари там щось боліло, бігав мучити ся; а богаються народу коло нього. Я приложив ся з рупи-ниці, трах — так череп і розпочав ся.

І се говорив той чоловік, що комаху бачи ся придивити! Глянеш на нього, а він сидить нерухомо і лише відчуваєш, що в йому щось час, не пере-стаючи, ідо павжа робота, а на лиці анже мучу.

З тижнями він був у мене, на вулицю показував ся вріда, — бачи ся, павжають, бо всога, до він був, за ним сьваїли. Він звичайно, не крав ся, але ідуци до Росії, мусів заїрати за собою сьва. І от в Вуданенті, сидючи до ваїону, він вибрав хилану і приволившись револьвер до ваїоні шнига, сказав йому: „Або дам сьваїт а сьва-ж хилану он в той павж, що іде в протинаку сторону, або... Мені однаково гірше не буде, а ти наложим житем“. Шинг розважача ся і сін до позваного павжу, а Матюшенко приїхав „чистий“ до Львова. І, звичайно, треба було тут бути обережним.

Приніс він в собою з Америки револьвер, але в цілій Європі не міг дістати патронів до него. Казав собі кунити броніні, бо „що я, каже, без револьвера“? У нього був прекрасний паспорт, мав умісце для нього роблений, але він не хотів їхати павдом, а хотів просто „завити границю“.

„Ні, каже, там мене анжуть на кордоні і як сьваїють — що я там зроблю? А в полі ще помі-раємо ся.

Кунили йому броніні, улаштували переїзд. По переїзді прислав мені картку, а білш нічого. І от анже...

Останній вечір... Просив мене грати йому на бандурі, і я грав йому про те Чорне море, на всому відтравив він найбільшій кит сьваго життя. Сумно цинали він голову і вивиним утор сьва. А як процав ся, кривнув а йому в сьваїт:

— Чи побачимось на сьваїті?

— Побачимось!

Ні, вже не побачимось, братіку! Убили тебе раніш-рано на лорі, довг там в Севастополі, може на тому сьваїмому горбю, до лежав він не раз. Убили а за-конопави ан пса а землю — і ніхто не анжати ме, до твоїх мотала і ніхто не поможить на неї кити-бо-смертінка...

Шував по цілій сьваїті тих китів, які перожан колись на павпернику, поможуючи по помості зі сьваїмою страшною рудинцею на плечах. Шував — і не анжшов... Бо то раз бував, дивний ти чоловік! Раз в житю! А другий раз — то вже анжвають...

РУСКА КАСА © РУСКА КАСА

тов. зареєстроване а ограниченою поручкою в Чернівцях.

Одзінка сьваго рода українська віснєва інституція на Буківині. — Приймає вкладки щадичі і опрочентують їх ан 2%. — Най анжовить 40 К і платимо 6% анжови 2 К. — Редиміт! Уай кит сьваїт до сьваїт? Відбав ся геленем відомоїм на шьваї Буківині і най кожний, що почував себе щадик патріотом Українським сьваїм анжови сьваїт „Рускій Касі“.

Підписуйте нам нових членів! Дирекція.

поручає: свій склад сьваїжих і добірих товарів корінних, овочів полуци, консерв мясних і овочевих як також ВИНА всенного рода почавши від і корони за фляшку. Меда питні **КОМНАТУ ДО СЬВІДАНЬ!** домашнього виробу!

Свій до сьваїго!

Назначение на работу и увольнение работников на основании ст.

Головний склад в Чернівцях у Шміда і Фонтіна, Дюгерія, улица Гелонна (Енценберга).

ВАСИЛЬ ДАНИЛЕВИЧ, улица Желѣзнична, Чернівці

Освітні і професійні дорослі і молоді.

Чернівці, уліця Руска ч. 8.

Чернівці, вулиця Гоголя-Шкєнберга ч. 6.

Рін здаложня 1873.

Догідна спосібність купити артикулі на
зиму і різдво.

Політикий набір різноманітних товарів — соціально : дешево.

[illegible][illegible]

Ивано-Франківське товариство „Руська Рада“ в Чернівцях

З друкарні товариства „Руська Рада“ в Чернівцях під парашом Івана Захарка.

За редакцію відповідає: Віктор Строїч

Захарка.

ПЕРЕДПЛАТА НА „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 18 кор., на рік 8 кор., на чверть року 4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованих, на рік 4 карб., на чверть року 2 карб., на місяць 1 карб. 50 сот.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневиком „Русна Рада“

на цілий рік 18 кор. (м.б. 9 рублів або 34 фр.)
на рік 9 кор., м.б. 4-50 р., або 17 фр.
Поодинокі числа 10 сотяків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція „Буковини“

в Чернівцях уз. Петрівська ч. 2.
Ч. телефону 170.

Адреса для телеграм: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 стр. від стрічки. Надіслані по 30 стр. від стрічки. При чотирьох оголошеннях відсотковий rabat. Рекламний неоплачений мілий від порту. Руконісники забороняють рекламу лише на поодинокі листівки і на листівки з великою кількістю листівки.

В окремих редакційних новинах усього не роздруковано: по дві сторінки — 10 р. по 2 — 3 по 100, при наданні 1 коп.

ДОВІРЕ.

На руці віце-маршала професора д-ра Смаля Стоцького надійшла ота телеграма:

„Загалом збори між „Русна Рада“ у Вишній писався. Він мене не обізвав довіри і заважати, що в горесово руських учителях, які вступили в табір „Neue freie Lehrerzeitung“, зрозуміли солідарність руського учительства на Буковині, не солідаризують ся“. — Нимрович.

Витяючи отому паву, він доказав, що руське учительство бажав занекупати розвагом над пристрасьтв відомо своїх товаришів, викликаючи агітацією ворожих нам чинників, ми остаточно обговорили цілої справи на будуче. Поки що точено про memoria занекупати, що А. Ончул в своїх „Weitere Bekantnisse“, друкованих там в „Neue freie Lehrerzeitung“ признав отворто, що мотивом, задля якого віце-маршал Стоцький не міг годити ся на регуляцію пропозиції Ончулом, була обави, що титарі виступаючи з регуляції сядуть на мужиків плечі, котрі вже і без того учиняють ся під великим лачами. Отже погрози „руського учителя“ в „Neue freie Lehrerzeitung“, що руські учителі на слунай як би посли не чинили за їх волею, „забули“ про свій парі і між чужими будуть привнесли шукати привіталь і оікуаї, несправедлива і для самих учителів дуже небезпечна погроза. Ми не сумніємо ся, що той „русський учитель“ має румунську душу, але власне ся обставина повинна заставити недовірливий відом руського учительства, хто се їх теперішні „приятелі“ та до чого знаєся їх робота.

В справі бразилійської еміграції

містить д-р. Стефан Рудницький в „Ділі“ статтю, з якою задля важливості й актуальності предмету хочемо познайомити і наших читачів.

Перед кількома днями приїхав до Львова відпочиваючий товариства, що задумало побудувати нову залізничну лінію в південній Бразилії. Згаданому товариству потреба тисячів емігрантів, щоб їх посе-

ланти вловити нової залізничної, і буде тому старатися, при допомозі зручних агентів явиться на найбільшій еміграційній емігрантів в Галичину, (а не сумніємо ся, що також в Буковині. — Ред.) Гроші нам отже аним масова заловити емігрантів, а після минулої рік наложив до дуже низької на урожай, то побоюється треба, що повторять ся стані події еміграційної горячки з 1894—1897 р. Даного в певних по-мечинах освітлених справу од нової еміграційної емі-Гранції в географічного боку.

Говорити про Бразилію в цілому, як про емі-Гранційний територія, надасть ся безсумнісно, бо Бразилія зі своєю 8.361.370 км² в лані немого менша від цілої Європи. На так величезній просторі можна привнесати велику різноманітність продукції і годро-графії, клімату, річок і т. д. — отже всьому різно-манітності уклавши еміграції. І дійсно подібують в Бразилії кілька географічно відмінних країн, але із питомості не мають для європейської еміграції майже ніякого значення. Для європейської еміграції мають значення лише виключно географічні ризики між південними широтами Бразилії та широтами півночі, зокрема сего краю. Ліній довж. часті південної Бразилії налівають ся саме-так на оселі для мешканців серед-ної Європи: ціла річка Іранізі, се для європей-ських емігрантів, хліборобів чи робітників, країна енергії. А південна Бразилія се лише 1/11 часті цілої Бразилії!

Південна Бразилія складає ся з трьох держав. Від півночі на північ сідують по собі Rio Grande do Sul, Santa Catharina і Парана. З Параною можемо відійти до держави Sao Paulo, але до своїх при-метам не належить уже до південної Бразилії, а до Бразилії східної, яка для європейської еміграції абсо-лютно не має значення.

Залізниця, яку саме задумали побудувати в Бра-зилії, має на меті поєднати в одній залізничній лінії держави Sao Paulo, Parana і Rio Grande do Sul. Вона відійде з місцевості Парана, до Pachina в державі Sao Paulo і будувати-муть ся в південно західній на-прямі. Се залізниця піде далі через державу Парану, поєднати ся з паранівською залізницею на захід від Курітіба (мабуть, в околицях Castro) і передвинити річку Iguaçu, поретже в поперед державу Santa Ca-therina, аби поєднати (мабуть, в Passo Fundo) з залізницею держави Rio Grande do Sul. Крім того планує вигадати товариство дві бічні відноги залізничні, а то на схід до острова Sao Francisco, де будуть ся надірорні пристані, і на захід до річки річки Iguaçu аж до її устя. На обох боках проєктованої траєк одержало залізничне товариство площу землі 15 км. ширини, яку хоче заселити емігрантами з Європи.

Там в се належав до першої класи. Візу стільки в мови. Я був старший при столі. Се більше як в мові літературі. То щось таке, як генерал. А сям всім можеш стати, як підеши в армію та можеш зробити кар'єру і т. д.

Рівнож не влучає Судермана запити, бунім би то він хотів проповідувати неморальність, він звернений радше проти публичних відносин, з яких заростає собі страшний конеліт. До сніг двох трагедій долу-ченя ще і трета епіска, але що вона без жалю стій-ності, тож в і починаю Н. Здає ся, що поет лише з кохачеством прилучив її до двох перших трагедій під спільний заголовок, а спільно з ними має вона лише те, що міністер рішає ся ніби то умер-ти, аби спробувати, чи хороша його любить, чи лише нуде.

До тепер бачили ми, що Судерман займає ся проблемами з життя сучасного, не розказує їх, а лише розбавляє їх з різними точками погляду і малює та су-спільні відносини та часто густо звертає ся проти цих відносин як нездорових і нездорових. На його мають ерім вгладних натуралістів великий вплив Ібсен і Гавітман і особливо під впливом сего послід-нього опановує він себе в малюванні обставин, в ха-рактеристичній особі і епізанті та будові драми.

В половині 90-ти років проваляв ся в нім. драм. літ. бажане ідеалу, бо дотеперішній опис буденного життя починав мучити. Драматурги видають прозу, а вертають до віршів і се бачимо також і в Судер-мана. Ще епіска в тріадації „Meritum“ писана віршом, але що даліше посюває ся він в драматизації ба-вочні „Die drei Reiterfedern“ — три пера чмалі“ епі-бодічна драма, в якій автор стареє ся побразити, як судіба писальника се з сиза і волі титана. Однак го-ловна думка поета не лежить в зорумудованні, будова не лежить в і та штурм досить слаба. Далеко сильніший ви-

Сю траєк в еміграційній в інформації бразилій-ського відпочиваючого, уділений польським дисциплінам і зі знаних залізничних емігрантів бразилійського уряду. Для неважності в то, що в про-се написана, лише збір-кою чужих думок. — Се географічна се з огляду на еміграційні наші емігрантів траєк прямо страшно.

Зачиняють ся вони в державі Sao Paulo. Це тако Sao Paulo, німають похвал, вони скажу, що се-гогоже місце бразилійської продукції капи. На морем північ південна південь з чудово буйною тропікаль-ною річкою, але з підземним прямо убийством. Найдо-слідніший час там так горячий, як наше найгоря-чіше літо, з ним з тою ніччю, що там німає похвал нериниональній похвалі, похвалено жаром і душною. Дасетерія, малайя, жовта пропасниця і т. в. досет-кують навіть місцеве населення до тутешнього клімату привнеса.

За вузкою залізницею південь відносно ся висока, дозвільте горя. З трудом сипають ся на них залізничні, а вони відійде на їх хребет, побачимо по од-собому безпрямому мисленню, поперерзаному палками свійючі горби, вириту травою і поодинокими гру-пами дерев. Се бразилійські Сатурн. На так Сатурн дожить і місце, де начесть ся будувати залізницю.

Уваги собі тепер наложене нашого емігранта, що послуживши агентів, привбу в ті сторони. Прий-мим, що джерело перебув дозволу морську подорож і власний переїзд залізницею південновою. Якій тут найде узгодження? Прямі страшені. Клімат лише трохи дозволити як в надморській півночі, німає жару горя триває з дуже малими змінами через ший рік. Літа і зими нема, а лише похлизна і су-хота літа. В талій горячій праці в поді з для на-шого чоловіка руйнуюча і неможлива; не мають до-слідку, не було міг відразу відійти в добрий успіхом до хліборобства. Ні одне з наших аб-ж, отворення чи джерел опочиває тут не уласть ся; треба власні билина, власні і тору тутешню еміграцію. А вони німає люди навикнуть до тутешнього хліборобства, будуть мучатися йти на армію. А заробіток там неможливий лише на плантаціях кава або при будові залізничі. Се праця в конялах і гутах, які тут є в Іранета, в що тяжка. А що там плантацій кава, се оцінять лише ті немоги, що власний перебув роботу на ній. Се найгірша півночі на сніті; від багатого вистав-лення працює ший довж і страшний духоті і го-рчи, а на так само душно німає заганають нову ту-дубу до сонючак, познач величезної у нас похвалі і хліборобів хліва. Страшені пропасниця і інші місцеві хвороби проріджують в страшний спосіб ряди нещас-них плантаційних робітників, що мусять погнутися місце даних муринських невідання. Люди слабшого

Михайло Лаврів.

Герман Судерман.

(Даліше).

А що Судерман дійсно уміє будувати своїм гумо-ром, будувати серйозно обставини і хитро змалювати героїв, що знаються ся понад собою невідрадно судьбу, нехай поспуляють за дозвот отим епіска з найновішої драми „Stein unter Steinen“, до чоловік змалюваний відносинами, пересміявши довший час у везиці, в хитані не довідує ся, що небезпечна змова має там дістати ся, паражая ся про свою долю з гумором, гідним полону:

Акт II. Сп. 6: Камеліри, Струве, Льюман, Шприн-гель, сидять і обідають. (Струве має бути небезпеч-но ув'язнений):

Льюман до него: Но, а як довго ще поведуть тебе поїзати хлібця, нім тебе, Струве, замкнуть?

Струве: Га. — Льюман: Вітак буде на обід лише „свинка“ та „козля“. ой ой Струве: Діти не палять про великі річи. Ви сего не розумієте. Шпрингель: Діти, він же в чинають ся, що сидіти в криміналі. Струве: Абож ні. Ви не зараз там дістаєте ся. Там самі делікатні люди. Там (нилі сніють ся). Льюман: Тому те і зесь німає писана шови. Струве: А там. Там можна вже чогось на-вчати ся. Чи ти мавши тут шітку до одній? А там держави мені епіска дозвіль. Лише з особистого повеління. Або й шітку до зубів? Діти, на тобі привітало болато. А ми там на обід робимо — тоалету.

Ручни поєдню все на рамена, цілий день бі-гали з ним. А се лише з великого паньотства. Зрештою, що ти знаєши тут? Або що в знаєши? І що ми зна-ємо тут всі? Сніти ми. Над нами стоїть камінар, а над ними майстри а що писані завірши і так далі — е.

студе великий талант Судермана в драмі „Johannes“ з 1898 р. Дивно се знає, що автор „Упаду Со-домі“ займає ся проблемами і біблійної історії. Те се робить він під впливом духа часу. Тепер проваляв ся змагані, будувати в послідній науковій критики, будь-то через се що біблійні теми містять в собі багато поєзв, познайомити ся з оригіналом християнських творів і привнесити їх зміст до теперішніх зміне-них відносин, а з ними вони понадають в щораз то більший розлад. Було се знаємо епіска крок Судер-мана, але він відійде ся великого проблему, та на-жаль він не був в силі его вирішити.

Іван Христитель — предтеча великого аскетизма, любив, вірив в Ісуса шийм серцем, але він вірив, що се буде земний цар. Іван проповідує таїн божий. Геродес женить ся з жінкою свого брата і в довж-целювоні мають привнесити в святині Богу жертву. Іван Христитель антиває йому од гріз, а воли його голод приминає без поспуху, підбурює народ проти царя, щоб його убив. Любог уважав він до тепер чинив євангелію. Тут знає ся між його учениками мунд Галазій і каже, що пороги треба любити. Зразу Іван не павляв на се, аж по хитав приладується се нах сими словами, та того, що то спав, німає не було. Але слова порушують його душу. Він дернеть-каміна в руці, щоб кинуть його на грішного короля і його тілку, але в рішучій хитав відпустив його з руки. І в од драмі Судерман не покидає поді від-носин і суспільного устрою. Христитель надр, бо час погнав, він прийшов його направити, але він не в силі виправити свою задуму. Він починає епіска-ство так, що жидів має навернути до морального життя, бо між ними, особливо між першоводними пер-стками Содомі, а між євреями та дельтатами єврей-ського законодавства. Христитель, предтеча, що бодав правди і законом є шире писаного, любив,

устрою гинуть там дуже скоро, смільні підконують своє здоров'я раз на несе.

Чи робота при заїзні будинок, ніж при кані, дуже сумнівна. Преп'я в нашій країні лиш парови і смільні „бараби“ можуть працювати при будові залізничної відстані і без шкідливого для здоров'я. А що-ж то буде, як прийде до тих само тяжко працювати в убійно горючій кліматі Sao Paulo? Будова залізничної в горючій країні середньої і південної Америки показала сумнівні досвідки, що Європеї можуть бути при ній заняті хіба як інженери або настанови, але ніколи як робітники. Праця при заїзні в Sao Paulo вимагає для нашого емігранта прямо самоубійства.

Тим робом для однієї способи заробітку в Sao Paulo вказують на для наших емігрантів неможливість. А без заробітку годі буде в перших початках постати своє газдівство на ноги. Навіть ті, що будуть мати доволі гроша на початок, нехай не сподіваються добра в Sao Paulo. В тім підсумку означають се величезно лиш газдівство настанави, себто ведена на великій розмір і соціальні піддаєних чорноробів-робітників у праці лани, бавовни, цукрової тростини і тютюну на продаж. Самоїсний кріпий глібороб такого газдівства вести не може. Управляючи фазою чи банком, він виживе, що правда, себе й рідні, але звідки візьме готівку на сплату поан, акарада, закупів однієї і т. п., коли на такі продукти не знайти сушк? Показиє просто безвихідне. Ціном лишам на бопі небезпечності, які гроші в тих сторонах від дивих звірів, ідохитів змій і т. п., але заважає, що самоїсний гадда там само терить не від клімату, як і робітники при кані чи при заїзні, там само піддаєти не тутешнім хворобам.

Всього того думаю доволі, щоба пересвідчити шановних читачів, що еміграція наших людей до Sao Paulo ринкає се засудженню їх на повільну страшну смерть. Для того всі часописи, всі організації політичні і економічні повинні докласти всіх старань, щоба не допустити наших людей до еміграції в державу Sao Paulo.

(Колиш буде).

Віче української молодіжі в університетській справі.

В суботу дня 16. с. м. відбуло се в III залі львівського університету заповіджене українською молодіжню віче в справі конвенції правительств для України на львівський університет. На віче прибули несподівано — ректорат, як звісно, був єдино протиний — послані професори: д-р. Ст. Дістрянський і д-р. Колосса. Як представителі університетських властей явив ся ректор д-р. Дембінський, декан д-р. Кизляк і професор д-р. Комаринський.

Предсідателі зборів набрано реформиста тов. Ст. Ватявського. По повстанню українських професорів і представителів азветий забрав слово студ. Мик. Цоганський і зазначив, що конвенція се лише спонсоне постулатів українського студентства, а справді лиш конвенція для утворення розбудованої молодіжі і оуспішності. Та хоч як жарні є конвенції, хоч наш народ нік не може ними доволитись, польська преса вказує нечуваний крик, бо, мовля, надійшов четвертий розбір Польщі у виді катедри землі і римського права. Польські послані і професори не тільки що не мають наміру поможти Україні здобути свій університет, але, що більше, хотять нам відібрати і се, що нам навіть

при теперішній стані річий правно належить се. Вони всіма силами стараються се де facto утравністичний університет аполонізувати. Далше констатувало референт, що львівський університет був і є так само український, як і польський і мусить бути так довго, аж Українці дістануть свій самоїсний. Що до заповідження правительством конвенції, то українська молодіж приймає її до відома, але, як вже раз зазначено, не доводило ся німа; бо й як може доповідитись тим, що їй після права вже не від ніяк належалося? Університет є утравністичний не від ніяк. Отже не від ніяк належалося німа трактувати на рівні з Польським. Тепер, як звісно се правительству, українська молодіж стоїть при жаданні самоїсного університету і так довго не занедає борби, аж се остане. Всіми зпершу ся референт до ректора д-ра Дембінського як представителю сенату, щоб він, а взагалю сенат повинні уже раз офіційно своєю думкою та зазначити своє становище в справі українського університету. Доси чули ми хіба лиш те, що годі нам домагатись самоїсного університету, коли не маємо науковий сил. Сізіли сей заклад має стійності, годі навіть застановитись. Встане пригадаєти, що вісьмадесять українських учених виїхали в чужих університетах.

Резолюції, які референт поставив, звучать:

Українське студентство львівського університету, вібране на вічу в III-ій університетській салі д. 16. листопада 1907.

1. протестує проти змагань до повного сполучення львівського університету і зазначив, що львівський університет був і є утравністичний, українсько-польський, і виставляє се утравністичним доті, доки не буде засновано самоїсного українського університету у Львові;

2. домагаєть ся зазначення самоїсного українського університету у Львові, а на разі, що найменше введення найвищичайшого катедру з українською мовою і, по їх введенню, вилучення українських катедру з львівського університету в одно автономне тіло.

3. Отже, приймаючи до відома заповіджені правительством уступки, зазначив, що німа і ніколи тима уступками доволити ся не може;

4. Врешті просить, аби Вищий Сенат вже раз офіційно зазначив, що він в справі українського університету взаєвно думає.

Другий з черги промовля студ. Волод. Левинський і зазначив, що є марні конвенції, не даючи етично нічого, вказує тільки на безвладну обіжжю опозиційного духа українського студентства, а в дальших конвенціях побавити позитивні добріт повед і благонадійності. І тому українська молодіж повинна пам'ятати що „Timeo Deum et dona recuset“. Описав промовля студ. Ст. Баран. В своїй промові звернувши увагу голосно на се, що Українці не бажать відібрати Польським їх університет. Нашим ідеолом є самоїсний український університет. Та поки се здійснить ся, годі нам реалізувати з тих прав, які нам тут належать ся. По студ. Барані говорив ректор д-р. Дембінський. Він передовсім простув, як би на вічу польської молодіжі вказав таке слово, як „естермізація“. Се нагло глибо слово, щоба польська академічна молодіж могла його виспатати. Вирочім він сам був би до цього не допустив. Далше зазначає ректор, що думка українського студентства, що він львівський університет був утравністичний, є суб'єктивна. Правно університет є польський і ніколи не був українсько-польським. Наконечі зазначив, що він особисто до стремань України до

самоїсного університету відносить ся дуже прихильно і з радістю повитав би його основи.

У відповідь ректореві зазначив посол професор д-р. Колосса, що львівський університет є утравністичний, та що тимчасово думка українського студентства не є суб'єктивна. Вже бувший міністер просвіти д-р. Гартель зазначив українським послам, що сей університет заснований для вивчення української науки не менш як і польської. Зазначаючи описав академічну молодіж до втравністичності, зазначив д-р. Колосса, що так він як і проф. д-р. Дістрянський, а також і всі другі українські послані домагають устаткувань, щоб ідеал самоїсного українського університету в як найкоротшім часі здійснив ся.

В імени польської соціал. молодіжі промовляв студ. мод. Доран, підчерсуючи прихильне становище сей частини польського студентства до українців. Українці та зазначаючи, що український народ сирині важко, бо дуже великими жертвами мусить окупувати всі свої культурні здобутки.

Крім сін бесідниць промовляв єще студ. Охримовичівна, ставлячи висновок, щоб наші послані постарались о як найкорше покращення д-ра Ів. Франка на катедру елімістич. студ. Кизляк, студ. Дольницький і єще раз студ. Баран. Сей послідній бесідник зверсє в друге до ректора, щоба він, знаючи думку більшости професорів членів сенату, висказав ся ясно, як відносить ся сенат до постулату укр. студентства. І справді ректор забрав слово і зазначив, що він не має ніяк часу предожити се повністю сенату, однак зазначив, що його думка не є ізоляційна.

Послідній промовляв посол проф. Дістрянський. Констатуючи, що відносини в університеті стали для України вже кращі, чого доказом хочби й оте, що від кількох літ перший раз зможна відбуті велике віче, зазначив, що львівський університет є утравністичний. Се говорить як компетентний в сій справі, бо студіював її дуже спонсально, а навіть дружим оглядом єю студію. Далше зазначає, що Українці унішній в нову епоху позитивного життя, коли всіма культурні і економічні позивні треба здобувати дорогою позитивної дипломатії, і вилучає академічну молодіж до наукової праці.

По закінченню зборів почали вітаннями відходити з університету. Співаючи гимни: „Не пора“, „Ми гайдаками“ і „Який то вітер“. Перед університетською рампою всі спинали ся і з піднятимі головами аспіравали „Ще не вмерла“.

На ул. Мохнатого станула велика відділ поліції під проводом ком. Тавора, але вітання рушала збитою масою вперед чергою уліжю Академічну, співаючи наші боеві пісні, поки не опинили ся перед пам'ятником Міцкевича на Марійській площі.

З піднесеним під пам'ятником промовляв д-р. Ян. Весоловський, підняючи шмигальний шовкет, які раз ураз єють іх під пам'ятника поста тернина і любови до рідного краю, зирю неспівності. Клонючись перед великим польським гоним, опираючись укр. молодіж найкраще знаєвати „істинно-польських“ журналістів, які з поджою своєї суспільності проти нас зробили своє ремесло. Згадавши ще, що укр. університет се одна із точок в нашій еміграційній нитці, зазначив, зазначив, що молодіж до смертєвня в праці між народом, які єдино можуть добути нам кращу долю в івані іх чужого кря, але народі не дожить в інтересі працюючих верств які польського і московського народу. По сін зазначив зібрані вісню „О сесте наш рідній шагнає“, після якої промовляв по польськ с. д. студент Зышневський, підняючи всенародну чернотенщищу та вказуючи на велике значіння загального голосування, яке отеє приносить для України надійданий здобуття й в університетській справі. Пророчивши що раз „Ще не вмерла“ і зібрані розійшли ся.

М.

Промова посла д-ра Окуневського

промовляв на засіданню Ради державної для 30-го жовтня 1907 в добіті над урядом.

(Дальше).

Масно промовляв ледви що в закінках, що ані ринатись не може з утворенням, так сильно поспираючи державою. Вчора розмовляв я з людьми в нашого кря, сльідними річи, вони напросто не могли стримати ся від розпущу, коли говорили про вільний від сиртаних долів 50-ти тисяч метричних соттарів угорського цукру до Галичини і про планирний в Угорщині монополію продукції цукру.

Ний опис зазначив наш промисл, означає пр. отеє: Ми тільки ся, що після удержанням німичної залізничної відстаніо знісене тарє; тимчасом під часу того удержанням шведське фабрика залізнична о 80.000 кор. більше за перені цукру. Так поспирають галицький промисл, коли Угорщина на свій промисл видіє річи по сто мільонів. Що до тих 50.000 метр. соттарів цукру, що можуть з Угорщини іти до Австрії, повеніли мені розуміючи ся на тім люди, що той цукор з уваги на географічне положення нашого кря цілком навенно приїде до нас, коли наше правительство посполоу з угорським не розділять той континент на подальші фабрики. Коли-ж так лишить ся, як є, то весь той цукор приїде без сиртаних до нас

(Дальше буде).

Звій до свого!

Одинока руська торгівля в Чернівцях при улиці Паньській, число 35

ІВАНА СТЕРНЮКА

Ціна оголошень за односторонню їх публікацію: Ціна сторони 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 40 К., $\frac{1}{4}$ сторони 20 К., $\frac{1}{8}$ сторони 10 К., $\frac{1}{16}$ сторони 5 К., $\frac{1}{32}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислюються від площі обсягу місця на після малого тижню.

ОГОЛОШЕННЯ.

Визначення: Навіщо ж це? —
Хочеш ти розвинути свій бізнес?

При відкритті нових або при різних підприємств, значний ефект.
Дябні Оголошення якіми друком (пресі), чистістю як у...
Найкращий з усіх способів заробити грошей на промислах.

Надзвичайні загальні збори кооп. і маличної для громади Чорткова відбулися в неділю дня 1. грудня с. р. о годині 2. поночі. в домі читальниці з сідланим денним порозом: 1. Отворене зборів. 2. Справоздаче касової. 3. Вибір двох членів старшини. 4. Вибір трох членів ради наглядчої. 5. Висновки. Дієний Гусман, викладач.

1. Адвокат димовий, нова збірка віршів і прозаїки, епопеї, епіграм, та відомості на до уваги літературної, юридичної, економічної і ординації спекуляційної зброї з пречинками найкращого тиражу, літературної прикладної збірки. **К 4 50**
 2. Порадики правничі з огляду адміністративних, цивільних, кримінальних, церковних і скарбних а також з огляду збірок віршів, прозаїки, епопеї, епіграм, та відомості на до уваги літературної, юридичної, економічної і ординації спекуляційної зброї з пречинками найкращого тиражу, літературної прикладної збірки. **К 10 50**
 3. Громадянська праця для всіх військових та міських громадян. (Окрема відбитка в "Рускій Раді"). **К 2 50**
 4. Принеси податковий промисловий (вироби шліфувальні). **К 1—**
 5. Принеси в виготовленню права промислових, збірок віршів, епопеї, епіграм, та відомості на до уваги літературної, юридичної, економічної і ординації спекуляційної зброї з пречинками найкращого тиражу, літературної прикладної збірки. **К 110**
 6. Збірка віршів, епопеї, епіграм, та відомості на до уваги літературної, юридичної, економічної і ординації спекуляційної зброї з пречинками найкращого тиражу, літературної прикладної збірки. **К 2 10**
- При замовленні цих праць, треба надіслати перешлюм коштів на адресу: **С. Вайншток, Львів, ул. Руска ч. 8.** **191 (2—10 с.)**

Позір правдиві російські „ATHLET“ кальоші.

За рід і ви-
тривалість
повна
гарантия.

Неперемакаючі
правдиві російські кальоші.
Патенти Ч. 6888, 8020, 18564,
5373, 3422, 2374, 18597.

Жадайте всюди лиш „Athlet“=кальоші.
До набути у всіх лінійних торговлях.

Г. ФАЙЛЕР

Чернівці, улица Руска ч. 8.

усувач нагнітон

Новий а добре платний домашній промисл
завести в нашій країні
перше гадяче підприємство домашніх панчішкових
робіт на плоских машинах до плетіння
ЛІББАЛЪ І СПІЛКА
зарєєстровано торговельно товариство
у Львові, улица Кохановського число 39.

Тривкий і певний зарібок.
В кожній парі, як з яких так в дит
можо заробити щодня заробити
що дня 3 до 5 корон.

Не треба шукати зарібків в чужині, за морем.
Хто хоче заробити на ново-революційній машині „СЛАВІЦА“, той
може заробити щодня заробити
що дня 3 до 5 корон.

Ліббалъ і Спілка у Львові, ул. Кохановського ч. 39,
а на пару до 1000 рублів (гроші) за роботу і скарбу прибуток на щодня заробити.
Пачесть на нову машину „СЛАВІЦА“ з навісними, та хому і навісними а на пару до 1000 рублів (гроші) за роботу і скарбу прибуток на щодня заробити.
Машина „СЛАВІЦА“ з навісними, та хому і навісними а на пару до 1000 рублів (гроші) за роботу і скарбу прибуток на щодня заробити.

Жадайте скарбу повноценно. Члени промислових товариств
можуть заробити щодня заробити
що дня 3 до 5 корон.

Жадайте читати скарбу повноценно. Члени промислових товариств
можуть заробити щодня заробити
що дня 3 до 5 корон.

Рускі Шкільні повідомлення

вже вишили і можна замовити їх в друкарні „Рускої Ради“.
Аркуш (2 штук) коштують 10 сотиць.
Вислани лист за попередньою або за попереднім надіслан-
ням грошей, згідно і за зворотним портом.

Розповсюджуйте „БУКОВИНУ“ і „РУСКУ РАДУ“.

В 6 днях до Америки,
Переїзд подорожних до
Канади і Аргентини

Жадайте пояснення
Ваші листи до шкільних кореспондентів до
Falek & Comp.
Гамбург, Raboisen 30 Amerikahaus.
Кореспонденти у всіх містах.

ПЕРЕДПЛАТА НА „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 10 кор., на шість місяців 8 кор., на чверть року 4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованих, на шість місяців 6 кар., на чверть року 4 кар., на місяць 1 кар. 50 сот.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневиком „Руска Рада“

на цілий рік 18 кор. (або 9 рублів або 14 фр.) а на шість місяців 10 кор., або 4-50 р., або 17 фр.

Поодинокі числа 10 сотників.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакция, адміністрація і експедиція „Буковини“

в Чернівцях уз. Петропавла ч. 2.
Ч. телефону 170.

Адреса для телеграм: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 коп. від строку. „Надбавки“ по 40 коп. від строку. При частійших замовленнях віднаходиться рахунок. Редакція не несе відповідальності за зміст наданих матеріалів. Репортажні матеріали приймає ся за умови попереднього застереження і за умови негайної публікації.

В справах редакційних можна устаткувати по розуму від 8—10 ранку і з 2—4 по пол. дня в будні і святі.

В чий інтересі?

Брежній напасті органу Онузієвско-Дунішівської групи на ліцеумаршала д-ра Смадь-Стоцького, по мові він при помочі підставлених людей хоче позначити нову ординацію громадян, мають ану мету: представити д-ра Стоцького ворогом мужицтва і вважувати на його гр.-пат. виробовідання і показує з Гадичина дисциплінувати в очах темної румунської маси, яка завдяки „просвітній“ праці своїх провідників ще доси признає велику вагу до тих обставин. Рівночасно в „N. Fr. Lehrer-Zeitung“ веде ся боротьба проти руских послів загальних, а проти д-ра Стоцького в окремих, представляючи їх ворогами учительства та наганяючи руских учителів до хрестоносного походу проти власних провідників.

Не треба багато й говорити, які причини цих напастей. Чи „Война Роригіні“ так дуже розпочала любовно до мужицтва, що для сего потребує аж брати, що пр. Стоцький й отхресті ся позначити ухваленою ординацією шибирчу, до якої він найбільше причинив ся? Чи Аврель Онуза і тов. так гинуть за добром учителів, що уважають для того потрібним звертати руске учительство проти русифікації? Хайб сабий може повірити в такі речі. Для чоловіка, що зміє дивити ся, мотива і цілі Онузієвської кампанії як сонце: річ в тім, що неважкова солідарність руских послів, їх впливово становили в своїй статуті на заваді співзвоню панів куншів. Отже розбити послів, підняти їх довір'я в учителів і мужицтва, щоб при виборі і підтан в своїй можна гадувати по своєму, отже їх задумована мрія.

Ми уважаємо обов'язком звернути увагу нашого загалу на цілі заходів Онузи та його товаришів. Не забуваймо, що се стара метода підступних політиків: припинити ся великим привабливим одного стану, аларити в отруну його інтересів, порижити одні з другими, розбити загаль, щоб підтан над одними і другими панувати. Від нас лише залежить, чи се їм удасть ся.

Ще дещо з консисторських практик.

Асоціанти на парохії можуть назвати сей рік добрим, тому що опорожнило ся споре чимало місць. Наказуючи руска части Буківляни втрачала кімлю, між тим і дуже широкі думаштирі, так, що не лише, коли всі, а головню дотичних парохії, дуже цікавить, хто буде гідним намісником в селі. Безсторонного чоловіка вже похоронили би з певністю творити, що ті опорожнені парохії дитане не хто инший як рускі комитенти. Та як раз такий нагляд цігував би безсторонного чоловіка. В консисторії — розуміє ся — більшість иншині і те протинної думки. Треба ж протині стримати до традиційної цілі: призначити рускіх парохіїв та комитентів, утримуючи перших Румунами і поминаючи останніх. Се практично давши й тепер практикує ся, чи хоча ся практикувати.

От зауважимо н. пр. що консисторія має замір виконати волей атентат на руске населення об'єднанням трьох парохій Румунами, не вважаючи на поважних і поважаних комитентів-Русинів. Маємо тепер на думі Ревну-Стрілацький Кух, до якої би об'єднати ся мій о. Трибанський із Паньки; Шубранець, який об'єднує м. о. Рудейчуків та Брідек, на який би безпідставно надіє ся молодший о. др. Колек (мико колом означено: сир руских родичів із Костинців). Хоч не знаємо на цілі подавати в сумнів кваліфікацій агаданів отців, то мусимо призначити всім рішучості застероги ся проти такого роду неспотичної господарств, якому між роздривними народом немо не загрозають ся миру, за яким нибі то розриває ся консисторія. — Що до об'єднання сотрудництва, при середничій дорозі сир. Николас знакує чим-ир шкільного тавна, але ми не сумніваємо ся, що і тут дитане напружувати ся всі сили, щоб відібрати Русинам отсе на Чернівці однісіньке місце, яке до тепер займав Русин.

Матронизат прещів раз опроміт ся на законодавство катедрального хору, як се в при кожній катедральній церкві. Хор має складати ся із 12 осіб, що по половині Русинів та Румунів. Управителем хору вже назначено — як зауважимо — н. Оге еана Скалата, якому припоручено скласти хор. Рознесла ся чуток, що добродій Скалат значив вже дещо в волонтерів солов'я, а тільки двоє Русинів узнав здібними й гідними співати в катедрі. Ми цікаві, чи се постушоване в Скалата інспіроване консисторською, чи самовільне і що задумне консисторія заридити в останній випадку. — В консисторії ріжні

інспірації можливі, не лиш такі, щоб управителю хору не найшо мій Русинами добрих співачів. Ось колишній співачокан в Слободині-Бани-Лаві грам, на який мало ся запросити співачів богословів. Та на велике адивовані для руских богословів а не менше для румунських, запрошено се Русинів або Волохів, бо так сказаво в консисторії. Ми цікаві, хто се знав на такий примокучий попис. — Взагалі волонтерів духовенство, що заливає наші села, некими способами об'єднує національні почування руского народу, що йому не менше святі, як почування релігійні. А вже ж треба уважати ся проповідниками, коли в чисто руских селах: Дорошівці, Ленівці, Рарачі, Топорівці, і т. д. і т. д. яко нибіть часа — тамонні парохії віднажують ся славазівні богословств „звешчувати“ румунськими приминками. Ми констатуємо собі сумний факт, на що ми вже пераз жалували ся і писали, як консисторія терпів би щось подібного в волонтерів селах? Може видава би світла консисторія якийсь розпорядження, що устувало би ся почуванню аномалію. — О, що до розпоряджень, то наша консисторія прямо гоніла. — до розділяти ся о те, щоб накласти Русинам жалювання. Так на примір тріаєло ся до тепер часто, що за волонтерів товариств в катедрі відправляло ся літургію чисто по волонтерів. (Хоч тоді, коли відправляло ся „мшаню“, лише дещо-колись чути славазівне слово!) Коли ж віднамо „Православна Академія“ завадала для себе такого права, — віднамося богословам і зараз видано розпорядження, що під тепер в неділю і свята в перній катедральній не буде дозволено відправляти виключно по славазівні або волонтерів, лише в обот мшані! (під чим розуміє ся по волонтерів а доволі брижні ся в славазівні!) Се-ж чисті кини! — Коли ми вже при богословах руских, то їмба агадати годять ся, як по батлієвськи щиро об'являють ся ними і маємомо тут факт, сумний факт, який на жаль за німою акривією на варт. Отже позиція була в „Народній Раді“ стати, в який посередно й безпосередно назавис руско-українських богословів атеїстами.

Українські богослови, бачучи з одної сторони безпідставність оспарження автора статті, а з другої сторони, що в консисторії встановили ся над сою справно, омидали острого саїдства, по яким — розуміє ся — „Народна Рада“ мусілаб покласти тямну близьку. І щож зробила консисторія? Замість того, щоб розпочати саїдство і есентуально завадати від редактора о. др. Богатиря близьких інформацій ба й доказів на свої заміти, консисторія поставила

Михайло Аверіа.

Герман Судерман.

(Даліше).

Сей роман дійсно гідний своєї слави. Нема в нім нічо пориваючого і ослаблюючого, нема в нім нічо сензаційного, як в прочих нових романах, поєдиче, просто, поважно оповідає, що впроваджує читача в аздуку нал нашим життям. Нема тут нічо, що вважувало би на натуралістичні погляди і стремління автора. Се се історія доброго, чесного і працьовитого молодця, в яким символічно відбиває ся людська доля. Автор оповідає нам про розвій і душевну борбу свого героя коротко, ясно і переконуючо, все має галовні події на оці і так отримати поволі до мети. Зовнішня форма і ціла техніка сего першого його більшого твору показує зрілість і певність автора, се не техніка натураліста, а майстерська зручність великого поетичного таланту в панованні над собою і своїм матеріалом. Судерман визначав ся великими драматичними епосторіями, але він не намовчує дрібних фактів, а уживає їх як раз в міру, на свідальо се йому до творення індивідуальних характерів кончить, бо на се кладає він велику вагу. Ми мали нагаду бачити, що в драмах своїх Судерман деколи губить ся в змалюванні обставин, посуває ся за далеко в ужитю деталів, але тут ще сего в саїду нема. Він уміє відхонити найінтимніші пориви людського серця з його воєлами і сумним настроєм, але сего настрою він ніколи не нищить малозначними подіями. Акція відбуває ся в його вітчизні, в східних Прусах і він уміє в примамуючий спосіб змалювати настрої і красу східно-пруської нивини; але ніколи однак не виступає в него проєсид на перший план, се лише тао, на яким збувають ся події, на яким порушає ся живі люди. — Перед нашими очима виростає молодець, великий талант, ми слідимо його внутрішній розвій, ми беремо живу участь в його борбі з собою і з світом

долею і тіпимо ся сою крихіткою його щастя, до якого він по довгих і тяжких трудах добивав ся. Се не еґотизм, що стремить безгладно до своєї мети, се воля, що огортає своєю плавою любовню всіх і все, що його овержує і як раз за ою своєю любовню мусить довго і тяжко покутувати, а винною всего пані жура, що обпала свого похрестовника в рамена і не пускає його до послідньої хвили. Ледво прийшов нащ герой на світ, а вже пані жура стоїть над його колискою. Батько його має більшу розумність в Гелленшталя, але мусить а не забирати ся, біда винить його з жінкою і дітьми на малий, неурочайний куєнний полк, який що йому лишає ся. Журба і гризотя прибіля його і нищили, горе переслідує його і він стає уникати світлі і людей, попадає в перловність, кляне себе і все, смарить ся в еуфіліамі, робить плани за планими, а всі вони кічуть ся на нічмі, йому не веде ся, він стає отажілий, набирає відраз до праці, віддає ся напоєви та коротає ніч.

І матири його не веде ся ліпше. Нічна жінщина не приникає до тяжкої борби з недостатком і нуждою, вона поволі з жури, як цятка нано з туги за світлом сонця. Серед тихих обставин виростає малий Панзо — герой цілоти. Батько побиває його, брати знуцують ся над ним, і лише одна мати, яка зміє добачити в його очах будуче прозріння домашньої нужди, огортає малого сина горячою материнською любовню, бо надіє ся, що він хуміє запобігти журбі і знехотам родичів.

Але матири не судилось діждати сеї хвилі, коли П Панзуко спованті позадані на него наші. Мати умирає, а життя хлопця розвиває ся даліше в постійній журбі і нищотинній праці. Він дивить ся, як його брати обрадувати ся в великій нічті зваджені ласці своєї, він музичний талант, але розп'янує з сего великого дару. Його шля життя се шорта для других, він не знає радости, в журбі і праці сходять його дні, він тужить за білим домом, де стояла його колиска і рішав ся присвятити ціле життя своє, щоб

віднакати сей дім, де колись батько його був господарем. Тепер лишає ся там його хрестна мати, а П дочка, в вітрою разом учив ся та бачив ся, вона одна вміє читати в душі сего болявого, журавного хлопця і вионати в його тяжке життя крихітку нослів. Але батько невиндить властивості свого старого гніда і дорікає синові. Панзо працює, за його старанням підносять ся поволеням занадто мало господарство і злиштва, немалима нужда починає устувати. Він добивав ся малого маєтку, все тям пані жура, що в молодості окувала його душу, не одускає свого друга, вона чекає аж він своїми ділами сам уніліжить ся в П пуг. І дійсно стає йому легше на душі аж в тій хвилі, як він власною рукою віднакає отоні під свою стріху і нищити своє майже, щоб червона як пром колоніям перешкодила його баткошам виконати в Гелленшталя сном німету. Він чує ся вільний від пуг сеї своєї пані жури з тою змислю, як убиває рідного батька, щоб його заповіти перед гавлюю і пославлю. Як він в два роки по сїм виходить на свободу з вільний, не треба вже довгих заходів, бо він і товаришам молодості його анають, що пані жура нічо їм більше не адіє. — Лише в парній подані в коротий зміст, бо всі події устувують ніде внутрішньому розвою героя. Зникає вже в наших воєних поєнствах всяка маса подій і тут як в драмі кладає ся вагу на характері, на спомадійованні душевній провані. Поет мусить саїдити за найменшими провані людського чуття і ділани, мусить власти через се вагу на найменшій деталі, бо в аздуці реалізму і штучній символіки лежить як раз примамуюча сила епічної поезії. Але поет не може переставати на малюванні гнідавого настрою, як се роблять модерні реалісти, чи радше натуралісти. Судерман не попадає в сей блуд. У него важуть ся всі порухові невідомі черти і провані в гармонійну цілість, в одностайний образ. Всі особи ділають жакем і природністю. У них подробинат аж до смілої безгладістю енергією переданої кати-

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

• Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кр., на рік року 8 кр., на чверть року 4 кр., на місяць 1 кр. 50 сот.
• Росії: на цілий рік 8 карбованців, на рік року 4 кр., на чверть року 2 кр., на місяць 1 кр.
• в інших державах: на цілий рік 32 кр., на рік року 16 кр.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневиком „Русна Рада“

на цілий рік 18 кр. (на 9 рублів або 34 кр.)
на рік року 9 кр., на 4-50 р., або 17 кр.
Поодинокі числа 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кождої середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція „Буковини“

в Чернівцях ул. Петропавлівська ч. 2.
Т. телефону 176.
Адрес для телеграфу: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сот. від стрічки. Надіслані по 10 сот. від стрічки. При частковій наявності відеострички робить. Рекламні оголошення відає від стрічки. Рубрикатор оголошення робить по повному вартування і одержує плату за кожну стрічку.

В списках редакційних номерів усього по-ружничати по шість разів 1—10 разів і 2—3 по шість разів від 1 року.

ВОРОЖІ ЗАМІРИ.

Передплатною листів ч. 42 і 43 так званої „Neue Freie Lehrer-Zeitung“. Вона вже була знайома, та Аврелю Онучу вони не були жовтими відомі. Значить за-мислила за кілька чисел друку і вона підняла знав. Та не лиш на сою газету, але ще на три друці, на стару „Veit's“ і на дві нові газети, що мають тепер лиш не мобачити синів, одну німецьку а навіть одну руску завульгаризовану „приятель“ Русинів.

На що робить се в. Аврелю Онучу? На що саме так тріпати? На що піддається „N. Fr. L. Z.“? Чейже ж не з часто платонічних поривів до учительського стану! Таке може вмістити хіба півлітній політичний аналізавелет в своїй газеті. Коли-б „N. Fr. L. Z.“ хотіло лиш о інтересі становий, вона — відлучилася особливо руському учительству — не наважало-б ся на провідання і посади руського народу, котрі як раз довели народну шпизу і учительство до того становища, який вони нім гордять ся. На що викинула носоз Онучу нову руску газету? Чейже ж також не з любові до народу? Коли-б его займала лиш чиста любов до народу, то він мав би досить, предостати поди до носу ази свого вищого народу, не потребував би в оглядати ся на те, що Русини і рускі учителі в своїй хаті роблять. Чего-ж втискає ся Волод Онучу в русій справі? Бо Онучу захланий політик, месюніний, агресивний, брутальний, тиранський дух. Его політичні плани ся-гають далеко. Він мріє о диктатурі не лиш над німеччинами, але й над руським народом а в слід за тим о диктатурі над цілим краєм.

Кожний народ має свої рідні провідання, котрі стоять на сторожі інтересу цілого народу. Хто-ж хоче до народу дбати ся, той мусить вперед упо-рати ся з провіданнями народу, мусить вперед їх по-важати. Тому й не диво, що Онучу мавши ся так ветоже на провідання руських. Не можуть їх побороти правдою, вона ся его орґан „N. Fr. L. Z.“ до брідки, до підкоріння, до клевет, до чортень. І от на се треба тих газет, на те підтримує ся їх.

Що „Veit's Porogal“ називає ся люто на руських провідання і носів, се нічого не дивне, се ви-східний арозуміє, на то-ж вона й є румунізаторським орґаном знісної „амілії“. Але, що ніби становий орґан учительства робить те саме і в тій самій цілі, се-го дого не годен дотримати ся.

Пригадую-ж се добоє посідиним двома членами неовідродженої Онучою „N. Fr. L. Z.“ блявше, а до-бачати навіть поротковорі очі, куда екранить тоті газети і їх протектори.

Перод усім відживив на тіту газетку, аби здо-

жити там свої найновіші, а квітуче лиш поротковорі-вані „Bekenntnisse“. На що саме він ту свою сповідь, як раз в т. як учительським орґаном? Для носових учителів ні, бо редакція би єй німавше, а носові учителі стояли і так по его стороні як стояли. Для широкої публіки також ні, бо „N. Fr. L. Z.“ знавдо мав розповсюджену. Осьмо остають ще лиш рускі учителі і на сях приготував отсе спавше. В нито-ний собі сповід мав Онучу так носову а наді, що прийняти спавше сффементу рускі учителі ту носову а здорове зерно. Він чинить на зата, котрий просто не має спроможности вимовити так числа розбирати критично, чинить на те, що загав судить знітально нім праху, а не нім праху. Він падав собою, як комедіант, знавчи, що такі подобави ся завжди карованні своїм знітше, ніж повільний повільний кіз. Оті спави, се жовтєвська шпиза, котрає оперує Он-учу, від носу завав бунтувати а несправним памієм краю.

Називавши тих членів, як ніску а очі, звертає ся він німше до Русинів, мавши їх до знітши. Але як він сю знітку розуміє, се-го ми вже знавали. Так як той цигант солонину? „бору а на себе“. Мавшу ниротів з ласави? „Хіба вже я на те а носертую ся“. А сапати? „То вже най тронади, каже, бо Фаль-ріна, Тут і Костика вже сії і носертую мені зніт-нувати а праю“. Русини в сіїні потребує нім зніт-тих, як принцип Богатирюв а Гаммаюм, що запро-вадлив а чисто руських сївах і носові читави і ар-каші і пає, аби мав рускі розбавати.

То правда, що спорує Онучою доносави Ру-сини до сіїні з Русиними а праю, але німше не було се-го і не було, щоб ми Русини німшеули ту сіїні в той спаві, щоб ми знітнували собі танки Володів до сіїні, котрі не в носових сївах запро-вадзували рускі читави, рускі сїви і рускі пави. Німше ми не пробували знітати на носові учи-тельства, ми роно знітали на сїви арозду, та шу-кало собі тужих провідання і носівнікі, як се робить Онучу. Зійшло знітше на ту сїву циганську поафіку носових боєрів і Мерава, котру Онучу так відважно осмішував, що не мавшій та поафіки долава а тім, сїве поа знітати обломом а за те спривати сївдіни в его праю на его німше.

Пригадів же ся тій Онучою „роботі“ в тих газетках, що він їх піддержує, блявше.

Зараз таки безпосередно на его „сповіді“, Be-kenntnisse IV, ототі коротка стаття під загавомом: „Ein Mahnwort an die ruthenischen Kollegen“, від якого-б блявшого, котрий прибрав собі загавку наву: „Ein ruthenischer Lehrer“.

Передруковуємо сю підду „доніє“ нивши в ор-ґіналі, щоб мав нагоду прочитати єй аби рускі учи-

тель а не знітше тих німше знітатурів „амілії“. Ось то насітуче чортівського сїваді:

„Was man den Russen(!) kratzt, kommt der Tatar zum Vorschein“.

Und wir haben sie nicht gekratzt, sondern gelockt, verheimlicht, wir Ruthenen unsere Abgeordneten. In ihrem Auftrage unter das Volk gegangen, es vorbe- reitet und empfänglich gemacht für die Verheissungen unserer Beglückter, ohne Rücksicht auf eigenen Beruf und Person. Alle Institutionen in unsere Hand genommen, wie „Slez“, Les- und Musikvereine, Reisekassen etc. und als wackere Pioniere Verständnis und nation- ales Bewußtsein in diesem armen halbwillden(!) Volk geweckt. Wozu? Um einige zu Herren des Landes zu machen? Um ihnen Macht zu verschaffen und uns dann den Füllstrich geben zu lassen! Aber es beginnt bei den armen, genaugeführten ruth. Lehrern zu dümmern. Wir erinnern uns der Unkenrufe unserer rum. und deutschen Kollegen und knirschen jetzt mit den Zähnen, halten die Faust in der Tasche. Stolz stand sie da, die ruthenische Lehrerschaft abgesondert von den Berufs- genossen, im Vollbewußtsein unserer geleisteten und zu leistenden Dienste und wir sagten: „Um unsrerwillen wird allen geholfen.“ Um unsrerwillen ist allen ge- schadet. Dies Fiasko müssen wir hinnehmen und noch dazu den Vorwurf der übrigen Kollegen. Man dürfe die Blume nicht in den Himmel wachsen lassen, Roberto (jungst ein ruthenischer Abgeordneter). Und gerade ein solcher, der groß war im Versprechen und dem man glaubte und vertraute. Ja, wozu sind wir denn Bäume, wir ruthenischen Lehrer? Es steht wahrlich nicht dafür den ungern Knoschen, den die Herren von der reichbesetzten Tafel, die so von der Politik haben, uns für die Politik hinwerfen. Daß wir Männer am Platz sind, ist evident, denn man fürchtet uns seit zu machen. Und für Jahre hinaus solange diese inaugurierte Ära dauern wird, ist Vorrege dafür ge- treten. Not und Sorge sollen die Dämpfer für jede freibeiwillige Bestrebungen sein. Zu Handlangerdiensten ist es gerade genug. So meinen, so wollen unsere Be- glückter, unsere Abgeordneten! Öffnen wir endlich die Augen, liebe Kollegen, und schauen den Verrat, die Geringeachtung, die Verachtung, die uns durch die lücherliche Aufzierung wurde! Es ist an eine baldige Aenderung nicht zu glauben, denn Stock und Ge- nossen werden schon oben gehörig vernagelt, getren- ihren Prinzipie der Mißgunst und der Lehrerfeindlich- keit. Lösen wir das Gängelband und arbeiten im Volke für uns selbst! Das Volk ist gottlob noch geßig, läßt sich lenken. Genug der Sklavendienste! Treten wir wieder zu unseren Kollegen!

„Einigkeit ist Macht!“

Ein ruthenischer Lehrer.

Евген Мандичевский.

Чи так, чи ні?

Коли заходить сумері ночі,
Сідає разом при внії;
Гляджу в твої солов'ї очі
І добре, добре так мені...

Чарівний місяць заглядає
І на лице лучі кладає;
Душа очей твоїх питає:
Чи так усе — усе буде?

Глядиш така сумна, трівожна,
Непаче-б вперед знала то,
Що „так“ означає що не можна,
А „ні“ убиває би жито.

І погляд твій іде аж мною,
На які в день, а ночі у сні,
І все питає а носовою:
„Скажи, скажи, чи так, чи ні?“

В осені 1905.

В час такий...

В неспавичну щастя днину
Вся посуха спить в вадумі,
А паук в тонку таванну
Завиває свої мумі.

В час такий і ми сідали
Та несповували мрій,
І усе, чого не мали,
Появлялось в сні надій.

В час такий ми забували,
Що над нами вічна сила,

І там гадюка сївала,
Де вірний адіють зрила.

В час такий були ми дїти
І було нам добре, мило,
Всюди бачили ми півні
А забули на могоу.

Ниві, ниві страх гадати,
Час отгой і ту годину,
Коли стали розсипати
Гріб на Твою лавану.

В падавці 1907.

Михайло Аврелі.

Герман Судерман.

(Даліше).

Я вже гадав, що критика вже з самого початку прийшла прихильно сей роман, але подив публіки здобув він аж тоді, як Судерман нивив ся в гору яко великий новий драматург.

Вже при кінці XVIII. в. вступають в покістках мотини з життя суспільного, особливо великий геній Гете вступав проти невідрадних відносин і носеру-дів а суспільности. Реально жите зачинає пларити ся поволи до літератури. З початком XIX. в. від-сяють романтики а страху і неспави до тодішних відносин а днину та тему поетично приправлену нив-уваністю а павіє Валтера Скота спроваджує поетів знів на тверді історичний ґрунт, та маюючи нив-увану дівнієть, відсуває сїм молодому німеччому павіваю думку повороту до сїгочасної дівности, до суспільного залу і відносин а модерній житю. Так постоєє теїдосавічний роман в половині XIX. в., який молоді покістари як Гудков, Лябе,

Фрайтс, Шнілґаген хотіли впадути на носраву суспільности і суспільного залу. Везд за сїм ста-дять соціальне жите в роман і стає головним його змістом. З малих сїлових носел приймає роман ма-ловале праєвду, набирив провінціального харак-теру і загавного, старанного оброблювані маломісного та сїловського жита то а носерівности то а мавуш-сти; а 60-ти роках минушого століття висуває ся історичний роман на перший план. Сей напрям про-вадить носерівности а своїм соціальним стреміаєм до натуралізму в романі і тут бачимо найблизький павіє Франції. 1877 р. носив ся роман Зола „L'assommoir“ — убійник і носерів орандуский натуралізм до Німеч-чини. Покістари маюють нірво дівні відносини із вствя їх подробочни дого і шарою. В Зола, що ав-дія вель очина соціального прометарія, не було іди-відуальних героїв, се були дівно маси або їх тиві. На перший план виступило зображення окруженя, а не носівний розаві героїв, бо й не жито було ав-чортати носівніну борбу мас. Вель стремить в носі-сти до праєв, а праєвою уважано тепер се, що носівдани ся до сего часу отверте вносавати; доси було носаве, а тепер прийшла і ав него черга. Під павівом Зола стає головним змістом реалістичних ро-манів німше жите і в слід за своїм майстром і учи-телем обервають собі німше натуралістичні відносини свого великого міста Берліна. Ціла маса покістий з жита горожан столічного німшевого міста носівдас ся в німшеї літературі, але теми споро вичорнують ся і стають носерівні та байдужі. Ми бачимо тут павіварні тиві, реалістичну та носівданию знів з павіварками, великі соціальні павіварі а браві грашів, або брудне жите низших верств суспільности.

Кожду покість ханав публіка жадбно, шував розради, але часто густо сїдав недовідовані аві про-дудіа. А молоді поеті уважаві ріжного рола ре-

Що слово, то трило, що стрічка то шибениця, а що зміст то підступ.

Отже вся культурна робота, яку сповняли рускі учителі досі в народі не адала ні нащо, всі читальні, всі бібліотеки, всі класи і т. д. все те відумано рускими провідниками лави на то, аби кідька з них стази наклали краю! От в чім либа! Хто ж видів тасе, аби між нашою краю і руської Русии в раз дівно до тих читальні, бібліотек і класів місце? Се дівно не на руку „амілії“, се мусить змінити ся і нині гадати на русі однини, що „амілії“ в до-році. Як годі правдою, то най підозріанієм, бріданієм клеветан. Гай на Василья! бо він дуже завадляє „амілії“. Треба его і его товаришів зіловати а тоді вже сама „амілія“ буде паном в краю і над Русиниш.

Вя нососки „панів краю“, на панів „аміліянтів“ ані савочком в тій газеті! Лиш Василья, Стоцький, Пігуляк, — ото вороги, ба „зрадники“ учительства! Увізніть ся рускі учителі з під їх провідництва і заступництва! До нас! до нас! „У нас не по закону!“

А побіюючи ся, що банкі і бізні можуть вийти на верха — яку най міністерство найде, що закон регуляції плати поміжаний до саниції, най міністерство найде, що такі нема покрити поміж про-відництвом, то хто буде винен? Розуміє ся, на Онуца. А хто ж? Ну та хто ж? „Stocki hat vernagelt!“

Що Стоцький стоїть собі нині аби вистарати патрістичну політику у Відні і стримати цілковито банкрутство краю, се ніщо, се байка, „Stocki hat vernagelt.“ І Онуца бачив дуже добре, перед якою про-відністю стоїть край, він видів дуже добре, що робив Стоцький у Відні, навіть ему самому тріпало, як по-бачив, що по двох видлах розбили ся з одним банком переговори, а з другим лиш з великими жертвами вдало ся урятувати край і платити платню учителям а поміж того клясе „русскому учителю“ пи-сати в офіцій „амілії“: „Stocki hat vernagelt.“

Чим раз то більше виходить, що Онуца придумав умовно законпроєкт регуляції плати в такій формі і мислі, аби сего край не гаден понести а міністер-ство на саницію есентуально не було в силі згодити ся. Таким чортівським планом пірвав би він і руских учителів за собою, звернувши вину на можливу не-адачу на руских посяга. Або, колиб саниція таки невилас чудом виступила, то видянтись би себе на єдиного опалителя учительства і став би диктатором і над рускими школами. А що парід на то? Се ему не в голові. Він жеж каже устами якогось „Ein rath. Lehrer“ а виражає: „Das Volk ist gottlob noch gefügig, läßt sich lenken!“ Або як сказав у своїм „ich fürchte niemanden, nach dem Landtag blöbe ich nicht im Lande!“

Чи не по чортівськи придумано?

(Далше буде).

Для краєвих фінансів.

Ві вторник, 19. вересня с. р. відбуло ся під проводом маршала бар. Юрія Василья засідання наділу краєвого, в нім на запрошене маршала виступи-ли: краєвий президент др. Байлябон, рефе-

рент дирекції провінційного фонду правит. радики Розлер та рахунк. надради. Палевський.

На тім засіданні зложив віце-маршалок др. Сте-фен Смаль-Стоцький завіт в справі угоди, яку по арт. VI. взаємності в справі внесення провінційні маєсть ся заклячити між наділом краєвим а дирекцією провінційного фонду; передати ж. а. міністерству внутрішніх справ та міністерству скарбу для виро-бати; проєкт віддано основний дискусії, і уста-влено його.

Дальшою точкою наради був завіт віце-маршала д-ра Стоцького в справі переговорів ведених у Відні щодо до латиснення континентального кредиту у ви-соті 5,000,000 К. потрібного для першедення зараджень з нагоди внесення провінцій.

Резервент продовжив проєкт договору а дозимо-австрійським товариством осконтоном, після якого за-дано товариство для ведення Буконині континен-тентний кредит в сумі 5,000,000 К з тим, що перша половина має бути видана ще в р. 1907 друга про-титом р. 1908, а за те товариство Буконина зобов'язує ся виплачувати доз. австр. товариству осконто-ному проєкт поклад мождоразової ступи процентному австр. утосек. банку 1/4 проц. промізі.

По докладній дискусії над подляючими поста-новками проєкту договору признало його можливим до прийняти і порішено зарадити, що треба.

В своїм завіті відісе віце-маршалок др. Стоцький особливу прихильність і поміч міністра скарбу д-ра Коритовського, відмогу президента краю д-ра Байлябона та діяльну співучасть п. Николая Василья, котрим головні має зазначити, що при нинішній дуже тяжкій відносині на грошовій ринку удало ся йому спонити дозволяючі його задання. З тої причини пошуває ся він до обов'язку поставити внесок на виконання сего Експедиції міністерства скарбу д-ра Коритовського, президентом д-ром Байлябоним та п. Николаем Василья для підку краєвого наділу. Внесок прийнято одностайно і з призначенням.

Член наділу краєвого Лангентаг виклав на великі трудно, які поніс віце-маршалок др. Стоцький при переведенні акції, на його незначайно видатку праці а заслуги для краю та поставив внесок, щоб віце-маршалок д-ром Стоцькому виконати при-значення і подіку краєвого наділу. Внесок прийнято одностайно.

Листи з краю.

Із Кішинева.

Дня 17. с. н. відбула ся підпозаючі головні збори „Кішиневського повітового учительського товари-ства“ (Bezirkslehrerverein) Збори отворив тов. надуч. І. Малин як заступник голови сего товариства. В своїй промові відісе бесідник вступ ставовий організації та свідку того народу, який тішить ся матеріально і ма-рально незалежним єдином учительством і закін-чив панитанем до зборів, чи присутні уважають від-ношені сего товариства, що вже від 5 літ євять „своім блаженнім“, за конетне. По промові товари-ства надуч. Івасюта, Шорша, Маринчука і уч. Поло-

нча поставив тов. уч. Сидір Томорук внесення на від-ношені товариства з рускими статутами і русими діловодствам. Се внесення прийнято одностайно.

Поряді і зміну статутів передали бузучому Вадішю. До нового Вадішу вибраві: Д. Маринчук голова, В. Івасюк заступник голови, Ф. Холодний бібліотекар, С. Томорук касир, О. Попович писар, М. Григоренко і І. Никорак без чину; Д. Томорук і. а. Д. Євстєйєвич 2. заступник наділовий.

Збори ухвалили вступити в члены „Краєвого учительського товариства“.

На внесення надуч. Маринчука зазначили збори тов. уч. С. Томорука відповісти публично на „Письмо“ понішене в „Буконині“ п. послом Пігуляком і тим оправдати становище занте учительством в „Отвор-тій листі“.

На внесення тов. надуч. Шорша ухвалено одно-голосно подати до відомости ви. а. інсентора І. Стратичука в дорожні письма про вступ довіри і подіку учительства за становище, яке зложив уставляючи ся особисто на дематиніи учительства, коли звернув ся писемом в справі регуляції учительської плати до п. посла Пігуляка.

Прочитання привітні писем тов. надуч. Ан-дрия і В. Григоренка, що не могли вийти ся, зам-кнув передбачати збори.

Осип Попович
писар.

Із Гатні.

Як давними часами Татари з'являв ся в хри-стіанській оселі, щобі порабувати, і разом за-палав, так само з'явився в Гатні Румуні, але й змочив на якийсь час зникли, останніми лиш тих шість правдивих Румунів, що жили там морально. Ми їх вичислили буди в одній числі „Буконині“.

Як то до того прийшло, що в чисті рускій гре-наді з'явився парад Румунів? В Гатні жив один ма-турант сучасний Гімназії Пергінський й та ученик VII кл. сучасної Гімназії Бережницької. Скоро лиш зачався важкий етап матурант Пергінський абирати собі прихильників для вишескої школи в Гатні, щобі в той спосіб присудитися сучасним Волохам. При кожній нагоді, де лиш вупа людей абирала ся, приступав до них Пергінський і відбував формальні віча, намовляючи людей, щобі зрешти ся рускої школи, а домагались вишескої. На сего проєкт згодили ся зарав кілька виринників: перший Іван Шведунів Гри-ків, Наволай Вентуля, Іван Бежжар, Шітків, Юрій (правдивий Румун а Костин), Бережниць-кий, Михайло і Іван Кушніри та ціла родина Пер-гінського оприм Івана Пергінського Гіоргінського та Івана Пергінського Наволаєного. Тепер зачався агітація по всім оселі. Румунізатори ходили від хати до хати і де могли висловували діти до вишескої школи, навіть проти волі родичів. Таким чином отворили аж для вишескої курси. В одній вічці Пергінський, а в дру-гій Бережницький. Довідавшись о тім жандармерія, що молодіжні бунтують нарід проти істнуєчої школи та проти учителів і заклала від Пергінського, щобі вислав ся, за чим дозволон і на який основі склику-вав віча та отворив приватні класи в Гатні; Пер-гінський зазначив, що на отворені курсів має устайти познї під пов. імен. Тарасевича. Жандармерія

іде, щоб вийти ся на верх, прийти до значіння. Серед таанз відносин а літературі виступив Судерман а першим своїм романом. Йому не подобало ся велико-міське житє і він заглубив ся в красу своєї вітчизни і борбу її жителів. Як в драмі так і в романі шукав Судерман нової дороги і вибрав посередню між ста-рини а новими романами.

Натуралізм перестав держати читачів а напру-женню листом, відкинув великі події, замістив акції, а в ліній і єдиної характеру. Його головною ціллю було малювати оружене зі всіма подробицями, а не заглублювати ся в душу єдиної і одити її порива. Ст всі мотиви давнього роману задержав Судерман в своїм романі, але припорошив їх до нових мотивів і се була головна причина, що його перший роман подобав ся пересічно образливий публіці. І в було байдуже шукати за подробицями, які разом зніті становлять красу його повісті; позв бачило, що Су-дерман не наленять ні до старих ні до нових і від-кинувши його з неспрахом. Але як позволи переїзди ся неспрахом повістичні романи, провідляв ся в публіці туга за онокійнішим провінційним житєм, за героїзмом з силою волі і сталім характером, за інди-відуальними особами; виступав сучасний Судерман в перший раз драматургія а з сям підживив і його роман та здобув собі привабливий йому розголос. Твори Судермана навіть здорово провінційналь-ною поезією, повні моралі а підказом етич-ним та з прямиючими правдами знаходять ви-свідки і виступ Судермана на полі повісті ста-новить новий період. Він став взором для цілої плеяди молодих писателів, що проєзаванють свою вітчизну.

По повинув Судерман вибраної раз дороги і в дальших своїй повістях. В два роки опісля по-явив ся його другий роман „Der Katzensteg“. Тема, яку порушив Судерман в своїм першій романі: борба моральних обов'язків а невідрадимих відносинами,

а нещасною судьбою людською, а журбою і нуждою та всім сям гнетом, який оковує пізні моральні люд-ської душі, ту сему тему обробив поет і в єдиному романі, вона становить головний мотив більшої його повісті. З сильною енергією і подією відносно ємілію, яка ситас надзвичайної граници морально і естетично можливого, представив цю страшну борбу моральних обов'язків а поганю судьбою а дру-гим роман „Der Katzensteg“. Се сь таір воєнний краєв і подробицях, а знішністю пенталогічних спостере-жень, а прималчиво гарними образами природи і лю-дей, але душний і притислюючий його вплив на ча-тача, бо автор розкривав перед нами з неустрашною ємілію найглубшї залутини людського серця. По-лість викликає в нас подив і жах, вона пориває і від-тучує читача, не повнораздільною, а безутанним відливом Героя між обов'язком а пристрастю, страш-ною борбою в душі чоловіка, що стоїть над пропа-стю, в яку може кожної хвили впасти. Подія в пер-шій романі відбувала ся в теперішності, а в сям в минулому, а часі, як вичає ся наповноєдніє нійня 1814 року. По закінченню мира вертають війська з Франції поміж Кішинева чертами вдале прот історичний підклад і впроваджує нас в майстрій часу. В Німеччині радість, гомін злочинів, а в залузах до-горяє розбуджені війною пристрасть насильства і грабежи.

До сідних Прусе поперта між вишесими а лейт-нант Баумбарт, що при страших і лихорах сповнив свій патріотичний обов'язок і ранений дітас ся в по-лов, а тепер вийшовши на свободу вертає домія по-кутувати дальше за велику провинну. Під несподіваним вступив він з початком війни до війська і жертвував своє життя вітчизні, щобі онокутувати занесену П-кравду своїм батьком. Він мусить тепер виявити своє правдиве ім'я і не диво що найліпший друг його шукає ся. Він є сином барона фон Шраден, який ставив на себе і на свій рід злочин зради вітчизни,

перевини 1807 р. через клачку завою „Katzensteg“ Французів в табор пруский. Від хвали як сям се по-чув, страши він охоту до жити. На кожній кроці відчував, що на нім тяжить ганьба і хоч зміни в війні їм, не зміняти йому совісті, єдиною уми-ном батька. Тепер він дома і знов виступав давня кара. Кривий його зблиз батька, знищили замок, а старий батько умер з гризоті на удар серця. Ніхто не хоче його поховати, а віддати батькові посідку честь є першим обов'язком сина.

Йому відк ся впрости товаришів до поміщи і серед темної ночі занести тіло до гробу. Але з батлом не умер його поганій чин, бо повнасть до сина зрадинна стає більша і більша. Як передже батько, жив і він в рутині замку як андигит, як го-нома дика звірину. Ворога його заходять ся від-брати йому рангу о-пара, але се не вдало ся, кін ді-отне жезонний хрест заступити, одним і се не унішав його від ганьби. Мимо того не тратьте надії очистити своє єдиносє ім'я. О якого тяжила під сїм борба в порогах, є борба в його душі. Йому злилася ся лиш одна людська душа вірною, се є проста дівчина а села, яка помагала батькови його в злочині. Вона витримала при небіжцї до кінця, а тепер служить єдиною з такою покорою і вірністю, як старому па-нові. Колишня любовниця батька, за грішну нагороду перевелася Французів, а тепер стала добрим і злим ангелом сина. Вона будить пристрасть в молодого оєндра, його моральний обов'язок стоїть йому постійно перед очима, а його витривалість слабше і слабше. Пекло в нім і кругом него, але сильна воля і енергія його не впада. В грозичій хвилі убиває пристрасть для него куля з руки єривоубийниці сего демона, нещасна дівчина паде трупом а кланди в ріку, а він веде свій відділ лихворів через „Katzensteg“ до борби за вітчизну і тут гине.

(Далше буде).

Взій до свого!

Одинока руська торгівля в Чернівцях при улиці Панській, число 35

ІВАНА СТЕРНЮКА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор., на шість місяців 8 кор., на чверть року 4 кор., на місяць 1 кор. 50 ет.
Росії: на цілий рік 8 рублів, на шість місяців 4 руб., на чверть року 2 руб., на місяць 1 руб.
в інших державах: на цілий рік 32 ер., на шість місяців 16 ер.

Передплата на „Буковину“ разом із

тижневником „Руска Рада“
на цілий рік 18 кор. (вс. 9 рублів або 34 ер.)
на шість місяців 9 кор., вс. 4-50 р., або 17 ер.
Поодинокі числа 10 сотинів.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Реданція, адміністрація і експедиція

„Буковина“
в Чернівцях уз. Петропавла ч. 2.
Ч. телефону 176.
Адреса для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 50 ет. від стрічки. „Надіслані“ по 40 ет. від стрічки. При чистійшій зменшенні відповісти на лист. Рекламний сезоничний лист від перга. Рухомий апарат редакції лише на попередній застереження і на зазначеній місцевості нечестно.
В справах редакційних можна ужити по-ручницю: як що для від 9—10 рано і 2—3 по пол. зрім вільно і плат.

ВОРОЖІ ЗАМІРИ.

(Даліше).

Отже рускі посли „зрадили учительство“! Рускі посли, що перепорали року 1898 подішменне платити учителя, не звалиючи на грошову володіння посли, що „жужжик будуть нас канонувати“ (!); рускі посли спонимуючи свій посольський обов'язок, викликали на слабі сторони Очучаївського законопроекту про регуляцію плати; рускі посли, що вратували учителям безпороводне полішменне плати тимчасово в тілі висоті, на яку віванис краю в тілі хвили що дозволяли, отже дали учителям, що можливо було дати; рускі посли, що відвідали народне шкільництво і учительство за Мустаївським часів на той небезпечно розвинути, на яким воно складно стоті і коли ще о „самілі“ я бодай не було — сі посли, то зрадили учительства!

А Очуча? Очуча мовля учительства! Він показав учителям волоті групи на вербі. Зробив 1904 го року закон полішменне плати, котрий показав ся по-казалим до самілі. Рускі посли голосували за тим законопроект, а ще вказували на его слабі сторони і жадали щоб не роблено зматі між ним а пропанаційним законопроект. Не помогло. Очуча стояв на зматі і закон пропанаційний узяв а тим самим провалив ся і закон о учительській платі. Хто винен? Не політичний комедіант а мисел Насильно і Стодний! Очуча пропонував одноразовий даток, як кавав „Weihnachtsgeschenk“ на місяць грудень в висоті 40.000 К. на що більшість комісії не пристала. Він підняв питання на два місяці на листопад і грудень. А що по тім, як не було самілі законопроект? — ситано що. „Нічо! Скажу в очня їм і то забрати, що мають!“ Се була его доповідь підводи. А рускі посли, не спускаючи ся на молання або я неможливу самілію Очучаївського закону, перепорали для учителя реальне діло, хоті тимчасово полішменне плати, але в даніх обставинах було можливо, і от се називає лаясь „русский учитель“ в Очучаївській „N. F. L. Z.“ зрадою! Пожнемо, побачимо. Сю „зраду“ дасть се зогко направити. Коли ж би більшість учителя во-діла жалти на Очучаївські групи на вербі, ніж прийняти тимчасову реальну поміч рускі посли, то сідуючої сової соймової можна зогко внозити волю учителя і позбутися себе і їх від той „Bücherliche Aufbeziehung“, або як на іншим місці сказано, від того „Kutschertrinkgeld-y“.

Але на сім не поспіш. Очучаївська газета йде в своїм трюмані постоменно все даліше.

Послухаймо, що „русское учительство“ дає нашо:

Die ruthenische Lehrerschaft bedankt sich bei ihren Abgeordneten für die große „Mamaliga“, die sie ihnen durch die erhöhte Zulage ermöglicht haben; vermuthlich in voller Würdigung des schmachhaften Nationalgerichtes. Dabei muß aber bemerkt werden, daß nach den Errungenschaften der Medizin das Auftreten der Pellagra, die sich bei uns Volkskrankheit ist dem Genuß dieser fragilen Speise zugeschrieben wird. Es werden also auch die Ruthenen davon nicht verschont, trotz ihrer Böglicker und der, von ihnen beschaffenen Wohlfahrtsvereine wie Sicz. Leseklubs, Musikvereine in Blas und Streichinstrumenten u. s. w. Leider können diese erhabenen Einrichtungen weder der Krankheit noch der massenhaften Auswanderung des Volkes gerade aus ruthenischen Kreisen Einhalt thun. Und der Lehrer, der sich bei Verabreichung all der geistigen Nahrung und Aufklärung förmlich aufreibt, kann merkwürdigerweise nicht das Volk und nicht sich selbst daran sätigen. Nach so schwerer heißer Arbeit, schreien, schimpfen und betteln um ein Kutschertrinkgeld. Und gerade von jenem ruthenischen Abgeordneten zustande gebracht, auf dessen Noblesse die gesamte Lehrerschaft soviel hielt. Für die Lehrer hat auch dieser Herr einen eigenen Maßstab. Wir rechnen dies nicht als Tat an und erwarten in Kürze die Realisierung der ehrenwörtlichen Verpflichtung, sonst müßten wir an unsere Nation vergessen und auswärts Freunde und Helfer suchen.

Ein ruthenischer Lehrer.

Отже тенор довідуємо ся відна позігра похоті — від рускіх посли!

Із селі допис довідуємо ся також як той „русский учитель“ думає обавити наш нарід від позігра: „ах Насильно не нинуть а міністер а того позіграю мучення народу для учителя Очучаївської волоті групи, то ми, рускі учителя, забудемо на свій нарід і підємо шукати собі інших чужих приятелів і помічників!“

Не правда, що за миза худібна? Яка безгранична погорда руского учительства містять ся в сій підлі мазанині! Як нилько мусить Очуча-Кісмонич кваліфікувати то наше учительство! Яким зганьбонаним елементом уважать вони руске учительство, коли їх орґан самі посли пося подібного і йому і руского учительства! Чи поважали би ся Очуча проповідувати устами волотного учителя таку нікчемну зраду волотним учителям! Пеню, що ні!

Ми-ж знаємо отсю зрадиню: а Богом, або лішно, на зломану голову, скотину! За такими приятел-

ями, за такими „русскими“ учителями, як ті що ісповідують в „N. F. L. Z.“ таке „міру“, руский нарід не було плакати, а протинно, нашо на них та воно іх ногою!

Але „N. F. L. Z.“ має ще ліпший трум на рускіх провідників. Щоби показати, що та поштана мичонка мизання не лишня шаною підстави, вона вичає той свій цимь статей проти рускіх провідників „блескучою“ короною. Зараз показне-се діламо страшною статьею подал „N. F. L. Z.“ допис із Кіпмана а напостію на посла Пігуляка від тих 37 рускіх учителя, що розпочали вже в дуці Очучаївської проти рускіх посли.

Подаємо і сю допис в ориґиналі:

Ans Kotzman wird uns berichtet: Am 1. d. M. waren in Kotzman 37 Lehrpersonen des Bezirkes versammelt. Es wurde unsere Lage eingehend besprochen und wurde nachstehender Beschluß gefaßt: Die Lehrerschaft des Kotzmanner Bezirkes sieht die Notwendigkeit ein sich zu organisieren und wird dies durch folgende Maßnahmen zu erreichen suchen. 1. Emanzipierung von allen Einflüssen, die bisher geeignet sein könnten, die Lehrerschaft zu bevormunden. 2. Förderung aller Unternehmungen, die geeignet sind das Volksschulwesen und die Lehrerschaft in jeder Beziehung zu heben. 3. Wiederbelebung des durch ein Jahrzehnt vernachlässigten Bezirkslehrervereines. 4. Unterstützung und Förderung der „Neue Freie Lehrer-Zeitung“.

Що ж бачимо із сін дох монівідроджених Очучаївським часів „N. F. L. Z.“? Бачимо воно відкриті, дукані і далекосилі плани „самілі“. Пригаймо ся тим нашим бачинням!

(Копія була.)

Броть Пігуляк.

Листи з краю.

Із Шиминців.

В четвер дня 21. с. м. святкували громадяни в Шиминцях два великі свята, а імено: Посвячене власними силами зданого „Народного Дому“ 250-літню річницю смерті великого гетьмана Угорих Богдана Хмельницького. Вже о 9. год. рано зібрали ся велике число селі; були свої але не бракувало також гостей із сусідніх сіл як також місцеві і поміщениці інтелігенції!

Михайло Азарів.

Герман Судерман.

(Даліше).

З драматичною живістю і напруженням відбуває ся подія за подією, ошадність в подробицях а богатство праок примамують нас в дивний спосіб, характерно ясно представлений, а пост показав нам свою силу, як знаменито уміє він з надзвичайною силою шукати вели відрити в гармонійну цілість. Часто можна стрінути заводи роблені Судерманом, що жите молодого офіцера в лагуні в діяною мова мати во надто корисний вплив, але ціла автора була велика і ідея, а його поваги, а якою він малює пориви серця і пристрасті відвертає нас від подробиць і займає нашу душу горістю, якого ми сердечно жалієм.

В 94 р. показав ся новий білий роман Судермана „Es war“ „було“ з тим самим мотивом, що й попередній, а мотивом повороту в вітчизну, де мовна виступають старі тіні і стара мина наповно сжмиває. В обговоренні романі була се мина батька, а в сім в се власна мина героя, тіні власної минушності. Умертв і свідомий себе вертає герой назад в налі, що давно минуло і він може збудувати собі ново жите, але на кождім кроці бачить він давню прорину, яка його знов отортає і грозить зникненням на душі і тілі. До вітчизни вертає Лео фон Зейдентін андлий, адроний, умертв і зухвалий охидноуруний молодень, як і Судерман випадково малює. Не міє він жалувати за минулим. Перед п'ять роками вива-дружал він до Америки і за мариною, хотів зматити ново жите, але тут на родинною пригала його позад до того села Галовіц, додала йому нової чести, нової сили. Але вже на порозі стрічає його мину-мість з своєю поганною історією. Першай, що його мить, є приятель давний Удріх фон Кленігк, а ним він був завязаний дружбою, хоч оба були протинні натури. Сей росяй в Удріх худий, селі грубий в об-

ході і відчував, Удріх пішій, миль, образований, готов до певного уступства і жертва, а Лео окрабий еґотет. Удріх займає ся в часі неприємності свого приятеля його господарством, додала власних гро-шій, а як раз на сім приятелі доуцетив ся Лео злочину. Мариною, яка його прогнала до Америки, був поодинок з протинником назом фон Рален, хоч всі знали, що Лео не був братом але не був і чужим його жині. Лео убив його, і коли в рік потім Удріх старав ся о руку селі пани, Лео своєю приятелем заперечив селі свої звинувачення в паню Феліціас фон Рален. Удріх повірив і оженив ся з нею. Лео втік до Америки, а тепер вернув і рішив ся жити чесно. — Зразу адає ся се йому. Він займає ся господарством, але під часу до часу вприває стара мина, він закушує цинічно зуби і не думає над сін. Дім свого друга оминає, бо на паню Феліціас по поділаз його поворот, але рішає ся ошадливо перепросити його за заподілану зраду і се стає причиною нового гори. Від першої стрічі з селю жиницею тратить він всі свої постанови. Думає про нею не дає йому сповоза, а до того завлаз ся пороги зломити його упертість, щоб спокотувати давні прорини. Один з них, свинчаник Бренкенберг, який хоче його проповідати направити, а другий — се сестра його, яку Удріх любив, а якого честь вона мусить тепер на братові пістити. Але сям не дає ся він направити. Він зносить ся знов з Феліцією, іх лущить сильна провинна і він плаз жертвою зводних шукоч селі жиницею. Він бачить, що паде що раз нильше і нильше, умертв і встид виводить в ній борбу, але він не має сили вирвати ся з селі тинан. Вайдуєня йому господарства, він не і волочить ся, але що має на стілько свідомості, що не хоче цілком зникати приятеля, він рішає ся умерти праз з своєю любкою. Вона пригала на селі пани, але в послідній хвили зводять і одурює його. Вона хоче відвести його від смерти. Роздритованому за богато сего, він хоче зробити коняць всьому, але на її крик

вбігає чоловік і весь стає йому нсн. Удріх мить; аж не довгін час, по тяжкій хоробі потагає свого друга до одвічальності і працає йому весь. Лео постановляє попрацю, заринає ся в працю і аж тепер чує, що давна мина сжала а його серця. — Сяміло і востро сідать автор всі душевні зміни своїх героїв. Пенність себе аж до умертвості, незлому, майже брутальну енергію панча, з якою поборює свої пичини гумором великий голос соліста, аж доми почути нової мина не нищить його новсім, се малює автор з такою силою і невинністю своєї шукти, що ми бачимо порад обою реальну діяльність. Лео фон Шен-тин є діяно зображений з масом і кровю, він стоїть сжмив на домашній почві, се сильна природа, а ній нема нічо малого. Зато Удріх, якого поет знавдо ніжно представляє тратити в порівняно до свого приятеля богато на вартість, він находити на ніймо, за савбо, се сентиментальне індивідуум в своїй пр-яжнї, се вже маньше до діяльності зближений чоловік. Се тин слабіх, хоронитих одинок. Він репре-зентує любов, яка весь прощає, весь вигадиває, яка зогче всім протин розумити не яко ізі, а яко мизан-яночі з обставин, при потрах чоловік лише орудом. Ми оружоні діяльністю і жадаємо діяльності і то реальної, а мизальна доброта сего приятеля видяє ся нам неможірною і тому вигадиває, немачеб цілий роман миз лише закінчене а не внутрішній вонош, який впливає з савоті апні. Через се прощення при-ятеля тратить — адає ся мові — і мина Лео на своїй силі, а через се виходить його гордовата умер-тість, його самосвідомість в добрих замірах і в у-палну в розад а силою судби, яка мина ітитає його а пречину. Чи устадивно одно чи друго, все відчу-ваємо, що поет дось якийш нова границі можливої діяльності. А щож сказати про паню Феліціас? Вона сжмив каже про себе: „що вона зломана з лещі і обжана, що її лице маса для засліплення, а в ній нпало — і відповіди до сего малює її поет. Іа бра-

Дрібні Осолоджені малим друком (petit), числять ся н- 4 с. від кінця.

За редакцією відповідає: Віктор Строч.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 18 кор., на пів року 8 кор., на чверть року 4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів року 4 карб., на місяць 1 карб. 50 сот.
в інших державах: на цілий рік 32 гр., на пів року 16 гр.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневиком „Руска Рада“

на цілий рік 18 кор. (вкл. 9 рублів або 34 гр.) на пів року 9 кор., вкл. 4-50 р., або 17 гр. Поодинокі числа 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція „Буковини“

в Чернівцях ул. Потрочича ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адреса для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 10 стр. від стрічки. „Надбавки“ по 40 стр. від стрічки. При чистійшій відокремленій відокремлює ся. Рекламні ціни встановлені за місяць від початку. Рухомим червоним редакция дає на попередній авторському і надрукованому власності початок.

В справах редакційних можна ужити по-ручництво ся щодня від 9—10 годин і з 3 до 4 годин вечора і вночі.

ВОРОЖІ ЗАМІРИ.

(Колода).

За допомогою руских провідників впринципі Онуца на політичній арені краю під покривом борби проти босрів і пашої церковної ієрархії в користи на роду. Тоді ніхто не знав ще Онуца, чим він дашо. В даний з рускими провідниками зомано відкрити порятунок краю. Тенер мала наступити спільна праця в користь широким мас населення в краю. І тут показало ся мимоволі правдиво личко Онуцинських замірів. Писало ся, що він розумів від інтересом народу інтерес „емілії“ і свою диктаторську власть в краю. Він зажадав перед усім стабілізації шнагрі і те в ролі его величиста, недотикальної. Русики похвалили ся і союз розбив ся. Наступила шалена ація проти руских провідників і руского народу. Почували брідні, прутарства і давали на руских провідників а в народі деноваторства подорожними контрастами, чатальними і арештами по руских селах. Богатиренко-Ганман посадили румунізаторським розбишалам за поряток до руского народу. Там часом заспокою „емілії“ щось несподіваного. В таборі подорожних висловлюють егоїстичні панни „емілії“ так, що і там антистатуси ся опір проти Онуца і его „емілії“. Сей понижувий процес воззисний народ прихоронили особисто пдача Онуца. Він чоловік не брідний, але при тім алачі брутальної, цинічної, врозьної, тиральної і безхарактерної людини плачі, що не терять крім „емілії“ нікого довери себе як мартів хвилі своє вершине. Він, як звісно, готовий кожну хвилю та на свого найближчого товариша як на противника навіть прилюдно руку наложити! Його агітатор не знає границь в обіймах і приреченнях. Та в своїй показав ся его обіймих золотими грушниками на вербі а его брутальності з одного боку, як зазвичай „емілії“ з другого відвернули від него волоску інтелігенції крім волосних учителів. Волосна інтелігенція веде тенер проти него найважливішу борбу, але проти найнебезпечнішого шнідника свого народу. Стративши власний ґрунт під ногами явину ся він зі своєю патетикою енергією на ґрунт руский. Своєю своєю акційною ідеєю та силою здобутого високості і впливу нового становища „емілії“ своді ся він здобути на руским ґрунті то, що виграє на власнім полі.

Тенер іде борба о душе важну і найважливішу справу, о економічний рятунку краю, себто о стабілізацію Луїні! Хоть Луїну адрає в краю річно 20,000 К; хоть він за се втрачає нічим не приєднує ся — бо ж его політичні бушвання і нерішучі

нуртовання по краю — сам не залаца президента правного банку. Хоть ему прешті нічого нічого не каже і не нагромає его становища, то рівно він не дозволенний, він дає стабілізацію! Щож значить і него та стабілізація? Він хоче стати досмертним президентом правного банку. Значить, він хоче мати безмежну власть на політичного агітатора в краю. Тенер він що побороє ся, що може его постигнути „Валент Вогон“ лиш з 6,000 К. А досягнувши стабілізації таку, як ему треба, він би навіть змінив працують на те, щоб его прогнали, але вже з пенсією, якої ему до дальшого бушвання в краю потрібно, що він на 15,000 корон річно таксує. Змушени собі краєвий, щоб его есенсіонував з іншими шістьмадесять тисячами, нічим би він відтан а посла до Відня і до союму і тоді розпочав би ся аж чортівський танець в краю. Принципіально не мала б і рускі послі нічого проти его стабілізації. Ще й опини, але він високого красенного урядника, підданогого привласн урядничої дисципліни, так, як се у всіх других краях практикує ся. Огос й пропонує йому рускі послі. Та се ему не в голосі, ему мріє в моту щось вишнього, щось в ролі нестиманного величиста, щось нимаршншого в краю.

Та в дійсності его не конского плану отонть ему рускі послі на перешкоді, тому отонть і отонть розбишачі замахи Онуца і его помічників в „N. F. L. Z.“ Онуца вже нам вразило: „Стабілізація в Луїні а могом незгодному програмом а нові Русики не приєднууть на се добровільно, бо branch ich Gewalt!“ Віден пахує сел найнепідійшлий чортівський пахор. А в средствах не дає Онуца міри.

Перед усім треба ему знати того, чого не годен був досягнути Морар і Мустина, треба адвекредитувати руских провідників, зблизити перел учителів ством руским, котре нм мала до громади. Тому Василько, Остопий, Пугуля і т. я. се еґейсти, котрі обмуть о своєм измоване, а учительство тримають на поводі (Gängelband) і морять его голодом, щоб мати позірних послішників.

Тимчасом як наше панство? Василько чим був тим і а. Збогатила збогатила хтось параві на его політиці, але не він, як плідний свідок се знає, хіба що збогатила руский нарід его позірнимого дипломатичною працею. Стоцкій також чим був тим і а. Рахують ему вероги 4000 К в палаті краєвий і 5000 К в краєвий банку. Хто із тих друзів, що набирають ту саму плату, працює на тіх місяці, так повенує і понад сина в інтересі загалу як Стоцкій працює; хто стоїть на сторожі інтересу руского народу, ба й шлого краю так, як Стоцкій на тіх найдушше нагромажені місяці; хто виставлений на такі видатки,

яких такі становища конечно випадають, — той не збогачує себе політично а хіба руский загаль збогачує ся его величистим, надлюдним працею. Хтось з Русиків тим знати ті місяці. Хто би він і не був, то „емілія“ так само шоборбала ба его дашо, а вбо би був в емілії стояти в дорозі з тим політичним розбишалам як Стоцкій. А Пугуля? В чім випаде ся Пугулянові панона і богатство, але він мав би з політикою збити? І Пугуля чим був тим а, хоть вже спінчив свою службу, а в політиці збогатила ся хіба на донги.

А другі? Чого займають вони ті місяці? Чи не міг би там ато кишій з Русиків сидіти? Вибачайте панове! Провідники народу працювали не на то, аби Русики досягнули ті місяці для людей, котрі ще нічим не дали доводу які збогатили, що будуть мати пдачу і олож новості руску справу на тіх місяцях так, щоб дотеперішні патротишна праця провідників не пішла в нівець. Вони працювали і моголидось на то, аби як раз іза їх праці на тіх місяцях, які тенер займають, прибули в народі на будуче доста людей на всі наложні як місяці так само, як іза їх праці ті місяці для Русиків утворили ся. Се сторожі руского народу напрогам дуже не на рулу. Вони заходили ся при кожній нагоді, тай не сидять і тенер, щоб постигнути їх, коди вже годі поревертама, то хоть Parade Русиками, котрих національні патріотичні Русики, як червона плата трухляви, або й такі, що „гірше ація матір розпинають“.

Отамні провідники, отамні заступники руского народу в палаті краєвий силують ся „емілія“ натворити і з ними робити то, що тим патротишним політичним повлам треба. Вони праць мусять терпіти, руский нарід мусить своїм випробованій провідників збути ся, учительство руске мусить своєю солідарністю допомогти, нарід руский мусить піти під юрнгу Онуца, все мусить обернути ся горі коренем бо — ну, бо Онуца дивує: Флоріна мусить бути стабілізований.

Огоса треба емоновічним порогам руского народу на Буковині, щоб стерти і сід на ім у его працямі краю. Сега думам дивити Онуца зі своєю „емілією“, щоб, з одного боку, вестабілізувати ся перед волосною інтелігенцією, а відтан стати в краю волосним „господаром-вешодою“. Огос збогатила, отон мріє румунізаторського месні, латорувавшого на безграничну грандоманію.

Отон відирив в ворожі панни для тих, котрих не заспокоила ація приєднує; отон слав до тих, що не галу на ація запрошеного атом веротом рідного народу!

Стефан Пугуля.

Михайло Аверін.

Герман Судерман.

(Колода).

В міни остає нам згадати що коротко про новелі Судермана. Вони всі є слабі літературні продукти, не зражають той певності в малюванні осіб і ситуацій, яку ми мали нагоду бачити в Судермана і дхого догадуєть ся критики, що близькість з низ моголазе ще перед першим його романом. 1888 р. появили ся дві новелі затитуловані „die Geschwister“; одна з них є „die Geschichte der stillen Mühle“ — історія тихого млина, а друга der Wunsch — бажання. Се се два паралельні оповідання з некою науковою тенденцією і займають ся обі тою самою темою; як розпадає ся шира любов рідних, коли трота особа між них найде, і в першій новелі допускає ся брат впроки на брату ділом а в другій сестра на сестрі заочинним бажанням. В першій історії є два брати а між нм входить жінка старшого з нм, а другий входить між дві сестри муж старшої; молодина докладає її в горобі, залюбує ся в її чоловіка і в своїй пристрасті та задрості бажав, щоб її сестра умерла.

В першій новелі гинуть оба брати, а грінна жінка пропущує за свою молодість; в другій навієсть ся нинна сестра до самоосуду, бо в дивні як бачить спавнова свого бажана, покутує за свою провинну добровільною смертю. „Історія тихого млина“ є зовсім конвенціональна. Се сізська історія з романтичними моментами, з домашньою сентиментальністю. Два брата Фельдгамер живуть разом в любові і приривають собі не відпустити між себе ніколи третьої особи, щоб їх не порівняли. Молодший з нм іде до війська, а старший живе ся в гармоні дочкою млинаря. Вони

живуть щасливо, але Мартин пацурий, в собі замкнений, а вона вдова, молода, горька. Своім характером зближена зовсім до молодшого брата і вози сел жертве з війська, визнає ся нм нмми любові, нмтру зразу укривають; але новоді бере пристрасті вері і вони доукивають ся гриза. Іван поклад дм, не, бурляче і хоч нмтру нмтру та йти до Америки. Ще раз охолодь ся нмлі на працює, але тут застає їх старший брат і ахонивши сонну, хоче убити Івана, та оба нмсе пакуть в ріку з кладки і гинуть, а Гертруда віддає ся покуті. Від того часу стоїть мана їх тихо, порішма махом. Характери не ведені слабо, збогато подрабич, а в міни і сам новелі мала занадто багато театрального есенсу. Ріном і друга новела „бажання“ не може надолжити і робить прагнучиме прашіня, а що гірше, нмсе, що пост есенсіала, яке на перший погляд видє ся несприродне. Новела писана в формі листу.

Ольга провинила ся своїм бажанням і рішила ся спокотувати свого провинну смертю, вона есенсе історію свого життя в листах, розбирає ної свої чути, думки, бажання і мрії від затишних ах до послідної хвилі так докладно і потрібно та з таким даром спостереження, яким випадає ся, лише Судерман. Вони оповідає, як в ній вродила ся любов, як вона борала ся з собою, як вона вніла провинила ся жалючі смерті зорої сестри, а оповідає таким немим, прозорим і важким мислем, що есенсіала авторства жевіция є тут не можана, форма несприродна, а характери осіб не закінчені, не відмовляють діляности. Правила, не бракує і тут гарних, поетичних, психологічно добре умотивованих думок і моментів, але в цілості новела ніякого читача не може надолжити. Листи сі дістають ся в руки нареченого Ольги, бо в послідній хвилі вона пририває свою руку Роберта Гелінгерова і він відганує їх. Нинна новела „Das Sterbelied“

пресмертна пісня — зовсім схожа в несприродно. Мотивом сел новелі є душннн борби між моральним обовязком а бажанням життя і моральності бере верк. Вона хвалить „солоний, грінний світ“, насильмає ся нмд побожиними брехнями, посо зражує і поведа плазує його, як автор бачить ся небезпечним новелістам. Так само малі парості є аніма новелі „Im Zwielicht“ — в сумерку, видана 1890 р. Є се дванадцять коротких оповідань, в тоні погонірок, анекдот, гумореск, без жадної літературної стійности. Романи несут ся в той спосіб, що дами, які знають добро есенсіале життя, пакуть мужинам являти собі масенсіальні історії в аранжированого життя, в яких не мало бруду і гини. Лиша нмсе є послідня новела „Johannes Hochzeit“ з 1892 р. Старий барон Галпел оповідає своїй другам, як він оженив ся з молодшею від себе о 20 літ Колантою і як її небажам підступила своему другови Лотарові Нідові. І се новела порушує досить зразливу есенсіалу, але старий барон уміє її оповідати з таким гумором, що займає читачів і не впадало їх есенсіальні гадати нмлі буди по моральних тенденціях, а в сім провізав ся велика штука і сила автора.

Так пореглали ми твори Судермана і досить понижне число їх свідчать нмсе о його постійній праці, багатств його фантазії і цінним пануваннм над його ередотами штурми в новелі і драмі. Вже його перший роман визнає ся нммою, зрілою і нммою технікою, яку він уміє задержати і в прочих новелістках. Вже відразу мала він вироблений свій стиль і мало замічаємо змін. Поет виступив відразу в характері індивідуальної особи, з своїми нммоновими поетичними прикметами. Майже у всіх своїх новелістках і драмах переносить він події в свою мітчину, бо мнмканція її знає він пасирів і уміє загланути в габину їх сердец. Дві особи малює він гірно

Листи з краю.

Румунізатори в Кімполунґу.

Хрестоносний похід Волохів проти руских шкіл і мішаних повітів в останні роки. За Ілотештами пішла Гатна. Тенер повіт кімполунґський на черзі. Все удержане планово. Всюди шалена агітація. Товаришам запертають голову волосною гімназією в Кімполунґу, молчані: Не підемо дитину до школи, волосні школи волосні? А темний Гундул гадає, що єврейські діти не можуть порозуміти ся та учити свої діти лиш по волосні. Чи-ж дивно? Пів в перні дити по волосні правити, в місті пани лиш по волосні говорять, інспектор руских шкіл Волох, за волосними школами агітує, а по руски говорить такою назічною сичною московско-перновий тарбарачини, що діти нічого не розберуть. Не переборцують, але ми потапаємо без помочи.

В часі руских шкіл Браї ухвалили рада громади, очинидно на явсь приперчене окружної ради шкільної запровадити волосну мову у всіх школах, доси руских. А треба знати, що Браї волосне село, має 3 рускі школи, з того 2 самостійні, ухвалила закласти десю. Пів Волох Аґаній сказав: «Най буде волосна мова!» і ніхто против того не замітив ані слова. Синсво протокол, школи мають бути волосні.

Що й рада шкільна окружна в Кімполунґу робить в інтересі Волохів, на се є докази. Приміром чистого руско село Рус-по-буа. При організованні сої школи на 2 класову внесено пона Волоха Мановен, щоб завести волосну мову викладову черепало. Рада постановила лишити далі руску мову в школі, бо не бачила жадної причини для зміни. І хоч ухвалила була жадна, подане до ради шкільної в Кімполунґу, окружна рада по короткім часі — очинидно в порозумінні з поном Макаровим, наказала на ново перевести ухвалу, але має бути мови викладовою. А тимчасом пів Мановен взяв ся обробляти людей, просить в грозіть ба навіть показує образи з написами 10 і 20 корон. Йому на поміч прийшов дівряк з Боулю зникнений Полас Кшемінчиків, агітує за волосною школою середством. А пани, де кожний сповна зобов'язання, усе подаєть ся й робить, що хочуть можні.

В тім напрямі піде робота далі. Ми на неї бачимо лиш одну раду: дайте нам на найшорше інспектора Русина, бо коли так далі піде, то не до довго або й его не буде треба. На жаль і сором ставимо погноєм для волосного народу.

Кімполунґський.

Звіт з загальних зборів «Ілі тов. «Руська Школа» в Путилові.

Дневний порядок нарад був оголошений в однім з попередніх чисел час. «Буковина». Після того порядку поступали збори в своїх нарадах. Хід зборів був слідуєчий: Пани Михайло Дашкевич або голова товариства, скомпотували відповідну свідальність членів і отвори збори теплою промовою, питаючи зібраних та захоплюючи їх до живої участі в слідуєчому нарадах. На внесок т. М. Браги протоколу з попередніх зборів не прочитувало, а то по причині, що він був оголошений в «Буковині», а тимсамим пани званений. Референтом третьої точки дневного порядку був т. М. Дашкевич. В своїм вступним рефераті виклав він повну потребу законодавчої самостійної «Ілі тов. «Руська Школа» в Селетині. Потреба основана того товариства оказує ся тим

і дбає лишно не виходити поза межі дійсності, хоч не все йому се вдало ся. Желючі характеру мало йому вдало ся і в них вдало часто штучно вироблену невиродність в обходженні і байд. За те уміє він млатувати чудові, приймаючи правдиві, що надають ся до різного настроя дівних осіб, і наповняє їх красною, ширюю промовою природи різного праву. Він быстро спостерігає індивідуальність оновців і вміє знайти їх схожості і різниці. Ніколи не млатує він правдиві для них самих, бо вони становлять лише рамку для образу його поніятий. Ми бачили далі, що у всіх поніяттях обробляє він той сам, або подібний проблем, борю моральних обов'язків, конструує певний випадок і переводить його зміст, з безоглядною комексенцією в подробицях. Повно млатує він густо-часто намагати собі нехотілими і «ізіологічними» виразами, але се йому байдуже, він стремить до виточної мети. Він часто не дбає про злогічне закінчення розпочатої анімі, а додає її звертний конєць, бо не уважає за відповідне весті її далі. Відність його творів присяга гумором, але пераб виходять черев не індивіду, яких поет потребує і які бажав змалювати, а парикатура, що нищать цілу його штучну будову так в повістях, як і в драмах. І в драмі не вміє він все нахалит внутрішнього закінчення, кладає часто вату на подробицях, та закладко дбає про викликання штучних театральних ефектів, а се не позваляє йому заглибитися в трагічно вироблені конеліті.

білша, що п. товариші в селетинського округу, записані в члені нашого товариства в Путилові, не можуть з него задля великого віддалення ні слід пористати. Нам знов з повіта путиловського, так само задалось учинити на сходинах такого товариства в Селетині. По причині, що в селетинським повіті єсть опора селетинським учителям Українцям, котрі не мають що між собою жадної національної організації а черев те не суть в силі розвинути свого духа ні слід, а наврими патрістично-націоналізм, тому то оказуєть необхідна потреба засновати там також огнище. Самі учителі а то в Мокдоні 2, в Шеноті 2, в Ізворі 2, в Селетині 4, в Садні Бродній 2, без огляду на членів з поза учительського стану, можуть також товариство допрацювати до гарного розвитку. По огляді на ту тему дискусії, ухвалили збори отсі резолюції: 1. Збори тов. «Руська Школа» в Путилові ухвалиють: Припоручає ся Виділові нашого товариства, або постарати ся як найшорше заповідати що потрібно, щоб в весно 1908 р. оскунате «Ілі тов. «Руська Школа» в Селетині. 2. Засновати собі-то сирважене статутів товариства, із оглядом на ішні кошта засновати той «Ілі тов. «Руська Школа» в Путилові. — Четверту точку дневного порядку реферувал т. Т. Роговський. Все вступний і старанно обдуманий реферат виклав повноту запровадження української української мови в будовнішних українських школах народних. Се повноту оказує ся тим білша, що в волосних школах не білші часті і то вже від довгого часу провадять учителя урядоване тільки на своїй матерій мові т. н. по волоски. Його заохоту для товаришів, щоб ті чини шорше брались за нього закладе діло, собі-то, щоб ні найшорше зміняли провадять діловодство на українській мові, заохотує а референт, що много товаришів з нашого повіта ба і з інших повітів, поде урядоване виключно в своїй матерій мові. Аби уловити запровадження діловодства в українській мові зобов'язує ся референт в списку з п. А. Мандрюком викладати, собі-то перевести з німецького мови друзи на українську мову. Реферат сей прийняли присутні з одушевленієм. В дискусії над сего темою, забирали слово майже всі присутні. На заміти довели товаришів, що урядоване на українській мові будо сподуване з трудностями в перших початках, щоб тому запобігти, зобов'язав ся п. Михайло Дашкевич владити відповідний підручник в українській мові. Добровільні зобов'язання т. Роговського, Мандрюка і Дашкевича, котрі вимагають досить великого труду і займуть чимало дорогого часу, стрінули задоволене призначення між зібраними. Щоб референт виступав порушено діло вже з початком 1908 р. порішили зібрані сидіти до того часу як один загальний збори товариства, на котрих мало-б ся одобрити виголосжені в тій цілі друзи і споряджений підручник.

Референт 5. точки дневного порядку п. Антін Мандрюк череповий по черзі значимі і заслуги будовних стараних часописів т. н. «Neue fr. Lehrerzeitung» і «Promin» для учительства на Буковині і скомпотували причини їх уняти. Була часопись «Neue fr. Lehrerzeitung» мала для розвитку буковинського учительства велику заслугу. Значиме своє, яке становило учительського органу, мала она так довго, дива не перейшла на завоєвав політично-партидану. Се було причиною її уняти. Ст уняток прискорив учителям Українцям, котрі зовсім опрадіано, по причині її в роках винуті проти наших великих заслужених провадирів, були змушені її зобов'язувати. «Promin» на жаль, також задля преріжних причин мусів перестати виходити, а на його місце повинна ся «Дуна», не має для буковинських учителів Українців власного значення. І таким робом учительство буковинське осталося без органу, котрий б можна власноруч становити органом учительства назвати. З сего можуть твба тішити ся воготи учительства.

Браг відповідної становой часописи для учительства — се браг поди для раби. Тож хоча потреба постарати ся о становой орган, котрий заступав би спеціально тільки становой справу. Часописий політичний кожда народність на Буковині має до нолі. Така станова часопись мусіла б бути початана на тій мові, котру всі розуміють і послужуть ся нолі. Референт опирає думку, щоб видавати часопись становой в трьох правих мових із раз. Така річ зовсім непрактична і не доведе до бажаної мети. Се кожда з нас зрозуміє; бо що нашіше в своїй часті Українцям, не буде міг прочитати сего Волох та Німець і лаванки. Такою мовою, котра могла б послужити до редагованя часописи або зрозуміла для всіх народностей, може бути наразі тільки мова німецька і на ній можна-б лише видавати станову часопись. Оце по переведеній дискусії ухвалили збори отсі резолюцію: «Загальні збори «Ілі тов. «Руська Школа» в Путилові припоручають виділові свого товариства, або той удає ся з пропозицією до «Виконавчого комітету українських учителів на Буковині», щоб той порозумів ся з подібними комітетами учителів волосних і німецьких і тім напрямі, аби як найшорше повинна ся учительство виключно станова часопись».

Реферат 6. точки дневного порядку віднає по причині, що п. референт не вана се на зборах «Делі справи» в зачерк того реферату порушували присутні і скомпотували на жаль, що адміністративно поладжуване шкільних справ у важливим повіті аж нішто

занидбав. Щоб щось досягнути, часом дуже важку і некучу справу, змушений є управитель школи писати до п. к. Р. шк. поштової по кількіх ба навіть і по віддалених раїнах, а то часом місто поштового відділу не удостоїть ся він навіть і відповісти. Розширюючи існуючий вже та кресовані нових шкіл в наших повіті іде у нас черепашиним кроком. Майже в кожнім гірнім селі можна-б збудувати, аби аж не самостійну школу то бодай паралельну або елеваторну. І так: в Пасці може бути 1 «Ілі тов. в Сергіях мають місце аж 2 «Ілі тов. в Пасці-Сергіях на пограниччю обох громад 1 «Ілі тов. в Сторонці Путилові 2 «Ілі тов. в Дитинці 2 «Ілі тов. в Устю Путилові 1 «Ілі тов. в Яблонині 2 «Ілі тов. в Семакові, в Довгополі 2 «Ілі тов. в Мариничах, в присілку Петрашах 1 «Ілі тов. в самостійна школа. Чиж мошаніє тих присілок мають бути вже з гори нашими властими силами і засуджені на вічну темноту? Чиж наші власти бонть ся просвітити нашого українського народу? Се дивно виглядає і сумно, а то тим білше, коли ми в Сергіях господар олен збудуван унямо хату для школи і відступили б і на ту цілі на який час повсім безкористно. Чиж наші освітлові власти мають з того справом аж до того часу поки наші гірські дівряки, «Ілі тов. в своїй прихильності до школи і просвіти і своїм що славішніми в тім нагляді прибожничим радям на посадаване шкіл не спроможуть ся? Сего ми, в такім разі, певно не діждем ся а наші потуги правдоподібно також ні. Про виконання закона про примус шкільний, у нас дуже б богато дало ся говорити. У нас гарає ся родичів за не посадаване дитини до школи заодно і раз в рік або і то ні, а то по найбільшій часті тоді, коли дитина виходить вже зі школи на ваканції, або до школи вже зовсім не належить. Про будівництво шкільні про те і не вгадувати. Суть то значає старі, зирні або споряджені рудери. Тут що дуже гарні тили шол от ні пр. в Стеблках понідираних колами, в Довгополі без парканів і з подірваними дахами, черев що підчас дощу томо вода через суєт аж до класи і помешани учителя, в Яблонині з наліччям ся суєтом, котрий грозять кождого дня катастрофою, в Конятині без парканів і огорожі, в Дитинці з грибани що і дитати годі, в Киселинці без дров на опал, в Мариничах в зонім драгантий булі, або як пр. в Довгополі мистить ся класи по трупарніх до замисають людей зваржених, парканів та вікон і т. д. Перша діла коршма має красний вигляд і самостійніше збудована як інші школи в горах. Перепровадження конурерційне, де вже власти з великою бідю зводили позадовати на ренарацию будинку шкільного, тигне ся роками, в Довгополі пр. вже 4 роки; зважання і се в додатку, що громадами самі ренарации домагають ся, позаяк будинок без даху пріє і нищать ся, а они оспіра неосити муть о нього білші видати. Трактование учительської свл єсть тут також не аби яке, а дозволє сего єсть факт, що в повіті сей ніхто з крашних сил не хоче подмавати ся; лучні сили учительські в повіті втікають, а що це замітніше є, що навіть помічники учительські не хотять шукати зхисту в повіті на галицьким пограниччю. В семінарії учительства в Чернінцях, витворило ся навіть постійне гласо, щоб по натурі ніхто з важливим повіт не подмавав ся і тому то в наших повіті так мало зналікованих сил а хіба самі буши та суші помічники заповняють собі Богом забутий повіт. По змівченню додати над сего темою ухвалили збори отсі резолюцію: Часи Ф. тов. «Руська Школа» в Путилові виконанням прилюдно хіба наших шкіл, просить отсю дорогою, щоб власти шкільні зводили посявтити білше уваги гірним школам і зводили білше заовікувати ся ними.

По черзі слідуєчий з дневного порядку, нарад відчитав п. М. Дашкевич дуже старанно обдуманий і узгоджений статут товариства ім. Ю. О. Федьковича, яке має в Путилові в як найшоршій часі засновувати ся. Збори вислутали уважно всі статут обихити точок і з волими відозволенем одобрили їх. За труд возе опрадіаного того статута викладал збори п. А. Дашкевичови ширю подяку і своє глибоке признання. — Описали порушено справу сподіваного дорожнього додатку для учителів в горах. Присутні спостерігували з жалом, що справа та, явсь так застигла ся, що про не тепер ні слуху ні дху, а то тим білше, що справом тою був навіть свого часу і Виділ краєвий лавив ся. А школа повинна, бо учителя в горах, не мають такого дорожнього додатку, в порівнянні з поппи, котрих додаток вноситься тепер 400 К. ба навіть із дивани, суть дуже непрактичні. Збори ухвалили відтак одностайно отсю резолюцію: Припоручає ся виділові нашого товариства, аби той повснтав ся у вигляді центрального тов. Р. Школа в Чернінцях, як справа з дорожнім додатком для учителів в горах має ся.

По черзі слідували вітні вносення. При сій точці порушено справу, що власти шкільні при кресованні нових або розширюванні існуючих вже шкіл не асигнують сейчас навчання на видати, які суть сподучені з отворенем нової школи або елеваторної класи. На тім нараді шкільні дуже терпанті і не раз не можуть собі в тій справі ні слід зрадяти. Дівряки значаєно не хоча лати відповідної кімнати на казоу

Взій до свого!

Одинока руська торгівля в Чернівцях при улиці Паньській, число 35

ІВАНА СТЕРНЮКА

а в додатку кинути ту нева чин оплати та за що обслужити. На друку і навіть потреби канцелярщини нема також жадних засобів. На ту ціл мусить управитель шукати видати власні гроші, на зворот потрібні мусять чекати роками. Щоби тому дитина і в частині зарплати, загальні збори утворювали отсю резолюцію: Припоручає ся видати нашого товариства або той в порозумінню з пречими виділами товариства „Рускої Школи“ улави ся з просьбою до видавця центрального „Рускої Школи“ в Чернівцях, щоби згодив в ком-пенсацію других постарати ся о осунути тит для нашого шкільництва неосорочних обставинах.

Збори приймали з великим захопленням до відомості про отворення української гімназії в Волинці з 1908 шкільним роком і висказували приязню отсю дорогою нашому великому заслуженому а тім сирині почесному Наводі Васильовичу щиро вдяку.

Між іншими ухвалено також резолюцію, щоб вийти ток „Руска Школа“ в Путилові улави ся з пропозицією до центрального ток „Руска Школа“ в Чернівцях, аби той згодив назву „Руска Школа“ змінити на назву „Українська Школа“.

Порушувало також галицькі обставини в наших школах при чім деякі українські школи зазначили, що уряди громадські і приватні повинні та громадські не сповняють ні слід своїх обов'язків зглядом хориз дити, котрі заборили на епідемічну владу.

Повани порядки дивовий висловлювали і нікто більше не вголосовував ся до слова, ахерин и, тилова збори товариства, дякуючи присутним за ласкаву увагу і тив живу участь в відбуванні ся нарадах.

М. Дашкевич, голова; А. Мандрик, писар.

Міністер Абрагамович.

Чи не іронія судби? Якраз десять літ тому за при Баденого тодішній віцепрезидент палати Абрагамович вступив до парламенту подією, знаменуючи таким чином найважливіше право парламентаризму; і той сам чоловік став парламентарним міністром в першій опраді народнім парламентом! Приймаючи його прикраси в привітаннях, які рідко могли падати навіть в австрійському парламенті. Воєнний, галицький соціаліст, руский шлюб, оманливі вносили протест проти поновлення Абрагамовича вно міністра. Над його іменем розвело ся що дебати, а поки-що пос. Романчук прочитав отсю записку іменем руского клубу:

Васона палато! В протоколі останнього засідання знаходиться ся оповіщення на імені засідання повідомлення и, президента міністрів про іменоване екс. Абрагамовича міністром. Сей спосіб впровадження нового міністра, дуже відмінний від уживаного досі також і при останніх іменованих міністрах форм, мусів своєю несподіванкою справити враження, що тут ховало ся за-своєне палати. Отже маю честь іменем і з припору чина мого стороництва зложити отсю записку:

Передаючим мусимо вирально застеречи ся проти токих несподіванок і такою перехитрювання палати. А що-до самого іменованя п. Абрагамовича, котрого нещодавно призначено на міністра для Галичини, заявляємо, що його таким міністром признавати не будемо, по першій для того, що загалом не признаємо інституції міністра для Галичини, бо будучи одним з чотирох найбільших народів Австрії, домагаємо ся власного заступника в раді верони, скоро від три місяці народи такою заступником вже мають, а по друге для того, що, судячи по цілій політичній інанушності п. Абрагамовича, не можемо сподівати ся на нім, щоби він міг сповнити те, чого від галицького міністра земляки до нього треба вимагати, значить, щоби на-рівно дбав про інтереси Русинів як Польків і лівірно зносив ся з парламентарним заступництвом Русинів як Польків. З сего причиною мусимо рішучо застеречи ся перед тим, щоби п. міністер Абрагамович мав ухвалити в раді верони за заступника цілої Галичини, отже зовсім також і Русинів, і просимо високе правительство і високу палату се наше застереження при-хити до відомості.

Можливість засновання української громади в третій Думі.

І в першій і в другій Думі не раз складала ся українська громада. Досить давно треба було ждати, поки виславляни українського народу игругували ся в самостійну громаду. По виборах до другої Думи довгий час не було ніяких звісток про вибір Українців в посла, лиш тоді та не тоді писано про часописи, що в 14, 10, 15. Ам в січня місяця українські посли числом верх 40 утворили український гурток, наземлячи зарозом до поступових російських партій. Майже в передодень розкриття другої Думи знавляємо, вона на важний історичний прок: виступила з російськими партіями та утворила незалежну українську поступову громаду. Сей громада заповіла і мала небагато вкнести в Думі проект автономії України, жадуючи зарозом перестрою Росії на федеративних основах. Та не так склало ся — Думу розігнано.

З виборів до третьої Думи вийшов тільки один єдиний український — пром. Лучинський з Київом, який

однако при виборах не кандидувал на особну українську програму, але на програму єврейців. Прочі 104 пос-ли в українській території — майже всі та кілька пос-лів лівих ліберальних протесів. Дозично утво-рили української групи в сій третій черносотенній Думі запланував крайній починки.

Але в останній час розійшли ся чутки, що пона-зуси можливість засновання в Думі української фракції. Розходять ся лиш о се, яка та фракція буде, чи не схоже вона поділати домагати черної сотні. Професор Грушевський лише з сего приводу в „Раді“, що Ро-ска готова навіть попарати черносотенне українство, але „моглоб при нагоді „бай жид“, „бай лях“ гар-нути разом з „чистим русином“ по „визначній тра-диції“, а при нагоді й окрім „бай панів“, або „бай студентів“ піддержати. А за се моглоб добути і укра-їнську школу, й виховати вояку шкуру, навіть і авто-номію. І ми не сумніваємося, — лише дальше ша-люновий автор — що між приванни третої Думи, на привір між єврейцями України й іншими елемен-тами знайдуть ся люди, які скажуть а добре обдумано-го власного інтересу: „праві то ми праві, але така школа на Україні повинна бути українська, і навіть, і проманди також!“ В багато омих того, що в ду-ху наших кругів починають розуміти ясно, що не духо-вності не націоналізують ся, не імаціоналізують церк-ви й школи, то не добуває собі ніколи опори в народі на Україні.

Дуже правдоподібно, що „праві“ депутати єврей-щини в Україні так дадуть вираз сій течії і серед них утвердять ся навіть деякі українська група. Але поступово українство не може йти на зустріч таким течіям, не може солідаризувати ся з таким правим українством. Такий правий опортунізм не відповідає основним принципам его. Ми не націоналісти, ми за всяку ціну готові-б мирити ся з устроєм Україною чи черносотенною, чи єврейською і поступовою — аби була. Ми дорожимо нашою національністю, але не підставою свободного рівном нашої суспільності, на-шого народу. Правих України, не-б заважило не проманди вони на цукрі немалі націоналістичні до-мисли, — ми не признаємо „визначи“, не уявляємо мено представниками і речниками української ідеї. А з великими проблемами організувати инсь черносотенно українство мусимо всіма силами боротись. Люде, що хочуть бути представниками українства, мусить виступити не тільки формально національну его зверхність, а і той поступовий, свободолюбний зміст, що раз у раз був і буде раз у раз его змістом.

Однак д. Писанчевський, що дуже добре озна-комлений з обома першими Думами, не вірить в „пра-висті“ послів з України. М — говорить д. Писанче-вський — знавдо добре обзнайомлясь підчас обох Дум з життям Думи і його метаморфозами, щоб без вагана вірять в „правоту“ депутатів з України. Між ними є чимало людей щирах і чесних, що до пори до часу зоставали під правим прапором. Підчас війни може й потрібні були воєнні антропі. Але після амборчої кампанії треба їх кинути і одного не забувати, що їх в Думу послали народ, до якого вони вернуть ся знов. Коли-ж хотять, щоб народ прийняв їх тендо і принципі, як вистає він тепер неоди поперемних своїх депутатів, вони бачать, щоб їх імена багословля-лись народом, який ємліло і твердо ідути по утоп-ній естації! Український гурток допоможе ділом опо-минти в думській боротьбі з зубрами. Він збере під своїм багпартійним прапором всіх розоминих і в американсь „наборосовсь“ зробить справжній Украї-нин, щирах заступників інтереси того народу, який писав їх.

ВІДОЗВА

до руского учительства на Буковині.

Вже не від сьогодні відчуває ся і то досить прикро брак рускої педагогічної часописи на Буковині, і не раз вже виражала гадля про заложення окремої єврейської часописи, та все чогось то „не сходило ся кінці до кінц“... Русини учителям на Буковині потрібна така часопис. не лиш для єврейського образо-вання, але і для науки тами самої мови, особливо єв-рейської номенклатури, бо в семінарі сего, бач, не вчать. Навіть браку такою дитина досить навчати і обговорювати їх, ала ся, не потрібна. Через те то й радно Головиний Виді тов. „Руска Школа“ над-сирально вложени окремої педагогічної часописи, од-нак не довгий развал прийшов до порозуміння, що, хоч навчання педагогічної часописи було-б дуже по-жадано, видавати її ще годі, бо не має новості чи: 1. буде достаточне чимно платити передплатни-ків, а 2. чи буде досить стаалих дописувачів-єврейців.

Няколи-б однак Виді Рускої Школи мав запев-няти, що сумніви дотично чимно передплатників і до-писувачів неоправдані, так тоді і заложеною часо-писі не стало-б нічого в дорозі. Виді постарав-б ся навіть о відповідну субвенцію для сєї часописи.

Та поки-що звертє ся увагу учительства на педагогічну часопис „Учитель“ що виходить у Львові і коштує річно всего на-сього 6 К. 6 се в сьому часі одиниця педагогічна руска часопис на австрійській Україні і тому повинна єї передплатувати кожний

народний учитель. Подумаємо, що іменних часопи-сних педагогічних є в Австрії десятки, і всі вони стоять дуже добре, бо не брали ім ні передплат-ників ні дописувачів. Та не лиш іменних учитель-ство підтримав сї часописи, але й руски, бо більша част руского учительства на Буковині передплатує якусь іменну педагогічну часопис. Не бде нам о те, щоб руске учительство відвернуло комо від читаня іменних єврейних листів, ні, нам розходять ся го-домно о те, щоб збудити між руским учительством замишування до руского листва. Розуміє ся, що в першій мірі годино є заінтересоване учительство до рускої педагогічної часописи. Та заінтересоване тако можна б наглядно добачити тоді, нем б на Бу-ковині було хоч 200 передплатників „Учителів“; годі можна-б сказати, що видане рускої педагогічної часописи на Буковині є ділою на часі.

Виді тов. Руска Школа має протє надію, що буковинське учительство заінтересує ся сєю сиралою більше чим до тепер і замовить часопис „Учитель“, що й в першій усякєй до заложени окремої педаго-гічної часописи на Буковині.

Дальше треба, щоб руске учительство надсирало більше і частіше протє до педагогічної часописи „Bukowinaer Schule“, бо — а доказ на се знайшли — часопис ся торить на брак руских дописів і реце-ратів. Наводі-ж буде руских статей надісланих до „Buk. Schule“ так багато що вистачило-б для ви-даня окремої рускої часописи, тоді легко можна поділати теперішню „Bukowinaer Schule“ на дві окремі часописи, руску і польську, позаяк іменний відділ ці-лом єврейський.

С. Канюк.

НОВИНКИ.

Чернівці, 28. надоліста 1907.

Саміця красних фінансів. Як доносить „Zeit“ задумє правительство в шам саміці фінансів перемик-крати означити суму 20 мільонів корон. Та се сума надто мала, щоб можна задоволити всім ірєт.

Румунський клуб в християнсько-соціалнім та-борі. До „Clern. Allg. Ztg.“ телеграфувать з Відня: Мик послав д-ром Оичуаєм в християнськими со-ціалістами відбувають ся від кількох днів переговори в справі вступлення румунського клубу до християнсько-соціального стороництва. Переговори з міністром д-ром Гесманом і послом Беаголаком, до котрих др. Оичуа звернув ся насамперед, мали невдачі до-кільких результатів; так само позашні членя католицької партії людської, др. Ебенгох, Фуке і тов. за-являв ся проти прийнятя православних до клубу хри-стіянських соціалів. З той самої причини, іменю в при-чини православного віроісповіданя протидавать ся пле-нопа Оичуаа послі Гормузаці, Сімідоніві, і др. Ісакескулітрєгу. Також грає Беде-гарде — говорить — не годять ся з проектом Оичуаа. В парламентарних кругах говорять, що Оичуа переправляє на відську руку без авторизації клубу. Він має надію за допомогою християнських соціалів одер-жати посаду директора и інституції приватного за-обезпеченя, яка має заснувати ся.

Вечер Федьковича. Українськй акад. товариства „Союз“ і „Православна Академія“ устроюють в дяк-питу річницю смерті славного кобзаря буковинського України Юрія Федьковича 11. січня 1908 атратура-вокальний вечір в „Народнім Домі“. В програму ве-чора увійде реперат про цета, декламатії і співки. Чистий дохід призначить ся на пам'ятину Федьковича. Обширнійшу програму подать ся пізніше. — Комітет.

Товариство „Жіноча Громада на Буковині“ по-ддає до відомості, що устроєє ряд популярно-наукових вивадів в „Народнім Домі“ кожної суботи що раз о 6. год. вечором починає від 30. надоліста до кінця грудня с. р. в сльдуємім порядку: 30. надоліста 1907 Ви. п. др. Теодот Гали: Дещо про етано-ви-жінки в сучаснім праві. 7. груд. 1907 Ви. п. пром. др. Волод. Міхальоніч: Представлене Ісуса Христа в штуді. (З домово-стра-нини. Вимовно той вивад підбуде ся на університеті в на-бінеті фізикальній о год. чверть на 3. вечором.) 15. грудня 1907 Ви. п. др. Стефан Смак-Стоцилий. Про-мону. 21. грудня Ви. п. посол Ер. Пігуляк: (Тем у означити ся пізніше.) 28. грудня Ви. п. др. Веса. Гузар: Дещо зісторії косметики. — Карти на цілий ряд вивадів мож дістати в друкарні „Рускої Ради“ в п. Захарія, або у скляніи. Стер-пюка, ул. паньска 35., в вечором при насі. Цна карт: 2 К; для членів товариства 1 К 50 сот.; для студен-тів, студенток, учеників і учениць 1 К. — Виді.

До відомості всіх нас райфайзенських. Заря друкарні „Рускої Ради“ ланкає, що комунікатії про загальні збори без попереднього надісланя на них на-зрозуміlosti в коді 1 К (не марками, лиш грішми), поміщувати не буде.

порукає: свій склад свіжих і добрих товарів корінних, овочів полу-дн., консерв тисних і овочевих як також ВІНА всякого рода почавши від і корони за фляшку. Меди питні **КОМНАТУ до сьнідань!**

Звій до свого!

Надходження на адресу редакції поштою по приміській см.

и Зззззззз.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

• Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор., на пів року 8 кор., на чверть року 4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
• Росії: на цілий рік 8 рублів, на пів року 4 руб., на чверть року 2 руб. 50 коп.
• в інших державах: на цілий рік 32 фр., на пів року 16 фр.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневиком „Руска Рада“

на цілий рік 18 кор. (або 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 кор., або 4-50 р., або 17 фр.

Поодинокі числа 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кождої середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція

„Буковина“
в Чернівцях ул. Петропавлівська ч. 2.
Ч. телефону 176.
Адрес для телеграм: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 коп. від стрічки. „Надслання“ по 40 коп. від стрічки. При частковій заповненні відповідей робота. Рекламний матеріал віддається в редакцію. Рубричні статті редакція може не опублікувати запереченням і опублікувати запереченням. В справах редакційних можна устатковувати ся по дві години — 10 разів і з 2-3 го год. приїжджати і снідати.

„Ein Mahnwort an die ruthenischen Kollegen“ в світлі розваги.

Подивимося на боці стріли з поза плеча, вимірюючи проти осіб руських політиків на Буковині: переходжу мовчки об'єкт розбирання національної сили об'єктом ніби станового інтересу чи егоїзму, що є нічужністю; а звертаю увагу на погляди автора статі з боку загально людського. Жаден стан не повинен, не сміє агітувати за самолюбними інтересами своїми в лоні людю — се донесло би до абсурду — се неестично; на теж обов'язком є культурної одиниці подати людині не найбільше матеріалу для думи, сам світ власних дум і власних чорнозольних бажань, аби люд поширює свій світотгляд у всіх напрямках життя і діянь і тим чином сам доходить до пізнання істини й власного добра, не будучи лише „gefällig“, бо такий люд не стоїть на шляху чорнозольної істини, се була би радше нерозумна, всім наміркам повільна маса худоби! Тимчасом се так, що десь є ще люд „noch gefällig“ і що він „Macht sich denken“ — свідчить про анімізм злочинця, про моральний панібазилізм!

Ще слово. Жалуеть ся „ein ruthenischer Lehrer“, що потрібні там учителя (він гадає — всі!) робили по сім, читалих і т. д., аби кілька осіб учинили панамі право. Хто робив би серед людю — не для людю, не з почуття людського і патріотичного обов'язку, не для самої справи просвіти і культури, не для нації, тільки — як сей пан гадає і каже — для кількох осіб, такий „робітник“ не був би справді партією цілою дох!.. Та й саме такі робітники винні, що довкола них буде ще якийсь люд „arm, halbwild“. Се погляди під погляди засну...

Неуважний вивіз у цілій статі, неуважний тай неуважний вивіз свідчить би дуже прикро проти руського учителя, позитивним був справді собі „ruthenischer Lehrer“. Але воно так не є. Вірно, що та слабка під оглядом форми й річі етати, се ідейно скривлене зовнішнє, є „роботою“ ногого із ворожою всім Русинам фальши. Се зрозуміло і не — обурююче. У нас

є ще піддай засади: окрім ся зі собою — у себе, та не вичмо на суд наш не-розумі...

С. Яр...

В обороні чести.

Пан учитель Томорук з Вазани описує свою мимому розмову зі мною, в котрій я мав учительство обидати і відказати своїм почини в користь Онуцавського законопроекту стосовно регуляції платні учительської, словами: „...“ попросив пана Пугуля, щоб голосував за внесенням п. Онуца. На се сказав мені п. Пугуля: „А що учитель прийшов вас вітати, він не вважав, ми жні то мовим вам дати, що є!“ Моя відповідь на се не конче вичини слова була така: „Мені здає ся, що ви не вважали за чотири роки тому назад були поварювали“.

Чи я і паном учителем і Томорук з Вазани мав 5. жовтня с. р. яку бесіду, не знаю докладно, бо той дини говорив з багатьма учителями; але знаю, що не була із ним бесіда, то певно не така як він описує.

Зі згадки на широкій тододній бріді Онуца на руські послани не повин були вважати учителя, немов би вони стояли в дорозі регуляції платні учителя в дусі Онуцавського законопроекту, сказав в жаргоні здасть ся кожному учителю, а востаннє зійшов ся той дини: „А що прийшлись — або будете — нас вітати“?

Крім п. ну. Омельського з Погорилівки не мав я тоді з нікотрим учителем ні найменшої перепалки. Нагадую собі докладно, що на якийсь дразливий слова п. ну. Омельського перед вразом палатом я відповів: „Я знаю, що маю робити, не потребує вашої науки“.

Коли ж я нагадую собі таку хвилю черпанку у великій палаті учителя перед палатою правом, то певно не вважала би мені в пам'яті мінма сцена на рої уанці правної палати — отже на самоті — яку знайома пан Томорук. На такі обидливі і до скарж визначення слова, як: „Мені здасть ся, що ви не вважали за чотири роки тому назад були поварювали“ значить, коли вже вибирали, а повинно були би паном Томорук не лиш відповісти на сід, але і запам'ятати собі таку напасть пана Томорука на дорозі. Тимчасом такої перепалки між мною і паном Томорук рішучо німав не було, отже і певно наведених сід обид пан Томорук не говорив ніколи до мене. Се заперечую рішучо і називаю се твердження пана Томорука

легко вигаданим і зі згадки на твердження пана Томорука, що він ніколи в життю не збрехав, тододній-ним вигадкою, а що найменше уроком.

Що до того, що я мав вважати „учительство парістами“, як се було сказано в отвертій писемі пана Маріанчука, то пан Томорук вже не тримає ся сего слова і твердить лиш, що я мав сказати: „они поварювали“.

Не перечу, щоб не уявляв сих посідині двох слів до пана учителя, а востаннє в той дини говорив. Але ті слова не тичили ся учительства, лиш тих еднань, що паном загально лісного васту, що всі руські послани голосували в осімі 1904 року за Онуцавський догичний законопроект колпортували між учительством більшість тододній бріді на руські послани, троядали руське учительство проти руських заступників.

Та і згідно зі звітом руськими послани в осімі голосували в посідині осімі не лиш пономом за тим самим законопроектом, але разом зі всіми руськими послани вивозили на, нім наступати самодом законопроекту, аби від палати с. р. позначено учительської платні у востаннє, котра поранення учительську платню крім в Чехії і Тереті всіх інших країн австрійської держави.

Колиж паном сего загально знаного васту поділив учителя голоси отвертій між учителями і в Онуцавській „Neue Freie Lehrer Zeitung“ далі, що в ардині і другі руські послани зрадили учителя у тій справі, то я не то не цюю тих моїх сід догично тиз одення, а кажу тут яно і отвертій, що ті еднанні гірше ніж „варюють“, вони стоять еднанно на услужах ласавого короля Русинів, вони повозують еднанно ласаву зраду на руські послани і на руські народи. А що надолоні, котрой „піволо в своїм життю не збрехав“ і котрий себе знав уявляв Волохом а не Русиним, розпочав ся акція проти мене аж майже ввизав два місяці по мінній розмові зі мною, як раз в тій хвили, коли „аміліа“ розпочала свою „стабілізацію“ своєю погоню проти руських послани, се знаде мене і не довго значить на цілу акцію німанийся учителя проти мої особи на перенір солідарності цілого руського учительства, в котрій аніж едні німаний і едні „русский“ перед васту.

Колпортажа тиз тододнійних вістей на мене і на всіх руськіх послани зі сторони тих еднань еднанна собі в такою самою тантанною неосеторення румунізаторів в алуці з їх еднант Богатирієм, котрі так само без найменшої підстави голоси, що я і мої товариші проваджуємо уяв. Се вважати на Раранче, тиз переступи Русинів на уяв і Раранче наступати так само без мого відома, як переступи Волохів в Бо-

Іван Підгоренно.

Малює ся в моїй живій уяві
Будучий образ гарними красками:
В обіймах пишної моєї пани
Минати будуть літа за літами;
Прейде на землю рай в однічю весною,
В нім грати будуть вічно соловії,
А в вікно в тій раю в Тобю,
Кругом розцвітають роки і дні...
Слави тепер вихана дівчино;
Сподобалась Тобі моя картина?

Еugen Мандачевский.

Зів'язі листів.

Змисли зів'язі і забути —
А сила в них усе одна,
І мусить знов душа відчувати
Минулий біл, давні чутства.

І кажуть люди: все минуло
Безслідно в безлістах часу,
Світ вічності в нічмі не знає!
Тай забувають на біду!

В надолоні 1907.

Прийшла до мене...

Прийшла до мене серед тин почі
І поцлуй віджила на устах,
Словою сонні розбудила очі,
Сорочиним словом знала з серця отраз.

І ще бажав більше пласти в світлі?
Тепер в вужденні дні нічці жити

І що надій? В надій гдуєм жити
Добром твоім нехай буде журба!

Промовивсь як у житю до мене
І так відійшавсь знов назад,
Як те дитинство сміє і щастя
І який світ божественних асид.

І як не той шукаю собі долі,
Шукаю й не пайду мабуть.
Во ліній радощі і ліній бої
Зі серця в серце злих плину.

В грудні 1906.

Наукове товариство ім. Шевченка.

За ініціативою російських Українців заснувало ся при кінці 1873 р. у Львові літературне „Товариство ім. Шевченка“, якого задачно було підтримувати розвиток української літератури. З причини браку фондів і більшого круга інтелектуальних робучих сил товариство не могло довго зновити залат зложених на нього статуту і причинило ся зібрати тим до підтримки української літератури, що друкувало в своїй друкарні деякі українські видання, та робило ім опуси на друку. До 1885 р. причинило ся воно значніше тіляти до видавця двох річних літературного журналу „Правда“ та праці проф. О. Огоновського: „Studien auf dem Gebiete der ruthenischen Sprache“, яка еднанна собі справедливо широкій реголюс і досі що не стражила своєї наукової вартості.

В 1885 р. перейняло товариство на себе видавця літературної часописи „Зоря“, яка збирала коло себе всі визначніші літературні таланти, а в початку 90-их років стала була літературним оглядом не тільки австрійської, але й російської України. „Зоря“

видавало товариство аж до кінця 1897 р., по чім перейняло її на місячниця п. н. „Літературно-Науковий Вістник“, який виходив наглядом товариства до мая 1905 р. В тим році перейшло до иншого літературно-накладного товариства, „Укр.-руської Видавничої Спідни“, яка видає його досі.

Перейнявши на себе видавця „Зорі“, товариство розпочало рудинішу видання диняність, що означала ся цілим рядом книжок і брошур, але переважно безстритивного змісту. З наукових праць видало воно лиш одну більшу, але нескінчену: „Історію руської літератури“ проф. О. Огоновського в 6 томах, яка досі також не заступлена ще нічим іншим.

Таким чином українська література знайшла собі опору в товаристві. Не мала її одично наука — ні в Австрії, ні в Росії, до вона не могла в стилі розвивати ся, що література, наслідком заборон, виданих російським урядом спеціально проти України, аби тим способом адержати цілковито їх національний і культурний розвиток та замалювати український народ із російським в одну велику державну націю, що мала би змогу безнадійно панувати над усіми иншими численними недержавними народами. Та далеконадні еднанні стреміли адала, щоб для українського народу авторити наукове огнище і в 1892 р. довели до того, що дотеперішнє літературне „Товариство імені Шевченка“ перейняло ся в „Наукове Товариство ім. Шевченка“, яке зариз і розпочало свою діяльність, заснувавши науковий журнал п. н. „Записки Наук. Тов. ім. Шевченка“, а швидко по тім перейнявши на себе видавництво „Руської Історичної Бібліотеки“ та „Правничої Часописи“, видаваних перед тим пана товариством за ініціативою поодиноких людей.

Через те побіч літератури знайшла собі в товаристві престоновище також українська наука, хоч

яних — в орган „Фамілія“ і рускі агенти учинили того органу творять з мільйонним чомом, що в і мої рускі товариші брали учасність в справі законності дотично реуланії платні учительської в соїм на переніс дотичним соїмим стенографічним протоколом, на переніс загально ананому фактов, що рускі посли голосували однодушно за той законпроект, аналу-ючи там в дотичній комісії на его слабкі сторони.

Та єю тенденційну тактику конспіраторних руму-накторів і маей „Фамілія“, та їх органу „N. F. L. Z.“ в розумінні, але не розумію ставився руских учите-лів, котрі своїм отвортним писмом до мене і своїм відповіщенням т. з. „Bezirkslehrerverein-u“ відозначи-ли собі з тими дорогами рускої справи на Бу-ковині.

Пане учительні німчанського повіту засудили мене єдино на підставі оскарження одної однієї без жа-лихих доказів і доказу складання в органу „Фамілія“. За „доповід“ мої нині вкази нині учительні тверджен-ня Томоруґа, що він „ніколи в своїм житті не обречав“!

Щож сказати на таке поступоване панів учи-тельні німчанського повіту на своє оправдане? А оправдати єм мушу, що послав тич повіту.

На оправдане свої честі скажу хіба кізько, що нині учительні німчанського повіту поступили собі сувороти мене гірше мейндів середовищних часів. Тоті, коли їх спербиди отота побачили нинішні го-роти в подвійні на вострі, то вони перенесли з ними хоті про ладско сво так заний суд: „Hochst-berühliges Gericht“. А нині учительні німчанського по-віту і такого „суду“ не аказали допустити. Пан То-моруґ заповнив, що він ніколи не брелав в своїм житті, з „N. F. L. Z.“ „декомстатувала“ (3), що в мій десь комує якогось слова водо-держати і справа для тих панів окічена! Се посту-поване панів учительні страшно і пам'ятне на будуче. Се немов подув страшного індійського духа калетого.

Коль-б мене дійсно вибрала буда лиш одна неяс-наста німчанського округу на свого заступника у соїм, то я вже знав би, що маю зробити. Алеж мене ви-брала і руский нарід того округу, рускі мужики. Тож спрошу в короткі нині вибериди цього округу і по-ясненню справи буду тавож знати на неспій случай, що маю зробити.

Чернівці 28. листопада 1907.

Бротьб Пилука.

Інтерпелляції посла Лукашевича

внесені на засідання Ради держ. д. 26. листопада 1907.

1. До цього міністерства в справі уміщення руско-німчанських таблиць на всіх будинках і льовадів в заставницькій повіті уживаних п. к. властями.

Після останнього числення на 51.502 мешканців цього населення заставницького повіта, 45.422 ужива-ють рускої в 4822 (між ними 4777 Жидів, які зна-ють руску мову) німечкої мови.

Хоч і десять процентів цього населення того по-віта не уживає німечкої мови, нині того на всіх

і не повалив від разу широким руском і не дає та-ких значних результатів, якими може похвалити ся нині.

Заворот у розвиток просвіщеного товариства на-ступив в осени 1894 р., коли проє. М. Грушевський, азнавши у львівській університеті катедру історії, раз-ом із тим став провідником та організатором науко-вої праці в товаристві. Переїздивши редакцію „За-писок“, розширив їх так, що коли від 1892—1894 вишло їх тільки чотири томи, то в однім 1895 р. вишло їх також чотири томи, а ниніде почало ви-ходити шість томів річно, позадій в обемі 12, а від 1906 р. в обемі 15 аркушів друку. За його ініціати-вою засновуєть ся в 1895 р. нова серія для видання етнографічних матеріалів, п. н. „Етнографічний Збір-ник“, закладаєть ся в тім самім році археографічна комісія, яка починає видавати дві серії видань: „Же-реда де історії України-Руси“ та „Пам'ятки українсько-рускої мови і літератури“. За тими виданнями засно-вують ся нині так, що з кінцем 1906 р. доходить їх число до поважної цифри 15 серій. Разом із тим відбувають ся друга реорганізація товариства в тім напрямі, що члени розділяють ся на дві категорії: одні аничайні, що платять річні вкладки та можуть мати вплив на адміністрацію товариства; другі дієві, з науковою спеціалізацією, які побіч впливу на адмі-ністрацію ведуть всю наукову роботу. Через сю ре-організацію об'язало ся товариство зовсім до типу академії і своєю діяльністю не уступає багатством із нині.

Ось нинішні товаришні публікації товариства:

1. Заняття наукою часопис, присвячений передовсім українській історії, фольклору і етнографії. Річно 6 томів по 15 арк. друку. Досі вишло 79 томів.

2. Збірник історично-філософської секції, для більших історичних праць. Річно 1 том. Досі вишло 9 томів.

3. Збірник фізіологічної секції, для більших історично-літературних та фізіологічних праць і матеріалів. Річно 1 том. Досі вишло 9 томів.

льованих уживаних п. к. властями видіють таблиці і нинішні випуски в німечкій мові.

Таким чином не лише не збережено принципів рівноправності рускої мови з німечкою, але й назо-вано шкідливу мушкетерську заставницького по-віта, яке уживає виключно рускої мови в своїй і ни-сній в німечкій мові не розуміє.

Підписані питають ся отже: 1. Чи відомо се міністерству? 2. Що задумує міністерство зробити, щоб на всіх будинках і льовадів уживаних властями в за-ставницькій повіті уміщено руско-німечкі таблиці і нинішні? (Підписи).

П. До цього міністерства в справі посприядження рускої мови п. к. властями в Галичині і на Буковині.

В Галичині відповідають всі п. к. власті на ру-сої писма в польській мові, а на Буковині в німечкій. Тим чином порушує ся зловручене Русинам основним законом державним право рівноправності із мови з польською, згадавши німечкою. Се порушене діями Ру-синів тим більше, що вони є одиноким народом в Австрії, до якого приміюєть ся отже німечка. По-годи у нинішніх європейських прахх всім народам відомо-де ся на їх в ісправі мови подати писма тою мо-вою, якої уживає сторона в своїй писемі, то в Гали-чині привітально відповіли ся на рускі писма по-польськи, а на Буковині по німечки. А що рускі сто-рони в перемаживі випадку не знають тих мов, приєздовані вони урядово порішення дати собі пере-класти, що знова сподучене в видатках і часто дие причину до незрозуміння.

Підписані питають отже:

1. Чи відомо се п. к. правительству? 2. Що за-думує правительством зробити, щоб на будуче всі п. к. власті в Галичині і на Буковині на рускі пи-сма відповідали в рускій мові? (Підписи).

П. Внесення попра. 19. листопада 1907 в справі складу дров в Березанці, Степанівці, Заставні і Вісній в ціл дрібної розпродажі палива населенню буковинсь-ким гр. прав. релігійним фондом.

Висока палата!

В історичним фактом, що повіт заставницький найбільший на дрова на цілій Буковині і що з той причини, як також в причини крайньої дикой некультурної ціни на дрова в заставницькій повіті так підселили, що один актор будинних дров стоїть в сім повіті 100 К., ба й більше.

Ої палати для живих за дорогі ціни є для бід-нішого населення по просту неможливі, через що му-жичке населення помагає собі тим, що гній, який при-носить худоба, перемішує з солоною, робить з того паливо паланим, сунуть в агі на вогнях і уживає як палива.

З той причини роки не гноять ся або зовсім, або в дуже незначній мірі, що спричинює погіршене зности землі з тим разом і голодариство палив.

Завдання єм обставинам в громадах заставницького повіта паризькі, які від 180-тих років при улаженні ґрунтових книг начежено до першої класи доброти, стоїть нині в п'ятій і шостій, одже в останній класі.

Поділилося стало би ся дин таким чином, як би населенню сего повіта достачено дешевого палива.

4. Збірник математично-природо-писно-хімічної секції, для праць із царини математики, історії природи та медицини. Річно 1 том. Досі 11 томів.

5. Часопис правничий і економічний, для менших праць із царини права в основній. Річно 1 том. Досі 3 томи. (Черех там вишло 10 томів „Часопис Правничий“, але дин половина виділа нападком товариства).

6. Правничий Бібліотек, для більших монографій із царини права. Досі вишло три томи.

7. Руска Історична Бібліотека, пере-брана товариством уже на виході кількох томів, була призначена для перекладу з чужих мов більших моно-графій з української історії. Досі вишло 34 томи.

8. Українсько-русский Архив, прина-значений для історичних і історично-літературних праць і матеріалів. Досі 3 томи.

9. Жерела де історії України-Руси, для матеріалів до старої української історії. Досі 6 великих томів.

10. Пам'ятки українсько-рускої мови і літератури, для матеріалів до старої українсь-кої літератури. Досі 5 великих томів.

11. Українсько-руска Бібліотека, для критичних видань українських письменників із XIX ст. Річно 1 том. Досі 4 томи.

12. Етнографічний Збірник, орган українського фольклору. Річно 2 томи. Досі 22 томи.

13. Матеріали до українсько-ру-сої етнології, для єдиної етнології в архе-ології. Річно 1 том. Досі 8 томів.

14. Хроніка, для справознавства в діяльності товариства. Річно 4 зошити. Досі 30 зошитів.

15. Chronik, те саме видає, що від 14, в німечкій мові, для інформованя чужинців про дія-льність товариства. (Далше буде).

Узгадуючи всі ті обставини буковинський Соїм краєвий на засіданні з дня 29. грудня 1909 порішив в справі постановеного тоді внеску що єдгач:

Простить ся п. к. правительством наклонити управу гр. прав. релігійного фонду на Буковині до заложени складів дров в місцях зв'язаних станцій Березанці і Степанівці в ціл дрібної розпродажі палива на-селенню.

Хоч з того часу минуло чотири роки, прави-тельство досі нічого не зробило, щоб уникнути все аналогічній си брак дров і в наду того велику дорожню палива в повіті Заставній.

При обговоренні сего справи тодішній краєвий президент, незабутий князь Гогольський порадив, щоб запобігти браку дров в той спосіб, щоб одна з тих громад або таво або більше членів тих громад суну-вали гуртом прямо від державної дібр дрова, набуваючи більші простори на випуб; такий план не дає ся здійснити, бо так громади як і господарському това-риству в Заставній бракують потреби на закупку і за-ложене складу дров єредства.

Означений запит, який вставити усунути змагаю-чий ся брак дров, був би єдино гр. прав. релігійний фонд, бо він має потрібні грошові єредства як також і дріб, щоб заложити склад дров. Заложене складів палива не лежить лиш в інтересі населення, але і в інтересі правительства, бо коли уживаний за-клад гній буде призначений на поправу земельної якости, тоді і земля стане надатийня і збільшять ся податкова сила населення, для дровів з релігійного фонду найде ся нова область убутку.

З заложенням таких складів дров сподучені ви-датки не будуть за великі і гр. прав. релігійний фонд при ланій сильній продажі дровів виийшов би на свій рахунок.

В наду сего як також з огляду на фактичну патичність сего справи підписані дозволяють собі по-ставити єдгуючий внесок:

Висока палата зводять ухвалити:

„Простить ся п. к. правительством, наклонити управу гр. прав. рел. фонду на Буковині до заложени складів дров в місцевостях Березанці, Степанівці, Заставній і Вісній в ціл дрібної розпродажі між насе-лення. (Підписи).

Державна Рада.

На засіданні в четвер п. Брайтор зголосив інтерпелляцію до цього кабінету, в ній вказує на те, що внесення в прускій соїм пропозиція, звернене против Польщі в Познаньській і західній Прусах, є далшим тягом страшної політики нищення, але від-досить агі веде пруске правительство сувороти По-льщі. Інтерпеллянт запитує австрійське правительство, чи зробить у відповідній дорозі представлено німеч-кому правительству, що таке пропозиція готово за-хитати левіре у різних німечких паливників і що взає-но в інтересі держав повинно лежати, щоб таких вно-сень не предладало. — П. Старух інтерпеллював в справі браку сози в Бозовій а п. Остапчук в справі надужити власті через поє. маршалка в Тер-нополі; п. С. Вітик в справі лавати, єдиного гір-ничим старостом в Кракові і пали навали над об'єз-наченням перед набухами газів і пожеж в Бориславі, Трускавці і Тустановцях; в справі поступована ко-місари Залеского в Дрогобичі і в справі зневаги об-жалованого Щеняка, задоволеної сою суд. Кесевича в Самборі. По підчитанні внесених пропозицій п. Стр-а-вський (Чех) і заявив, що згоджено нині нагале вно-сень що-де угода є недолучено. Висновокні мусять то знати, бо не жадали би, щоб угодиною комісії визначено 8-днівний речення в ціл зложених звіту, якого ще не виготовлено. Бездяки єстерігає лівню, щоб не порушувала реуланію. Спротив того, що більшість палати ухвалить те нагале внесень, зазначає бездіяки, що більшість ухвалено по на підставі анкет-програми, але при помочи міністерствалих тоє. Пре-зидент палати п. Вайсєрхвер повинен був по-приняти того внесень. Бездяки протестує против пору-шення реуланію, а що більшість палати помагає, що готова хитатися незалежних єредств, то і єстеро-ништу бездіяки мусять бути тільки ханатичні таки єредств, щоб не борювати тоті надумати реуланію. (Оплески на лавіх чеських радикалів).

Проє. палати п. Вайсєрхвер застерігає ся рі-шучо против злякати, єдиного б опирає порушувати ре-уланію. То, що говорив п. Остравський, палижить до-рішова палати відносно напад на самий предметом угоди. — Ход говорив з початку по часи в опієла по німечки, що не годять тут о янєсь порушення ре-уланію, але о обман і насильство. Як внесений на Угодині уніонизаційний закон єсть насильством доцільним на хорватських поєлах, так і те нагале вно-сень єсть таким насильством. Бездяки протестує против того, особливо що й президент палати дає ся ужити до порушення реуланію. Спротив того по-ступовани бездіяки і єго товариші можуть вноса-вати тільки своє обурєне. (Оплески на лавіх че-ських радикалів). — П. Про протестує в імени своїх клубових товаришів против такого поступована, що не годить ся в реуланію, тим більше, що нема ще

Звій до свого!

Одинона руська торгівля в Чернівцях при улиці Паньській, число 35

ІВАНА СТЕРНЮКА

Палеонтолог из другой жаркой местности не удерживаясь от

Головний склад в Чернівцях у Шміда і Фонтіна. Дроґерія улиця Головна (Енценберґа).

За величчю відповідає: Віктор Остроїн.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 18 кор., на шість місяців 8 кор., на чверть року 4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на шість місяців 4 карб., на чверть року 2 карб., на місяць 1 карб.
в інших державах: на цілий рік 12 р., на шість місяців 6 р., на чверть року 3 р., на місяць 1 р.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневиком „Руона Рада“

на цілий рік 18 кор. (вкл. 9 рублів або 84 р.)
на шість місяців 8 кор., вкл. 4-50 р., або 17 р.
на чверть року 4 кор., вкл. 2-50 р., або 8 р.
на місяць 1 кор., вкл. 1-50 р., або 2 р.

Поодинокі числа 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція „Буковини“

в Чернівцях уз. Петропавла ч. 2.
Ч. телефону 176.

Адреса для телеграфу: „Буковина“ — Чернівці Р.

Оголошення приймає ся на 20 сот. від стрічки. „Надіслані“ по 40 сот. від стрічки. При чистійшій відомості відносно роботи, редакція неоплачує ніякої відплати. Руконисави звертає редакція лише на повнороздільні матеріали і зазвичай відзначає їх у своїх повідомленнях. В справах редакційних можна устаткувати ся з редакцією з 9—10 рами і 2—3 по шл. крім того і 1 лист.

У власних сітях.

„Neue freie Lehrer Zeitung“ помістила в останній числі статтю в справі учительської платні, яка так гарно і милою відверто висловила наміри і тактично заперечила Очучу та його тов., що ми потребували б тільки знати з неї що важливіші моменти, аби читачі пізнали, о що властиво розходять ся Очучинцям. На закінчу і навести „всучасного“ органу на д-ра Стоцького та редакцію „Буковини“ реагувати не будемо. „Wie der Schein ist, so denkt er die Andenken“ — це стара психологічна правда і шнода, що панове з „Lehrer-Zeitung“ так часто про неї забувають. Та власне тому має та лайка не бентежити, а д-ра Стоцького — заважимо редакторів „N. F. L. Z.“ — не обидим. З другого боку ми за культурні, щоб нашим противникам віднайти „різк лаш за падобно“ і обидим ся лише до розбору фактичних основ.

Розводити ся, очевидно о регуляцію учительської платні. Міністерство просвіти зорнуло ся іменно до виділу краєвого з питань „на скільки для закону о учительській платні ухваленого в 1905 р. найде ся покрити“. На внесок д-ра Стоцького порішили виді краєвий всіма голосами проти одного пропозиції приватизму сегоднішнього уряду Сойму в тім справі разом з бюджетовими пропозиціями на цей і слідуючий рік. Дотична ухвала Сойму звучить так, що Сойм добачає в доходах з пропінційного закону достаточне покрити видатків, які суміщені з позим законом о платі учительській; дона-ж виступити санкція сего закону Сойм признає немочу потребу безпровадочного покриття доходів учительства і підписав тому від 1. надоліста с. р. дотенеримний дорожничий додаток в 25 на 42 процент, в той спосіб, що учительство П. категорично побирає не дорожничий додаток 400 К. а проте учительство 500 К., згідно 200 К. для всіх ставих учителів, що не мають права на кватирове, а надто додаток по 100 К. до 3, 4, 5 і 6 квітень. Виходить на се ухвала Сойму, внесок д-ра Стоцького на задоволення виділу краєвого був не тільки дозволяти супроти Сойму, але й супроти учительства. Во що може наді краєвий сказати більше, як сказала нова палата сойма? Мимо того „N. F. Lehrer-Zeitung“ навінав внесок д-ра Стоцького „нечесною зрадою“ (ein schürkeischer Verrat!) і чому? „Сойм порішив вираді односторонньо лише N. F. L. Z.“ — пропозиції до савнієї законопроект регуляції учительської платні, а з сїм бюджетовим пропозиціями виділу краєвого, що край повинно пропінції не може сповнити єї фінансових вимогів того закону.“ Ну, пречини раз! Пречини раз „N. F. Lehrer-Zeitung“ видусила із себе правду! Так єсть: Край не може сповнити єї

фінансових вимогів того закону навіть поміж пропінції і ми зараз скажемо через що: через видатки на шкільництво! В бюджетових пропозиціях на рік 1907, проти якого ані Очуч, ані Луцу — зазначено се виразно — не могли в бюджетовій дебаті сказати ані слова закиду, отже в бюджетових пропозиціях знаходимо таке:

Загальна сума всіх фонд краєвий жадне на свої потреби, вносить 3,605 120 К. На покрити сего жадне має ся з власних доходів 1,109 214 К.; 46 проц. додатки до податків вносять 1 358 958 К. разом 2,468 172 К. Непокритими остаеть ся проти 1,141 948 К.

Найвище відомості видаток під скромним титулом „Причинок до краєвого фонду шкільного“. Причинок до шкільного фонду аж в 1903 р. був для рази більший як в 1902; в 1904 внісся 707 524 К.; 1906 р. — 494 300 К.; в 1906 р. — 1,058 855 К. а в році 1907 вже 1,302 944 К. то є 37 проц. усього видатків крає! Загалом за останні чотири роки причини краєвого фонду до фонду шкільного внісся 3,568 123 К. До року 1903 міг краєвий фонд покрити їх, не затягавши довги. Але вже від 1904 р. треба було хопити ся єї помічи і від тоді довги затягнені за пропозиціями Сойму внісся разом з пропозиціями до кінця грудня минушого року 2,230 240 К. На рік 1907 ся сума ще збільшила ся, бо надобір внісся сего року, як сказано 1,141 948 К. а на те щоб покрити його, треба значно піднести краєві податки, або — затягнути дальший довг.

Коли б краєвий фонд не потребував хопити на сїм рік причини до фонду шкільного, то його власні видатки внісся б 2 302 176 К. В такім випадку вони були б цілком покриті власними доходами і 46 проц. додатками краєвими, що внісся разом 2,468 172 К. Коли ж до додатків числять також причини до краєвого фонду шкільного, то відразу показує ся надобір в сумі 1,141 948 К. а на те щоб покрити його, треба би краєві податки від безпосередніх податків піднести кругом що о 39 проценти. Значить, краєві податки до податків мали би на 1907 рік внісся 85%.

Коли однак знайти, що населення Буковини і так вже перетягнено додатками краєвими, шкільними, громадськими, дорожніми та всіма муніципальними, то показує ся, що дальше піднесення краєвих податків неможливо; тим більше, що Сойм в останніх трох літах не хотів їматися сего спосіб.

З отсего представлення видно аж надто виразно, що головною, ба єдиною причиною безвідрадного положення краєвих фінансів є вимоги краєвого фонду шкільного. Треба при тім звернути увагу і на се, що жадані шкільний уряди на шлім народного шкільництва що не осягнути кульмінаційної точки, що в слідуючих роках вони будуть в рівній

мірі зростати дальше. Так пр. на 1908 рік претенсія шкільного фонду до фонду краєвого піднесає ся о 348 200 корон.

Таким чином сам причини фонду краєвого на шлім шкільництва внісся в слідуючий рік 1,751 153 К. Препустивши навіть, що доходи з пропінцій дають по обчисленні Очуча 1,600 000 К. — про що ми дуже сумніваємо ся — побачимо, що вони не вистають навіть на покрити тих видатків, яких шкільництво вже жадне від фонду краєвого.

А тепер питаємо ся усього аверово думаючи людий: Чи винен сему др. Стоцький, що видатки на шкільництво покладає уєї доходи крає так, що інші культурно-господарські потреби не остаеть ся нії остата? Чи має може др. Стоцький з відповідною легливию відомості, що покрити на регуляцію учительської платні по законопроекту Очуча, коли його фактично не має? І який кому досвід був би з такої відомості?

Але перш ся до „N. F. L. Z.“ вона сповістувала, що край міг пропінції не в силі сповнити домагає учительського закону. Чи др. Луцу, пречини та інспиратор Кисаковича, не знає сего? Що би ні! Неможе то в такім разі хопити його контр внесок поставлений у виділі краєвими, що заучить: „Виді краєвий жадне, що покрити видатків на регуляцію платні ухвалено в 1905 р. безуспішно є.“ Чи се не та легливию, що тручає край в проматі рубай для вітанийних забавок? І отсе має знайти ся привини для учителів, а внесок д-ра Стоцького зрадою? Ні, панове! Тут ми вже „запінювали ся.“ Бажаючи розділити наше учительство з рускими полами, обмотуючи єїм дошлага дошлого нам д-ра Стоцького, ми самі мимоволі в них запінювали ся. Во — або покрити єї в такім разі др. Стоцький не євміє би предкадати бюджетові пропозиції, або його нема — і тоді внесок д-ра Луцу є нічим іншим тільки вітанийним средством проти д-ра Стоцького.

Се пречини донадує аж надто виразно стати у „N. F. L. Z.“, особливо єї закінчені з апалом до руским учителям, щоб вони в їм своїм ставили інтереси, нібито зрадженої дром Стоцького, зрівняли дал з тим „канцурована куїтом“. Та се аж річ руского учительства — гідно відповісти на такі порожні звини

Завдання австрійської демократії.

Парламентарні дебати в австрійській Раді державній дали знова сумний доказ, що і в новім народнім парламенті панують ті самі нездорові відносини, той самі хаос що і в парламенті прінціпів. Головною причиною сего є перозначне державно-

Наукове товариство ім. Шевченка.

(Даліше).

Аби пролуїти докладно організаційну енергію товариства і одінати його науковий та видавничий рух, наведемо брати на увагу, що його наукові сили не можуть самі собою постійно пунчити ся єдиного задачі браку такого природного наукового центра, який бувають звичайно висні школи, в яких наукові сили мають савілу опору. Вони потрібують опору в самім Товаристві, в їм виключно, а се вимагає великих матеріальних засобів, бо і приготування наукових сід і ведення наукових заміть потрібує значних видатків, яких не може покрити єдиного приватно товариство. Так само відомо загально, що кошти науковим видам дадено висні від інших, а до того вони майже ніколи не вертають ся; через те видатки на науково-видавничі організації зазвичай усе від краєвих та державних підмог, які повинні бути відповідні до обсягу діяльності субвенціонированої інституції. Наукове Товариство ім. Шевченка не тільки не достає до си відповідних підмог ні від краю, ні від держави, але ще й безпачебно награвало на інші порешоди. Не тільки видкуване підмог на наукові цілі для його співробітників стрічало немоборні трудності, і рекомандовані ним наукові робітники не могли дістати ніяких запмог для архівальних чи інших дослідів, але навіть дозволи для праці в заграничних архівах, який можна було осягнути тільки дипломатичною дорогою, не можна було до них дістати — і се, розумієт ся, підбиваєт ся дуже прикро і на шляху наукових заміть і на публікаціях. Так само поіставали без успіху проєкти товариства про відношення субвенції бодай до 15 000 кор. і постав-

лени П у державний бюджет. 1899 р. товариство не мало ніякого підвищення підмог з державних фондів, а односторонні надзвичайні підмоги призначали в останніх роках були заставою частковим зверстом не виплаченої субвенції за 1903 р., яка пропала через те, що товариство не вибрало П до кінця року, хоч нічим не було повідомлено про П призначення.

Яні окрімні в порівнянню з діяльністю Наукового Тов. ім. Шевченка були його підмоги, можна пероронати ся з отсего списку, що подля їх у хронологічній порадку від першої до останньої:

Рік	Краєвий підмог	Державний підмог	Надання на експедиції в Україну
1894	2,000 К.	—	—
1895	2,000 „	2,000 К.	—
1896	5,000 „	4,000 „	—
1897	5,000 „	4,000 „	—
1898	7,000 „	4,000 „	—
1899	8,000 „	6,000 „	—
1900	10,000 „	6,000 „	—
1901	10,000 „	8,000 „	—
1902	10,000 „	6,000 „	2,000 К.
1903	10,000 „	6,000 „	2,000 „
1904	10,000 „	6,000 „	—
1905	11,000 „	6,000 „	4,000 „
1906	12,000 „	6,000 „	—

Діяльність товариства виступить ще видійше, коли поставимо разом його бюджет, субвенції, число публікацій і число аркушів останніх. Подямо відповідні цифри за останніх сін літ:

Рік	Бюджет	Субвенції	Видання	Доводи	В. Н. Н.	Разом	Аркуші
1900	41,250	16,000	18	8	12 ¹⁾	38	245+140 ²⁾
1901	44,511	16,000	18	8	12	38	312+140
1902	54,800	18,000	19	8	12	39	380+140
1903	55,000	18,000	14	8	12	34	240+140
1904	49,000	18,000	12	8	12	32	200+120
1905	58,900	21,000	15	8	5	27	346+56
1906	54,300	18,000	14	8	—	22	294

Тут належить їм знайти, що товариство крім видатків на публікації, мало також інші, не менше важні, які відносять ся до його діяльності. І так: Від 1890 р. визначувало його щорічно підмоги на географічні експедиції, а від 1904 понадто на археографічні архівальні експедиції. Справовдані з експедицій друкували ся в „Хроніці“. Крім того визначувало його що року підмоги для тих молодих людий (переважно студентів і унічоних кандидатів), що дали себе науково цікати, аби через те небороти собі рад нових наукових робітників, на скільки

¹⁾ „Літературно-Науковий Вістник“, як науково-богословський журнал часом звертає, бо їм має який характер. На випусту бюджету їм не відзначено, бо його редакція покривала ся з передплатами. Зовнішня видатки тіжко „Хроніка“ товариства по управлінню і по ліній, аєї інші видатки походять з інших джерел.

²⁾ Число аркушів „Віст. Наук. Вістника“ сповістувало, в 1904 р. був внісений його обсяг, а в 1905 р. найшло накладом товариства тіжко 5 тисяч, бо в місяці червня перейшло його Українсько-руська Видавничі Спілка.

національне питання, яке у зв'язі з т. зв. угорською угодою єдине, яке розуміє згрупування партій по їх політичних або соціальних основах. Слідом із сего, що найважливішою умовою продуктивної праці в австрійській парламенті і потрібного для неї перетворення партій мусить бути усунення національних перегородок. Тут теж лежить головне завдання нової австрійської демократії всіх народів. Австрійська демократія може лиш тоді позбутися всієї та важкої, коли позведе в свої рули ініціативу одороженя Австрії через заведення національних автономій.

Таким чином буде вона боронити правдивих національних інтересів всіх народів, стане си державною партією і зможе повести австрійську державну політику на дорожці політичного і соціального поступу. Але як довго демократичні елементи німецького, чеського, польського, руського, італійського й полуднево-славянських народів будуть си відомі, багаче-часте не тільки не будуть разом але навіть проти себе, доки зможуть вони виражає здобувати повноваження до великих інституцій, але не здобудуть рішеннячого впливу на судьбу Австрії.

Се можливе тривало лиш у такий партії, що мають ясно зрозуміти для внутрішніх і зовнішніх завдань надзвичайної держави та свідомість умов її існування. Сі умови допомагають си перетворення Австро-Угорщини на федеративну Унію свободних, рівноправних народів, перетворення на модерну культуру і господарську державу. На сі основі зважити си і спільно вести в парі ідеї демократичної в о-д-и-к-а-в-с-т-р-і-й-с-ь-к-о-ї політики, отже पनि що найважнішим шляхом новоавстрійської демократії.

Се несперечений факт, що спеціально у Чехії (група Масарика) та у Русинії існує позначально модерна свідомість від усенного шовінізму демократії, яка кожної хвилини готова поздати братерську руку демократичним народностям, особливо проти спільного ворога всіх народів монархії — проти угорської аристократії.

Не припадок се, але випадок обставин, що враз в останній час, коли брутально поневолена мадярською коаліцією балтійських Німців, Словян і Румунів зачинає чинити більше станати си європейським скандалом, н. Масарик, провідник республіканської чесько-польської партії, болячково відзивається си за ні-м-е-ц-ь-к-и-м-и порозумінням проти мадярських верховодних заходів.

Німці і Чехи мають прім спільного економічного також спільний національний інтерес: освободити 2¹/₂ мільона Німців і сльвівян Словаків від мадярського поневолення. Супроти такої цілі всі німці-чехи рішуче спадуть до мінімуму. Та си спільність інтересів не тільки Німців і Чехів, але також обоє сі племена в Русинії, полуднево-славянськими Слов'янами й Румунами, які поділяють з ними певну частину своїх землі, що ведуть гірку боротьбу за свої національні права.

Русинський демократ д. р. Лавинський заступив си також за отсі потреби, коли перебував в австрійській парламентній углоді жадая національно-автономної конституції. Подібні ідеї проголошували також різні полуднево-славянські поети, значаючи солідарність полуднево-славянської колонії держави. Се тия важливіше, що в угорській сомі здобували трікратю державних обструкцій а угорське національне питання став в кожний раз актуальнішим. Націо-

нальне питання не може бути розв'язано — як думають деякі партії — в одній поздовжній але в ширій державі. Всяка яшча розв'язка буде штучною, шес дою для монархії, сі параді і привидної демократії. Отже може, як уже згадано, лиш тоді розв'язати си, коли по усуненню національних перегородок можлива буде організація австрійської народної і державної партії, яка несинімічно національними й расовими боротьбами позсвятить си культурному й економічному відродженню Австрії, позсвятить си визначенню новоавстрійської демократії.

Отже зважити спільно з успіхом вирішуючи в ріжних наслідках реакції, що так довго буде постоїти, довго нерозв'язано національне (і жидівське) питання становитиме явний вбійний поміж демократією ріжних народів.

Почи відго не усунує си — наліз на велику економічну політику в інтерес продуктивних усіх станів, а самообладом або ошуканим дурити. А такої політики домогати си у сім ірануючі верства в Австрії, домогати си там головнішим, що подорожніе усіх средств виробити си рівнобіжно із зростом браку праці. Тут по може зважити нічого одностороння політика кляска, але політика соціалізму, що охоронює працю у всіх сі формах порад низького капіталізму. Новоавстрійська демократія не сльмі отже ніяким чином вести „міданську“ т. зв. буржуазну політику; протинно, вона мусить бороти си за рівно-правність всіх народів в національній, релігійній та економічній справі, отже також проти верховодства жидівського і мадярського капіталу.

Боротьба проти капіталізму за ідеї 1789 і 1848 рр. не позстає більше там, де розв'язати си о одновізані цілого культурного життя, о перетворення старих форм господарства, о усунення принципів наволення в відносинах між олігархіями, народами і класами. На місце принципів верховодства в національній, релігійній і економічній справі мусить наступити принцип автономії і громадянства, сі, оба стовпи ново австрійської культури та економічної держави. Лиш демократія, що заступає не отсі погляди зможе запустити корінь в народі мєбороти реакцію і опонити історичні завдання сієї держави.

Г. Кадія („Die Wage“).

Російська Дума.

(Адреса для цюря. — Декларація Столиніна.)

В четвер порішено віровідану адресу цареві. Дебати над сего справою вели си довго і пристрастно. Кадети жадать, щоб в адресі ужито слова „конституція“, кривий правник жадая витягати слова „самодержавіа“. Віспихали Дюмекі, презес петербургського Клуба великого, пропонує такий додаток до адреси: „Всі оправдані домаганя народів, які належать до російської держави, мають бути задоволені“, за чим зважили си також посли жидівські, латвійські і мушманські. Крайня лівача устані посла Лавинського пропонує, щоб в адресі навічнено виборчий закон з дня 3. червня с. р. Пропозицію крайньої правни відкинуто, через що вона вийшла з сали, так само пропозиції Дюмекі; кадети „вирішили“ і устами Мілюкова проголосували встановлення слова „конституція“, а пропозицію крайньої лівики навіть не вважо від дискутиую. Адреса прийнята в проекті октябристи заучить так:

17. Archiwum komisji historycznej.
18. Biblioteka przekładów z literatury starożytniej.

Розуміють си, що правнік Академії Наук видає згадані досі дзено більше наукових праці, як Наук. Тов. ім. Шевченка, але се й не дивина, бо вона вже перебувала тоді перетворювала си в наукового товариства і академію, коли останнє закновувало си лише як літературне товариство. А як виглядає її річна продукція, се буде видно з отсєї таблиці, в якій явицую також її матеріально випосажене за останні шість літ:

Субвенція

Рік	м. Кривага	Кривага	Львів	Рівне	Київ	Пол.	Кат.	Арх.
1900 ¹⁾	1,000	52,000	40,000	93,000	17	10	3	562
1901	1,000	52,000	40,000	93,000	20	10	3	478
1902	1,000	52,000	40,000	93,000	19	14	—	422
1903	1,000	52,000	40,000	93,000	19	13	—	486
1904	1,000	50,000	50,000	121,000	12	27	14	326
1905	1,000	50,000	50,000	121,000	10	33	1	561

¹⁾ В сім інтервалі черпало з відповідних річників „Известія Академії Уміяностей“.

²⁾ Найближче до нас не крадієвіш член Академії Наук у Празі мав в тих сімках років, 1900—1903, річно 80,000 кор. субвенції, з того державної 40,000 кор. і приватної 40,000 кор. (Дер. відомості річник: Almanach Československé Akademie věd, Josefův pro vědy, obchodní a umění.)

(Висновок буде.)

Найважливіший Государи! Вашій Імператорській Величності подобало си починати нас, членів державної Думи третього скликання, та позвати Найвсего благословенства на невідому нас законодавчу працю. Вважало як обов'язок висловити Вашому Імператорському Величеству почуте переданість Начальному Вождню російської держави і адлячності за державу Росії права народного представництва, якісше основними законами держави. Вірте нам, Государи, що ми дожиємо всего нашого життя і весь наш досвід, щоб укріпити обов'язаний маніфестом 17-го октябра Вашою Монархією поделю державний лад, записавши отечество, укріпити в нім законний лад та розвинути народну просвіту, поліпшити народне економічне положення і збільшити величність та шчі неохідності Росії і через се виправдати довіру до нас Государи й праю.

Як вже си адреса генеральна, то все таки вона має велику вагу тим, що констатує, що Росія вже не є самодержавною країною. З сего розуміє си праві дуже не вдоволені, через що хотять зложити власну адресу і просити у царя звільнення.

На засіданні Думи в п'ятницю в сім Столинін правительственому декларав. Як рішучий між Столиніном другої Думи і третьої! В другій Думі сказав Столинін такі важні слова: „Цей край треба перетворити в конституційну державу.“ В теперішній деклараві Столинін казав виговорити си слова „конституція“, подібно як і голова Думи Хомяков в своїй вступній промові. За те говорив Столинін про границі впливеної народному заступництву колою царя і шльмі, який казав на історичну самовладну силу царя, який казав позичаний в тихих толах ратувати державу. Про узгоджене неросійських націй не спільно і словом, а відносно нерозв'язності Росії. Подібно казав правительствено в скороченому:

Навісі відомі того, що викликаний країною дивною погубивий рух розвинув си в нас рабівництво і що всі злочинні елементи пущено проти суверенності, причім ті, що чесно працюють, потерпіли руйну, мо-лода генерація деморалізує си. (Олексієв і члени і в центрі). Тия правні жадая тільки силою змусити і тому всьому поміж в тім відділі правительствено уважати не за злочин. Правительство старало си досі злочинні виступи викоринити і так було дивніше ступити. На се треба правительствено свідомо обавити державний лад; особисті політичні погляди і на будуче не сміють в них грати роль. Порядок, законність і внутрішню дисципліну треба вишляти молодіжці в шпалі. Також по переведенню реформи на полі шльмі-вництва буде правительствено в ради-годи мінімувати си в шльміні справі. Правительство свідомо повечности поверноту від винищених адлячностей до нормального стану і тому вона готова ужити всіх средств, щоб забезпечити можливість скорого правильного поступування судогого. Далше казав правительствено на те, що вона члєжить на поміч народних заступників в цілі викрити незаконного поступування державних органів. (Олексієв). Вона має надію, що сего дорогою призерно сподій в краю. Тоді правительствено і законодавчому зборюв було можливо всі сили позсвятити внутрішній перебудові. Годі однак перетворити потрібні реформи, доки не досягне си поліпшення добробуту основної хліборобської маси держави. (Олексієв і члени і в центрі). Постановили на нощі та дивни спроможність досягти самостійності в ладній політичній діяльності відносно сілсьому населенню, законодавчі інституції позладуть ту основу, на якій було мінно збудована перебудована російська державна будица. Через те головним думкою теперішнього правительствено і верховничого його ідею було зважо питання про землоустроєство. При цьому правительствено уважало своїм обов'язком поспирати всім зарадженням для добра церкви і духовенства. Правительство має надію, що зможе небагато повести в Думі законопроект дотично самоуправля дієвості округів, відносно до передвжденої реформи внутрішніх губерній, при чім завсідм було мати на оці принципі неоподальності цілої держави. Мінно як найважливіші відносини до всіх держав уважало правительство спільно особливим завданням визначати коло великого покла російську армію підвості до степеня, який відносив части і гідності Росії. Відносини сієї задачі визнало матеріальних сил і зважби, які утворювали завдання си Думу. В першій мірі має Дума позладити бюджетне продовження, при чім треба стреміти до збереження рівноваги в бюджеті як основні забезпечення Росії кредиту. Правительство все пробить, щоб улаштувати працю Думи і державної Ради. Воля монарха не раз позала, як він мінно адлячності трудностей охороняє основні асового законності. (Олексієв).

Правительствено казав кінчити си словами, щоб історичні самовладні власті (буранні олексієв) і свідомі воля монарха стали найважливішим мінним російської державності, бо лиш си власті і си воля, які спричинили теперішній устрій, викликали на те, щоб улаштувати Росію відносно недовіренню і заворушенню і повести на дорожку порядку та історичної правди.

Правни і октябристи приклали боюла Столиніна гучним олексієм а вже на місце вірзала си шль буря олексієв, як Столинін сказав, що російське народно заступництво жадает своє існування історичній самовладній силі і свободній волі монарха. Дебета над зважо правительствено шльма свідомості мінно. Але

Зв'ий до свого!

Одинока руська торгівля в Чернівцях при улиці Паньській, число 35
ІВАНА СТЕРНЮКА

Ціна оголошень за одностороннім текстом: Ціна сторони 60 К., 1/2 сторони 30 К., 1/3 сторони 20 К., 1/4 сторони 10 К., 1/5 сторони 5 К., 1/6 сторони 3 К., 1/8 сторони 2 К., 1/10 сторони 1 К. — Додаток обчислюється після обсягу тексту на кожен рядок тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.
На рубрику: Надіслані і Оголошенні редакції не відшкодують.

При використанні або при рішучих змінах, згаданий текст.
Дрібні Оголошення малюнок друком (розд.), чашечка на 1 с. від часу.
Платити за кожну лінійку виходу поштом на приміщення.

Свій до свого!!

Виказ діловодства „Рускої Ради“ в Чернівцях.
За місяць листопад 1907.

	Стан в поч. місяця		Збільшилось		Зменшилось		Стан в кін. місяця	
	коп.	к.	коп.	к.	коп.	к.	коп.	к.
Число членів	1256	—	4	—	1260	—	1259	—
Корго півні	118024	15	164	—	118188	15	118148	15
Корго резервного фонду	20887	22	8	—	20875	22	20875	22
Корго шадичних вкладок	226330	23	19799	09	246129	25	226668	11
Корго реєстрації кр. бан.	179464	—	114320	—	293784	—	278072	—
Корго мисл. чуж. кав. С.Б.	810899	—	122780	—	438629	—	243295	—
Корго мисл. чуж. кав. С.Б.	688644	56	250556	—	939200	—	701374	56
Корго довжиків залізнич.	180624	17	11716	—	192340	17	190566	17
Корго відсотків	32170	33	10419	67	42589	—	38847	68
Корго відсот. від мисл. чуж.	5022	35	68	58	5090	33	5090	33
Корго промисл.	7255	76	230	80	7486	56	7486	56
Корго адмисл. видатків	4629	18	347	28	4876	41	4876	41
Корго платів	3765	—	398	—	4163	—	4158	—
Корго чинш	587	70	—	—	587	75	587	75
Корго інвентаря	1000	—	—	—	1000	—	1000	—
Корго pro diversi	184	52	205	70	390	22	390	22
Корго дізнань	4425	80	—	—	4425	80	4291	80
Корго реєстрації	—	—	—	—	—	—	—	—
Корго каси	10235	13	507329	49	517564	62	498410	04
Корго платів	385	75	—	—	385	75	385	75
Корго ріжних півн.	5632	50	—	—	5632	50	5632	50
Корго пенсійний	1384	37	—	—	1384	37	1384	37

Оборот в місяць листопад 1,005,739-53 К.
Чернівці, 1. грудня 1907. Др. Стефан Смоль-Стоцний.

Синдирі своїм особистим в „Рускій Раді“ від вказан плати 5 процент.

Видання „Рускої Бесіди“ і „Рускої Школи“
можна купити у всіх
офісах „Рускої Бесіди“ і „Рускої Школи“,
в друкарні „Рускої Ради“ і в книгарні і Ревенберга.

1. Адвокат домовий, зника збірка, історія і пригоди, оповідки, повісті та відомості на до устанів цивільної, промислової, адміністративної експлуатації права з оглядом на українського громадянина, повідомлення про кожну збірку К 4-50
 2. Перекази Французької в справу адміністративних, акційних, цивільних, кримінальних і судових з повідомленнями збірок, прикладів, поданих, жалоб, протестів, рекурсивів і документів і пр. і пр. з відомостями на українських властей, в довідник цивільної адміністративних, судових і судових, у формі довідника К 10-60
 3. Громадське право для всіх сільських та міських громадян громадян (Окрема збірка в „Рускій Раді“ К 2-50)
 4. Приписи судових і судових (вироків збірок) К 1-—
 5. Приписи в вказаннях права промислових, обслуговують по устані 1910 р. К 1-10
 6. Збірка приписів, розпоряджень і рішень на українських властей адміністративних: в праві промислових (про і контра), гуртовий торгівлі, кримінальних промислових як також в праві і торговель дрібній продажах сільських налітків, пивом, заграниччя, винном і спиритусом дозволування і т. п. — найповніша збірка в області громадських і в постанову криміналь, як також в відомостях того ж К 2-10
- При замовленні цих двох, треба надіслати перерахунок поштом на адресу при кождій книжці наліжність на адресу:

С. Вайнштейн, Львів, ул. Ринкова ч. 3.
191 (4—10 о.)

Г. ФАЙЛЕС
усувач нагнітон
Чернівці,
ул. Руска ч. 8.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

нові рускі
шкільні друки
каталогів, тижневиків і пр.

Позір
правдиві російські
„ATHLET“
кальові.

За рід і ви-
тривалість
повна
гарантия.

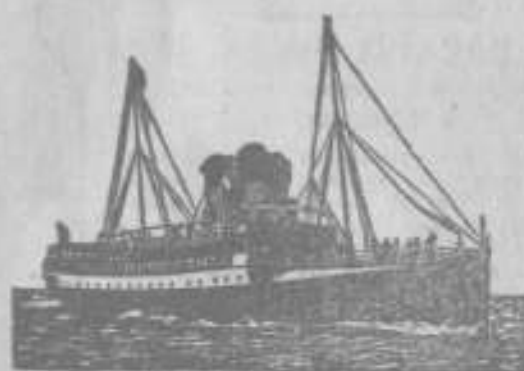

Неперемакаючі
правдиві російські кальові.

Патенти Ч. 6888, 8020, 18564,
5373, 3422, 2374, 18597.

Жадайте всюди лиш „Athlet“-кальові.

До Америки і Канади

Lusitania, найбільший і найпрактичніший пароплав на світі; відіжд через Ліверпуль 2. і 30. листопада 1907.

найвигідніша, найдешевша і найповніша їзда через
ЛІНІЮ КУНАРДА
Випідати можна через агенцію
SCHROEDER & COMP. TRIEST
Відіжд в Триесту
Ultonia, у вівторок 19. листопада 1907.
Pannonia, „ 3. грудня „
Caronia, у суботу 14. „
(жінки в Фіоні)
Carpathia, у вівторок 17. грудня „

Розповсюджуйте „БУКОВИНУ“ і „РУСКУ РАДУ“.

Всього знаєш медицини
Др. Кароль Шермер
по довголітній практиці в приватній лабораторії професора Д-ра Адольфа Ааренца у Відні, отворив в Чернівцях, при улані Гетто (Goethestrasse) ч. 4 побуд міського театру

Ортопедичне заведење
в якім буде лічити крім хвороб, крім мисл (жін і клубування), пласні і вентури стопа, від уродженні крім пласної, збожених кистей хвороб, гартів, параличів, западених суглобів.
— Пласна робота і дитина хвороба, апарати до зрізання кривих членів, збож до пласних відомі, оповіст на тіло і т. п.

Часових пацієнтів приймає на пенсію.
(3—6 н. п.)

Видав товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Руска Рада“ в Чернівцях під надзором Івана Захаря.

За редакцію відповідає: Віктор Струн.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор., на пів року 8 кор., на чверть року 4 кор., на місяць 1 кор. 50 сс.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів року 4 карб., на чверть року 2 карб., на місяць 1 карб. 50 сс.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневником „Руска Рада“

на цілий рік 18 кор. (або 9 рублів або 54 ер.) на пів року 9 кор., на 4-56 р., або 17 ер. Координатне число 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція „Буковини“ в Чернівцях у д. Петровська ч. 2. Ч. телефону 176. Адрес для телеграфу: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сс. від строку. „Надсудження“ по 40 сс. від строку. При частійших оголошеннях відповідний рахунок. Рекламний неоплачений ліній від строку. Рухомі оголошення редакція лише за попереднім застереженням і залученням власності поштових. В справах редакційних можна устатковувати ся по днях від 9—10 рано і 2—3 по вв. при медіах і елект.

В справі учительської платні.

Український парламентарний клуб оголошує свій думаний комунікат: Посли в Буквині нараджували ся вчора (в вівторок) довгий час з присутніми тепер у Відні відомаршалом і головою сеймового руского клубу д-ром Сжал-Стоцим, почім на одностороннє рішення удали ся послы: Николай Василько і Спинула до міністра Мархета, щоб жадати як найкоршої санкції закону о регуляції учительської платні. Міністер, поінформувавши ся від обох послів про положення буквинських учителів, запевнив санкцію названого закону учительської платні, коли буде санкціонований пропінційний закон і згодять ся на те інші міністри.

Отсей комунікат привнесла „Bukowiner Post.“ Поміщуючи його на її підписальності, ми не можемо не висказати свого здивування і жалю, що люди, які інформували „Bukowiner Post.“, не зважали прислати навіть редакції свого комунікату. Чейже „Буковина“ має бодай стільки само волі не більше права в обов'язку поінформувати своїх читачів, серед яких найбільше учителів, про актуальну пиль і горічку справу учительської платні, як „Bukowiner Post.“ А виходять на таке, що в справі, як і будь-що-будь нас найбільше обходить, мусимо черпати пість з чужих часописів.

В обороні чести.

(Ніжма сльа до статі „Ein Mahnwort an die ruthenischen Kollegen.“)

Звісно нам вже не лиш в самої мрії „учительської“ газети „N. Fr. L. Z.“, але і в „Буквині“ стати заінтересувана своїм змістом не тільки провідників рускої партії на Буквині та учителів, але і прочу інтелігенцію так руску як і не руску.

В сій справі годять ся зарешті забрати слово і учителям під своїм ім'ям.

Пильний зміст названої статі наваж для нас учителів не лиш для того, що її автор млів „Ein ruthenischer Lehrer“ наваж на руских послів, наваж вона тому, що привносить сором самому учительству.

Із сєї точки осуджую і в сю статю, бо послів самих оборонити в даній хвилі наріз, а в них підуть рускі учителі.

Та ми однаково нам, руским учителям, чи сьміт говорити не про нас не про нацих, чи не про людей ідейних.

Перейду речення за реченням: „...wir haben nie... geleckt, verheimlicht...“ Хто се говорить? Безперечно не-Руси. Інакше чимий бонгуз! Чому не підписав ся той руский учитель псевним ім'ям? Чи ж се не є перший доказ його лизувства і підлоти? Та нехай буде й так, що рускі учителі руских послів обешали, що се кому до того? Кому ж жалі, що той бонгуз не Аврелі або Кісанович?

Іний доси на лизувство руских учителів по дле той „ruthenischer Lehrer“.

І тут само виходить шльа з мішка. „In ihrem (sollten) Anfrage (sind wir) unter das Volk gegangen, es vorbereitet... ohne Rücksicht auf eigenen Beruf und Person. Alle Institutionen in unsere Hand genommen, wie „Sitz“, Les- und Musikvereine“ Reifensessen etc. und als wackere Pioniers Verständnis und nationales Bewußtsein in unserem armen halb wilden Volke gemacht. Wozu? Um einige an Herren des Landes zu machen?“

Вже початок, хоч він відповідний лише для волосних учителів, а для руского учительства соромний, бо не з власної волі німає учителі в народ, не з власної волі німає в рули (ли. ошлонула і воли) ріжні товариства, не з власної волі відчинили очі нашому народові і ани його до національної свідомости та до красної долі; не з власної волі і аю бови до рідного народу робили се учителі, але на приказ послів! Так каже „Ein ruthenischer Lehrer“ в „N. Fr. L. Z.“

Оі стрічки сорозу руским послам не привнести, бонгуз чих лизувство наваж ся, що вони прино руками учителям йти в народ і просвіщати його; гмьбу привнести ся статя руским учителям, котрих треба було аж конити до сєї статі. Чи той „ruthenischer Lehrer“ так пильно уваж, чи се його шутка, але одно, він наваж, бо посядувати руских учителів, що вони не з патріотизму, не з любови до народу пішли в народ, щоб бороти ся там для його добра, се діло пиль і заслугу на погорду а сторони учителів, а не — на пилерте. „Unkenrufe unserer ruthenischen Kollegen“... Тоді, коли руске учительство бироду ся з волосними понами і з пильними партами народу, тоді волосні учителі тим, що робили гомеот на красному банови, тим, що цілували ся з лизувцями і понами, спільно адляючи та сльа во пильних; се були ті „Unkenrufe“ волосних учителів. Рускі учителі мають тепер в руках свої інституції, рускі учителі мають послам учителів, за руским учительством стоить

народ, за те мають вони „Vorwurf der übrigen Kollegen“. Чи се дійсно „Vorwurf“ чи се, адже ся, вадарість? Чому ті пильні не допустили вибору учителя на послів з волосного округу? Пиль Ошуд до сего не допустив, а за се „Vorwurf“ руским учителям і — Стодному і іншим руским послам. Стодний „hat verweigert“ кандидатуру Кісановича, бо чому на місце Спинула не увійшов пр. Кісанович?

Кожний, що прочитав згадану статю, хоч би він і перог Стодного, але учитель-Руси, мусить добачити, який сором привносить вона рускому учительству. І ту гмьту, що в такій пильній спосіб трактує руских учителів, деїні учителі ухизають піддержати!

Товариші! Між нами тепер вже два табори. Що се значить? — Не розділюють, нас хотить об'єднати. Але треба, щоб справа наважала ся і тому:

Хто заснував „Читальні“, „Січ“ і т. д. не для добра народу, не з любови до него, але на те, щоб зробити його наном над народом, отже працював на шкodu народу, той най свою „прлицу“ повинне, вона безбессенна і безхарактерна.

Хто признає ся Русинам лиш тому, бо Стодний так хоче, той що хвилі може стати й Татараном, а руский наріз за ним сльа не пролає.

Хто свій наріз точе поминути, або лиш грозять сьмі, як лизуватель в „N. Fr. L. Z.“, і пиль на услуги вергові того народу, той негідний, щоб знати ся людською, а до того учителям. Чи знаєте, наваж, історію зрадиний в російсько-японській війні?

Свої бонгуз і жалі, сьмі горіч лизувальні і перах сьмітом — се можна; та не устали паджук.

Ту гмьту, що осоромляє руске учительство мило-б руске учительство підняти? Чому ті товариші, що ухизаювали підняти ту саму гмьту, котру перед недовгим часом ухизали були бойкотувати, чому не порішили вони заохотити самостійний орган для руского учительства?

І ми одно сльаю. Хоч нам наріз „gefällig, lässt sich lenken, atm i halbwild“, то треба бути і такою пильною, що ми, учителі, з блямоти народу багатшими не станемо і того багатати не сльаємо; і коли той народ пізнаєть, що хтось його провадив до красної долі а обдурював його, щоб зробити новиз намів над ним, той мусиме чого їти між него, щоб там „arbeiten für uns.“

Нас потіпає лиш одно, що той „ruthenischer Lehrer“ не є „ruthenischer Lehrer“, та що хі, що так думати як той „ruthenischer Lehrer“ „Січ“ і т. д. не наважало, із не провадив, а привнеси народу свого знають хтба а статі „N. Fr. L. Z.“

Ольга Нобиланська.

В ДОЛАХ.

Стоїть ліс. З дерев: берези, тремети, черемхи, дубина і т. п.

В осени опадає листя, жовтне і шовестять. Грив і сьмітлі ріжними барвами, іноді місцями жаріє проти сонця мов само полумя.

Між ними одна осина. Все зеленіє.

— Чого зеленієш? — пильнули ся дерева одного разу на неї. — Ми всі осією жовтнем і скидаємо листя, а ти одна хочеш відличити ся в лісі?

— Я осина, — відповіла вона поважно.

— Що се осина? Абож ти не деревина як ми? Не ростеш в землі? Корінь твоє до індо як в землі? Як се!

— Я осина, — відповіла вона знов поважно.

— Від нас живем, скидаємо рік річно листя, не зміняємо спойого звичаю, а ти одна бланц ся зеленіє. Сьміх і наруга! Акторка!

Пішов лісом сьміх.

Коли пішов осією почали сьмітати літати і на їх гмьзю білим пушком укадати ся, а осина ноб андершала свою оді, підняв ся гмьт.

— Що не сьмідаєш твої гоми? Вже час би!

Ми вже давно про сню зелені забули.

— Я осина, — знов відповіла деревина.

Тоді вони загуділи. — Проч а тобою! ти не деревина, ти зайла. Твоє право не природно, не можливо, щоб в тій порі справедлива деревина ще зеленіла!

Осина схизнав поважно свої віти до землі. Ро-сла тут давно, та зелені усе задержувала. Головичи її стали гострі і неприязні проти неуважних дотиків, а вершинною здіймала ся до небес. Самітною почувши себе в лісі. А що була ростом найвища, оріз

снаний ся на її вершині, прилігав і відлігав. І до-бре було в її густій зелені. З її корони гляді на цілий ліс.

Гордий і ріжний птах був, що пильні не любив, а відносини з пильною, що пильнікала по дубинах і треметях, уникав. Скажимо — цар птахів.

Добачила його раз стара черемха на вершині. — А он на вершині зайли загнідали ся оред! — закричала. — Чи не сором се для нас, не апагата? Скажоніть ся? А он сльаю прекрасні молодих дерев у лісі, берези, тремети, черемхи, бучина, пильніна. Ні, він на зайлі загнідали ся! Чи чули? Яка там а мей деревина? Давай зголити в неї орд. Цар-птах украла нам!

— Украла, украла! — понесло ся лісом.

— Я осина, — обізвала ся деревина.

— Що осина? І що в того? Яні в тобо за-слуги? Яний а тобо на буділаю матеріа? Від сего-годо до завтра? Ціла твоя заслуга, що в гору пишеш ся. Гей, товариство, сьміснот ся, мона орд нам украла!

— Украла, украла! — сказала осина.

Новий гмьт. — Для ордів? А то що? В нас нема вже на чім загнідають? В нас нема тремет? В нас нема грабів? Нема бучин?

Стріхоті ішов лісом. До него зворнули ся з сьмігом.

— Проступи?

— Отан. Он та, що в гору пишеть ся...

Другий гомос. — Орд, цар-птах, нам украла.

— Орд украла?

— Украла, украла!

— До мін?

— А он. На вершині зайли.

В стріляю зброї. Він пан і над паром ордом.

— Вбити?

— Ні, шовда. Може дасть ся освоїти.

— Освоїти, освоїти!

— А до йому завити.

Знов гмьт.

— А он же тремети в нас. А он берізка мо-лода. А он черемха пильна і замашнота. А мєні що бракує? Обемнота і груба, на сго роніє матеріа.

— Добре. Треба зігнати ордів а вершини.

Гмьтув австріа лісом. Задремала корона дор-инни. Ордів ні криком не пильну.

Розлютив ся стріляю. Давай підняти сосну, щоб не вертав до неї біліше.

Підняли деревину...

Гей, який огонь спалахнув із неї! Не загоріла ся осина! Мив у мучинию перекинула ся на короткий час. Полуми кохизало ся зорутвами між її широкими вітми, а золоті іскри розпраскували ся зумом на цілю вершинною. Дем садив розпучуваєм розгоном під небеса, та ратунок ні зліни не наспівав. Книуча живини спалила як сльаю в долину і горіла осина мов пречиста жертва. Згоріла аж до ани.

Споійно стало в лісі. Споійно і буденно. Не чути широкоту шуму осени.

Нже не було біліше анию зеленіти, не буде вже біліше і ордів голубати.

А орд, цар птахів?

Відлетів обемни зато крильми, не повертав біліше. Загнідали ся на високій сьмі, не сльа освоїти його. Іспрати очима до наблизяючих ся з мизни і береже сню самітніє...

Гордай і неприступний, не зміняєть ся він ніколи. Все проче збув. Тремети, черемхи, бучину і дубину. Лиш одно не вгасав в його вірній душі, се образ пильної жертви, що в долах унала, і погорла до мизни.

(8 „Л. Н. В.“)

Я кінчу із газетом: „Товариші! Праця наша, життя й здоров'я наше не для нас, а для народу. Ідеалом руского учителя є, бачити народ наш вольним, самостійним а не „gefällig“, що ніколи не сам вперед, і не потребує давати себе „lenken“.

Сергій Кошак,
управитель школи у Галиці.

Румунізаторщина без нінця.

(Довістка з Галиці).

Про інспектора гурагумореского повіту п. Доліньського або опікуна руских шкіл сего повіту було вже пераз писано. Але сі дописи аде ся, не отхорили ще очей наших Русини або не пайшли піри у них, бо сего пан і досі „опікує ся“ рускими школами, так, що вони чим раз більше загроженої під тямом „френвенції“ а на їх місце виростають волоскі „Minoritätsschulen“, бо існують до дні є православні Русини, там, не знати звідки, виростає тако число Волохів, що всі Русини зникають а їх мова переміняє ся в волоску.

Ого сего Інотешти писання руских учителів, щоб дістало волосків, діти записує до школи нео Волохів, бо вони „волоскої релігії“, і т. а., а позв ся робота не йде гладко, уживає ся всяких штучок як пр. в Галиці.

Се сего повстало через поселення галицьких Русинів, котрі в часи через подруге а православними і галицькими єврейськими перейшли на части на православні. Остаточне жила ту ірмі Німців 4 родини волоскі та Русини гр.-кат. і православні, всі майже споріднені з собою.

Волоскі надучителі завели крім німецької і рускої такої волоску мову, котра одначе в часом унала, бо діти не хотіли по волоску вчити ся.

При заснованні рускої класи не стало Волохів дітей для засновання класи волоскої. Але інспектор допоміг. Повітова Рада шкільна прислала єому учителя Волохів шкільного і царя всі православні рускі діти дістали в каталогоу мову матерну волоску, а пан інспектор вів до поміщи стяннути волоскі діти з Арбори. Так повстала панішчя.

Рада шкільна зарядила, щоб матерну мову дітей надали родичі. Стало ся се в раді шкільній місцевій, перед неутралиним Німцем. Крім агаданних чотирох Волохів, всі подали мову руску. Рада шкільна окружна недоволена вислала комісара, але родичі повторили і перед ним те саме. Тоді Рада шкільна вислала до школи трох жандармів, аби вони справляли справу в школі під дітей. Сі три жандарми єврейськими а школі, але не могли відати нічого. Нарешті прийняв сам інспектор, вислав надучителя а вказав заохочувати дітей до волоскої мови. Колиж і се не помогло інспектор віддав справу поміщи.

Взяв ся до діла пін. Бігав почали по хатах, намовляючи православних подавати нео матерну мову волоску. Коли люди були досить „оброблені“, Рада шкільна вислала знов комісара. Тепер вже не скінчувано батілів дітей, але матерів. Як котрої не було, то друга жінка подавала за нео волоску мову нео матерну дитини. Поміщи агітував перед очима комісара, але сего мончан, мон не бачив. Як якийсь Німець, звернув його увагу, що се мова подана єврейською за намовою, то пін Фортуну напроваджував шкільні діти.

жінки, кажучи, що він знає що бабу сего жінки, а вона була Румунка і т. д. Хто подав матерну мову волоску мусів давати дитину до волоскої класи. В такий спосіб перетягнуло 88 Русинів на Волохів і забезпечено волоску класу. Пан інспектор свого динив. Так о. Фортуну пин ся до роботи над православними Русинами і тепер всі подіють ся за Волохів. Рускі діти, підмовили до волоскої класи, змушені погрозами говорити по волоску між собою. На улиці мусить поздоровати по волоску, а як котрий не прийде на гадку волоску класу і дитина поздоровить по руску, то чиняє єй кара. Хлопця що не міг виставити собі волосного „бондажу“ і поздоровив єврейського учителя „добридень“, татану за уга і примоводомо пачити. Учитель Русин, що прийшов до волоскої класи і змилував дітей по руску аби ніколи не на днір, дістав від нацих єврейських ренегатів у відноннє: „вешти русесити“.

Ось до чого довела робота поміщи Фортуну. Все що руске стоить у него терням а очей. Своєю даскалом Русини з ролу заборонили пін а дома говорити по руску. Перше була згода в солі, а тепер право єврейське веротують на грено-католіци. Як перше дружно поздоровали ся, так тепер, переходячи коло себе, давають ся мов новини. Коли хто а унітив прийде нео єврейське до хресту, а не уміє сказати по волоску „вірую“, то пін заєтає ся. Русини дітям роздає румунські молитвослови і не дозволяє жиниши купувати, бо родичі будуть пачити зару.

Безличність сего русаюйда сягає так далеко, що пін і Русини унітив намовляє ріжними способами до переходу, хрестить і погрожує їх діти, так як гр.-кат. парох був змушений заскаржити єго. Найбільше болять єго руси плеса, тож хотілиб знести єй. Підкожує отже всі, обіцяючи всякі добродієства тим, що дадуть своїх дітей до волоскої. Таким способом втигнув туди 2 дітей гр. кат. з рускою мовною матерною.

В перші відірвання сего поміщи лише по волоску, хоч люди іже з сего не розуміють.

За Русинами не було кому уняти ся, бо нікого з Русинів не було. Тепер отже руске поселення так обаламучено, що саме не знає, кудя нахилити. Одні ідуть до Волохів, другі до Німців а всі відкохують ся рускої школи, цурають ся своєї мови. Заложене рускої школи що перед роком було би ту багато допомогло. Тоді руских дітей було на дві класи (110), тепер одна частина в волоскій, друга в німецькій, а й ті, що є в рускій, хочуть переходити до німецької. На засіданні старшини громадиної ухвалено знести руску мову вналаду а заєсти німецьку. Такий тут темний і обаламучений руский нарід. Винен єму передовсім опіку руских шкіл а повіті, котім пін Фортуну, виници і руса байдужність. Дай Боже, щоб те саме не стало ся з Русинами в Кациці і в Соли уніди не агадуючи вже про Інотешти. Бо те саме діє ся з Русинами в повіті радзевецькій, де по руску школи нема; та вони повільно ся заводять єй, не будо для єго.

Як на оту румунізаторську роботу задивляє ся Рада шкільна повітова, можемо бачити з отого. Волоскі пін втигнув 2 руских дітей до волоскої класи, а позв учитель єому опер ся, відбуло ся засіданне учителя на втрім постановлено, що діти занесені сего року до рускої класи мають в шіл записати ся і закладено видати єм дітей з волоскої класи. Волоскі учи-

тель і пін вносили проти сего протест, а Рада шкільна от що на єго відповіла:

Unter Bezugnahme auf den Bericht vom 18/X. l. J. Zl. 308 wird die Schulleitung im Grunde Sitzungsbeschlusses des k. k. Bezsch. vom 11/XI. l. J. angewiesen die Schulkinder nach dem Wunsche der Eltern und nach Maßgabe des vorhandenen Raumes in die einzelnen Klassen (deutsch, ruth., rum.) aufzunehmen.

Hiebei ist aber den Eltern ausdrücklich zu bedeuten, daß durch den Eintritt der betreffenden Kinder die systematisierte Unterrichtssprache in den einzelnen Klassen in keiner Weise abgeändert werden darf, so zwar daß z. B. die in die deutsche Abteilung eintretenden Kinder ausschließlich deutsche Unterrichtssprache erhalten.

Приглашено ся тепер єому розпорядкови Ради шкільної єврейської. Треба знати, що підчас коли руский учитель що не обиває буні служби, всі Русини не на оди знає аголосили ся до німецької класи, бо вероти чули, що руский учитель має прийти. Се все докесено Раді шкільній повітової від заряду школи, отже вона добре знала, що таким чинном руса школа унаде і тому те недала свій розпорядок.

Тепер звертаємо ся до наших Високошанних Членів Ради шкільної єврейської а просьбою, щоб звернули увагу на рускі школи а наших поміщи і пачирали інших опікунів для них, щоб рускі діти не ставали ренескатами тай щоб і на рідній батінівській волоскі шкільності не карали за їх рідне слово. Волохи ставлять свої школи меншости завжди під опікою управління, а рускі стоить під ворохом для нас управління. Чим може така школа руса розвивати ся? По наших школах працюють чужі учителі, котрі в наших дітях не розвивають національного почуття. Чим на се поможалиб собі Німці або Волохи?

От недавно сего великий опіку руских шкіл, приїв до одного руского торговця а Кациці єного купця Дульгіра, а представляючи єго нео новоименованого надучителя волоскої школи сказав що се Русини і т. д. Чим може і се руска школа, що має там повстати, прийде від налір сего „Русина“, котрий є на ділі Волохом шкільним і єному настанови ємоє помагати переводити на Волохів наших дітей. (Що п. інспектор для Русинів такий добрий, що позв з'їв би на обід або поведи, то відсе з сего, що на 4 руских кандидатів, котрі старали ся о Галицьку Рада шкільна повітова ані одного не продала ані єдного на єю посаду. Най Русини вже раз пізнають, хто сего панов).

Мя Русини Галицькі а Кациці звертаємо до Високої Ради шкільної єврейської, щоб залянула нас і наших дітей від надзору інспектора Доліньського. Чи маємо і на дальше оставати під опікою сего наци і відречи ся нашої наци, забути на се, що і Русини а єврей мають знєсь право, як Волохи і Німці. Просимо отже вглянути в роботу пана Доліньського, а певне руске поселення не буде вигнати своїх учителів а жадати волосків. Чим нема руского учителя, щоб обива інспекцію над рускими школами?

Виници звертаємося а запитанням і просьбою до Високої п. к. Ради шк. єврейської і наших руских заступників, чому русини гр. кат. обрада єврейським понад 2000 душ не мають свого заступника а Раді шк. повітової? Просимо єому справно знати ся, бо інакше грозить нам повільна смерть.

Галиць, дня 30. листопада 1907.

Я. Д.

Наукове товариство ім. Шевченка.

(Конець).

Коли повільно наукову продукцію країнської академії абсолютно, то очевидно, що вона буде більша від продукції Наукового Товариства ім. Шевченка. Коли одначе повільно і релативно і порівняно, якими вона розпоряджає публичними фондами для піддержки своєї діяльності (крім майже міфонових приватних, які піддержують також діяльність академії); коли являємо, що вона має зібрані готові наукові сили аж у двох польських університетах у Галичині (Львів, Краків), крім цілого ряду інших висшх шкіл, а Науи. Тов. ім. Шевченка мусить їх вившувати, підтримувати і приготувати поза університетом, що невзначайно трудно, та ємо будо, по чий стороні будо більша інтенсивність і рухливність. Усі підмоги Наукового Товариства ім. Шевченка покривають задія третину його наукового бюджету; решту вона мусить покривати а праходів друкарні, переплетів, членських вкладок та приватних дарів, а що всі ті приходи не однакові кожного року, то-ж не диво, що й наукова діяльність товариства, залежна від них, мусить виявлявати деякі зміни. Треба зазначити ще, що статут Науи. Тов. ім. Шевченка вказує на його обов'язок побіж наукової діяльності удержувати публичну бібліотеку, археологічно-єтнографічний музей та галерію образів, на що одначе товариство не тільки не дістає ніяких підмог, хоч аналогічні польські інституції мають їх, але й не може займатися енергійніше їх розвитком тому, що майже всі свої приходи мусить оборотати на наукові публікації, які мусить піддержувати на першій лінії своєї діяльності. Вжеж така довела вона, що його бібліотека, хоч єще повелика, бо числить тільки 25.000 томів, надовить своїм спомилкованям до найкращих того

року і отворена що для публіки. Єсть заняти галерії образів, яким бракує тільки засобів для відповідного уміщення і для дальшого збільшування.

Що вартість видань Наукового Товариства ім. Шевченка стоить також зовсім на рівні наукових публікацій інших аналогічних інституцій, про те свідчать численні позитивні відомості учених наших народів, оголошуваних про них у єврейських виданнях, як: Извѣстія Отд. рус. языка и словесности (петербургської Академії Наук), Журналъ Министерства Народнаго просвѣщенія, Живая Старина, Этнографическое Обозрѣніе, Русскій Филологическій Вѣстникъ, Кіевская Старина — у Ресіан; Wisla, Lud, Kwartalnik historyczny — у Польщі; Národopisný Sborník českoslovanský, Národopisný Věstník, Filologické Listy — у Чехії; Archiv für slavische Philologie, Zeitschrift des Vereins für Volkskunde, Mittheilungen für österreichische Volkskunde — у Німці; Századok — у Угорщині і т. д. Без видань товариства не обійдеться се тепер ніякий єврейськ, а вже й не агадувати про тих, що мають студіювати українологію. Не будемо входить в те, наскільки наших видань для дотеперішньої публікації Наукового Товариства ім. Шевченка а загальну єврейську людську знання, а спеціально археології та історії східної Європи, етнографії та мистецтва єврейської країни. Варто одначе віднести строго наукову методику тих праць і їх національне значіння. На них базую животворний вплив науки на практичне життя цілої єврейської нашої нації, віднесення його нерозумного почуття й самосвідомості і заворуку того, що той народ при дальшій інтенсивній праці зможе довести ся вишній рівноправного становища а раді цілієвизованих народів, чого не доуважали недовго ще напуючі опікани політичні а соціальні відносини.

З українського Клубу.

Посол Е. Левицкий про становище українського клубу в польській демонстрації.

В справі становища українського клубу парламентарного єврейського руско-польського питання має кореспондент „N. fr. Pr.“ інтерв'ю з послом єврейським. „Мя не брали участі в польській демонстрації в парламенті — сказав посол — бо утікши на Галичину, де Польща дома, не дозволяє нам брати участі в таких демонстраціях. Коли Польща а того для себе ніж нічим Славянами хотять абиати капітали і закидують нам „праху славянської справи“, то се зовсім не слушно, бо ми не уявляємо ніякого становлення расового в політиці, але ми стоїмо на іншому і більше відповідному до часу становищу національності і без огляду на расу приналежність і погодженим бажанню кожній нації повної свободи, при чім самопонятно наш власний національний інтерес для нас і для нашого поступованя мусить бути мірою. Через те ми всі, також і такі знані астротетні підчас польської доботи а парламенті опустили сядо, так, що лише посол др. Марков, який говорив в імі Москви, як також український соціаліст посол Вітак взяли участь в демонстрації, за яких поступоване одиак національні українські партії не можуть бути одиакальними. Коли будемо приєвновлені в будучности зібрати слово в сій справі, то правдоподібно (є єврейське мені відомі погляді моїх єврейських товаришів) скажемо Польщам а сці повну правду про їх власну господарку в Галичині і тоді вони добре зближуть ся з своїми протестами проти національного насильства а Прусах.

Зв'ий до свого!

Одинока руська торгівля в Чернівцях при улиці Паньській, число 35

ІВАНА СТЕРНЮКА

Український клуб в справі нагалих внесень.

Телеграма з Відня доносить, що український клуб постановив у вікторю в справі нагалих внесень. Має сараї на дачі на вулиці Казиміра університетів, господарств та нагалих внесень, а також на нагалих внесень. Хода дотично зняття податку від цукру, проти нагалих внесень, після Першого р. е. с. р. дотично зняття теологічного факультету. При угоді будуть українські посли голосувати проти мері-тум угод, одним на нагалих внесень, щоб парламенту уможливити погодження.

НОВИНКИ.

Чернівці, 5. листопада 1907.

Аванс. Професор Юліан Кобилянський одержав VII. рангу.

N. Fr. Lehrerzeitung пише в останнім (48.) числі, що шефредактор „Буковини“, ієн. Попович, написав в „Буковині“ з чотвора на учителя Кисановича. В тім самім числі N. Fr. L. Z. пише, що ієн. Попович настановив помічного учителя гімнастики при II. гімназії. На жадане ієн. Поповича, констатуємо що ієн. Попович не в не то щось, але хочби членом нашої редакції і не то не писав, але навіть не читав нашої статті про Кисановича перед виходом дотичного числа „Буковини“. Так само ієн. Попович не настановив, би навіть і не знав нічого про те, що настановлено такого помічного учителя гімнастики при II. гімназії, бо реверентом для сеї гімназії є ієн. Смілюнович. Подібно є факти до відома редакції „N. Fr. L.“ з тим, що вони не спростують своїх напастей, тоді учителя і кадети, що редакцію „N. Fr. L. Z.“, ширять свідомо брідні і не-всти.

Комітет тов. „Союз“ в честь А-ра Артимовича. Анад. тов. „Союз“ урядило в вікторю З. с. м. в селі тоді „Септім“ вмір в честь свого члена проз. Артимовича, що перед місяцем дніми освіта на чернівецькому університеті ступень доктора філософії з виступом дисертації імператорів. Членство (або справа в членство) вібрала громада (околиця) в поміні старших буди. и. и. Попович, п. Калитовський, надради. Ясеніцький, нотар Дро-гомирецький з родинами та товариші і приватні молодого завізанта) забавила ся серед тогати, пошани і лаврових промов та снів до пізньої ночі. Др. Артимович виконав серед вітальних культур і виступів відданий науці, не страши одначе го-ристого серця для України і ще раз засвідчив своєю особою, що людина думачка і культурна не може порвати зв'язки, що зв'язує її з рідним народом. Привітання за доточерішню неспечу працю, зохотою на будуче і званням тривого і сердечного вузла між ним і українською громадою було його слято. Бажаючи від себе поважаному і симпатичному Доктору як найкращий успіхів в житті, ми записуємо його бажане: віддати свої сили українській науці, тим радійши, що сам завізонт висловив його в своїй промові.

Про становище жінок в сучасній праві говорить Вл. др. Т. Гала в суботу 30. листопада в „На родні Доми“ перед численною вібраною публікою. Виступ був незвичайно інтересний і глибоко обдуманий. Висловилися від зародки людської культури, відносячи на перелазі жінок в перші часи (матриархат), висказав як з повстанням права приватної власності повстала також жіноча незгода, як обидва через значай давати придане доці жінка стала набутати приватні права аж до нинішньої доби, коли жінка може вправді працювати з чоловіком і поза домашнім огнищем, але так є публічні права серед більшістю цивілізованих народів різніють ся зору. Про сучасну емансипацію жінок не міг президент замислити недостатні часу обширніше поговорити і для того радяв поставити ся о спеціального бесідника, що обговорив би сю справу в окремій розетаті. За сеї виступи скла-дав Вл. др. „Жіночої Громади“ Вл. др. Гала сердечно „Спаси Біг“.

З нагоди 60-літнього ювілею пановани нашого монарха імператора Франца Йосефа I. поновили ся вчора у Відні ювілейні портрети імператора, рисовані професором живопису Вільмом Унгером. Портрети викона-нані дуже гарно і розходять ся великими масами по 30 сот. за штуку. Вийшли вже також ювілейні пош-тові значки. Перші відбитки значків виставлено разом з оригіналами в залах державної друкарні.

Піднятошене контингенту рекрутів. З Відня до-носить, що міністерство кр. оборони задумує підняти в найближчих роках контингент рекрутів о 4000 людин. На рік 1908 число рекрутів буде піднято о 800 людин.

Жандарм убийником. Село Збелтовца Гора тарнівського повіта була видоїщем вбивства. В дворі власника того села п. Жабі мешкав кухар Михайло Міковський з жінкою в пасербаню, 23-літню гарною дівчиною. Міковський відвідував часто в службі

і нова службою патмайстер жандармерії з Тарнова, Фален, що залицяв ся до дівчини, але без успіху. Минулої суботи пішов Міковський з пасербаню до сусіднього села Збеловце на чинно месо. В кормі за-стали візної жандармії, між ними й Фален, в ко-трим Міковський забивав ся при царі. О год. 9 ве-чером вибрали ся до дому, але вже в тишрасті Фален. На другий день найдено на годині трупа Міковського і пасербані, поміщені страшною багне-том і револьвером. Підозрін убито відрату на Фален, за котрим і почали гнати. Фален утік ся у Воли-жандармський коло Тарнова, до забарикадував ся в шові і з револьвером в руці грозив кожному, хто підважав би ся приступити. Супроти того в понеді-лок рано вислали з Тарнова під командою війська, щоб зловула шову.

Етнографічні дослідження в Чернігівщині. Як по-відомляє „К. М.“, головна тирна землекористотна й хліборобства асимілювала 600 карб. на розширення і урядження етнографічного відділу дрібного промислу при київському городському музею. Сей відділ, що мі-стять в собі вразки художньої творчості українського народу, розширено ся новими й до тепер вже складає ся більш як з семи тисяч річних річ. Але, не за-важаючи на таку досить численну свідальність виступів українців, що не всі відрізняються виробів народної штучки репрезентовані в повній мірі. Головним же чинном в сеї місцевості великої території, що землі під українською людністю, досить основно досліджені. Сивилло сю справу найбільше те, що у місцевому музею зрештою бракувало виступів. З огляду на се миста призначена міністерством, хоч вона й дуже не-звичайна, все таки дасть хоч невеличку спроможність дош зробити в бажаному напрямку й, значить, по-повняти існуючі недостачі. З сего метю директор місцевого музею, М. Віллішман, споруджує кілька ок-курсів для збирання потрібних річ. На першу чергу намічено поїзати по місцевій частині Чернігівщини, бо єї сторони до сего часу ще майже не виступили досліджені в сьому напрямку, а тим часом безперечно дадуть чимало матеріалу, цікавого як з боку історич-ного, так і з етнографічного.

„Українське земляцтво“ в Петербурзі — як пише М. Ткаченко в „Раді“ — уявляло. Воно мало метою згуртувати всіх студентів з українських земель, ким в Петербурзі є до 6 тисяч, і заохотити бідай-ших студентів. Причиною уявляло був недостаток ад-ности між членами. Головною свідальністю „Сіа-нонці“ призначили ся до его уявляло, виступаючи проти назви „українське“. Оні, як інтерпретували, бажали ого назвати „полудново російським“. На місце „Укр-земляцтва“ студенти Українці оснували при петер-бурзькому університеті „Науково-просвітне товариство“, але заохотили виступати з українськими книжками і порівняли на себе задачі „Укр. земляцтва“.

Голод в Росії. Загально-земська організація до-помогти голодним має вже тривожні звістки з різних країн. З віткої губернії прийшла звістка про те, що там уже панує голод. В селі записи хліба вичерпали. Треба не галузі часу розпочати діяльність загально-земської організації. З самарської губернії, як пише „Русь“ бажають негалиної допомоги, найменше 500 тисяч карбованців. У повіті бузудуковому 16 позостали лишилися нові без хліба.

Американські Русини супроти палкої булі. Реда-кт. „Свободи“, поділив в останній своїй числі о-дній точки останнього римського гостинця для Рус-инів, записав весь наш загаль до протесту. „Помеже була, яку видав Рим теоретично рускої, гр. нат. перини в Америці — записав ред. „Свободи“ — з ним шлюком несприхильна, ми єї уявляємо на виступуючу для нас, і всім можливими способами будемо єї по-борювати. Негай влади наші судять нас як хотять, ми на вірній землі американській жинимо не мо-жемо поступати. Не тільки америк. Русь, але споді-ємо ся, що і старий край гриний протест піднесо в обороті загрози прав нашої церкви. Негай ста-рий край возне на увагу, що подібний дарунок, як ся була, може з Новим роком і старий край уца-савити“. Протест приєднати редакції „Свободи“ по-просили на руки пресою. владина, Сотера, надлю-чав, що „він не міг проти волі народу, але слямо сьміло на його чолі і буде старати ся всіма силами боронити прав нашої гр. нат. церкви“.

Оповідки, іменовані і т. п.

Відозва товариства „Руська Школа“ в Чернівцях до всіх своїх членів. Уже далі нічить ся 1907. р., а наше товариство не відбуло ще своїх загальних зборів на 1908. р. Річні причини склали ся на се, так, що годі було скорше скликати сего року загальні збори. Зараз по закінченні в бересні с. р. завізав відділ товариства „Руська Школа“ в Чер-нівцях писемно всі свої членів, щоб найдалше до 15-го жовтня с. р. понаслала йому звіти зі своєї діяльності в 1906. р. Товариство „Руська Школа“ за-думувало як попередній рік, так і сего року, ви-дати другим річним звіт і свої діяльності і всіх своїх членів що до загальних зборів. Та на наше не-лике адіюване, приєднала лавно викинула єїї своє справоздання, а інші й словом не обізвав ся. Не

могучи дошче чекати на звіти єїї, постановили відділ товариства „Руська Школа“ скликати дні 19. грудня с. р. на сьм. Нинішній загальні збори до Чернівців, а всі єїї записати ним раз, і то в часності, щоб иже раз поназдодали безуспішно на загальні збори справоздання зі своєї діяльності за 1906. і 1907. р. Огке з огляду на те, що вже далі минає 1907. р., постановили ми відбути загальні збори за попередній і за сьм рік разом. — За відділ: Антін Кала, голова; Лесь Кислиця, секретар.

В 250 літню річницю смерті Богдана Хмель-ницького устроює товариство українських студентів „Сіа“ в Чернівцях в суботу 14-го грудня с. р. в селі „Народного Дому“ понально-музичні вечорини з огля-дом програми: 1. Проміна; 2. Чайченко-Січинський: „Діпро реве“ — мішаний хор в супроводі фортепіану; 3. Шевченко: Суботні — віддєкнине на. и. и. М. Ц.; 4. воляо скриникове — віддєкнине т. Л. В.; 5. Шев-ченко-Січинський: „Один у другого питам“ — хор муж.; 6. Шевченко-Кисанович: „Катерина“ — мі-шаний хор в супр. фортепіану; 7. Шевченко: „Ча-гарин“ — віддєкнине т. Л. С. 8. Франко-Джелевич: „Вічний революціонер!“ муж. хор в супроводі форте-піану. — Ціні місць прав з податком: Брєдз перло-радні 2.20 К, другорядні 1.70 К, третюрядні 1.10 К; вступ на сьмо 80 сот., для учеників і сьом 40 сот. Карті мож набуті в „Селіській Касі“ в години урядовані, а в день вечорини при касі від години ніс до 7. вечором. Початок концерту точно в години 8. вечором.

„Ніцманський Боян“ скликає на вікторю 10. грудня головні збори в таким денним порядком: 1. Справоздання. 2. Вибір Вадлу. 3. Візні виступи. Збори відбудуть ся в дьоніх тов. о год. 8 ій нагали-но під 9-ю вечором. — Виділа.

Із штуки і літератури.

Літературно-Науковий Вістник, книжка X. за жовтою. Зміст: Ольга Кобилянська: В долзі. — С. Черкасенко: Суща. — Іван Франко: Високий шум (далі). — Мих. Грушевський: Студії з економічної історії України: Паньшина (винос). — Василь Мина (Львівський): Старе гніздо й молоді птахи (далі). — Іван Кривосильний: Пташари іт історія „Занісок Наукового Товариства імені Шевченка“. — Ін. Франко: Середні віки і іт поет (далі). — А. Никольскі: Я був колись творий. — Мих. Лозинський: Для інтернаціоналістичних робітничих конгресів. — Павло Граб: По-російськи французькі поетів. — Невини нашої літератури: Антін Крушельницький: Життя дигармонії і гармонії. — Ів С-ко: Художня дисгармонія. — Олена Коваленко: Дякуюсь на нас. — Мірні Гаррі: Здобути Єрусалим (далі). — Мих. Грушевський: На українські теми: Бонінь рутинства! — Ф. Матусов-ський: З українського життя. — М. Лозинський: З австрійської України. — Бібліографія: Надіслані списки. — До історії заснування Ruthenische Boyno. — Оголошення. — В році 1908 журнал буде побітшений до 12—15 аркушів на місяць і передплата буде на рік 18 корн.

Випуски Українсько-русої Видавничої Спілки. Др. Август Форда, „Про алькоголізм“ за до-помогою автора переклад др. Михайло Литвинюк. Ціна 30 сот.

Письмо з „Просвіти“ ч. 11. За листопад 1907. Р. I. — Зміст: Проч і андальбетизм! Відозва Гол. Вадлу Тов. „Просвіта“. — Інструкції для чи-тален. — Писемні й написемні в Європі. — О. Ю. Федькович: Добуш. — М. Рубакін-Я. В-ий: Організм Дичина. — В. Степанів: Підпис. — Я. В-ий: О. Ю. Федькович. — Р. Ку-зьма: Про новий закон будівельний та про виріб цементових дахів (I). — Вєвчина. — Вістн в „Просвіті“. — Ілюстрації: Життя Д'Ари. на кисті, картина Г. Манка (ст. 6). — Портрет О. Ю. Федьковича (ст. 8). Виходить між 10 а 20 тим кожного місяця. Річні передплата для членів 2 кор.; для нечленів 3 кор. Ціна одного числа 30 сот. Ре-дакція і Адміністрація: Львів, Ринок ч. 10.

РУСКА КАСА ○ РУСКА КАСА

тов. зареєстроване з ограниченою порукою в Чернівцях.

Однина свого рода українська вітальна інсти-туція на Буковині. — Приймає назадає підписи і приписки на 27/2. — Підписати 40 К і підписати 6/2, а зареє 2 К. — Радий! Хай кім-сь до сьмо! злібо ся голодом віддєкнине по-відділ Буковини і вий кождий, що почує себе шк-ри патріотом Українцім складає свої ошадности в „Руській Касі“.

Приєднуйте кам нових членів! Дирекція.

порукає: свій склад свіжих і добрих товарів корінних, овочів полудн., консерв мясних і овочевих як також ВІНА всякого рода почавши від і корони за фляшку. Мєди питні **КОМНАТУ ДО СЬНІДАНЬ!** ➡

Звій до свого!

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 18 кор.,
на пів року 8 кор., на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 30 ссх
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів
року 4 карб.,
в польських державках: на цілий рік 82 гр.,
на пів року 16 гр.

Передплата на „Буковину“ разом із
тижневником „Русна Рада“

на цілий рік 18 кор. (всг. 9 рублів або 84 гр.)
на пів року 9 кор., всг. 4'50 р., або 17 гр.
Поодинокі числа 10 ссх.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція

„Буковина“

в Чернівцях уз. Петровича ч. 2.

Ч. телефону 178.

Адрес для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся на 20 сот. від
стрічки. „Надіслані“ по 40 сот. від стрічки.
При частійших наданнях відповідний рахунок.
Рекламні ціни менші від звичайних.
Буковина експлуатує редакцію лише за више-
редним застереженням і збереженням плати-
вості поштової.

В справах редакційних можна ужити по-
ручництва як для від 5—10 разів і 2—3
на год. при наданні і оплаті.

Finale.

Наша редакція одержала в Відні отсю теле-
граму:

„Закон пропінанийний вже санкціонований, а за
ним учительської платні незадовго. — Спинул.“

Коли з отсю вісткою звучить телеграма, яку ми
за „Вис. Рок.“ подали в попереднім числі, побачимо,
що послы Василюк і Спинул на основі пороку-
міни з вице-маршалом Стоцьким і одностороннього рі-
шення буквинсько-руських парламентарних пооди-
нкової причинили ся до того, що ухвалена буквинсь-
ким сеймом резолюція учительської платні почне обо-
в'язувати в найближшій часі.

Справу можна було завадити тільки в той
спосіб, що доходи провінційного фонду, які мали
припасти краєви, призначити ся на покриття податків
неузаконених з учительським законом. Що через те недо-
бір в фонді правім, спричинений виключно тільки
„причинами“ до фонду шкільного, означає ся — се
жінка річ; що його треба було конче покрити з якого
небудь жерела, хочби помилкою, се очевидно. Та рускі
посли, особливо вице-маршалок др. Стоцький, на
якого з учительського табору посилали ся цілі гори
зайок та інсинуацій про „вороговане“ проти учите-
лів, мусіли показати, що не „вороговані“, не отота
держати учителів в матеріальній залежності, — як
се їм підсказали — русофобами ними, коли вони
в справі учительської платні мали інші погляди як
Оничук та його товариші. Ми певні, що яби рускі
посли не сказали були як санкцією свого слова, то
Оничук і Киселович ще довго мусіли б чекати, за-
вважувати, вислухати би їх асигнаційного гвалту.

Таким чином справу подано до остаточного. Може
хтось розбурхав і пристрасти уломати ся і між рус-
ким учительством познати верх холодна розвага. Тоді
ми ще вернемо ся до цієї справи. Бо призначено ся
стверго, що вона підірвала не одну слабу сторону
в нашій народній організації, добула на верх чужі
інстинкти, що усвідомити собі їх — прямо для на-
шої на будучність руского народу на Буквині.

Історія будови церкви в Глібоці.

В Глібоці є стародавня православна церква. Вже
від десятих літ говорять люди про будову нової церкви,
спиралися добродієльні дати, збирали на сю ціль по-
серед. Врешті прийшло до будови. Кожний знає, що
сей рік для села дуже тяжкий; грошева ціна по-
близилася, неурожай, державні податки, все се відбило
ся на селянах дуже тяжко. Крейцарі і богачі теж
жидні. Тож не диво, що люди почали між собою
говорити, що велика благодать була би для право-
славних громадян, як би плати на будову церкви сего
року або не стигали цілком, або поділили приналежну
суму на кілька літ, а на довільно будови щоб за-
вчасно позачку. Так базали собі люди; дівочість
привесела ще нічого. Почали таки стигати репарти-
ції на церковні наради всю суму. І тут наступило роз-
чарування, бо на бірних пришло платити розв'язно
більше як на богачів. Казало ся, що вмір репартиції
відбув ся після висоти державного податку і то так,
що на кожну верову державного податку припа-
дало 6 К на першов. Коли ж приглянемо ся справі
близше, побачимо, що річ має ся не так.

На пр.: Селянин Іван Бука платить всего 4 К
56 с. державного податку. Із висоти сего податку
можна собі представити, що за богач сел чоловік.
Репартиція на першов. яку на сего відозвучу на-
звано, вносить 45 К 58 с., між тим, як припаде-б
мало лише 27 К 36 с.

Коли ж знов поглянемо під розвагу, що на за-
лучивши Митра Маруся, що має задоволено
20 ярмів ґрунту, наложено щось 24 К, то буде ціл-
ком ясно, що 1. на сего відозвучу наложено за бо-
гача, а коли не так, то 2. богач, що має 15 ярмів
ґрунту мусів би платити $24 \text{ К} \times 4 \times 15 = 1440 \text{ К}$.
Та ба, коли жаден з богачів не дібав би навіть 200 К
репартиції.

Проти явнїру сї репартиції люди не можуть
нікуди протестувати, бо вони довідують ся про ви-
соту аж тоді, як прийшли в сандук. Не пра-
вимо, кожний такий мужик має би дістати тако само
повідомлення, як дістає від уряду податкового, до би
докладно стисло не лиш кілька він має платити, але
і чому на нього стільки припадає. Крім того по-
винно лишити ся селянам час і право на відказ
(рекурс).

Тимчасом в нас ресурсу нема. Деякі люди ці-
пили до начальника, щоб поскаржити ся, а той хіба
виснари і нагнав до староости, старооста жене до на-
чальника. І куди тут мужикови ділати ся?

За якийсь час наступило сандуківство. Сандуків-
ство Енгель. Не лиш право означало доваждо, що
можна сандуківати, а що ні, але і сама людськість го-
ворить тут, що того, що не є власністю державної
особи, без чого чоловічок обійти ся годі, сандуківати
не можна. Тут діло ся не так.

У Митра Маруся сандуківано власним
річч його доньки. Взявши новоріч з жертви воло-
дів Енгель за любов по поросі не одвіряю аж на
дорогу до воза. — Сандуківано навіть тоді, як нікого
не було дома. Посліду конушину, посліду сиротину
брано без милосердя. Та північний сандуківство
є той, що сандуківали чоловікові криза з хати!
Мабуть і у Хинісе тако не водить ся. Тому
чоловіком, Степаном Максимовичем, злинали ся дах,
і ему заплали мошати в хаті. Відомо, стигнув ся
на матеріял (розуміє ся, що лишив ся ще в ящик
на него), обтесав, приладодив, щоб лиш адринити, аж
тут прийшли, сандуківали і в пороті продали на лі-
цитації за основна 20 К, не вважаючи на те, що
матеріял той має вартість о много більшу.

Се що стало ся, минуло ся, сандуківали посто-
дані, глібичні православні селяни, а особливо загуби-
ли і власні предзнавчі слова, але треба рози-
мїти над цією справою дїше і спитати наших
„людей церковних“, чи не могло би ся обійти без
сего плану? Чи неможливо є уділити парохій на бу-
дovu церкви позачку, а довший плати стигати в про-
тагу 4 або 5 літ ратами? І церква буда-б і люди
були б задоволені.

А наш наметень, що такий великий народоловець
не міг би буи заговорити нас слова у „людей“, аби
внесли людям тагар?...
Православний.

Університетська дебата.

Опеді відбув ся в Відні сїдз католицької цілої
Австрії. Др. Лявгер, провідник християнських со-
ціалів, виголосив тоді довну бесїду, в якій заступ-
вав університети, як основи перешару. Він казав
на християнсько-соціальному стороництві, яке поста-
вило собі тому дістати університети в свої руки,
щоб име раз зробити конець безрадісності і без-
дійсності, які плавають ся на найвищих місцях на-
уки. Сам само остро висловив др. Лявгер проті
жидівських професорів на університетах. З сего ви-
воду чеський посол уїти. проє. Масарик поставив
в парламенті нагале внесення в справі катризації

Густав Адольф Беккер.

Хрест диявола.

Переклада М. Грушевич.

Чи ти повірив або ні, мій
братушко. Мій дід оповідав се
жому батякові, батякові мені, а я
переповідаю се тобі, от так щоба
чужі забули.

Вже сумери почав розкладати легенькі хмари
над берегами Сетри, як ми по довгій утихливій ван-
дрині, обляжаним ся до цілї нашої прогулянки.

Беккер се мала міщанівка на сїдоні засохлих,
за котрою мовби ступив величезного амеатеатру з гра-
фіту вносять ся високі островерхі, лінійні в зраї
верхи Піреней.

Візі, на зеленім квері височини розкидані осаді,
виглядають мені стадо білих голубів, котрі привстало
на березі, щоб випити ся води.

Гора стала, котрі підіймає обвиває ріка, і на
жизню котрої еще до нині падає світлі будинок, ста-
новить дану граніцію між граєством Урґель і його
лєннами.

На право від стежки, котра веде на гору, зо-
сїть ся хрест.

Хрест і рамена його з жєліза, кудьста підважина
з мармору, а стовп з чорного, лїзо сповного каміня.

Час покрити метал ржєю, камінь попукав і по-
творили ся щєляки, в котрих поперстало кіле, і син-
ваючи ся до хреста, обвиває його своїми галузками.

Старий галузистий дуб творить балдахин
хреста.

Я ниніредни мої товаришім подорожжє о кілька
років задержуючи умученого коня, сповідав віно на
хрест, сїм простий вираз віри і побожності давних
часів.

Ціла новина гадє виринула нараз перед очима
моєї душі. Гадєи легенькі, ніжні, без ніякої форми,
мені би невідні світлані ниточки — самота місяця,
глибока мончанка ночі і немилосердна мизантизм душі,
азнавався разом.

Гінавай чимось могутчим, невиваєним, зліз я
мимоволі з коня, відверив голову, і почав шукати на
дні пам'яті тої молитви, котрою молив ся що дити-
ною... одну з тих молитов, котра метанічно і мимов-
ільно вислизала з уст, стиснену груди освободжє,
і ділає як слово, що заговідає біл.

Вже почав я відмовляти молитву, коли почув,
як хтось з цілої сили хопив мене за рами і потряс...

Я оздунув ся; нїмєсь чоловік стєпав за мною.

Се був один з наших провідників, місцевий се-
лянин, що з паразом неопитаного страху, з смер-
тельно блїдям лицєм, старав ся мене відтягнути і на-
крити голову капелюхом, що його держав в руцях.

Мій перший, в часті порежаний, і часті
сїйний погляд звернув я до нього з еверічним, стрі-
гим, німим питанням.

Відний чоловік, не повидяючи заміру відтягнути
мене від хреста, відловив мені сїдуючому словам,
яких я тоді не міг почути, але котрі він наголосив
так щиро і з такою правдою, що мене се заспокоїло:

— На пам'ять Вашої матери!... На все на світі,
що для Вас найважливіше, накрїйте голову молодий
пане, і вітайте ви можете найшорше від сего хре-
ста! Чи ви вже такі немислїні, що нам пам'яті Вожи
не вкостарити, і випадає чорта!...

Стєпав я хвалити, приглядаючи ся йому німо.
Правду сказавши, мав я його за божевільного; але
він говорив далше в тому самому горіччю:

— Хочете дійти до граніції; але коли перед
сїм хрестом нахилитесь, щоб нас небо вислухало...
то верхи суєдних горбів вносять ся через одну віч

аж до зізїд, і ми в цілім лїтє не дідемо до
граніції!

Я не міг ся здержати від сміху.
— Смієте ся?... Думаєте жє, що хрест по-
св'ячений сїм як той прї вході до церкви?

— Хто ж може о тім сумнівати ся?...

— То ви смієте ся дуго! Сїм хрест хоч він
Спаситєля — проклятий!... Сїм хрест наложив до
якого дїла, і дїятого називає ся він: хрест диявола!...

— Хрест диявола! — повторив я на провідни-
ником, не дїючи собі справи з нимовільного страху,
що почав мене опановувати, і позаною ся до глян
з того місця.

— Хрест диявола! — Що міслили не звучали ся
в моїй умі два такі протівні понятї!...

Хрест і чортів посв'ячений!...

— Ходи! Ходи! Як лиш прийдемо на місце, му-
сїш мені вяснити значєнє тої страшної загадки!
Підчас короткої розмови, прибули мої прїятелі,
і у підніжжє хреста позушили ся ми разом.

Я оповів в коротких словах, що мені призо-
чало ся, спочав на сїдє того коня, і діючи поросні
саме нахилив на вєчірку молитву, як ми азїзали з ко-
ний перед гостинницею в Беккері.

Червоні і сїні огні марогіли над горючим дубо-
ним кїлєм.

Наші дрожачі тіні моншали то бізїзали до
гігантських розмірів на обдїланих стїнах.

Чаша з бєлого дерева, раз поросина то знов
повина, — розумієсь не водою — обдївала вже три
рази круг, що творили ми коло огнища, і вої чєкали
нєтерпєливо на історію хреста диявола, що нам при-
обдїано вже долатов до дуже сїпної вєчєрі, — як наш
провідник піднявсь зупинити і потїснити посїдний раз
вино отєр уста рукою і почав оповідає:

вій у нас всюди виступають як Німці. Та на згадку Ради громадської з дня 13. листопада 1907 (отже десь в часі, коли руський сейм приймав закон про проект о австро-угорському Поліції) члени Ради громадської Поліції остро виступали проти такої організації і зажадали управління, котрий він би не міг і німецький відділ разом. Се жадані ставили так меншало, що навіть не хотіли прийняти організаційного проекту Ради північної правди, і лиш подала внесоків зі сторони Жидів утварила Рада громадська не робити рекурсу проти тої організації а в окремий писемі просити Раду шкільну справу о третого управління, котрий він би польський і німецький відділ разом.

Як тут рішуче для Поліції як управління буде Русин або Німець годі згадати. Бо на них погляд так зі становища педагогічно-дидактичного, як і з огляду національного. Походить на одне чи управління буде руський і німецький або руський і польський або німецький і польський відділ. І лише один мотів може поводити зацікавлених Поліції німецько-польського управління жадати управління німецько-польського — а се якийсь невідомий мотів, чи антипатія до своїх „братів Русинів“ з одної, а германістичні симпатії з другої сторони.

Має се сумнівно, чи Вигода Рада шкільна правди з огляду на се, що в суті річ між одним з другим проектом нема фактично принципіальної різниці, а також з огляду на невідомі матеріальні відносини громадян Буковини п. Ч. і політичні дати і зобов'язання, від яких аж тепер утворюєся зацікавлення — не пристає на третого управління школи; однак між ті аспірації покладують наслідки інтенції тутешніх Поліції. Виходить, що Поліція навіть з найбільшими своїми геобіологічними потребами зв'язати ся і їх покласти на поміч, чим у спільноті „братів патріотів“ бороти ся „за правду і вільну волю“.

Тому польські політики нічого горлаха на параментарний збір український, що він не вийде у часті в майбутній протині тавомського півночі, нехай разне звернуть свою увагу на „васильоні ктось“ до їх „братів“ як раз в сім часі поспирають германізм і компрометують польське ім'я. Накази панове Поліції в Галичині такі звинити „сильнішою“ те нехай і на Буковині поступують неоскентливо.

Коли Українці, гості Поліції в Галичині, не мають нічого великої охоти ставати перед світлом в обороні своїх гнобителів, то се ще річ, яку повинні мисли собі витягувати пошкодливо, (хотів мимолетом пам'ятати, Українці в своїй часинності значають вийти як самі поступові Пруссія). Та, коли під топерішню важку для Поліції хвилю — самі Поліції копірають германістичність, — то де-б оне і не була — сумно говорити про самих Поліції.

Тому панове, яких забирає ся до побарах трішки з око свого ближнього, глянтьте ласково у своє власне око, а найдеже там здоровенне березо. Вибрати се березо і вибрати самого себе — се повинна бути наша найближча задача.

Observer.

ДОПИСИ.

(Отворе читальні в Милітійціх торішніх).

В середу, дня 4. грудня с. р. відбуло ся торжественне отворе читальні „Рускої Бесіди“ в Милітійціх гор. заловоного повіту. Се коло часати

чинили в краю. Ренде того сідства був такий, що нізко оспиромітованих понарав — в динишніх виродинх ся безхарактерні доводили. Діло ся се в роки 1837—1838.

І не лиш молодіж зацікавила ся ідним відбудованим Поліції. При трусах находять революційні брошури у старших священників, як на се вилазе зображення Савенського (сторона 95—106) і Дев. Грочанського (стор. 118).

Противники революції карала польська і польським духом пероната руська суспільність нагородою (ка. стор. 37—39), ну... і доунищаними, що, мовля, вони хитрують до Росії, до славян. Не минуло се й Писнева Левицького, якого сам уряд бере в оборону перед асоціативними доносками, сам уряд донауд, що він з Росією не має нічого спільного.

Вирочім прекрасною характеристикою, як відносил ся Поліції до вірних своїх народності Русинів, а лист невідомого зв'язання до писаря, в якім він нарікає на несправедливу дозу гр. кат. пона на селі (26—27). Висланик привнесає би авторство листу Левицькому, який не фатальна німоччина, якого писаний лист. В похідім разі автором мусіа бути руський священник і се дуже характерно для руського суспільства в тім часі.

А тимчасом наше духовенство завоювало прохосами богословською молодіжю і повіл, стало побювати ся, що уряд зацікавити не ціле духовенство о невірність для династії, для держави своєї неохитної вірності для держави не лиш доказаним

2600 душ і окружене Румунами, Німцями та Мадярами. Тому не диво, що тут паріа національно що дуже мало освіджений. Кому відомі миміміміні обставини, той певно признає, що на заснованні читальні треба було видати багато праці і витрепало, особливо полягає в тому, що тут вже в польська каса і румунська книга при руській школі. Але завдяки старанням і заходам п. надуч. Гидого і п. уч. Браги і Ренера удало ся се діло довершити.

Зараз, як лиш німці чули по селу, що люди задумали отворити читальню, почала ся велика контрабанда. Мимо того читальню отворено.

На отворенні приїзди мільйонів головиного видку „Рускої Бесіди“ профессор розвідної школи в Чернівцях Брандман, і освітлений богослов п. Кончук. З сусідніх містечек Валивціх прийшли на збори п. надуч. Сергасюк з своїм учителем, котрий завівши підтримує руську справу в Милітійціх.

Велика кімната призначена на збори зановинала ся по березі. Пан Гидий створив збори гармонічною, призначивши цимчасовою слухачів всіх присутніх а особливо делегатів. Пан учитель Брага запропонував вибрати головою зборів пана Гидого, якого заступником пана двірника Данила з писарем писемництва, на що збори одностайно згодили ся. Проч. Брандман обговорив у довгій прасній промові причини і наслідки біди нашого народу, значимі наслідки якої середотія, котрим можливо сій біді запобігти. Далше вказав бесідник, щоб славян вчили свої діти як по школах чи ремеслах, бо земля мало, а всі народи округ нас вчать ся і поступують вперед. По учинили паріа про партії просвіти в житті одинопі і підлях народів, перейшов бесідник до вищесказаної і користи читальні для її членів. Описав вкратці слово п. Кончука і повинні доказали в своїй маторній бесіді становище Русинів та їх потреби, яко четвертого найбільшого народу в Австрії. Далше обговорив бесідник у своїй промові рішуче між новою а вірною, вказуючи, що до православної віри належать не тільки Русини і Польки, але і також інші народи як Серби, Москалі, Болгари і др. З сїх причин виходить, що наша церква і віра не руська і не польська, але право славян. При вірні своїй промові бесідник відозва ся до руського почути і серця полян і віддав свої бесіди заклади підводились поспіхом, виводили напівми порогами на отворення читальні, підкожували людей. То се їм не вдало ся, бо між їх брїхонь виводило ся в членів 28 членів руських селан і в надія, що часом членів збільшати ся значно.

Вірні сїдували вибір старшини, до якої увійшли: Савчук Іван, голова; Григорій Кожменюк, заступник голови; Девид Брага, писар; Віктор Ренер, бібліотечар; Николай Пасайло, секретар; Татар Кості і Іван Калитчу, виділові.

Учитель Брага заохотив членів, щоб кожної неділі і святі сїдали ся разом на читанні і на паріах.

Предмателем подякував присутним за участь в паріах та півлячили членів до зборів і євности, намінув збори. — Іван Савчук, голова.

З. Бран.

В селі Брай опорожнило ся по смерті о. Приліча місце священства. О сїй посаду старають ся між иншими місцевий сотрудник Аганія. Тут як антипатія треба привабити людей, щоб аму до сїєї посади помага. Штук між людьми самому — яковосі. Хто до сего найбільшійший? Давид Габон?

недешнім одлеті, але й що й особною зливою (стор. 129).

Богато дечого нового подають нам „Матеріали“ до літературного руху тодішніх Русинів у Галичині. Там подано докладно, як настанило особного цензура для руських книжок (1832—1835), як ним став Венедикт Левицький, як дола поставила Шингелачу „Зорю“, як виникло інше підірвання руського народу в Галичині, які труднощі робили цензори і саме правительств, як руськими закладами цілими роками то по Відні, то по Львові, як поступоване уряду з довгими на той час дуже учасними людьми вдало їм ся біг Москалі і т. д. Палітка австрійського правительствя супроти руського відродження була тоді така: позвільти Русинам на спілку, на спілку б вони своїми виступами не дражнили другої нації в Галичині, щоб то Поліції. Не диво тому що багато творів там довго здержало від Анни до Кален, чим побачили світ божий, а то й лишали ся зовсім несправданими (писав Зубрицького, Валивці).

Найкраще вправдовує ся з матеріалів поетати Писнева Левицького паріа зі Школі і Писнева Левицького. Один і другий в автором руської грамоти, один і другий великий прихильник народної мови.

Писне Левицький — се діал, що носить на собі натиго того часу. Він тинять ся, що правительствя оспівиснувало Русаку, мовля на оні „не туйко реї туйко збавлялі, без і перетрзаче новосі“, йому не подобає ся орфографія Русаки (dzikob), але з другого боку рішучо протинуть ся старословенщині, що п привагували тільки мітротині. Він мріє про

До надання чули ми в нашій церкві хотів по кілька руських сів. Від якогось часу наш даскал такий агітативний, який собі помічав, польського даскала з Кімполонгу, котрий і сівна по руськи не знає. Про який Габон в громадинській раді, щоб заведено по руськи шкільні вивадачу мову польську, вказано північно.

Намовлений даскал мав ся до людей, щоб на якийсь манері підписували, що хочуть Аганія. Руський паріа на се не пристає, бо сотрудник Аганія Волос і горно все на польське, навіть євангелію ніколи по руськи не читає. Даскала недоволює ся, що не може Русинів привабити до себе, а зливає ся отже з Жидами і за їх поміччю хоче довести руський паріа на аркан. Люди зачали на даскала гріти, як що і Жиди до першої міни. Коли доводили ся, що в сїй посаду старають священники Грібонський і Миланов, аніжало, чому Жиди стали так страшно за Аганієм горіти. Грібонський побачив недовір нашого бідного і тенного Гудула, котрого захварі обдари до сорочини, плач ся до роботи, і закликав їх богато дингарів позамішати на реви до тюрни а бідному Гудулану звернувши дингари весь грїш. Тут почуваючі рішуче провадити дингари і десь не пайшла ся жадна милосердя душа, щоб та діла бавіше прогнати ся аж о. Грібонський. Поліція нам ніколи відповісти компетентні як священники Грібонський повідомі, котрі би відірвалих и церкві службу по руськи, не румунізували наші школи а про руський паріа абало, гавлено, що сїй священник був би відповіднийший як сотрудник Аганія.

Всі православні Русини удають ся отже з просьбою до наших консисторських радників, як також до наших послів, щоб при обсяженню поділи за нас і за нашу церкву. Нам треба такої священника, що дбає про ся й паріа, а не про инший.

Віння вказує, що вислана відом депутатів (до протин Брай Русинів).

Православні Русини.

Бернштерне Бернзон.

Дня 8. грудня п.ч. Скандинавія ба й сїла дині-ляонана Барона праздувала 75 ті роковини уродив пароженого поста Бернштерне Бернзона.

Бернзон, який цілий свій вік провів в борбі за правду, став тим дорогий не лише своїйму народові, але й кождому правдолюбному чоловікові.

Що молодієм мріє він про незалежність своєї вітчини і тенор на сїлові життя бачить свої мрії здійснювати. Норвегія пород двома дітами позискала незалежність.

Історія показує, що доля нашого народу а доля Норвежців вказують багато спільності. Норвегія та сама як і Україна входила в ріжні унії то з Швецією то з Данією, які хотіли Норвежців повернути в ірпани, як се з нами робили всімі сердоцні Поліції і Москалі. І може мріє та подібність долі принама Бернзонне серце і до нашого народу.

Коли Бернзон дізнав ся про нещасливий 30-мітловий український народ, підняв свій голос в його обороні. І борняві він нас перед зорун Барона в європейських журналах, а се наших славянських братів Поліції і Москалі дуже обурювало. Вони наслідками ся з нього, цензували собі, вказали, що він на старість дитини; однак се не спинило його заступати ся за покривдженими. Він заклика „вивод на суд неправих і там за правду підняти свій голос“.

Бібліотеку для духовенства, де-б друкували ся проповіді на всіх можливих галицьких диалектах, добувало ся позволю на всі, вкази молитвенники з повсесними церковними сів. Розумість ся молитвенники Вен. Левицький заборонив закла повсесні народною мовою (264—251, 258—263).

Із матеріалів до діяльності Левицького подано матеріали до „Руського посіла“ (14—15) і рекурсе в справі його грамоти (252—258).

Із матеріалів видно досить ясно становище Конітара та Миланосіа у справі самостійного розвитку руської народності в Галичині. Розумість ся, оба вони прихильні, та Конітар все таки засидає про те, щоб не дай Боже Русини своєю діяльністю не дїстували своїх вражників євудів.

Книжка пачить ся додатком, до подані матеріали до історії москвофільства на угорській Русі.

Знаєть ся автор не обмежить ся своєю збірною, а подасть нам докладного матеріалу з дальших реїа. Чекаємо нетерпеливо нової книжки!

Подякучи у „Буковині“ партозавський перебіг того, що містять ся в книзі на 32 сторони, поручаємо п. гориче читачам, що интересують ся відродженням нашого народу в Австрії.

Книжка видана досить чепурно. На принципі подано повноту імен, що про них є згадка у сиві. Ціна невисока — всего 6 корон.

Василь Сінович.

Звій до свого!

Одинок руська торгівля в Чернівцях при улиці Паньській, число 35

ІВАНА СТЕРНЮКА

меншої причини навіть в лайках і погрозах „N. fr. L.“. Але со знає чейко і „N. fr. L.“, що хто часом дописує до газети, не є ще редактором. — „N. fr. L.“ слабко редакційному персоналу — мовляв — він же чесний, щоб зложити кренірацію. То чесно. Але нам се признає з боку „N. fr. L.“ байдужно, таж само, як в лайках не окутати нас. Що ж до новинки, якої більшу половину мусіла скла „N. fr. L.“ віддати, то ми алявлямо ще раз, що існує. Показав не є в автором; що вишлого редакційний персонал не посвідчить, як ніколи і нікому не посвідчував.

Представлені Ісуса Христа в штудії. На той темат відбув ся виставка приф. д-ра В. Міхальчука дня 7. с. м. в університетській залі. Сила була занепокоєна по березі; інтенсивно вилло ся в справді ймовірним числі. Виставка була поточною змінаючою. Ви. президент задав собі чимало праці, щоб визначити ся знаменито з своєї задаті. На класі виста для відфотографувати образи в оригіналі, щоб тим краще висвітлювати історію штудії і її розвиток від початку християнства аж до сучасної попері. За той гарний виставка спаладе Нидла „Жіночі Громади“ прикладно Ви. проф. др. В. Міхальчуку сердечну подяку. — Східючий виставка Ви. маршала д-ра О. Сивал-Стоцького про нову відбуду ся анімово в медіум, дня 15. с. м. в „Народнім Дому“ о 4 год. по обіді.

Привіт Беризонію. В день 75 літніх уродив вистав Беризонію український клуб левому тавого змісту: „Великому духу сучасності, неустрашимому борцю за людські права, визначному захисникови угнетених народів — виставі українсько-руської клуб австрійського парламенту у Відні іменем укр. руского народу найсердечніший була з привітом 75-ти уродив. Провиди: Рожанчук, Василько, Дмитрякешей.

З життя київського українського наукового товариства. Українське наукове товариство в Києві під час побуту свого голови пр. Грушевського в Києві представило два засідання своєї Ради і одно загально вібране обговорення плану наукового органу товариства. Після багаторічного обговорення рішення, що орган товариства мусить мати характер строго науковий, давати місце тільки таким працям, які дають або самостійні погляди, або нові факти. Крім реєстрації передбачених членами товариства, видана по місцеві тавого і праці обсторонних, які будуть підходити під програму видання — розвідки, замітки, матеріали критичні статі і огляди з усіх галузей знання, а передовсім в українствознавстві: з української мови і літератури, історії, артистичної творчості, археології, етнографії, географії, права, економії і статистики. Рішення розписати вже тепер передплату на першу серію його (для членів 3 руб., для учених, студентів і народних учителів 3 руб., для вищих осіб 5 руб.; передплату приймає бюро товариства при конторі Видавництва Наукового Товариства в Києві, Чернівецька 90). Видане се буде виходити з початку в році трактатів. Правління рішення заволя по можливості одностайну в сім виданнях і в виданнях ланцюгових наукового тов. ім Шевченка і для того просити аспіку комісію ланцюгові і ланцюгові комісії писати, що має організуватися в науковом товаристві, щоб вони приступили до вироблення поря такої одностайної правління.

Шведський Король Оскар помер. В медіум рано помер Оскар, король Швеції. Його батько народив ся 1829 року, отуляючись в Упсалі з обідами висвітлює ся студією з області воєнної історії і мориталі. Також отуляючись він багато творив з воєнної історії Швеції і Норвегії, як також чимало ліричних і драматичних творів, які свідчать про його талант. Королем Швеції і Норвегії був він від 1872 року. Після судилося на екзоті життя втратити престол Норвегії. Новий король ввів ся Густав V.

Еміграція до Аргентини. О відносинах в Аргентині одержало міністрство справ внутрішніх справ інформацію: Рів 1906 був безперечно для Аргентини і переселеннях київський усеїшний задоволя збільшеному зростанню емігрантів до того краю, однак новіше усеїшний аспект для емігрантів. Неврежай кукурудза, пострієна конюктур і за великої подолі сил робочі були причиною, що багато емігрантів поїхав в Америку. Тільки подорожні виступили зовсім вразливо з кінцем 1906 р. а в 1907 р. відносини змінилися поліпшили ся ще більше поліпшили ся. Коли емігранти не стали досі громадянськ вартати до Європи, то лиш даятого, що нерівнянці їх часті брали факти до Європи. Зате змінилася ся дуже значно еміграція. В перших п'яти місяцях 1907 р. прибуло до Аргентини около 77,000 емігрантів, поза минулого року в тім самім часі село їх діяло було до 104,000 осіб, так що привіт в діяльності не знижено більше як 37,000 осіб. В Аргентині відносини зарібкові попливають багато до багатства. Агенти заохочують до еміграції кажуть, що робітники в Аргентині може без труду зарібати 5 пезос (около 11 корон) на день. Однак в діяльності дуже трудно найти такий зарібок. Перестало зарібати ся в Аргентині позванню введення суки, а навіть що менше. Жате же як в містах так і на провінції дуже подорожало. Буває дуже чого, що емігранти під час побуту в Буенос Айрес, до насамперед мають виступати собі знати, віддають різні привітання з собою

наше грошей, а відтак мусять приймати пенку роботу, яку їм наділяють уряд праці і за пенку низького. А дела різних господарів також не ліпша. Ціна землі в Аргентині пішла так в гору, що тепер хоча купити грунт, достаточний до вирощення, мусить емігрант жертвувати на ту цілу ще найменше 7000 пезос (14,000 кор.). Управі землі для особнякомасного і тамешини відносини представляє значні труднощі, вимагає витривалості і значних грошових вкладів. Заприняти також треба, що в кращини недостаточній комунікації багато колоністів не може продавати своїх продуктів, хіба по дуже низькій ціні, яку їм дають агенти, що так висножують то позовене. Супротив також відносин не треба владно вірвати обіцянкам перебуваючим в Європі агентам.

Оповідки, іменовані і т. п.

Вечерниці пам'яті Хмельницького. Пригадуємо, що вечерниці тов. „Сім“ привітанням пам'яті Хмельницького відбудуть ся в суботу, 14. с. м. в залі „Народного Дому“. Карти вступу продають ся в „Селанській пасті“.

„Вуковинський Народний Театр“ від даремною Івана Затарія відіграв в медіум дня 15. с. м. ст. грудня с. р. в „Домі Подільськ“ при уз. Паньскій ч. 40, Корженевського драму із сьніжками і танцями в трох актах а дев'ятьох піснях н. а. „Верховинці“. Цей місяць праз а податком від карт: Лежа 11 К., Фотелі в перших трох рядах по 3 К. 30 сот., в дальших по 2 К. 20 сот., Крісла по 1 К. 10 сот., Партер 60 сот. Початок о годині пів до 8-ї попер.

Конкурс. Рада шкільна краща розписує конкурс на левітання учительські посади при отсех школах: (До дома знаємо ланцюгово, там виласова мова руска і німецька або ірландська). I Округ червоноземний (села): 6 кл. шк. в Чаторі і підучителі, 4 кл. в Добринівцях і підучителі, 3 кл. в Гоголівці і підуч. (також румунський предмет). 5 кл. в Камоні 1 уч., 2 кл. в Кичорі 1 підучителі, 4 кл. в Приваті, Ленівці 1 підуч., 4 кл. в Лужанці 1 уч., 1 підуч., 2 кл. в Маморівці 1 підучителі, 6 кл. в Михайлівці 1 уч., 1 підуч., 6 кл. в Раричівці 1 підуч., 3 кл. в Ровні 1 підуч., 4 кл. в Стрілецькій Кути 1 підуч., 3 кл. в Горішній Шарівці 1 підучителі, 2 кл. в Долішній Шарівці 1 підучителі, 5 кл. в Василівці 1 підучителі, 2 кл. в Задубівці 1 підучителі, Н. Округ сурягоморський. 6 кл. в Бачівці 1 підуч. і підучителі і рускою та польською мовою (сп. кат. вірощі). III Округ відомоїсенький. 4 кл. в Руській Мокшівці 1 підучителі, 3 кл. в Халічівці 1 уч., 1 підучителі, 2 кл. в Давидівці 1 підучителі, 3 кл. в Южівці 1 підучителі, 4 кл. в Калішівці 1 підучителі, 6 кл. в Ізяславці 1 підучителі, 3 кл. в Лужанці 1 підуч., 4 кл. в Малайнівці 1 підуч., 1 кл. в Оршонах 1 уч., 4 кл. в Ошкваті 1 підучит., 5 кл. в Ставчані 1 уч., 4 кл. в Сухоморці 1 підуч., 5 кл. в Валуці 1 підучителі, 3 кл. в Бодівці 1 підучителі. V Радомирський округ. 5 кл. в Горішній Милешівці 1 підуч., 2 кл. в Мозах 1 підуч., 3 кл. в Шиботі камер. 1 підучителі. VI Округ сиротський. 5 кл. в Камоні 1 підуч., 2 кл. в Митучевці 1 підучителі, 2 кл. в Неговітані 1 підучителі, 4 кл. в Шербівці 1 підуч., 3 кл. в Терешевці 1 підуч., 4 кл. у Ворчівці 1 підуч., 2 кл. в Рогоженті 1 підучителі. VII Округ сторожківський. 4 кл. в Бобівці 1 підучителі, 2 кл. в Коморівці-Слободі 1 підучителі, 2 кл. в Корчівці 1 підучителі. VIII Округ ватковський. 2 кл. в Слободі-Вані 1 підучителі, 4 кл. шк. в Ворбівці 1 підуч., 5 кл. в Драчівці 3 уч., 1 підуч., 5 кл. в Галичівці 1 уч., 2 кл. в Кабівці 1 підучителі, 2 кл. в Казинівці 1 підучителі, 4 кл. у Вишнівці 1 підуч., 3 кл. у Володі 1 уч., IX Округ ватавський. 3 кл. в Вибівці 1 уч., 1 підуч., 1 кл. в Бабині-Виноді 1 уч. (гр. прав), 3 кл. в Кошівці 1 уч., 1 підучителі, 4 кл. в Ворівці 1 уч., 1 підуч., 4 кл. в Горішній 1 уч., 1 підуч., 5 кл. в Юрківці 1 уч., 1 підуч., 6 кл. в Кадобівці 1 уч., 3 кл. в Кисилівці 1 підучителі, 2 кл. в Кришівці 1 підучителі, 2 кл. в Кушівці 1 підучителі, 3 кл. в Мітківці 1 уч., 1 підучителі, 4 кл. в Вішні 1 уч., 1 підуч., 2 кл. в Окуті 1 підучителі, 4 кл. в Поголівці 1 підуч., 2 кл. в Приливі 1 підучителі, 3 кл. в Родунівці 1 підучителі, 4 кл. в Тонітрах 1 підуч., 3 кл. в Василівці 1 підуч., 2 кл. в Ворбівці 1 підучителі, 6 кл. (злочина) в Заставці 1 уч., 1 підуч., 2 кл. в Зинівці 1 підучителі (гр. прав). — Подати треба вносити до 15. січня 1908.

„Руска Наса“ попідаємо отсех, що для заплити річних обрахування, вилати і вилати підлітні від 20. с. м. до кінця року бухуть вадержати. — Даремно.

Николаївські вечерниці устроєні укр. акад. тов. „Союз“ в середу 18. с. м. (перед Николом) в „Нар. Домі“. Початок о год пів до 6. вечером. Цей місяць: перші два ряди крісел 1 К. 40 сот., прочі крісла 1 К., вступ на сажу 50 сот., діти до десяти літ платять на них всіх місяці позовину. Дарунки можна переддавати науці „Народного Дому“ будь коли, а в день вечерниці від 2 год. по обіді. Просять ся дарунки добре спорядити а також писати вразно адреси.

З музичної школи ім. Миколи Лисенка в Чернівцях. В медіум, дня 15. грудня 1907 о годині 3 і 1/2 по позудні відбуло ся в залі „Народного Дому“ перший квартальний, публічний новий учених нашої школи. Вступ вільний. — *Даремно.*

Загальні збори тов. „Руска Школа“ відбудуть ся в четвер, дня 19. с. м. о 10. годині рано в залі „Руского Народного Дому“ з таким денним порядком: 1. Прочитання і оправдання протоколу з попередніх загальних зборів. 2. Справоздання центрального вилату. 3. Справоздання поодиноких вілій. 4. Вибір нового вилату. 5. Вілійні новини. — За постралений вилат тов. „Руска Школа“: *Антін Кляк* голова; *Досе Киселиця*, секретар.

Подяка. Визн. нам тов. Іван Михайлович, начальник в Шанішних, вадарував бурсі ліночі „Тон, прав-воєславний шкати“ 5 К. і на будову дому для бурсі 5 К. за що підносимо в імені товариства спаладе ширі подяку. — *М. Гала, голова.*

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Мати Славія.

Під сям загальною мотить відомість часомися „Die Wage“ в ч. 49. з 7. с. м. отсех дуже плучну ланцюгові:

Мати Славія має велику журу. її діти прибігають до неї одно за другим з плачем і жалобами.

— Мамуно, ратуй мене! — кричить Станіслав. — Нимеший Микола бе мене багатом. Хочу мене прогнати з поля в тата!

— Мамінка, ратуй мене! — кричить Пашко. — Диний Арнад втуч мене до прося. Подавно навіть отримав до мене з набитою рушницю, і то як раз перед паравою!

— Мамуно, ратуй мене! — кричить Венікоз. — Злий Микола ланцюгові мої дороти. Я не можу дістати ся до Естеру Гайсбергера, він по пускає мене.

— Діточко, готуй ся тут до мене! Підемо раніше в сї?

Але найбільший і найбільший в дітях Іван не рушає ся. Він сам рад би плати за руб братів як батько. А крім того в нього погана внутрішня плута, яка від його останньої білки з косовиці жовтні ланцюгові з того боку дуже отвіршила ся. Тепер так треба йому сунути, щоб хоч трохи стати на ноги.

Та за те бовить тільки дитина. Со бідний Василь з Галачина, що їсть тільки сукуруданий корж і мусить ходити в ошчій шквірі!

— Мамуно, ратуй мене!

— Васню, бідна моя дитино, що за делано по для тебе сунути? Тамш Микола? Чи Арнад?

— Ні, маме, Станіслав, мій брат Станіслав! Він все владить мене кулаками, а вже одурів від тих його кулаків!

Мати Славія тільки засмутила ся і промовила до своїх дітей:

— Як я маю вас ратувати перед Миколом і Арнадом, коли не можу навіть перешкодити, щоб мої дітини не були в різні брати. Якеж ви можете дупувати ся, що вас бють і мучать зовсім зуми жоти, коли як самі бегі і мучите брат брата?!

РУСКА НАСА О РУСКА НАСА

тов. зареєстроване з оглядливою порукою в Чернівцях.

Однією свого разу українська економічна інституція на Буковині. — Приймає вклади підлітні і опрощені з 3% на 3%. — Най вищесть 40 К. і платимо 8%, зпасене 2 К. — Родний! Хай плуч „свій до свого“ відсе ся зовнішнім відносинам по ділій Буковині і над вказай, що покупили себе цілям патріотом-Українцям спаладе своїм одностайності в „Руській Касі“.

Прислухайте нам нових членів! Дирекція.

поручає: свій склад свіжих і добірних товарів корінних, овочів полуци, консерв мясних і овочевих як також ВИНА всякого рода почавши від 1 корони за пляшку. **Меди питні КОМНАТУ до сьнідань!** домашнього виробу і

Свій до свого!

души, так чи кинувши з'організуватися. Тільки душею духовенство мотується і кидатися від групи до групи. Тільки воно одно не може кинути собі при- тулку. Трудно йому зрозуміти самого себе. Трудно через те й уніфікуватися.

Перед нами, як перед залізною стіною, три дороги лежать. Піти на право — сам пропасти, піти на ліво — припадати або й чийсь ереський губити. Піти прямо — як голуб єврейський катити — голубу розіб'єш. Ось черта, що стоїть поперек роздоріжжя і не знає, куди б йому краще пірнутись, куди б прихитити свою голову.

Заван 3-го червня серйозно мислячи й багатою тру- дою солідарно. Воно не змогло післати в Думу справжніх своїх представників, справжніх народних представників. Він дав порозуміння в руки багатим і ду- хом мара сего. Поміщика, купця, банкіра, одним сло- сом замаскував усею раніш і всілякими професій- записками й лави Таврійської палати. Вони мають самі дати і безпосередньо обстоювати інтереси своїх класів і груп. Солідарний же, робочий, дрібнобуржуазний і навіть трудовий народ майже не має тут своїх представників. Із всіх духовних сфер найбільше до- сего обстоювалося дуло єврейське, лише духовенство. Воно звичайно з народними класами тим, що знає дуже-дуже його нужди й інтереси. Воно, хоч не завжди іде- ально з'єднане з селом духовним родством.

Ось черта, що промажує донутати єврейських класів не тільки наші, що їх пасторі виявляють себе баченнями й не тільки на словах, а й на ділі — по- ставлять за їх інтереси, будуть „нещасливими народ- лими“ і у всякій раді не прислужившись душити і бо- готати мара сего.

Так би воно і повинно бути на ділі. Служителі містари, що призвані поглядати любови та істини єврейські галгола, мусять завжди перші, своєю ро- ботою в житті палати, а тепер в Думі найбільше додержувати їх, бути справжніми заступниками обо- в'язкової бідності. Становий і особистий своїм не по- нимає би мити місце в діяльності служителя вищої правди. Єврей-політики, єврей-дипломати, що „іно трості, іно трості, іно трості“, минали б свої погляди відповіду- „дипломатичною згодою“ чи іншим яким „атмосферним“ впливом одмаховою нещасливості як всякому віруючому чоловікові, так і всякій чесній людині палати.

Хотілось нам, щоб так воно було і в третій Думі. Та не так склалося, як нам бажалося.

Організуючи на першій час в Думі окрему єврей- скую групу, ми надалися, що духовенство, пред- ставлено в такій певній часті, займе окрему пози- цію, стане висше дрібних і брудних партійних по- літичних рахунків, що воно в трибунах духовної буде- стіть не слово прамі і партійної повелює, було не роздурити національну і станову порожню, а ути- шать її. Се було перше і найважливіше завдання окремої групи духовенства.

На превеликий жаль, принаймні дові нічого з того не вийшло. Душею духовенство з самого початку проявило надзвичайну нетерпимість до всіх „ниж- них класів“ і навіть в свої зібрання вносило таку не- нависть і ворожнечу, що немало адвинуло сам по- сібно членів Думи, а і всю громадину.

Плюди довголітнього маринювання в духовній школі, плідом залякування духовним начальством своїх під- чинаних виявляється в нашій групі най- лютіше. Наше духовенство проявило надзвичайний страх перед „владою імущими“, перед думками і за- моисами мара сего. Сі своїмства вождів і завжди по- винні викликати в людях надзвичайну огиду. Ще більшу огиду викликають вони в серцях народних, в серцях того бідного обстоюваного солідарно, що- адина його наші — служителя права і його на- ступи — сльоза йдуть в Думі на поведі всієї ду- ховної бюрократії. Недовіра трудових класів до нашого духовенства розростається і з глибиною, непроходи- мою боводною розділяти пластівці від духовного і з- стада. Надія духовенства, пошукати добру платню може і збудеться, та загине друго — можливість стати відомими і любимими народними пасторами. За- мислюючи собі ми продамо совість, підемо на праву дорогу, продамо народні інтереси!

І може бути, що в кінці третьої Думи урадить ся нові чинники в розсуд. Зате уявляти і ті рідні, але- дороги що вони що віруючому народові батькини. І сему причиною і винновниками будемо тільки ми самі — духовенство.

Важко тільки сего ми і добиваємось нап'явши? („Родо“).

НОВИНКИ.

Чернівці, 14. листопада 1907.

Заява подана для віце-маршала Дра Стоцького. У віце-маршала Дра Стоцького явився се представ- лений громади Драчинців, щоб зложити йому- отже односторонньо прийняти ухвалу ради громади: Зваживши, що завдання призначення з боку виш- лаго правного особливості його реверента нашого народного посла й віце-маршала Дра Смаля Стоцького уладо се поводити закули і парцеляцію кошичних дібр патріархальних Рада громади почувати се до

обов'язку одностороннім рішенням з дня 4. грудня 1907 виставити йому свою глибоку подяку. Драчинці, 7. грудня 1907. Маєтєй Під драчин. Отже при- являю новий доказ нестимної праці віце-маршала Дра Стоцького для громади добра. Дякуючи Ва- му, ну. Зоті, драчинці Під драчин та інші Рада громади Драчинців за те, що вибачте офіційно за- службу, ми немо не розійдемо ся з поглядом Дра Сто- цького, води зачепивши, що він і далі не домі усеї свої сили віддасть на службу нашій громадинській справі.

Посол Лукашевич вів на останні троє засідан- ня парламенту наступні інтерпретації: 1) в справі політичних діл державних справ 2) в справі політичних діл закордонних справ при фінансовій дирекції 3) в справі зняття цини соди всіх родів.

Очухали буть! Цей світ знає, який масовий гомет ар- бачий Очухали та Луї на парцеляції па- тріархальних дібр у Воєничках, Драчинках і т. д. м того не доста; вони беруть ся людей рабівати серед білого дня. Адриш Очухали, інженер з Сто- рожини, повідомляв людям у Воєничках парцеляції так, що майже кожній дубу по кілька або кількадесяті пращин. Очухали при підбурюванні виставляв доповідати ся сям сего праца. Між іншими старий господар Палло Конячуха домагає ся своїх 50 пращин, що йому при підбурюванні зрабував інженер Очухали в ко- ристь свого сумного двірника Едмунда Луїна. Очухали замість поправити підбурювати Конячуху поже, ударив його дев'ятьмадесятилітнього діла в лице, за те, що підбурював ся доволити панови інженерови злодійство перед людьми. Щоб виконати цього придрікати долаван Очухали йому по- кілька пращин, але єврейський Гада на те не про- став і подав хороброго інженера до середнього суду. Отже на кожнім кроці показує ся, що Очухали у своїй свідій заляканих ітратили всякий етид і сором і беруть ся рабівати людей серед білого дня, а ми ті не дають ся, то хочуть їх бійкою засудити. Люди у Воєничках дуже зацікавлені, чи то виступає знов панщина! — Николой Конячуха, окінч. богослов.

Пригадуємо, що виступав проє. Дра Смаля- Стоцького „Про нову“ відбулися в п'ятницю 15. с. м. о 4. год. по обіді в „Народнім Домі“.

Редакторам з „Громадського Голосу“ відповімо на їх воєнну в 92 числі таєм іх власними словами лише з невеличкими змінами: „Ми не будемо з Вами, напевно, поєднувати, бо щеде панієру і часу. Ви По- нимаєте не знаєте, а хоч знаєте, то падаєте на него певно зі злоби, або падаєте на нас просто Ваші до- цінувачі. Вам, видно, нічого, що на Буковині вихо- дить часопис „N. Fr. L. Zeitung“. Прочитайте Ви собі ту часопис, то побачите, що се переходом не „документальна“ часопис, а по друге вона робить у нас на Буковині ту саму справу, що в Галичині „Руський солідар“. Отже радимо Вам, поінформувати ся наперед про буковинські відносини, щоб не наду- вати догматичних читачів.

Де відомості ц. к. Дирекції пошти і телеграфів. Дня 21. листопада с. р. ввечір і через тутешню поштову складницю одержаний і одячений лист до моєї жени в Чернівцях. Лист мій, в котрім ходило о дуже важну ріднину справу, отримав женою аж 25. листопада с. р. в 5 діб по його висланню; але у мене вий? Лист неоплачений, а цілком вищий коверт, а адреса писана чужою ру- кою!!! Лист дістав ся лише чудом до рук адре- сатки, бо адреса не була виконана неточно, с. е. не було поданого він місця призначення, він узяв; адже на те, аби лист той не уявив більше світла божого, а чого виходить, що лист надано не в Ва- нинці, яко першим уряді поштовим, лише в Чернів- цях. — Зави суд викреслюючи, який поважна ся мій лист отворити, мою коверту знищити, а писмо наложити в шину коверту і неточно задрезувати, звертаю ся до Хвалної Дирекції як компетентної в сій справі, щоб зволіла мені сю справу навести. А що подібні річі більше разів вже діялись, то обо- в'язком с'є — запровадити порядок на сій поштовій складниці. — Редукцій дна 8. грудня 1907 Е. Не- бляський, надучитель.

Відозва. Будучи іменованим ц. к. міністерством просвіти розпорядком з дня 14. червня 1907, ч. 14228 членом комісії зважувачої ся збираючи і видавництвом наших гарних руських пісень, уладо ся до Вас. Ви, як наш учитель і учи- тель, що потрапляв до тепер офіційно та хоронити все, що своє питома русько, а ширше просвіто і прому на мій адрес (Чернівці, вулиця Домініна ч. 16) закликаю надіслати найдалше до 1. лютого 1908 молодцю і слова (всі строки) народних співанок з Вашої оло- диті, а іменно по одній з співанок: 1. колесничих, 2. діточих, 3. діточих, 4. парубочих 5. воєничих, 6. жовнярських, 7. великодіних, 8. при класках (голоках), 9. при заручинах, 10. шалірок, 11. козля, 12. любов- ний, 13. патріотичних проє Цесаря й його родину, 14. про паньчану, 15. шумки, 16. гуцулки, 17. коло- жийки. При кожній співанці прому зазначити їм збирателя і села, а в Вам в наших часописах за Вашу працю прилюдно подяку. Всі народи хотять спарб

своїх співанок опублікувати; а ми щоб своїм рід- ними піснями не гордились? Для того приславляте, дорогі брати і сестри, наші пісні, а в їх зберу і опу- блікую сьлоти. (Молодці пр-шу подати, без ком- паніменту прислати.) — З сердечним поздоровленням Драгоном Манастирської, консьет, солідарно.

Пригадуємо, що сьогодні „Народний театр“ від- грала в „Польським Домі“ при ул. Пальсній ч. 40 „Верхоянці“. Початок о 8-й. веч.

Порядок сиджень послав австрійського парла- менту та партійну приналежність кожного позначе ви- дана фірмою Фрайтаг і Бернат (у Відні VII/1, Schottenfeldgasse 62) таблиця. Кожда партія зазна- чена пильною краскою, так що орієнтація на першій погляд незначайно легка. Кожда друкарня або й сама центральна фірма више за 50 сот. (марками) сво таб- личку, яка крім того містить на оборотній стороні сине членів отені комісій: угодової, бюджетової, же- лязничої, промислової, різничої, народно-господарської й оборонної.

Дарунки для дітей, прогарні видана поз. тов. у Львові, „Руської Школи“ і Руської Востан“ в Чер- нівцях, в образках і без образків, для маленьких і біль- ших дітей, мотат листати в книгарні Л. Рехенберга в Чернівцях, ул. ратушова 23. Руськи, купуйте вашні діти рускі книжки!

Із штуки і літератури.

З мійського театру. Воступи О. Жирарді. В четвер в „Bruder Straubinger“, а в п'ятницю в „Die Herren Schöne“ виступав відомий артист співак: Жирарді Заманити німіка, дуже паразна дияція, якийсь свободний, природний гумор чинить нову сего артиста незначайно симпатичною. Мислячи, пр. в пер- шій штуці відомий артист знав і пісні надзвичайно та оновиданом про битву прямо порянок. В кожнім разі радимо всім піти до театру поглядати, що може та- лант та вироблені техніки. Жирарді виступить ще в отені штуках: П'яти в „Künstlerblat“, в пове- ділю в „Mamzelle Nitouche“, в отворі в „Künstler- blat“, в отворі „Er und seine Schwester“, в четвер в „Künstlerblat“ в п'ятницю в „Bruder Straubinger“, а в поділю в отені в „Mamzelle Nitouche“.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Селя. Явчеський.

Де те щастє?

На городі, там при броді, край дороси посадили тако щастє — і чекати і мисляти: най обзати впріє п'яв'їти явчеського і розлого... Добрагаля ся небеси: Замість щастє мають трасте!

Край дороги, там при броді, на городі, де того нежданє триває, ходять гомін, байдуть промінь в сонні стої, у печалі, у недолі, у негоді їм пошрвати в те годі, що пропало тіле щастє!

Ніколи не любив я тих советів! У козака широва є натура тай українська птаха — гайдабуря — не любить стриму бистрах, воляних летів.

Се пильна не для землячків-постів! Вважай на форму, що аж пріє шкура — чи се прикметі? Ні, сама тортура! Ткай від сього, бра, як від мушкетів!

Я чую сам, що за ніяку плату, м'ї паліть за товстий вінюк лавровий, за ласку тіти — се значить богато! —

За успіх товч зоті би в цукорюванні не вти сього — й непажиджу завзятю — Ого! А тут сонит вже й сам готовий!

РУСКА НАСА О РУСКА НАСА

тов. зареєстроване в отриманому порукою в Чернівцях.

Одиница свого роду українська відомості інста- туція на Буковині. — Приймає складки підляти і порозуміння їх на 6%. — Цей класові 40 К і платити 8%, лишень з К. — Радим! Хай вже „свій до свого“ відіє як годиться відомості по- шлій Буковині і най докладні, що почуває себе щирим патріотом-Українцем складає свої отаждности в „Руський Кас“.

Приєднуйте нам нових членів! Дирекція.

поруває: свій склад свіжих і добірних товарів корінних, овочів полуни, консерв мисних і овочевих як також ВІНА всякого рода почавши від і керони за фляшку. Меда питні домашнього виробу і **КОМНАТУ ДО СЬНІДАНЬ!**

Свій до свого!

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

Анстро-Угорщині: на цілий рік 16 кор., на шість місяців 8 кор., на чверть року 4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
Росії: на цілий рік 8 карбованих, на шість місяців 4 карб., на чверть року 2 карб., на місяць 1 карб. 50 сот.
в інших державах: на цілий рік 12 фр., на шість місяців 6 фр., на чверть року 3 фр., на місяць 1 фр. 50 сот.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневиком „Руска Рада“

на цілий рік 18 кор. (вкл. 9 рублів або 34 фр.)
на шість місяців 9 кор., вкл. 4-50 р., або 17 фр.
На місяць 1 фр. 50 сот.
Поодинокі числа 10 сотиників.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція „Буковини“

в Чернівцях уз. Потропицька ч. 2.

Ч. телефону 178.

Адреса для телегр.: „Буковина“ — Чернівці.

Оголошення приймає ся на 30 сот. від строку. „Надслано“ на 40 сот. від строку. При постійних замовленнях відпущається рахунок. Грошова частина оголошень відпущається. Рухомі оголошення редакція бере на себе. Редакція не бере на себе відповідальності за зміст оголошень. В справах редакційних можна ужити розумності, як що для від 9—10 разів і 2—3 на год. крім п'ятниці і неділі.

Криваві події.

На університеті.

В суботу, 14. с. м. відбулася на львівському університеті імамуляція студентів. Міністерство просвіти прислало — наслідком обійняв дами українському клубові — розпорядження до сенату львівського університету, що рату приречені при імамуляції має ви відчитати по латині, а не як досі по польськи. Тимчасом архієпископський молодіж нахвилювала і пручила ректорів меморіалом, в якому для оборони польського характеру університету жалували нахвилювання латинської роти приречені. Українська молодіж порішила відповісти на міністерський розпорядження і в п'ятницю на зборах ухвалила вислати до ректора депутатів з запискою, що стоїть на становищі міністерського розпорядження, а коли-б воно було знешконено, то не боре на себе відповідальності за наслідки сего. Ректор депутатів не прийняв. Замість криміналіти на до міністерського розпорядження, згнірував його, постановивши перевести імамуляцію так по польськи, з тою рішучістю, що рату нав відчитати по латині університету, тільки сам ректор влади її в свою промону.

Почала ся імамуляція. Аби повна польська академія імамуляції і неімамуляції, тобто і студентів дубанської академії; но і у вбранні в топірці, боксери, револьвери й т. п. З поміж українських академіків лиш кілька десятків, що мали імамуляцію ся; решти не допущено. Коли ректор виводив свій мавсар, академіки рату приречені в свою босуду, позв теологів імамуляції ся і прийшла черга на свій час відчитати, один з українських академіків станув на віні і вголосив протест проти дотримання прав нашої мови й провакції нашої молодіж з боку університетського сенату. Кожен протесту покрити нісся „Не пора“. Поляки відповіли „Jeszcze Polska nie zginie“ й з піднятимі на вишніми знаменами ся на українських академіків. Ректор та професори уткнули в акаді. Почала ся кров. Тимчасом ранені українські академіки: Петрицького, Забору, Гасюка, Чайківського, Шефця, Корбильовича віднесено на ратушову станицю. В п'ятеро численніші Поляки вивели остаточний український академіків з акаді, потім ректор вернув ся й імамуляція відбула ся „опонійно“ далі. По імамуляції польські академіки, доповнявши розбою на українських товаришах, з проваками руками пішли від пам'ятки Мідленача, щоб під ним мабути обласкати свої героїчні серця.

Ст. Потрапий, також ранений залізом тором в голову, проложив цілий день без пам'яті, та аж в неділю прийшов до свідомості й шиталя.

В парламенті.

Телеграфічну вість про події у львівському університеті руский клуб одержав — як доносить „Діло“ — в суботу пополуночі, коли в залі послі промовляв молодіжний бейліж. Одержавши телеграму, парламентарна комісія клубу сейчас удава ся з нею до президента міністрів Бена.

Бен сказав комісії, що до сего пера не має зі Львова ніякої урядової репліки, що телеграфічно зажадає справоздання та що тепер він рішучо постарав ся усеунести всі аномалії, котрі могли би бути причиною дальших конфліктів в університетській справі. Бен був видимо до крайності обурений з причини, що піднялися йому влади в так безладний спосіб ігнорують його заповідження та сказав, що з того часу витягав всі конвенції.

Коли парламентарна комісія вернула від Бена, послідний бейліж вже кінчив свою промову, по котрій віцепрезидент Жакон мав замкнути засідання. Рускі послі сейчас відійшли ся та без дискусії порішили ще на сій засіданні поставити нагале внесення і зажадати дословного його відчитання, який однак пос. Романчук встиг написати внесення, як до комісії відбігають ці. Огарук і Будановський, та влічуть до сали, бо „за-

минують засідання“. Постачення внесення на суботній-шій засіданні стало неможливим.

Рускі послі, один по другім відбігають до сали, в котрій нема навіть 100 місць. Пос. Штарк вичинив раз своє „запитання“ до президента. В міністерській залі нема нікого. На сали роздал ся крик Буанновського: „До с Маріє?.. До с той польський пос?“ Посол Штарк вимовив, віцепрезидент Жакон вичинив давінок з рук і вичинив ся на Будановського. Збігають ся чужі послі і питають: „що є?“

„Привітання його сестри!“ вичинив далі Будановський. „Мя жалеє з ним розмовити ся. Зломив своє слово і тепер у Львові марують наших студентів!“ Тимчасом пос. Штарк замкнув запитання. Бо нікто вже не слухав його, а Жакон, відчитавши сего по-рядку денний с'їзду, вичинив, щоб на дверях.

В понеділок вийшли ся у президента міністрів барона Бена послі Романчук, Василько, Зеніцький, Бачинський і Колесса і зажадали, щоб правительством подано університетську справу в зміст руских постанов на львівському університеті запитуючи рівночасно, що Русамим вже не стало терпіння. Барон Бен старав ся нахвилю депутатів за спокоєм. Не одержавши законної відповіді, український клуб ухвалив одноголосно почати в парламенті обструкцію.

Вже на початку засідання в понеділок поставили п. Романчук внесення в справі університетських подій та цілу масу інтерполяцій, а рівночасно українські послі зажадали, щоб їх дословно відчитали. На се відповів президент Вайсвірхнер, що він с'їзду прочитав вчора аж при кінці засідання і у Львові с'їзду християнсько-соціальному, засідання Фішкова.

Коли Фішків почав говорити, підняли українські послі оглушувачий крик. Озвучив обурення і безперестанний крик європейський концерт снігів та безперервне гравання пультів. В сій страшній справі годі було бейліжам зрозуміти. Християнські соціали привалили Поляків, які зараз оточили посла Фішкова; с'їзді продовжили бейліж, яку одини могли чути лише стенографі. Християнські соціали і Поляки оплескували прем'єру бейліж не зважаючи на позірну охляваючу обструкцію Русів.

Заявляло ся вже, що руска демонстрація подала ся. Президент Вайсвірхнер не брав ся навіть утихомирювати демонстрантів. В сій моменті обложив українських послі поспіхом роз'їздив. Крик збільшив ся. Посол Бачинський розбив свій пульт і вилупив відломком в сторону президи. Вулиця стояла перед міністерськими естетами Савініча Венковича і врання його. Окривавленого посла Венковича виведено на двір, а між тим кілька послі впадали на посла Бачинського, деякі з криками в руки. Ситуація була дуже грізна. Засідання перервано. Під охороною соціалістів виведено п. Бачинського на двір.

Підчас п'ятеро голова клубу пос. Романчук зближув ся до стола, щоб вимовити заяву, однак християнські соціали сніжили його; пос. Романчук удав ся до президентського бюро.

По ніготиційній перерві відчинив президент нове засідання і закликав с'їзду обурення по поводу недавніх спев; вивозуючи нахвилю, що се стало ся перший і послідний раз. Даліше подав президент до відомості, що голова українського клубу був в него, щоб висказати свій жал з причини похвалюваного поведіння посла Бачинського. Посол Романчук одержить при кінці засідання голос в сій справі. Заважавши нагаду до с'їзду та гідної праці, улічав слова посолов Фішкова для продовження бейліж. Між тим вийшли ся з сали ранений посол Венкович та Савініч п. Коросень ранений трісочкою. Русам приступили до них, стискаючи їм руки. Посол Фішків продовжив свою бейліж.

Довірочна нарада в справі подій на львівському університеті.

Скоро лиш часиниш привели вість про звирсність польської академічної молодіж львівського університету під час імамуляції з дня 14 с. м., то члени обох українських академічних товариств „Січ“ і „Союз“ с'їздили в сій справі в понеділок, дня 16. с. м. в сали „Народного Дому“ довірочну нараду. Народою провадили тої: Іван Тихонський і Навалій Дрогмирський, а секретарями тої: Сидорослав Лавука і Доміє Мисер.

В довгий розмові представили тов. Василь Галадій історію боротьби української молодіж о самостійний університет у Львові. Сичацію борода ся сама молодіж, та з часом зрозуміла ціла студентська, цілий народ вагу с'їзді борби і від тоді ціла маса домагає ся самостійного українського університету, а академічна молодіж веде лиш перед в тій борбі.

Та така борба вимагає конечно жертв. І так торік не зважалося молодіж на жертви, на голодну смерть, щоб лише одбутти собі які такі права на львівський університет, і заважало ся, що торічна борба конечно несе нам принесла, та дідко принесла вона лише сніжну пром, а може й трупи. Висловивши сенат нестуга нахвилю міністерський що до імамуляційної справи і вживав с'їзду, та при тім він дуже оглушав. Провозув с'їзду бейліж, бо за сего відомості, а може й порученням вичинили до сали, до відбулася ся імамуляція заледя 20 разів менше число Українців а Венковича зобрали ся в цілого Львова. То ж аном закінчить борба і аном перше жертви, та молодіж не може стати, доки не однесе своїх жити, с. е. самостійного українського університету у Львові. Ми не можемо брати активної участі в тій борбі, та за те можемо виступити нахвилю товаришів до витрепачості в борбі, бо діло, як ми не можемо брати ся, се діло несе і с'їзду.

Другий забрав слово тов. Дошівник Іван. Він представив коротко, якої ваги є для нас самостійний український університет, і тому то зовсім оправдано, що наші львівські товариші ведуть так важку борбу з венковичем режімом. Підмогти повинні їм кождий в сій святій ділі — а головне наші послі до ради державної. Та на жалі послі наші роблять в сій справі за мало. Діло з них несправді вивади якусь інтерполяцію, та навіть не вистаряє, щоб правительством відповів на неї. Вої відомості ся обличаються. Та справа університетська за надто важна, щоб відповісти обличаються. Ся справа потяга на собою вже жертви пром, тож послі повинні рішити с'їзду раз і до однеса с'їзду ужити всіх можливих способів.

Вітали ухвалили збори отсі резолюції:

I. Українська академічна молодіж в Чернівцях, згуртована в товариствах „Січ“ і „Союз“ протестує з найбільшим обуренням проти парварського виступу непопулярної академічної молодіж, та остерігає с'їзду перед наслідками, які потяг на собою нахвилювання, вивади послі на львівський університет.

II. Українська академічна молодіж в Чернівцях витягує нехвилю найважливішого розпорядження міністерства в справі імамуляції непопулярним сенатом, а спеціально ректором Донбильським.

III. Висказує в повній слови сего значіння своєю симпатією і співчуття потерпілим товаришам і закликає прилюдно свою солідарність з кожній акції в цілі наборова нам законно привалящих прав.

IV. Заявляє нахвилю вступити в рад державній до рішучого кроку в справі львівського університету — а в протиний раз вхвилю ся українська студентська прайних средств не зважаючи на похитку послі.

Крім того виведено до президента міністрів барона Бена отсю телеграму:

Ваша ся центральне правительство, аби вже раз постарав ся, що його розпорядження не були для львівського університету мертвою буюною, а протиний раз українська студентська і весь український народ дально будо того перованія, що вистрибаво правительством з своїми розпорядженнями є дальком в руках польського режіму в Галації.

C. Лавука.

* Народа відбулася ся, як заки прийшла остальна вість з Відня.

Злоба дня.

Відень, 11. грудня 1907.

(Довіда).

Що до особи ісп. Поповича, то загально відомо річ, що він заслужений охоче піднесений руського шкільництва на Буковині на стільки, що всі інші народи приймають се і нам наслідують. Той „ruthen. Lehrer“ не в свій зробити через ціле своє життя й десятину того для нашого шкільництва, що зробив ісп. Попович на одну десятку мт. Та що той не вродив ся, аби кожному догодити.

Яка взаємна причина безличних нападів „ein ruthen. Lehrer“ з „N. F. L. Z.“ побачати ш. читачі в слідуючому. Між вишніми особами нападів та людина танок, а на н. Продана, Канюка, Яричевського і на мене. Знаю річ, що н. Канюка один з тих учителів, котрі в просвітній роботі охоче руського народу стоять в перших рядах. Хоть н. Канюка управителем народної школи в Галі боці вже довгий час, то „N. F. L. Z.“ не згадувала про него до тепер ще ні одним словом. Але як тільки посміли нам нагадувати публічно слабу дружбу і емоції між нами, сейчас накинута на нас то „ruthen. Lehrer“ або один з его прихильників найблизьшими словами, як отже не тільки євдеати правду в очі. Так само має ся річ з інвестором Проданою. Один з найближчих і найчесніших учителів, що всі его товариші признавали покі був цю учителем. Як тільки став поп. інвестором, отже він один з найгірших. Видно, були другі й інші, значить такі, що тримають самі себе за ліпших. Та-ж сам п. дописувач, ретеруючи признає в посвідченні „N. F. L. Z.“ на дитину знову п. І. Омеленко що ліпших учителів під н. Продана в правді не було ні поп. інвестора, але були такі самі як він. Виходить отже не першим, що п. дописувач сам признає, що обидва н. Продана болотом безлітатанно і а не другим, коли ж ті другі такі самі, то чому ж маємо бути такі один з тих других, а не н. Продана? Причина напасти отже зовсім зовсім.

Але так, як „ein ruthen. Lehrer“ не міг закрити нічого конкретного ні н. Проданою і Канюкою, так само й що до мене не міг навести ні одного факту, до би в провинив ся коли чи ано учитель, чи ано інвестор або посол. Видно й тут виходить шло в мішка, значить, були й другі алібі на посла, чому отже а не один з тих других? На се скажу від себе тільки: Сполучивши все і невідомі свої обиди, що признає кождий, хто мене знає, не побивав ся в відносини з визначними місцями. Та що я також і ано посол сполучив свої помилки, на се доказом невідомого голосно приняті мої побольші справозданя. Але й супроти учительського стану поступав я зовсім порочно. Прийдя, в не скликав учительських зборів, щоб там може нападати, в справі учительської платні на наших посолів і на правительство; та то воно не встав, чи сей спосіб мого поступованя був би першотийший для учительської справи. Підчас моєї панадтури кричали до н. товариша Н. Сивака йдучи суспільні селани, що вони не будуть мене вибирати послом, бо я потім побольшу платню учителям та побудую їм нові школи. Зрештою кождий повинність, хто лиш трохи розуміє ся на політиці, що подібні збори і бесіди відтримують ся головним задан ренном певної особи і для газет, та що всі алохотили одного політика осадити ся лиш на катівні. А що в сьм візаві дурно не садити так в Чернівцях підчас софмозної сесії як і у Відні, на се найбільший доказ посвідки телеграми що до провинянийного і учительського закону. Всім нп. товаришам, котрі танявали мою свого часу обалу що до скликання буковинського Союзу і санкції нашого закону, давав я задлякожучи відповіди, хотів кождий признає, що перенерте закону про нашу платню і часів, коли в міністерстві вважались для найважливіші „Meisterlich Gesinnung“ і „Ebenholz“, повинніши вже неухильно тієї справі польське коло і др., не так легко.

Та коли „N. F. L. Z.“ подає до відомості своїм читачам телеграму про санкцію провинянийного закону одного в волостях посла без жалних приміток, то ягадує в тім самим часі ніби й про телеграму з „Bukow. Post“ що до алдженції н. Василья і мою в тій справі, та причення до тої нотатки довжених тайот, мов то тієї вісти нема що доверити і т. н. Отже чому то мали бути вираз руські посла а не н. Аврель. Отсе обєктивність сєї газети, за котрою все що побивають ся дошотрі з наших нп. товаришів.

Далше значує „ruthen. Lehrer“, що так він як і его товариші ождають того часу, до би руські посла пішли проти учителя між нарід. Не хочу нал сям розводити ся, хто би виграв в таким разі справу, але скажу з свого боку, що не башаю того часу ні для нашого учительства ні народу і думаю, що той гадки будуть всі правдиві учителі.

Але той „ruthen. Lehrer“ страшить далше, що руське учительство перейде в чужий табір. Гарний Русь-учитель, нема що казати. Та на се відповім вже дуже влучно н. товариш С. Канюка. Скажу лиш тільки, що подібні Рутеніш піддаються і між нашими станами. От будучи вразіром перед шкільними діями в Чернівцях між більшою громадою нашої інтелектуальності, почув я між ними від одного Русько-професора гімназійного, що нам не треба руських

урядників, най будуть Німці, бо руський міністер задран би шкуру з нашого мужика. Та на моя занятя, чому він не шукав місця в таким разі при німцях гімназі але при руській, чи за нашими людьми заступити ся скорше польський міністер Абрагамович чи німецький Праде ніж руський, по знайшов сєї німецько-руськой панон відмови.

Оповідати монт ш. товариші про одного з провиняний нашого учительства, який на різних училищах зборав удає безличного борня за долю училища; але учитель, котрим удає ся вирвати з під его упряма, оповідають неймовірні річі про его пове дове з ними.

Чи ж набаде ся ще зтось між нашими ширани учителями, котрий би не прийшов на здогад, хто то між Русинами в пластві „eine Boule am gesunden Körper des ruthenischen Volkes die entfernt werden müssen“ як пише той „ruthen. Lehrer“?

Кінчу сям, що німа вража сила не зможе нас розбити, та що руська справа стоїть тепер так сильно, як що доси була, і що мудра політика руськіх посла і нагадів руськіх провідників признають навіть чужі нерозумні політики. А вирішення були всіма і будуть.

Н. Сивака.

Надзвичайні загальні збори „Рускої Школи“ в Вашківцях н. Ч.

Дня 4 го с. м. відбули ся надзвичайні загальні збори „Рускої Школи“ в Вашківцях н. Ч. В цім порозумінні учительства зі собою з цілого лівинського повіту запрошено на ті збори і членів стайнісної відп. „Рускої Школи“, котрі лісно на збори перебули. Таким чином на нагаданий загальних зборів „Рускої Школи“ в Вашківцях н. Ч. були заступлені учительство цілого повіту.

На порядку денний була справа регуляції платні народного учительства на Буковині. Також обговорено питання, ано становлено має зайти учительство супроти стайнісного відпавлення 37-ох учителів супроти „Landeslehrergesetz“-у і „Neue Fr. Lehrer Zeitung“. На збори сї явились всі учителя місцеві (якім докази учительств) та багато учителів з околиці, так що присутних було около 50 осіб.

Збори отворив заступник голови товариства (з причини несприятливості ісп. Рогожина) д. Воронка, читавши всіх короткою промовою і вказав на перевагу в справі регуляції учительської платні д. Валашкоєву з Заміста. — Сей в короткій вступав тепершнє положення народних учителів, вказуючи, що всім обіцяним зі сторони компетентних органів кіпчати ся нічим, що ті органи учительство обдурюють, бо не постарали ся о самостійно ухвалення соймом закону о регуляції платні а звини ставлять ввєсення, щоб алаятати ся компетентних органів, як далше уже стоїть та справа, та чє є палія, що закон буде санкціонований. Резолюції сєї не прийнято, натомість — по короткій дебаті — отсю резолюцію:

Надзвичайні загальні збори відп. „Рускої Школи“ в Вашківцях н. Ч. домагають ся, щоб руські посла поступали при своїх привібливях так, щоб регуляція учительської платні, а знові соймом ухваленного законопроекту з р. 1903. унішля в життя з 1. січня 1908.

Резолюцію отсю відослано письменно на руки відмаршала н. д. ра. Сгодоєго.

Тепер збори перейшли до другої точки наряд. Бесідами радям, щоб від статтею „Ein Mahnwort an die ruthenischen Lehrer“ в „N. F. L. Z.“ підписаною „Ein ruthen. Lehrer“ перейти до денного порядку, бо — мовляв — сї статі на міг писати учитель Руський на таку підставу відповідало було би німало чести всім учителям, що уважають себе Русинами.

Далше алібрає голос д. Валашкоєву з Заміста і в свій промові старав ся унизити поступок 37-ох відпавлених учителів. Він думав, що оні добре зробили відпавляючи (1) товариство „Bezirkslehrergesetz“, далше дедує, чи не було би добре і у нас заложити отсе товариство на те, щоб в нпм можна порушувати всі с т а н о в і справи учительства, та їх як сїд обговорювати і баранити. Що до „N. F. L. Zeitung“ то радить її підняти, однак з тим застереженням, щоб она була редакційною в нпшій як до тепер дує. Проти панадів д. Валашкоєву голос д. Герасимович. Він основно і персонуючо збавєє відповіді д. Валашкоєву і доказує, що в тім товаристві руським учителям нема що робити, бо оно у волостях руках, і має на меті зрізати ся в організм руського учительства, щоб его розділити і частину повезати для екстеріанційної політики „саміш“ Очулїдї. І руське учительство залежало колись до того товариства і бесідами також буи его членом. Коли однак виявилось ся, що те товариство саулять за паранам Очулїдїсний егоїстичної і заборони волості і олітїки тоді Руські були приковані до олустиї те товариство. Та панадїти зі сторони Вохотів нає ся те пер далше, лишє із більшою інтенсивністю. Тому бесідами в рішучо противі засвоєнню сего товариства, а неменьше і проти підняття „N. F. L. Z.“ Она ано

орган (абї)стайніший повинна би займатись справами стайнісного учительства, а тимчасом она заловляє свої шнадїти лишє дайїти на все що русько, та обєднує болотом лишє провідників буковинського українсько-руського народу, заловляючи очі на безспирасомому і безхарактерну політику волостях посла, особливо Очулїдїсний.

Відтак над сєю справою розвизала ся ширани і палія та вичерпуюча дискусія, в котрій алібрали голоси д. Валашкоєву, д. Фрунделю Харанцова, д. Нат. Лучанського з Вашківцями і другі.

Між вишніми промовляв т. Гринишин. Він у своїх виводах доказує, що товариші відпавляючі зробили се під впливом тамтї, під впливом роздраження, та невдоволення із причин регуляції платні учительської. В тім лабачує боєдний портину роботу наших порогів, котрі екстеріантующи вказує от таку довідку хвалю, хотїть розділити українсько-руське учительство, та вєстї роздор між него та провідників укр.-руського народу на Буковині, щоб там лишє і один і другий побороги. Населє між українським учительством а українськими послами радунки не вирізняє, те можна зробити в нпшій спєсїб, а не изрекаючи ся у нпшій табір. Бєсїдами признає, що неможє справ і відносин між учительством а провідниками народу треба урегулювати, розяснити і остаточно ввєнє панадїти. І так нр. на думку бесідами головною справою є залити стайнісного супроти аростантоту у нас клєрїкалізму, супроти нетолєранції що до поступових панадїв і т. д. Але се можна заложити лиш у себе дома, у своїм табірї. Учительство євїстичний своїх справ не може ставити вєсно справ загальнонародних і за несповненє оправданї доказує, не може шукати піддержки у ворожїм табірї, а повинно у себе дома привозити своїх посла і до сповненя данїх зобовязань.

Д. Девє Руський з Чортєвї а того послєду, що зі стайнісним 37-ох відпавлених учителів вказалї, не повинно би ся нп сїд чєснїти, а то з причин, що так обєднє провілї люди, які не почували ся ширани Русинами, алї за таких не утєдїли.

Далше алібрає голос Юрій Шлемко з Валашка і радить, щоб всім непорозуміння, які є, або можуть бути між нами самими, або нами а нашими послами, заложувати у себе дома, та щоб чужї для нас елементи не мїшались в наші націоналїї справи, так само як і ми не мїшавмо ся в їх.

Відтак по нестороннім обговорєнню справа дискусїєю заложено. Д. Валашкоєву починав ставити резолюцію:

„Назвали товариші відпавлення повіту відпавляючи у себе „Bezirkslehrergesetz“ мали на думкї лишє стайні алідї...“

Тут радить д. Герасимович перервати на короткій час нараду, щоб резолюції сїнєсїти і так предложити зборам відголосочини. Се діє ся. Коли д. Герасимович і Валашкоєву алїгають ся товариші (товаришів) і спїлано укладають резолюції. Резолюції тєтєні і д. Герасимович їх відчитує:

1. З огляду, що в заснованню „Bezirkslehrergesetz“-у в Кїдманї, а особливо ж в рішучо дєтєчно підняття „N. F. L. Z.“ збори відп. „Рускої Школи“ цілого лівинського повіту долбачуть підпольну агїтацію в напирї роздєлення русько-українського учительства між собою і в провиняний русько-українського народу на Буковині — висказувати зборам жала і алїнованє з приводу того сумного факту.

2. Збори залпають ся за тим, щоб всім непорозуміння між русько-українським учительством зглядно нашими послами заложувало у себе дома, безістеренції чужих елементів.

3. Збори протєстують протї того, щоб чужї елементи вмішували ся в наші націоналїї справи.

4. Збори порєкнанї, що учителя русько-української нації не мїг би заявити, що русько-українське учительство могло би з причин всєгоє там конєдїту ввєрен ся своєї нації, тому над алїстром тої статї порєходїть до денного наряду.

Резолюції сї прийнято одностєсно. При контрапробї не підняла ся алї одна рука.

Таким чином розвєта і добре привзумлїй інтерєс національний і стайніний нєдїл нєрх над прїстрїстїни і розгорєченїєм зпалї і думаю, що невідон українськї учителя (учительни) сїмєтєвуть ся та он алїдуть дорогою, котра повинно танєла б їх в прєпастї, бо в руськіх порєгїх, а відтрїгїла б від свого рїдного народу. Я певний, що учителя всім непорозуміння зумїють заложити у себе дома і ставити щєрє прїмєрї алїж народом для его добра, щоб нїхто не мїг алївнїти русько-українському учительству, що оно патріотично лишє за алї... платї.

І. Р.

Взій до свого!

Одинока руська торгівля в Чернівцях при улиці Паньській, число 35
ІВАНА СТЕРНЮКА

Пациенты с диагнозом «мигрень» относятся к группе «Б»

Головний склад в Чернівцях у Шміда і Фонтіна, Дрогобича, улици Головна (Енценберга)

Центр за подготвување на јазикот
и писаната реч.

ВАСИЛЬ ДАНИЛЕВИЧ, *вулиця Желізнича, Чернівці*

(4—0 m. m.)

За редакцією відповідає: Віктор Устич.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 18 кор., на пів року 8 кор., на чверть року 4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованих, на пів року 4 карб., на місяць державних: на цілий рік 32 ер., на пів року 16 ер.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневиком „Руска Рада“

на цілий рік 18 кор. (або 9 рублів або 34 ер.) на пів року 8 кор., т.з. 4-50 р., або 17 ер.
Одноразове число 10 естимів.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція „Буковини“

в Чернівцях ул. Петропільчя ч. 2.
Т. телефону 178.
Адрес для телеграм: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сот. від строку, „Надсильне“ по 40 сот. від строку. При чотирьох ознаках відповідний рахує. Рекламний відділ отримав від строку. Ручним способом розкладає лише за попереднім застереженням і наданням відповідності почтвей, —
В справах редакційних можна устаткувати по розумінню ся що дня від 9—10 рано і з—3 по пол. при наданні і сьмат.

Хто винен?

Бурлива демонстрація українських послів на засіданні 16. с. м. скінчила ся в тій хвилі, коли з пульта п. Бачинського — через нещасливий випадок, як показало ся пізніше — упав підломок, завдаючи рану одному з невинних послів. Палата прийняла се яко умисне порушення не тільки парламентарної гідності але й особистого безчестя і ціла австрійська соціялістична й Поліція, що від самого початку демонстрації люто погляділа на наших послів, кинули ся по пригоді п. Бачинського як снайперів, соціял-демократи обороняли нападених послів, але й вони вигукували, що не дозволять розбивати „народного“ парламенту. Християнським соціалам жаліло стратити надію на захоплення керми в Австрії, а соціял-демократам шкода тих кількох десятків мандатів, які при нових виборах ледви чи одбули б, от вони й напали на себе велику роль оборонців народного парламенту...

Показало ся однак, що п. Бачинський не мав наміру цілком і когонебудь, тим менше в президента палати. Голова клубу п. Романчук зложив відповідну заяву й перепросив послів, а тим самим демонстрація зійшла до ряду тих технічних обструкцій, які австрійський парламент оглядав не раз і не два, коли правительство або більшість хотіла брутальною рукою задати волю меншості.

Що більше: показало ся, що й та технічна обструкція не була ухвалена і з гори обдумана, але вибухла яко наглий облив обурення і так вже розворушених університетськими подіями умів українських послів.

З офіційного комунікату нашого клубу, який ми подали в попереднім числі, виходить ясно, що український клуб порішив вправді перейти від опозиції до обструкції, але хотів вести її мирно ставленням інтерпелляцій і наглих внесків та їх дословним відчитуванням. Розуміється, що конечність ухвалення угоди й бюджету була-б привертала правительство порозуміти ся якнебудь з українським клубом. Тимчасом президент Вайсскірхнер завдав ся зломити обструкцію, відкладаючи прочитання інтерпелляцій на кінець засідання і сам поступком викликав оправдане обурення наших послів, демонстрацію та показування гідний інцидент з пульта п. Бачинського.

Друге питання — справа, що привертала український клуб ховити ся обструкції. Коли миж ним і правительством вели ся переговори в справі замирення обструкції за ціну деяких адобутоків, барон Бек прибув на лівівський університет і буде від тепер прочитувати ся в латинській мові. Яке-ж мусіло бути здивування й обурення українських послів, коли минулої суботи одержали телеграму з вісткою, що ректор ввів у свою промову іматрикуляційну присягу в де-що зміненій формі, але все таки польською мовою; що з тої причини приїшло до заворушення і прорину крові українських студентів! Чи не мусіло у них зробити ся переконання, що всі обітниця барона Бека се був лиш політичний шийдаль, обчислений на те, щоб обманути український клуб? Чи дивувати ся отже, що дехто горячийший з послів під першим враженням телеграми із Львова,

вбігши до посольської салі, ужив супроти міністра просвіти окляку, який хоч не парламентарний був би оправданий, коли-б припущене українських послів вининилося було правдивим?

Комунікат клубу напевне одначе, що бар. Бек не винен нічого в цій справі. Іматрикуляція мала відбутися аж 16 с. м. і при ній мав ректор прочитати формулу в латинській мові. Під датою 13. с. м. такий розпорядок мав міністер видати (hätte ergehen lassen sollen). Тимчасом університетські влади довідали ся о сьм і направили іматрикуляцію вже на суботу, 14. с. м. Одновий заклад, який можна зробити президентом міністерів і отже сей, що він не досить енергійно виступив на те, щоб його розпорядок: не читати зовсім іматрикуляційної присяги або прочитати її в латинській мові, справді виконав. І тому постановлено перейти від опозиції до обструкції.

Ціла властива вина спалав отже на польські університетські влади, що, дізнавшись про розпорядок міністерства, в перфідний і підлий спосіб пересунули іматрикуляцію з понеділка на суботу, щоб таким чином дістати свої цілі: прочитати роту присяги в польській мові. Сконстатовано отже факту і, значить, бода чистинне оправдане правительствна вининилося на український клуб, що він згодив ся на дословне прочитання лише двох інтерпелляцій в університетській справі.

Та чи справді правительство вийшло тут без вини? Що се значить, що університетські влади, попереджуючи міністерський розпорядок, свідомо і пліново кепкують собі з центрального правительства? Що се за обман, коли воно дієть ся за відомістю галицького намісника? Ніщо винного лиш те, що правительство, зрівши ся під цілого р длу літ всякої інгеренції в галицькі справи, стратило у польських краєвих властях свою повагу та значіння і тепер збирає плоди своєї тактики. Що се лучило на бар. Бека, чоловіка, як кажуть, доброї волі, шкода; але український нарід в Галичині не сьміє терпіти тому, що правительство не має впливу на галицьких верховодів, а як показала остання демонстрація, терпіти не хоче і не буде. Доки центральне правительство не зробить раз ладу з виходом польською шайкою бандитів, мусять бути приготувані, що українські послі не дадуть себе аязати нічим, навіть... державними конечностями.

Заява п. Романчука.

При візві засідання в понеділок прийшов до голови п. Романчука та зложив отсю заяву, которую подаємо з телеграм п. к. кореспондентського бюро: „На початку минулого засідання прийшло до події, котрі мусіли викликати огірчення й обурення в цілій палаті не менше як у руском клубі, бо один із його членів був нещасливою причиною тої події. Коли дізнав ся я про те, — хотів я зараз виступити в палаті свій жалі. Однак з приводу прокумілого обурення в палаті не міг я сего зробити, тож просив я п. президента, щоб моя співучте подав до відома палати. Хоча обурення руских послів із на події на лівівському університеті є природне й зрозуміле, то однак того рода події є найменше бажані та прошу, щоб їх не давати як ратунок рускому клубу. Ще раз заявляю свій найглибший жалі тож прошу Верховну палату о вибаченні, що один із членів нашого клубу, хоча без наміру, викликав сю подію.“

Становиско українських богословів.

Українська молодіж теологічна відбула нараду, на якій ухвалено сльшуючі резолюції:

Українська богословська молодіж, вібрана на нараду по причині події з дня 14. грудня на лівівському університеті,

констатуючи обурюючий епант, що ректор університету не лиш, що не євонив міністерського розпорядження, після котрого рота іматрикуляційна мала бути відчитана в латинській мові, але ужив супроти української академічної молодіжні насильству, негідного державного урядника, виступаючи у свою польську промову роту присяги в змінній формі, щоб тим способом обманути українських іматрикулянтів;

констатуючи, що виходило з університетської молодіж брутальним насильством і парвареним розбійним штурмом ся у насі так загальнолюдські, як гороманські і національні права;

бачучи наглядно, що велика частина учительського обору, по віднявх і ректора, поступила сторони-нечо, арибує, словом: солідаризуєть ся з виходом сьмою молодіж;

маючи пізння се нічим не заперечуючи перосльшечення, що горомані австрійської держави й державної утративши своєї квітності нація будуть й на далі предметом брутальних нападів, рішає:

1. Щоб богослови і року зложили як найкраще свої карти іматрикуляційній на руси університетських властей в відножінню писемносеро знавом, уживаючи акт іматрикуляційний неспівзвучно і неспівзвучно задан хитр-сти й обману ректора університету;

2. рішав здержуватись певниці від неспівзвучних університетських викладів, не маючи від нікого заперечення, що п. чести і здоров'я ніхто не порушить;

3. вимагає австрійське правительство, щоб вигануло вже раз у насі неспівзвучні відносини на університеті, потягнуло виконання прозину крові до строгої одичальності, сивинадо культурній поступати українського народу, а тепер постарало ся, щоб жите і честь гороманська університету були забезпечені;

4. апліає до українських послів, щоб з як найбільшою рішучістю поставили університетську kwestію, а спеціально сподіші події, перед форум держави і світля;

5. вимагає австрійське правительство, щоб опублікувало своє розпорядження до лівівського університету, яким міністерство зараджує відчитання роти іматрикуляційної не в польській але в латинській мові.

В справі руского всеучительського з'їзду.

Довні непорозуміння, що шарили в нутрі українського учительства не пам'ятним вічу, на якім учительство поставило кандидатами на послів до Ради державної бажані товариші, як також доміні вісти, розвідані про наших провідників, щоб нас роз'єднати з ними, причинили ся безперечно до розладу в нашій таборі, до ослаблення нашої організації та нації нашої, як і стану, отже миж нами самими. Діагнозом сего — уявляю сльшати і действо нашої часописи, яким був „Промінь“, котрий хіба тому не подобав ся деяким людям, що часопис застувал ставові справи українського учительства і нашу справу національну; доказом сего глядимо свідчення між нашими вісочними порогами, румунізаторами руских шів, — союзників у боротьбі з ним, ми не з нами самими, у братній боротьбі самих з собою!

Однак є переконаний в тім, що загальне нашого учительства зовсім не тішуть ся поданом донах єдиння, котрі в боротьбі о поліпшення нашого матеріального положення, відсувають народну справу на дальній план, кляжучи ся в обійм „N. Fr. L. Z.“. Я вельш сего, що являла донах єдиння на наших широкіх робітників на полі національним в таких часописях, котрих редактори не дуже то почувують ся до відпичальності за всім напасті, напівняють лиш остреченням загальне нашого учительства. Во поземіна чина і слуха, се гідне оружє єдиння і стану, але кимі і безвідомі напасті, се справді понижене всего учительства, нагоди в сій справі не писаною нашої галлі!

Що учительство наше, а особливо русо, дізнав немало кривд, се правда; але з чий сторони найбільше, як не з боку ворогів руского народу, котрі в нашій боротьбі за народні права раді би

додавали, почути, що правда: — Щож з сего вийде? Он голод пре, треба було б тут рятувати.

Селяни не цікавилися виборами, поїхували їх. Не було ніяких передвиборчих зборів, ні солаз. Сідали на перших виборах не йшло до волости, стільки тепер їх нішло. Абсентизм був страшний, а в домі місяці селяни навіть і нових не пішли на вибори.

— Що там поштується, тільки час марно гати! — казали селяни про вибори. А до них й доїздили:

— Не ми клопоту, то в торну поперед-б...

В діданьській волості, південній, поїхту, людей навіть поштрафували за те, що не йшли на вибори, але вони все таки й не пішли.

Новим виборчим законом, як відомо, позбавлено багато прав майже селянство, а тих людей, яких селяни хотіли послати до Думи, або вкази їм, або відмовили від повноважень селата. Се ще більше робило селян байдужими до виборів.

— Цур їм, тим виборам... Виберуть і без нас, — безнадійно казали селяни.

В таких обставинах з'явилось багато людей, що глянули на депутатство тільки з одного боку — матеріального. Тридцять чернішів місячного депутата жалування пробилися тридцятьма „сребренниками“. Було, що люди, котрі мріяли про ці „сребренники“, просто ставали доброго мороча, аму сади, і попадали у виборчі під вплив. От чорт і пройшли в першу чергу покі дунарі та старшини, і палали люди зможні. А на городських виборах, значайно, кождий з таких дубодів тільки й мріяв, що про ті „сребренники“, кождий виставляв себе кандидатом і наотказав, щоб за його голосували.

Вибори відбувалися тихо та сумно, немаче похорон. Не було жодної учини провади, як раніше. Не було провади, бо в селам не було й сираних представників.

— Сажіть, бул, асає, а хто тепер у нас послом до Думи? — питають ся селяни. І як кажуть, що від селан Кішчині позосний старшина Се доренко, селани тільки плачуться адвенту.

— Не знаєш такого... Щось не чуєш...

От уже місяць, як мінує „роботоспособия“ Дума. Селани змож не цікавлять ся нею. Нема аж тог, як було раніше, що за п'ять верст до змо бігли за газетою, або тільки почути, що когось в Думі. Газета, що, здавалось, протоптала собі широкі шляхи на село, тепер знову отає там нальсою привітом. Колись, бувало, селани знали майже що на адвенту приїзди примови своїх оборонців, а тепер вони не знають навіть про головні події у Думі.

— Ну що, дядьку Маво, як подобаєть ся вам наша трета Дума? — питаю селанина, що вийня, почав окріт, що на в першій Думі.

— Та хіба в нас знину є Дума? — адвентно питає селанин. Але помітивши, що адвентований вид, він, мов каючи, додає:

— За сего сироту та голодничою навіть й не знаєш, що робить ся тепер у людей...

Звичайно, що те народне заступництво, яке тепер у нас, і не може викласти до себе янших відносин селянства.

— Селянство майже рухнуло на Думу і вже не жде від неї, як віддало від перших двох Дум, праші дні.

Голод своїм міцним казурами впливає ся в тіло народне все більше та глибоше. Тоді ніякову адвенту ся над селом. І в сій темноті чоріє та нудна нудна згоденіє селянства...

Хто ж принесе селяному сироті, хто освітить його темні обставини? Хто захоче його позан бо- лачка?

Хто?

Тільки не теперішня Дума.

(Руда)

НОВИНКИ.

Чернівці, 18. листопада 1907.

„Czernowitzer Allgemeine Zeitung“. Редактори „Czer. Allg. Ztg.“ так розуміють ся на польсько-руських відносинах в Галичині, як одно замірять на перш. Се оди не сини їх розвивати ся про сї справи не мож найширше. У вступному числі пр. поставили великий політичний „Allg. Ztg.“ твердження, що майже найпоширеніший поділ на альянсів університет у Львові з беків Василья і Глобінського треба заважити на все аналогічний на мирний альянс між обома народами. Ну, ну, дозвольте, добродію, своїх читачів такими мізками... Руска обструкція в парламенті! Посол Бачинський не хотів поїхати туди, Венкович відмовив! Die „Ukraina“ war wild geworden — кричить „Czer. Allg. Ztg.“, а сам Русини виставляв сенаторів у полі партій і, розуміється, в „Czer. Allg. Ztg.“ на свій нам, признає, що, в сїм не залежить. Diese Art der Taktik gefällt uns nicht — проголошує дальше великий політик в „Cz. Allg. Ztg.“ Дуже нам жалі, але Русини ніколи не будуть читати ся д-ра Менцля, якої тактиці треба їм дорвати ся. І тезисами ви-

слана українськими студентами до барона Бека не подобає ся „Allg. Ztg.“ — es schließt hertz Ziel! І ще не одне таке мише „Allg. Ztg.“ в моралізаторсьім тоні. Ми знаємо, що нема від часу до часу перебірає на себе роль „Slow a Polsk-ogo“; от тоді з приводу університетських подій писала досадно за „Slow a Polsk-ym“, що Русини культурно ще не доросли до університету, що нема руских учених, то-що. Відемо й те, що „становище заміняє „Allg. Ztg.“ в сираних креслах руских гімназій, нарікаючи на гіперпродукцію інтелектуальну. Але нема нічого наслідкового, як такий альянсовий чирковський жидок „von der Leitung“.

Про мову говорив Ви. вінамаршалю д-р. С. М. а. Стасюк і в квітні, 15. с. ж. Послани виклав на преміраж, як альянсовий дух повсякденно працює за по- мочою дуже поодиначих законів і ередств (нарастен, приставок, конюгацій, довідників) уми з повсякденного числа корінні творити безліч влучних висловів на означення різнородних понять з їх найдрібнішими нюансами. Людина мови таір соціальний і сама подигає у відносинах поодиначих слів. Се наближені і найбільшій таір штуки, на який не зворотно уваги лиш тому, що він кождому знавий, буденний. Випав Ви. д-ра Стасюк, вигаданий із альянсу у сего бо- сілляка вимовою та краспорядністю, аргументи велику громаду нашої інтелігенції. Вадя „Жіночої Громади“ почувають ся до нього обов'язку подякувати п. д-ру Стасюку у ла його працю.

В справі науки в червоєдних школах жалують ся міщани-Русини, що учители школи при праці на- латі не удають, як привчати, науки їх дітям у III класі, виникаючи ся тем, що ся класа має вже другий рік шкільну пошлудну науку, яка мала би вступувати ся від 1—5 години по обіді, а дійсно- сті одиан відбуває ся найбільше до 4. години, бо по 4. год. робить ся так темно, що школярі не видять учителя. У подвій годін 3. годін для рускої мови по- міщани яко крайній, то є від 4—5 год. по обіді, і вони стоять там дні для паради, бо починали від по- лон-ли о-сви і майже через цілу зиму ціло їх не ужи- вав. Сї першні роблять родичам і їх дітям велику кривду, бо що діти в попередній рік не забули, вже в III класі все то забувають. Статистика вислужу, що найбільше число ренететів, становлять рускі діти, з чого другі народи зазначають — розумін ся несправедливо. — що рускі діти не здали до науки. Ми не хочемо, щоб ся мали першості у школі, але не хочемо бути й поодиначими, бо Русини намага- ть ся гати з майже що й такий податки, як другі на- родності. Сею дорогою удаємо ся отже до наших за- ступників так у шкільних Радзах, як і в Раді гро- мадській, щоб они як найширше постарали ся, щоб наші діти рік річно не побарали шкільну пошлудну науку, бо пошлудна наука до нічого з тої причини, що в ту пору не можна аж предмети так укласти, або наука не протривала ся аж до пізньої ночі. Дальше обов'язки наші діти окрім своїх мови учати ся що й віневої, отже мають велику трудність із двома новими, а їх ладше набуті ранішньою роботою як по- шлудною. Як нагустити ся переміла, то повинно не перелати 80% у III класі, як се стало ся тогочасного року... — *Прим. Ред.* Подібні зміш істнуєть і в дру- гих школах, тому й не диво, що міщанських дітей в середніх школах майже нема.

Обійняти намісництва до галицьких старостів. „Від часу до часу доходить до мене жалоби, повна- жні ся впроді і в рускій прасі, які виступають безсторонність урядових політичних властей супроти сторін рускої народності. В останніх місяцях пере- довомім жалувано ся з багатьох сторін на те, що полі- тичні власти переслідують Русинів, котрі при остан- ній виборі до державної ради в округі, де шкту- пали кандидатів польські і рускі, мали підлати созови на руских кандидатів. Не при в те, аби в сій з ві- чинних мені політичних властей мало бути, а тим менше провадило ся на зверх зматані робота ріж- ний в повененні зі сторонами, належними до різних народностей. Але на іти впливи, навіть відокремлені події, які могли би свідчити про неврівноважені на- стрій властей, як то поодиначих урядових до рус- кого населення, або про переміла ся злим упорядко- ням при пошлуджуванню справ, де виступають Ру- сини, яко інтересовані сторони, були би недоцільним і вярда-сїтним порушенням підставового обо- в'язку властей одианого тріахонами всіх горожан держави без огляду на їх народність або віроспо- відані. Не потребую Вам пригадувати, що першою усложненою обставиною через адміністрацію держави до- датних вислужив своїх діяльності є вносне в населенні пересвідчення, що оно може числати на повну без- сторонність і найбільше ідуку альянсові адміністра- ційних властей. Пояснене протє дивіра населення має бути най-важливішою задачкою і найгорачішим стараном кождого політичного урядника, а найдріб- ніший ухиблені протє того дивіра муєть відбати ся швидко на альянсових населенні з альянсом. Поручаю Вам отже в цілєм патріотично дбати про се, аби по- вене „униціонари старостів супроти сторін рускої народності“ було все строго обективно і не дало в нічим навіть пошлу незначності або переслідування. — Сей обійняти подальше до відомі полі урядників старостів.

Дашинський послом. При доповідях виборів з 15. виборчого округу в Шавську 17. с. ж. найшол послом польським соціалдемократ Дашинський. Кандидат християнських соціалів Буря позістав в меншості.

Против знуцання над воляками видали міністер- ство війни спеціальне розпорядження, яке приказує потитати до строгого відокремленості офіцерів і під- офіцерів, що допускають ся сїм надлужити. Те само відносить ся до командантів, що штуртують сїм над- лужити. При тій нагоді розпорядження зобов'язує увагу військових судів, щоб не приміняли надте загально- право помилування, особливо щодо до державних. Спеці- ально зобов'язує ладити воляків і пошлудувати їх ро- діків або народність. Помилування від кари за подібні надлужити може виступити тільки при надзвичайних обставинах. Не допускають ся також, щоб під-офіцери, кари за знуцання над воляками, знова альянсували. По відбуттю кари за таку провину мають бути порозсєні до інших військових.

Признано для проф. Михайла Грушевського. Ро- сійська Академія Наук призначила на своїй останній збірці „почетного отця“ проф. Михайла Гру- шевського за його „Очерк истории украинского на- рода“, який повин ся вже в другий наклад. При сїм „Академією“ зазначено ширше, що автор заслу- жуєть ширше сего то грошова премія, а „почетний отця“ видати йому тільки через брак грошей. По- висло російська наука інституцій альянсово сего призначено для ш. автора історії українського народу, а се кладе рівночасно хіба достаточну ціну для всь- ний червоєдних цукрів, які раді б обійняти науку на ітій приці проф. М. Грушевського!...

Недостача роботи в Америці. Урядові ви- кази подвають число робітників, виданих послідніми часами в фабрики в Америці, по причині недостачі роботи. Викази відносять ся тільки до робітників шкільношкільних, котрих налясують на 178.000 між ними: 40.000 металургів, 54.000 робітників альян- при жеманців, 19.400 в електричних альян- ців, 15.000 в ткацких, 37.000 будівельних робітників, і т. п. Число неалянсованих робітників, альян- заняті, доходить до 300.000 людей.

Оповідки, іменовані і т. п.

Загальні збори товариства „Читальня Руско- Венди“ в Червоєді п. С. Шкряк відбууть ся в ме- діні 22. грудня 1907 в домі п. Палі Маркуса з слі- дуючим денним порядком: 1. Звіт уступного ви- дау. 2. Справоздаче касово. 3. Вибір нового видау. 4. Візні вносені. — За видау: Палі Червоєді, голова. Стефан Меліш, підголов.

Вп. Тт. учителів і учительов Вашнівського по- віту має честь запро-сати на загальні збори Вашнів- ского Виділу „Вашнів Понич“, які відбууть ся в неділю, дні 22. грудня 1907 о годін 10-12 перед пошлудом в конятах „Рускі Венди“ в Ваш- нівах п. 4. — Прошу прибути численно, бо на по- рядку денним між вишном а і справу регуляції учительської платні. — До побачення! Василь Чорвоєді, голова Виділу.

Загальні збори тов. „Жіноча Громада“ у Ваш- нівах відбууть ся, дні 22. грудня (в неділю) 1907, р. о год. 1. по пошлуді в хаті т. Озесів Мавоміка із слі- дуючим денним порядком: 1. Прочитання протоколу з послідних зборів; 2. Звіт з діяльності тов.; 3. вибір нового видау; 4. візні вносені і запитаня. — Виділа.

Із штуки і літератури.

Репертуар міського театру. Неві: „Künstler- blut“, в альянсі: „Царський барон“, (Жирарді ера Жупана), в субіту „Mamzelle Nitouche“ — послідний виступ Жирарді.

ПРОСИМО ВІДНОВИТИ ПЕРЕДПЛАТУ!

РУСКА КАСА • РУСКА КАСА

тин, зареєстроване з обмеженою поручкою в Чернівцях.

Одну з сего рода українська альянсові інте- туція на Червоєді. — Приймає вклади шкільні і шкільношкільні з 5% — Най альянсові 40 К і платити 40%, альянсові з К. — Родина! Хай алья- нсові з сего! Відбє ся розсудом відокремлює по- шлуду Бучинської і най пошлуду, що штурують себе щир- ром патріотизм-Українець складає свої обавності в „Рускій Касі“.

Приєднуйте нам нових членів! Дирекція.

поручає: свій склад свіжих і добірних товарів корінних, овочів полуни., консерв мисних і овочевих як також ВІНА всякого рода почавши від і корони за фляшку. Меди питні **КОМНАТУ ДО СЬНІДАНЬ!** домашнього виробу!

Свій до свого!

сильству кирпича одна Аганія між Русинами при обласній рускій нараді в Брай.

3 Ці, залучує зробити Вама Елеп, щоб гр. прав. конвенція аж раз не сама в Києві наведе-
дений спосіб зникати національній і культурній роз-
виток гр. прав. руского народу на Буковині? (Шидань).

Політичний перегляд.

3 Ради державної.

На засіданні 18. грудня президент палати на-
дав до відома, що після др. Нічмисний змислені очо-
лу у нього повідомлення, що дуже болісно приво-
ду на засіданні з 18. с. м. і просять о вибачення. Бу-
в десь тоді незвичайно подразнений і пильний в пре-
зидента який хотіло побудувати після зневажливого чинно-
го об'єкту. Отже за це, каже президент, подати до
від'їзду палати, додати, що сего рода чинник, як сей,
про який говорять, не є під обороною по-
літичної невідомості.

Наступні згодилися н. др. Дієтстрихський
в червонокошій найближшого часу поїздити по діло-
ві в товаристві мови, а зоставив після народності та
п. М. Васильяка в справі будови залізничної
в Івано-Франківській через Куту до Косова.

Приречено в-сьому згодити поє. Да шиданський
приватний олігархичний соціальний демократ.

В дебатові над бюджетом приватно говорив
про. Шидан і про. Гравешикер (знов. мар-
ш.) в описав забрав слово бар. Бок і вигукнув важку
протесту бо-ду; для передання сего обширної про-
траки треба 10 літ, не записати сам барон Бок.

Безду бар. Бок відійшов разів перервано оза-
вчав, а про. Шидан бурливо заперечував.

В далішій дискусії над бюджетом п. Гр. Цо-
с-а-н-с-и-й зазначив, що порівняно безлічній нужди
господарств Галичини в надлишкові 146 мільонів в бу-
джеті мусить кождого спровадити на таке, що за
своєю надлишковою ціною є багата людської нужди. Ве-
діння несут, що основну частину провадять і кош-
тів експлуатації податків платять Галичани. Причиною
сего заперечує надлишкові платежів в переданні адміні-
страції про. Брай адміністратор на добу адміністрації,
котра не лише не приносить сї засади конституції, але
вже виму, а в законі так не є, як і не змі-
стив. Далішню причиною заперечує в брані вимага-
ють годівні худоби, брані промислу і занадто обтяженим
політикою. Але всі ці причини не є, так само, як
платити факти, що Галичина через безправну і без-
законну адміністрацію, перетворилася в себе дивну систему.
На чолі адміністрації стоять невідання, а в кождім разі
не бачення людська, дивом навіть незнання всь-
ого порожнякості сила, що не має писані законів, пере-
важно дотримують ті закони, коли вони часом не від-
повідають її інтересам. Тим неможливість об'єкту в цілу
адміністративну систему, і в мусить віддати сї змішані
шесі про. в шесі мають знов відповідні помітні
закони і вишоложені органи північних і громад-
ських законів.

своїх законів і знову на приватному дорозі інсинуа-
цій і передержок на адресу українських депутатів
австрійського парламенту.

Звернувши на згадку згадані, що „русское на-
селение“ Галичини веде і знає на віках тепер
тільки і робить, що повторює на страх ворогам —
„ми родились в унію русскими, не били в не бу-
дучи нікогда украинцами!“ — що українськість та-
кож — то стара біда „русских“, виготовлена і на-
поєна польською крапивою, що коли на останні ви-
борах висті Українці і одержали якусь там порожню,
то дуже несправедливо і то часом. „Судіть самі — каже
професор — за Українців подано 350 тис. голосів,
а за „русских“ 181.000. Значить, зовсім мала різниця!

Професор був на повну „несвідомість“
своїх слів. Але тут хтось потягнув його за язик,
питачка — звідки все ж таки вибрано Українців,
і звідки „русских“. І навіть він мусів признатися,
що різниця між 27 Українцями і 5 москалями аж не
така то велика, щоб на неї не звертати. Але не
встиг він розкрити уста у відповідь на запитання по-
середнього слухача, як в аудиторії підняв сї страшний
гоб. Якесь дубрило заперечило зловим голосом:
м: Не мішайте говорити докладніше! То їх гай-
даки вибирали! Вою!

На цьому корестний і сповідний занят підняв
значуща Пуршечевича. Посторонній мовив сповідний
публіка мусів заперечити патріотів, що невірні
розумівають. Сидить мов тихо, бо се нам не Госу-
дарствена Дума, а приватно. хот і „Русское Собрание“.

Що далі говорили докладно, розібрати було не-
можливо. Нежданний запит обив його трохи з напругою,
і замість сповідного дивного балагану почулись
жест підняти про те, що „русских“ не уважали,
навіть ображали в Галичині, і особливо своїх
Українців, що тутешній Росіяни мало цікавилися до

Практичною несправедливою сї системи єсть
угніт всього політичного і культурного руху
і поше спаралізоване краю.

Бесідник зазначив, що Русини змортають сї
проти сї обласної галицької системи адміністрації
ної і будуть її так довго неборювати, поки вона не
впаде. Сї система переносить сї і на поле суд-
ництва; бесідник вказує на ухилення руских студентів
і довго сидіти, від якого аж галицький страйк
міг із умишленим.

Далішню обговорює події на університеті 14. с. м.
і відомості, що сонат по піднесенні сї зарученою мі-
ністра просити в справі відчитати формули в ла-
тинській мові, так що рускі студенти властиво виступи-
ли в обороні поваги держави, причім їх побито.

Обговорюючи далішню систему галицької адміні-
страції вказує бесідник, що ота система намурує
майже під стодіти зловия руский народ над бар'єр про-
пасті таї під зглядом етнографічним, як національним,
культурним і політичним.

Русини домагаються сї уніфікації їх з під сего
гину, який намує на всіх полях адміністрації і жа-
дають рівноправності в ший адміністрації краю.
Підчеркує, що галицький міністретат отує від 35 літ
і було через цілий час репримовано лише Поль-
ським і закликає, що Русини будуть завжди уважати
Абрагамовича як польського міністра землі.

Русини жадають поділу Галичини на часті за-
хідну польську і східну руску, як також окупації рускої
часті Галичини рускою частиною Буковини в одну на-
ціональну одиницю, як сї діяло в 1848 році плану
ваго австрійського правління.

Кінчить свою бесіду закликає до Польщі, щоб
уніфікації Русинів зі словенцями і щоб Русини могли
привласнити сїх побіглих сїх інтелектуальних, замість
тримати сїх сїм в безправній бар'є. Пам'ятайте
— говорив бесідник — що на Україні доводило сї
до сїх до сїх закликає рускому керівництву послідній
і смертельний удар. Там само може історія сїх
зробити, що ті самі причини потягнуть ті самі на-
слідки. Відки відомості, що Русини є шовіністичні
діяння до австрійців лиш одні мандат, коли мали
право найменше до двох мільйонів.

Говоривши що вказує бесідник, почім не промови
Демікорет-Скога порекомендує марш. П. Марков
інтерпретувати президента Пайєршпелера в справі етно-
сепаратизму петицій. През. Вагел-Ріхтер просить
п. Маркова, щоб прийняв в уважіння 1/11 до
своєї відповіді, де вказує відомості. (На селі зме-
рковий сьміє).

Австрійська делегація.

До делегації вибрано з Галичини п'ять Польків,
при чім Коко одержав 4 мандати, а людові 2. Ру-
сини одержали лише один мандат; русиним делегатом
вибраний проє. Романчука. В уніфікацію в год.
ня до 10. перед палатиним вибрала сї австрійська
делегация. На відомості пробили тижом президент мі-
ністр бар. Бок. На запрошення міністра сирин аграр-
ничний бар. Бронзала обрав проє. член палати пави
бар. Хлювський і закликає делегацію до вибору про-
відента. — В газетному виданні 57 голосів і ви-
брано дра Фукса (гр. сов.) 55 голосами. Др. Фуко
подякував за вибір, висловив радість з причини по-
двійки цїсаря по тижній владі, згадав про 50-літній
ювілей провади монархії і зазначив олігархом в честь

своїх братів і майже давсім не знають нічого
про жите братів Галичан.

Публіка почала виходити на антракт і в „су-
а-крат“ привітали адміністрацію зборів на те, що
не допускають двох і не заперечують вранніх за-
торів.

У відповідь на сї адміністрація інспандовува-
лась, що працює сектори, як Русини і що дотро з ин-
тересом Українців „чужа“ уперто не хотить при-
ходити на галицькі збори і читати доповіді, а Вертуна
показувати неможливо, бо, як вказує один з редак-
торів, його їм треба „неудобно“, несподівано.
Добавлять же прилюдно розв'язати не хотять, бо
боят сї „професорів“ оскандалити...

В літературно-науково-музичним відділі „Га-
лицько-Русское общество“ почулося публіку скан-
далу „патріотичним“ ставленням з „Порона“, байками
про грецьку й леву та скандалу похваленим знов
дотам, що навіть в „Русском Собрании“ не сїд би
було сміятися...

Публіка, не побачивши ні Вертуна ні Пуршеч-
евича, дуже була невдоволена. Навіть мій знайомий
депутат, котрому все одно було, де не дрімать — чи
вдома, чи в „Русском Собрании“, так само давсь нею
дорогу. Насилу і його за вчорого вгамував тріх...

— Чорт знає, навіщо тільки грецьку об'єкту!
Навіть худобини не сїд би виступити! Співали-б сї
про „Гіссю“ з „грецькою“, а то виходить „професорів“
запалюють ремінь живати!!!

Я-ж гришний знав сї більше ходити на ті
„благотворительні збори“. Сїм господарям помо-
же й порадю — „даш інтелектуальні“, тільки не на-
шому братові — журналісту.

П. Шиданський.

цїсаря. — Віцепрезидентом вибрано одногодущу дра
Мадаряка, члена палати пави. В суботу в па-
дулю приймає цїсар делегацію в бурду. Делегациям
предложено червоку книгу в справі розори
в Мадаряку.

Вибрано три комісії: до комісії для загранич-
них справ вибрано: Романчука.

Предложеній делегаціям сїлський бюджет на-
казує 386 923.000 кор. видатків, з того припадає на
військ 311 816.000 кор., на маринарву 57,000 000 кор.

НОВИНКИ.

Чернівці, 21. грудня 1907.

П. Васильяко й учитель. З нагоди сьвіт іменин
одержав п. Васильяко від буковинського учитель-
ства з підписом др. Ісаківича таку телеграму:
Завантажуючи, що учительство не признає сїх до тих
думок, що „Lehrerzeitung“ або „Wahrheit“ — редактор
сїх газети виступив 15. с. м. з центрального союзу
на причині різниці думок — бажав ціле учитель-
ство з нагоди Вашого іменин всього доброго і процві-
тання дивити поміч. Ісаківич.

На сї відомості п. Васильяко: Вам, На. Пане
Директоре, і всім там назив Учителем, що все що
мають до мене доїр, моя найсердечніша пави.
Я шодня старав сї, попрацювати Ваше бажання сани-
ти уч. закон, не лиш оправдати Ваше доїр, але
й виповнити цілонити мое приречення дано Вам
в сїх стріпінні. Посторона що раз, що бою сї
лиш одні небезпека, т. є. супротива сїх кри-
стичіско-соціальних міністрів. Я в
тут роблю що в моїх силах, не можу однак ругати,
чи мій видок будуть достаточні, тому ріджу Вам
дуже, порушити тижом мій чинник. Відповідаю
отам тижом на писмо правого союзу 5. с. м.
Мому наслонити лиш мій глибокий жаль, що сї-
стематична пави проті заслужо-
ного в кожнім згляді для учительства
віце-маршала дра Стоцького найшла по-
літичний грунт також в тій пошанній організації як
український союз учителів. Се одначе не сани-
ти мене, щоб Ваше бажання поверти ділом і, дай
Боже, успішно. П. Васильяко.

З нагоди іменин п. Н. Васильяка відбув сї в со-
реду веч. в готелі „Kiedt“ банкет урядовий від-
дєленим Русинами. Іменем відомого кождого пово-
рени п. Васильяка сїлтичною промовою Стефан
Панасюк, іменем парламентарних послів др. Три-
дєвський, а від українських студентів гоза-
влад тов. „Січ“. П. Васильяко відомі доїр
промовою, в котрій ціліс голонити, що задачею
руского парламентарного пави не
може бути відповідати на хитрові на-
строї рускої публіки, щоб удержати
сї в пошанності, але робити те, що влюб
по сїм сьвіту уважав пошанно для пошугу Рус-
инів. П. Васильякови урядово великі овані.

„Сьвіт в подорожі“. Нас просить оновістити,
що коли відомості особливо-ж поради що-до вибору
системи і творення групи на каравані в новітній сїм
завантажуючи, котрий відбув сї 4. лютого 1908 під
протестом наш сї. Васильяко та бар. Ва-
сильяко, удавати-мусь сї під теор що поведіла
6-8 год. і цитиш 8-10 год. вчором. Крім того
годили сї кожній инспудити тижом порад на. раз.
Карінесову, Гайдз, др. Райтман, Тель-
ман, ин. Вайтговер, др. Вілхавсбер-
і ре. Цієрпіна. Комітет робить уважним, що
багато читати не впасти до сїм, отже у гори
амалювати.

Оповідки. Ц. к. Украла руху оновітує, що
має замір заповісти обласне телеграфічне
завантаження дір і в тій дім заводить стаціонарні
телеграфі в Чернівцях, Новоселі, Фольксбертс-
Імках, Сучаві, Сторожинці, Виниш і Серету.
Парті одержували бо отже за мазу овану
б сї. вістку про сї новини в сїм залізничною
и однім дні й поїзди на малі депалти (в марш)
нести розмови з залізничним урядом. Палати одначе
оті здаження можуть бути здійснені тільки при-
дуго численній участі інтересованих, Украла руху
звертається сї до Р. Т. Публіки з просьбою, щоб по-
важала до сїх урядів залізничних писемних заван,
чи й на сїм розв'язку на ухилення станичних
телеграм. Завантажує сї виразом, що теле-
графічно ліній не поштувати не бід-
ше як почтено або через писання.

ПРОСИМО ВІДНОВИТИ ПЕРЕДПЛАТУ!

поручає: свій склад свіжих і добірних товарів корінних, овочів полуци, консерв мясних
і овочевих як також ВИНА всякого рода почавши від і корони за фляшку.
Меди питні! КОМНАТУ ДО СЬНІДАНЬ! ➡

Свій до свого!

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор., на шість місяців 8 кор., на чверть року 4 кор., на місяць 1 кор., 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на шість місяців 4 кар., на чверть року 2 кар., на місяць 1 кар., 50 сот.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневиком „Руска Рада“

на цілий рік 18 кор. (т.б. 9 рублів або 84 ш.)
а на шість місяців 9 кор., т.б. 4-50 р., або 17 ш.
Поодинокі чисел 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція „Буковини“

в Чернівцях ул. Петровська ч. 2.
Ч. телефону 179.
Адреса для тедегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сот. від строку, „Надписання“ по 40 сот. від строку. При застосуванні означених відповідей робити. Реплікаційні повідомлення відкидаються. Реплікаційні повідомлення відкидаються. Реплікаційні повідомлення відкидаються.

В редакції редакційних новин усього шість чисел на рік від 1—10 р. і 1—3 на рік від 11—15 р. і 1—3 на рік від 16—20 р.

Університетська справа.

На засіданні Ради державної в суботу, 21. с. н. забрав слово міністер просвіти Мархет, щоб відповісти на інтерв'ювання в справі посаджених проханців подій на львівському університеті та прохання самостійного українського університету.

Міністер говорив: „Він, пані, др. Гомбінський і тов., Вітків і тов., др. Колесса і тов., Буденко і тов., ніколи не части до Єго Ексц. про президента міністерів і до мене, по части до мене самого інтерв'ювання в справі подій на львівському університеті при іматрикуляційній сесії 14. грудня с. р., як також в справі урядового руського вищого навчального закладу.“

Закінчивши справоздання галицького намісника та ректора львівського університету, узяв за відповідний подати до відомості становище правительств у справі іматрикуляції на львівському університеті. Своєю часу зважив на правительстві і довірчих переговорах що до деяких важких для руського народу справ, що у відповідний спосіб уживає свого впливу на те, щоб для руських студентів уживали при іматрикуляції, аби там сьвіто загально відбувати мову, латинської мови. Про це повідомлено галицького намісника та академічний мистецтва львівського університету.

Тепер дозволив собі подати Вишній Паладі до відомості зміст надісланого мені обширного справоздання ректора.

Правительствений розпорядок що до вищого устрою львівського університету з ухваленням багатьох Русинів прийшов до ректора 7. грудня. Ректор сказав отже на 11. с. н. засіданні академічного сенату, щоб звернувся до справи пропозицій студентів.

Тому що справа була надто важка, сенат не порішив на раз ніякої довільної ухвали що до руських студентів, але вибрав спеціальну комісію, котра має провадити сенатом конкретні висновки на одні з найбільш важких, а вони що ухвалили взяти під розгляд лише найбільшу іматрикуляцію, яка поважає мала відбути ся в середині грудня. При трактуванні сего питання руководили ся сенат засадами: оминувши все, що могло б довести до вибуху пристрастей чи то з польського чи з руського боку, бо узявши своїм обов'язком більше чим коли небудь інше не допустити до неспоконня в часі переговорів між правительством й Русинами.

По зрідній розвазі поставлено одностайно відбутися сьвітоточну іматрикуляцію 14. с. н., але практично досі відчували роти присяги опустити; за те мав ректор в короткій промові вказати на значимість акту.

Так отже назначено іматрикуляцію на суботу, 14. с. н. При ній були присутні всі студенти — що лиш ректор та декан; секретаря університету, що в попередніх роках відчували роти присяги вказати не було.

Ректор звернувся до академіки такими словами: „Мой Панове і Пані! Відповідно до довготривалого звичаю приречено торжественно, що засіданні євенту сповняти метою академічних постанов, до академічних постанов буде відносити ся в послужок і належним пошануванням та загально буде до поступати, як годять ся академічними громадянами. Отже панівте, приймаючи іматрикуляційні сьвітоточня, через подання руни депониції вашого надіду.“

Отже промова годить ся що до змісту з рогою присяги відчуваною в попередніх роках секретарем університету. Мотиви, що спонукали ректора вказати в свою промову на-раз отей слова, такі:

Недовдоволення Русинів звертало ся проти сьвітоточня, що вони були ніби сьвітоточні сьвітоточні академічно приречено на основі роти присяги відчуваної університетськими українцями не в їх рідній мові. Сенат бачив тепер оминувти се. Коли отже в попередніх роках студентів поодиноких евакуації вказано до іматрикуляції розділено в різних годинах і днях, коли давши секретар по короткій промові ректора відчували роти присяги для кожного факультету, коли прохоті давши присяга заключала слова в першій особі, (Мя, значаючи слухачі... надіду, приймаючи торжественно всі разом і т. д.) — то сего року мало відбутися все, що в персьвідчено руських студентів могло уживати ся насильством, т. е. торжественно приречено — лише в думках і через подання руни — в польській мові.

Але ректор мусів вказати короткими словами значимість іматрикуляційного акту. Могло се стати

се в інших словах, імено в промові, що в ній не нагадувало би роти присяги в попередніх літ. Та се було неможливо огляду на становище польської колегії. Вона висказала бажання чи єдиний депутат до ректора, подати меморіал прохоті тисячам підписів і ждала рішучо, щоб не зміняло нічого в дотеперішній звичайній іматрикуляції. Старавши ся погодити отей суперечній змаганні, ректор узяв за найважливіше так поступити, як поступив. Форму приречено опущено, але зміст його збережено; через ужиті промови впродовж: „В приречено і т. д.“ та словами „Мой Панове і Пані“ названо зовсім нізачем, що се тільки промова, яка має вказати на значимість акту, а не уживати досі роти приречено.

Ректор як і його товариші в академічній сенаті персьвідчили в тім, що отже посередина дорота була-б доведена до цілі і не дала причини до жалю неспоконня, коли-б — як цілком показало ся — руська колегія не мала очепидно дожити персьвідченим, було б міністерство розпорядило, щоб уже при сьвітоточній іматрикуляції прочитано роти присяги також в латинській мові.

Коли отже не прочитано жадної, отже й латинської роти присяги, молодіж виходить з сьвітоточного заложення, почула ся вкорочена в своїх мислях правоті і задоволювала проти сего вкорочення. Ставало се так:

Тут міністер зачитував зміст ректора про прохання подіти на університеті, який вже мали читачам. Відтак говорив далі:

Ректор повстає в справозданні „свій таубоний жалі по причині тих подій. Його заміром було ужити розворушення від підлого тяжкої уки. Він хотів опільно можна не дражнити Русинів, але в не міг нечестити ся в задрожжях настроїв Польців. Він шукав посереднього становища, та на жалі воно не відповідало ні одній ні другій. Також пильні студенти піддали його поведінку немалій критикі.“

З огляду на описані події мусу передовсім виголосити свій жалі, що львівський університет став ся новим видовищем таких пристрастних козетів між студентами польської і руської народності. Жаль тим більший, що в останніх часах виглядало, немов оправді наступило усеошнє уніє, котре подивало надію на єдиний рік праці. При тім на мому мовчливі поминали що після наведеного вищого розпорядку правительств і після його інтенцій при сьвітоточній іматрикуляції було з гори призначено прочитати роти присяги для руських студентів в латинській мові. Коли однак львівський сенат постановив, щоб при іматрикуляції опущено роти присяги з наміреністю ректор сказав коротку промову, то треба се заряджене ужити ним самим найбільшій воли, хоч воно не зовсім відповідає поглядам правительств. Як виходить з отжего справоздання ректора, він також отарав се лише порівняти ріжницю і євенту не еліти.

На нічні додам що отже ужити:

Відбулася іматрикуляційна сьвітоточня признає вже на кількох університетах через значне зменшення числа слухачів невідповідним і неопорядним. З огляду на се знала в в порозумінню з ректорами університетів розпорядок до всіх ректоратів, що в случаю, коли-б сенат узяв за бажання або хочемим відчувати від іматрикуляційного сенату, міністерство присягає не мати ні проти сего жалю жадного заміту.

Отже розпорядок вишній одначе вже по тім, як відбула ся львівська іматрикуляція. Від справоздання, який опильно в Львові, зазначено, що при залученні додаткових іматрикуляцій буде ужити урядова мова і мови латинська, чи може ліпше в якийсь розпорядку сам акт іматрикуляції буде закінчений.

Також євентуальне справоздання про події на львівському університеті. Читачи його, не можна оверти ся порозумівати, що супроти давнішого урядового евакуаційного в польське руське евакуації становить нове будь-що-будь прохання. Ми бодалі не можемо пригадати собі, щоб австрійський міністер знав коли побуду в руській справі вище становище, як польські влади і польські посли. В отей відповіді мабуть уперше австрійський міністер констатує, що львівський сенат розминув ся з волею та замірами правительств; що опильно ся, коли думає, що руські студенти виходять з дожного заложення, вказавши для себе латинської роти присяги; така рота аждала нікому в інтенцій правительств. І хоч як оборотно устаткована ся відповідь, все таки, як пише „Argbeiter Zeitung“, вона дає до пізнання, що Русинів про-

сто ошувано. Оєвентуальне евакуаційне сьвітоточня, для наглядачів досад, який спосіб уживав польська влада в боротьбі з нашими культурними змаганнями та яку частістю мають заневищення Польців про свою прихильність для руського народу.

Євентуальне у відповіді міністра місце, що наповняє сьвітоточня з нас адинаванням і недовірком. Міністер зазначає, що будучи іматрикуляції, коли влада не мала бути, відбувати-муси ся для Польців в урядовій польській мові, а для Русинів в латинській. Отже сего дивили ся руські студенти, за сьвітоточня“ борося ся? Кожен знає що донатами були ужиті або латинська рота присяги для всіх, або польська для Польців, руська для Русинів. Тимчасом правительств лише Польцям присягу в їх рідній мові, а для наших студентів приваляла мову латинську. Цікава відповідь! Коли б так не зазначено, що на будуче акт іматрикуляції не буде відбувати ся, то ми ставали-б перед новою боротьбою за тако прихильно, основано право: сказати роти присяги в рідній мові.

Про зазначене самостійного університету сказав міністер отдільно:

В кількох інтерв'юваннях висказано жадання, щоб чим скорше заложено самостійний руський університет. На мому при нагоді відповіді на інтерв'юваннях бачили вказати ся в се жаданні, але зазначаю, що правительстві ніколи не чула ся до сего обов'язку, чинно завити ся культурним замином руського народу, з передовсім надати о спосібні учительські сили, пошарати руську наукову літературу та уживати інших до подібних цілей значаючих задражень“.

Наукові сили, наукова література та „ниші“ задражень! Отей слова чули ми, від коли домагалимо ся самостійного університету, але для чомусь не виділи. Чи була так і на даліше?

Звичайні загальні збори учительського товариства „Взаємної Помочи“ в Вашківцях н. Ч.

Як заповідає було в „Буквині“ і в окремих оповістках загальні збори нашієгого відділу „Взаємної Помочи“ відбули ся дня 22. грудня с. р. при доволі численній участі учителів і учительок обох судишків округів.

З причини неприємності голови товариства д. Чаховського провід зборів перебрав ад нас обраний передіслатель д. Олександр Воронка. Приславши д. Митро Гарасе. Зміст з діяльності Відділу товариства представлено збором наперед д. Богдана Лучанського. Із того змісту довідали ся збори, що Відділ за цілий час свого існування аж разу не відбув засідань. Лише один раз відбули ся євентуальні товариства, в котріх взяли участь також і нечленів товариства, щоб вибрати відпоручника Відділу на з'їзд репрезентантів всіх учительських товариств півдн Австрії, який відбув ся дня 2. листопада с. р. Відпоручником обрано налучителя зі Станіславів горішних д. Іларія Карбузівського. Вирішим діяльність товариства провадити ся лише в тім, що збирали нечисленні вказки членів. Богато одним членів євенту і дові дозвільно з вказками.

В дискусії над звітом з діяльності Відділу зібрані голови д. Іларія Герасимовича. Він вказав на те, що діяльність дотеперішнього Відділу, як виходить зі сьвітоточня д. Лучанського, була дуже мала і то в такій мірі, що ніхто не знає чи можна назвати наміром „діяльності“. Через те члени не мають із того товариства ніякої користі і се лиш неохоче члени до такої гарної організації, яка впродовж має всілякі дані до правляючого розвитку. Наслідок тим давши мало вості ся для товариства, то радше розвинути товариство. Краще нехай не буде ніякого товариства, як має сьвітоточня лише на папери і місто провадити діяльність, котрої вимагають статуту товариства — животити та наживати.

Президентов зборів д. Воронка зазначив, що на сьвітоточних зборах не може бути й бесіди про розвинування товариства, бо такої точки нема в порядку дня, і по друге на сьвітоточних зборах не всі члени товариства є присутні. Може они були би противні розвинуванню товариства...

Д. Лучанський бере в оборону Відділу товариства. Оні є той гадки, що коли Відділ не провадить інтенсивної діяльності, то вина лежить в тім, що до Відділу належали члени намісники і як тільки було євенту ся. Востання радить на будуче вибрати до Ва-

длу бізнесистів місцевих членів і надіє ся, що тоді діяльність його буде більша як досі.

Д. Річезз радить знизити ся членів товариства, чи уважати за потрібне далі належати до товариства і чи з'обов'язують ся спонсирувати точию обов'язки згідно того, бо доки сего не буде, то годі і думати про правильну діяльність Відлау і товариства взагалі.

Д. Веренка як-президентів зворотає ся з дотичним запитанням до членів товариства. Члени зазначають, що хотіли далі належати до товариства і з'обов'язувати ся на будуче точию виконувати членські зобов'язання і взагалі спонсирувати обов'язки. Крім того зголошують 9 учителів і учительок свій вплив до товариства.

Забігає голве голова червоноцього Відлау „Взаимної Помощи“ Олександр Галайчак, котрий прибув умісно до Вашингтона як делегат. Бесідник подає до відомо членом патрістичного Відлау, що дирекція і Рада надзорча товариства згодила ся на отворення в Чернівцях самостійної експозитури товариства, котра так в моральній як і матеріальній kwestii мала би міцну руку, а дирекція застерігає собі лише голос дорадний. Сю децентралізацію введемо по тій причині, що на Буковині зовсім окремі обставини і як організація треба новий примістити до тут. ґрунту. Досі деякі члени відносили ся до „Взаимної Помощи“ із певним недовіром, однак тепер коли ми у своїх справах товариства ризикуємо, тепер, коли наші членські вкладки обертають ся лише для нас, коли тепер не стоїмо в ніякій залежності від лівинської дирекції, а від червоноцього експозитури, коли в киї на тій підставі нема ніякої обави, щоб ми були коли небудь майоризовані галицькими товаришами — то повинні позбутися певної обави, коли ще ми є між нашими товаришами, а ціле українське учительство повинно вступити в члени сего станкового товариства. Далше згадав бесідник, що червоноцього експозитура робить нагоди, щоб побудувати учительську санаторію в Луцківській, або учительський дім в Чернівцях, де міглася би ся бурса для учительських дітей і т. д., а також має на меті утворити в Чернівцях руску шкільницю, котрої недостатка для ся дуже відчувати. Висили згадав збори, щоб до червоноцього експозитури вибрано 2 делегатів, бо експозитура складає ся з Відлау червоноцього Відлау „Взаимної Помощи“ і з делегатами (по 2) з решти буковинських Відлау тогож товариства.

Д. Гринишан підносить важність захування праць червоноцього експозитури товариства „Взаимної Помощи“. На его думку найбільш поучною справою була-б учительська санаторія, де по ціло-річній тяжкій праці пайшли-б члени товариства за дешові гроші своїйшю і вигідне поміщення. При тій нагоді ур. учительство з цілого краю пробуваючи там зі собою довший час могло би також обдумати введемо в цілі інтензивної, корисної праці для народа і поринити много kwestii в цілі скріплення своєї станкової організації під кожним зглядом. — Бесідник не хоче на подібним примірама праці глядати як по лавених краях. Навіть в Галичині, в тім краю найгірше плаченого учительства, з'улині польські учителі і учительки побудувати в Закопанім великаку учительську санаторію, де учителі (зали) мають приміщення із дуже низькою ціною, а значно старіші міста, то і не учителі можуть там мати приміщення, очевидно за значно меншу ціну. Із того має інституцій гарні доходи. То саме не лиш можна, але і доконче треба зробити і для буковинського учительства.

(Конець буде.)

Промова посла Николая Васильяна

виступив на засіданні Ради державної 11. грудня 1907 р. підчас дебати над угодою.

(Далше.)

Коли з причин, котрі знаємо, але про котрі тут говорити було би не тільки річно безприметного, а також не практичного з огляду на суверенітету нагали президиї, або що найменше нізана, щоб говорити до річ, генерально міністерство вказало до Будапешту з одною надією, що угода мусить бути зроблена і до ранду не саме прийнята, і поля з причин підком тих самих угорських правительств буде добре знати, що австрійське правительств є взаємозавано зробити угоду, то наші міністерство осигнуло в сих пропозиціях найбільше з того, що могло осигнути.

(Слушаю.)
Що до цих сторін угоди, то в часті мусимо прилучити ся до тих жалоб, а лишні аграристи взагалі виступають против економічного змісту угоди. Під деякими зглядом ся угода для нас є ще неоправданіша ніж для аграристів західної Австрії, бо Галичина і Буковина мають той самий намірен продувати, що Угорщина і сучі для Угорщини найгіршим конкурентами, бо в тих краях дієсно не продають нічого більше, як різніці продукти і худобу. Що до худоби, то правдука ся до виводів члена нашого стороництва при першій читанні пропозиції в комісії, а також до виводів товариша Стапінського при першій читанні угоди.

Що до овів, то справа стоїть цілком инакше. Хоч ми не переможемо, що і від сих зглядом конкурентів

наш Угорщини є для великої часті хліборобів шкідливо, то, на жал, мусимо признати, що величина часті наших хліборобів своїм власним продуктами (овієм) може заспокоїти свої потреби лишю в короткій часі року, і в насідані того сина потребує мати дешово овів. (Там є!) З тої причини не можемо адекватувати безумовно тих сумнівів, які під тим зглядом мають причі аграристи в палаті. (Там! Олександр.)

Великий байд (прогалину в угоді бачимо в тім, що в ній нема угоди що до зменшення ціни соли. (Олександр.) Сіль є для нашого народу так само важливим жити, лиш, після погляду наші в економічно-демонстративній партії, але їх набір-ці є цувор. (Трильовський: Ще більше! Без цувору жовіти овів!). Слушаю, а без соли ні!

Правда, що в комісії ухвалено розважати в тім напрямі (д-р Е. Левинського і Гамбінського). Але я мусю отворто сказати. Як правительство пропонуємо таку добру нагоду, яку давали йому угоди перемови, щоб в тім справі щось від Угорщини висторгувати, то я не думаю надію ся, щоб тепер можна було щось додатково дістати нинішню конвенцію.

Мусю вернути ся до одної річ. В угодовій комісії заступники Галичини жалували ся на дуже строгі критичні зараження висторговувати.

Заступники державної адміністрації висторговувати, говорат Біндер виступав против сих жалоб і при тих виставах сиче признани і познати за поміч на-селени при тих зараженнях. (Слушає сміливо між сестімі залучених послами.) Чи пан Біндер не має поняття о тім, якими страшними жертвами сего народ окупила ту його поділу? (Грімки сміються.) Чи йому бодало сиче ся, що ті зараження і приваки служать у нас не тільки для висторговувати, але також для інших цілей? (З мовчання старшого висторговувати руських жалів за вибори! Не могомо фальшиво відкинути з суду з національно-політичними мотивами або до іронії!). Чи він подумав о тім, що в Галичині мають вибори належати до висторговувати принципів? (Грімки сміються. Там є! Російськи цілий ліній!)

Спеціально для населення Галичини і Буковини мусить бути шкідливо угода, отже тим далше той, котра дожить перед нами, бо інакшемо без уагала діємо наших економічних відносин. Веручи річ в сего становища, ми цілком виправдані, коли голосуємо против угоди. (Олександр.)

Мой панове, на тут бачимо, що різні сторониництва, між ними стороництва так на крайній праві як і на крайній лівій (д-р Трильовський: То ліві прямиї. Сміє.) особливо ті другі, на цілий світ кричали против угоди. Мамо того ті партії будуть тепер голосувати за ту угоду. Чому се так? Кажуть, що угода є державною конвенцією.

Мой панове! Я заперечую се. Ся угода, така угода і сій звали не в ніякому державному конвенції; морем сего угоди є економічно виразне бажання корони. (Слушаю.) Се є правда. Як би корона була сказала, що ранд є державною конвенцією, то поперелний голова польського кола був би певно при першій читанні угоди предложивши перекопувати яко, як важкий ранд для удержання сего держави. (Олександр, ціле палого сміє ся.) Отже воно так є, мой панове. На мою гаду, є се дешо бажання нашого старого цесаря.

Не моя річ судити, чи се бажання є дійсно в інтересі династії. Моя гада противна. Я кажу, що для династії було-б о много, много більше, коли-б теперішню династію австрійську залишили монархії: австрійське правительств було використали на се, щоб не ревести розділ. Але, як і сказала, се не наша річ. Так само не до нас належить зворотити увагу на се, що з моїх виводів виходить, що між короною і агаліями иншою партіями, існують певні економічні договори. Вони можуть робити що хочуть, але за те мусить голосувати за всіма діями і урешеними конвенціями державними. (Олександр.) Природна річ, що ті партії, які удержати ся в посідаючи сего влади, щоб могли спокійно висторговувати ті свої, не тільки законом поручені права, але і взагалі всі уступні права, придержують ся тим економічним договорам.

Але з другої сторони природною річю є також се, що якраз ті договори сучі причиною для котри ми не сичемо голосувати за пропозицією нам, щоб конвенцією державною і мусимо її неборувати. Бо сего написаний договір порушує наші права в користь нашім на польських залів. (Там є! Слушаю!)

Коли би панам тільки дозволено гадувати у себе, як хочете, то ми не мали би ніщо против того. Але пан дає також право у нас гадувати, над нами панувати. Чейже се провадиз і природна річ, що ми против сего мусимо боронити ся.

Не велика але воо значна часті руського народу, 800.000 душ, населяє Буковину. Сичемо нас всіх, мой панове, чи ми чули коли тут, або поза палатою в часинах, що на Буковині була загальний руський страйк аграрний, або що руські студенти домогалися університету, або якого кандидата до сойку чи рада державної мусили перед Русинами боронити цілі познати? Ва відважи щось такого не чули і не читали, бо у нас є, введених неабутням у нас президентом князем Гюгендотом західно-середньосхідна адміністрація. (Олександр.)

Гадаєте, панове, що на Буковині сучі самі багаті руські люди? О, ні! І у нас хлоп є в більшій часті бідний! Але одного не хочуть познати наші знати. Вони не хочуть того знати, що наш бідний хлоп сичемо буде голод торішні, а не знате сего чувства браку заможної людини, чувства, що нігало не знайде собі притулку ні в охороні (Олександр.)

І Галичина має цесарського намістника. І сичемо знає закони. І скажу вам, мой панове, мій особистий погляд, що сего чоловіка має певну дозу розваги, а навіть почути справедливості (Сміє).

(Конець буде.)

Політичний перегляд.

З Ради державної.

В далній дискусії над бюджетом промови між иншими український посол д-р Колосек. Бесідник жалув ся на уносідження Русинів в Галичині, котрі найбільше проваляє ся в обсягу міністерства внутрішніх справ і проваляти. Застрашаючи останній процент діяльностей є прирадиною наслідком браку народних шніл. Русини не мають в Галичині ні одної народної школи; за те є над 2.000 українських народних шніл, але в них порекаємо наука в польській мові. Бесідник вказує центральною правительством, щоб само палато про організацію державних шніл для діяльностей. Русини не мають в Галичині народних шніл 5 м або 6 тисячова, ані одної учительської семінарії, а лишю 6 гімназій з загальною числа 57. Не мають жадної школи різничої, промислової ані торговельної. Бесідник домагає ся подалу вправної ради шкільної на дні сесії, на руську і на польську. Далше докладає розказує про події у львівській університеті і в притиском промови на заснованні окремого руського університету у Львові згідно з бажанням авті вругіа руського населення. Висили висказує надію, що настане час, коли польський і руський народ понал головами вишшних керівників нададуть собі руку. (Грімки сміються руських послами.)

Д-р Гамбінський забравши опісля слова позначував з виводом посла Колосек. По промові що кілька бесідників вибрано генеральних промовишів. Ствертию (Полка) про і укр. соціал-демократ Остапчука, сичемо. Посол Ствертиє вказав на дисгармонію, яка постане з того, що з одної сторони держ. власт є пороченні а з другої сторони всі в державі є недовольні. Прилучити до зазначеної, що податкова система неможливі виче реформи. Бесідник вказує ся відносинами ремісників і жидів для них податкових шніл. Сам дивля ука-бачивши не може поміти ремісників, а першій ліній потреба ти дешового кредиту і цілі набуття сиринці і захриділ. Що відносини ся промислові палесий, то вони ламать номатати робітати лишю великі трудності, і від усунення їх залежить ностуж і розвій промислу і ремесла. Делеганти ся будику меншати для важничих дозорів. Співзачаючі і заведемо часового палат ур-дівачі, щоб не було протеснів.

Посол Остапчук (укр. соц. дем.) промови на генеральний бесідник сичемо. Він вказує на найбільш сичемо положення мужичного населення в Галичині, особливо брак дров спричинений висторговувати лісів, а сичемо можна запобігти удержаннем лісів. Річка жидівськедержавна стіла і дороги Галичини нагадуть ся в найгіршій стілі. Правительств не робить нічого, щоб віддаси доч трохи пооранити і віддас руське населення на ласку і поласку польської влади, ані за се неслужуть ся правительству. Через те українське населення не може мати ніякого довіри до сего правительств. Український мужик прийшов ані до свідомості і готов встати ся до борби за позбавлення своєї долі.

По кількох електричних спростованнях прийнято бюджетову промову на р. 1908. Описав по короткій дискусії прийняла палата пропозиції комісії о обліжню податку від цуру. Президент палати закривши засіданне пожелав послам і членам правительств веселих свят. Речиниць сичушого засідання буде поданий послам до відомості в іншійшій дорож.

Делегати.

В суботу приймали цесар делегати в буржу. Підчас прийняти виступав президент австрійських делегаций Фукс промову до цесаря і агідає перодом о подужанню цесаря якого цілий цивілізований світ почитає як оборонця мира і права, як збір справедливості. Бесідник віддає конвенцію удержання дальше мира, згадав заризом про угоду з Угорщиною, вказує на конвенцію удержання утворення сичи, як найвиразніший підмари монархії і на становище монархії між європейськими народами і закликає оєйприсий вернує о сичахаті делегаций в цілі підвешення плати оєйпрам. Закінчив свою промову желянями для цесаря.

У відповідь на промову президента делегаций відчитав цесар сичуочу престольну промову:

Вірнопідданці мої, які Панове зложили разом з иншими радості в нагоди Мого поздравлення,

Свій до свого!

Одинока руська торговля в Чернівцях при улиці Панській, число 35
ІВАНА СТЕРНЮКА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Галиції: на цілий рік 16 згр., на рік року 8 згр., на чверть року 4 згр., на місяць 1 згр. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на рік року 4 згр., на місяць 1 згр. 50 сот.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневиком „Русна Рада“

на цілий рік 16 згр. (вкл. 9 рублів або 34 згр.)
на рік року 8 згр., вкл. 4-50 р., або 17 згр.
Однорічне число 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція „Буковини“

в Чернівцях уз. Петропавла ч. 2.
Ч. телефону 176.

Адреса для телеграфу: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся на 30 сот. від строку „Надісланні“ на 40 сот. від строку. При частійших оголошеннях відповідей робити. Редакція не несе відповідальності за зміст. Ручним шляхом редакція несе за попереднім повідомленням і залученням відповідної пошти.
В справах редакційних можна устатковувати ся щодня від 9—10 ранку і з 3—3 по пол. приїм відділ і ввечір.

Народне віче в Рогізні.

Нарід прозірає чим раз то більше, приходять до почути свого значення або найважливіший чинник в політичній життю, стискає в новий зміст слова свідомим. З власної ініціативи ударне в віче в Рогізі, сам народ хоче поінформувати ся про почуті справи теперішньої хвилі, а відносини на віче, сам забирає голос, висловлюючи про незрозумілі постанови провінційних законів, критикує їх, подає нові думки і т. д.

Отже віче скликає просвітні товариства в Рогізі на день 22. грудня 1907. зі складною програмою: 1. Справа нового громадського устану; 2. справа виборчої реформи до Союзу; 3. політичне положення в краю, запровадивши на те віче і відомаршала д-ра Стоцького, щоба зложив при тім і запровадивши з собою посольської діяльності.

Віче, на яке прибуло кілька сот народу, між ними знаходили ся і вічевиці з Нової Жучи, Старої Жучи, Шубриць, як також відомаршалок д-р. Стоцький (пр. А. Клим і Чернівці та чинало учителів місцевих і заміських, отворив голова комітету, начальним громадянин в Рогізі, господар Іван Меленка виставив сердечню вітх прибувшим вічевицям, а з особня прибувших гостей з Чернівців, відом. д-р. Стоцького і пр. А. Кліма.

Председателем віча вибрано начальника громадського Іван Меленку а на писаря поклашено надуч. Володимира Кухлика.

Про подальші точки вічевої програми реформував відом. д-р. Стоцький, котрий своїми цінами та всім приступилим киводами — бо розходило ся також о повененні економічного положення краю різними числами — Гуня так зайняти слухачів, що з найбільшою увагою та цікавістю через повніз три години слухали его виводи.

Дотично громадського закону згадав реформатор про депутатів громадських начальників, яка недовго тому була у міністра внутрішніх справ з пресобою, щоба на санкціоновано ухваленого була, союмом нового громадського закону та про відмову відоміх міністра, об'яснював даліше найважливіші постанови нового громадського закону, робив напевне уважним, щоба громадяни докладно ознайомили ся з его постановами, бо вони небавом увійде він в життя, мусить переробляти ся вибори до рад громадських на підставі постанов нового закону.

Розсуджуючи про виборчу реформу до союму згадав відомаршалок д-р. Стоцький про трудність, які не дають вибди, щоба здало ся скасувати гури, а завести таку саму виборчу реформу, яка існує для державної ради, бо тому противить ся правительство.

З найбільшою цікавістю слухали вічевиці реферата д-р. Стоцького про політичне та економічне положення в краю, як і запровадили про его посольську діяльність та діяльність руського кмібу в союмі.
Відом. д-р. Стоцький обговорював склад політичних партій в Союмі, новий закон провінційний, згадавав про ухвалений, але ще не санкціонований закон в справі поліпшення плати народним учителям, тивади школи, промислові школи, краєвий базар, про закон о висесюю рогачев, про бюро посередництва праці, яке саме тепер запроваджує Виді краєвий, про банк краєвий, обсяжене президентури в тім банку та як іван особистих та родинних доказаним Очудуісності та Лунувісності родини прийшло до розбиття заснованого відомаршального союзу і які з того були наслідки — про закон о рентоних посольствах і пр. та про відоміти особавно для червоного повіту замісного.

До неодноразових рефератів забирали вічевиці а іменно: господарі Тадер Юраун, Коєт Майданський, Дмитро Грішук Іван Меленка і др. слово обговорюючи з особня постанови нового громадського закону, різні партії між Русинами, ваку просвітити, яка має своє жерело в народній школі та приваляючи радую учителів в їх доказаних о поліпшенні своєї плати і на.

Наконець ухвалило віче на вносення учит. О. Кухлика і Коєти Майданського одностаною слідуючі резолюції:

1. Народне віче в Рогізі висказує своє обурення тім депутатів, що старала ся в міністерстві у Відні унеможливити санкцію нового громадського закону.

2. За те дамагає ся віче і просить своїх заступників-послів, щоба постарали ся о санкцію нового громадського закону, ухваленого буковинським союмом.

3. Віче протинить ся домагаючим соціально-демократичної партії в справі отворенні границь до Румунії для ввозу худоби і просить своїх послів рішучо спротивити ся згаданій домагаючій, які неможуть вийти лише на шову різаним.

Віче висудувавши докладно реферат відомаршала д-ра Стоцького про політичне положення в краю та его як також і діяльність руського кмібу в союмі, висказує свою ширшу послану до союму з особня а також і руському кмібу союмому найгорнішій подяку і понове довіри.

Відомаршалок народні галич порозуміли ся вічевицям з віднесеним духом думи.

Володимир Кухлик,
писар вічевиць.

Звичайні загальні збори учительського товариства „Взаємної Помочі“ в Вашківцях н. Ч.

(Насили).

Д. Герасимович відносить важність укр. кнатарів на Буковині. Єї недостатка даніла ся вже давно відчувати. Укр. учительство відправляючи в Чернівцях кнатарів, не тільки виконувати ту любу, але також тимчасовою свідомі і культурний обов'язок в духовім розвитку буковинської України. Крім того кнатарів позичено із торговельного йанеру, друзівств і приборів шкільних може прийняти неба ви користи. З его виходить, що того рода товариство як „Взаємна Поміч“ має на Буковині велику біду, яка приходить до діванні, як і злило від нас зложити, чи ми з'явимо у власнім інтересі розвинути его як слід. Се товариство чисто станове, членом звичайним може бути лише учитель (жінка) і тому ми в ним на івані і господарства в своїй хаті.

З черги приступлено до вибору нового Виділу н. р. 1908. На вносен д. Дмитра Гараса вибрано Виділа одностаною через антималию. Виділа унеможливлено ся ось як: д. Олександр Вереник, укр. шевел в Вашківцях н. Ч. голова, д. Нестор Фрунда, над'учитель в Карагачі н. Ч. заступник голови, — д. Іван Герасимович укр. шевел в Вашківцях н. Ч. писар, — д. Наталія Лучанська учителька в Вашківцях н. Ч. касперка, д. Михайло Левіцкий, учитель в Барбівцях контролер. Заступниками виділовит вибрано д. Дениса Цуркановича, над'учителя в Слободі Банішіві і д. Антона Гринишина, учителя в Вашківцях н. Ч. — Делегатами до червоного економічного „Взаємної Помочі“ вибрано більшістю голосів д. Олександра Веренику і д. Івана Герасимовича. — Делегатом на загальні збори товариства, які відбудуть ся у Львові дня 26. грудня н. р. вибрано одностаною д. Нестора Фрунда.

При візних вносеннях установлено, що правильні засідання Виділу і сходина товариства мають відбувати ся завжди в першу неділю по першій кожної місяця. Віймок становити перша неділя по 1. січня 1908., коли то припадають свята різдвиних свят. Сходина за січень називають ся таким чином окремою оповістю. Також пригадано членам, що після рішень Дирекції Товариства всі члени обов'язані до 15. січня 1908. порівняти з'обов'язали членські, бо коли-б хто до того часу не оплатив заставочних членських вкладок або бодай вищесного і частини н. р. 1908., то так д. вичерпе ся із реєстру членів, котиби вони були навісті і члени виділовит. Інституція, котра має на вілі серйозну працю а не губить, — мусить опирати ся на серйозних і точних членах.

З черги приступлено до обговорення справи регуляції учительської плати на Буковині. Бесідка зазначив, що а вину дуже низкого положення кмібробеного наосення і так всі татарів, які значили ся на его плечі учительство не жадає, щоба регуляцію плати перенести наладанем нових додатків до водитків. Та в інше жерело, з якого можна зачерпнути а се провінційна, релігійний фонд, оподаткує краєві і т. д. Особливо закон провінційний улошений в тій цілі, щоба покрити кошта регуляції учит. плати. Се вирішено шавує на те шикім обох законопроектів і злагати метини, задля яких тиєрено той провінційний закон. Коли отже закон провінційний одержав санкцію, а Союмі Виді краєвий сконстатували, що є покрити на регуляцію

учительської плати — то не повинно нічого ставити на перешкоді і до санкції законопроекту регуляції учит. плати. — Зазначає, що на случай санкціонування бук. закону про регуляцію учит. плати і учителі з других країв будуть дамагати ся регуляції в обсягу чотирьох найнижчих ранг урядничих, — не має ніякого значення, бо і тепер учительство цілої держави сего дамагає ся. Павло мілістри і трихристиянсько-соціального табору не повинні бє плати на стільки інтересні на поришення той справи, бо се справа чисто краєва автономічна і на весь відповідала країв а не центральної правительств. Пан міністер приріє санкцію законопроекту побороного до бук. громад, хотий подібного законопроекту нема в інших краях держави. І при нагоді доувади противників тогоже законопроекту виразно зазначив, що се справа чисто автономічна і що він не хоче зайдати ся із вітні послани із Буковини. Те саме дасть ся сказати і про законопроект регуляції учит. плати. Колиб усе послан шире і рішуче за ним подбали, то міністер ценно не хотів би зайдати ся справу зайдати ся з вітні буковинським послани. Але треба мати відвагу і позо сего категорично жадати.

Відтак уложено — тую резолюцію, котру телеграфічно переслали нашим послан на руки посла Никодзія Васильяна:

Резолюція.

„Виходячи з того становища, що законопроект провінційний повстан задля пограти андальнів позичених з регуляцією учительської плати, що найважливіше долажує его кнатарі а тин же законопроектом, а також з огляду на те, що так Виді краєвий як і Союмі в посланий своїй сесії зазначили виразно, що на случай санкціонування провінційного закону є покрити на регуляцію учительської плати, — збори учительства буковинського повіту обох судових округів визнають наших союмонов і парламентарних заступників, щоба всі спл доложили до постанови санційної регуляції учительської плати.“

Се резолюція ухвалено одностаною і виславо телеграфічно на руки посла Никодзія Васильяна.

Був проект, щоба ухвалити ще одну резолюцію дотично становленя двох християнсько-соціальних міністрів до справи регуляції учит. плати, та більшість рішила із тактичних оглядів такої резолюції не ухвалювати.

На сім і закінчено збори о год. 3. понодудин. Голова д. Вереник подякував за шильну увагу і заінтересовані з ним поленою наради та вітлив членам і прихильникам товариства, щоба при кожній нагоді старали ся до своєї користі і серйозної учительської організації приваляти усіх товаришів і товаришів тин, щоба з часом усе українське учительство Буковини було в ній з'організоване.

Можна мати надію, що так і стане ся, бо „Взаємна Поміч“ дійсно ретельно бере ся до праці і рішуче бере ся за ставові справи не ани укр. але і цілого учительства взагалі.

Учасник.

Дяківська справа.

Відповідь між, просити на інтерв'ювання н. Васильяна.

На засіданню високої палати а дня 22. липня с. р. посол Васильяно і товариші вносили інтерв'ювання в справі регуляції кмібробної плати гр. прав церковних півнів на Буковині як також в справі уділення заобов'язання для них і родини по них. Відповіддю на се інтерв'ювання маю честь подати високій палаті до відома слідуюче:

Що тичить ся підвищення активних поборів гр. прав церковних півнів на Буковині на кошт гр. прав релігійного фонду, то від посліднього урегульованні плати в році 1900. після даних краєвого президента Буковини в віті з 22. листопада 1907. ч. 5818/граєв, матеріальні відносини півнів церковних не змінили ся а такий спосіб, як се говорить ся в інтерв'юванні.

Хоч отже після думки краєвого президента поки що нема узагальненої причини до підвищення теоретичних активних поборів півнів церковних, то а все таки поручу краєвому президентови з найбільшою увагою слідити за матеріальними відносинами гр. прав півнів

Полоскательный раствор готовят из расчета 1 мл раствора на 100 мл воды.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор., на рік року 8 кор., на чверть року 4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 5 карбованців, на рік року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 22 фр., на рік року 16 фр.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневиком „Руська Рада“

на цілий рік 16 кор. (або 2 рублі або 34 фр.) а на рік року 9 кор., або 4-50 р., або 17 фр.

Поодинокі числа 10 сотників.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція „Буковини“

в Чернівцях уз. Петровиць ч. 2.
Ч. телефону 178.
Адреса для телеграм: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сот. від строку. „Надсудно“ по 40 сот. від строку. При часійних оголошеннях відраховується робота. Рекламний неоплачений відець від строку. Рухливим апаратом редакція збирає на попередній матеріалі і залучає матеріал.

В оголошеннях редакційних можна усього по-рекламній ся по два від 2—10 разів і 2—3 по разі, крім першого і останнього.

Славетний Раді громадській в Брязі під розвагу!

Ви пишете нам в своїм листі, що Рада громадська в Брязі утворилася на засіданні 20 грудня 1907 вашого начальника спростувати на основі § 19, ті дописи, що появилися в „Буквині“ про вашого пана-отця Аґанія. Ви й прислали нам таке справозданне, підписане по ім'яні вашим начальником та затверджене ім'ямом печаткою громадською. Хоч ми не обов'язані прийняти це спростованне, бо воно не відповідає законним вимогам, та все таки дамо й вам гоłos, аби ви не казали, що поступили односторонньо.

Ви пишете: „Неправда, що сотрудник Аґаній заохочує волоску касу для своєї підтримки, але правда, що сотрудник Аґаній заохочує касу на прохання пасти парохів на в рік 1902; руска каса запровадилася в 1906. Не правда також, що сотрудник Аґаній помагає ся своїми довжиками, але правда, що всі Русини нашої громади, отже також Русини з рускої каси бажають мати Аґанія парохом. Сам учитель Сатинський, котрий при рускій касі є наставником підписав ся за сотрудником Аґанієм“. А далше: „Не правда, що Аґаній через 11 літ, від коли є у нас сотрудник сирин хотів найменшу дитину, але правда, що обходив ся з парохами як би із своїми дітьми. Не правда також, що Аґаній відправляв лише по волоски, але правда, що відправляв по руски і по польськи, бо так сего народ бачив. Не правда врешті, що сотрудник Аґаній поставив на громадській засіданні внесок на запровадження в школі волосної мови, але правда, що такий внесок поставив Іван Мачока і Петро Лавар.“

А тепер послухайте, що ми вам скажемо. У вашій громаді було після урядової статистики в р. 1900: 1557 Русинів, 74 Німців (з того 67 Жидів), а лиш 115 Волосів. Ваш сотрудник Аґаній заохочує для тих 115 Волосів і 1557 Русинів волосну касу з волосним урядованям. Для тих 115 Волосів і 1557 Русинів він відправляв богослуження — ви ж самі признаєте — по польськи і по руски, хоч Русини, котрих у вашій громаді є майже в шістьдесяті разів більше ніж Волосів, певно не бажають собі волосної мови, бо її не розуміють. За вашого сотрудника два члени ради громадської вносять внесок, аби у вашій школі запровадити волосну мову викладову, а рада громадська котра репрезентує 1557 Русинів і лиш 115 Волосів, той внесок приймає! Ми віраємо вам, що сам о. Аґаній не ставив такого внеску; але ми знаємо також

що є люди, котрі воліють висортати гроші чужими руками як своїми. Наше спростованне затверджує отже те, що ми знавали вашому сотруднику: що він стронить волоси до волосної рускої громади. Коли-ж він робив се або сотрудник, то там більше роботи-мо або парох. І тому ми протестували проти призначення о. Аґанія парохом в Брязі і далше будемо протестувати. Ми врештом знаємо докази, що пан о. Аґаній або не знає по руски, або, коли й знає, не хоче уживати рускої мови. До нього редакція нічого нім по німем не каже, а до посла Пігуляна по польськи!

Ви запевняєте нас, що всі Русини нашої громади бачать мати о. Аґанія парохом. З вашого допису видно одначе, що тільки ваш начальник п. Georgi Kozziński, уч. Сатинський та кілька радних (між ними, певно, є й Жиди) бажають собі сего. Ви коли рада громадська ухвалює прохання за свого сотрудника, то се що не значить, що так само хоч і ціла громада, ціле населення. Проти нас, ми знаємо, що при теперішній ординарній виборчій виходали дуже часто такі ради громади, котрі ділали через і покористі громадин. Ваша рада громадська, ухваливши заохочує волоску мову викладову в школі, хоч у Вас в 1557 Русинів є лиш 115 Волосів, доказує, що вона належить власне до таких рад. Така рада може справді бажати собі найгіршого румунізатора. Але яким правом може вона твердити, що всі Русини бачать собі о. Аґанія? Проти ті люди, що писали до нас дописи проти о. Аґанія — а є їх немало — належать також до Брязі! Коли о. Аґаній такий любий панови начальникови, панови учителеви та панови панам радним, то се не дивно; ми знаємо хто з ним держить ся. Для руского мужика, що хоче в рідній мові слухати проповіді і в рідній мові учить дитя в школі і він і ваша рада громадська до хріпа.

Ви не думайте, що ми виступаємо проти о. Аґанія з яких небудь особистих причин. Ми його не бачили ніколи і не знаємо; але ми поставлені на то, аби боронити прав руского народу і будемо боронити їх як зможемо і зуміємо.

Москвофільська і панросійська ідея в Австрії.*)

Розділ руского парламентарного кабіну, сиречь-ношений в літній сесії вигуканням посла д-ра Маркова

*) Переклад статті Ол. Барвінського в 345. ч. „N. W. Tagblatt“.

і напруження свій зір, бачив у далі якось дивно, дивно блимаюче світло, якийсь чудний вогник, якого ти ще у житті не бачив.

Ти знаєш його? Не знаєш, небоже! Се палке жертвенницю, на якій згорає людське життя, се смерть. А знаєш, що смерть? Знаєш, знаєш: про ню говорили тобі твої родичі і розійшли ся для того з тобою. Вони не хотіли, щоб ти умер скоро, щоб ти йшов їх дорогою, короткою і прямуючою до того довгого світла. Вони вирядили тебе на обіднійшу дорогу на палке життя, якого ти знаєш ще поштувати, самим ділом до того страшного вогню.

Та боїш ся? Ти хотів би може збачити де-які втечі перед тим огнем азином Атроїди?

Не бій ся, бо боїшся нічого не може тобі, і не старай ся іти на палке манівці, бо всі дороги і всі стежки сходять ся і перемішують ся разом на тім жертвеннику. Ти радий, ти знаєш, що ти ще хазяєш від того нестерпного...

Так, так! Сіни вперед! А от недалеко розматий, розколий, безпідстав сад-отворед. А там прямию, залашно і розширено, бо тепер саме весна, весна твого життя...

Ось і сад. Ти входиш у його приємну тінь, віддихаєш свободніше і розливаєш ся у росомі.

Ти вже не боїш ся ніяк того вогню, бо зелені листе нацих дерев заступило і валило його перед твоїми очима. А чого не бачиш ся, того і не боїш ся.

Та єдиним кроком ідеш зругою стожено поміж цвітучими та цвітучіми деревами і адегонаєм дитячу молодку, гарну, повну сил до життя. Вона тобі не

і д-ра Габовинського, а опісля також із товаришів д-ра Королі, Давидова і Курловича, якізким всімне заохочує партийних відносин серед руского табору, яке доводило неоднократно до проливу крові на різних зборах, чи то народних, чи то на зборі товариств. Сю пристрасну боротьбу ведуть зарізно й партийні часовики і в ній треба добувати національно-політичні мотиви. Погляди згаданні писали і їх політичних однодумців в Галичині на життя, народність, політичний і культурний розвій руского народу є діяльною сустретноостанній поглядом з'єднаним в руском кабіні народних демократів і радикалів. Пізнаючи ці огорелі до національно-політичного й культурного розвитку руского (українського) народу, що числять кругом 30 мільонів, але самостійної самостійної індивідуальності, улавають дисиденти руского кабіну руский парід знову яко плема 100 мільонного москвофільського народу і стремлять тому до національного і культурного з'єднання з ним. Тому те старають ся сям зарізно й на парламентарній волі виконати ці погляди і позначити для них відбору серед славянських носіїв і в тій же цілі користують з часом народно-соціальною групою, серед якої веде перел знавий із свого базильського і манджурского дебіту ентузіаст російської культури, паноса Калоза. Буди се отже не від ріки, коли подам огляд генерал москвофільської і панросійської ідеї в Австрії.

Відродження слов'янських народів з кінцем 18. ст. і на початку 19. ст. мало дуже великий вплив на Русинів. Підчас коли на Укрині Котляревський савою перекладом Енеїдою дав почин до розвою народної української літератури, впровадив в Галичині Маріяні Шашкевич руску народну мову яко книжний язык, одначе зараз в початі своєї літературної діяльності мусів бороти ся з великими перешкодами. Тодішня руска інтелігенція мала здебільше погляди на руский язык і народність та вважала церковно-слов'янський язык або руский книжний. Після на жалі передчасної смерті Шашкевича (1843) старали ся его давніші товариші змислити розвинути діло відродження самостійної народної рускої літератури і при допомозі церковно-слов'янського языка промислити дорогу до асиміляції руского языка з московським літературним языком.

Ініціатива до сего асиміляційного напрямку руского і московського языка найбільш від славянського містича, професора московського університету Погодіна, який від 1835 р. відбув кілька наукових подорожей до Галичини і при тій нагоді знайшов знайшов в руских істориках Денисов Зубрицький та з ними рускими письменниками. Під проводом Зубрицького повстала у Львові охота 1860 р. т. зв. „галицько-руска“ партія, якої головою був Зубрицький, а її найрештійшим апостолом Ян Головацький, професор рускої мови і літератури в київському університеті. Патриотичні і реалістичні глоси москвофільських панславистів в роді тріоїчної віроповіді

була передом знайома. Ти в перший раз подібаєш. Та ти рад познайомити ся з нею. Бо вона тобі подобає ся. Ти поздоровалеш її, входиш сам з нею у бєдлу і знаєш скоро єї ширіють, добродушність і любов. Проживши з нею кілька років, признаєш ся їй, що ти любив її й хотів би, щоб вона тобі товаришувала по сій австрійській гарній, але самотній дорозі життя. Вона не відмовляла тобі, а пристоє на твоє бажання.

Обоє відте попіл руки одним кроком вперед. Ви веселі, щасливі, міните між собою без числа поцілунок, обіймаєте ся, радієте. Вас не займає ніяка прада світла, не обходять ніякісенько з околиці. Ви обоє щасливі. Вам досить, як глядите одне одному в очи, не знаючи навіть під ноги, куди ступаєте. І моли адарити вотре з нас і об'їмаємо ногою і щабом пазем, то його се не боїть ся приїти, ново не чує бєдлу.

Вашу бачність зверну на себе таба аж назе дитиною, яке несподівано починає ся ваяти поля, аламентити незрозумілою, але не чужою мовою і стане просити ся на руки.

Вам стане гразу може і встигну, що ви не давно ще дитина яке постоє ся з мальчишми, але ви не відтрутите сего дитяти, бо воно ваше. Ви приймете його у ваше товариство і будете його пазливо доглядати, вестити, привчувати самому ходити і будете тішити ся і бавити ся ним навіть бєдлу, як передом ви обоє радували ся і не могли наладувати ся. Не стане навіть мамовати дбати бєдлу про мале як про нас самих.

Петро Марієнко.

Дорога.

Слухай і дочко!

Тебе проведуть родичі трошки своєю дорогою, поучать, дадуть тобі хліба в торбину і вирядять тебе при найблизнім роздоріжжю на якийсь шлях, на дорогу твого ваденого життя.

Ти прощай ся з ними, цілуй ся, обіймаєш ся. Тобі жалі розставати ся з ними. Ти рад би ще бо-дай годинку побути з ними, з твоїми дорогими, добримі родичами. Та годі вже. Вони мусять іти далше своєю дорогою а ти не смієш вже їм товаришувати, бо тобі створили ся інша дорога. Правда — довша ся твоя дорога, але за те повна радості, приємності і росони.

Ти і спинаєш може, але потім отреш спиною і підеш далі. Що може і пристоєти приїдуть ся тобі спинає раз і погинути за родичами або по-двинти ся назад себе, чи богато уйшов вже ти сам. Родичів не надих, а дорога за тобою зростає травою, позриває твій слід, і ти не знаєш, де ти розстав ся, куди ти йшов і як забогато.

Ти може хотів би вернути ся? Годі, дочко! Сіни вперед, не гай ся, бо зростає тобі дорога і під ногами, а тоді не знаєш мов, куди тобі ступити. Сіни ся, бо остовнієш як жєна Лєга і поростеш сам травою зблоти.

От, ти і знаєш, що нема вже тобі повороту. Ступаєш далше дорогою і піднявши очи в гору

московського самодержав'я (самодержавств, православ'я і націоналізму), славянофільські тоді з'явилися зближення, про національну єдність "руського" народу під Карпат до Камчатку, про політичну злуку галицьких Русинів з Росією, одним словом з'єднання великого "руського" народу під єдиною соціальною Росією, віддали собі скоро прихильників серед членів по-годинської колонії.

За приводом Зубрицького і Голованського заспо-внено у Львові часописи і місячники, видавані в мос-ковській мові, а підпідпавні матеріально Погодіном. Похід російської армії в цілім згромадженні новостан на Угорщині (1849), де між тим повстало гофрату Адама Добрянського (вміщеного опісля в політичний процес Ольги Грабар, Наумовича і товаришів 1882) для намісничої ідеї, не остан без наслідків, моско-вський манір провадили в Галичині і Угорщині заміною в літературі і журналістиці, як і в суспіль-нім житті Русинів. Русини боролися як перед собою імпортованою московською пропагандою, але мимо сего навіслом она певничайно багато шквали обляму-ченем мало ще освіченою русою суспільності і опи-вала управлінний розвій руского змислу, літератури і народності як самостійної суспільної індивідуаль-ності. Завзята боротьба між тими двома струями, намісничо-руською (ураїнською) і московською або намісничою веде ся в рускій літературі і журна-лістиці від смерті Шашковича, творця народно-ру-ської літератури в Галичині, як по нинішній час. Але довгий час годі було просидіти близько мотани-сак обидь струй в літературі і суспільнім житті Русинів.

(Висновок буде.)

Інтерпеляція посла Пігуляна і тов.

до міністра закордонних справ за невиконання інструкцій

На засіданні бунівського крайового сейму з 19. червня 1899. на внесення посла Пігуляна при-нято одностайно наступуючу резолюцію:

1. Щоб інструкції, оголошені і наміри призначені для Букочини були виготовлені у крайових мовах (Стор. протокол, ст. 522.).

До складу сейму (1900/01.) п. к. правитель-ство не зробило в сій справі нічого.

На поновну ініціативу посла Пігуляна на засіданні сейму крайового з дня 2. липня 1901. (стор. 109, стеногр. прот.) правительством заступили дані складуючу характеристику запису (стор. 164, стеногр. протокол):

3. Огляду на всім з 23. червня 1900 ч. 12454 і з 1. липня 1901, ад ч. 1245/1900 боручи на увагу бунівським сеймом в сесії з року 1894 як також в сесії з року 1900 ухвалену — поновну — резо-люцію дана ся складуюча до відповідного ужитку:

Міністерство закордонних справ не виконало резолюції ухвалену в р. 1899 зробила основні доходи до-тячно, потреба певних інструкцій в уживанні на Букочині мовах і порозумілось з нижніми властями, які тут походять в рахунок.

Потім доходи сей справ, якою займає ся тепер міністерство закордонних справ, стрічає тому на великій трудності, бо тому годі поминути домагаю, які ви-значають з присягою, організаційної єдності службової мови п. к. уряду державних закордонних. Тому видко ся виказаний при дотичнім регулюванню поступити з найбільшою обережністю і то тим більше, що се урегулювання годі обмежити лише на Букочину.

Ви будете старати ся, придбати більше записів, бо щось би і синови уділити, як і вам уділили ваші родичі, коли приїхали ся з вами на роздоріжжю. Ви радите ся, якого би то хліба дати синови на дорогу, питаєте ся, а чи не більше і його самого. Та він і знати не хоче про самостійне життя, аж доки ви його не на-учите, як має родичі вчили.

Тоді він сам сягає у вітківський кіш за хлібом, а витягнувши звідтам перший ліпший кавалок, шукає, чи не якийсь сей, за другим, але вже не від родичів а від людей, яким робить прислугу. А як накладе нову турбину, тоді ви — родичі — прощайте ся розходьте ся з ним на найближнім роздоріжжю.

Він у свою довгу дорогу, як ви казали, а ви ідете на роздоріжжю вже поза похованням даше і ви-проваджуєте так одне дитя за другим на їх дороги.

Та між тим проминуло і літо, і ваш муже ский вік, минає даше і осінь. Ви даше вже вийдете із сего огорода, що став голим і порожнім.

Листо з доросла поспадало, а через годі віти на-глядате знов той дивний огонь, але вже більший як колись і вже недалеко.

Вам дивно. Ви хотіли би приїхати, оглянути ся за дітьми і віти може ще до вас яку обідню до-рогу. Та дарма; нема часу, бо трава росте за вами швидко, ніж тут обстоїть ся ваших віт, пере-росте дорогу а тоді без часу, не дійшовши до кінця вітківської дороги, пропадете. Ви вірите в Бога.

Ви нерадо йдете далі.

Та тут ще й зникає ся дорога у горах, ви задих-нуто ся але держите ся на ногах.

Міністерство закордонних справ, якщо того буде звертати свою увагу на названу справу... і так даше іде уря-дове депешне закриваюче пластовий намір.

Отже видне інструкційних принципів для сто-рожи закордонних і наших службовців рівної моти-горі в польській, чеській, італійській мові, не зашко-дило єдності службової мови п. к. уряду закордонних, лише при оправданні жаданих Русинів, щоб такі інструкції видавалися також і в рускій мові треба поступити з "крайною обережністю".

Характеристично, часто австрійське становище європи самодержавного домагаю Русинів! Кілько ви-сокопирних слів протрачує ся тут в цілім прироста властивих записів п. к. правительств. Богато поведи-чім, але також правдивіше було-б, колиб уряд закордонних скаржав: Насамперед муту старати ся о забезпечення Німців, в разі потреби також Чехів, Польців і Італійців, для Русинів лишає ся дещо роботи, бо вони лише вчисто платили податки! Се правдивий і властивий зміст відповіді п. к. міні-стерства закордонних.

Самозрозуміло, що се завоєв рішення в названій справі, руским послам не могло замішувати а ще менше відомості.

Тому поновну резолюцію в бунівським сеймі постановили послом Пігуляна на новий поря-док і того самого засідання прийнято її по раз другий.

Від того часу проминуло 7 таких літ, а "мі-ністерство закордонних" все така старає ся на ся справу звертати свою увагу і ті заряджені брати від розваги, які уможливають Німцям і Польцям заби-рати німці місяці в закордонній службі в праю лише не автохтоном.

Звертає ся увагу і на се, що в сій справі на-тім самім засіданні відповідали послом Пігуляна (сторона 163), і послом др. Смоль-Стоцьким, (стор. 167, стеногр. протокол).

Пішисані запитують ся його есен. міністра за-кордонних:

Чи хоче Ваша Есен. зарядити, щоб інструкції для закордонних службовців видавалися також і в рускій мові?

Квестіонар

для збирання народних пісень.

Щедрі міністерство для просвіти і науки по-вело намір зібрати весь запас народної музики і на-родних пісень у всіх поодиноких народів і племен Австрії і видати їх окремими томами, а яких кожний буде присвячений одній народності. В кожнім томі теж пісень мусить бути оброблено критично і разом з музикою вираховано відповідно до вимог сучас-ної науки, щоб цілість дала вірний образ того роду народної творчості в цілій Австрії.

Для освітлення сій мети треба брати ся до діла з певним планом і фактивним змістом. В тій цілі по-казує п. к. міністерство просвіти рескриптом з 14 го червня с. р. комітет складений з др. Ст. Смоль-Стоцького, проф. Возод. Шухевича, сов. повіст. Ар. Ма-ластєрського, проф. Ін. Верхратенського, др. Івана Франка, о. Петра Митюка, др. Вац. Щурата і Модеста Ле-вонського а надто й проф. Філіппа Козелева і проф. Йос. Родольфового, котрий обнявши свою функцію з дня 20. грудня тогож року поставив цілу працю над вивченням корпусу наших народних пісень, мо-зодий, танців поділити на дві частини, іменю: на збірне все, що заховало ся доси в пам'яті і тра-диції нашого народу і на часті релігійну, яка буде

Стан падає світ, потім потемніє мороз і дорога в горах стає сизкою, тяжкою.

Ви обидь загортаєте ся тісно в пальти, берете в руки буки, щоб не доторкати ся і не свистати ся, і підходите все ближше і ближше до страшної ціли.

Ви дріжте на цілій тілі, хвилює ся цілий час під ногами, щоб не спитанути ся і не впасти, і забу-ваєте на себе вже цілком. Тому і лишаєте одне одного не раз далеко за собою.

Вам страшно перед нічним життям, ви молитесь щиро зі словами і каже ся за нерозумні молоді проступки.

Море світ і замітає вам дорогу, та вам вже не треба її, бо жертвенник вже перах вам. Ще для крам. Ви надете на руки, і тремтять підступайте ся під страшний шалот.

Не пада, не бій ся чоловіче! Тобі не стануть ся нічого злого. Підійди ближше.

Ти млієш, і очуваючи ся бачиш, що ти вже на жертвеннику. Огніві змислу каються ся по твоїм тілі, а ти з усміхом на лиці і зі словами в очах. Говориш мов в горічці: "Мені добро!" Сей огонь не горючий, він студений — студений гірше долу!"

Ну, то ж прощай!

За хвилину вітківсь, а з твого життя стає нощі і дні, що зносить ся поніс небеса.

Ось тобі дорога життя!

Чернівці, 8/X. 1907.

зроблена захованим змістом комітету або і з новим його. 3 огляду, що найважливіша річ у тім життєвім під-приємстві — зібрати як найповнішого і найбагатшого устного людського матеріалу — збирання його і запису-вання мусить бути повірне захованим людям, які-б записували кожну пісню з можливим збереженням ди-алектичних відтінків мови відповідно до розселення на-ших найближчих племен (Лемків, Галиць, Гуцулів, Під-карпат і Покуття, Подолів, Волинців і середньої верстви між Сяном і Збручем) кожну мовою при поміччю сонографів а які-б попри те збирали й фотографії най-кращих співачів і музики народних потребують комітет ли найдоглядніший увагою для улагодження плану зби-рання матеріалу.

До тієї праці вибрано комітет на разі з поміж певних членів сейму комітету, зложеному з др. Ст. Смоль-Стоцького, проф. Возод. Шухевича, др. Івана Франка, др. Вац. Щурата і проф. Філіппа Козелева, котра для уможливлення своєї роботи звертає ся з отими квестіонаром до всіх інтелігентних людей на-шого краю, особливо ж до співачів і учителів, репрезентантів місцевої інтелігенції і інтелігентних се-лян, щоб із кожного села й містечка надіслали до комітету ось які відомості:

I. Що до танців і музики.

1. Які в даній місцевості водять ся сера на-рода танці, які музики гриють на празниках, святах, толоках і т. п. свої, чи чужі?

2. Чи є в селі заховані музичні, ліричні, скри-палі, тримбітарі або інші?

II. Що до обрядових пісень.

1. Які в даній місцевості водять ся ще старі обряди, при яких співачуть ся старосвітські або по-новіші пісні (колядки, щедрівки, гадівки, веснянки, ку-нальські) або при обрядах зв'язаних з пригодами ро-динного життя: христинні, дівочі, парубочі, весільні, похоронні?

2. Визначити особи старші й молодші, що знають більше або менше таких пісень або обрядів (особливо колядок і щедрівок і весільних пісень), назвати їх по імені й прозвищу та подати їх адресу.

III. Що до інших пісень.

1. Чи в даній селі співачуть радо і багато, при-на вечерницях, вечерах на вигонах або на вулицях, чи був коли який звичай товаришного співу (прим. при празниках та поминках) і чи держать ся й доси?

2. Подати імена і прозвища найкращих у даній селі співачів і співачок з зазначенням, чи розпо-ряджують вони більшим чи меншим репертуаром, при яких нагодах найчастіше і найрадніше співачуть?

3. Подати звістки про відомих до видо визначних співачів, епікідів та музикантів, що або ходять від села до села або при яких інших нагодах дали себе пізнати.

4. Звернути як мага більше старших пасторів, співачів, записок про спів та музику в давніших часках, старих або певничайно збудованих музичних інструментів, тримбіт, цимбалів, калаток і т. п. і над-іслати їх на руки комітету, яка ручить за їх цілість і безпечний зворот по їх використанню для науко-вої цілі.

Збирання тих даних, доводило потрібних для того, щоб дати образ того, чим у життя нашого народу єсть музика й поезія творчість, доки і приступає для кожного інтелігента і для кожного письменного се-лянина. Співачів просимо, щоб обернули ся в не-длаю або свята по богослуженню до своїх парафій і поновили їм, о що тут на разі ходять. Те саме можна обговорити в кожній читальні і при кожній нагоді, де збереть ся більше людей. Людям простим; що боять ся допускати чужих людей до скарбниці своєї пам'яті, треба пояснити, що тут ходять власно о те, аби скарби їх пам'яті не пішли з ними в мо-гилу і не розвіяли ся вітром, а зібрані разом і ви-орядковані, вони можуть стати ся гордошма нашого народу і окрасою того віку, який має бути самосто-йний і абірничий усіх австрійських народів.

Всім поновним і відомим на поновні питання просимо надіслати під адресою: Проф. Володимир Шухевич — Львів, ул. Соборна ч. 7.

НОВИНКИ.

Чернівці, 28. грудня 1907.

Віцемаршалок др. Смоль-Стоцький витан дні 27. с. м. до Вітня.

В справі складу дров в Нічмани й Заставні. На інтерпеляцію посла Семана і Тов. в справі задо-ження складів дров в Нічмани й Заставні відпові-міністер рільництва Ебенгох що слідує: Жаданих інтер-пеляцій не може накладати на свій рахунок, бо се булоб пошкодження для нього з великим жертвами гро-шевици, а не приносило би пожаданого результату, значить довгого палання. При тім треба зазначити, що і інші громади звертались в подібний прось-бани, так що фонд в разі складання складів в Нічмани

Звій до свого!

Одинока руська торгівля в Чернівцях при улиці Паньській, число 35

ІВАНА СТЕРНЮКА

і Заставні мусять би те саме зробити і по інших громадах. Щоб одначе заспокоїти потреби населення місцевості і заставиційного повіту, призначено міністерство рільництва розпорядком з дня 9/12. 1907. Ч. 89/26. дирекція дбір гр. прав. фонду релігійного в Чернівцях, уможливити інтересам громадян або товариствам (насам районним і п.) опровадження дерев і то або через продажу дерев на них з лісів фонду або через продажу вже готових дерев так в лісі як і з доставкою до станції залізничної. Купно дерев на них має би для інтересів громади більшу користь. Дотичні громади чи товариства могли би одержати одразу врахування від землевласних заставних, а тимчасом одержати би жаданої інтересу звитом подорожів на них для мешканців інтересованих громад, згідно повіті. Дирекція дбір фонду призначено повідомити о сім громади Кішмані і Заставну а в разі незрозуміння з ними зарадити, що потрібно у власній справі лісової.

Красна рада шкільна на засіданні з дня 27. грудня с. р. іменувала уч. Степана Циганюка в Луцьку підручником в Бердичіві а уч. Івана Готоскула в Іссаї-Майдані підручником в Кузівцях, даліше учителями Ореста Фантіла в Панні а Володимира Проданюка в Горішних Шаріях, відтак Юліану Чесинковича учителем в Шербиці а Іліяну Вачинську підручником в Новій Жучі а порекомендував уч. Володимира Галацького на власну прохоту з Товариства до Чернігува; розпорядив школу в Лашівці на 4 класі і призначив отворити тимчасову другу школу в Карачеві н. Ч. (на Лисівці).

„Світ в подорожні“. Велике зацікавлення, а ними піднялися в Чернівцях громада до отого свята, що відбулося 4. лютого 1908., провадити с таном в численних читанні що-до костюмів, а з ними створили зображення сн до тлі комітетових, що їх імена ми подали і котрі й на даліше улаштували-муть дуже раді вишуканій інсценізації. Крім того даємо Панам і Панам шкільну зображення сн в справах костюмів і творення груп до комітету, що урядуватиме в кожній поведінці від 6—8 і п'ятих від 8—10 веч. в Готелю Централі. Щоб устаткувати всім незрозумілим, зазначено ще раз, що базисні толкати для Пані і Пані рішучо виключені в той простоті причина, що в базисних толкатах ніщо не подорожує. За те допускати сн великий костюм, уживаний котрим небуд народом в старині, в сородині віках, чи в теорії шкільної, в часі почти чи жовтій, а часі вітрил чи пароплавів, автомобілів чи базисів, на весні чи в літі, в осени чи в зимі. Даліше при тім, що поодинокі суб'єкти не працюють ревно, щоб учасники свята завантажити так декораціями як і урядом свята численні несподіванки.

3 товариства „Руска Школа“. Уступачий виділи тов. „Руска Школа“ узяючи на свої засідання з дня 25/12 с. р. загальні збори товариства з дня 19/12 несподіванки, бо врім вишуканої еліт мішаних еліт не привезла на них і не порекомендувала на самих зборах докладного справоздання і списку членів, хоч головний виділи до сего зазначав всі еліт, і електроні, що на зборі не явилася 20 членів, якішні еліти, узявши, електроні через загальні збори товариства на день 15. лютого 1908. р. о 2. годіні по обіді з тим самим денним порядком, т. е. 1. Прочитання і справоздання протоколу з попередніх загальних зборів. 2. Справоздання головного виділу і еліт товариства. 3. Вибір нового виділу. 4. Візні внесення. Рішучо узявши, викинути всі еліт, щоб до 7. лютого 1908. р. повідомити певно докладні справоздання з своєї діяльності і списку членів, бо лиш там будуть мати право голосування. За виділи товариства: — Антон Каша, голова. Лесь Кисилець, секретар.

П. Сенорин Балашевська, надучитель в Замості, прислав нам спростовання деяких фактів дотично його особи поміщених в 148. ч. „Буківина“ в звіт з надзвичайних загальних зборів „Рускої Школи“ у Васильєвці н. Ч. Не маючи ніякої дні цієї досить просторої дописи, наведемо з неї лиш ті уривки, що дійсно проступають що небуд. І так: „Пан дописувач — пані п. Валашевська — творить, не моя то я маю говорити, що ніяк обігнати дані нам компетентними кругами нічого с нічим, що ті круги обдурюють учительство і т. д. На дні було воно так: Обговорюючи справу регуляції нашої плати, сказав а при візні свої босід, що остаточно годі нам напевно знати, як стійти справа з нашою платою, бо з виводів різних часописів, що інтересують сн нею, годі виробити собі докладно поняття; можна довідати сн про се хіба від тих, що мають в тій справі найбільший перегляд. По сім председатель зборів зматва присутніх, чи хто не бажає забрати голосу в сій справі. На прохоту п. Горасимовича, щоб п. — коли маю він резолюції, — електроні, а не тім можна буде дебатовати, — поставив а резолюцію в тій дописі наведену і збори прийняли. Перед тим не ставив а жадних резолюцій. 2. Далі пані автор статі, будучи би а сказав сн оправдати поступок тих 37-ох товаришів німчанського повіта і одобрити підписане ними „Bezirkshaupt-Verein“ ба що а пропонувати зменшення такого товариства в нашій повіті. — З чого автор допису вносив а твердження, годі мені зрозуміти. Що до оправдання по-

ступку тих 37-ох німчанських товаришів, то міг автор згаданій дописі не зрозуміти мене і моя босіда стрімгла до того, щоб збори вказали справу під розважну обрану, котім ми могли би висказати нашу ставовище в тій справі. — Але що до відношення „Bez. L. V.“ згадані пропонувати таке товариство в нашій повіті, то вже надумка. В мій босід сказав а вказав, що відношення „B. L. V.“ в Кішмані було би хіба тоді умістне, коли би більшість учительства в тій повіті була вищою народності. З сего одначе не виходить, будь то би а одобрив відношення „B. L. V.“ в Кішмані, а це меніше, будучи би а пропонував зменшення такого тов. у Васильєвці н. Ч. — Я говорив про красне уч. тов. „Landeslehrer-Verein“, а не про „Bezirkshaupt-Verein“. Я сказав іменно, що коли би красне уч. тов. згадане ось управа надала перед очима члени станові справі і вказав там не вказав сн політика національного шовінізму, або іншого, при об'єднанні станові, то в тій справі був би а за тим, щоб і наше руско учительство вступило, набіс снот руско націоналістичної організації в члени того „Landeslehrer-Verein“ у. На те забрав слово п. Горасимович, щоб потвердити невідомі підписані в тій товаристві, але не на те, не а дописувача каже, — щоб збавити мій вивід, — бо що-ж тут було збавити? Що до „N. fr. L. Z.“, була моя босіда досить подібна до повисної. Значить, а говорив, що ми учительи мусять мати якусь ставову часопис, редактовану в такій мові, щоб сн міг прочитати кожний інтелігент без ризиків надій і стану. Даліше сказав я, що „N. fr. L. Z.“ могла б таном бути нашим органом, але лиш тоді, на би вона стала правним речником цього учительства Буківини, або що найменше перестала бути редактована в тій дусі не теор, т. з. перестала містити галицько напад на особи котрі ніхто вишній не вибрав на наших провадників, як лиш ми загал. Зрештою автор згаданій статі навіс моя застерожене в справі „N. fr. L. Z.“.

Липовани емігрують! Вчора були в нашій редакції два Липовани з Білої Кернці, які нездовго збирають сн емігрувати в західноєвропейський край. Один з них, Абрам Степанов, інтелігентний, бувалий чоловік, подав на своє ім'я сего року оглядати місця поселення. Російське правительство призначило для емігрантів благодійницьку губернію, мажоранський уезд. Земля там — оновідна Степанов — плодюча, посіп пудів 9 а землі, збори 150, в гарній часі 200. Клімат гарний і садиби родять сн. Ось туди на повіт гнізда вибирають сн 116 липованських родин з Білої Кернці, 210 з Клімівців, 77 з Лукавців та ще ніякнайбільше із західноєвропейської території. Разом поверт 450 родин, майже 2500 душ. Правительство дає кожному відміну карту ілан аж на місце поселення і 180 рублів для родини на дорогу. Вліт по 15 десятих, (то є 12 електроні 45 електроні) на кожну мужчоту голову. За сім літ обділять таном міром землі кожду новороздану дитину мужчотного пола. Крім того на початок дає 200 рублів та дерево на будинки. Таким прикладним виглядом не могли оперти сн бідніші Липовани і ціле в першій половині марта б. р. виїжджають на нові сніда.

Крадіж перлової нольї. Чернівський поліцій удає сн арештувати злодія, дуже елегантного нава і паню, котрі дня 17. с. м. украли в Берліні а дуже широкі снісб дорожчину нолью (нашийний) перлового парості 24000 марок (28.800 К). До снізну нольєра Людвіга Вернера при ух. Фридріха прийшла згаданого дня лавас дуже елегантно убрана і дуже наперсуювала дама, котра заважала, щоб її показали нолью, яка знаходиться сн у віні на виставі. Кольєр тоту була зроблена з 61 перел, котрі важили 80-24 каратів, а замоток нольї був вкритий одним білішим 42 каратівими брильянтами. Дама тоту говорила лиш слабо по німечці, оглянула нолью і кождо, на замі показати собі вишу, оглянула й тоту і остаточно найшла сн оклепу, не купивши нічого. Небажком за тою дамою виїхав із оклепу якийсь дуже елегантно убраний молодий чоловік, не купивши таном нічого. Службі оклеповий вказав тенер в очі, що одна із кожді накла дуже сильно таном порозумно, якою наперсуювала була згадана дама. Купець, продаючи сн тоді близько перлам і пізнав, що то були штучні, майже без парості і що їх очевидно злодійка підміняла за правдиві та далі зараз знати на поліцію. Танчасом за злодіями й снід проран. Доходження берлінської поліції показало, що тоту елегантна пара діждала очепидно сніжно і старала сн того самого дня, але на дармо врятувати де якісь дорожчоти. Они вказав сн були в оклепах ювілерів Гелдта і Раймана, але що ім там дивили сн добре на пальці, то они виїхали остаточно, сказавши що нольї, які оглядали за домені для них, они хотіли дорожчих. Елегантна дама єсть мабуть француза, літ окозо 40 до 45, росту 1 метр 75-центим, і має чорне волосся, а мужчина, котрий таном але не німечці говорив єсть більше менше такого самого росту але молодший, має може 25—29 літ і чорні волос. Даліше електроні, що злодієць пара снізла у ювілера Конде надбілосніжну нолью, але а фальшивий перел з 24 мар. і підміняла сн у ювілера Вернера за правдиву. Підчас кожді елегантний пан оглядав золотий годинник, пані сиділа на крисі і мабуть тоді підміняла нолью. Даліше електроні, що

що злодієць пара меншала під імнем Люпасов від 18 до 15 с. м. в готелі „Берліні“ яко муж і жінка а що не уміли по німечці, то вказав собі провадника, котрий їх вів до місті, а котрого в день крадіж підраховали. Дня 22 с. м. виїхали до Чернівців виїхали і пані до центрального готелю, на другий день ходили по всіх ювілерах і продавали частини нашийним а порел. Показав тутешній поліцій дістала була повідомлення відомої поліції, то снізла за злодіями і арештувала їх. При дані, котра презентує сн дуже елегантно, знайдено годинку і багато коштовних річей. Она називає себе Навета Мігалеску і має бути дама танасонатка, признають, що були в Берліні, але не вказують сн того, мов би вказав нолью.

Товариство „русних прав. святих“ на Буківині відбуде свої загальні збори у вівторок 31. с. м. о 2. год. по полудні в „Народній Домі“ з снізуючим денним порядком: 1. зорієнтування протоколу попередніх загальних зборів; 2. Справоздання секретаря; 3. Справоздання касієра; 4. Вибір нового виділу; 5. Візні внесення. Навази би не явилася сн потрібне часо членів, відбудуть сн збори о 3 год. при буді віні часі. Заступники голови: Деміє Єрмійчук; секретар: Касієр Семанко.

Загальні збори тов. „Садагурский Бонн“ відбули сн в неділю, дня 22. грудня с. р. о год. 11. перед обідом в школі народній „Нова Жуча“ в танім денним порядком: 1. справоздання уступачого виділу; 2. новий вибір і 3. візні внесення. Зборами провадив голова товариства п. Іванович Іванович, а секретарієм Дмитро Старчук. При першій точці зголошув сн управитель хору Юрій Бушко до слова і вказав мік вишній свій вказ, що „Бонн“ так тупо розвиває сн. Причому сего всего було те, що члени не могли правильно приходити на проби задля великих морозів та лихого верени торчівні зими. Нолью справоздання касієра п. Івановича було 14-56 К доходу а 5 К розходу; отже годинки лишило сн 9-56 К. Касієрови дамо абсолюторію. На внесення візних товаришів набрано по короткій дебаті снізуючий виділи: Дарій Вігуля, голова; Володимир Кузак, вступник; Юрій Бушко, візник; Олександр Дутка, заступник; Омелян Кузак, касієр; Василь Ліпсера, секретар; Юрій Глинка, архівар; Рамановський, контролер; Туркович, бібліотечар; Іванович, до урядження аматорських артистів; Ваніграский, сн заступник. За снім забрав слово новонабраний голова п. Вігуля та зазначив членів, щоб вони із замислуванням та ревностю брали сн до праці аби товариство розвивало сн, бо а протиний разі зложать свій мандат до 3-х місяців. При візних внесеннях забрав слово управитель хору та дав членам нолью означити час відтримання проб. По короткій дебаті призначено, щоб проба відбула сн для місцевих членів кождого тижня в суботу, а замісцевих два рази на місяць і то кождої суботи по 1. і 15. По вичерпанню денного порядку заминов збори. — Дмитро Старчук, секретар.

Жертви на тов. „Русий Народний Дім“. Члени сні вказали зложити отці Ви. Іларій Оганович 20 К., Іван Кудринський 10 К., Ілар. Карбулицкий 4 К., Василь Кіч 10 К., Каз. Петранчук 5 К., Ром. Цегельський 5 К., Іосиф Проскуринський 4 К. — На бурсу ім. Ол. Федіковича жертували Ви: Іван Брама (збірка) 5 К. 10 с., Ним. Дрогомирський 10 К., Вел. Михалевський 5 К., Вел. Ясенький 4 К., Др. Ст. Стоний 4 К., Єр. Шугаєв 4 К., Др. К. Камі 4 К., Т. Врнідз 2 К. і Іван Дроздовський 2 К. Сердечну подяку складає на виділи: А. Камі, касієр товариства.

Подяка. Зарад народної школи у Ротках складає найсердечнішу подяку П. Т. Гостин, котрі дня 18. с. м. на представлення „Подорож сн. Микола“ зложили зложити дати для бідої шкільної дітвори а то: д. Методій Огородні, інісатор шкільної позачасових час 20 К.; о. Яніс Козаричук 6 К.; місцеве учительство 4 К.; д. Іосиф Вайсєльберт, секретар громадський 2 К.; д. Іустав Дайвор, управитель почти 1 К.; д. Др. Вурштин 1 К.; д. Андрій Матіос, начальник громадський 1 К.; Дмитро Навізоран, сн учитель 1 К.; д. Зайди Шере, присяжний 1 К.; д. Хайм Сейзер, купець 1 К.; д. Шуляк Дінес, купець 70 сот.; д. Олександр Матіос господаря 60 сот.; — Зорел 4 мал. совет школи у Ротках.

Із штуки і літератури.

Репертуар місцевого театру. Намі по поз. „Er und seine Schwester“, вчором: „Кармен“; в понеділок 30. с. м. „Hänsel und Grätel“ і „Kavaleria Rusticana“; в вівторок 31. с. м. „Die lustige Witwe“; а середу 1 го сніня по поз. „Hänsel und Grätel“, вчором „Die Jüdin“.

„Запорожець“. Календар для народа на рік переступний 1908. Ціна 70 сот. оправажений 90 сот. Вийшов у Коломиї. Адрес: Видавництво „Запорожець“ в Коломиї у. Космичини.

Переписка Редакції.

Вл. М. Маковецкий, Заставна. Можете замовити або Архив: Історія України-Русі, ст. 384 + XVI. великого формату з 4 частинами родоводів, 9 частинами укр. землі та 216 малюнків, ціна 20 поз. Книжки вишле нам вишукані тов. ім. Шевченка у Львові, у. Театральна, 1. Для оскон найвідомішого гаризинишчя Гривачевського.

поручає: свій склад сьвіжих і добірних товарів корінних, овочів полуци, консерв мясних і овочевих як таном **ВИНА** всякого рода почавши від і корони за фляшку. **Меди питні** **КОМНАТУ** до снідань!

Свій до свого!

ворню; однак удаюся міністром скарбу Коритовим пропозитивний бюджет вже раз передати в комісію.

З виглядом на великі національні і соціальні задачі відпочиває Ряду державу.

Вісти з Росії.

Прові селяни в Думі.

— З чим я не балакав — оповідає співробітник «Товарища» один з постоунових посадів — всі стільки за підтримкою панських земель. І разом з тим вони підтримують ся від примусового підтримки, як чорт від залузу, хоча де-то з них висловлюється ся за те, щоб не дати нікого виступу тим панам, які нічого не вказали й не вказують в свою землю. От селяни землекористувачів комісії або власників? Вони селянські учасники — то зовсім інші річі: вони національні, соціальним банком, переселенням, і більше ні про що не хотять слухати.

— Але чому ж в таких разі селяни сидять зирати?

— Перш за все багато до хто просто б'ється, тим наче, що до-котрі займають офіційні посади — адже, самих старшин коло 20. Чого нам за діву лаву страждати? — запитують вони: адже всі дами однакові. Бовтє ся селяни й того, що злива сидить «зрадники», всі проти Царя, а праві селяни — монархісти, й злива Коваленко починає ся-ж із того, що, мовляв, Цар Самодержавець селянам Думу. Інші стають на практичний ґрунт: що нам робити в дівину? З чим навіть в комісії не просити нічого! Не гуді мене — писав у відповідь на завжди сина один із селян посадів — що сижу зирати: моє серце знає, що треба людям.

Сі уяви — додає від себе співробітник «Товарища» — перелірає і в особисто підчас розмова з групою селянських посадів. Серед них було кілька молодих старшин; всі — люди літні; один — вже синій дідуся з великою бороною.

Ліворуч від мене — член с. р. и. Він також по-дешній старшина, торговель, має більше 100 дес. землі. Одгвинув в підлоху, оповодить ся авторитетно, говорить, не обмислюючи себе висловками, балака, наче опиром руба; інші селяни його ніби-то бовтє ся. Ліній він вважає «скаженями», багатьох з них, на його думку, підхулено, закон зго черня вважає справедливим, як нару, наладову на селян за те, що вони «не оцрандали дівира». Я червоносотенськ, але проти погромів — запалає він, — «зача зараз же з великим задоволенням оповідає про те, як в його місцевості «задали першу забастовку». Поруч з тим, він стає ся ся негативно до «вирішків» правих; проти-ж поміщиків він «нічого не має», але стоїть за постоуновий податок в прибутку, як за захід, який може розрубати «гордія вузлик» — земельне питання, поки-ж що визнає тільки переселення й селянський банк.

Коли розмова заходить про землю, вона набірає більш загального характеру, посади стають живішими, в промовах пробиваються ся перші нотки.

— Землі? Голубчику, де її не хотить, до про-вей не говорять? І швидко, горяче, оканявшись, наче випивши, заговорив дідуся з великою бороною. Був я в багатьох місцях — і скрізь одно: земля! На залізницях, на пароходах їдеш — знов одно чуєш: «земля!»

— Всі ми від Адама й Еви походимо, — сумно, придушено голосом заговорив другий, — а в одного

під морем земля, а в другого в паршми м'ясти до-водять ся.

— Чого-ж ви хочете?

— Ми грабіж не хочемо. Ми пам'ятаємо перші слова: власність невідчужима. Але власність завжди була невідчужима, а в 61. році дали ж селянам землю. Ось і тепер треба так зробити.

— Та як же ви сподіваєтесь відібрати ту землю?

— Ось бачите — сказав якийсь сумний селянин, — тепер селяни мають з голоду на своєму кланті, а податки платити їм мусить. От ми й гадаємо, як би завести постоуновий податок на прибутки. Тоді голяк трохи відлякне, а поміщиків, може й посажеть ся занадто великим платити високий податок, — от він і пристане на те, щоб на поселення платню пере-дати свою землю в панну. І селяни будуть ситі, й сина ціло; селяни й землю мати муть, й примусові експропріації не буде. От цього ми й хочемо: як ні-кого не хочемо приваждати.

— Ти думи на отіру лави, — вставив дру-гий. — Ми-ж хочемо оберешно: яка користь з того, що Думу розженуть?

— Через що-ж ви не сидите на ліній?

— А прийде час, до Бог покаже, там і сидено.

— Та поміщиків ж не приставити на постоуновий податок?

— З нами голодують муть кадетів, ділі, частини антибретів, як не від того, щоб не християнському податку. До-ані батькині в земельні питання голо-сують муть з нами.

Так устами правих селян говорять таке селянське плітка.

Кіляска області Порт-Артура.

В Петербурзі відбуває ся тепер процес проти героя з російської-японської війни, в першій мірі проти генерала Стеєса, героїчного оборонця Порт-Артурської кріпості, на той загрозю говорив, а в піднійшій поспішав ся простого обмани. Судове за-сідко вказує, як по «геройськ» барон ся Стеєсаль і остр.

Стеєсаль тримав солдатів відгодованих — довіду-ємо ся з процесу — в Японію при адмі саміт кіней віддано злив три тисячі. Люди голодували і по-чала ширити ся епідемія динги; за нуд чинину, що вилієть ся средством против динги, платили ся по двіста рублів — в Японію віддано нить тисяч озанонів японського острату (якува — се дуже писав кіляс).

Людей годували таким лаубом, що на нього тяжко було динити ся, на те що їсти — а тисячі мілія доброти білої американської мули горами дожали складені на площі. Жовіри заморзали в ологах, то-дили в цілком підтертні чоботах, позматили ганчір-ками, поперевузували — в Японію віддано тисячі ноних чобіт і шків. А коли дошло ся віддавати Порт-Артура сільсько-ж ще всякого добра знищено! Японії нізла мівонці годували російських полонених тими консервами і солонинною що витисали з моря.

Тепер все то мусить виходити на пері — і виходить. І цілий світ шкандить ся тим, що робить ся тепер в сизі суда та сьміють ся над названими державними, що поспішали обдарувати промисловіта Стеєса золотом зброєю, почосиним підзаканам і т. д. Одна за одною приходить перед очима всі перапатні світінного скандала. Ось Кінь жоу — «плуч Порт-Артура». Серйозну помилку треба було і боронити серйозно; але що-ж робити ся? Поручувати ся оборона ген. Фоконж. Під страшним погнем стоїть полонених

Третяков і просить помочи, — Фок відмовляє. Що повинні серйозно, се стверджують всі; генерал На-дей писав поспішав, але Фок запертає його назва. Третяков шле ще раз кондуктора Янни, але Фок запалає, що розери не дасть і починає лавити ноні Третякова. Врешті сам полонених їде, але Фок кри-чить, але і розери не дає... А Янний вже бланко, в 400 кроків, пересмажеть нівши з правого арила на ліво, генерал Надей бачить се і поспішає на ліво прямо поспішав, а Фок — запертає його назва. В найкритичнійшу хвилину ліво прямо остає ся без піддержки і Янний бовтє... Росіяни тікають в нонім незахі, ноніца подполковник лави остає ся в руках Японців... Що-ж робить в того Стеєсаль? Прідає своїй телеграмі таку редакцію, котра не лише сум-ніву, що він, Стеєсаль, брав найгорачішу участь в битві (хоч сам сидів за 60 верст в Порт-Артурі); писав що ніхто відступав в нонім порядку і в кінці просив ордену св. Георгія (падає ся анно простим жовірам за особисту хоробрість; мати Георгія оці-шувати — се велика честь) та і не тікали Георгія, а ще в золоті зброї в брандитах — для ког?.. для ген. Фока. Для того самого, що віддав Кінь-жоу Японцям не скориставши ні собою сиз!

По Кінь-жоу Фок був призначений начальником загальної резерви. Японії наблизився і дуже гриним укріпленням сизного фронту. Оборону мая тоді в ру-кат ген. Смирнов, котрий приклав Фоконж з 14-тим полком засіти в укріпленнях місцях. Фок відповів Смирнову, що «не радить йому свого робити». Ген. Смирнов интарне приклав і сам їде динити ся як він вказує ся. Полк справді готується до виступу, але... Фок при нім не має. По тім, уло в блю ген. Смирнов починає, що в ноніу бракує батальона; оканує ся, що Фок нарочно оставив свій батальон в ка-сарні... Сам же Фок весь час оставив ся в своїй хаті... Ось два приятелі — Фок і Стеєсаль — і герої однакові! Стеєсаль також доносил Куропаткину про себе, що з 26-го січня був особисто при кожнім бом-бардуванні, але... його ніколи ніто там не бачив.

Коли Куропаткин приказав Стеєсалу піддати кріпость дієсному П командантові ген. Смирнову, в самому їзти в маньчжурску армію — Стеєсаль просто того приклав не поспішав. Навіть наними уураував собі всю адрость кріпості і привселюдно вихажав ся, що він «управдин команданта». Коли командант віддав розпорядження треба було тілани поспішкити ся Стеєсалу — і розпоряджене змінено. Щоб не дати змоги Японцям орієнтувати ся, ген. Смирнов звелів ні сторону моря на ніч закривати огні в війках і батареях. Всі так робили, лише Стеєсаль умисно казав як найбільше світити в своїх місцях, а ноні жандари нагадав саугам Стеєсалу про приказ, Стеєсаль казав жандармів посадити в арешт.

Коли Порт-Артур відірвали від світа ген. Смирнов енергично казав ся укріплити твердиню; вплива ся крайній недовістий грошай і ген. Смирнов просив у Стеєсала 50 000 рублів. Стеєсаль не дав, і робити треба було зупинити, аж ноні не змішав ся в справу покійний ген. Кондратенко.

В останній період осади Порт-Артура Стеєсаль дині збирав воєнну раду: Перший раз 26 листопада — і тоді вже полонених Райе (ген. «герой»!) підняв ни-тане, доні держати ся, але тоді ще живий був ген. Кондратенко і він енергично заперотестував проти вся-ких розмов про капітуляцію. Але 2 грудня Кондра-тенко не стало, а на його місце призначено сер-дечного приятеля ген. Фока — і кріпость пішла око-рини кроками до адалі.

очина давні картини, ті сномини красних хизь, а в мусів з ними приваждати ся...

Чи знаєте, товариші моїх молодечих літ, що ваші чичи погубили в по дорозі ще тоді, як має по-відки? Іх вітер розвівав, Іх шорих припав, але вони не знищені. Ні, вони ще зацвітуть, зацвітуть ще так гарно, як колись цвіли, але не тут, ні, тут ніколи вони не зацвітуть. Тут душно, нема повітря, немож дихати. А у нас так простора, так візньо... У нас цвітуть чичи, а тут терня, погале, колюче терня. А як хто занесе сюди чичку, то її потовчуть погами. Брутально потовчуть і вискинуть на брук. Я потовтав наші чичи, та нас не забув, а так лише ноні в у вир «культурного жити».

Чи мавши мене то жити до себе? Мавши так, як мавши на роздорозі блудний огни. Ти їдеш до нього, хочеш хвалити руками, загірті ся коло нього, а тут глин, огню нема, він знову десь далі. І тобі земно. А глин знову, то гарна цвітня. Віжши, хочеш вірвати, налюбувати ся нею, її наощами нинити ся, а привідеш близько, цвітня нема. Замість неї стоїть водючий бодяк, та поволох наліц і тобі тяжко стало на душі. Збирає ся на плечі і хотить ся по обличчю гіркі слізи. Дивити ся кругом себе, нічого нема і ти стоїш і плачеш. Нема чичок...

Тяж я шукав правди.

Ходив по пивних хатах, по гарних понох, пригадыв ся житю і шукав щирих сердець і сьмостої правди, і не находив. Нічого не находив. Навіть той

простой, недузавої ширости, яку найшов дома, не міг тут знайти.

Та ні. Я находив щось такого, що було для мене поном, що між давним товаришам не стрічав.

Чи знаєте, товариші, що то така безхарактер-ність, злоба, дурство, интим і підлість? Ні, ви не знаєте, бо не знаєте того жита так, як я його не знав. Се не наші примети, ні! Се примети тих людей, між яких писали мене шукати правди для нас. Се не наша скромність, се людська гордість, яка ділить людей від людей! — Ох зробила нема границі між людьми, великі границі. Такі високі, грубі мура, тай силні, силні. Я їх не годен розбити. Як я ще був з вами і плакав, коли озанки домала буре малочкі дорожці, так мені говорили: «Дурно. Головою муру не розібеш». Шкода робити так, як шкода мені що того маленького огниа жити...

А відтак припадає в до дому замикав ся в хаті і самий між чотирма стінами снував думи. Зразу малосенні, шовкові нитки снував, а відтак пускав ся на широкое море і серед грімних бур сиривали сам собі смалений талоси. Як талоси доходить до зовіту, то в зирини плають у волоні і бачи головою до стін. Не пам'ятаю добре таких хизь, бо тоді значаюно рвали ся всі нити, а з ними і моя пам'ять щолала. Та й я засинав...

І очинив мені просторі ноні, зелені дуги, не-соні верба, гарні палучі чичи, і лено сонце. Я бавив ся промислами того сонця і нинив ся алахом вічок. А відтак приходили товариші, били мене між себе і ми бігли. та дожали мотилі, або спитали вічки і сьмислами пієні. Такі щирі, мужицькі пієні. Вони так чарували нас. І прарада нам вторувала. — відтак

віддав на волю мурану, та оповідала казен. Про зачаровану паріану, що жила за далосим морем, про діла волити і нині. Але я забув і ті казки і пієні. А як сонце ховало ся за високий горб, то ми йшли до дому...

Як я пробуджував ся зі сну, то був змучений і тоді сьміла ся з мене стін. Так лунало сьмілами ся і гошорили:

Ха, ха, ха! Та підора розачіа, ти поборник правди. Ха, ха, ха! Ти пошаву людей і що найшов? Тиранів? Пошину сонце [та шукавш ноні? Пашо? Ха, ха, ха!]

Чи найшов я, маю, ту правду, про яку ти мені агадувала? Ні! Я шукав, але тут, в сьм нонім світлі, нема її. Нема й тих добрих людей, що обіщували найти, тай ширости нема. Сей світ лиш мавить до себе, але нема в нім нічого людського, нема того тенза, що в наших світлі. А дороги в сьм світлі не постелені пшитами, але поганим терням і ноні нас коже. Дуже коже і троїть рани. І в отроїх жита, по-гале отроїх.

Скази моїм товаришам, щоб не зашудували мені долі, бо в їм зашудую. День і ніч...

Тай скажи їм, що правда і тато шноте наує лише тим, до людей, щирі, по лунати люди!...

Чернівці, 30/XII. 1907.

Свій до свого!

Одинока руська торгівля в Чернівцях при улиці Паньській, число 35

ІВАН СТЕРНЮКА

Завв 16. грудня скликане було повну раду і на ній, вже — без сорому казак — той же полковник Рабе заговорив про канітуляцію; його підтримав Стессель, а всі ж таки рада постановила — бороти ся до останнього. Та не дивлячись на це постановлене ради Стессель на власну руку віддав телеграму до царя, що кріпость удержати ся немого лиш нізлака дівка — і ужо переписується з генералом Ногі. Протести всіх інших начальників не помагали; позиція віддавала ся за полковника, бо саме тоді, як треба, ніколи не було ні мови ні людий ні гармат. 19. грудня Стессель нісав свою знамениту телеграму царю, а 20. кріпость була віддана... Але як віддана? На яких умовах? Про це теж говорити ся не суді і малювати ся така картина.

В хвилину канітуляції жовнірів було до 10 тисяч хорист і завіз 22 тисячі гідних до бою. Заввася було дощик (найменше) на два тижні а менше на 5 місяців. Дан маршов жителів було призначено до марта 1908 року. Гармат 312, мідьох до них 31845, а набоїв до „пулеметів“ 1 255 935 і т. д. — все в тих-же саміх пропорціях.

Картина самого відписання канітуляції — надзвичайно характерна. Ранком 20. грудня 1904 року Стессель, одержав від ген. Ногі лист в англійській мові, де говорило ся, що пропозицію Стесселя о канітуляції він, Ногі, приймає, що делегати мають прийти ся о 12 год. в селі Шуй шу-ня, але маючи необхідну повномочність відписати умови канітуляції, яка по відписанню має вступити без найменшої провадки. Стессель дав повноваження на відписання тому-ж таки герцога полковнику Райсу і після певного безладу делегати нарешті в'їхали ся в призначений селі. Умови канітуляції з німцями з сторони генерал Ногі дав Райсу вже протверджені усякі канітуляції і записав, що для на об'явлення з нами три черги години, по усякій потрібній прийде за остаточним рішенням.

Точка було богата і не було часу навіть добре її перерахувати; швидко було спробувано дехто з присутних переконувати Райсу енергійно стояти на тій, щоб гарматю випустити, але ген. Ногі коротко зазначив, що цього бути не може. Після усякої перепишування ся на біло, Райс послав записку до Стесселя, в якій говорив про важливіші точки канітуляції, а також просив акти приїзду, щоб ніщо в кріпості не вилетіло і не посягати, бо вони вже вилетіли. Стессель відповів йому, що зробив таке розпорядження і приїхав телеграму на ім'я царя, котру просив передати за допомогою Яланців. Яланці таки царя її відправили, а о 11 год. вечором канітуляція була відписана. Російські армії і флоти, добровольці і урядники — стали полковниками; всі форти, батареї, всі кораблі і пароплави, зброя, склади, гроші — словом все, що належить російському правительству, переходить у власність Яланців.

22. грудня російсько-япанська війська виробила порядок передачі, а 23. о 8 год. рано почала ся і сама передача військ. Стессель з військом не проїхав, та і взагалі Стессель і весь його штаб мали щезати: ні одного розпорядження, ні одного виступу. Родина жовнірів і офіцерів опинили ся в страшному положенні і тільки документи вони не мали, ні грошей, ні в'їзду в провінцію і жак лише сам знаменитий комітет вони ся дали тому раду, але йому довело ся зазначити, що таке російський генерал. Так, напри., для жінок і дітей офіцерів удало ся запитати у Яланців 18 в'їзних в'їзів, але... 10 з них в'їзів Стессель під своїм річчю — і жінкам і дітям довело ся їти нішими депатами до верет в грудні до першої зовнішньої станції. Після Тарнов опинили ся в суді, що він бачив 70 невідомих пакунок призначених так міцно, що вони могли витримати по одну туру кругом світа. Діти шкільні до канітуляції вже говорили про вої, бо... пані Стессельова прислала вже, куди слід за скарсами дан позваля свого добра, а що за місяць до канітуляції ужо в 14. року робив ся скрині дан майна господаря герца.

НОВИНКИ.

Чернівці, 2. січня 1907.

Про легкі. Рухавця чернівчанина „Жіночка Громада“ урядила в грудні цього року кілька відчитів. Останній відчит „про легкі“ мав посол Євотей Пігулик. Предсідат повзаконив публіку з анатомією легких, звертаючи заравом увагу на гігієнічно нечисте одороння чоловіків, ними дуже часто легковажать ся. Посол Пігулик викладав так популярно, з такою ласкостію, що повний залучив слухачів з великим задоволенням та кожним словом викладавчого; по однім, що слухави п. Пігулик, алегють слухачі похористувались. Жіночка громада почуває ся до малого обов'язку послом Пігулика алегити сердечну подяку за його труд. — Мамк маю, що „Жіночка Громада“ по одній урядить знова рад виклада, а за нєю відуть напевно і жіночі товариства по провінції.

„Die Zeit“ часопис. З Вілли донесла оповідь, що найвідоміший „Die Zeit“ стане в найближчих днях офіційним органом німецького блоку, в якій перекладатимуть ся всі новини.

Литературні. Видавництво мала закрити антисемітська публікація, позв витримувати міністр др Геоман і др Ебенгох за 60.000 марок. Редакція переносить ся до Лембо, в якій підписали ся двоє редакторів антисемітської часописи „Deutsche Zeitung“, а причім частина лотерейних опрацювань серед таких обставин оточували уступити. Як звісно, дискусія „Die Zeit“ заложена тому п'ять літ з явною тенденцією конструювати з „Neue Fr. Presse“. Мимо поступового напруги видавництва, що стало під управою таких визначних публіцистів, як проф. др Зінгер і др Каннер, матеріально не вело ся і починає кожний рік з чимраз більшим недобором. По п'ятих роках мусіло звинувачувати зі своєї політичної програми і переїхало в руки консервативної п'їли. Одне показало ся, що ніхто ся несправдливо. Редакція „Zeit“ протестує зі вистав у виступній статті, а також переслала часописам, які подали сю виступу, спростовання.

Господарсько-економічні виклади, що відбули ся загодом тою „Одескою Господар“ у Львові в 26. 27. 28. грудня, розпочав — як доповідає „Діло“ — др. Лев Когут, директор „Союзу хліборобських спілок“ в Чернівцях, рефератом на тему „значіння і суті хліборобських спілок на Буковині“. Предсідат вказав на палу свідомості (кооперації), зазначуючи, що передові народи хліборобів лино через свідомість виготовляють власний капітал і власний промисел на тріх-лих основних, а се однією дорогою до економічного і цивілізованого виводження. Предсідат також свідчив з економічного огляду розвиток Буковини, де на 152 українських громад є 142 кредитні і кілька споживчих спілок, котрі є залучені в один централізований союз. Далше вказав, що характерною економічною роботою галицької України, а се: безпротекторність, безпартійність, брах визначеної цілі і брах вибору добре обдуманого єрідету, що вело би до той цілі. В другім з ряду відчитів др. Костя Левицький зобразив еволюцію свідомості в Галичині і наочинув коротко те першій став спілок, залучені в „Союз кредитових“. Оба реферати викликали велике зацікавлення і задоволення, а в гирній дискусії зрозуміло ся думка, що для хліборобів найважливішим є спілком системи Райс-ейзена. Під „Народні Діла“, опираючі ся на стат. Шульцого, нема що у нас по селлах підготованого ґрунту і товариства, що дучить в собі спілки: кредитну, споживну і продуктивну, є нагаля розвинути; угадав одної потягає за собою угадає другий. Далше обговорювано потребу організувати інформаційні кур'єри, чи навіть спеціальні листи, для вироблення свідомості своєї задачі робітників. Вказувало на брах літератури економічної так для інтелігенції, як також популярної для народу. Про ті вказі довідали ся слухачі, що видавана в Чернівцях часопис „Народне Богатство“ є органом „Союзу хліборобських спілок“ і розходить ся в 15 тисяч примірників, а те в той спосіб, що член кожної спілки обов'язаний її передплатувати (стоить річно 1 К 60 сот. і находити що два тижні).

Процес проти 6. послів першої Думи, які підписали виборську відозву, починає ся — тим, що двоє обов'язаних увідлено в в'їзх прохачі засуджено на тримісячну пазницю.

Оповідки, іменовані і т. п.

Повідомляє ся сим всі заради руских шкіль, що в Лембо і в Лембо приїждять ся найближче до суботи, азначить 4. січня с. р. Просить ся в сім випадку повідомити шкільних дітей. Ті видана є взаємністю чернівчанин Філіп тов. „Руска школа“; гроші і заповнена що до с'їх двох родів книжочок треба посилати на адресу товариша Дарія Пігулика в Старій Жучі а на далше слід посилати так заповнені як і гроші на адресу підписаного, що є засекретовано редакційного комітету, зате рушиться дотичні самого видавництва „Крайнаравої бібліотеки“ посилати на руш Л. Касежикі в Старій Маманці. — Ож. Гемічний, голова.

Перші загальні збори Товариства учителів шкіль виспих „ім. Сторонида“ відбудуть ся в суботу дня 4. січня год. 7. вечором в кімнатах Народного Дому. На денний порядок: 1) вибори в'їзду; 2) візні внески. — Кемігер.

Подяка. Дня 26. грудня с. р. обдаровано в школі в Жадіві в присутності пана барона Вансера Васильова, пана начальника громади ім. де Гюна та кількох панів різних громадських 100 бідних шкільних дітей теплом одягом. На ту ціль жертвували: пан барон В. Васильов 200 К, громада 100 К а до того придружено процент а запису пов. дітича Олена де Гюна в сумі 84 К. По обдарованню наступили десятилітні діти. При цьому засвідчили діти народний гимн а дітича 4 кл. висказала удячно красно подяку панам жертвувальцям, котрих мала мова дуже зрушила. Зарад шкільний висказав всім жертвувальцям прихильну подяку в імені своїм як також в імені обдарованих дітей. — Т. Кочан, надучитель.

Подяка. На шкільну оплату для убогого ученика І. кз. Гім. Гр. Танасійчук, родом з Руского Баналова, зложива відлучити Доброді: Ви. о. К. Данилович, парох 4 К, о. К. Андрійчук, парохіальний содружник, 4 К, тойже із збірок в церкві 2 К 81 с., пан. Саламон Шерф, діляч, 3 К, Роман Алексєвич, постмаістор, 2 К, пані Ф. Хариневич, учителька, 2 К, М. Коєзер 2 К, Е. Полячок 1 К, В. Реуцый 1 К, Л. Кот 1 К, К. Осадна 1 К, Х. Альберман 1 К, М. Шатнер 1 К, А. Бург 50 с, Т. Суркіє 50 с., Никшир Волчук 40 с., всі з Руского Баналова — по. Николай Шуняк учитель в Вашишцях н. Ч. 3 К 40 с і К. Шаб. податковий побора в Вашишцях н. Ч. 2 К. Пиз Ірина Лисенчикова учителька з Руского Баналова, на сю ціль зібрала на вечоринках в Вашишцях н. Ч. 16 К 10 с, а „Тарова“ в домі п. Алексєвича в Руском Баналові 4 К ризом 52 К 81 с. З того заплата 40 К шкільної оплати, а 12 К 81 с зберігено зно помилку, зроблену на купно книжок для загальног ученика. Крім висше наведених Добродіам складаю іменем загальног ученика щире подяку. — Василь Клім учитель в Рус. Баналові.

Із штуки і літератури.

Попис учеників музичної школи ім. М. Лисенка, що відбув ся 15. м. м., дав мовий дивок на дбайливості дирекції та сумлінній праці учителів та на відданості та поступу учеників. Труди розмірно продуктивні, з ними виступали інститути школи — по найбільше діти в III—IV. рр. — імо по трох місяцях науки, винали взагалі задовольно, доні прямо знаменито. Найбільше було продуктивний фортепиано, але й треба признати, що всі ученики і ученики (оп. Шалі, Симоніч, Пігулик, Вайда, Сивинуд, Кад. Вікторіч, Клим і Ераф) викладали ся з своєї задачі на загально задоволені родичів та численно зібраної публіки, що не жалувала оданів молодим артистам. Уч. П. Куреу Дутковський відіграв на скрипці японські поправиди Іоабера, а п. Ключенко доказала віденіємським пієсом Конкова і Мендельсона, що не тільки має гарний і симпатичний голосок, але й уміє орудувати ним розумно. Загалом вражіння попису тако, що зарепа та учитель нашої школи справді дають своїм питомцям сумлінну науку і отже найважливіше, що маємо сподівати, застосуючи нашу інтелігенцію до її власної інституції.

Нові українські часописи. Як повідомляє „Р. Кр.“, в Катеринодарі на Кубані д. Доброскоп має намір видати часопис українським новим під назвою „Кубанська Громада“. — З початку цього року почне виходити у Львові що-місячний літературно-науковий часопис під назвою „В жолді“. Часопис призначено переважно для молодіви і міститиме твори в усякій відданій науки й письменства, крім великих оповідань та драм. Адреса редакції — Львів Вірменська, 25.

Підручник для гри на кобзі складає відомий бандурист і кобзарь Гуаг Хотенчик. В підручнику буде зложена теоретична основа гри на сім інструментах й практичні вказівки, з яких можна навчитись володіти кобзою.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Франц Ковалевський.

„Камині тілтри“.

Розблоски темні байдих дучи матри сльвом знесира почорніли сльзі красить, а тілі камині тілтри нестать загідно тижні озер оці.

Тихо... На темні, сьветлі улоги місяця сльво вилітаєсь лена... Тихо... Не бачу нікуди дороги, а на огниви ажко неслуха гасне...

Мрію... Повзміні, знаменсті бруні у місячного сльва всім збранні сьветі величю, мовби цар в корупі, немом би шьветі, що дано в Вірвані зиняло, повзало себе в зиний труп... — В віддані сьветіть жовті очі бані...

Я йду...

Я йду... Одначе мені до зайді, чи десь там буде, чи томи ніч — знаю, що там в тобе не знайді, а сльво нічно плывуть і в ніч...

Знаю лиш тільки, що де оберну сльвом байді стомлений вір, усяди стріну думку змерну: „Ханчю, діючи камітбан по вір“.

РУСКА НАСА ○ РУСКА НАСА

тов. зареєстроване в ограніченую поруною в Чернівцях.

Однією з нових рад української економічної інституції на Буковині, — приймемо вкладки вкладки і одпроцентують їх на 2%, — Пай вкладки 40 К і платимо 6%, азначить 2 К. — Радимі! Хай хляк „свій до свого“ відбє на сподожим відомим по шкіль Буковині і най шкіль, що почуває себе шкіль одрідотом-Хариничем складя свої спадковості в „Рускій Касі“.

Прислухайте нам нових членів! Дирекція.

поруває: свій склад сьвіжих і добрих товарів корінних, овочів полуци, консерв мясних і овочевих як також ВИНА всякого рода почавши від і корони за пляшку.

Меди питні домашнього виробу і КОМНАТУ до сьнідань!

Свій до свого!

Наликостей за вынос тарелки, посуды и прочего за

150 (—) 391.

За редакцією відповідей: Востер Урбан.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 кор., на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Румунії: на цілий рік 8 левів, на пів
року 4 лев., на місяць 1 лев.
в інших державах: на цілий рік 32 гр.,
на пів року 16 гр.

Передплата на „Буковину“ разом із
тижневником „Руска Рада“
на цілий рік 18 кор. (або 9 рублів або 34 гр.)
а на пів року 9 кор., або 4-50 гр., або 17 гр.
Поодинокі числа 10 сотинки.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція

„Буковини“
в Чернівцях уз. Петропавла ч. 2,
Ч. телефону 178.
Адреса для телеграм: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає на ці 20 стр. від
страниць „Наддніпрян“ по 40 стр. від стрічки.
При вступі внаслідок замовлення відповісти робити.
Реклама приймається тільки від початку.
Реклама вперше редакция дає на умовах
редакції заздалегідь і заздалегідь заздалегідь.
В справах редакційних можна ужити по-
розуміння: це що для від 1—10 разів 1—2—3
лиш. прих. від 1—10 разів.

РІЗДВО.

Свято споминів.

Торжествений настрій, ливим стрічаємо його
це року, не вагалися в яєних думок або ви-
ражених почувань, але з нихох дум без слів,
недоінченних зворушень, що осявають ся на
спомині літчих літ, невинної радості і доброти.
І ніщо: ні культура, ні мік, ні гірні досвідні
життя не в силі стерти їх з нашої душі.

Свято поезії.

Нема сумніву, що ми, діти нинішнього піку,
не могли би сотворити Різдвяного свята, коли-б
не унаслідили його. Діяльність нашого духа
звернена в нинішній напрямку. Наше століття
випадає чуда практичного життя, технікою
й організацією перевернулася без порівнянн
минулім. Те, що людський дух здобув в обсягу
пізнання природи й історії, мусимо признати
так само радо, як свідомо признаємо, що
творчість нашого століття в обсягу віри не мо-
же ринати ся з творами минушини. Хто-б
хотів навіть уважати Різдвяне свято з його
значимі і колідами нічим нинішнім тільки по-
шлом уми, таланом поезії і дітрової, святої
штуки, мусить признати, що та поезія така
богата, різнородна і мила, така невичерпана
й вірна, що належить до найцінніших надбань
людського духа. Християнська легенда і погань-
ський міт зложили ся на неї.

Та чи можна Різдвяне свято уважати
тільки святами споминів, святами поезії? Воно-ж
було і буде роковинами дівської і правдивої
події. Чи на одержу його будемо глядіти як на

ніжну поезію старої легенди, стоячи холодно
й критично проти теологічної науки — сам
факт, що ці одна постать всесвітньої історії
не вплинула так глибоко на життя європейських
народів як постать Ісуса, означає ся ви-
щим погляд усякі сумніви. Він не умер ні-
коли і не може умерти, бо в Ним з'осередило
ся все благородне і добре, що старий світ
зумів дати копію.

Свято надії.

Наука, життя і смерть Того, що його Різдво
святкуємо, се один триєдний ланцюг над че-
каєм, добра над злом, правди над ложою.
Се животноє жерело сили для всіх пониж-
них і угнетених, заперука, що правда, за яку
Він борон ся і умер, стане всесвітньою прав-
дою, а його свято всесвітнім святами.

Про стану організації руского учительства.

На цій статті в „Буквині“ в справі становлення,
яко занала одна частина нашого учительства в послі-
дній часі сунути наших поглядів, отримав я численні
листи від переломних руских учителів, в яких они го-
дять ся зовсім із моїми поглядами прим деяких точок.
З тих листів довів ся я, що ці ріжні іх поглядів
з моїми поглядами з тої причини, що ці наші това-
риші вчитали як то кажуть „між стрічками“ вики-
ну, а то в правді наш на думці. В одному з тих листів,
цілий чотири аркуші довів, викладає м. автор дуже
гарні думи, але в одній з них не годжу ся з автором,
там власне, де він заявляє, що так як наші погляди
лучать ся нерідко і з порогами руского народу, як сего
наматая загальний інтерес, так само й учительству
віліно се робити; не годжу ся із сего думкою дан
того, що рускі погляди не дучили ся ніколи із такими
партиями, котрі були протиположними учительству. Та
найбільший вплив зробило на мене писмо одного

з найвідоміших учителів, які причинили ся до
засвоєння виступу одної частини учительства Кішчане-
ного повіту. В тім писмі стоїть між иншим зазнач-
ено, що поступок тас шановного автора як і его 36 то-
варішів проти м. посла Пігузіна був після его осо-
бистій гадки по домі підставний, загато присвоє-
ний і для того не цілком тактичний. Они по мали на
гадці виступити тих своїх пролом ворожо проти
посла Пігузіна, і навіть в рай, наголо-б наші погляди
не були живими учителями справи, то все таки
уважали і уважають они за потрібне відвернути своїх
росіян в кожній ділі, наголо-б сего намагалися загальні
руска справа. Давши признає м. автор, що наші на-
рид нас багато зазначати своїх провідників і запо-
ротує, мов би то учителя Кішчанського повіту мали
поростати бути Русизми і порвати у ворожий та-
бор; але діти руского народу зають они добро свої
обов'язки супроти него, не заважаючи при тім навіть
на брех і вибачі його. Тих 37 учителів, яких дав
м. товариш, не заслунали і не підносили бувши
„Beziskolnigkeitsverein“, тільки утворили „Повітське руске
учительське товариство“. Ці товариші і его 36 това-
ришів не свідомівають ся зовсім із виступом м.
з програмою газети „N. F. L. Z.“ бо були що було,
то тави мусить їх бачити, мов та газета обиди-
басотом наших поглядів та визначивши наших дохід.

На кожен раз м. автор надію, що все руске учи-
тельство згуртує ся з часом в одну руску правду то-
варіство і зможе тогда надіяти свій власний орган,
щоб не відвертати нам Русизм протиположні газети.

Се, правда, проті слова, але все було б ніщо
це білну кату, наголо-б м. товариш був висказав
сі свої гадки приблизно в „Буквині“, бо ся знала
дуже ріжнить ся від першої заяви тих 37 навіч учи-
телів в цій справі. Та все таки представляють сі
слова поступок тих 37 навіч учителів з Кішчанського
повіту у зовсім визначнім світі, як то було перше.

Там із сего ми і з других мені присланих ли-
стів вибрав я персоналію, що наше учительство, як
я вже раз зазначив, не дасть ся збити зі своєї прямої
дороги ніякими ворожими заходами. Найменш бувають
всюди і тому мені зовсім не динув той руский учи-
тель, котрий пишемо того, що вже навіть Німеч

міг ся один захопити веретено. Підняла веретено
і тонула за впадом аж до Писневої столярні. За
години, коли шкоча сиділа коло дитини, зауважила
двох ангелів, що усунули ся під колесо і гудали
П. Вони встала, випела обох і так спорошно заминула
двері, що одному притиснувшись нічків прих. Ангели
запиряча. Марія осмислила його, але спазала:

„Так тобі треба. Тепер будеш бодий знати, що
не можна мішати ся до річей, які тебе не обходять.
Остерігай своїх товаришів і не поклайте ся мені
надом на очі.“

„Чому властиво прогонили малих?“ питає ся
Писне. „Адже вони чинить нам по одну прислугу.“

„Якраз тому“, відповіла Марія.

„Не розумію тебе“, сказав Писне. „Коли твій
син Месія, то зовсім природно, що ангели служать
йому, а з того і матері виходить дощо на користь.“

„О“, сказала Марія, „які новітні твої слова.
Чи не знаєш, що Месія прийшов на землю, аби торкнути
я людей? Перохусти мусить поробити терпіння дитини.
Правда, я старатися му зменшити його болю, спільно
зможу, бо я його мати. Але в ніщо другий не по-
винен брати сі турботи на себе. Чи другі матері не
підляють ся своїми дітьми самі? Зна-ж я мусіла би
бути, щоб еликути із себе частину обов'язків матері!
Зрештою, я знаю, що дитина радініше бачить мене,
як отих крихатих хлещиців. І я хоту сама повинати
мого сина, сама нахилити, сама ходити коло тата,
сама прости і прати... Уся та наша робота — радість
для мене і не велика заслуга. Але якщо того погане
було би, як би я виручувала ся ангелами... Розумієш?“

„Думаю, що розумію, любя дитину... Але тоді
і я мушу прости ся тих малих прислуг, які ще спо-
минають мені ангели?“

„Цинно, мій друже.“

Діва й Ангели.

За тих нічів днів, котрі свята родина перебула
у англескій стилі, Марія не бідувала такою. Па-
стухи приносили їй сир, овочі, хліб і дерево на по-
году. Жінки і доньки пастухів візували ся дитиною
й обходили Марію з великою почтуністю. Відтак ко-
рою та сілоу оставили багато цінних, дорогіших
матеріалів, камінів та золотих посудин.

При нічній тишині вона відвела ся й забавила
вертати до дому в Назареті. Дехто з пастухів хотів
провести її, але відмовила:

„Не хочу, щоб ви задля нас понижали свої че-
реди і поля. Мій син буде нашим провідником.“

„А подарунок трох коровів — чи маємо тут
оказити їх?“ сказав Писне.

„Так“, відповіла Марія, „не можемо забрати їх
з собою.“

„Але ж вони вартують багато“, замітив Писне.

„Тим гірше“, сказала Марія.

І роздала подарунки трем коровам пастухам.

„Чи не могли б ми бодий малу частину задер-
жати для себе?“ почав Писне знову.

„На що нам сього?“ відповіла Марія. „Ми маємо
більший скарб.“

На дворі була спева. Марія вела дитину на ру-
ках, Писне дитину між з білим та сиромою посуд-
ною. Ід' обидва вони, потовчені, зупинили ся на
краю лісу.

Тут з'явили ся сечас малі ангели з алого дерев-
заві рум'яні, бузваті діти. Вони мали крила на пле-
чах і могли літати, коли хотіли, або бігти спорошно,
коли пустили ся. При тім були зручні і цінні, даючи
кількість, як можна по таких малих базурах споді-
вати ся.

Вони подали мандрівникам збанок свіжої води
і овочі, що їх Бог дав, де вярвали.

Коли свята родина пустила ся в дорогу, анге-
ли шліли за ними. Вони везли від Писневі він, на
що Писне радо згодив ся. Але Марія не хотіла дати
ім дитину.

У вечір приладили ангели постелі з моху під
великою спокорною і цілу ніч стерегли спячої дитини.

Марія вернула отже до дому в Назареті. На
многочисній узійці стояла біля хата з п'яним дахом
і пристою терасою, на якій містила ся Писнева
столярня.

Ангели злишили ся у них і старали ся прислу-
жити великими способами. Як дитина причала, то один
з них гойдав колесо, а проті грали на малих арках.
Коли Марія встала рано, хата вже була замешана.
По кожній їй збирала живало тарелі, бігли до веда-
леної корити, мали їх і укладали в поличці. Або як
дити ішла на прало, то закликавали у неї жнути
біли, ділали між собою, викладали носило по мокрім
полотні, сушили на каміні й вносили до дому. А коли
Марія у велику спеку заснула при худолі, ангели
робили, не будивши її.

Не менш уважливо обходили ся з Писнею. По-
далили йому знаряддя, по роботі укладали рядочком
і удержували цілу столярню чистю без догани.

Але ангели обслуговували Марію за багато; не
мала майже нічого до роботи і пудала ся. Могла ся
частіше і прогулювати...

Встаючи одного ранка, побачила, що ангели
замітають коняту. Вона вийшла ім віник і пустила
ся за ними. Мали пустуни розсипали ся. Але як по
обіді знова хотіли спиратати стіл, вдарила одного по
пальчиках і ціла громада пустила ся на втікач.
Вернула скоро назад. Коли Марія засіла прости, на-

і голова виконавчого комітету н. директор Ісаківич підписав н. Ісаківича і його газету „N. L. F. Z.“ містити там постійно ідеї на наших патріотів та жалувати, що ця газета ще не могла „зробити нічого ні інвестором, ні директором ні послом.“

Та з огляду на те, що майже всі н. товариші неспирають у своїх згаданих явищах гадку заснована становити товариства, дозволю собі тут висловити також і свою думку в тім напрямі.

Завжди з гори, що так і як і всі інші руси несли невдоволення радо стану організації нашого учительства на Буковині, коли та організація виступила не по думі виконавчий н. товаришом з Кіма-ненського повіту і інших, значить несли неспокій. „Повітові рускі учительські товариства“ і потім згуртують ся в такім самим товаристві кращім. Руске учительство на тім би певно нічого не страшило; протиняло оно мало би тоді більше права і більшу силу жалати від своїх послів сповнення своїх бажань, так само не могло руске учительство від своїх і німських послів під своїх. Я певний того, що коли би таке товариство запросило на свої збори одного чи всіх руских послів, зажадало тут від них їх погляди що до собі або тої учительської справи і завідало із потім до певного поступовання, то сему не спротивили би ся ніхто з них. Правда, були і доси рускі учительські товариства, та мені не відомий ні один випадок, де би хотіло одне з них було запросити на свої збори свого посла і де би ставило там до него свої бажання. Зрештою не знати, чього властиво голосу мали слухати до тепер наші посли, і хто мав право говорити в імені учительства. Маємо бо повітові і правні рускі товариства „Руска Школа“ і „Вашіня Поміч“, даліше „Bezirksschulvereine“ і „Landesschulvereine“, потім товариства „Німських учителів“ і такі самі „Воло-ських учителів“ та „Польських учителів“. Маємо на кожен ще й „Екзекутивний комітет“, який постував собі так самостійно, як кожде з інших названих товариств, не оглядаючи ся ні накого. А були навіть і такі випадки, як минулої осені, де н. Ісаківич для ревноз тільки одному рускому членови виконавчого комітету, скаржити поводи ніч в справі учительської платні і ухвалювати там різні резолюції, нагоди всі інші рускі члени того комітету не знали о тім зовсім нічого. Отже перше вітало не знає, котрі із цих товариств є офіційно, а друге в поєднанні з названим товариством виступає лише по частині було-німського учительства; учительство таким чином роздроблено і не має ніякої сили а кожде з тих пооди-ноких товариств ледає животи.

Кажуть досі н. товариші, що тов. „Руска школа“ є чисто шкільне а не учительське, а „Вашіня

„Я думаю вправді, що яко муж матери Месі маю право на деякі прислуги. Та ти се добре знаєш, бо ти розумніша як я, хоч маюш що двоє патнадцять літ, а я шістдесят.“

Слідуючої ночі дитина вилезла і не хотіла спати. Тоді з улиці роздала ся тихонька, пошепача оолодих мелодія.

Марія відчинила вікно і побачила в своїй місці ангелів, що стояли під муrom дому і грали на музичних апаратах.

„Ви звідси тут?“ крикнула до них. „А як мій син не хоче спати? А як він хоче плакати? Чи для сего нема мене, його матери? Підійть собі, бо буду лита!“

Цей слідуючий день не показував ся. Але другого ранку побачила із Марією під одиноким деревом на подвір'ї; стояли дуже засоромлені і опосмілені та плакали тихонько.

„Любі ангели“, сказала до них, „а вам здає ся суворе, бо ви ще малі і не розумієте мене. Але послухайте! У протилежній хатині живе стара, не дужа Свєтлора, трохи даліше добра Рателі, що поби-ваєть ся своїми дівчатками дітьми. В Навареті по-добіло що багато інших бідних жінок. Вчите, ви повинні їм помагати, прати їх біле а бавити дітей... Коли хочете зробити візку мому синові, то отже вам найкращий спосіб.“

А бачучи їх ледя заміром, додала:
„Як мій син підросте, то може дозволю вам ба-вяти ся з ним... Та вперез зробить, що вам казала.“

Того року всі малі діти гойдали крилаті хлопчики і всі білі жінки і всі недумі в Навареті мали певних помічників. І немовити не причали більше, крім дитини Ісуса, що за них хотів терпіти.

поміч“? що з нею? Зробім із сего товариства і пер-традимо в Чернівцях, а будемо мати тоді знаєть з рускими товариствами із Галичини на лад товари-ства „deutscher Lehrerbund“. А коли тов. „Вашіня поміч“ не виконувати своїх повинностей або стримити до учительству несподіваної цілі, то в такім разі розвизати его. Як мають ся даліше погодити супе-речности, які повстали з тої причини, що учитель-ство Кіманенського і Заставненського повіту рішило за-сновати товариства повітові національні а зразом дучити ся із інтернаціональним кращим товариством „Landesschulvereine“? Або приймим ся, як руске учи-тельство розвизало ся в останній час: Пана това-риші із Кіманенського і Заставненського повіту рішили заснувати національні повітові товариства, ті із Вашівського повіту рішили иним останати даліше при-товаристві „Вашіня поміч“ а ті з повіту Вашівського рішили иним тримати ся даліше тов. „Руска школа“. Чи-ж буде ся зтось з нами в такім разі чинити? І чи рішеня були властиво для руских послів міро-дайними?

Що інші посли не йшли на учительські збори, від-бувши ся минулого літа в Чернівцях в справі учи-тельської платні, то се тільки з тої причини, що они не хотіли йти під команду н. Ісаківича, котрий то, як звісно, поважає своєю властю беззаставно і єдино-лично їх самих; они не хотіли оправдати ся перед чоловіком, який має для руских послів на своїх устах постійно слова „Schurken, Lügner“ і т. н. Розуміє ся, що із сего зовсім не виходить, мен би то они мали бути протинні учительській справі, як се дехто думає.

Велике отже питання, чи учительство нашого краю буде тоді скаржити і перере скорше свої поступати, як будуть сповнені всі нації в одне то-варство, де може часто прийти до різних міжусо-бич, як то буває тепер з „Landesschulverein-ом“ і его органом; чи може тоді, як кожде національне товариство зажадає від своїх послів рішучого впро-с в одній чи там другій справі. Тому не мій неміро-дайнй думи було би добре, як би рускі, польські і ні-мецькі учителі поступали з особа в справах станових і з особа в справах національних. Всюди повинні бути національні повітові учительські товариства і такі самі кращі. В національних справах не могли би в такім разі майоризувати одні другіх а в станових справах виступало би кожне краще товариство своїх делегатів на спільну нараду; тут нараджували би ся рівні з рівними, а не йшли би під команду одного. Такі рускі товариства підпоруть певно всі наші посли і підуть безперечно зі своїм учительством рука в руку, як бувало доси. На збори таких товариств напрушуйте Панове Товариші, своїх послів, осаніть їм там в очі між собою, що Ви від них жадаете, що они зробили але а що добре і в який спосіб мали би они посту-пати по Вашій думі на будуче. Там будете мати нагоду переговорити ся зі своїми посланцями кожного часу як пристойть про хабі в нашім суспільстві, а не стріпати ілля плота на поодинокі наших передодніх людей, як се дієть ся в останній час зі сторони деяких наших учителів і інших інтелігентів нашої суспільности, бо то тим більше негідний спосіб по-борювання, коли при такім потайнім нападі член на-шої народности злучить ся з найтяжшими порогами нашого народу, на що маємо численні докази. Чоловік, що має спільний характер, благородні наміри і чисте сумління, так сего не робить; він не вряє ся по за-лутках, щоби відти нападати ненадійно в найвідчай-пущий спосіб на братів свого рідного народу, як то діяло ся і що дієть ся в газетах „N. fr. L. Z.“, „Гро-мадський Голос“, „Зерцало“ і інших, а стає з своїми суперниками до якої і чорної борби, висказує тут прямило їх хабі і протягує в гідний спосіб їх діла. Таким поступованем даєть ся певній особі нагоду, ситуацію висловити, оправдати ся або а перенести ся о своїм хабім кривд. В такій спосіб погодили би ся не одні невпорозуміні між нами, що шведять так одній споручій стороні як і другій.

Розберім, Панове Товариші, сю для нас покучу справу в газеті, або відім ся відпоручники із по-дого повіту на нараду в свій міл, і будемо одної думки та поступалимо всі згідно, а не кождий повіт на свою руч!

Н. Сивула.

До наших ромунізаторів. *)

У Тартарі сидят Сіан
Та камиль таскає,
А той камиль з осянним
Жиурка собі грає:
Бо той думає, що має
Его яко, де хоче,
А тим часом сіромаха
Лити пивалить очі,
Бо заморний камильчико
Му тине бач, дулю.
Та ну собі у словеса
Жиурка ли та куца,
Многогірничку старому
На оскуку кину.
Що залунав го домото
Затаскати в хмару.

Той камиль кину, то є ми,
А ми — Сіан ти модерні,
Що загатали нас штедурно
Перевотати нас, сами
Не знавши що, чи в Бураутенті,
Чи на Тарасі який паренті,
Аби перикотити лиш!
Бо хто не ладим на барини?

Схаманіт ся, нерозумні,
Та ударго ся в груди,
Аби й на нас не уналі
Жасні божі суди,
Як на того дуганого
В Корінтах наладу!
Бо ми — камиль, але камиль
Твердий та незламий,
Сто раз більший, як той, що го
Сіан там таскає...
Аби, як він розвешет ся
По своему аничю,
І таскаєть не розвешет
Як ту наладу!
Бо візна Грєнь аж довж мо
Повізна Грєнь!

О. Ю. Федькович.

НОВИНКИ.

Чернівці, 4. січня 1907.

З нагоди Різдва Христового шлемо нашим предплатникам, прихильникам і всім людям доброї волі щирі желання веселих свят!

Внутрішнє число „Буковини“ виходить в потріб-нім обемі; слідуюче повиньт ся по ирчиній санат в неділю, 12. січня.

Посол Семка — як доносить нам з Кіма — гостив в неділю 29. грудня в тамашній читальні. Посол оповів численно нібраним громадянам про працю руского парламентарного клубу, про посідні похди в парламенті та сказав між иншими радісно новину, що Кімаць одержить внеску Гімалію та що прави-тельство згодило ся дати 100.000 К субвенції на бу-дуче. Іншеж кімацьких громадян подякував послови дірими Бажає за його заходи для добра громади, головню-ж за введене від ирвительства 12.000 К субвенції на будову парохіальних домів, що для на-селем назветь ся великою подякою.

Для 31. грудня була яка під проводом н. Се-маки анкета у старости Краєа доложена з н. Бажає, Жуковського, Раствоцького, Кубеліна в справі заведе-ня складу дров в Кімаць. Ставало на тім, що громада хоче ввезти такий склад в свій заріх, сподіючись, що міродатні чинники — головно н. ради. Удальма та Управа Руху в Чернівцях вказує в інтересі білого насеєня підносити громаду вляння поземними. З депутатів ходив також ком. Кобилінський з За-ставня, котрий старавсь ся завести такий склад дров також для громади Заставня.

Санціоновані законопроекти. Цісар санціону-вав ухвалений буковинським Сеймом законопроект ко-тично дозволу на побираня додатку від пана, горини в скарбних наплатіх в міській громаді Ото-ро-жинець та дальшого побираня обовязуючих від 28. жовтня 1902 долатнів від пана, горини в скарбних наплатіх в міській громаді Важиця.

Сликаєсь буковинського Сейму. На осподнішнім засіданні виділу правного ухвалено порозуміти ся з ирвительством в справі скликає Сейму. На сій сесії, що мала би відбутися в актім 1908. прийшли би під наради деякі справи бюджетові, прийняте по-значити та впрохті ухвалено сеймової реформи виборчої. Є надія, що ирвительство пристане на скликає Сейму.

*) Отже візна буковинського поета у нас майже невідомі, друкована візна в літературі єдині надані на цей Федькович.

Звій до свого!

Одинока руська торгова в Чернівцях при улиці Паньській, число 35

ІВАНА СТЕРНЮКА

Різдвяна мрія.

Він зимовий, короткий день лігчить ся
І вечір в ніч змінює ся повільно.
Несвітлий шлях по білим світу лить ся,
Під поганими мороз сиринить розбильно.
А вітер, лихо знає чийбі ради,
Вінить і слід перед санями гладить.

Гай! Як розійшлося! Клякота і смуту
З серця відхвотало. А ти, по тім полі
Вийди, нехай по водючий путі
Гоним — сніг вітру, нощі, бурі, волі;
І хоть не знаєш, де шлях твій скінчить ся,
Серце розійшло, сильно в груди бить ся...

Дай мені руни. Най їх розігрію,
Щоб були теплі й рожеві, як літом.
Личко студене, як білу ледю,
Квітку розм'якну, зморозжену світом.
Віддохом власним відем'яну, чудесна,
Щоб біли мене циліся, паче весна!

Так... так... Гей нові! Анумо з вітрами
У перегона! Нім зори засяв,
Нім місяць вийде, до батька і мамі
Ви ланцюєть нас, „Сини-мечі“ чекан,
Кутя, ялинка, сніг... „Бог предвічний“...
Гей! Чи скінчить ся шлях той довгий, вічний?

Якщо приймаю серцю, як розійшло
Зі світовий увійти до хати,
Де ждуть тебе тривожно батько, мати,
І до радні тебе вистає тішино,
Де в кутині коханої, в носуді,
На стрічу спомини ідуть, як люди.

Туди в рідною баню ся свавільно,
Пустуючи весело, як дитина,
Там до науки брав ся добровільно
Під оком батька, там знав, як година
Вечірна надійшла, крізь віна чисті
На сонці проміні глядія злотисті.

Що ж в них видів? Того не розумію,
Хоть не одво окляти нині змію;
Та лиш як добре, добре всьо розумію
То виджу, що нічо нема над мрію,
Над сон о раю на землі, о неспі...
О, сніг мої, аніж ви пречудесні!

Минуло ся, ото рік лигто між нами,
Сто гір. У городі стариннім сиджу
При столічку самотний, між книжками;
В ліжко засніжене гляджу і виджу,
Як з вітром зимовим в шаленому розгні
З дівинками споминів минулих мчать коні.

Гей, гой-а, коні!.. Гей-а, коні!.. Гей-а!
По тесових дорогах, по кам'яних мості.
Гей, гой-а, гой-а, молодости мій!
Вне ти до мене не приїдеш в гості
І не повернеш до моєї хати,
Остає ся одво лиш: споминати.

Володимир Леоніс.

СКРИПКА.

Він чарував своєю грою на скрипці. Грав так
милу, так солодко. Із самої душі грав він, — байдв,
хорай Янко.

Мара питала його пераз, відки бере він тільки
тумани пісень. Із своїх слів, мов кохана — відпові-
дав він, — а сміх веселий від тебе переняв.

Мара питала, чому так чарівно паливав скрипка
на її, на людську душу.

А він похитнував буйними кучерями, болючо
успіхав ся успішним виражачого та відповідав тум-
ним питанням: чому?! — Мабуть ти розумієш мову
струн кохання; твоє душа чує, що відчуває моя
душа. Твої вражіння, се порозуміє подібні душі між
собой.

Коли крикнути в інструмент тоном, на який той
інструмент настроєний, то він зараз відозве ся тим
самим голосом. Се не відгомін. Се реакція односто-
настроєних струн. Треба лише трахнути на тон. —
Так і наша душа ліжко настроєна і реагує на певні
тона. Твоя душа відозве ся на голос моєї душі, по-
редалий не вірними тонами отси і драмичок...

Задумав ся. А люди нахилили чорні кучері над
китертою скрипкою, забував про своє опруження, за-
бував про себе, забував і про Мара, не був свідом-
ний навіть і того, що перебирає паличками та потягає
смиком. Він грав на струнах своєї душі й зливав ся
з нею музикою. Своєю скромною радістю виливав в чудо-
вних тонах; його плач і туга дрожали із струн.

Переставав грати і смутити. Тужив, що не має
силу, передати музику своєї уяви та гармонійні ме-
лодії, що наповнюють його душу. Се тоне, се меза-
длі! Скрипка не досягала тону передле лише
несдатні наслідзування тої божественної музики, що
чарує душі і душі творить-грає.

А Мара — наче із сну прокинулася ся — питала,
що се він грав?

Сумно се було! Не знаєш, що батьки розказують?..
Жила в дні гарна дівчина, що залюбила ся
в красшого та багатого та дужого стріза. Вона про-
сяла у него любови та він не слушав її благань;
всім одособами маняла до себе й не могла прима-
нити. Тоді покинула на поміч самого сатани. Поможи
тобі — мовив нечистий, — але мусиш надати мені
своїх родичів та всіх братів. І душу свою дам, лише
поможи мені! — кляла ся дівчина. І видала ливозу
свого сивого батька, а сестру зробив з него сиринчку;
а братів посирочував на чотирьох струнах — наймощ-
шого на півночній а найкращого на півночнійшій.
Не зворушив дочку і плач старої матери. І її видала
сатані, щоб лише одобрити мого. І чорт зробив з неї
та її володу сміх, і навчив залюблену грати на новім
інструменті. І зараз розіде ся по дні десь нечуваний
голос сиринки і маняв до себе всіх людей і звірат.
Отже одобрив дівчина побіду над гордим стрізом
і стала його жінкою. Тоді зареветав се сатана на
весь дні і у вістрі кинув милодіт до люцифера.
А сиринка остала ся під дубом, де найшла її мамі
батька, переходячи лісом... І коли грати на скрипці,
то зараз відозве ся її шиза исторія. Чути дівочу тугу
та плач рідних братів, чути радання нещасної матери
та стоїти старому батьку. Чути любовний пісень злого-
вої дівчини, і сміх її чути та постаті сатани... Чути
і режіт сатани — шалений режіт!..

Отсе скрипка! Вона відчуває з нами. Коли за-
хмарить ся в нашій душі, то залпає й вона розлу-
чавши раданням, мов над світом могодіт одностої
наді... Страшний се плач!.. А коли в душі розвід-
нить ся, то плач скрипки переходить у веселий сміх,
у міже шибетане змоданий русалки...

Якщо жнона крикнула до інструменту. А по темлі,
наче прокину ся із сну, промовив із запалом:

Ні, Мара! Се не плач тої нещасливої родини, се
не пісня сміх ушасливого дівчини, се не режіт дні-
вола, — се русалкин сміх та плач!..

„Був пар, що мав дуже гарну дочку. А обіцяв
він її тому, хто винайде щось нового, доси не буну-
лого. Хто посміє принести в її руку, а не міг нічо но-
вого відумати, плавав голодом... Пабачив ту царівну
і Димко, наш предок, що не маючи ніде притулку по-
лі ся по світах. Припала йому до серця і він по-
становив на веселу ціну одобрити її. Та за його дужа-
лість пар посадив його в тюрму. — Чи-ж бідний про-
маз не сміє любити?! — В тюрмі наш брат, що рад
царівної ото крять возлюбив світ, очидка неминучої
смерті. Та Бог не допустив до цього. Отсе одної
ночі в'язня ся в колі красна русалка та й дала затужо-
ному Димкові сиринчку із струнами та сміх із свого
золотого волосся. І запалав над сиринчком-сиринчою
гірними словами, мабуть на своїй красном волоссях.
Але скоро перейшов її плач у сміх веселий, коли по-
бачила, що волосся в'язня її знала та що красний як
перший. А наш брат прийшов перед паром та зачав
грати на новім інструменті, а якого дия ся то туживий
плач то веселий сміх русалки. А царівна те плакала
то сміяла ся... Потім стала його жінкою... Іх мнух
та правнучки все говорили й говорять могою сиринчи,
коли бажать висловити щось красное, сумное, тужли-
вого або веселого, на що не находять слів, — так як Димко
говорив до царівної обидуючи її своєю любов-терпіння...

Ех, Мара, Мара! Колиб в міг в сміхемі тоне
зложити все те, що ному на дні своєї душі: любов
безмежну — і біль-журбу та тугу без віща!

Ні, Мара, не вір! Отсе що граю, се не веселий
сміх русалки, — се моя милодіт, се мрія моя — се
ти!.. Се не плач русалки — се стоїти мій, се мої
сльови, се розпукі рев; се надгробна пісня і похо-
ронні димки — за мною.

Байдв Янко поклав скрипку з рук, схиляв го-
лову на долоні, опорши ся ліктями на коліна і за-
думав ся.

Мара постала його кучері, підпала заплакані
очи та примовчала нічним голосом:

Янко, усміхнися! Не муч себе чорними дум-
ками! Ти будеш жити і будеш грати! Мусиш жити,
щоб грати мені, як Димко своїй царівні! І будемо
жити, Янко, в любові, — щасливі як в раю... За-
грай же, засмійся!.. Ти мусиш жити!..

На скрипці тріснула струна.

Янко зарікнув ся: Не буду!..

Володимир Леоніс.

На добраніч.

На добраніч, любе мила!
Хай щасливі, тихі ніч!
Твоє серце в сні полиштує,

Хай сліди твої полиштує
Щастя, чарів і надії —
На добраніч, любе мила!

Будь весела і щаслива!
І радій прощанням світлом,
Бо він гарний, лише в мамі,
Як леза у розмаю;
І цинти веселим світлом, —
На добраніч, любе мила!

Іван Діброва.

Гей, не дивися...

Гей, не дивися так на мене
і не приваждуй тая під ніч —
у мене серденько студене
і хто ніхто не візьме в мене
суму із моїх сміхів ніч.

Вона дай красне, дай подіє ся
женихуєть ся з осландий зарій,
нехай в бестині час минає ся
і най в чужу віддалі несе ся
той смуток мій, той смуток мій...

Франц Ковальський.

Думка.

Суде верба думкава,
Як вітер зліва;
Возить душа здривана...
Ніхто не жале!

Ніхто мене не радує,
Не чуєть прохання;
І жила вже не згадає
Про давню кохання.

А сльози леза згатили ся
Моя камінем нори...
Коби вже раз реалізи ся,
Чей би ятону гора!

Дарма, дарма!.. Судила ся;
Веселий тут люди.
Лиш раз циде привило ся,
Вже більше не буду.

17/VII. 1905.

Петро Марієвич.

Тебе нема...

Сприв, неспив нудьги і мукі дом. Туман по-
крив землю. Сумно скрипа. Сумно і мені, сумно та
нудно. Спомини спують ся в душі, спомини про щасте
минуло.

— Тихо думи, лано по верне. Не верне той
образ, що в ним любивав ся.

Не верне!

І я самий сумую, нудую.

— Чи вернеш бодай Ти, моя голубко, моя пре-
красна зоре? Чи вернеш до мене? Вернися і диви,
я сохну, яну. Вернися! А в відлижю зноу. Відлижю
правдиним житем і буду щасливий. І зазніваю Тобі
пісень, і змалюю Тобі образ любови, якого Ти не
бачила!

Запаваю душу вогнем любови і він горіти ме
на ніки.

Верни ся!

А туман густійше покриває землю.
І сум збільшуєть ся.

— Тихо думи! Не мучте мене!

— Прийди, голубко! Вийди золотим сонцем із
темного туману і розжени сум, що в моїй душі.

Нема!

Нема Тебе, нема і щастя!

16/XI. 1907.

Іван Діброва.

ЛЕГЕНДА.

Етіоні пар на терасі сиді
Бачив теремів своїх та на небо гляді;
Кожі нього мудрець на траві спочинав,
А невольник-сильняк сьматі гимни сьпівав.

Тиха ніч змолосала природу до сну,
І шалений горел і пустиню суму;
На голубому небі свали віри
І будили в парі несповідливу.

Сердешна Мати! Про все подбала, щоб тіло
і возлюблена дитина жила у сонних крілах.

Поперед усього Мати-Природа зацарювала ті дорogi, якими Правда може дійти до людської душі; і але Правда до нас йде, неваріантно й суворо, а нахилить ся нам парівомо, прибраною у дібні шати, та пристроєною у самоцінній й пишущій. Мишли, с чертв брідз з високими горами й врами, єсть для нас все золотим оружною; зміжи, ті золотаві сулі горючі, тільки паливши нас, що жодуть без ушину, а паленою скорістю у божевину дає, с все для нас постібниме, митичими точками; а нема знаєть єсть між 667 білонами дрігачь стору на секунду а вранінем фіолетної праски, або між 64 ма дрігачами воздуха на секунду а вранінем тога? Не правді, а'о Божиння спостережінї, які одоратують зміслом, а дібніи причини, що випливають ті з обумови, се дві земни відмінні справи, рівнобіжні та не тождові. А далі дала нам Матуся-Природа тільки обмислене число тїх дорог, якими Правда може дібратись до нашой душі; маємо тільки нять імплія, може кісім, як хочете то й більше, але все тїли обмислено їх число. Тільки те, про що довідано ся зрогого тих амплія, для нас істнує; а мізнад, то ринородний проєкт істнує може поза тїл, малюючи так наші, що провенялиб али усе тїлу цього бутя, та про них ми ніколи не довідано ся, бо не маємо віднесвіного зміслу, ним можна би їх підняти.

Взапорочку віднаємо тільки маленьку частину Права, і хоч людський вір ситге и даде на досвідку тисячі роси скітла, хоч людський дут виходить до сяго, що дізлось пера мізонами мізонамі віт, та візна і примушиє скупити собі новидені сили праради, то всеж таки се тільки малесенька частинка той вічної, безсмертної Права, а власне се частиночка, яку можна схопити тількими зівесами. А проче ігноратив...

Вийняти востангуча Прарада показала нам з гори дороги який ми маємо доходити до Права, показала нам з гори який який віний дител.

Від першої хвилі нашої свідомості до останньої дучатся ся набуті зображення у думці, і ми у кожній хвилині доростаємо так думкою; а куди побуду аспірацію ми спускаємо Пrawdę, створюємо швидко на роздоріжжю, з якого розходяться ся стежки у прості життєві напрями, ідемо на право, схиляєм до матеріялізму, аспіраємо ся на ліво, дійдемо до анімізму... Ми по різних гонимо до означеної мети.

У тієї погані за Прандюю збудував людський дім
багато величезних міст, а кождо завершив науковими
мріями таємними.

Там де кінчать ся дослід і починать ся теорія, починають ся наукова справа!

Теорія атомів, енергії, еволюції, епіологічні погляди на світ — все це наукові знання, які наспиніть нам Матусь-Природа.

Колісся нашітунула коза людськості дурацької казки: міти, міфони, обманя, а тепер наукові теорії... У всякому разі поступ!

Та мить, щоб не збудити убогих духом, тит, що в нагороду за своєю галуззю, і дикінність. можуть на-
дбати ся оганьдати пічну Правду; збоже як євнєт
манути людського духа... Людність все що перо-
знає людський мисл...

Тому ж і любимо свій світ мрій і казок.
І не численно дрітляві стери, коли створюємо тирий
красида або мистецтвий образ: забуваємо на правляв
акустики, коли служимо чарівну музичну або голосе до-
рогих осіб; не турбуємо про се, що все, що спостеріга-
ємо, це віртуальні образи нашого мозку, коли при-
намічати або емоційно діяти, і традиційний кути зміна-
ємо з родиною: Бог предв'ідає... а живемо так гар-
ням хоч казочний світлом, який дає нам Мати-
Пророка.

Козина? буде іванцям... воякам, по міланам міланів айт, жити муть надіжда, ксмі і чисті душим, не дити, що не тільки зможуть опосторигати дійсний стан річий, але й зуміють думати правдивіше з'ображеннями дібности, а для таких надійдй ната правда буде безомног білиз чарішню, як сучасна ната, прибрана у шкоти шати, самонцїмї і жемчуги павіона Матушної кизи.

Але це знава теорія!
Імунітет переживав ще диточай вік...

Др. Іван Ротеншнїд.

Хто у нас знає мову?

(Возмущенный взглядом на часовщика.)

Поворотом, ніякої дістанти думають, що в армії мають єдиним видом знання і духовно випробують молодарів своїми...

(Возвращение: Путь к мечте)
[Ульянов, 1996].

Нехай побачать шанівні чотачі, що я їх із Рідном хочу трізи заристи до середній школи. Слово школа — не у всіх викликає однакові почування. Одні шанівні її є чортям, бажають її, щоб запала сі; другі відносить ся до неї вже трізи замічайніше: нехай собі здоровя стоїть, мені до неї нічого, добре, що я неї виласудам ся. Та є такі, що їх сномини і то найкрасні сномини винуть ся із школою. Може хоч дів тинні шкільно буде прочитати отсю статтю, списану у великій мірі на основі пережитого, а писану із ширим бажанням, щоб усеупити як найкраще ті прогалини, які забавить кожда людина, єдиничнине Гімназії, Той

мені не в голіні розвинутих, переквертованих до горі
вершин шпиль устрій середніх шпиль. На шпальтах
політичних газет — а ще до того у „різаних часів“ —
таким спрам не ризикати. Мені лиш ходить в те, що
розсунула се дискусію над наукою української мови
в середніх школах. Серце болить, як роздилим се
та розберем, як виступить наука української мови по
середніх школах, голубою по чужих середніх школах.
Значайно схилюючись учителя нема, української мови
вчить хтобудь. Досить, як хтось причисляє себе до
української (і то не все, багато в я русьські) мови,
щоб директор середньої школи нахилив його шпальки
учити руської мови. Чому математик не вчить латини,
або греки, ані розуміють лиш одного як хотять чо-
гось розуміти, чому української мови не повинен учити
натураліст, історик, коли у нього рідна мова україн-
ська. Не знаєти як би таке стає ся дивно у шкіль-
ній гімназії на заході з німеччиною викладавою
мовою або хоч би у польській в Галичині з польською!
У нас се анічайня, додати анічайня річ.

Повинен і повнітний теологі, фізик, математик, натураліст, історик, класичні філолог — ось учитель української мови в гімназії. У висній гімназії вже трохи на те сплатили їм, щоб заохотити учителя учини літературу; у нижній правилися квати неохоче. Учуть неохоче — учителя там саме, де як раз повинен очити західний, бо ж лиш у висній гімназії учать ся ученики не я, граматика, у висній граматика з гімназію вважалися. У Росії та Сербії воно не так; там і в висній гімназії учать граматик; у нас мають її брати лиш у нижній. Та нехай би вже було, щоб бодий там учив її не людський, щоб не була тигаром для того, що учить, і для того, що учить ся. А тигаром, огидливим тигаром є вона для обох сторін, і мусять ним бути. Во ви же не буди тигаром річ, якої неохотний учитель не розуміє, і не розуміючи її, так само незрозумілою робить її для ученика. Своєбодній ученику пізнають отсе нещастя, і учитель, щоб зовсім не страпати авторитету в класі, мусять замкнути науку граматик. Дешко задати вірші на пам'ять та устни до оповідання, ну і вірші та оповідання гарніші, ніж граматика, мають у собі щось живого, граматика ж сузі річ... Так виступає злоба в класі. І учитель, допущений і ученики

Розумієшся, учитель тому не вивис, що йому не
можуть учить предмету, якого він розуміє. Учуть там
чи там, на його місце може учила. А цякава учо-
ня, вишколом-тишком сплутує свої адвєсні думки... Що
вони про того учителя думали, які онігата йому
прикладають! Зачинаєшся са оповірююче обєдужуєна
завдєк школи. Вона в очад учениця не розсудила на-
уки, а там собі інституція, яку треба покнячити, щоб
тільки бути. А учителю, що таме учителю? Учителю по-
лі думці, виставляючи, що може їм надати чиндоп-
та, сплати ноти — більш нічого.

І так розпачивають, се повірливості у нашій молодіжці, інтелігенції. Розпачивають се та використають се одно і друге, розпачивають се на диво і треба або дуже великих та сильних впливів, або треба дуже великого самовідречення, щоб використало се одного і друге. Хтож замислює повірливий, і не побудує се того гріху ще в молодих літах, той дивити се на цілі життя людини. Може воно й не до речі, але мимохідь нагадують се на думку тамі автора, не гадавши своїм ніяким часом. Хоч яким чудовираженням словами на сказана в горі думка Веркратена, та на жаль, правдиві. Соромно стає, коли гадаєти, як вознесє кидало се намови на своїх учених, що, мовляв, нічого не вийде, ширити авторські ніякіні погляди, відкидають безлічівності, заскорюють і т. д. і т. д. Учень IV, або V класу, прочитання повірливо одну дію драми Шекспіра або Шіллера, прогнаними сим-так їх зміст, ставав відразу гнієм, розумним на всі застали, начитанням, чимсь таким, поред чим і учитемі і товариші повинні бути чужом! Дуже се небезпечний час для хлопців. Одні „учоні“ починають своє життя се і на школі, відкидаючи на мовчан, містять самі стиглий. Інші

рують чималий, що писавши, виступає сам творець, а не
друкує⁸ все і всі і нічого значущого писарською за-
пискою у нього буде „воступового“ адванта, що
„має великий вплив на молодіж“. Другі видають се
на „літературно поле“, перебувають своїх сил. Зачи-
нають ся літературні продукції. Білий хлопці при-
даний юстерами над рамана та приштучним ритмом,
кляче мону, що пою не можна „виславити веселих
думок, що живили під серцем“; део Віллі та Палли
і мою маму людину, мону, заною можна викласти
ней свої думки, а тут прямо гаре. Писати нім мусти,
бо тут у собі „вишного дуза“, — не помилка, ці по-
мічненія писати не їде, бо не дума багатувати
своїми творами і так уже багати літератури, — то
в припадках ся працювати, право працювати, щоб той
„белый огонь, що тале⁹ у него в душі, забух полу-
мінем на панорі“. А що, як виждеть ся учитель, ш-
дондавання ся про бую Ісору у Х., похваляли його
правдою за його „літературну діяльність“, там тоді
хлопцями хоч відразу показати ся на літерата. Бу-
вали тако, що хлопці один навсеред одного рази са-
де писали вірші, віддали їх до „Зері“ під найріжні-
шими псевдонімами і юстерство очікували і. і 15
кожного місяця, чи не прийдець ся в друку кожного
з них вірші.

В IV-й і V-й класі, усвідомлені національно-хазоні, обов'язково всі пости. До мовної нікоти не боріть ся. Впрочім безпастистістю по їх думці можуть зайняти ся і вчителі, не багаті "божества мислани". А твисті в класі все бачили, чим тах а широкана".

А „як задля брата матеріалу“ „ібо задля воз-
можності від редакцій причин“ вітра зарочився помі-
стити якийсь „тигр“ молодого „поема“; — тоді зовсім

близь була не протупував. Тоді він або не чув, або з божої милости, але в критичні, що „розуміє поезію“, говорить про циту: то в „широким значінню того слова, то мов у вузькому, то мов у ще вузькім“, а на кінці у звичайному вжитті, у тайні, як в розумі в. пр. кождий учить, милого, „поезія“. Тоді починають ся новоди диктути про те, що дуже важно для поезії, щоб вона була писана чистим мовою і „чистими“, вірш якого поєднує у єдиність народної, знов має перше слово. Він і мову розуміє, і відчуває її музичність, і знає дуже докладно, хто із сучасників писав гарної мови, а хто поганого мовою. У нього протупав! А горюхаві його товариші, яких в. нещастило бачити своїх „порини“ надрукованими, з задоволенням ся на горюх товаришам а новоди починають надіратися своєю талантами. Щастя, як так, надопіри пахонуть хлѐбця в чю, от так десь у VI. кн. Тоді він ще протупавий. Але як „лучні ритми заповняють усе улюб хлѐбця на диво“, так мороз повила вічність ся для нього грубою прозою...

Рідею тієї, що учився на чужих гімназіях, переживав той час великої! Писав си вірші, диспутував си про штуку, про мову, гаманцало си уст за те, що змінив себе уявляти за розумніших, обожало си творити світоточні гімни, ніс мороз знані брав тілий на імени личислювало си томи ніби то прочитаних книжок, яких не мало си в руках і на очі не бачило си, читало си або й не читало си політичні газети і диспутував си над поодиновими статтями, яких мороз і не читало си і т. д. і т. д. Одним словом — наоучивси поєднав тобою хмару галицької „благі“, до якої довкі в біжінні умітінням поетів провади шлі оди

Імаша сама починаєти ся тоді, як найдеть ся енергійний учитель, із великим запасом знань, а протятий всякій блуд. Маю тут на думці багатих учителів української мови. Своїми поправками домашніх виробів, ескенням за розумовим розвитком класів, тайні учителі дуже легко і скоро вибачать молодіж людий і від „поєзії“ і від „универсального знаня“. Молодий вист підняв, що не то про „универсальне знаня“, але про найпростіший справу не має ніякої тайни що його потрібним та охота прислужити ся „бідній українській літературі“ писався нікому не потрібні вироби — се самобиття, страта часу і дійде до того, що він, дискутуючи про „гарну та незалежну нашу мову, що звичай на великим просторі від Сяну до Кубаня“ не знає тої мови, що мусить її що мови зачинати вчити ся і то вчити ся серйозно і вчити ся не на те, щоб нею складати нічогіш вироби, а на те, щоб нею могли висказати все, що думаєш, що чуєш. Вивчити се-ж рідної мови не така легка річ: хотівше добре нею говорити й писати, треба себе безпорогдішно контролювати, бо як вичиє ся в чужій школі а чужа школа затримає чути до рідної мови так, що чоловік мимоволі переш думає в чужій мові і, говорячи або пишучи, вилізнуть ся як то накути „чужими словами“ до рідної.

Тоді то великий вост, зітхання себе при по-
мочи вчителя з Пегала, сидів за шкільну. Дуже хоче
вивчити ся української мови, яку мало хто добре знає
— учитель знавав двоє трьох людей, що йому добр-
говорити. Вивчити ся-ж її можна з чого? Займає з ви-
ажко, читачам лишень авторів, класиків. Шкільна бі-
бліотека має їх, розуміти ся, мало: вони всі, ті класи-
ки, нацензурані, писали латини річи, ані Гимназистови
з VI класу несправді читати, або бодай по на часі.
Підпростути, пізнавати свій, так тоді пегал уже чита-
ють, — а так то вони ще діти. Є в Гимназійській
бібліотечі твори Грінченка. Треба їх читати; Грін-
ченка-ж беруть у літературі в VIII класі. Молодий
письменник, а вже його біографію мусать ученики
VIII кл. вчити ся, се значить: письменника по-зна-
вати. Читає хлопчина Грінченка, виписує собі слова, звороти,
а то й вичує ся напам'ять, щоб потім використати
придбаний матеріал в задачі. Як ті звороти, образи,
зрими часто українські, чи ні, він про се не дбає.
Писав так Грінченко, треба і йому так писати.

Учитель неродоволюбивий. Закликає мене, що в ній подібують ся часто густо мозаїками, ковані слова, почування у Галичині та Буковині, зорин та звороти, а де десь підсміюєсь у нім несповнаго злочина, ще він... сиритий казан. Хлопець оправдуєть ся, що у него й на думі не було уживати мозаїками, що звороти, слова та зорин вінт живимъ із Гринченка, якого загаломъ звикають, уживають добримъ альянсомъ мене, воєнимъ українськимъ нагрітомъ і т. д. Учитель радить йому покинути Гринченка. Тоді, мовляв, українськѣ письменникимъ загальомъ злого мовою пишуть і зують слова, вони нікто не розуміє, уживають провінціональниѣ зори та звороти, аніж не уживала давнѣйші українськѣ письменники. Шенченку, Вознюк писали мало не за галицями, тому всі їх розуміють і радо читають, а нових українськѣ письменників жадна розумна людина не візьме до рук. Мінше вже читати галицькѣ письменників, що ще нестаромоді Кулішми, галицькою українськѣ „словадъ“. Такі і такі подібні кази дає Учитель злочинні.

[illegible]

си приватні бібліотечки. На жаль, не кожному з приватних бібліотек користати. Люди, якісники, приватних бібліотечок, навчені досвідом, що створили виповнювачі із їхніх книжок складають собі свої приватні бібліотечки, не радо або й ніколи не викидають книжок. Захопили де книжку, автором якої є „газетний класик“ — добре, не відкинули, так давай читати часом, де пишуть ті класики. На часом не гроші у учеників мусить бути, бо ж „даний цивілізований світ“ читає часом. Найбільше читають ученики часом радикального напрямку. Ось модерно, посто-ново. Там же і пишуть найбільші знанні мови. Ученики стає зачитувати ся в творі Франка, Павлика. Уч-тесть ніколи не пишуть: чи по ортографії (ученик, читаючи радикального часом, мусить, розуміє ся, завадати час-до часу „оцінювати“ Політичні наміски — правий, а звертати ся до той, що її пишуть ра-дійши, чи не мені. Учтесть, коли він своїми погля-дами наближається до радикалізму, радше, бо має нагадний доказ, що з ученика перебіває ся радика-ла. Та обов'язком його звернути увагу класика, що і сам разом дороба, вибраним ним, не дуже добра; що більше він заклада йому, що повільно у екстремі і радить доробити ся середньої дороги. А коли учтесть до того і не радикала, а простий народовець, та що й в душі етатист, — то не дуже гарні нагади для ученика.

Збавий з панталоно ученик, або робить дум по-своєму, тоб-то шире, не писав тоді, чим що вперше у нього бажане пізнати добре українську мову, або шукає нових світотів. Була бинадина, що класик (ті „а поетів“) вивчував ся словар Желехівського на пам'яті і кож притаманні знати цілі ерази та слова зі словаря, як не в шкільній роботі, то у свої творі, які хотім цілими знаннями залити в редакції „Зорі“. Цікаві читачі найдуть у відділі той часом, що його називають: „Перевисною редакція“ багато патанів на творі молодих авторів, творі, як виражає ся редак-тор „Зорі“, впродовж гарні, та не прогони для друку через мову, що радше складає ся на зусь турецьку, а не українську.

Хто тут винуватий, чи молоді люди, чи ті, що укладали „перевисну редакцію“, а й багу не міг би сьогодні рішити. У нас на нову тілію поглядів, знанні мови — то у нас така дуже релігійна річ, про се там дуже різно говорять ся і говорять ся так багато, що справді рішати трудно. Але вераємо ся даліше до правого ученика, що забав так навчати ся мови.

Далі йде він уже самостійною дорогою. Вистаравши десь грошей, купив собі ученик цілий книжок сам, або, вложивши маленьку снілочку між товаришами, на обіду з ними, і навчуеть ся до схочу „україн-ськими класиками“. Повода витисають у нього останки „благі“; він загарає, але даємо серйозніше бореть ся до праці. Що до мови — повода справності у него устаткувати і він єсть-так зійде на таку дорогу, що з вої буде вдвоєний його вчитель. Коли йому дове-десть ся під тим учителем дійти до матури, там він євнечить гімназію із такою-сякою свідомістю, що він „доєсть“ добре знає українську мову“, знає її на стільки, що вже може в чистий сумішній на універ-ситеті, слухаючи лекції українських професорів, бути невдоволення з їхньої мови, завадати їм, що у них знає мови мінімально, бо де-ж такі вони уживають таких а таких форм, нерішуют ся чужими зворотами і фразами і т. д. і т. д.

Але записемо класиків, як учителі мінюють ся. Що було в одного добре, те в другого не дуже добре, у третього вже зовсім але; те, що в одного було на-родне, часто паразит, те в другого неестетично, вуль-гарне, у третього помірний або германізм; що один признає добром європе, бо н. пр. так уживає білі-стість і до інших письменників, те у другого нечу-вано, у третього але утворено, без злочинних знамен і т. д. Тут треба знайти один великий гріх деяких учито-лів руської мови а те страшно нестерпимість, методо-ранішню сувороту паразитичних форм, сувороту різних поглядів на граматичку. С учителі, що на над матого євнечено примітників „класиків“, „оцінників“, понадають у денерозовані; ученикам цілими годинами говорять проповіді на ту тему, а пишуть ведаблечних і не-ведаблечних часомів, пишуть аргументацією проти таких форм і уживає їх учениками в школі. У нас се прямо неестетично, звучить погано. Чому н. пр. Іва, Іва, ішній гарніше від ягла, ина, ишній, не знати. А нізко то пера ученика мусить сего пасудити ся мило того, що перші форми ці трохі не українські, ні трохі не відновляють зну-мови законом української мови. Наші учителі пера аж мало вже піддають ся, що вчать укр. мови впа-нові класичних мов і надають для живої української мови той правильності, той одностайності форм, що їх має, уже в самих її розвитку мовна, латинська мови. По їх думці граматика має за задачу підтверджувати на пам'яті граматичні правила, що від них має роїти ся кожний граматичний підручник. Кожний який під-ручник таких правил не подає, там значить він не підходящий для школи, незрозумілий ніколи їх думки для учеників, його не можна брати. І учителі справді не беруть граматик в школу, а як беруть, то вчать її на основі власної методи; вчать наукувати ся правил на пам'яті. Про модерне розуміння науки граматички мало кому й сниться ся. Правила мають змусити те, чого вимагає модерна наука від учителя граматички: щоб освідому ученику із тою великою а все живою будівлею тоб-то, мовою, що її чоловік несподівано, не все на основі логічних основ, акти-вний для своїх потреб.

Наслідки такої науки погані. Хлопець вивчить ся на всі боки робити все можливо, щоб навчити ся мови — а приходить на університет або зі свідомістю, що її не знає (се ще добре), або з такими поганями на нову, що гадно слухати.

Ніх халашо з того навчання? А такі, що серед громадянства в тім напрямі науку цілковито знати і аналізу. Українська філологія чонусь не притатил до себе людей; мало хто досліджує ся тієї науки. Науковий філологічний напрям у нас нема, прим кіль-кох діалектичних розпрах Верхратського. Не диво, що на нові мови має певний підмінний погляд, не диво, що й на те, що ніщо добре не українська, а хто не дуже добре, кожний рішав змента ся. Бо й щож? Говоримо ся завжди час, що добром мовою пише Франко; між тим Іван Нечуй-Левицький не дуже її визнає, не навчуні вже про Верхратського. Сам Верхратський пише багато про мову, нія думає, що його мови, як не чисто українська, то бодай „мазо-русний язык“; між тим на се не може згодити ся ні Франко, ні Гнатюк, для яких мови Верхратського дуже чудернацька і неордерна. Виходило би, що знає мову Гнатюк; але й то ні, бо ж подано що Ковчурд прозав його жовтоюбим критиком, писаним знанням мови за то, що писави викласти а його розвідні кілька прогрі-тів що до укр. мови. Убог галицькі автори по думі про Ф. Кримського пишуть особливим галицьким жаргоном. Як тут публікувати ся? Не ті, що до філології не має про-тестів, тут рішати, кудивити ся, кому признає рацію, н. пр. Франкові, чи Верхратському. Бу, як усею осо-бістю смикати і антипати грати велику ролу, так дієть ся і тут. Особисті дороти Франка, яких мови, як і Верхратському не подобаєть ся рудий і купий Франківський пус, стоить за Верхратським, пороти Вер-хратського за Франком...)

Так робить ті, що трохі цікавлять ся мо-вою; ті-ж, що їм байдуже, прихизають ся раз до од-них, другий раз до других, думуючи, що в таких справах найліпше держати ся золоті середини!

Так отже наука у нас що до мови велика по-верховність. Деякі, що мають себе за знавців мови, думують, що досить уживати привітанні на ці в і в, сь к и й, писати дієслівні іменники сер. роду з двома а (вохання), а вже мови чиста, не слеза, шире народна; другі-ж, де можуть містити свої „зайти, предс, и с а н і й (2 ад. м.)“ потребувати“ — і тож ду-мають, що вхонили Бога на ноги.

І одні і другі старають ся робити для своїх по-глядів як найширшу розлину; на кожній кроці тічуть їх перед очі читачів. А читачі адвагають злочина, і роблять так, як їм подобаєть ся...

З того всего випливає що й таке, що „захоних філологів“ зустрічаємо вже і в шкільній заві, не кажучи про університет. Поверховність, а знову об-говорють ся у нас лизові справи, виходить не то діалектизм, але й наука, що все і всіля уживають себе компетентами „сказати і свою думку“ в справах мови... Визначити наше громадянство з тої хвороби, ви-чати його радикально, може тільки освідла наука гра-матички української мови, але не латинська граматика, пере-брана на українську оджу, а граматика живої мови.

Серед таких обставин хіба можна кріти про впе-таке веровуване між австрійським а російським Україною що до мови? Галичани та Буковинці чу-ють чонусь добачувати у часомів російських Українців несплатили, російський Українець у галич-ках та буковинських польоніями та германіями. А до-бачуеть ся пера духо-духо швертено...

Поправа на тому полі не так скоро можна спо-дівати ся. Треба зачинати з дитини — від школи. Треба — зрозуміти новий науку різної мови а се-редних шкіль. Треба, щоб середна школа випускала молодіж зі справдішним знанням мови, зі знанням гра-матички різної мови, та граматичку у модерній значно-сого слона. Коли сего не буде, то у нас далі панувати не поверховність на тім полі, поверховність, яка веде до цілковитої анарії.

Василь Сімонович

Наталі М.

І. Колінь.

Подруго веселий годин,
Чи ти пам'ятаєш на мене?
Я нині в темній одні,
Коліну серденько струдило
І шепчу про долю йому.
Що в сонніх волонь ся віє,
А думу руську саму —
Лейть останню надію.

Подруго молодості дні,
Коли-б ти була тут при мені,
То може б почула я що силь,
Що чут його в цю годину.
Бо лишче було би мені
Тобі розказати все горе,
Як тієї монотонній стій,
Що лиш про заклади говорити.

Подруго святої весни!
Чи ти мене нині знаєш?

*) До цієї справи як не додати згадки. Головно до ро-звідки Верхратського, впродовж дуже заслуженого об'єкта і на цей час добре „філологів“. Тепер його погляди на мову і мову сама дуже вистаріли.

Мене забавляють ті син,
Що ти і в своїй напентала.
Кажу а на здійсненні її,
Що може своєрешно виступити;
Жу чистий чарівний уті,
На дога зведо нас до куні.
Листо, 8. X. 1908.

Н. Тепер.

Подруго веселий годин,
Що вже проминуло для мене!
Я знову в темній одні,
Коліну серденько струдило.
Дума вже доне сама
В чарівній безмежній просторі,
До злочинної віслюк пеня,
До сонніх чре шлетя говорити.

І рад би я вилізти її,
До лати, де ти пробувала,
Щоб слухала нічній ти,
Котру ти давно вже змивала.
Та час зруйнувала коло твоїх спав,
Що ни нам ступали до б-м,
Вайдужність у наших серах —
І нам не вісти з собою.

Чернівці, 2. I. 1908.

Дмитро Павлович.

Відроджене угорських Русинів.

В останніх десятиліттях дит унашан ся у нас на-казано угорську Русь за пронаму. Славний виход до крайности зубоїзний, головне через низький „торговий“ чи, попросту кажучи, Желіа, переважно злочини з Галичини, а до того цілком занедбаній в просвіті. Про його нужду і темноту та всі пороки, які ви-значно дають в парі з матеріалізмом, культури за-позаком, знають багато розвинути наші інтелігенці в німеччині Америці, де чи не переважно часті руських робітників дають угорські Русини. Угорськ-руська інтелігенція, не вивчаючи співзвонів, даємо ділом аналізирова. Вся духова ерархія, а за ном і євнечено духовенство так змадириці, що не тільки в родивних і товариських, але і в урядових зносинах уживають тільки мадярської мови і та часті „боді“ мають ухвалити за мадярських патриотів та прапують над змадирицями простого народу, з котрим залою че-сше й уживуть розмовити по руськи. Відомі заходи руських мадяронів, щоб наші до літургії унести мадярський язык.

Сей закидав угорської Русі, почав ся галасно в 60-тих роках мин. в., майже як раз в часах рішучого відродження галицької Русі. Були що-такі дикі життє зносини між руським духовенством галицьким і угорським по обох боках Боскідія. Умів що тоді угорсько-руські співзвонні гарно говорити по руськи і уживали ще руської мови почасту і в родній та ви-писували „Слово“ Діацького. Але невдовом почала там думом „общаго литературного языка“, котрого, як відомо, не змігній рецензі Діацького так леге-„даучити а змін час“. І вже тоді пр. о. Романен, впрод з Мармароського Носа (Кобя-Мезі), котрий в товариських зносинах так чудово говорив по руськи, як може ні олен в галицькій Русини не умів тоді говорити, у своїх дописах до „Слова“ уживав „ли-тературної“ тарбарарина. З дуалізмом почав вже мадяризм дуже швидко, а всіля зносини з Гали-чиною перервалися майже цілком. Угорсько — руська література дала аж дуже слабі і дуже різні знаки життя мертво розложеним колонами обивателя ся. Василь, поки не знав і се обивство. Про яку-небудь просвітку диківність горести угорсько-руських шибто патриотів нема що й говорити, скоро ті па-триоти не розуміли ваги народної мови, бо в своїй її не знали і вчити не хотіли. Заходи нашої „Пресвіти“, щоб навчати з угорськими Русинами і визначати на них своїми знаками, швидко розбивалось а мадяри-заційну систему угорського правителства і класетий.

І так заснула угорська Русь мертвотним сном. Животів лише в тяжких злиднях і в проміжній тімі простий робуний сілський виход, ратуючи ся за-робити еміграцією до Сполучених Держав пілічній Америки; але й там де винували його від своїм мадяронів співзвонів, що громади впадували за море та лише спинали плани і праю напав са-линьких співзвонів.

Аж пера 10 літати як-раз ті воїноварі здалої всім заваданого і, як здавало ся, всім забутого виходу звернули на нього увагу, так що справа на-браз тоді широким розгласу. Зайшли ся в угор-ським міністерстві різницями незначайно гужаний урядник др Егас, що шире зана ся ся подолані ви-тискуваних руських гірців і основаним своїм напо-ридані сполукам міністерство до ратування зана, піднятої на велику віру. За свою справді великодуш-ну гуманність узяв він жертвою сиритубайства, але між ними знав угорським Русинам пам'ятку, що тогочасний міністер релігійства Драній знавиз апа-вати по руськи просвіту тиньку часомів, котра в тако часу виходить в Буковині уже дев'ять літ від павлов: „Недільна, почительно-помадярська тишета для угор-руського народу“.

Не можна сказати, щоб „Недільна“ писався „чи-сто мадярською мовою: неж такі признає треба, що її мова бодий дуже зближена до народної. От що

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Аястро-Горняк: на сіній рік 16 кв.,
на сіній року 8 кв., на червній року
4 кв., на сіній 1 кв. 50 сот
в Ресні: на сіній рік 5 марбанадів, на сіній
року 4 кв.
в Ільїній дорослав: на сіній рік 22 кв.,
на сіній року 16 кв.

Передплата на „Буковину“ разом із
тижневником „Руска Рада“
на цілий рік 18 вер. (або 9 років або 54 вер.)
а на пів року 9 вер., або 1-50 р., або 17 вер.
Подорожжя члено 10 сотиція.

БУКОВИНА

Виходить кождої середи, п'ятниці і неділі.

Редвизия, адмiнiстр. i експедиция
„Буковини“

в Чернінській ул., Петровська ч. 2.
Ч. телефону 178.
Адрес для телегр.: «Будонина — Чернінськ»

—

Боголошеня втрачає на нь 20 сот. мі-
стечка „Надіблани“ на 40 сот. відстріли
Про постійний зв'язок з відомою робіт
Результати вивчення війни від міста.
Рухомі війська вивчають війну на кон-
кретних випадках і вивчають війну

В спраних релакційних жовна зустя на роуіжкості як шодня від 2—10 ынн і 2—10 на ын. жрм жотуб і ынн.

В двадцяті роковини смерті Осипа Юрія Федьковича.

Вчора (11 жовтня) минуло двадцять літ від смері Осипа Юрія Федьковича, пробудителя буковинської України, ба й цілої австрійської Русі, бо галицька хоч пробудилась була вже давніше, по смері Шашкевича заросла наковно бурями і аж голосне Федьковичеве слово пробіло знова духову пітьму, пробуджуючи галицьких земляків до нового життя.

Ціла Україна гордиться як Федьковичем як великим
гошею, найбільшим народним поетом побіч Шевченка, буко-
винська Україна в'окрема гордиться як
ним, надто як пробудителем і народним
літцем.

На Україні вже давно лунало живе українське слово в писаних Котляревського, Шевченка, в Галичині в писаних Марцінича, — на Буковині — усю народню і просвітню житя спало мов на гімні знову. І тоді ж коли-небудь було так, що ці частини України судилося не бути між собою ніколи. Але ж і до нас до цього часу живий той же дух, а короткати далі в животинах! Але не так. На Буковину занепадало сонце, і то аж яскравими своїми проміннями — в особі Юрія Федьковича.

„На провесну рано в ранці, счезли густі мраки — пішло Огоновський — і в буковинських лісах заляцїло щокотане соломія, що заспівав чудову пісню воскресну. То не соловій був вістником першого весняного дня, то Федькович животворним слівом своїх пісень будив земляків із сну вікового“...

Пісня солов'їна Федковича липла
з самого серця поета і трапляла до
серцевих глибин землінів. Ніхто перед
і по Федьковичу не оспівав так чу-
дово, з такою елементарною силою
чуття долю і долю жовніра-легіни,
ніхто так виразисто не змалював радість і горе Гудула, ніхто
не подав такі прегарні картини з тих „зелених гір, барвінко-
вого краю“, де Федькович чув ся найщасливішим. „О, як тут
весело! Усе в одну ся піснь щасливу сплело. Там в стал
ватаг на флюару грає, там гет за лісом череда дось біліє, по
воду йдучи дівчина сьпіває, пшанинка в гаю щастє своє
пїє“... І хоч Федьковичів духовий кругозір досить тісний, огра-
ничений на житє жовнірське і гуцульське, пережите поетом у всіх
подробностях, мимо того заслугоє Федькович на перворядне
місце в пантеоні українських співиців. Се власне похвальне
у Федьковича, що він майже виключно тільки те кивав на
папір, що пережив цілою своєю чутливою душою.

Народним діячем на Буковині був Федькович як повітовий інспектор шкільний і сторонєцький двірник. Коли-б Федькович був довше остав ся на інспекторсьім місці і коли-б його були не спинили в роботі волкі алі духи, то наше народне

нальництво далеко скорше було-б стануло на той ступень, на янім тепер стоїть. Як сторонницький начальник громади відгукувався Сторонцем ба й цілою околицею як найкраще, — помагав кождому, що до него удавав ся, як міг, чи то радєю чи матеріально і тим адобув собі подяку у Гудузіні. Окрім того працював для народу популярними творами.

Федькович перший редактор „Буковини“, яка появилася 1 січня 1885 р. з його підписом. Федькович через три роки підписував „Буковину“ повним своїм іменем: Осип Юрій Гордінський Федькович. В „Буковині“ містилися його твори в фейлетонах.

Земляки не оминули нагоди пошанувати заслуги Ф. Федюковича і в 1886 р. урядили ювілейне свято в нагоди 25 літніх роковин його літературної діяльності. На літературно-вокальній вечір устроєним в честь Федюковича др. Смаля-Стоцький сказав між іншим своїм виступом і те, що він радився з ним, товаришувалою з ним, що він перший показав, що нам нема що відділяватись від рідних братів в Галичині, на Україні, бо ми один нарід, одна наша мати, один наш вилк. Своїми творами звеличив він Буковину на всю Русь, як він її любить, доказом того пожде його слово...⁴

Щирі докази пошани і признання додали Федьковичеві охоти до інтензивнішої праці і була надія, що поет васпівав як ще доси не співав. Та тут вже два роки опісля (11 січня н. ст. 1888) задоволили дехто з катедральній церкві, сповісуючи жалібними звуками про смерть найкрасшого сина зеленої Буковини. „Не-

надійшло для всіх зватися ся сой як дуб сильний мужчина
в 54 році життя.⁴

Федькович спочивав на Горечій, що року сходять зі
землики на його могилу та уквітчують її цвітами. В Чер-
нівцях призвонила рада громада на названі одної вулиці
після Федьковича. Хотіли вже двадцять літ минуло від смерті
поета, то Русини не спромоглися ще на пам'ятник для нього
в Чернівцях. Маємо однак надію що вже в 25 роковини
збудує ся Федьковичеві пам'ятник,*) чим земляки надолу-
жають те, що давно повинні були зділати для найбільшого бу-
ковинського селянина.

„Спомянімо нани брата, сьвятого ми нині! Не вмерло,
а живого, — бо слово не гине.“

* Студентом тов. „Союз“ урочку з початком марта літературно-вокальний вечір в двадцять річницю смерті Фельдмана, з чого частий дохід було призначений на пам'ятник Фельдмана.

Олег Юлий Фельдман

Посол Пігуляк перед своїми виборцями до союму краєвого.

Посол Пігуляк запросив своїх виборців до союму краєвого із підмандатного округу на 9. с. м. до Кішмань, щоби узяти справу в соймовій діяльності. Явився до виборців зі всіх місцевостей цього округу майже комплетно крім виборців учителів.

Посол Пігуляк об'явив в більш як дво-годинній бесіді обширно: 1. підтягнув положення в соймі і краю, 2. бюджет крайний, 3. новий законопроект учительської платні і 4. новий законопроект громадських порядків.

Виборці одійшли з великою цікавістю запитаннями свого посла і при повном устані громадської часту. Мало олушених слухачів.

Збори вислали послани Пігуляк одини і потім до шир за его односторонню і справозданню.

Під час справоздання вступив до слів академик Ружа та повів ся так, що люди витискали его в сід. А наші учителі поділи поросідати під час справоздання в справу при шкільництві, навіки посла Пігуляк висловлював брідкі Очуха дотично стану руских послів і справі нового законопроект учителя своєї платні. Тут показало ся наглядно, що підмандатним і заставником учителем не ходять о висловлення і о правду в тій справі.

Навіки підняли і волоніи учителів шанують і дорожать заступниками свого народу, хоч ті зовсім не так заслужили ся оного народного шкільництва і учительства як рускі послы, то учительство Кішманського повіту відмовило свого посла. Огледі тим людям, що головні відносини народне шкільництво на той високій щабель розвитку, на котрім поно сьогодні стоїть, тим людям, що відмовили платню учителів вже два рази і голосували односторонню за новим законопроект платні, що відмовили народному учителю на крайнього існування шкільного, що помогли впровадженню учителя на посаду до Ради державної, відмовили руському учительству підмандатного і заставницького повіту — ігноранцію. Справдішні відносини свого „Ein rathenlicher Lehrer“ в Очухулі „N. fr. L. Z.“ Кого Бог карати хоче, тому відбирає здороння — розсудок.

Присутний.

Віща посла Лунашевича.

Дня 27. грудня 1907. з'їздив в Тострат справозданню з своєї посольської діяльності посол до парламенту з заставницького повіту А. А. Лунашевич. Народ вийшов в перед повідомлений про приїзд свого посла, витав его зустрічати в майдорі, а коло камінь доріж громадської виверну ся до посла з сердечним привітом почали громади Грєгір Ошівка передуючи хліб і сім.

На збори прийшло понад 200 виборців, місцевий парох о. Т. Драчинський та все місцево учительство. Председателем зборів вибрали зібрані «односторонні» за-

служеного українського патріота парох о. Т. Драчинський. Председатель уділив слово послану А. Лунашевичу, котрий майже в двогодинній бесіді повівши теперішню стану українських послів в парламенті і загальні, а бувачи-світ товаришів зосібна, та говорив про можливість успішної праці в законодавчій тілі, закликаючи зареком присутних, щоб послы і їх змігалих по-спрали, — вславу на те, що тільки той посол може успішно працювати для народу, якого парод буде в діяльності спонсати. Присутні послухали виводів посла з увагою і заінтересовані, прийняли справозданню до відомості та односторонні ухвалили послану Лунашевича котрим довіря. Також просили зібрані передати послану В. Василькову та крайньому віце-маршалови Др. Стоцькому сердечну подяку за їх пожертвовање і безкорисну працю оного добра руського народу.

Пітім забрав слово председатель о. Т. Драчинський і в імені зібраних ставив бажання до посла, закликаючи его з'ясувати справи нашого народу як найбільше, що посол й прийм. Даліше на чашках громади дякували послану за се, що — хоті від его вибору дуже коротенький час узяв — то він знявша натільно відного часу, щоб перед виборцями узяти справу з своєї посольської діяльності, та за те, що має найбільше славу всі свої сили посвятити для добра народу і просячи посла, щоб і надалі не відбував на своїх виборців. П. посол в відповідь на сьє заяву свого виборця, преріс що року завітати до них. Вийшли ухвалили збори на вивод о. Т. Драчинського резолюції, з яких наділено найкращі: Віщо дозвілься виборчої розмови до союму і громад, та просити своїх послів о поверте собі права; даліше думали ся ніче, щоб вже раз правительство зарядило, щоб не стігали виборців оплат, як ріже ся не на продаж. Віщо домагає ся вивести відкорисовані таким перемислом або погодженням, та справданні ґрунтовних виводів. Посол Лунашевич поспрашив ся з присутними впротек промови та при зустрічі з майдорішніми в дальню дорогу і до виборів від свого виборчого округу на такі самі повелі справозданню, а на род розходив ся домія з новою надією на айшу свою будучність.

Гучини.

Запрошене до передплати „Ukrainische Rundschau.“

Старуючись відомістю хоч в частині певній потрібні і цікавлячим читачам прихильникам з широким розширенням наших часописів, поставили ми побільшити „Ukrainische Rundschau“ в оці році впринх: збільшити обем часопису з 40 на 48 сторін, збільшити кількість стрічок на кожній сторінці і побільшити формат. Надто рішено подати в окремих додатках найкращі промови українських послів в парламенті. За все те поставлено підняти передплату з 2 К. значить з 6 К. на 8 К. Крім того дадуть передплатники, які згодяться ся по дач 20. січня при першій числі

стенографічну карту України партості (з червоною) 70 сотини.

Розширення обем часопису подбав редакція також про її удосконалення. Редація уділом, урядвати в ряді співробітників найкваліфікованіших українських, білоруських і укрїнських, а то крім майже всіх українських послів, яких імена пропуснемо, між иншими огляд добродіа, що привітали свою активну участь, як: Др. Ів. Франк, Др. Василь Щурат, Др. Ст. Томашевський (оддасть студію до огляд. Карта України), Др. Ст. Рудницький, Др. Мирон Карлук, В.д. Гнатюк, Михайло Лозинський, Др. Волод. Вачинський, Петро Карманський, Др. Євдок Кузала, Дмитро Дорошенко (було подати огляди з життя України в Росії) і т. д. Праці сит повномислені, частію вже надіслані до редакції будуть друковані в чашках з найбільш чистих.

Разується з бажанням чужих читачів редакція хоче звертати найбільшу увагу на перекладі білоруських творів і літературних оглядів. Переклади будуть давати крім догосерішних передплатників Др. Була і в Герасимовича) ще проє. Осип Родомський. Як в майбутньому році, так і теор будо редакція старати ся давати інше гласам чужинців про українські справи.

Важливо зважати говорити про значіння наших часописів (про те вже писало ся в наших часописах багато), поволімо сьє прийміть огляди на те, що ми мусимо нашу часопис розклати в польській свідомості дорос (до самого австрійського парламенту пошлемо 200 примірників). П-даючи цю за нашу часопис, платіть на нормальні відносини змажу, і чому поставити на адресу наш-ї суспільності поставити підняти нашу часопис розклатуванням і привадуванням нових передплатників. О роно і з нагласом звертаємо увагу великої частини наших догосерішних передплатників, щоби догосерішну систему посилати зміняли на систему привадування передплати. Дан самих передплатників се мабути не один, дан часописи один се питає життя або смерті. Передплату можна посилати річно, впринх до і експертально на адресу адміністрації часопису: „Administrati-n der „Ukrainischen Rundschau“ Wien, XVII. Frauenfeldersstrasse, 3.

(Принтер: Отатино однією чи-до за рік 1907 помять ся на дач. Число перше за рік 1908 помять ся 15. січня. Оба числа друкують ся римськими).

Редакція „Ukrainische Rundschau“.

НОВИНКИ.

Чернівці, 4. січня 1907.

Відзначене. Цей — іменний пам'ятник ілюстраторів шкільних Івана Ходяковського і Сереті, Георгія Жилинського і Чернівців і Іларіона Стратівчука в Кішмань золотим хрестом заслуги з короною

Ц. в. П. державна гімназія в Чернівцях. Імена приватистів в сій гімназії почнуть ся в середу 29

В гостях у одеских просвітян.

Одес з найстаріших наших „Просвіт“ — одеска заслужила собі репутацію добре організованого й діяльного товариства, де багачим жерезом життя, де дуже охоче гуртують ся земляки об'єднані національно-культурними інтересами. Але разом із тим не вберігали одеска „Просвіта“ від різних нарізань: одному не подобають ся її реферати, другому не до смаку танці, що відбувають ся на просвітських вечорах, третій гудуть загальний вибір товариства... З тим більшим інтересом спористував ся в з нагоди свого побуту в Одесі в початку сего місяця, щоби познайомитись з „Просвітою“ та придивитись до життя в ній. В перед довозом мені поспішав на одну в „субот“, коли в товаристві відбували ся літературно-вокально-музичні вечори з танцями. Одеска „Просвіта“ мистить ся на одній з краєвих вулиць, займає чималу господу — весь другий поверх будинку і має щось 8 або й більше кімнат. Як вступив я до товариства та побачив чотирьох сьвітлиць, велику гарну сажу, вбрану національною драпірованою, по стінах малюнки й портрети — і кругом все так ясно та чисто, то мимоволі пригадав нашу білку книжку „Просвіту“, що чути ся досі „на задворках“, в одній кімнаті (друга все замкнена, бо там порядкують ся бібліотека, а третю віддають у найми), де й годі і непринятно, і впасти шчо помешкання наші ємоєсь пусткою, і здавалося мені одеска „Просвіта“ аниме вишним палацом супроти своєї вбогій вішньої сестри. За вступ на вечір в часні беруть 25 коп., а в сторонних 50 коп., тільки просити записати ся на іна питроєсь із членів. Заплата в гроші і нішов оглядати помешкання. Скрізь по сьвітлицях стояли меблі, на стінах багато малюнків з української старовини, етнографічні типи, портрети гетьманів, письменників і артистів. В сід на остралі два бюсти — Шевченка й Антоновича. Там же висить великий портрет Шевченка, а на йому вінок з чер-

вими білими стрічками: то — дарунок від Полонії, і на стрічках написи по польськи: „Wielkie wiex-sze-wi bratniego narodu“ — дають ся. В одній кімнаті читальня; на столі всі українські видання, що виходять у Росії, крім того ще „Діло“, „Руська“ та що до-ві-галішні видання. Тут же 2—3 шахи з книжками. Огледі кімнати ще і в кімнаті, де збирають ся „сиди“ — рада товариства, там знають ся, бібліотека, закуплена в спадщині покійного Смолянського. В другій кімнаті стоять столи і продають тут українські книжки, нашого і галицького видання. Тут проляють „Раду“, „Слово“, „Рідний Край“. Заняті в, як ідути книжки й газети, — кажуть, що не дуже; торговля даєно не окупуєт ся, а що до газет, то, мовляв, той, хто цікавиться ся — передплачує, а на розаріб купують мало... Є в товаристві й буєт: чай, бутерброд, лавочі.

Публіка зберала показанку. Я придивляв ся: усе, так звана „чиста публіка“, сьиртун й підмаки, кілька чиновників у формі, кілька оєцдорі; кілька студентів; чимало залючочі дам в українському убранні; серед мужиків чуєш мову українську мову, залючочі пирівають здебільшого по москвинськи.

Нарешті дізнаюся — пішли всі зайняти місця в сід, парох намазав початок літературна частина вечора. Публіка в сід нарахував в чоловік 90—100. О 9. год. почалося читання реферату. Читав молоденький студент — д. Ніковський, кажуть, що се один з найкращих тут лекторів. Реферат був про М. Заньковську з приводу її ювілею. Зложені реферат дуже оміло, з хвостом; в початку реферат коротко перекладав стану українського театру, з його примітивним абагом репертуаром і великими могутими артистами, театр, вортуючись в котрого відомі публіка по балаганах за псу, а все про те „я“ грає; потім скаржиться на талант Заньковської, причому не віддав ся найбільшому перекладу чужих сьє — Суворина сьє, але для своєї власної оригінальнй й плуччу характеристику. Читав д. Ніковський вразно, досить гарною виробленою мовою, але зовсім тихо; мені зда-

валось, що в останній раз він зовсім не чує... Реферат протяг ся з пів години. Потім пішла декламація на переміну з співами, грою на скрипці, та рами. Декламатори і декламаторки в одескій „Просвіті“ сьє, і беруть вони не так якістю, як тим, що чьтють довго і багато; виходять дівчі на „bis“ і знов докладають без кінця. Один добродій в національному убранні почав читати на біа „Тополю“ Шевченка; третій піа збався, йому відказували, він читав далі і таки довів до кінця. А публіка слухав з охотою і викликав гучні й різно. Люблять декламації. Один добродій розповідав анекдоти і гумористичні оповідання, наприклад сьєнка „В суд“, привіччові відомому „смісткові“ Флоринському. Треба сказати правду, оєцдорі в д. Юрасевича (тако його привіччові) веселогий і публіка пілком заслужено витала його донкими оповісками. Виходили панни і сьєнали. Одна народні пісні, друга сьєнали романе в „Гейш“ в українському перекладі. Грали на скрипці. Мишній хор просвітян кілька легоских народних пісень, як от „дочка“, „ой за сьєм“, тощо, а також пісню з опери „Катерина“. Була вже пізніє, а ще мали відбутись „Вечорниці“ Ніжницького, а вже ввечір того танді. Під час сьєнів та музики публіка все прибувала й прибувала. Скоро набралось її приваду дум 200—250; привіччові й чимало студентів; то все, казали мені, „танцюристи“, що протодать сьєніально на танці... Але в не дочекав ся тат танці, де вказує сьєй знов наше славно студентство, і пішов до дому.

— Остан що-суботи, казав мені мій товариш — тутешній просвітянин, з яких він ворталось до дому. Збираєт ся публіка з початку не тат багато, торочливо вслухує реферат (часами читають і дуже довго), — жде сьєнів і декламцій; надходить сьєнів і читань, перебувають тут сьєні сьєні, хто тільки має годеє та нів з „залозом“ привіччові вірші; публіка не втерпає, калябось усе слухав. А найбільше народу набравать ся при кінці на танці.

— І що-ж, усе публіка „палює“ і, як чує, викидає?

Звій до свого!

Одинока руська торгівля в Чернівцях при улиці Паньській, число 35

ІВАНА СТЕРНЮКА

[illegible]

улицы Рука число 33.
в урочище «Сухих».

За релативне відношення: Ватер-Кітрав.

Получено по почте 20.09.86.

Частично изъяснява се и от това, че в някои случаи, когато се наблюдава излизане на водни пари от земята, това е свързано с излизане на водни пари от земята.